

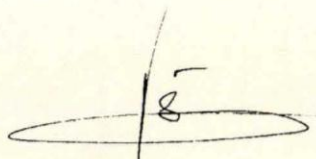
Raad van de gemeente Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Datum	Ons nummer	Uw kenmerk
17 december 2013	201307656/2/R4	
Onderwerp	Behandelend ambtenaar	
Tynaarlo	J.A. Frans	
Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo	070-4264771	
/Verzoek om voorlopige voorziening		

In de bovenvermelde zaak is uitspraak gedaan. Een afschrift van deze uitspraak treft u hierbij aan.

Hoogachtend,

de secretaris van de Raad van State,

mr. H.H.C. Visser

De administratie is op 27 december, 2 en 3 januari gesloten.

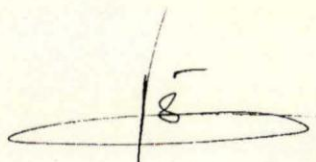
Raad van de gemeente Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Datum	Ons nummer	Uw kenmerk
17 december 2013	201307656/4/R4	2013/29626 (t.a.v. dhr. E.G. Zijlstra)
Onderwerp	Behandelend ambtenaar	
Tynaarlo	J.A. Frans	
Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo	070-4264771	

In de bovenvermelde zaak is uitspraak gedaan. Een afschrift van deze uitspraak treft u hierbij aan.

Hoogachtend,

de secretaris van de Raad van State,

mr. H.H.C. Visser

De administratie is op 27 december, 2 en 3 januari gesloten.

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op een verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb)) en, met toepassing van artikel 8:86 van die wet, op het beroep, in het geding tussen:

Vennootschap onder [REDACTED], gevestigd
te Zeijen, gemeente Tynaarlo,
appellante,

en

de raad van de gemeente Tynaarlo,
verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 28 mei 2013 heeft de raad het bestemmingsplan "Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo" vastgesteld.

Tegen dit besluit heeft onder meer [REDACTED] beroep ingesteld. [REDACTED] heeft de voorzitter verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

De voorzitter heeft het verzoek ter zitting behandeld op 28 november 2013. Partijen zijn met kennisgeving niet verschenen.

[REDACTED] en de raad hebben schriftelijk toestemming gegeven onmiddellijk uitspraak te doen in de hoofdzaak.

De voorzitter heeft de behandeling van het verzoek en het beroep van [REDACTED] afgesplitst van zaak nr. 201307656/1/R4. De behandeling van de andere tegen het besluit van 28 mei 2013 ingestelde beroepen zal onder laatstgenoemd nummer worden voortgezet.

Overwegingen

1. In dit geval kan nader onderzoek redelijkerwijs niet bijdragen aan de beoordeling van de zaak en bestaat ook overigens geen beletsel om met toepassing van artikel 8:86, eerste lid, van de Awb onmiddellijk uitspraak te doen in de hoofdzaak.

2. Het beroep van [REDACTED] is gericht tegen de in artikel 23, lid 23.1, van de planregels opgenomen regeling met betrekking tot de door haar geëxploiteerde gronden met, voor zover hier van belang, de bestemming "Sport-Manege" en de functieaanduidingen "recreatie" en "verblijfsrecreatie". [REDACTED] betoogt dat de planregel ten onrechte niet voorziet in een omschrijving van de activiteiten die de functieaanduidingen toelaten, waardoor rechtsonzekerheid ontstaat.

3. De raad heeft erkend dat de gebruiksmogelijkheden die hij in het plan heeft willen opnemen door middel van de functieaanduidingen niet goed in de planregels zijn verwerkt en heeft na overleg met [REDACTED] gesteld dat in artikel 23, lid 23.1 had moeten worden aangevuld met de bepaling dat de voor "Sport-Manege" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- logiesverstreckende bedrijven en kleinschalige verblijfsrecreatie, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "verblijfsrecreatie";
- sport- en spelactiviteiten met bijbehorende speelvoorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "recreatie".

Gelet daarop is het bestreden besluit in zoverre niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid, hetgeen in strijd is met artikel 3:2 van de Awb.

4. Het beroep van [REDACTED] is gegrond. Het bestreden besluit komt voor vernietiging in aanmerking voor zover het betreft artikel 23, lid 23.1, nu daarin, anders dan de raad heeft beoogd, geen planregels zijn opgenomen

met betrekking tot de functieaanduidingen "recreatie" en "verblijfsrecreatie" binnen de bestemming "Sport-Manege".

5. De voorzitter ziet met het oog op een zo spoedig mogelijke finale geschilbeslechting in dit geval aanleiding om met toepassing van artikel 8:72, derde lid, aanhef en onder b, van de Awb op de hierna te melden wijze zelf in de zaak te voorzien. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat de raad en ████████ wensen dat de planregel op de voormelde wijze wordt vastgesteld en dat overigens niet aannemelijk is dat derden door het zelf in de zaak voorzien in hun belangen worden geschaad. De voorzitter zal bepalen dat deze uitspraak in zoverre in de plaats treedt van het vernietigde besluit.

6. Gelet op het voorgaande dient het verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening te worden afgewezen.

7. Uit oogpunt van rechtszekerheid en gelet op artikel 1.2.3 van het Besluit ruimtelijke ordening, ziet de voorzitter aanleiding de raad op te dragen de hierna in de beslissing nader aangeduide onderdelen van deze uitspraak binnen vier weken na verzending van de uitspraak te verwerken in het elektronisch vastgestelde plan dat te raadplegen is op de landelijke voorziening, www.ruimtelijkeplannen.nl.

8. De raad dient op na te melden wijze tot vergoeding van de proceskosten te worden veroordeeld.

Beslissing

De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van 28 mei 2013 voor zover het betreft artikel 23, lid 23.1, van de planregels;
- III. bepaalt dat artikel 23, lid 23.1, van de planregels komt te luiden als volgt:

De voor 'sport - manege' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. manege, met daaraan ondergeschikte horeca en detailhandel;
- b. het wonen ten behoeve van het bedrijf, al dan niet in combinatie met:

- een aan huis verbonden beroep of aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten in de milieucategorieën 1 en 2, die zijn genoemd in de bij deze regels behorende Staat van bedrijven, dan wel naar de aard en de invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid;

- een bed and breakfast;

c. logiesverstreckende bedrijven en kleinschalige verblijfsrecreatie, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie';

d. sport- en spelactiviteiten met bijbehorende speelvoorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'recreatie';

met de daarbij behorende:

e. tuinen, erven, terreinen, parkeervoorzieningen, water en watergangen, straten en paden;

f. nutsvoorzieningen;

g. waterhuishoudkundige voorzieningen;

h. groenvoorzieningen.

- IV. bepaalt dat deze uitspraak in zoverre in de plaats treedt van het besluit voor zover vernietigd;
- V. draagt de raad van de gemeente Tynaarlo op om binnen vier weken na verzending van deze uitspraak ervoor zorg te dragen dat de hiervoor vermelde onderdelen II en III worden verwerkt in het elektronisch vastgestelde plan dat te raadplegen is op de landelijke voorziening, www.ruimtelijkeplannen.nl;
- VI. wijst het verzoek af;
- VII. veroordeelt de raad van de gemeente Tynaarlo tot vergoeding van bij [REDACTED] in verband met de behandeling van het beroep en het verzoek opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 944,00 (zegge: negenhonderdvierenveertig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- VIII. gelast dat de raad van de gemeente Tynaarlo aan [REDACTED] het door haar betaalde griffierecht ten bedrage van in totaal € 636,00 (zegge: zeshonderdzesendertig euro) voor de behandeling van het beroep en het verzoek vergoedt.

Aldus vastgesteld door mr. T.G. Drupsteen, als voorzitter, in
tegenwoordigheid van mr. H.E. Postma, ambtenaar van staat.

w.g. Drupsteen
voorzitter

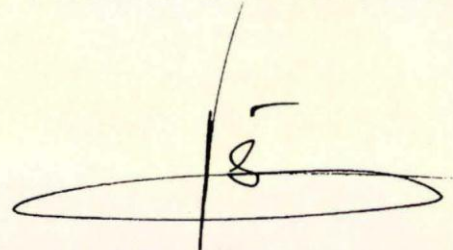
w.g. Postma
ambtenaar van staat

Uitgesproken in het openbaar op 17 december 2013

539.

Verzonden: 17 december 2013

Voor eensluidend afschrift,
de secretaris van de Raad van State,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' and 'S' intertwined, with a horizontal line underneath.

mr. H.H.C. Visser

Raadsbesluit nr. 8

Betreft: gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' en 'PlanMER
bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo'

De raad van de gemeente Tynaarlo;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 mei 2013

overwegende:

- dat het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' en de Planmer' vanaf 11 januari 2013 gedurende een periode van zes weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen;
- dat naar aanleiding van de tervisielegging 89 zienswijzen tijdig zijn ingediend;
- dat de inhoud van de zienswijze en de gemotiveerde reactie daarop zijn verwoord in de 'Nota beoordeling zienswijzen ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo' welke aan dit besluit is gehecht en wordt geacht van dit besluit deel uit te maken;
- dat de ingekomen zienswijzen hebben geleid tot een aantal inhoudelijke wijzigingen van het ontwerp-bestemmingsplan;

gelet op artikel 3.1 en artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

BESLUIT:

1. De PlanMER met betrekking tot het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo vast te stellen;
2. de "Nota beoordeling zienswijzen ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo" met daarin opgenomen wijzigingsvoorstellen en ambtshalve aanpassingen vast te stellen;
3. het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' bestaande uit de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1730BPbuitengebied-0401 met inachtneming van de in punt 2. genoemde zienswijzennotitie en daarin opgenomen wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmings-plan vast te stellen;
4. de bij het besluit behorende volledige papieren verbeelding van het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' gewijzigd vast te stellen zoals onder punt 3 beschreven;
5. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan vast te stellen.

Vries, 28 mei 2013

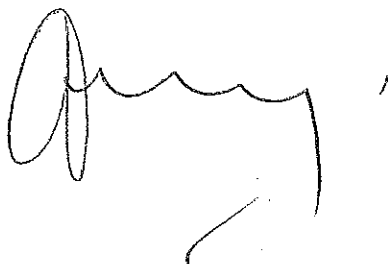
~~De raad voornoemd,~~

F.A. van Zuijlen,

Voorzitter

J.L. de Jong,

Griffier

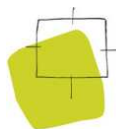
**Nota beantwoording zienswijzen -
ontwerpbestemmingsplan Buitengebied
Tynaarlo**

**Nota beantwoording zienswijzen -
ontwerpbestemmingsplan Buitengebied
Tynaarlo**

Separaat bijgevoegd:
Zienswijzen

13 mei 2013
Projectnummer 247.00.01.27.11.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Procedure	5
1.2	Algemene beantwoording	5
1.3	Overzicht zienswijzen indieners en overleginstanties	14
2	Zienswijzen indieners	19
3	Zienswijzen overleginstanties	133
4	Lijst opmerkingen	177
5	Ambtshalve wijzigingen	181

Inleiding

1.1

Procedure

In het kader van de vaststellingsprocedure heeft het ontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo vanaf 11 januari 2013 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage gelegen op het gemeentehuis en op www.ruimtelijkeplannen.nl. Bekendmaking hiervan heeft plaatsgevonden in de Staatscourant, in De Oostermoer Noordenveld, de gemeentelijke website en via RO-online. Tijdens deze termijn kon eenieder schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen. Een zienswijze is tijdig ingediend wanneer zij voor het einde van de termijn van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is verzonden. De datum van het poststempel is hierbij bepalend. De termijn liep tot en met 21 februari 2013. Twee zienswijzen zijn buiten de termijn ontvangen.

In hoofdstuk 2 zijn de zienswijzen samengevat en voorzien van gemeentelijke reacties. In hoofdstuk 3 zijn de zienswijzen van de overleginstanties samengevat en van een gemeentelijke reactie voorzien. In hoofdstuk 4 staat een lijst met opmerkingen van de IVN. Ten slotte is in hoofdstuk 5 aangegeven welke overige (ambtshalve) wijzigingen in het bestemmingsplan zijn doorgevoerd. De zienswijzen (brieven) zijn als bijlage aan deze nota toegevoegd.

1.2

Algemene beantwoording

1. Natura 2000 en stikstof

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet ook rekening worden gehouden met beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd.

Op basis van de Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19j dient de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan rekening te houden met de effecten op een Natura 2000-gebied.

In de gemeente Tynaarlo liggen twee gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft de hieronder genoemde beschermde gebieden:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente)
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente)

Het Zuidlaardermeergebied ligt weliswaar deels in de gemeente Tynaarlo, maar net buiten het bestemmingsplan Buitengebied. Omdat het Zuidlaardermeergebied aan het plangebied grenst, wordt het wel in de beoordeling betrokken. Buiten de gemeente ligt op circa 5 km ten zuidwesten van de gemeentegrens het Natura 2000-gebied Fochteloërveen in de gemeente Noordenveld en op circa 1 km afstand van de noordwestelijke hoek van de gemeente Tynaarlo ligt het Natura 2000-gebied Leekstermeer, eveneens in de gemeente Noordenveld.

Natuurgebieden en natuurwaarden ondervinden schade van vermisting en verzuring afkomstig uit de landbouw. Dit geldt in nog hogere mate voor de Natura 2000-gebieden (tevens EHS) in de gemeente. De bossen, heidevelden, vennen, poelen en beekdalgraslanden hebben veel te lijden van stikstofdepositie. Ook hier leidt dit tot een armere flora en daarmee indirect tot een armere fauna. De negatieve effecten zijn niet beperkt tot specifieke locaties in Tynaarlo, maar strekken zich uit in meer, dan wel mindere mate over het gehele plangebied en zelfs daarbuiten. Indirect heeft een toename van stikstof ook negatieve effecten op de waterkwaliteit waardoor amfibieën en vissen negatieve gevolgen kunnen ondervinden. In het plangebied gaat het met name om negatieve effecten op vissen en amfibieën. Ook schrale heide en graslandvegetaties met onder meer klokjesgentiaan en orchideeënsoorten hebben zwaar te lijden onder vermisting. Op beschermde vogels en zoogdieren heeft stikstof weinig effect. Op een groot aantal beschermde dier- en plantensoorten heeft de ammoniakdepositie van het voornemen een negatief effect.

Kortom, op basis van de Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19j dient de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan rekening te houden met de effecten op een Natura 2000-gebied. Mede om die reden is een passende beoordeling uitgevoerd en een PlanMER opgesteld en is in de regels van het bestemmingsplan aandacht besteed aan de stikstofdepositie.

Op basis van de uitkomsten van het MER blijkt dat de depositie van ammoniak in Natura 2000- gebieden leidt tot significante effecten in die Natura 2000-gebieden. Om die reden is een regeling in het bestemmingsplan opgenomen die aansluit bij de natuurbeschermingswet en er op gericht is om te voorkomen dat de uitstoot van ammoniak leidt tot significant negatieve effecten. De provincie heeft hiertoe ook beleid opgesteld. In de praktijk laat het provinciale beleid maar weinig meer ruimte toe: een toename van 0,5 % van de kritische depositiewaarde (kdw: de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem kan verdragen zonder schade te ondervinden) op natura 2000 gebieden.. Melkvee-

houderijen mogen tijdelijk een wat hogere depositie hebben mits dit binnen enkele jaren weer teruggedrongen is. De provinciale regeling laat zich niet op een juridisch waterdichte manier in het bestemmingsplan vertalen. De regeling in het vastgestelde bestemmingsplan is aangepast, echter heeft de zelfde strekking als in het ontwerpbestemmingsplan. In beide agrarische bestemmingen is geregeld dat bij recht de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte mag bedragen. Een uitzondering geldt voor het oprichten van nieuwe gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren onder de voorwaarde dat dit uitsluitend is toegestaan indien is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Hierop is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, waarbij als voorwaarde geldt dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie.

2. Waarde - Beekdal

De diverse landschappelijke waarden zijn als dubbelbestemming opgenomen op de verbeelding. De begrenzingen daarvan zijn ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan (LOP). De begrenzingen zijn gecontroleerd en nader gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied.

Binnen de waardenbestemmingen is in de bestemmingsomschrijving beschreven wat de exacte waarde van het gebied is.

De voor 'waarde - beekdal' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het beekdal. Hieronder worden het behoud, herstel en ontwikkeling van de volgende essentiële ruimtelijke kenmerken begrepen:

- grote mate van kleinschaligheid;
- vrij meanderende beken;
- samenhangend complex van essen, bossen, heides en moderne ontginningen.

Ook geldt er een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden. De vergunningplicht geldt niet voor werken of werkzaamheden die het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen.

In het navolgende is aangegeven wat er in het vastgestelde bestemmingsplan is opgenomen en deels gewijzigd ten opzichte van het ontwerp bestemmingsplan:

1. het aanleggen of aanbrengen van oeverbeschoeiingen, kaden of aanlegplaatsen:

Daarmee wil de gemeente voorkomen dat het vrij meanderende verloop van de beek wordt aangetast.

2. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel, het aanbrengen of verwijderen van kunstwerken, zoals dammen en stuwen;
De gemeente wil kunnen beoordelen of bij een concreet geval een ingreep de specifieke waarden van het beekdal kan aantasten.
3. het aanbrengen van opgaande beplanting:
Ter bescherming van de openheid van deze gebieden, is het aanbrengen van opgaande beplanting vergunningplichtig.
4. het zoeken naar delfstoffen (seismisch en exploratieonderzoek):
Deze regeling blijkt toch overbodig te zijn en zal uit de regels geschrapt worden.
5. ophogen, ontgronden, egaliseren en diepploegen:
De gemeente wil kunnen beoordelen of een concreet verzoek voor het ophogen, ontgronden, egaliseren of diepploegen, de specifieke waarden van het beekdal kan aantasten.
6. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage:
Op grond van het provinciaal beleid ('Nee-tenzij beleid' uit de Omgevingsvisie) mogen in beginsel geen werken worden uitgevoerd die de afvoer van water versnellen. Daarom is deze activiteit vergunningplichtig.
7. het blijvend omzetten van grasland in bouwland:
De gemeente is bij nader inzien van mening dat betreffende regeling eruit gehaald kan worden, omdat het de gebruiksmogelijkheden van de agrariër teveel beperkt. Het (blijvend) omzetten van grasland in bouwland wordt gezien als normaal agrarisch gebruik.
8. het verharderen van wegen en paden:
Onverharde paden zorgen mede voor de karakteristieke uitstraling van het beekdallandschap. De gemeente wil onnodige verharding van wegen voorkomen en daarom is deze activiteit vergunningplichtig.
9. het scheuren van grasland:
De gemeente is bij nader inzien van mening dat betreffende regeling eruit gehaald kan worden, omdat het de gebruiksmogelijkheden van de agrariër teveel beperkt. Het scheuren van grasland wordt gezien als normaal agrarisch gebruik.
10. het verharderen of verwijderen van onverharde wegen:
zie nummer 8.

3. Bestemming Natuur-Landgoed

In het bestemmingsplan hebben de (nieuwe) landgoederen een bestemming Natuur - Landgoed. Twee bestemmingen betreffen landgoederen die nog niet (helemaal) zijn gerealiseerd, te weten Bosch en Vaart (Landgoed 1) en Landgoed Zeijen (Landgoed 2). Daarnaast is de landgoederengordel bij Eelde en Paterswolde als zodanig bestemd. Dit is een vrijwel aaneengesloten gebied met afwisseling in open landbouwgronden en besloten delen met bos- en parkaanleg en de centrale ligging van de hoofdhuizen binnen de parkaanleg en sterke relatie tussen huis en omgeving.

De overige landgoederen en de bebouwing in de landgoederenzone zijn naar functie bestemd. De bebouwing ten behoeve van landgoederen gelegen in het beschermd dorpsgezicht is door de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht al voldoende beschermd door de Monumentenwet en de regeling die is opgenomen in de regels van dit bestemmingsplan. Overige waardevolle bebouwing wordt beschermd door de status als monument of door de aanwijzing als beeldbepalende bebouwing.

Begrenzing beschermd dorpsgezicht

4. Bestemming Natuur

De gronden gelegen binnen de EHS en in eigendom van een natuurbeherende instantie zijn in het ontwerpbestemmingsplan in beginsel bestemd als Natuur. Als de gronden nog niet in eigendom zijn van natuurbeherende instanties en ook niet als natuur zijn ingericht, maar sprake is van agrarisch gebruik, zijn de

gronden bestemd als Agrarisch (-1) met de aanduiding 'natuur'. Gebleken is dat de begrenzing van de bestemming Natuur en de aanduiding 'natuur' niet helemaal in overeenstemming is met de begrenzing van de EHS. De gronden gelegen binnen de EHS zullen worden bezien en zo nodig zal de bestemming Natuur hierop aangepast worden. De aanduiding 'natuur' zal komen te vervallen en er zal een algemene wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen in de agrarische bestemmingen voor het wijzigen van de bestemming in de bestemming Natuur.

Uitgangspunten voor de bestemming Natuur zijn:

Functie/eigendom	Bestemming
De gronden liggen binnen de EHS en in eigendom van natuurbeherende instanties	Natuur
De gronden liggen binnen de EHS, maar niet in eigendom van natuurbeherende instanties	Agrarische bestemming, in de regels algemene wijzigingsbevoegdheid naar Natuur (verwezen naar provinciale kaarten)
De gronden liggen binnen de EHS, maar beheergebied (agrarisch natuurbeheer en ruime jas gebied)	Agrarische bestemming
De gronden zijn ingericht als natuur, kleiner dan 3 hectare	Agrarische bestemming, tenzij gelegen aan ander natuurgebied, dan bestemming Natuur
De gronden zijn ingericht als natuur, groter dan 3 hectare	Natuur
Natura 2000-gebieden	Natuur - 1

5. Archeologie

Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met o.a. LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgronding, sanering, ruilverkaveling of diepploegen. Waar uit onderzoek is gebleken dat de bodem verstoord is en geen archeologische waarden aanwezig zijn, gelden voor deze percelen geen archeologische (verwachtings)waarden.

Ook is er een convenant gesloten met LTO-Noord over het agrarisch gebruik van percelen met een archeologische (verwachtings)waarde. De afspraken uit dit convenant zijn doorvertaald naar de regels van het bestemmingsplan:

Tot 30 cm diepte (onder maaiveld) is geen vergunning nodig is. Niet bodemkerende werkzaamheden ten behoeve van het verbeteren van de verdichte bodemstructuur (woelen) tot maximaal 40 cm onder het maaiveld zijn ook vrijgesteld van een vergunning. Voor diepere grondbewerking dan deze 10 cm onder de bouwvoor door onder andere diepploegen en mengwoelen moet nog wel een vergunning aangevraagd worden. Daarnaast is het aanbrengen van drainage met betrekking tot de archeologische waarden alleen vergunningplichtig voor zover de gronden aangewezen zijn als essen of AMK-terreinen. Voorgaande wordt gezien als normaal agrarisch gebruik. Tot de bouwvoor zullen over het algemeen weinig tot geen archeologische vindplaatsen worden verstoord die in het verleden niet al geroerd zijn. Bij diepere grondbewerkingen is dit wel het geval. Wat daarom niet onder normaal agrarisch gebruik wordt verstaan is het volgende: diepploegen en mengwoelen dieper dan 30 cm, afgraven dieper dan 30 cm, egaliseren van natuurlijk reliëf, ontginnen, aanleggen of vergraven van sloten, het aanleggen of rooien van bos of boomgaard, waarbij stobben worden verwijderd.

Aangezien archeologische vindplaatsen in Drenthe aan het oppervlak liggen, is een diepere verticale vrijstelling dan 30 cm op voorhand niet mogelijk. Dit is ook als zodanig opgenomen in het bestemmingsplan.

De percelen binnen agrarische bouwvlakken hebben ook een archeologische dubbelbestemming. Hoewel verwacht kan worden dat de ondergrond in ruime mate is verstoord op het bebouwde gedeelte kan het niet op voorhand worden uitgesloten of dit daadwerkelijk het geval is. Derhalve zal ook hier de onderzoeksverplichting (blijven) gelden.

Verder heeft de gemeente ter plaatse van enkele percelen aanvullend onderzoek gedaan, wanneer er sterke aanwijzingen waren dat de percelen verstoord waren door het gebruik in het verleden. De resultaten van de booronderzoeken zijn weergegeven bij diverse zienswijzen.

Ten slotte is gebleken dat de dubbelbestemming Waarde - Archeologische verwachtingswaarde 2 niet geheel overeenkomt met de archeologische beleids- en advieskaart van de gemeente. Dit wordt hersteld in het vastgestelde bestemmingsplan.

6. Plattelandswoning

In enkele zienswijzen is door burgers aangegeven dat de woning waarin zij wonen geen deel meer uitmaakt van het agrarische bedrijf en om deze reden bestemd zou moeten als Wonen.

Op 1 januari 2013 is de nieuwe wetgeving omtrent plattelandswoningen in werking getreden.

De wetswijziging leidt onder meer tot de volgende wijziging van de voorheen geldende wetgeving: voormalige agrarische bedrijfswoningen (plattelandswo-

ningen) die door derden worden bewoond, worden niet beschermd tegen milieugevolgen van het bijbehorende bedrijf. Deze wijziging is bewust alleen van toepassing op agrarische bedrijven.

Dat betekent een lager beschermingsniveau dan een normale burgerwoning. In een bestemmingsplan moet duidelijk worden dat de woning (tevens) bewoond mag worden door iemand die geen functionele binding heeft met het nabijgelegen agrarische bedrijf. Deze verbinding met het voormalige agrarische bedrijf moet blijvend worden verankerd. Dit is noodzakelijk omdat de woning alleen ten opzichte van het voormalige agrarische bedrijf geen bescherming zal genieten tegen nadelige milieueffecten van de bedrijfsvoering.

De reikwijdte van de wetswijziging is dus beperkt tot het agrarische bedrijf waartoe de woning voorheen behoorde. Het niveau van milieubescherming ten aanzien van bedrijven van 'derden' wijzigt niet bij gebruik van de betrokken woning als plattelandswoning.

De voormalige agrarische bedrijfswoningen zullen derhalve niet bestemming Wonen krijgen, aangezien dit zou leiden tot beperkingen voor het nabijgelegen agrarische bedrijf. In het bestemmingsplan zullen de voormalige bedrijfswoningen waarvan aannemelijk is dat deze niet langer worden gebruikt als bedrijfswoningen aangeduid als 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning'.

Het is niet de bedoeling dat er op het perceel van het nabijgelegen agrarische bedrijf weer een nieuwe bedrijfswoning wordt gebouwd. In de regels zal dit dan ook worden uitgesloten.

7. Nieuwe stalvormen

In de afgelopen decennia is sprake geweest van een toenemende schaalvergroting van het agrarische landschap en van het boerenbedrijf. Tevens is op veel agrarische bedrijven de bedrijfsvoering gewijzigd. Steeds vaker worden daarbij bijzondere stallen gebouwd. Vanuit de gemeente is er aandacht voor de bouw van nieuwe boerderijen en bijzondere stalvormen (boog- en serrestallen). Dit vraagt bijzondere aandacht, omdat deze in het landelijk gebied van invloed kunnen zijn op het bebouwingsbeeld.

Serrestal (links) en boogstal (rechts)

De serrestal is meestal opgebouwd uit meerdere 'tunnels'. Deze hebben een rechthoekige plattegrond en een gebogen dakvorm. Meerdere tunnels vormen samen het totale bouwvolume dat zich kenmerkt door het omvangrijke grondoppervlak, de hoge gootlijn en het samengestelde dak. De stal kan in een later stadium worden uitgebreid door de tunnels te verlengen of door een extra tunnel toe te voegen. De basis van de serrestal wordt gevormd door een stalen frame dat als draagconstructie dienst doet. Voor de vlakvulling kunnen diverse materialen worden gebruikt. Het dak wordt dichtgezet met een folie, terwijl de gevels veelal worden opgebouwd uit een betonnen keerwand met daarboven lichtdoorlatend materiaal (gaas of doek). Soms wordt een combinatie met damwandbekleding gemaakt. Omdat het materiaal van de topgevel vaak afwijkt van het onderliggende deel, ontstaat dan een sterke tweedeling tussen het bovenste en onderste gedeelte van het gevelvlak. De serrestal heeft een functionele, doelmatige detaillering en een bedrijfsmatige uitstraling.

De boogstal is eveneens een nieuw stalconcept in de veehouderij. Het wordt gekenmerkt door een kolomloze boogvormige overspanning van 25 tot maximaal 50 meter breed en een hoogte van 6 tot maximaal 12 meter. De boogstal is opgebouwd uit een onderbouw en een bovenbouw. Deze zijn onafhankelijk van elkaar te bouwen. De dakconstructie is ook toe te passen op een conventionele onderbouw. De bovenbouw is opgebouwd uit stalen vakwerkliggers, bekleed met windbreekgaas en waterdicht foliemateriaal.

Het voorliggende bestemmingsplan staat de bouw van serre- en boogstallen niet bij recht toe. De gemeente acht de landschappelijke inpassing van dergelijke stallen van groot belang. Daarom zijn deze stallen alleen toegestaan via een afwijking/bevoegdheid. De stallen voldoen niet aan de bouwregels voor stallen welke bij recht gebouwd kunnen worden (vaak kan niet voldaan worden aan de maximale goothoogte en/of de minimale dakhelling). Via afwijking kan de gemeente medewerking verlenen aan een initiatief voor de bouw van een serre- of boogstal. In eerste instantie wordt een dergelijk initiatief getoetst aan het gemeentelijk welstandsbeleid (de welstandsnota Gemeente Tynaarlo). Deze welstandsnota gaat uit van een indeling in deelgebieden. Het buitengebied van de gemeente Tynaarlo behoort tot de groep 'Groene gebieden' in de welstandsnota. Binnen deze groep is weer een onderscheid gemaakt in bijvoorbeeld Beekdalen, Essenlandschap en Ontginningslandschap. Voor de afgewijking of serre- en boogstallen kunnen worden toegestaan is deze gebiedsindeling relevant. Bij de omgevingsvergunning zal tevens een landschappelijk inpassingsplan aan de gemeente moeten worden overhandigd, welke is opgesteld volgens de zogenaamde 'keukentafelsystematiek'. Daarbij gaan initiatiefnemer, gemeente en onafhankelijke landschapsarchitect gelijktijdig met elkaar in overleg. Het landschappelijk inpassingsplan wordt vervolgens door de onafhankelijke landschapsarchitect opgesteld en overhandigd aan de gemeente en initiatiefnemer. Het landschappelijk inpassingsplan zal daarbij tevens getoetst worden aan het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan.

De afwijkingsbevoegdheid zal er als volgt uit komen te zien:

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid voor het bouwen van boog- en/of serrestallen, mits:

- a. de bouwhoogte van boogstallen niet meer bedraagt dan 12 m;
- b. de bouwhoogte van serrestallen niet meer bedraagt dan 8 m;
- c. is aangetoond dat er geen sprake is van onaanvaardbare lichthinder voor de omgeving;
- d. het verzoek om verlening van de omgevingsvergunning gepaard gaat met een voorstel tot landschappelijke inpassing van de bebouwing; het gebruik van de bebouwing is uitsluitend toegestaan indien de landschappelijke inpassing van de bedrijfsgebouwen is uitgevoerd en in stand gehouden conform het landschappelijk inpassingsplan.

1.3

Overzicht zienswijzen indieners en overleginstanties

Indieners

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 1:	Bongveenweg 4 9496 TE Bunne	19
Zienswijze nummer 2:	Burchtweg 18 9496 PE Bunne	21
Zienswijze nummer 3:	Burchtweg 11 9496 PD Bunne	24
Zienswijze nummer 4:	Kroeze Peizerweg 8 9496 PC Bunne	25
Zienswijze nummer 5:	Peizerweg 14 9496 PC Bunne	26
Zienswijze nummer 6:	Burchtweg 9a 9496 PD Bunne	27
Zienswijze nummer 7:	Burchtweg 7 9496 PD Bunne	27
Zienswijze nummer 8:	Pelinckweg 1a 9473 TN De Groeve	30
Zienswijze nummer 9:	Duurt PMC namens Hunzeweg 43a 9473 TC De Groeve	31
Zienswijze nummer 10:	Ydermade 3 9493 TD De Punt	31
Zienswijze nummer 11:	Groningerstraat 128 9493 TB De Punt	32
Zienswijze nummer 12:	Ydermade 1 9493 TD De Punt	33
Zienswijze nummer 13:	ARAG namens Groningerstraat 121 9394 TC De Punt	33

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 14:	Ydermade 4 9493 TD De Punt	34
Zienswijze nummer 15:	Roozand 2 9497 TD Donderen	38
Zienswijze nummer 16:	Zuideinde 10 9497 PS Donderen	39
Zienswijze nummer 17:	Noordenveldweg 104 9497 PA Donderen	39
Zienswijze nummer 18:	Roozand 3 9497 TD Donderen	40
Zienswijze nummer 19:	Zuurstukken 32 9761 KN Eelde	41
Zienswijze nummer 20:	Kraus Groeneveld Stichting Zevenhuizerweg 6 9761 AE Eelde	42
Zienswijze nummer 21:	SUR rechtsbijstand namens Lugtenbergerweg 11 9761VE Eelde	43
Zienswijze nummer 22:	Eskampenweg 2 9761 VA Eelde	44
Zienswijze nummer 23:	Trip advocaten namens Bunnerweg 4 9761 VK Eelde	45
Zienswijze nummer 24:	Molenweg 11 9761 VB Eelde	47
Zienswijze nummer 25:	Burg. Legroweg 72 9761 TD Eelde	47
Zienswijze nummer 26:	Achmea rechtsbijstand namens Esweg 37a 9761 EP Eelde	49
Zienswijze nummer 27:	Esweg 31 9761 EP Eelde	53
Zienswijze nummer 28:	Schutsweg 34 9475 PL Midlaren	54
Zienswijze nummer 29:	Haasakkers 3 te Midlaren, betreffende perceel Heiveen 6	55
Zienswijze nummer 30:	Haasakkers 4 9475 PJ Midlaren	59
Zienswijze nummer 31:	Duinweg 2 9475 PK Midlaren	60
Zienswijze nummer 32:	Westerse drift 43 9752 LB Haren	65
Zienswijze nummer 33:	Groningerstraat 36 9475 PB Midlaren	66

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 34:	Linthorst Homanweg 2 9484 TC Oudemolen	67
Zienswijze nummer 35:	Onlandseweg 13 9765 EK Paterswolde	68
Zienswijze nummer 36:	Onlandseweg 8 9765 EC Paterswolde	69
Zienswijze nummer 37:	Onlandseweg 11 9765 EC Paterswolde	70
Zienswijze nummer 38:	De Groninger Steen Oosterhaven 1 9723 AN Groningen	71
Zienswijze nummer 39:	Kwekerij Onlandseweg 6 9765 EC Paterswolde	72
Zienswijze nummer 40:	Hooiweg 230 9765 EN Paterswolde	74
Zienswijze nummer 41:	Schelfhorst 4 9765 TJ Paterswolde	75
Zienswijze nummer 42:	Duinkampen 21 9765 BA Paterswolde	76
Zienswijze nummer 43:	't Loo 1 9485 TL Taarlo	76
Zienswijze nummer 44:	Hoofdweg 210b 9485 TA Taarlo	78
Zienswijze nummer 45:	Dorpsweg 5 9485 TB Taarlo	79
Zienswijze nummer 46:	Dorpsweg 2 9485 TB Taarlo	80
Zienswijze nummer 47:	Parallelweg 4 9482 Tynaarlo	81
Zienswijze nummer 48:	Eisenbroeken 1 9482 VE Tynaarlo	83
Zienswijze nummer 49:	Stichting Ubbinkbos Tynaarlo p/a Villapark 6 9482 BC Tynaarlo	85
Zienswijze nummer 50:	Eisenbroeken 2 9482 VE Tynaarlo	86
Zienswijze nummer 51:	Smeerveenweg 2 9482 PK Tynaarlo	90
Zienswijze nummer 52:	Accountantskantoor Hut, namens Verlengde Stationsweg 54 9471 PM Tynaarlo	91
Zienswijze nummer 53:	Veenweg 2 9498 TJ Vries	92

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 54:	Achmea rechtsbijstand namens Noordenveldweg 8 9481 TH Vries	95
Zienswijze nummer 55:	Asserstraat 35 9481 BM VRIES	96
Zienswijze nummer 56:	Rombou namens Taarloseweg 27 9481 TB Vries	99
Zienswijze nummer 57:	Landgoed Bosch en Vaart Groningerstraat 32 Vries	101
Zienswijze nummer 58:	Brink 3 9494 PG Yde	103
Zienswijze nummer 59:	Akkerweg 3 9483 TK Zeegse	104
Zienswijze nummer 60:	Hoofdweg 66 9483 PD Zeegse	105
Zienswijze nummer 61:	Oud Huizerweg 12 1411 GZ Naarden	106
Zienswijze nummer 62:	Hoodijk 3 9491 TG Zeijen	107
Zienswijze nummer 63:	DAS Rechtsbijstand, namens Hippisch Centrum Rosworld Zuiderstraat 6 9491 TH Zeijen	108
Zienswijze nummer 64:	Zeijerlaar 2 9491 TC Zeijen	111
Zienswijze nummer 65:	Zeijerlaar 3 9491 TC Zeijen	112
Zienswijze nummer 66:	Broeken 4 9474 TH Zuidlaarderveen	114
Zienswijze nummer 67:	Dorpsstraat 18 9474 PD Zuidlaarderveen	116
Zienswijze nummer 68:	Lageweg 4 9472 TE Zuidlaren	117
Zienswijze nummer 69:	Dennenlaan 6 9471 PH Zuidlaren	119
Zienswijze nummer 70:	Nw. Ebbingestraat 1G 9712 NB Groningen	123
Zienswijze nummer 71:	IAA Stedenbouw en Landschap Dennenlaan 8/8a 9471 PH Zuidlaren	123
Zienswijze nummer 72:	De Dijk 2 9473 TM Zuidlaren	123

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 73:	Boomkwekerij Halesia Tienelsweg 40a 9471 PC Zuidlaren	126
Zienswijze nummer 74:	DPO Vastgoed b.v. namens De Recreatieve Vereniging Buitenlust Gerbrandyhof 59 9603 ND Hoogezand	128
Zienswijze nummer 75:	Tijdens Boomkweker Tienelsweg 27a 9471 PA Zuidlaren	129
Zienswijze nummer 76:	Tijdens Boomkweker Tienelsweg 29 9471 PA Zuidlaren	130

Overleginstanties

Zienswijze	Adresgegevens	Pagina
Zienswijze nummer 1:	De Molenstichting Drenthe	133
Zienswijze nummer 2:	Provincie Drenthe	133
Zienswijze nummer 3:	Tennet TSO BV	137
Zienswijze nummer 4:	Ministerie van Defensie Commando Dienstencentra	138
Zienswijze nummer 5:	Gasunie	140
Zienswijze nummer 6: (PlanMER)	N.V. Waterbedrijf Groningen	145
Zienswijze nummer 6: (Bestemmingsplan)	N.V. Waterbedrijf Groningen	148
Zienswijze nummer 7:	IVN Eelde-Paterswolde, IVN Vries en IVN Zuidlaren	150
Zienswijze nummer 8:	Luchtverkeersleiding Nederland Air Traffic Control the Netherlands	157
Zienswijze 9:	Natuur- milieufederatie	158
Zienswijze nummer 10:	Vereniging VOLE	164
Zienswijze nummer 11:	LTO Noord	165
Zienswijze nummer 12:	Natuurplatform	171
Zienswijze nummer 13:	Waterschap Hunze en Aa's	174
Zienswijze nummer 14:	WMO adviesraad	175

Z i e n s w i j z e n i n d i e n e r s

Zienswijze nummer 1

██████████

Bongveenweg 4

9496 TE Bunne

Ontvangen op 17 februari 2013

Samenvatting

- a. De toegestane activiteiten volgens het plan sluiten niet aan bij de vergunde situatie. Op 24 oktober 2010 is een Wm-beschikking afgegeven die voorziet in het in werking hebben van een micro-vergister met aanverwante apparatuur. Hierdoor is indieners bedrijf een zogenaamde type C-inrichting. Ook de aanwezige Nbw-vergunning voorziet in deze activiteit.
- b. De bestemming WR-A2 op de percelen tussen de Roderweg en het fietspad Bongveenweg-Bunnerveenseweg bevatten volgens indiener mogelijk geen archeologische waarden meer.
- c. Indiener is het niet eens met het feit dat bij uitbreiding de depositie niet mag toenemen op Natura 2000-gebieden.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel Bongveenweg 4 ligt binnen de bestemming Agrarisch. In Artikel 3.1.k is geregeld dat het opwekken van elektriciteit door middel van (co-)vergisting binnen het bouwvlak mogelijk is, met dien verstande dat dit uitsluitend is toegestaan voor zover gebruik wordt gemaakt van eigen geproduceerde mest en eigen en/of van derden afkomstige co-substraten worden toegevoegd en de opgewekte energie wordt ingezet op het eigen bedrijf. Naar ons inzien voldoet de microvergister aan de genoemde voorwaarden. Overigens is in het bestemmingsplan een afwijkingbevoegdheid (artikel 3.6.a) opgenomen om vergisters toe te staan die niet onder bovenstaande noemer te vatten zijn.
- b. Op navolgende uitsnede van de archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo is de locatie weergegeven.

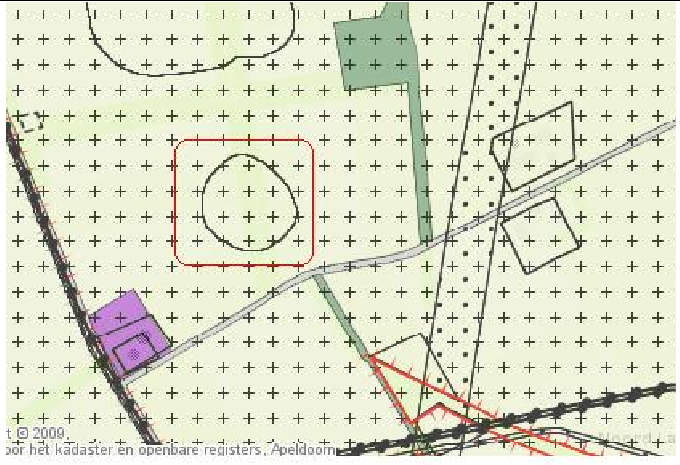

Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met o.a. LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgroning, sanering, ruilverkaveling of diepploegen. Voor de hier besproken locatie waren geen gegevens beschikbaar die wijzen op grootschalige bodemverstoring. Daarom heeft op 17 april 2013 een veldbezoek plaatsgevonden. Hierbij is een slootrand opgeschoond om het profiel en de bodemopbouw te bestuderen en is een boring in de mogelijke pingoruïne gezet. In de boring is geen veen(rest) aangetroffen; de top het dekzand bevond zich op ongeveer 70 centimeter diepte. Daardoor kan worden uitgesloten dat hier een pingoruïne aanwezig is, het betreft waarschijnlijk een natuurlijke laagte in het dekzand. De aanduiding WR-A2 voor dit object (de zuidelijke paarse vlek op bovenstaande figuur) kan vervallen.

In het profiel van de slootrand is zeer duidelijk zichtbaar dat de percelen inderdaad gediëpploegd zijn. Op de bodemkaart en de landschappelijke verwachtingskaart uit de structuurvisie archeologie is de zone ten noorden van de Bunnerveenseweg grotendeels als verspit aangegeven. Indien er ingrepen plaatsvinden die groter zijn dan de vrijstelling, geldt voor dergelijke zones een lagere onderzoeksintensiteit (3 boringen per hectare in plaats van 6 per hectare). De resultaten maken het waarschijnlijk dat deze zone verder naar het zuiden moet worden uitgebreid, mogelijk deels zelfs tot aan de Kampweg. Op dit moment is niet duidelijk hoe groot het gebied is dat indertijd is gediëpploegd. Dit verdient nader onderzoek en zal worden meegenomen in de eerstvolgende update van de gemeentelijke archeologische beleids- en advieskaart.

- c. In paragraaf 1.2 (de algemene beantwoording) onder punt 1 is uitgelegd wat de reden is dat bij uitbreiding de depositie niet mag toenemen op Natura 2000 gebieden. Voor de beantwoording wordt daarnaar verwezen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	 <p>De cirkel met aanduiding WR-A2 (binnen rode contour) is verwijderd. Onderliggende aanduiding (AV2) wordt gehandhaafd, omdat omliggend gebied zo bestemd is en archeologische waarden niet in het geheel uitgesloten kunnen worden.</p>

Zienswijze nummer 2

Burchtweg 18

9496 PE Bunne

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Tegen de bestemming Waarde - Archeologie I bestaan grote bezwaren, met name tegen de op de verbeelding weergegeven begrenzing van de bedoelde bestemming ter plaatse van het perceel Burchtweg 18. De regels van de bedoelde archeologische bestemming brengen in de huidige vorm met zich mee dat op of in de betreffende gronden geen gebouwen en andere bouwwerken mogen worden gebouwd. Van deze bouwregel kan worden afgeweken. Een omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend in het geval erdoor (en op kosten van) de aanvrager een archeologisch onderzoek wordt overlegd. Door de regels binnen Waarde - Archeologie 1 ontstaan dan ook ernstige beperkingen en belemmeringen, hetgeen een aanzienlijke aantasting van het woongenot betekent en bovendien een grote rem zet op perspectief voor de agrarische ontwikkeling op indieners perceel. Overigens is enkel de wetenschap dat zich historische bebouwing heeft bevonden op dit perceel geen recht-

vaardiging voor de archeologische bestemming. Hiermee is bij het uitblijven van het vinden van archeologische resten eerder sprake van een cultuurhistorisch perceel dan van een perceel dat archeologische bescherming behoeft. Verzocht wordt:

1. de begrenzing van de archeologische bestemming te beperken tot het huidig erf, voor zover zich dat binnen de huidige erfafscheidingsloten bevindt. Ook geeft indiener aan dat bij strikte interpretatie van artikel 32.5 ook het ompippen van de moestuin of het plaatsen van rasterpalen niet langer mogelijk zou zijn zonder omgevingsvergunning;
 2. de bestemming Waarde - Archeologie 1 (principe niet bouwen, tenzij) te wijzigen in de bestemming Waarde - Archeologie 2 (principe bouwen toegestaan, mits);
 3. Indien de gemeente niet mee gaat met het gevraagde in a2, wordt verzocht om de regels voor de aanduiding Archeologie I op een aantal punten aan te passen en te versoepelen.
- b. Tevens hebben indieners bezwaar tegen de algemene bestemmingsplanregel die bepaalt dat het aantal dierplaatsen voor het agrarisch perceel gelijk dient te blijven als bestaand en de daaraan verbonden uitzonderingsregel. In de uitzonderingsregel is bepaald dat uitbreiding van het aantal dierplaatsen mogelijk is indien de aanvrager aantoont dat hierdoor geen (ammoniak)schade aan Natura 2000 ontstaat. Indiener is van mening dat dit een onnodige en ondoenlijke eis is die bovendien (nationaal gezien) een bovenwettelijke vereiste betreft.

Gemeentelijke reactie

- a. 1. Op het perceel van de indiener bevond zich in de Middeleeuwen een commanderie van de Duitse Orde, het 'Huis te Bunne'. Resten die samenhangen met Middeleeuwse kloosters en kloosterorden zijn in Drenthe zeldzaam en het terrein is daarom dan ook opgenomen op de landelijke Archeologische Monumentenkaart (AMK) als terrein van Hoge Archeologische Waarde. Door archeologisch onderzoeksbureau De Steekproef is enkele jaren geleden de vermoedelijke loop van de omgrachting van deze commanderie in kaart gebracht. De indiener geeft onder andere aan in zijn bedrijfsvoering beperkt te worden door de omvang van de zone met de aanduiding Archeologische - Waarde 1. Standaard zijn alle AMK-terreinen op de archeologische beleidskaart van de gemeente Tynaarlo voorzien van een bufferzone van 50 m. Op basis van het onderzoek van de Steekproef kan in dit specifieke geval deze buffer komen te vervallen. Dit zal worden aangepast in zowel het bestemmingsplan Buitengebied als in de Structuurvisie Archeologie.

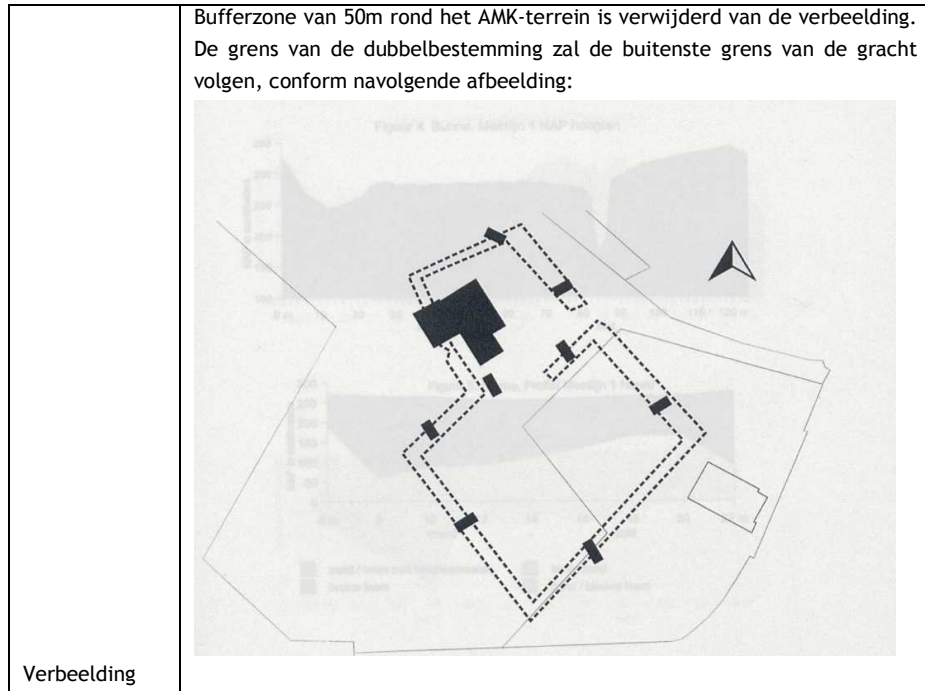
Betreft kleine ingrepen welke niet dieper reiken dan 30 cm: deze zijn zonder meer toegestaan. De juridische vormgeving van het plan zal aangevuld worden met een uitleg van de regeling.

2. Daarnaast vraagt de indiener om een afwaardering van het perceel van de dubbelbestemming Archeologie - Waarde 1 naar Archeologie Waarde 2. Vanwege de aanduiding op de AMK en de hoge zeldzaamheidswaarde van het object gaan wij hier niet in mee. Wel zijn we het met de indiener eens dat de onderbouwing van de AMK-status niet optimaal is en zullen wij in gesprek gaan met om te kijken of er de komende jaren mogelijkheden zijn om te komen tot een goede archeologische waardestelling van het terrein. Dit zou in de toekomst kunnen leiden tot een andere status op de AMK, met doorwerking in de volgende update van de gemeentelijke beleidskaart en het bestemmingsplan.
3. De planregels voor archeologie waarde 1 zijn een invulling van artikel 38a uit de Monumentenwet 1988. Dit artikel stelt dat de gemeenteraad bij het vaststellen van een bestemmingsplan rekening dient te houden met de in de bodem te verwachten monumenten. In onderhavig geval betreft het een terrein dat op de landelijke Archeologisch Monumenten Kaart (AMK) is aangeduid als een terrein van Hoge Archeologische Waarde. In lijn met het provinciaal en landelijk beleid streeft de gemeente Tynaarlo naar het behoud van dergelijke vindplaatsen. Daarom wordt hier bewust gekozen voor een verbod op bodemingrepen, met uitzonderingsmogelijkheden. Het uitgangspunt van de gemeentelijke structuurvisie Archeologie is immers; "streng waar het moet, soepel waar het kan". De planregels voor de archeologische dubbelbestemmingen zijn gebaseerd op een model dat is gemaakt in opdracht van VNG en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. In nauw overleg met de Provincie, LTO-Noord en de buurgemeenten zijn de ze planregels vervolgens op maat gemaakt voor de Drentse situatie. Een verruiming voor de dubbelbestemming Archeologie Waarde I is vanuit het oogpunt van monumentenzorg niet aan de orde. Bij de huidige stand van kennis over de archeologische situatie ter plekke zijn we het niet met de indiener eens dat door de voorgestelde aanpassingen geen noemenswaardig nadeel in de archeologische bescherming ontstaat. Voor een wijziging van de status van het terrein op de AMK verwijzen we naar de reactie onder a2.

- b. In paragraaf 1.2 onder punt 1 is uitgelegd wat de reden is dat bij uitbreiding de depositie niet mag toenemen op Natura 2000-gebieden. Daarin is gemotiveerd dat de regeling in tegenstelling tot hetgeen in de zienswijze staat, nodig is.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De juridische vormgeving van het plan is aangevuld met een uitleg dat kleine ingrepen, binnen de gebieden welke voorzien zijn van een dubbelbestemming voor archeologische waarden, mogelijk zijn als zijnde 'normaal gebruik'.
Regels	X

Zienswijze nummer 3

Burchtweg 11
 9496 PD Bunne
 Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

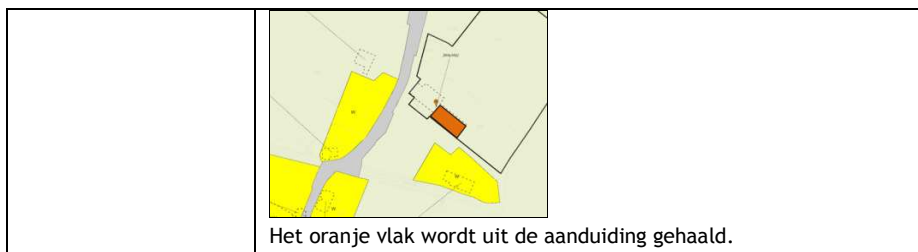
Aan de Burchtweg 11 te Bunne zijn de woning en rietgedekte schuur, evenals een ligboxenstal, als beeldbepalend opgenomen. De ligboxenstal welke aan woning en rietgedekte schuur is gebouwd, is echter niet beeldbepalend. Verzocht wordt deze ligboxenstal niet als beeldbepalend aan te duiden.

Gemeentelijke reactie

De panden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - beeldbepalend' zijn gecontroleerd en geconcludeerd is inderdaad dat de ligboxenstal niet beeldbepalend is. De aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - beeldbepalend' zal van de lichtboxenstal worden verwijderd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - beeldbepalend' is verwijderd van de ligboxenstal op Burchtweg 11.

Zienswijze nummer 4

Kroeze b.v. landbouwmechanisatie en installatietechniek

Peizerweg 8

9496 PC Bunne

Ontvangen op 13 februari 2013

Samenvatting

De bedrijfswoning wordt alleen nog maar als woonhuis gebruikt en heeft geen bedrijfsmatige functie meer. Verzocht wordt een splitsing aan te brengen op het perceel qua bestemming. Het gedeelte waar nu de bedrijfswoning staat, dient de bestemming Wonen te krijgen en voor het bedrijfspand dient de bestemming Bedrijf 1 te worden behouden.

Gemeentelijke reactie

Omdat de woning niet meer gebruikt wordt als bedrijfswoning en de wijziging geen gevolgen heeft voor andere omliggende bedrijven, is aan deze zienswijze tegemoet gekomen door de woning te bestemmen als Wonen. Voor het agrarisch bedrijf aan de overzijde is reeds de naastgelegen woning op nummer 6 maatgevend.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	Het perceel van de woning in de zuidelijke hoek van de huidige bedrijfsbestemming is bestemd als Wonen.

Zienswijze nummer 5

Peizerweg 14

9496 PC Bunne

Ontvangen op 7 februari 2013

Samenvatting

- a. De grens van het bouwblok, zoals in het nieuwe bestemmingsplan is weergegeven, dient gewijzigd te worden. Indiener wenst het voorste deel ongeveer 15 m in noordelijke richting te verplaatsen. Op deze wijze wordt de bouw van een tweede bedrijfswoning mogelijk.
- b. Om eventuele uitbreiding van het bouwblok in de toekomst niet op voorhand te belemmeren, wil indiener van het perceel Vries S1028 de dubbelbestemming Waarde - Beekdal verwijderen, zodat uitbreiding van het bouwblok naar 2 ha mogelijk is. Volgens indiener is dit ook vanuit landschappelijk oogpunt geen bezwaar. Het gebied is recentelijk herverkaveld, ten behoeve van de landbouw.

Gemeentelijke reactie

- a. Aangezien de aanvraag voor een tweede bedrijfswoning bij de gemeente bekend is, kan de uitbreiding van het bouwvlak wat betreft het voorste deel worden toegelaten. Het college heeft in een eerder besluit aangegeven dat zij hier medewerking aan gaat verlenen. De bouw van een tweede bedrijfswoning is alleen mogelijk via een afwijkingsbevoegdheid.
De bouw van een tweede bedrijfswoning kan daarom middels een afwijkingsbevoegdheid, na inwerkingtreding van dit bestemmingsplan, worden afgewogen. Het bouwvlak krijgt door de gewijzigde begrenzing een oppervlak van circa 1,75 ha. Daarmee wordt al voor een deel gebruik gemaakt van de afwijkingsbevoegdheid voor vergroting van het bouwperceel. Het perceel is namelijk bestemd als Agrarisch. Van de afwijkingsbevoegdheid kan alleen gebruik gemaakt worden als het perceel niet gelegen is binnen de begrenzing van Waarde - Beekdal. Het laatste is voor het betreffende perceel niet het geval.
- b. Zoals is aangegeven in paragraaf 1.2 onder punt 2, zijn de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. De begrenzingen zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Wij zien op deze locatie geen aanleiding hiervan af te wijken. Binnen het in het bestemmingsplan opgenomen bouwvlak zijn overigens ook nog groeimogelijkheden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>De verbeelding is aangepast, zodat de bouw van de tweede bedrijfswoning mogelijk wordt.</p>

Zienswijze nummer 6

■■■■■■■■■■

Burchtweg 9a

9496 PD Bunne

Ontvangen op 17 januari 2013

Samenvatting

Indiener verzoekt zijn woning aan de Burchtweg 9a een normale woonbestemming te geven en niet in het bouwblok Burchtweg 11 op te nemen.

Gemeentelijke reactie

De bedrijfswoning is oorspronkelijk gebouwd als bedrijfswoning bij het agrarische bedrijf. Omdat blijkt dat de woning niet meer gebruikt wordt als bedrijfswoning, krijgt de woning binnen de agrarische bestemming de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning'. In de inleiding is ter informatie aangegeven wat daarvan de juridische consequenties zijn.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De juridische vormgeving is aangevuld met informatie over plattelandswoningen. Ook is de toelichting gewijzigd op plaatsen waar nog werd aangegeven dat deze aanduiding niet voorkomt.
Regels	In de agrarische bestemming zijn regels opgenomen voor plattelandswoningen.
Verbeelding	Aanduiding voor plattelandswoning is toegevoegd binnen de agrarische bestemming.

Zienswijze nummer 7

■■■■■■■■■■

Burchtweg 7

9496 PD Bunne

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Indieners zienswijze is erop gericht de functiekaart van het ontwerp bestemmingsplan met betrekking tot het perceel Burchtweg 7 in Bunne aan te passen. Indieners verzoeken om het gehele oorspronkelijk bij de woning aangekochte perceel (kadastraal bekend als Vries, sectie S, nr. 973) en het later aangekochte perceel (Vries, sectie S, nr. 1263) de bestemming Wonen te geven en het bouwvlak te vergroten. Indieners dragen hiervoor verschillende argumenten aan.
 1. Indieners willen graag de woonboerderij splitsen voor bewoning: indieners willen een nieuwe schuur bouwen (de huidige wordt verwijderd) op een andere locatie en daardoor is er meer bouwvlak nodig. Indieners willen graag schuurruimte realiseren voor huisvesting van de hobbydieren en voor hooi- en stro-opslag.
 2. De ligging van het voorhuis ten opzichte van de noordoostelijke perceelgrens is zodanig dat de bouw van een schuur daar niet goed mogelijk is. Schuurruimte voor de woning in het voorhuis zal aan de kant van het achtererf gerealiseerd moeten worden, evenals de voorgeschreven 2x2 parkeerplaatsen per woning.
 3. De schuurruimte die indieners willen realiseren, is 2x75 m² of 1x50 m² en 1x 75+50m².
 4. Volgens indieners is hun perceel onvolledig ingetekend op de huidige functiekaart. Er is geen rekening gehouden met: de aanleg van enkele landschapselementen in de winter van kalenderjaar 2011/2012. Het gaat om graven van een kikkerpoel, het planten van een solitaire eik, het realiseren van een 'rommelstuk' voor de biotoop van steenuiltjes en een boswalletje die aangelegd of geplant zijn op advies van, door en met materiaal van Landschapsbeheer Drenthe. Daarnaast is volgens indieners de paardenbak, die in een aangrenzend later door hun aangekocht perceel ligt, niet meegenomen bij de bepaling. Op de foto is deze onduidelijk te zien, omdat hij op dit moment niet als zodanig gebruikt wordt;
 5. Volgens indieners is de kikkerpoel in het land dat bij aankoop bij de boerderij behoorde, te beschouwen als een bouwwerk.
 6. Indieners willen de moestuin als zodanig in gebruik nemen na de splitsing.
- b. In tegenstelling tot wat in de Notitie aanpassingen functiekaart (juni 2012) beschreven staat, stellen indieners dat:
 1. de kadastrale perceelgrens niet als grens van de bestemming Wonen kan worden genomen;
 2. het perceel dat 'overduidelijk is ingericht als zodanig behorend bij de woning' de bestemming Wonen niet heeft gekregen. Indiener vinden het onduidelijk wat er wordt bedoeld met 'overduidelijk'. Voor indieners is door het aanleggen van de kikkerpoel, het boswalletje en het planten van de solitaire eik, het perceel 'ingericht landschap' geworden dat bij de boerderij hoort;

3. het later aangekochte gedeelte van het perceel dat al jarenlang als paardenbak wordt gebruikt, heeft niet de bestemming Wonen gekregen.
- c. Indiëners stellen dat het kadastraal perceel Vries sectie S, nr. 1263 in 1991 is aangekocht en nu functioneel bij de woning hoort.

Gemeentelijke reactie

- a. De functiekaart is opgesteld ter voorbereiding van het bestemmingsplan. De functiekaart heeft geen rechtskracht. De functiekaart is verwerkt op de verbeelding van het bestemmingsplan. De verbeelding vormt wel het toetsingskader. Bij het tekenen van de bouwvlakken voor woningen op de verbeelding, is aansluiting gezocht bij het vigerende bestemmingsplan en de feitelijk (legaal) voor wonen ingerichte en in gebruik zijnde ruimte. Het kadastrale eigendom is daarbij niet leidend. In onderhavig geval betreft het verzoek uitbreiding van het woonperceel ter plaatste van de bestaande weilanden. De aangelegde poel en overige landschapselementen zijn toegestaan binnen de agrarische bestemming. Het zelfde geldt voor de paardenbak (bestaande paardenbakken zijn toegestaan op grond van artikel 3.5.2. De woonbestemming wordt niet uitgebreid. In artikel 27.4 onder a is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van woningsplitsing. Hieraan is een aantal voorwaarden verbonden, zoals:
 - de oppervlakte van het te splitsen gebouw dient ten minste 200 m² dient te bedragen, waarbij in het geval dat de oppervlakte ten minste 300 m² bedraagt het aantal woningen in het gebouw maximaal drie mag bedragen, de bouwmassa en karakteristieke hoofdvorm van de oorspronkelijke boerderij of woning na splitsing gehandhaafd blijft;
 - de geluidsbelasting op de nieuwe woning(en) mag niet meer bedragen dan de daarvoor geldende voorkeurswaarde of een hoger verkregen grenswaarde zoals bedoeld in de Wet geluidhinder;
 - ter plekke een goed woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd en omliggende bedrijven niet onevenredig worden aangetast in de bedrijfsvoering;
 - realisatie van een erfinrichtingsplan.Overige voorwaarden zijn te vinden in artikel 27.4 onder a van de regels. Op basis van dat artikel kan een aanvraag om woningsplitsing ingediend worden.
- b. De grenzen zijn gebaseerd op het vigerend bestemmingsplan. De bestemming Wonen wordt niet uitgebreid, ook omdat genoemde 'objecten' en landschapselementen gewoon zijn toegestaan binnen de agrarische bestemming.
- c. Zie beantwoording onder a en b.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 8

[REDACTED]
 Pelinckweg 1a
 9473 TN De Groeve
 Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

Verzocht wordt om vergroting van de bestemming Bedrijf 1, evenals een nieuw bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

Het bedrijf heeft in het ontwerpbestemmingsplan ten onrechte geen bouwvlak gekregen. Dit zal worden gecorrigeerd in het bestemmingsplan. De kleinschalige uitbreiding van het bestemmingsvlak is landschappelijk gezien mogelijk. Ten behoeve van het realiseren van bebouwing is in het bestemmingsplan opgenomen dat de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen niet meer dan 125% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen en overkappingen mag bedragen. Voor de wens om een bedrijfswoning te realiseren, zal in de toekomst (bij de aanvraag) aangetoond moeten worden dat dit noodzakelijk is in het kader van de bedrijfsvoering.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>Het bestemmingsvlak is uitgebreid en er is een bouwvlak toegevoegd.</p> <p>Oranje - uitbreiding bestemmingsvlak Bedrijf 1 Groen - nieuw bouwvlak</p>

Zienswijze nummer 9

Duurt PMC namens [REDACTED]
Hunzeweg 43a
9473 TC De Groeve
Ontvangen op 10 februari 2013

Samenvatting

- a. Indiener verzet zich tegen alle planologische ontwikkelingen en/of wijzigingen die het agrarisch gebruik belemmeren van de percelen die bij indiener in eigendom zijn.
- b. Het verzoek van indiener om zijn zienswijze nog nader te mogen toelichten in verband met de complexiteit van het plan, de omvang en verspreiding van de percelen en het feit dat indiener tot en met 27 februari in het buitenland verkeert.

Gemeentelijke reactie

- a. De indiener is in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze nader toe te lichten en te concretiseren. Echter er is geen gebruik gemaakt van deze gelegenheid. De zienswijze is onvoldoende concreet om van een inhoudelijke reactie te voorzien. Daarnaast concludeert de gemeente dat het grootste deel van de betreffende eigendommen niet in het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo liggen.
- b. Zie onder a. De indiener is in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze nader toe te lichten. Echter er is door indiener geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. In principe is onderhavig bestemmingsplan een consoliderend bestemmingsplan. Dat betekent dat is aangesloten bij de huidige mogelijkheden voor bijvoorbeeld agrarische bedrijven. Daar waar mogelijk zijn ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen, zoals uitbreiding van het agrarische bouwvlak. Aangezien indiener niet heeft aangegeven wat zijn belang precies is en wat de door hem verwachte beperkingen zijn, kan de zienswijze niet nader beantwoord worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 10

[REDACTED]
Ydermade 3
9493 TD De Punt
Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

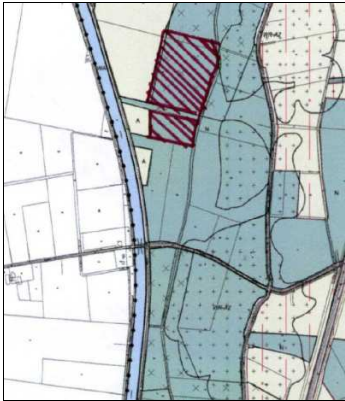
Indieners hebben aan de zuidzijde van Tynaarlo aan het Zeegserloopje, twee percelen landbouwgrond in eigendom die in het nieuwe bestemmingsplan be-

stemd zijn als Natuur. Indieners stellen dat dit niet de bedoeling is gezien het feit deze grond enkel en alleen voor agrarische doeleinden wordt gebruikt.

Gemeentelijke reactie

Een groot deel van de natuurbestemming is gewijzigd naar een agrarische bestemming in de omgeving van het Zeegserloopje. Ook de percelen van de indiener.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>Percelen krijgen een agrarische bestemming</p>

Zienswijze nummer 11

 Groningerstraat 128
 9493 TB De Punt
 Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

Indiener verzoekt een regeling in het ontwerpbestemmingsplan op te nemen zodat de reeds aanwezige carport op het perceel Groningerstraat 128 te De Punt niet in strijd zal zijn met het nieuwe bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

Binnen de bestemming Wonen is een regeling voor gebouwen en overkappingen. De horecabestemming zal worden aangepast, zodat de carport buiten deze bestemming valt. De carport valt dan onder de bestemming Wonen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	Carport is binnen de bestemming Wonen gelegd, in plaats van de bestemming Horeca.

Zienswijze nummer 12

Ydermade 1

9493 TD De Punt

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

Op het perceel aan de Ydermade 1 is een dierenpension gevestigd. Het aangrenzende perceel heeft de bestemming Horeca. Het is niet gewenst om, gezien de geluidsoverlast, een horecabedrijf te vestigen naast een dierenpension.

Gemeentelijke reactie

De richtafstand uit de brochure Bedrijven en milieuzonering bedraagt voor een dierenpension 100m voor geluid in het omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied. Het gaat hierbij om de afstand tot een milieugevoelig object. Een horeca gelegenheid is beperkt milieugevoelig, omdat men er gemiddeld gezien niet langdurig zal verblijven (niet vergelijkbaar met een woning).

Vanwege de verschillende functies die hier voorkomen (een tankstation, een dierenpension) zou hier ook gesproken kunnen worden van een gemengd gebied. Dan bedraagt de richtafstand 50m. Het betreffen echter richtafstanden. Hier kan van worden afgeweken. In dit geval betreft het een bestaande horecabestemming die wordt gecontinueerd. Vanwege het feit dat er sprake is van reeds lang gevestigde rechten (al zeker 30 jaar), wil de gemeente deze rechten niet inperken. Overigens ligt het bouwvlak niet tussen de twee bedrijfsbestemmingen. De gemeente voorziet geen belemmeringen voor het dierenpension.

Ten slotte mogen binnen de aanduiding 'veiligheidszone - bevi' van het vulpunt geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten worden gebouwd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 13

ARAG namens

Groningerstraat 121

9394 TC De Punt

Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting

Het huidige bestemmingsplan doorkruist de mogelijkheden van indieners om het bedrijf inclusief hun woning te verkopen aan een agrariër nu het bestemmingsplan de bestemming Wonen krijgt. Indieners beschrijven twee mogelijkheden om vorenstaande mogelijk te maken. De eerste mogelijkheid is om de agrarische bestemming te handhaven, ook in verband met de mogelijk hinderafstanden van omliggende agrarische bedrijven, een persoonsgebonden overgangsrecht op te nemen. De tweede mogelijkheid is om een wijzigingsbevoegdheid op te nemen ten behoeve van een toekomstige wijziging in de bestemming Agrarisch.

Gemeentelijke reactie

Momenteel is op het perceel geen agrarisch bedrijf meer aanwezig. In het bestemmingsplan zijn de percelen van gestopte agrarische bedrijven bestemd als Wonen. Voor dit perceel wordt geen uitzondering gemaakt. Op grond van de uitkomsten van het PlanMER heeft de gemeente ervoor gekozen om geen wijzigingsbevoegdheid voor nieuwe agrarische bouwpercelen op te nemen. Uitbreiding van de veestapel kan namelijk significante effecten hebben op de omliggende natura 2000-gebieden. Uiteraard is het wel mogelijk om, indien aan de orde, een partiële herziening van het bestemmingsplan te maken specifiek voor onderhavig perceel. Daarvoor zal dan ook een aparte procedure gevolgd worden.

Aanpassing bestemmingsplan

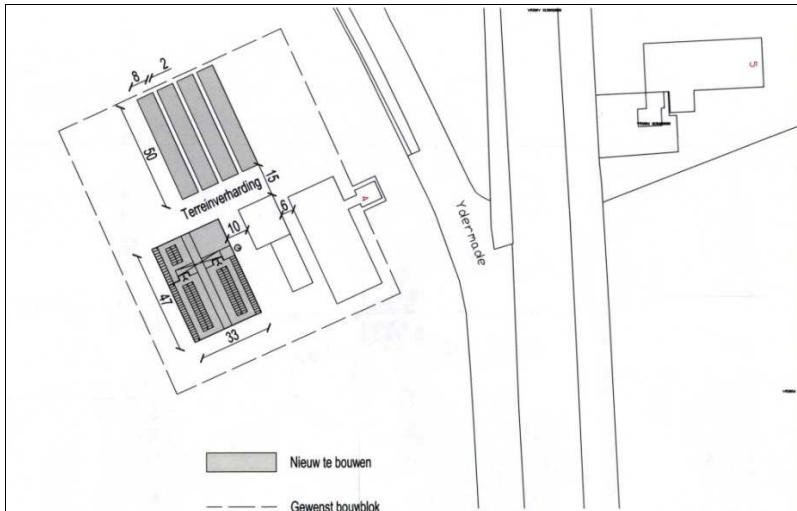
Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 14

Ydermade 4
9493 TD De Punt
Ontvangen op 21 februari 2013

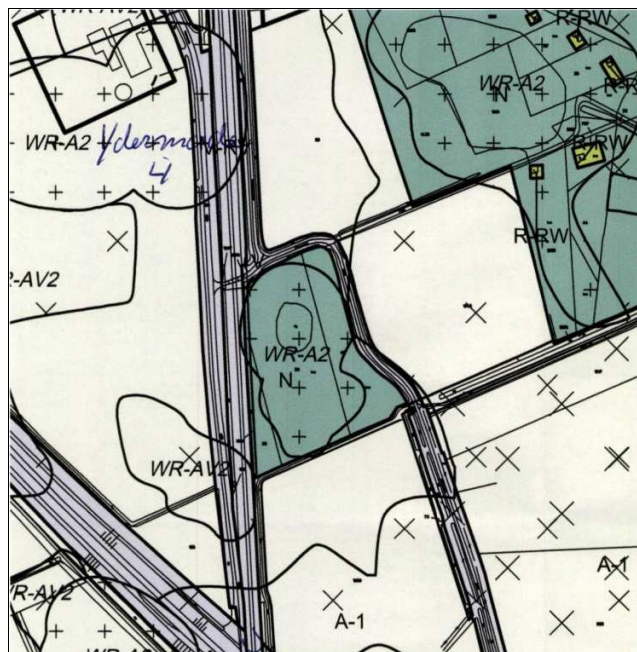
Samenvatting

- a. Indiener verzoekt tot aanpassing van het bouwvlak conform onderstaande schets.

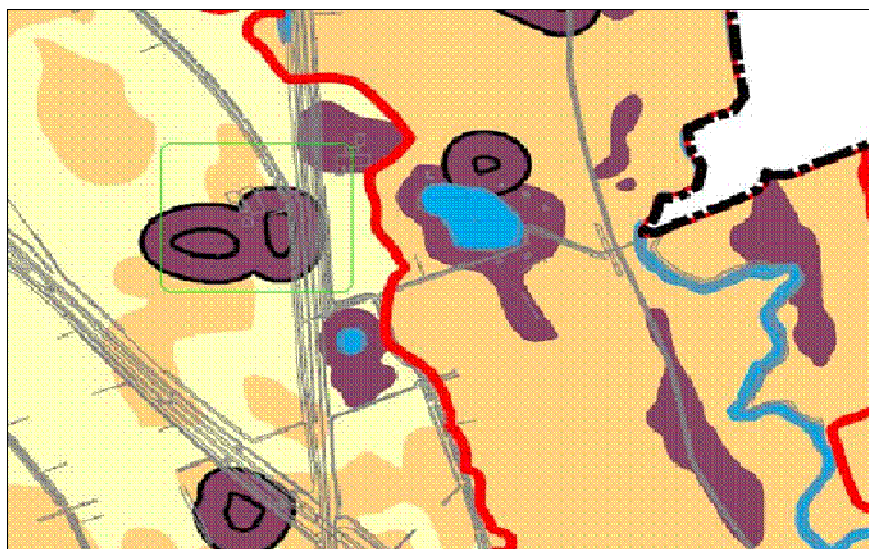
Huidige mestilo valt buiten het gewenste bouwblok. Mestsilo zal worden afgebroken indien er een nieuwe stal zal worden gebouwd.

- b. Indiener verzoekt begrenzing dubbelbestemming Waarde - Openheid aan te passen.
- c. Het bouwblok wordt bestemd als Waarde - Archeologische verwachting 2. Daar het gebied Ydermade vroeger regelmatig overstroomde en er dus geen sporen van bewoning uit het verleden aanwezig zullen zijn, is deze dubbelbestemming volgens indiener niet juist. Ook zijn er bij de bouw van de boerderij in 1969 geen historische resten gevonden.
- d. In een aantal artikelen staat: "aangetoond dient te worden dat de uitbreiding, indien deze gepaard gaat met de uitbreiding van het aantal landbouwhuisdieren, niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in Natura-2000-gebieden". Dit overstijgt het landelijk beleid, graag zou indiener zien dat deze zinsnede wordt gewijzigd. Hierbij zou dan kunnen worden volstaan met de opmerking dat de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden aan het landelijk beleid moet worden getoetst.
- e. Een deel van de grond is bestemd als Waarde - Beekdal. Deze dubbelbestemming kan volgens indiener worden verwijderd (conform arcering op navolgende afbeelding). De dubbelbestemming heeft als doel onder andere behoud van kleinschaligheid. Dit is het door de 'Ruiverkaveling Vries' al niet meer. Grasland mag niet meer worden gebruikt als bouwland hierdoor zal er kwaliteitsverlies van de gewassen ontstaan en daardoor wordt de rentabiliteit van het bedrijf aangetast. Ook mag er niet gedraineerd en gediëpplougd worden. Dit zijn werken die in het verleden al zijn uitgevoerd. De bescherming van het gebied heeft daarom ook geen zin meer.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bouwvlak zal worden aangepast conform aanvraag. Het bouwvlak wordt circa 1,5 ha. In het MER is rekening gehouden met een bouwvlak van 1,5 ha.
- b. De dubbelbestemming Waarde-Openheid zal worden aangepast en rondom het bouwvlak worden gelegd. Voor andere bouwvlakken binnen deze dubbelbestemming zal dit ook worden aangepast.
- c. De bestemming van een deel van het bouwblok is Archeologische Waarde 2.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo

Deze is van toepassing omdat volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Tynaarlo op deze plek een tweetal pingoruïnes of dob-

ben aanwezig zijn. In de Steentijd was een pingo één van de weinige plekken op het Drents Plateau waar open oppervlaktewater aanwezig was en daardoor een aantrekkelijke locatie voor menselijke bewoning in de vorm van bij voorbeeld een jachtkampje. In overeenstemming met het provinciale beleid zijn dergelijke locaties op de archeologische beleidskaart opgenomen en daarom in het bestemmingsplan van een beschermend regime voorzien. De relatief lage ligging van de Ydermaden, zoals aangegeven door de indiener, heeft in de omgeving wel geleid tot een lage archeologische verwachting, zonder onderzoeksverplichting. Er is daar dan ook geen dubbelbestemming voor archeologische waarden opgenomen.

- d. Op basis van de uitkomsten van het MER blijkt dat de depositie van ammoniak in Natura 2000- gebieden leidt tot significante effecten in die Natura 2000-gebieden. Om die reden is een regeling in het bestemmingsplan opgenomen die aansluit bij de natuurbeschermingswet en er op gericht is om te voorkomen dat de uitstoot van ammoniak leidt tot significant negatieve effecten (zie ook paragraaf 1.2). Waarschijnlijk doelt indiener op het provinciale beleid. In de praktijk laat het provinciale beleid maar weinig meer ruimte toe: een toename van 0,5 % van de kritische depositiewaarde (kdw: de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem kan verdragen zonder schade te ondervinden) op natura 2000 gebieden. Melkveehouderijen mogen tijdelijk een wat hogere depositie hebben mits dit binnen enkele jaren weer teruggedrongen is. De provinciale regeling laat zich niet op een juridisch waterdichte manier in het bestemmingsplan vertalen. De regeling in het vastgestelde bestemmingsplan is aangepast, echter heeft de zelfde strekking als in het ontwerpbestemmingsplan. In beide agrarische bestemmingen is geregeld dat bij recht de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte mag bedragen. Een uitzondering geldt voor het oprichten van nieuwe gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren onder de voorwaarde dat dit uitsluitend is toegestaan indien is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Hierop is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, waarbij als voorwaarde geldt dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie. Dit laatste is vergelijkbaar met hetgeen indiener vraagt, namelijk toetsing aan het landelijk beleid.
- e. Zoals is aangegeven in paragraaf 1.2 onder punt 2, zijn de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapontwikkelingsplan. De begrenzingen zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Wij zien op deze locatie geen aanleiding hiervan af te wijken. Binnen het in het bestemmingsplan opgenomen bouwvlak

zijn overigens ook nog groeimogelijkheden, bovendien wordt zoals aangegeven hierboven onder a, ingestemd met de gevraagde uitbreiding. Overigens geldt de genoemde vergunningplicht niet voor werken of werkzaamheden die het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	De regeling voor uitbreiding van gebouwen is aangepast, ten aanzien van ammoniak uitstoot.
Verbeelding	1) Het bouwvlak Ydermade 4 is aangepast conform aanvraag. Het bouwvlak wordt ca 1,5 ha. 2) De dubbelbestemming Waarde - Openheid zal worden aangepast en rondom het bouwvlak worden gelegd. Voor andere bouwvlakken binnen deze dubbelbestemming zal dit ook worden aangepast.

Zienswijze nummer 15

Roozand 2

9497 TD Donderen

Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

De zienswijze van indiener heeft betrekking op de locatie Roozand 2 in Donderen. Indiener verzoekt om de sleufsilos buiten het bouwblok te laten, omdat dit niet echt bouwwerken zijn. Dit geeft meer ruimte als er in de toekomst nog gebouwd gaat worden.

Gemeentelijke reactie

Er is binnen het bestemmingsplan voor gekozen om in beginsel alle bestaande bouwwerken binnen het bouwvlak te situeren. Dit ter bescherming van het landschap. De bouwvlakken zijn over het algemeen ruim genoeg. Er zijn binnen de bestemming Agrarisch afwijkingsmogelijkheden opgenomen om meststilos buiten het bouwvlak te kunnen situeren. Aangezien deze regeling te beperkt is; ook andere producten dienen opgeslagen te kunnen worden in silos buiten het bouwvlak, zal deze regeling gewijzigd worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	De regeling met betrekking tot het bouwen van meststilos buiten het bouwvlak is gewijzigd.
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 16

██████████

Zuideinde 10

9497 PS Donderen

Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

- a. De begrenzing, zoals nu opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan, wijkt af van de begrenzing zoals in de Notitie aanpassingen functiekaart van juni 2012 is opgenomen. In het nu voorliggende ontwerpbestemmingsplan loopt de begrenzing op 5 m afstand uit de noordgevel van de woning. Indiener verzoekt de noordelijke grens van het bouwvlak aan te passen.
- b. Indiener heeft onlangs een omgevingsvergunning aangevraagd voor onder andere het aanleggen van paddocks. Een van de paddocks is gelegen aan de noordzijde van het bouwvlak en ligt buiten het bouwvlak. Ten tijde van het indienen van de zienswijze is nog niet op de vergunningaanvraag beslist. Wanneer er volgens het ontwerpbestemmingsplan buiten het bouwvlak geen paddocks mogen worden gerealiseerd, verzoekt indiener tot uitbreiding van het bouwvlak aan de noordzijde zodanig dat de paddock binnen het bouwvlak valt.

Gemeentelijke reactie

- a. De begrenzing wordt aangepast aan de Notitie aanpassingen functiekaart, juni 2012.
- b. Paddocks worden gelijkgesteld aan paardenbakken. Paardenbakken zijn via afwijking buiten het bouwvlak doch aangrenzend aan het bouwvlak toegestaan in de bestemming Agrarisch. Als de vergunning voor vaststelling afgegeven is, dan wordt de paddock aangemerkt als 'bestand'. Bestaande paardenbakken zijn toegestaan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	De begrenzing is aangepast aan de Notitie aanpassingen functiekaart, juni 2012.

Zienswijze nummer 17

██████████

Noordenveldweg 104

9497 PA Donderen

Ontvangen op 7 februari 2013

Samenvatting

- a. Op 13 september heeft het college van B&W besloten de omgevingsvergunning WABO-20110196 te verlenen. Dit betreft een wijziging van het

bestemmingsplan op perceel Noordenveldweg 104 te Donderen (kadastrale aanduiding Gemeente Vries perceelnr:668, sectie S). Indiener heeft het verzoek dit op te nemen in het bestemmingsplan Buitengebied.

- b. Indiener stelt dat zijn bedrijf als zodanig niet is genoemd in de lijst die staat vermeld.

Gemeentelijke reactie

- a. Voor de vestiging van de boekbinderij is een omgevingsvergunning verstrekt op basis van 2.12 lid 1 onder a3 Wabo. De bedrijfsfunctie is mogelijk gemaakt in het achterdeel van de voormalige boerderij. Het perceel kan de woonbestemming behouden, maar krijgt een nadere aanduiding (b) bedrijf, voor het gedeelte dat bedrijfsmatig is ingericht.
- b. Binnen de bestemming Wonen wordt het bedrijf aangeduid. Daarmee wordt het bestaande bedrijf bij recht toegestaan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	De bedrijfsfunctie is mogelijk gemaakt in het achterdeel van de voormalige boerderij. Het perceel kan de woonbestemming behouden, maar krijgt een nadere aanduiding (b) bedrijf, voor het gedeelte dat bedrijfsmatig is ingericht.

Zienswijze nummer 18

Roosand 3

9497 TD Donderen

Ontvangen op 6 februari 2012

Tweede zienswijze ontvangen op 14 februari 2013

Samenvatting zienswijze 1

- a. Indiener heeft een vergunning voor 200 melkkoeien en bijhorend melkvee. Verzocht wordt het bouwvlak te verruimen.
- b. Indiener verzoekt het bouwvlak ter plaatse van de woning te wijzigen. Indiener wil graag zijn huis naar voren uitbouwen en daarvoor het gehele bouwvlak 4 m voor de huidige situatie laten beginnen.

Gemeentelijke reactie zienswijze 1

- a. Binnen het aangegeven bouwvlak van 1,5 ha is nog enige ruimte voor uitbreiding. Verder zijn binnen de bestemming Agrarisch afwijkingsmogelijkheden opgenomen om silo's te kunnen bouwen buiten het bouwvlak. Omdat het perceel bestemd is al Agrarisch, met de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' kan via afwijking buiten het bouwvlak extra gebouwd worden (tot maximaal 2,5ha). Wanneer de uitbreidingsplannen concreter zijn, kan een verzoek om afwijking van het bestemmingsplan worden ingediend. Op dat moment kan de gemeente

beoordelen of de plannen voldoen aan de voorwaarden van de afwijking-bevoegdheid.

- b. Het bedrijf ligt niet in lintbebouwing, waardoor een wijziging in de rooi-lijn landschappelijk geen probleem is. Om die reden wordt het bouwvlak aangepast (deze ruimte is toegestaan, omdat het bouwvlak met maximaal 25% vergroot mag worden). Bij een eventuele omgevingsvergunningaanvraag voor de aanbouw, zal beoordeeld worden of de uitbreiding vanuit de Wet Geluidhinder aanvaardbaar is.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 1

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	Het bouwvlak is 4 m naar voren geschoven, zodat de woning in te toekomst eventueel uitgebreid kan worden.

Samenvatting zienswijze 2

Indieneren gronden bij de Grote Matsloot zijn aangemerkt als 'beekdal'. Volgens indiener zijn dit agrarische gronden die als zodanig worden gebruikt en waar indiener wisselteelt op toepast. Ook wil indiener zijn gronden kunnen ploegen en weer opnieuw inzaaien. Indiener verzoekt om deze gronden te bestemmen als Agrarisch.

Gemeentelijke reactie zienswijze 2

De gronden zijn reeds bestemd als Agrarisch, waardoor normaal agrarisch gebruik hier is toegestaan. Wel hebben de gronden een dubbelbestemming als Waarde - Beekdal. In de inleiding is aangegeven hoe de begrenzing tot stand is gekomen. Ter plaatse heeft de Zuurschelanden als begrenzing gediend. De gemeente ziet hiervoor geen aanleiding de dubbelbestemming te verwijderen. Overigens zijn wel enkele vergunningplichtige activiteiten uit het ontwerp bestemmingsplan geschrapt. In paragraaf 1.2 onder punt 2 is aangegeven op basis waarvan de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal zijn ontleend. Ook is hierin aangegeven op welke wijze de regels aangepast worden.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 2

Toelichting	X
Regels	Het beschermingsregime van Waarde - Beekdal is gewijzigd. In de inleiding is aangegeven op welke wijze.
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 19

Zuurstukken 32

9761 KN Eelde

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

Indieners zienswijze heeft betrekking op een tweetal opstallen op het perceel Gemeente Eelde, sectie B1222, plaatselijk bekend Hooiweg achter nummer 220. De genoemde opstallen, eerdergenoemd in een gemeentelijk schrijven dd. 29 januari 2008, werden daarin omschreven als schuren ten behoeve van het telen en kweken van fruitbomen en dergelijke en zijn niet opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Indiener verzoekt deze op te nemen in het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

De beide schuren zijn bestaande schuren, het bestaan ervan is bekend bij de gemeente. Op de verbeelding bij het bestemmingsplan zal een aanduiding 'veldschuur' op beide schuren worden geplaatst.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De beide schuren op het perceel Gemeente EELDE sectie B 1222, plaatselijk bekend Hooiweg achter No 220, krijgen de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur'.

Zienswijze nummer 20

Kraus Groeneveld Stichting t.a.v. de landerijen en enkele percelen grond op het Landgoed Vosbergen, belangenbehartiger van de RUG
Zevenhuizerweg 6
9761 AE Eelde
Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

Indieners hebben het verzoek om de binnenkort aan indieners toekomende gronden de bestemming Agrarisch toe te kennen.

Gemeentelijke reactie

De gronden zijn betrokken in een kavelruil, waardoor agrarische gronden en gronden met de natuurbestemming worden uitgeruild. Het bestemmingsplan wordt hierop aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De gronden van de Kraus Groeneveld Stichting krijgen een agrarische bestemming.

Zienswijze nummer 21

SUR rechtsbijstand, in opdracht van [REDACTED]

Lugtenbergerweg 11

9761VE Eelde

Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

- a. In verband met toekomstige uitbreiding van het bedrijf verzoekt indiener het bouwblok van het perceel Lugtenbergerweg 11 te Eelde naar achteren te vergroten. Een deel van het bouwblok in het noordoosten zou kunnen vervallen, omdat de indiener hier geen bebouwing kan oprichten, vanwege de nabije ligging van woningen van derden. Van uitbreiding verder naar achteren ondervinden omwonenden geen enkele overlast.
Omdat het mestbassin achterop het perceel ligt en een deel van het bouwvlak hiervoor is gereserveerd, terwijl mestbassins vaak buiten het bouwvlak worden gerealiseerd, vraagt indiener het bouwvlak enkele meters te verlengen.
- b. Volgens het ontwerpbestemmingsplan is het perceel van indiener gelegen in het beekdal. De kaarten van de Omgevingsvisie Drenthe zijn globaal ingetekend (op kaart 5, Landbouw, staat zelfs dat de aanwijzing robuuste landbouw indicatief is). Op basis van deze kaarten is niet met zekerheid te zeggen dat het bedrijf van indiener in een beekdalgebied ligt en de aanduiding 'robuuste landschap' niet van toepassing is.
Voorts wordt gewezen op de kaarten bij de omgevingsvisie van de provincie, waarop het bedrijf zou zijn aangeduid als 'landbouw'. Ontwikkelingen mogen hier geen negatief effect hebben op de agrarische sector. Ook geeft artikel 3.22 van de verordening ruimte voor verdere uitbreiding.
- c. De percelen ten zuiden van het bouwblok zijn bestemd als Natuur. In verband met de ruilverkaveling heeft indiener deze gronden aangekocht van Natuurmonumenten. De gronden zijn blijvend grasland en bestemd voor vee. Gezien het doel van de ruilverkaveling om gronden dichterbij het bedrijf te krijgen, verzoekt indiener de percelen de bestemming Agrarisch te geven.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel is gelegen in een gebied met de bestemming Agrarisch - 1, waarbij een groot deel van het bouwvlak voorzien is van de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 2'. De bouwvlakken hebben binnen deze bestemming een omvang van circa 1ha (afhankelijk van aanwezige bebouwing). Het huidige bouwvlak heeft een omvang van 1,5 ha. Verdere uitbreiding van bebouwing is niet mogelijk, omdat het perceel gelegen is in een beekdal. Omdat de 'wro-zone - afwijkingsgebied 2' hier geen functie heeft, zal deze aanduiding van het perceel verwijderd worden.
De vorm van het bouwvlak zal op basis van de reactie wel gewijzigd worden, in die zin dat een deel van het bouwvlak aan de noordzijde

wordt toegevoegd. Het bouwvlak blijft daarmee 1,5 ha. De bestaande kuilvoeropslag en sleufsilos vallen binnen het geldende bouwvlak.

- b. Zoals is aangegeven in paragraaf 1.2 onder punt 3, zijn de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. De begrenzingen zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Wij zien op deze locatie geen aanleiding hiervan af te wijken. Binnen het in het bestemmingsplan opgenomen bouwvlak zijn overigens ook nog groeimogelijkheden.

Wat betreft het provinciaal beleid waarin is verwoord dat ontwikkelingen geen negatief effect op de agrarische sector mogen hebben: daarmee wordt bedoeld dat voorkomen moet worden dat ontwikkelingen in andere sectoren, de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de agrarische sector beperken. Tevens is in het de provinciale Omgevingsvisie aangegeven dat de beekdalen beschermd dienen te worden.

- c. Deze zienswijze is terecht. De bestemming van deze gronden zal gewijzigd worden naar Agrarisch - 1.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	1) Het bouwvlak is qua vorm aangepast. 2) De bestemming Natuur is gewijzigd in Agrarisch - 1. 3) Het afwijkingengebied loopt over het bouwvlak, maar heeft geen nut. Deze aanduiding over het bouwvlak is daarom van het bouwvlak verwijderd.

Zienswijze nummer 22

██████████
Eskampenweg 2

9761 VA Eelde

Ontvangen op 14 februari 2013

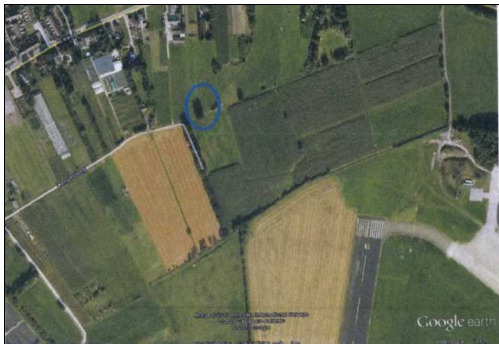
Samenvatting

Verzocht wordt de boom in het verlengde van de Langesteeg in Eelde tot monumentale boom aan te merken. De betreffende boom is een beeldbepalende eik in het landschap.

Gemeentelijke reactie

De boom is 80 jaar oud en beeldbepalend. De boom zal daarom worden aangeduid.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>De aanduiding voor beeldbepalende boom is opgenomen.</p> <p>Verbeelding</p>

Zienswijze nummer 23

Trip advocaten namens [REDACTED]

Bunnerweg 4

9761 VK Eelde

Ontvangen op 14 februari 2013

Samenvatting

Op het perceel Bunnerweg 4 is een voormalig agrarisch gebouw aanwezig, te weten een stal. Het betreffende gebouw heeft die functie echter reeds lang geleden verloren en kan ook niet meer worden gebruikt in verband met de voorgenomen bestemming. Het ontwerpbestemmingsplan voorziet niet in een zinnige gebruiksmogelijkheid van dat gebouw. Indieners verzoeken de bestemming zodanig aan te passen dat in het betreffende gebouw een zelfstandige wooneenheid ten behoeve van mantelzorg, een bed-and-breakfast en/of een kookstudio mag worden gesitueerd.

Gemeentelijke reactie

De eigenaar wenst verschillende gebruiksmogelijkheden voor het bijgebouw. In het navolgende wordt per functie ingegaan op de mogelijkheden:

Zelfstandige bewoning

Het in gebruik nemen van het bijgebouw voor zelfstandige bewoning is middels het bestemmingsplan Buitengebied niet mogelijk.

Bed and breakfast

Het perceel is bestemd voor Wonen. Binnen deze bestemming is een bed and breakfast toegelaten onder voorwaarden. De voorwaarden zijn opgenomen in Artikel 27.5 Specifieke gebruiksregels, namelijk onder 27.5.1.a Toegestaan gebruik:

- a. het gebruik van de gebouwen voor een bed and breakfastvoorziening, uitsluitend indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. de vestiging van een bed and breakfast wordt gerealiseerd binnen de woning, waarbij geen afzonderlijke entree en/of oprit wordt aangelegd;
2. er mag aan maximaal vier personen nachtverblijf worden verschaft;
3. het aantal slaapkamers bedraagt niet meer dan twee;
4. de oppervlakte van de bed and breakfast bedraagt niet meer dan 30% van het bestaande vloeroppervlak van de woning waarbij de totale oppervlakte ten hoogste 45 m² bedraagt;
5. een bed and breakfast mag geen tekenen van een wooneenheid vertonen, zoals een keuken. Eigen sanitaire voorzieningen zijn wel toegestaan;
6. een bed and breakfast dient te worden geëxploiteerd door de bewoner van de woning.

Op basis van artikel 27.6.c kan worden afgeweken van vorenstaande voor een bed and breakfast in (vrijstaande) bijgebouwen, dan wel een bed and breakfast voor maximaal acht personen en maximaal vier slaapkamers onder voorwaarden. Deze regeling zal gewijzigd worden. In een bijgebouw kan ook een bed and breakfast gevestigd worden, maar dan gelden wel dezelfde voorwaarden als bed and breakfast in het hoofdgebouw. Via afwijking kan ook een grotere bed and breakfast gerealiseerd worden. Met een grotere bed and breakfast gelden de volgende voorwaarden: maximaal acht personen en maximaal vier slaapkamers, waarbij de oppervlakte maximaal 30% van het bestaande vloeroppervlak van het gebouw waarin de bed and breakfast wordt gerealiseerd mag bedragen, met dien verstande dat het totale oppervlak niet meer mag bedragen dan 100 m².

Indien indiener dit wenst, kan een aanvraag tot afwijking van het bestemmingsplan worden ingediend. De gemeente wil graag met de betrokkenen de mogelijkheden bekijken.

Mantelzorg

Mantelzorg kan op basis van een afwijking plaats vinden in het hoofgebouw, onder voorwaarden. Dit is opgenomen in artikel 27.6.b van de regels.

Bedrijf of beroep aan huis

Een bedrijf of beroep aan huis (ook in het bijgebouw) is mogelijk mits voldaan wordt aan de voorwaarden uit het bestemmingsplan, zie artikel 27.5.1, lid b. Hiervoor is geen aparte procedure nodig.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	De regels worden aangepast, in die zin dat de de voorwaarden die gelden voor de regeling bij recht ook gelden bij toepassing van de afwijking. Een bed and breakfast kan bij afwijking in een bijgebouw gevestigd worden als voldaan wordt aan dezelfde voorwaar-

	den voor een bed and breakfast in het hoofdgebouw. Daarnaast zal via afwijking bed and breakfast kunnen worden.
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 24

■■■■■

Molenweg 11

9761 VB Eelde

Ontvangen op 7 februari 2013

Samenvatting

- a. Indiener heeft het verzoek om het gehele kadastrale perceel dezelfde bestemming te geven, te weten Wonen.
- b. Indiener heeft het verzoek om het herziene deel te voorzien van een bouwvlak zodat bebouwing in de toekomst tot de mogelijkheden kan behoren.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsplan heeft een overwegend conserverend karakter. De bouw van nieuwe woningen worden in het bestemmingsplan Buitengebied niet bij recht mogelijk gemaakt. Het bestemmingsplan gaat uit van het bestaande aantal woningen. De gekozen begrenzing van de woonbestemming komt overeen met de feitelijke situatie.

Als de indiener van de zienswijze een woning op het betreffende perceel wil bouwen, zal er een aparte procedure doorlopen moeten worden. Daarbij zal onder meer getoetst worden of de bouw van een woning op het perceel vanuit milieuwetgeving aanvaardbaar is.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 25

■■■■■

Burg. Legroweg 72

9761 TD Eelde

Ontvangen 22 januari 2013

Samenvatting

- a. Indieners perceel staat niet geheel op de kaart. In 2012 heeft indiener een stuk grond, met daarop een schuur, achter zijn woning aangekocht. Indiener heeft het verzoek dat dit ook wordt meegenomen op de nieuwe, definitieve kaart.
- b. Indiener heeft het verzoek om op zijn perceel een minicamping te gaan exploiteren met maximaal 15 standplaatsen voor kampeermiddelen.

- c. Indiener heeft het verzoek om een kleinschalige parkeervoorziening te realiseren ten behoeve van deze minicamping, maar ook voor mensen die vliegen vanaf Airport Groningen en eventuele vliegtuigspotters. Dit zou zelfs minder parkeeroverlast in de bermten ter hoogte van de landingsbaan kunnen betekenen.
- d. Indiener heeft het verzoek om een stukje grond naast de schuur voor dit doel aan te willen merken.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel zal worden uitgebreid, waarbij de aangekochte grond eveneens de bestemming Wonen krijgt.
- b. Een minicamping wordt in het bestemmingsplan niet bij recht mogelijk gemaakt. Er is een regeling voor kleinschalig kamperen in het bestemmingsplan opgenomen: bij omgevingsvergunning kan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden, het bebouwingsbeeld, de verkeersveiligheid en de milieusituatie worden afgeweken van het bepaalde in het bestemmingsplan. Als de indiener van de zienswijze een concreet plan heeft, dan kan het verzoek voor een omgevingsvergunning worden ingediend bij de gemeente. De gemeente zal na het in werking treden van het bestemmingsplan Buitengebied het verzoek dan toetsen aan het bestemmingsplan Buitengebied (met name artikel 49, lid g is hierbij relevant).
- c. Een kleinschalige parkeervoorziening voor de minicamping kan worden gerealiseerd na het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor de minicamping. Het realiseren van een parkeervoorziening voor gebruikers van de luchthaven, wordt niet met het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk gemaakt. De luchthaven dient in zijn eigen parkeervoorzieningen te voorzien.
- d. Zoals onder c is aangegeven, zal de bestemming niet voorzien worden van een aanduiding voor parkeren, indien het parkeerterrein gerealiseerd wordt voor luchthavenbezoekers. Parkeren, anders dan het parkeren voor bewoners van de woning op het (bijbehorende) perceel, is in strijd met de bestemming Wonen en ook in strijd met de gemeentelijke bouwverordening (zie artikel 2.5.30 van de Bouwverordening gemeente Tynaarlo 2012).

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	Het rood omkaderde vlak krijgt de bestemming Wonen

Zienswijze nummer 26

Achmea rechtsbijstand namens [REDACTED]

Esweg 37a

9761 EP Eelde

Ontvangen op 5 februari 2013 en op 18 februari 2013

Zienswijze 1

Samenvatting

- a. Voor dit perceel is in het ontwerpbestemmingsplan de dubbelbestemming Waarde - Es opgenomen. Indien er is het hier niet mee eens. Het betekent dat er een aantal beperkingen op zijn perceel worden gelegd die er nu niet zijn. Zo moeten er extra maatregelen worden genomen als het bedrijf wil uitbreiden en wil bijbouwen. Momenteel is dat niet het geval.
- b. Indien er stelt dat het bouwblok van het bedrijf onhandig is weergegeven. Het stuk bouwblok tussen de bedrijfswoning en het bedrijf is te smal om daar een gebouw te zetten dat ook nog bereikbaar is voor aan- en afvoer. Daar komt bij dat aan de noordwestzijde een stuk perceel niet als bouwblok is aangegeven. Zo worden de uitbreidingsmogelijkheden van indiener erg beperkt. Indien er verzoekt om de vorm en de grootte van het bouwblok aan te passen. In de bijlage is een schets van het bouwblok, zoals cliënt het voorstelt, opgenomen.
- c. Ten aanzien van perceelnummers 1772 en 354 zijn de volgende zienswijzen ingediend. Op deze percelen komt nu de bestemming Agrarisch 1. Indien er heeft het verzoek om de bestemming Kwekerij op deze percelen toe te passen. Daarnaast hebben deze percelen de dubbelbestemming Waarde - Archeologische verwachting 2. Dit betekent een beperking voor de bedrijfsvoering voor indiener. Tevens komt er nu ook op deze percelen de dubbelbestemming Waarde - Es te liggen. Dit kan belemmeringen voor de bedrijfsvoering en uitbreiding van indiener opleveren.

- d. De benaming van het bestemmingsplan als conserverend is onjuist, voor het bedrijf van indiener verandert er nogal wat.

Gemeentelijke reactie

- a. De dubbelbestemming Waarde - Es is op de gronden gelegd vanwege de bijzondere waarden van de essen. De provinciale omgevingsvisie heeft hierbij als basis gediend. Omdat direct langs de Esweg de specifieke openheid van de es niet afleesbaar is, kan de grens van de dubbelbestemming Waarde - Es in zuidelijke richting verschoven worden. Vanaf de hoogte van de Langesteeg is sprake van een toenemende openheid (richting het zuiden), passend bij een es. Deze lijn is daarom aangehouden voor de dubbelbestemming. Overigens zal nog wel in de regels worden aangegeven dat het verboden gebruik zoals aangegeven onder artikel 40.2 niet geldt voor bestaande kwekerijen.
- b. Aangezien het oppervlak van het bouwvlak gelijk blijft, ziet de gemeente geen bezwaren voor de wijziging van het bouwvlak.
- c. De gronden zijn als Agrarisch - 1 bestemd omdat de percelen deel uitmaken van het gebiedstype 'multifunctioneel' uit de omgevingsvisie. Omdat in het vigerend bestemmingsplan de betreffende percelen ook niet zijn bestemd voor een kwekerij bedrijf, is deze bestemming ter plaatse niet opgenomen. In de bestemming Agrarisch - 1 mogen overigens als een omgevingsvergunning verkregen is ook bomen en/of houtgewas aangeplant worden. Deze mogelijkheid geldt echter niet als de aanduiding Waarde - Es op de percelen ligt. Omdat de specifieke waarden van de es niet zozeer waarneembaar zijn direct langs de Esweg, is de dubbelbestemming in zuidelijke richting verschoven. Daarmee vallen de betreffende percelen niet meer in de dubbelbestemming Waarde - Es.

Wat betref de dubbelbestemming voor archeologische waarden:

Indiener geeft aan dat de zone aan de zuidoostzijde van het perceel is gediëpploegd en dat daarom de aanduiding WR-A2 niet zinvol is. Het perceel is in gebruik voor het kweken van heesters en snijbloemen, waardoor het 80 tot 90 centimeter verstoord is. Het perceel ligt in de bufferzone van 50 meter rondom een mogelijke pingo, die is overgenomen van een provinciale inventarisatie van natte landschapselementen.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo

Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met o.a. LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgronding, sanering, ruilverkaveling of diepplougen. Op 17 april 2013 zijn een aantal controleboringen uitgevoerd om de aard en gaafheid van de bodem ter plaatse te beoordelen. Er zijn vijf handmatige grondboringen uitgevoerd, waarbij de bodem steeds ongeveer 80 centimeter diep verstoord dan wel opgebracht bleek te zijn. Daaronder was een dun restant oude akkerlaag (de zuides van Eelde) aanwezig, op dekzand.

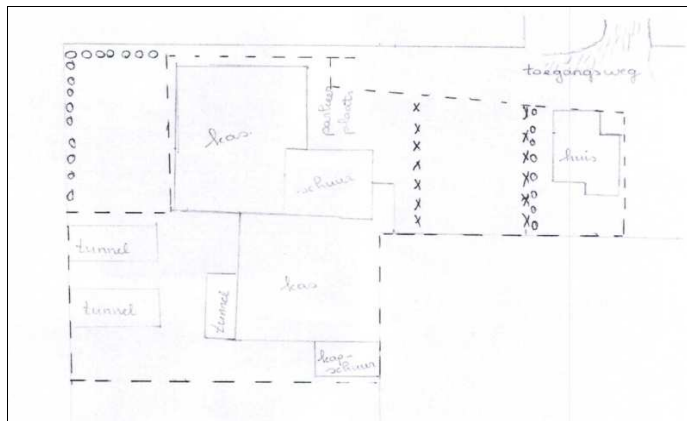
Vanwege de verstoring kan de begrenzing van de mogelijke pingo aangepast worden. Wel zal de onderliggende algemene hoge archeologische verwachting (AV-2) gehandhaafd worden. Indien er ontwikkelingen plaatsvinden op het perceel die niet dieper gaan dan 30 centimeter onder maaiveld, kunnen deze op basis van de artikelen 35.2.1c en 35.4.c2 - en het onderzoeksrapport van genoemd veldonderzoek - worden vrijgesteld van de verplichting om archeologisch vooronderzoek uit te voeren. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 1.2.

- d. Daarmee wordt aangegeven dat nieuwe grootschalige ontwikkelingen niet mogelijk worden gemaakt. De bestemmingsregeling is zoveel mogelijk overgenomen uit het vigerend bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X

1) Het bouwvlak wijzigen conform zienswijze.

2) De dubbelbestemming Waarde - Es wordt in zuidelijke richting verschoven, conform navolgende luchtfoto.

3) De zone met aanduiding WR-A2 (binnen rode contour) is verwijderd, conform navolgende afbeelding:

Verbeelding

Zienswijze 2

Samenvatting

In de tweede zienswijze heeft indiener een schets meegestuurd met een voorstel voor het bouwblok. De lijn met cirkels is het voorstel van indiener. Indiener heeft het verzoek om het bouwblok anders in te tekenen. Het bouwblok bestaat uit twee delen. Het gedeelte met de lijn met kruisjes kan vervallen als de gemeente het voorstel van indiener accepteert. Dan blijft het bouwblok net zo groot als het nu is, alleen de ligging verandert.

Gemeentelijke reactie

Het bouwvlak op het perceel van de indiener is gewijzigd.

Zienswijze nummer 27

Esweg 31

9761 EP Eelde

Samenvatting

- a. Op grond van artikel 27.2.2 'Gebouwen en overkappingen', bedraagt de gezamenlijke oppervlakte maximaal 250 m². De woning mag 150 m² bedragen en de bijgebouwen gezamenlijk 100 m². Tijdens de inloopbijeenkomst heeft de indiener 350 m² voor gebouwen en overkappingen gelezen, hetgeen afwijkend is van de publicatie. De woning van indiener, een voormalige kwekerij aan de Esweg 31 te Eelde, beslaat een oppervlakte van circa 170 m², de bijgebouwen respectievelijk 35 m² en 16 m². Vanzelfsprekend zou de maximale oppervlakte voor een woning in het bestemmingsplan moeten worden aangepast naar 170 m² of meer. Inspreker kan niet toestaan dat de bestaande woning moet worden afgebroken.
- b. Indiener verzoekt het bouwvlak van het perceel Esweg 31 te Eelde zodanig aan te passen dat het bijgebouw ook binnen het bouwvlak valt.

Gemeentelijke reactie

- a. Tijdens de inloopbijeenkomst heeft hetzelfde bestemmingsplan ter visie gelegen als de online versie van het ontwerp bestemmingsplan. Op grond van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied mag het gezamenlijke oppervlak van het hoofdgebouw en de aan- en uitbouwen en bijgebouwen maximaal 250 m² bedragen. Als het bestaande hoofdgebouw groter is dan 150 m², zoals in deze situatie het geval is, dan mag er nog maximaal 100 m² aan bijgebouwen en overkappingen op een perceel aanwezig zijn. Dan komt het maximaal te bebouwen oppervlak voor het perceel Esweg 31 neer op 270 m² (170 m² van het hoofdgebouw met maximaal 100 m² voor bijgebouwen). Bestaande (vergunde) bebouwing hoeft dan ook niet afgebroken te worden. Het betekent dat indien er een aanvraag omgevingsvergunning (bouw) wordt ingediend, de gemeen-

te zal onderzoeken of het maximum te bouwen oppervlak op het perceel reeds bereikt is.

- b. Gezien de aanwezigheid van een bijgebouw achterop het perceel zal de gemeente wel de bestemmingsgrens verleggen, zodat alle bebouwing en de aanwezige tuin binnen de bestemming Wonen ligt.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
	De bestemmingsgrens is in zuidelijke richting verschoven, zodat ook het bijgebouw en de gehele tuin binnen de bestemming valt.
Verbeelding	

Zienswijze nummer 28

■■■■■■■■■■

Schutsweg 34

9475 PL Midlaren

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

Artikel 3.6.b (Afwijken van de gebruiksregels - Verbreding landbouwbedrijven) staat onder voorwaarde toe dat een agrarisch bedrijf wordt uitgebreid met een kampeerboerderij en detailhandel in ter plaatse geproduceerde of streekproducten. Dit artikel is wat betreft de situatie aan de Schutsweg te Midlaren ongewenst, omdat in het recente verleden (zomer 2012) door dit soort activiteiten ter plaatse grote en onacceptabele overlast is ontstaan. Na klachten uit de buurt volgend op de overlast heeft de gemeente ingegrepen en de activiteiten laten stoppen op straffe van een dwangsom. Volgens indiener is een bestemmingsplan dat dit soort activiteiten wel toestaat ongewenst, omdat dit zal leiden tot onacceptabele overlast.

Gemeentelijke reactie

De gemeente is van mening dat agrarische bedrijven ruimte moeten krijgen voor verbreding. Dat betekent overigens dat niet alle activiteiten zonder meer toegestaan zijn. In de regels is aangegeven welke activiteiten zijn toegestaan. Deze activiteiten zorgen over het algemeen niet voor overlast (het betreffen vormen van bedrijvigheid welke vaker in een buitengebied worden toegestaan). De activiteiten dienen zoveel mogelijk binnen de gebouwen plaats te vinden, zodat eventuele overlast tegengegaan wordt. Als een bepaalde activiteit binnen niet mogelijk is, dan zal dat nog wel op het erf moeten plaatsvinden. Als er toch sprake is van overlast zal de gemeente onderzoeken om wat voor soort overlast het gaat en op welke wijze de overlast tegen gegaan kan worden. Als een activiteit toch in strijd is met het bestemmingsplan, zal de gemeente handhavend optreden.

Omdat de activiteiten niet 'bij recht' zijn toegestaan en een omgevingsvergunning nodig is, zal de gemeente bij een aanvraag onderzoeken of voldaan wordt aan de regels van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 29

Haasakkers 3 te Midlaren
Betreffende perceel Heiveen 6
Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

- a. Er is geen rekening gehouden met de landschappelijke waarde van het Heiveen als bijzonder en waardevol landschapselement. Zoals het plan er nu uitziet, loopt bij ongewijzigd beleid het Heiveen risico om in de toekomst volledig vernietigd te worden. Heiveen 6 heeft nog steeds een agrarische bestemming en heel de zuidelijke punt van het Heiveen is aangewezen als toekomstig bouwvlak met een afmeting van circa 1,5 ha. Voor het landschap zal dit desastreuze gevolgen hebben. De eigenaar van Heiveen 6, bij wie dit bouwvlak behoort, is inmiddels al bijna 20 jaar gestopt met melken en heeft zijn bedrijf geleidelijk aan verder afgebouwd en er is geen opvolger.
- b. Op 4 december 2011 hebben indieners al een opmerking gemaakt over het feit dat een aantal percelen in Midlaren nog een agrarische bestemming hebben (inclusief uitbreidingsmogelijkheden), terwijl er geen sprake meer is van een bedrijf.
- c. In de bijlage van de brief is een uitgebreide beschrijving van het Heiveen opgenomen. Landschappelijk gezien heeft het Heiveen nog steeds

zijn oorspronkelijke karakter behouden en zorgt daarmee voor een kleinschalige vorm van openheid in het landschap. In Midlaren bestaat er niet echt de mogelijkheid voor een 'dorpsommetje', waarover in omgevingsplannen zo vaak wordt gesproken. Het ommetje rond het Heiveen wordt echter door veel bewoners van zowel Noord- als Midlaren regelmatig gemaakt. Ook via het Pieterpad, het Drentepad en de Knapzakroute vinden vele wandelaars hun weg langs het Heiveen en waarderen de beslotenheid van de omgeving, die tegelijkertijd uitzicht biedt over de essen rondom.

- d. Zowel de situatie van het oude als van het nieuwe bestemmingsplan zijn onwenselijk. Aan de bewoners van Haasakkers 3 en 4 en ook Heiveen 3, wordt het vrije uitzicht ontnomen en het lieflijke kleinschalige karakter van het Heiveen zal voorgoed verloren gaan.
- e. Het bestemmingsplan geeft aan dat ook rekening moet worden gehouden met het landschap, en daarover schrijft men: In de tweede plaats wil de gemeente bij uitbreiding maatwerk leveren, zodat (potentiële) waarden op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie er niet onder zullen lijden. De provincie geeft aan dat per saldo sprake moet zijn van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. De gemeente onderschrijft dit en zal bij uitbreiding van het bouwperceel de verplichting van het opstellen van een Inpassingsplan opnemen. Een inpassingsplan kan nooit voldoende zijn om het landschap afdoende te beschermen, wanneer het om bijzondere landschapselementen gaat, zoals het Heiveen. Het vorengenoemde 'maatwerk' dat de gemeente wil leveren, heeft trouwens alleen betrekking op gevallen, waarin het agrarisch bedrijf om een extra uitbreiding vraagt, buiten de 'bij recht' toegewezen 1,5 ha. Het standaard bouwvlak, dat iedere agrariër krijgt toegewezen, omvat geen enkele regelgeving die werkelijk zorg draagt voor een goede inpassing en het voorkomen van nadelige invloed en op omringende natuurgebieden en deze gang van zaken is daarom ongewenst.
- f. Ten behoeve van het planMER, is de veebezetting in kaart gebracht door middel van een digitale enquête onder de agrariërs. Hiermee wordt impliciet een selectie gemaakt, waarbij niet-actieve boeren buiten de boot vallen. De bedrijven in Midlaren die gestopt zijn met boeren, hebben geen internet en zullen deze enquête dus niet ontvangen hebben. Toch hebben ze, zonder daar zelf in gekend te zijn, een bouwvlak toegewezen gekregen van 1,5 ha. De gemeente zou, in plaats van klakkeloos een standaarduitbreiding tot 1,5 ha toe te passen, er beter aan doen die uitbreidingsmogelijkheid alleen te verlenen waar dit bedrijfsmatig echt noodzakelijk is en landschap, natuur en cultuurhistorie er geen nadelige gevolgen van ondervinden.
- g. Wanneer er geen concrete uitbreidingsplannen zijn, kan de gemeente voorstellen de agrarische bestemming van het pand om te zetten in een woonbestemming. De betreffende eigenaar kan gewoon op dezelfde voet doorgaan als 'hobbyboer', met alleen dat verschil, dat er geen mogelijkheid meer bestaat voor het plaatsen van extra bouwwerken, anders dan toegestaan bij woonbestemmingen in het buitengebied. Op die

manier zal ook het Heiveen als bijzonder landschapselement ongeschonden blijven en kan alsnog door andere agrariërs worden gebruikt als hooiland of weidegrond.

- h. Daarnaast pleit indiener ervoor om aan het Heiveen een aparte bestemming Aardkundig en cultuurhistorisch monument toe te kennen, zodat het de bescherming krijgt die het verdient.
- i. Wat betreft het perceel Haasakkers 3 is alleen het woonhuis weergegeven. De bijbehorende schuren, die alle al 20 jaar of langer aanwezig zijn, staan niet ingetekend. Verzocht wordt deze toe te voegen.

Gemeentelijke reactie

- a. Naar aanleiding van deze zienswijze is nogmaals zorgvuldig gekeken naar de landschappelijke waarden van het terrein in relatie tot de agrarische bestemming. De gebiedsindeling op de toetsingskaart van de Nota van Uitgangspunten is onder andere gebaseerd op de Omgevingsvisie Drenthe. Aansluitend is dit vertaald naar het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied en de mogelijkheden voor de agrarische sector. Het gebied in de omgeving van het Heiveen te Midlaren heeft hierbij de functie 'Landbouw' gekregen.

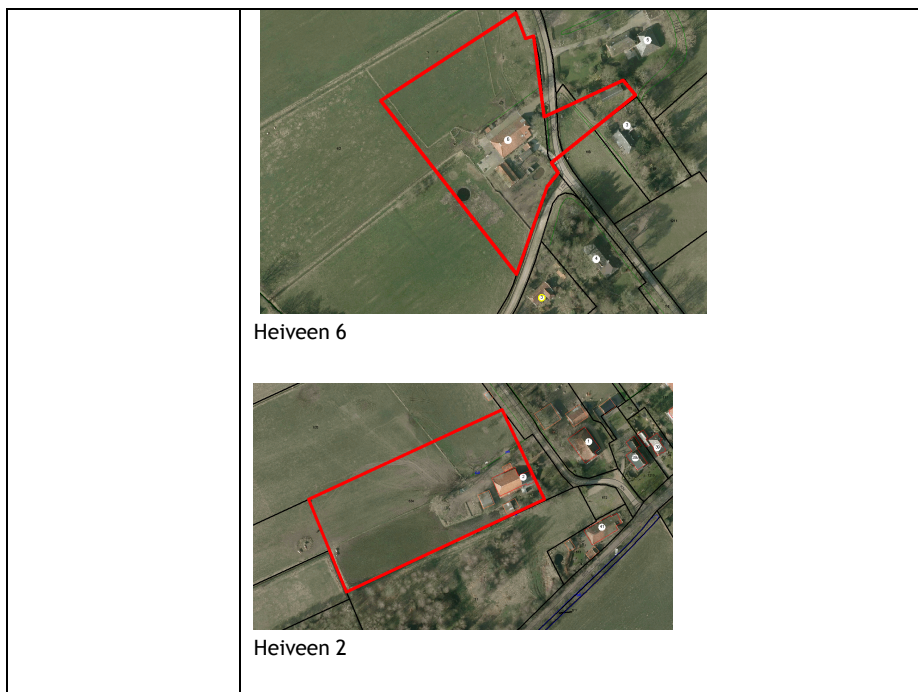
Een nadere beoordeling leidt tot de conclusie dat de functie 'Multifunctioneel' voor deze omgeving meer recht doet aan de omgevingswaarden. De bebouwingmogelijkheden van 'Landbouw' zijn ruimer dan bij 'Multifunctioneel' en belangrijk hierbij is dat het bouwvlak dat bij recht wordt toegekend bij 'Multifunctioneel' 1 hectare bedraagt. Op dit specifieke perceel zal daarom een bouwvlak van 1 hectare gehanteerd worden. Waarbij de ligging van het bouwvlak gewijzigd wordt in die zin dat het beter overeenkomt met de locatie in het vigerende plan. Hierdoor ontstaat er voor omwonenden geen gewijzigde situatie. Het gebied verandert qua bestemmingsregels van 'Agrarisch' naar 'Agrarisch 1'. Gezien de huidige bebouwing op het perceel Heiveen 6 van ca 0,26 hectare is er nog voldoende mogelijkheid voor ontwikkeling. Ondanks dat op het perceel op dit moment geen volwaardig agrarisch bedrijf gevestigd is, is de omvang beoordeeld als te omvangrijk voor hobbymatig. De omvang is vanuit milieu-oogpunt te beschouwen 'als zijnde bedrijfsmatig'. Om deze reden en vanwege het feit dat de eigenaar heeft aangegeven graag een agrarische bestemming te behouden, blijft voor dit perceel een agrarische bestemming in tact. De bouwmogelijkheden in het bouwvlak zijn uiteindelijk alleen te benutten ten behoeve van een agrarisch bedrijf. Indien de bedrijvigheid van de huidige eigenaar nog verder afneemt ontstaat een moment dat de activiteiten hobbymatig worden en er geen gebruik gemaakt kan worden van het agrarisch bouwvlak. In het bestemmingsplan zit bovendien een wijzigingsmogelijkheid voor het college om de agrarische bestemming te wijzigen in Wonen indien bij de huidige of een volgende eigenaar sprake is van burgerbewoning. Voor het perceel Heiveen 2 zal bovenstaande eveneens consequentie's hebben voor de omvang van het bouwvlak.

- b. Zie reactie onder a.

- c. Het bestemmingsplan verzet zich niet tegen het gebruik van de paden voor een dorpsommetje. Hoewel de gemeente de waarde van een dorpsommetje erkend, wordt met het bestemmingsplan Buitengebied niet actief ingezet op versterking van deze padenstructuur.
- d. Zie reactie onder a.
- e. Voor de uitbreidingsruimte van agrarische bedrijven is het gebiedstype bepalend (zie ook de reactie onder a). In een gebied met veel groot-schalige landbouw zijn de maximale bouwvlakken voor de landbouw ruimer dan in een multifunctioneel gebied. Deze gebiedsindeling is gebaseerd op de Omgevingsvisie Drenthe (provinciaal beleid) en het Landschapsontwikkelingsplan (gemeentelijk beleid). Ook gelden er in de beekdalen beperkingen ten aanzien van het grondgebruik, zie paragraaf 1.2 (Algemene beantwoording) van deze Nota beoordeling zienswijzen. Ook op de essen gelden er beperkingen. Als er toch voor uitbreiding wordt gekozen (in de gebieden waar dit mogelijk is), dan stelt de gemeente daaraan aanvullende voorwaarden, zoals een landschappelijk inpassingsplan. Het volledig op slot zetten van de agrarische sector, zou voor deze sector in het buitengebied van Tynaarlo betekenen dat deze minder concurrerend kan produceren. Het economisch belang weegt in deze dan ook zeker mee.
- f. De betreffende enquêtes zijn niet gebruikt voor het intekenen van bouwvlakken. Deze zijn bepaald op basis van het vigerend bestemmingsplan in combinatie met de feitelijke situatie en de gemeentelijke milieugegevens.
- g. Zie beantwoording bij a.
- h. De aardkundige monumenten zijn op basis van de archeologische beleidsadvieskaart op de verbeelding gelegd. Op het Heiveen kwam deze aanduiding niet voor.
- i. In de bestemming Wonen wordt niet gewerkt met een bouwvlak, waardoor het geen juridische consequenties heeft dat betreffende gebouwen niet zijn ingetekend. Dit heeft te maken met de ondergrond. Alleen de getekende verbeelding bepaalt de bestemming van de gronden met daarbij behorende functies en bouwmogelijkheden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	Het perceel is gewijzigd van 'Agrarisch' naar 'Agrarisch 1'. De agrarische bouwblokken van Heiveen 2 en Heivein 6 worden - bijnadering - als volgt aangepast.

Zienswijze nummer 30

Haasakkers 4

9475 PJ Midlaren

Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting

- a. Het perceel Haasakkers 4 te Midlaren, is bestemd als Wonen. Naast het perceel ligt een groot bouwvlak behorend bij het agrarisch bedrijf, gelegen aan de Heiveen 6. De eigenaar van dat bedrijf is al geruime tijd gestopt met zijn agrarische activiteiten. Indien er dient een zienswijze in tegen dit bouwvlak:
 1. Ten eerste omdat in de toelichting op het ontwerpbestemmingsplan (pagina 105) wordt aangegeven dat de bouwvlakken gebaseerd zijn op het vigerende bestemmingsplan. Echter, het bouwvlak is wat betreft plaats en grootte gewijzigd ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan.
 2. Ten tweede: met het verschuiven van het bouwvlak in de richting van Haasakkers 4, wordt de mogelijkheid gecreëerd om op korte afstand van de woning bedrijfsgebouwen te bouwen tot een hoogte van 12 m. Dit is nadelig voor het woonperceel.

Verzocht wordt het bouwvlak te baseren op het vigerende bestemmingsplan.
- b. De bestemmingsplanregels bevatten geen beperkingen wat betreft de hoeveelheid bijgebouwen. Om versterking tegen te gaan, wordt verzocht een maximum te bebouwen vierkante meters in de bouwregels op te nemen.

Gemeentelijke reactie

- a. Het gaat bij deze zienswijze om inhoudelijk dezelfde zienswijze als zienswijze 29. Voor de beantwoording wordt naar de beantwoording van nummer 29 verwezen.
- b. De hoeveelheid bijgebouwen is bij agrarische bestemmingen inderdaad geen criterium. De maximum bebouwing is bepaald aan de hand van de omvang van het agrarisch bouwvlak.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	Zie zienswijze 29.

Zienswijze nummer 31

Duinweg 2

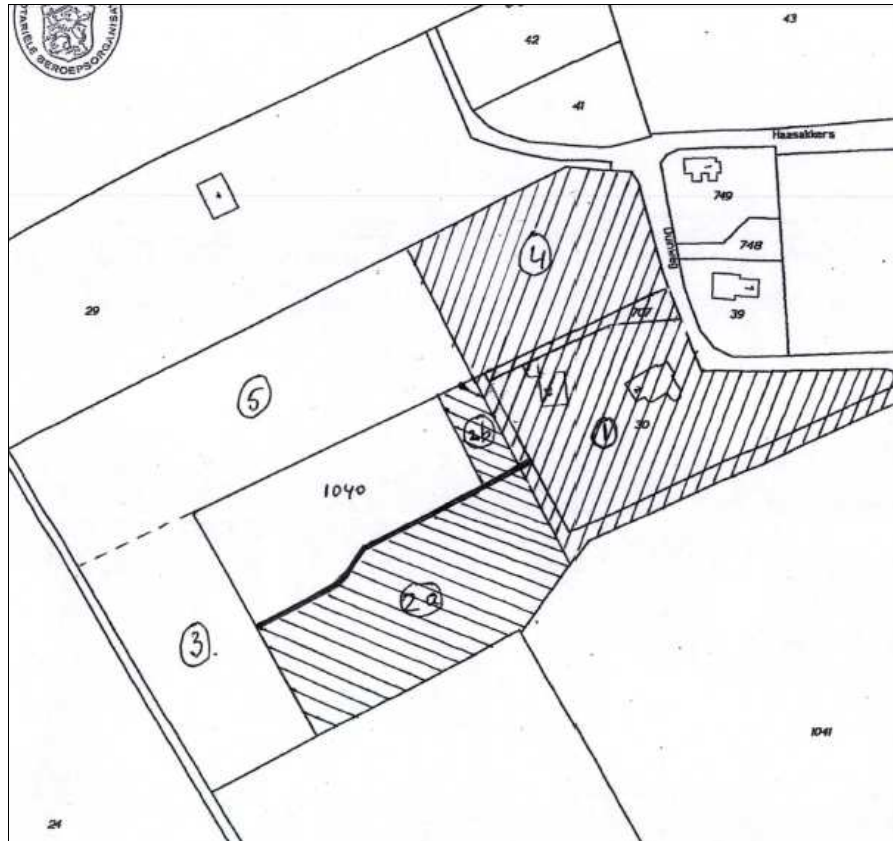
9475 PK Midlaren

Ontvangen op 18 februari 2013

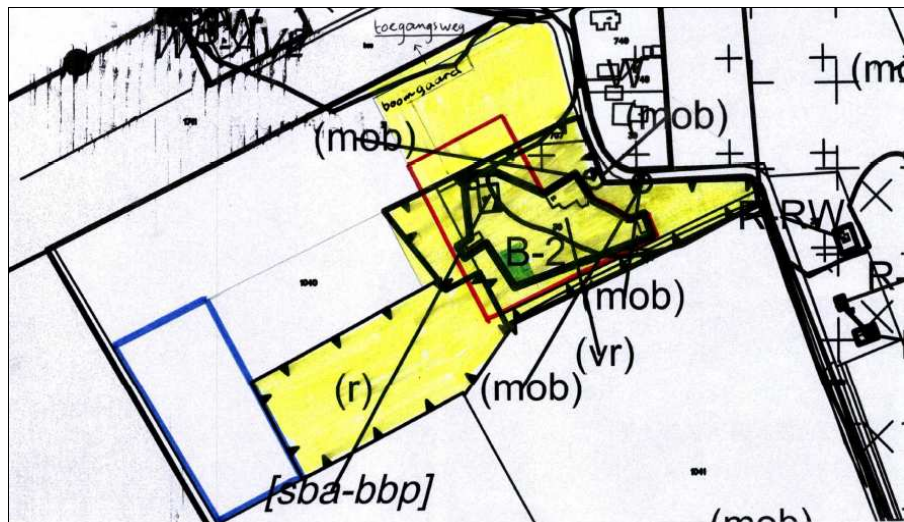
Samenvatting

- a. Op de toetsingskaart dient het hele terrein van indiener aangeduid te worden als 'multifunctioneel' (zoals Tolhuisweg 55). Dit biedt meer mogelijkheden om het bestaande bedrijfsterrein op te nemen in het bestemmingsplan en in de toekomst versterking, vernieuwing en noodzakelijke uitbreidingen mogelijk te maken onder andere met eventuele kleinschalige verblijfsrecreatie.
- b. In samenwerking met de Stichting Landschapsbeheer Drenthe is het later verkregen terrein (K-1040) in zijn totaliteit opnieuw ingericht. Het resultaat was dat er een terrein omzoomd met wallen en ingeplant met 3.000 bomen ontstond, waar vanaf dat moment alle sport-, spel- en outdoor-activiteiten zijn gaan plaatsvinden voor groepen van de Veenhorst en het Lagerhuis. Zo konden allerlei activiteiten, die eventueel storend zouden kunnen zijn voor de naaste burens, naar achteren worden verplaatst. Dit terrein is onlosmakelijk verbonden met het oorspronkelijke bedrijfsterrein en het dient dan ook die bestemming te krijgen.
- c. Dit geldt ook voor de boomgaard behorende bij de dienstwoning (nr. 4 op de bijgevoegde kaart). De bedoeling is dat daar in de toekomst een paardenbak met een paardenstal gebouwd zou kunnen worden. Het mogelijk maken van de aanleg van een paardenbak is noodzakelijk om een extra doelgroep aan te trekken. Op deze wijze wordt tevens het paard rijden in deze omgeving gestimuleerd.
- d. Het is de wens van de indiener dat het terrein 2a ook wordt bestemd als Bedrijf 2, omdat dit terrein geschikt is gemaakt voor recreatieve doeleinden door een half basketbalveld, een volleybalveld en een voetbalveld met bijbehorende attributen aan te leggen.

- e. Het is de wens van de indiener om het terrein aan de westzijde (nummer 3 op de kaart) een functie voor recreatief gebruik te geven, om in de toekomst uitbreidingsmogelijkheden te houden om ook dit deel voor duurzame outdoor-activiteiten geschikt te maken.
- f. De gemeente heeft in het kader van de reactie op de nota uitgangspunten aangegeven dat zij bereid is om in het bestemmingsplan een bouwvlak op te nemen, waarbinnen het mogelijk is om een slaapgebouw van 300 m² te kunnen bouwen. Het is de bedoeling om een gebouw voor aparte slaapkamers met sanitaire voorzieningen te realiseren. Binnen de bestemming Bedrijf - 1 (25% uitbreiding) of Bedrijf - 2 (10% uitbreiding) geldt hiervoor een te beperkte uitbreidingsmogelijkheid. Indiener verzoekt het bedrijf specifiek te bestemmen en de uitbreidingsmogelijkheid op te nemen. In het vigerende bestemmingsplan wordt het bedrijf gekarakteriseerd onder Bijzondere doeleinden, waar het gehele oorspronkelijke gebied van 72,6 are tevens bouwvlak is en 10% bebouwd mag worden met de mogelijkheid dit nog met 10% uit te breiden. In dit plan is het dus mogelijk om de bouw van dat slaapgebouw te realiseren. Ingeval die aanpassing in het nieuwe bestemmingsplan er niet zal komen, is er sprake van aantoonbare planschade.
- g. Indiener verzoekt het bouwvlak uit te breiden en een andere vorm te geven om een en ander te kunnen realiseren en bestaande bouwwerken op te nemen, zoals de rotonde bij de bedrijfswoning en daar vlakbij enkele dierenverblijven. Ook een paardenstal zal zo bij de dienstwoning gebouwd kunnen worden. Tevens past het nieuwe slaapgebouw daarbinnen. Aan de rand van het sportveld kan zo een berging worden gebouwd voor opslag van sport- en spelmaterialen.
- h. De aanduiding (mob), aangegeven op kavel Duinweg 7 bij de overburen kan komen te vervallen, omdat er maar één boom voor de Veenhorst staat, die die aanduiding behoort te krijgen.
- i. Verzocht wordt het '+'-teken te verwijderen van het terrein, aangezien dat een beperking zou kunnen opleveren.

Kaart 1. 1 t/m 5: gronden in eigendom, 3. uitbreidingsmogelijkheden voor duurzame outdoor activiteiten, 4. boomgaard (gewenste ontwikkeling paardenbak en paardenstal)

Kaart 2. Rode lijn geeft voorgestelde begrenzing van het bouwvlak weer. In groen het nieuwe slaapgebouw.

Kaart 3. Groene kader (perceel 1040), blauwe kader (perceel met bebouwing)

Gemeentelijke reactie:

- a. Het is onduidelijk wat de indiener bedoelt met de aanduiding 'multi-functioneel'. Deze komt niet voor op het perceel Tolhuisweg 55. Dit perceel heeft de bestemming Wonen. Waarschijnlijk wordt bedoeld op de toetsingskaart. Deze toetsingskaart is vertaald naar de verbeelding van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan heeft rechtskracht, de toetsingskaart niet. Het perceel heeft op de bestemmingsplan verbeelding (de kaart) de bestemming Bedrijf - 2 gekregen, met de nadere aanduiding 'verblijfsrecreatie'. Ter plaatse van de aanduiding 'verblijfsrecreatie' is een groepsaccommodatie met vergaderzalen, conform de bestaande situatie toegestaan.
Op basis van het vigerend bestemmingsplan zijn de gronden bestemd. De kavel met blauwe kader is in het vigerend bestemmingsplan bestemd als Bos/Bossingel. Via zogenaamde detailbladen is daaraan toegevoegd 'bijzondere doeleinden, categorie BD-D' (artikel 14). Dit is bedoeld voor sociaal cultureel recreatieve doeleinden.
Als de indiener een uitbreiding wenst van de bebouwing (anders dan vergunningvrije bebouwing op basis van de Wabo) zal een aparte procedure doorlopen moeten worden. Het bestemmingsplan is conserverend van aard en legt daarmee de bestaande situatie en/of vergunde situatie vast. Zodra er concrete bouwplannen zijn, zal de indiener contact moeten opnemen met de gemeente om de plannen te bespreken.
- b. Het perceel midden op het terrein (op het kaartje van indiener aangegeven als 1040, niet gearceerd) krijgt geen bedrijfsbestemming. Voor een verdere uitbreiding van de bedrijfsbestemming, dient een aparte procedure doorlopen te worden.
- c. Het perceel nummer 4 op de kaart is bestemd als Agrarisch. Een nieuwe paardrijbak is alleen toestaan als daarvoor een omgevingsvergunning

voor wordt afgegeven. Deze wordt afgegeven als voldaan wordt aan de voorwaarden, zoals beschreven in artikel 3.6 (afwijken van de gebruiksregels). De indiener van de zienswijze zal voor het realiseren van de paardenbak, daarom een verzoek voor een omgevingsvergunning moeten indienen.

- d. Gelet op het huidige gebruik (dat volgens indiener als sinds 1991 hiervoor is ingericht) wordt de bestemming van het perceel 2a gewijzigd naar Bedrijf - 2, met de aanduiding 'recreatie'. Betreffend perceel was reeds aangeduid als 'recreatie'. Overigens wordt hier geen bouwvlak aan toegekend en wordt ter plaatse van deze aanduiding uitsluitend recreatie in de vorm van sport en speelvoorzieningen toegestaan.
- e. In het vigerend bestemmingsplan zijn voor betreffend perceel geen recreatieve mogelijkheden opgenomen. Vanwege het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan, wil de gemeente geen nieuwe recreatieve activiteiten ter plaatse toestaan. Om recreatieve activiteiten mogelijk te maken, zal een aparte procedure doorlopen moeten worden. Een concreet verzoek zal daarvoor bij de gemeente ingediend moeten worden.
- f. Conform de nota van uitgangspunten wordt een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan opgenomen waarmee binnen het bouwvlak de uitbreiding van de groepsaccommodatie kan worden gerealiseerd indien de noodzaak hiervoor aangetoond is. Als de plannen concreet zijn, zal een verzoek bij de gemeente ingediend kunnen worden.
- g. Het bouwvlak zal gewijzigd worden, in die zin dat alleen het door de indiener voorgestelde deel binnen de bestaande bedrijfsbestemming gewijzigd wordt. Binnen de bestemming Agrarisch wordt geen bouwvlak opgenomen.
- h. De aanduiding komt vier keer voor bij Duinweg 2. Uit inventarisatie blijkt dat er twee monumentale bomen aanwezig zijn.
- i. In de Monumentenwet 1988 is de bescherming van het archeologisch erfgoed geregeld. Deze wet verplicht gemeenten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen gronden rekening te houden met de in de bodem aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden (artikel 38a). De dubbelbestemming voor het eventueel voorkomen van archeologische waarden is op basis van de archeologische beleids- en advieskaart in het bestemmingsplan opgenomen. Deze kaart is door de gemeenteraad vastgesteld. De dubbelbestemming moet ervoor zorgen dat eventuele archeologische waarden niet aangetast worden. Als uit onderzoek is gebleken dat er geen waarden aanwezig zijn, dan zou de dubbelbestemming (waarde archeologie) eraf gehaald kunnen worden. Aangezien bij de gemeente niet bekend is dat er een onderzoek is uitgevoerd, zal de dubbelbestemming gehandhaafd worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	Aanduiding 'recreatie' is verwijderd uit de bestemming Agrarisch en toegevoegd in de bestemming Bedrijf - 2. Tevens is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in de bestemming Bedrijf - 2 voor het uitbreiden van de bebouwing (specifiek voor dit bedrijf).
Verbeelding	Bestemming Bedrijf - 2, met de aanduiding 'recreatie' is ook toegevoegd aan het perceel, welke in eerste instantie niet bestemd was als Bedrijf-2, maar alleen een aanduiding voor recreatie had (het perceel welke op navolgende kaart in het rood is aangegeven):

Zienswijze nummer 32

Westerse drift 43

9752 LB Haren

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

Voor het voormalige landgoed Bloemert (bosperceel Noordlaarderweg 5,7 en 9 te Midlaren) is een natuurbestemming passender dan een agrarische bestemming, mede gezien de intentie van de huidige eigenaren een zodanig beheer toe te passen dat de bestaande natuurwaarden duurzaam worden gehandhaafd en waar mogelijk versterkt. Het 2,5 ha grote terrein bevat geen agrarische bebouwing en kent ook geen agrarisch gebruik. Mede door de aanwezige zeer oude monumentale bomen met vele boomholten komen er vele soorten broedvogels en vleermuizen voor, waaronder een aantal rode lijstsoorten. Ook reeën, dassen en eekhoorns maken gebruik van dit gebied.

Gemeentelijke reactie

Gezien de feitelijke situatie, waarbij de gronden geen agrarische functie meer hebben, sluit inderdaad een natuurbestemming beter aan op de werkelijkheid. De bestemming wordt gewijzigd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>De agrarische bestemming om de recreatiewoningen binnen het rood omkaderde gebied op navolgende luchtfoto is gewijzigd naar de bestemming Natuur.</p>

Zienswijze nummer 33

Groningerstraat 36
 9475 PB Midlaren
 Ontvangen op 14 februari 2013

Samenvatting

- a. Blijkens de verbeelding zal de woning aan de Groningerstraat 36 de aanduiding 'beeldbepalend pand' krijgen. Dit heeft tot gevolg dat vergroting van dit pand door de bouw van een aanbouw dan niet meer toegestaan is. Onduidelijk is of en hoe de plaatsing van een dakkapel nog toegestaan is. Indiener verzoekt de aanduiding 'beeldbepalend pand' te verwijderen.
- b. De huidige bestemming van de percelen kadastraal bekend als Zuidlaren K310 en 314 is Kwekerij. Op perceel K310 worden kerstbomen gekweekt, welke vervolgens op perceel K314 worden verkocht. Volgens het ontwerpbestemmingsplan zal de bestemming Kwekerij voor perceel K310 worden gehandhaafd, maar krijgt perceel K314 de bestemming Wonen. Volgens de regels is de verkoop van bomen niet toegestaan op een perceel met de bestemming Wonen. Indiener verzoekt de bestemming voor perceel K314 te wijzigen in Kwekerij zodat verkoop wel is toegestaan.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel Groningerstraat 36 te Midlaren is een woonhuis (gebouwd ca 1900-1915) en is als beeldbepalend aangeduid vanwege gaafheid en zeldzaamheid in relatie tot de architectuurhistorische waarde. Dit uit

zich in de bijzondere en rijk vormgegeven gave voorgevel met kroonlijst, diamantkoppen in de strekken boven de vensters, iets terugliggende entree met bovenlicht en levensboom en een gemetselde dakkapel met kroonlijst, bekroond met een pilon. Het schilddak is gedekt met zwarte Friese golfpan. De bouwaanduiding 'specifieke bouwaanduiding - beeldbepalend (sba - bbp)' is op de verbeelding aangebracht rond het hoofdgebouw. Voor dat gedeelte gelden de bepalingen in artikel 46 van het bestemmingsplan. Voor een eventuele aanbouw aan de woning gelden de bepalingen van de bestemming Wonen (artikel 27). De opmerking dat een dakkapel of aanbouw niet mogelijk is in combinatie met de aanduiding 'sba - bbp' is dan ook niet terecht. Uiteraard zal een dakkapel en/of aanbouw wel dienen te voldoen aan minimale eisen van welstand. Naar oordeel van de gemeente is er geen sprake van een verminderd woongenot dan wel lagere marktwaarde vanwege het beeldbepalende karakter. Tenslotte zal in de regels een algemene afwijkingmogelijkheid worden toegevoegd, waardoor een mogelijkheid is om een bouwplan toe te staan indien niet wordt voldaan aan de uitgangspunten van beeldbepalend.

- b. Aangezien het om een ondergeschikte (hobbymatige) en in tijd gezien beperkte activiteit gaat, is een bestemmingswijziging niet nodig. De bestemming wordt gehandhaafd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	In de regels een algemene afwijkingmogelijkheid opnemen, om een bouwplan toe te staan indien niet wordt voldaan aan de uitgangspunten van beeldbepalend
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 34

Linthorst Homanweg 2
9484 TC Oudemolen
Ontvangen op 19 januari 2013

Samenvatting

Op de verbeelding is een bestemmingsvlak aangegeven dat niet overeenkomt met de eigendomsgrens van het woonperceel. Het gehele perceel wordt voor woondoeleinden gebruikt. Indien er verzoekt het bestemmingsvlak gelijk te trekken met de eigendomsgrens, die overigens ook voor de WOZ-waarde als woonfunctie geldt.

Gemeentelijke reactie

De woonbestemming is strak om de bebouwing getrokken. Aangezien blijkt dat ook het achterste deel van hetzelfde perceel wordt gebruikt voor woondoeleinden, is de bestemmingsgrens gewijzigd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>De bestemmingsgrens op het perceel wordt gewijzigd, zodat het hele perceel in de bestemming Wonen ligt.</p>

Zienswijze nummer 35

Onlandseweg 13
9765 EK Paterswolde
Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting

- Indieners stellen dat er ten onrechte aan de gronden een natuurbestemming, zijnde Natuur - 1, is gegeven. Volgens indieners dient de bestemming overeen te komen met het feitelijk gebruik en dat is geen natuur. Indieners vinden hun huidige gebruik niet terug in de bestemmingsomschrijving van Natuur.
- Indieners stellen dat het bestemmingsplan het gebruik van indieners gronden beperkt en daarmee de economische waarde.

Gemeentelijke reactie

- De gronden hebben inderdaad ten onrechte een natuurbestemming (Natuur - Landgoed). Op grond van de toetsingskaart is het gebied aangeduid als 'multifunctioneel'. De gronden zijn niet in bezit van Staatsbosbeheer, Drents Landschap of Natuurmonumenten. De bestemming zal gewijzigd worden naar een passende agrarische bestemming.
- Omdat de bestemming is gewijzigd, wordt het gebruik van de gronden niet beperkt.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>De bestemming Natuur - Landgoed van navolgend perceel zal gewijzigd worden naar Agrarisch 1.</p>

Zienswijze nummer 36

██████████

Onlandseweg 8

9765 EC Paterswolde

Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting

Ten onrechte is aan indieners gronden een natuurbestemming, zijnde Natuur - 1 gegeven. Dit speelt overigens bij meerdere grondeigenaren in de directe omgeving van de Onlandseweg. De bestemming Natuur dient overeen te komen met het feitelijk gebruik en dat is dit geval geen natuur. Verzocht wordt de bestemming te laten aansluiten bij het feitelijk gebruik.

Gemeentelijke reactie

Zie beantwoording Zienswijze 35: De gronden hebben inderdaad ten onrechte een natuurbestemming (Natuur - Landgoed). Op grond van de toetsingskaart is het gebied aangeduid als 'multifunctioneel'. De gronden zijn niet in bezit van Staatsbosbeheer, Drents Landschap of Natuurmonumenten. De bestemming zal gewijzigd worden naar een passende agrarische bestemming.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De bestemming Natuur-Landgoed van onderstaand perceel wordt gewijzigd naar Agrarisch - 1.

Zienswijze nummer 37

[REDACTED]
 Onlandseweg 11
 9765 EC Paterswolde
 Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

Indieners zienswijze heeft betrekking op de percelen sectie B. perceelnummers 3177 en 3269. Indieners stellen dat er altijd een agrarische c.q. tuinbouw bestemming gelegen en gehandhaafd dient te blijven, zoals het nu nog door indiener in gebruik is. Indieners verzoeken de bestemming te laten aansluiten bij het feitelijk gebruik, zoals het nu is. Indieners stellen dat bij eventuele bestemmingswijziging de verkoopwaarde beduidend zal verminderen. Verkoop aan naastgelegen tuinbouwbedrijven die wegens schaalvergroting willen uitbreiden, wordt daardoor geblokkeerd.

Gemeentelijke reactie

In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Eelde heeft het perceel de gebiedsbestemming Esdorpenlandschap met als nadere aanduiding 'wonen'. In het ontwerpbestemmingsplan is dit deels bestemd als Wonen en deels Natuur - Landgoed. De bestemming zal worden aangepast in Wonen en Agrarisch - 1.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De bestemming Natuur - Landgoed is gewijzigd naar Agrarisch - 1.

Zienswijze nummer 38

De Groninger Steen [REDACTED]
 Oosterhaven 1
 9723 AN Groningen
 Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

Indieners zienswijze heeft betrekking op Onlandseweg 2 te Paterswolde. Indien er altijd een Agrarische c.q. Tuinbouw bestemming heeft gelegen en dient gehandhaafd te blijven, zoals het nu nog door indiener in gebruik is. Indieners stellen dat bij eventuele bestemmingswijziging de verkoopwaarde beduidend zal verminderen. Verkoop aan naastgelegen tuinbouwbedrijven die wegens schaalvergroting willen uitbreiden, wordt daardoor geblokkeerd.

Gemeentelijke reactie

In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Eelde heeft het perceel de gebiedsbestemming Esdorpenlandschap met als nadere aanduiding 'wonen'. In het ontwerpbestemmingsplan is dit deels bestemd als Wonen en deels Natuur - Landgoed. De bestemmingen zullen worden aangepast in Wonen en Agrarisch - 1.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De bestemming Natuur - Landgoed is gewijzigd naar Agrarisch - 1, voor een deel van het achterste perceel van Onlandseweg 2 en Onlandseweg 4.

Zienswijze nummer 39

Kwekerij Arends Paterswolde

Onlandseweg 6

9765 EC Paterswolde

Ontvangen op februari 2013

Samenvatting

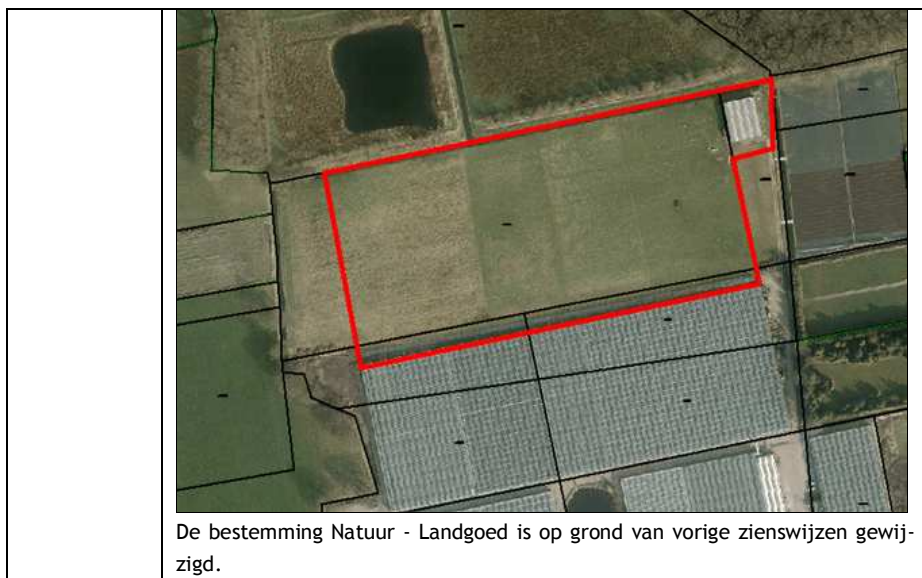
- a. Indieners zienswijze heeft betrekking op het bouwperceel. Op de tekening, behorende bij dit bestemmingsplan, staat het bouwperceel precies getekend om de bestaande kassen heen. In de regels en toelichting staat echter dat kwekerijen binnen het bouwperceel 25% mogen uitbreiden. Volgens indieners zijn deze gegevens strijdig met elkaar en hebben tot gevolg dat indieners bedrijf volledig 'op slot' wordt gezet. Indiener verzoekt dat het bouwperceel wordt uitgebreid tot alle gronden waar de bestemming Glastuinbouw op zit.
- b. Met een toepassing van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is op 24 april 1990 een bouwvergunning verleend voor het bouwen van een kas/werkruimte (percelen B748 en B749). Inmiddels staat er een waterzuivering en is de grond bouwrijp gemaakt. Op de kaart is deze kas echter verdwenen. Indieners zijn van mening dat dit alsnog moet gebeuren.
- c. Op een groot deel van de kwekerij ligt de dubbelbestemming WR - A2. Bij het inrichten van vorengenoemde percelen is er via een ontgrondingsvergunning grond uit een gegraven vijver op perceel B2093 opgebracht. Daarnaast zijn de percelen geëgaliseerd, gediëpplougd en is er op 50 cm om de 3 m een drainage aangebracht. Daarbij is niets van enige archeologische waarde gebleken.
- d. Op de percelen behorende bij de Onlandseweg 2, 4, 8, 11, 13 en 19 en percelen aan Schelfhorst is de bestemming Natuur gegeven. Dit zijn echter allemaal tuinen, bosjes en weilandjes die bij de betreffende woningen horen.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bouwvlak wordt uitgebreid, zodanig dat groei van 25% mogelijk is.
- b. Inderdaad is hiervoor in 1990 een vergunning verleend. Overigens is onder a aangegeven dat het bouwvlak wordt aangepast. Het is niet mogelijk om de ondergrond aan te passen. Indien er voor vaststelling van het bestemmingsplan een nieuwe ondergrond beschikbaar komt, zal deze worden toegevoegd.
- c. Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met o.a. LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgroning, sanering, ruilverkaveling of diepploegen. Voor de hier besproken locatie waren geen gegevens beschikbaar die wijzen op grootschalige bodemverstoring. Op 17 april 2013 zijn een aantal controleboringen uitgevoerd om de aard en gaafheid van de bodem ter plaatse te beoordelen. Er zijn vijf handmatige grondboringen uitgevoerd, waarbij de bodem steeds ongeveer een 80 centimeter diep verstoord dan wel opgebracht bleek te zijn. Daaronder bevindt zich een laag veraard veen en een restant veen op sterk ijzerhoudend zand. Het aantal nu gezette boringen is te gering om de mogelijke pingo/ven definitief af te schrijven. Wel is duidelijk dat er in de bovenste 80 centimeter van de bodem geen archeologische resten meer te verwachten zijn. Omdat er dieper mogelijk nog wel archeologische waarden aanwezig zijn, wordt de huidige aanduiding (WR-A2) gehandhaafd. Indien er ontwikkelingen plaatsvinden op het perceel die niet dieper gaan dan 80 centimeter onder maaiveld, kunnen deze op basis van de artikelen 36.2.1c en 36.4.c2 - en het onderzoeksrapport van genoemd veldonderzoek - worden vrijgesteld van de verplichting om archeologisch vooronderzoek uit te voeren.
- c. De begrenzing van de bestemming Natuur - Landgoed is in deze omgeving gewijzigd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	Het bouwvlak is gewijzigd, zodat groei van 25% kassen binnen het bouwvlak mogelijk is.

Zienswijze nummer 40

Hooiweg 230
 9765 EN Paterswolde
 Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

Indiener verzoekt uitbreiding van het erf behorend bij Hooiweg 230 te Paterswolde toe te staan, zoals op afbeelding in de zienswijze met de rode contour is aangegeven.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsvlak zal conform verzoek worden uitgebreid.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>Het bestemmingsvlak is gewijzigd, zodat de mogelijke bouw van een kas en een groentetuin binnen de woonbestemming valt (conform onderstaande afbeelding).</p>

Zienswijze nummer 41

Schelfhorst 4

9765 TJ Paterswolde

Ontvangen op 23 januari 2013

Samenvatting

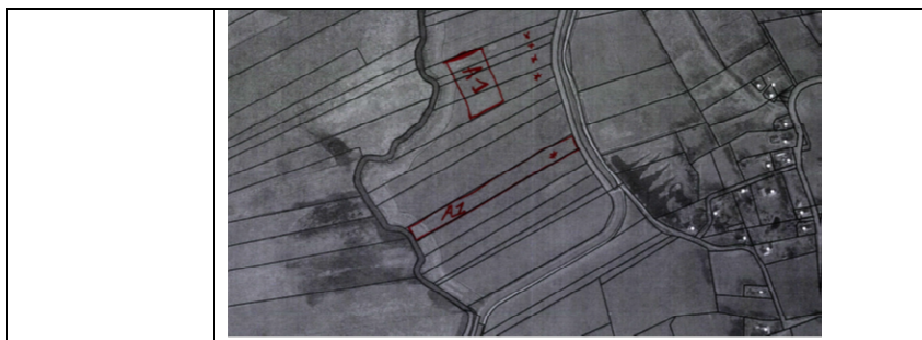
- Het perceel kadastraal bekend: Sectie Eelde B 1923, heeft de bestemming Natuur - Landgoed, maar is thans in agrarisch gebruik. Indien er heeft het verzoek om dit te wijzigen in de bestemming Agrarisch - 1.
- De percelen ten oosten van het oude Eelderdiep en ten westen van het omgelegde Eelderdiep zijn gelegen in de waterberging. Ook hier luidt het verzoek om dit te wijzigen in de bestemming Agrarisch - 1.

Gemeentelijke reactie

- De zienswijze is terecht en de bestemming dient op basis van het feitelijk gebruik te worden gewijzigd naar Agrarisch - 1.
- De bestemming van de gronden wordt, op basis van de 'genoemde herinrichting', aangepast naar Agrarisch - 1.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>De bestemming op het perceel B 1923 is gewijzigd naar de bestemming Agrarisch-1.</p> <p>Van de onderstaande percelen is de bestemming gewijzigd naar Agrarisch 1.</p>

Zienswijze nummer 42

Duinkampen 21
 9765 BA Paterswolde
 Ontvangen op 26 januari 2013

Samenvatting

Indiener verzoekt tot aanpassing van de begrenzing van de bestemming voor het perceel grenzend aan de achterzijde van de tuinen van de woningen aan de Duinkampen.

Gemeentelijke reactie

De plangrens zal niet worden aangepast. Het betreffende perceel is feitelijk ingericht als tuin. Bij een toekomstige planherziening Eelde-Paterswolde zal dit perceel wel worden meegenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 43

't Loo 1
 9485 TL Taarlo
 Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

- a. Indiener verzoeken om het perceel 't Loo 1 niet te bestemmen als Waarde - Archeologie 1. Volgens indieners heeft het perceel de bestemming Agrarisch. Door het gebied aan te merken als Waarde - Archeologie 1 zal indiener ernstig worden belemmerd in de bedrijfsvoering en eventuele uitbreidingsmogelijkheden. Ook zal de waarde van het onroerend goed dalen, omdat eventuele bouwplannen of uitbreidingen niet te realiseren zijn.

- b. Indiener stelt dat tijdens het bouwen van de opstallen in 1991 er al uitgebreid archeologisch onderzoek is gedaan, dit is destijds in kaart gebracht en is ook geregistreerd bij het Drents Archief. Ook is de grond op het gehele perceel tijdens de bouw bewerkt variërend van 0,5 m tot op sommige plaatsen zelfs tot 2 m diepte en daarmee is elke verwijzing naar archeologische waarde dienaangaande irrelevant.
- c. Indiener heeft het voornemen om in het kader van de Ruimte-voor-Ruimte-regeling de huidige schuren te slopen en hiervoor een woning terug te bouwen. Indiener's voorstel is wanneer men gebruik maakt van voorgenoemde regeling, een uitzondering te maken in artikel 32 dat het bouwen van een nieuwe woning op hetzelfde perceel van de te slopen schuren altijd mogelijk is ook al is deze gelegen in een gebied dat is bestemd als Waarde - Archeologie 1.

Gemeentelijke reactie

- a. De indiener geeft aan bang te zijn om in de bedrijfsvoering en uitbreidingsmogelijkheden beperkt te worden. Binnen artikel 32 Waarde - Archeologie 1 zijn echter mogelijkheden opgenomen om - inhoudelijk onderbouwd - af te wijken van de opgenomen regels ter bescherming van het archeologisch erfgoed.
- b. Indiener geeft aan dat in 1991 bij de bouw van de huidige opstallen reeds archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Dit onderzoek blijkt niet in de landelijke archeologische database Archis te staan en is daarom niet meegenomen in de archeologische beleidskaart van de gemeente. Navraag bij de provinciaal archeoloog leert dat er inderdaad een onderzoek heeft plaatsgevonden, dat gepubliceerd is in de Nieuwe Drentse Volksalmanak van 1994. In de bouwput van een veestal zijn een groot aantal paalsporen en kuilen aangetroffen, evenals een flinke hoeveelheid scherven van (inheems) Romeins aardewerk. Uit de verspreiding van de sporen blijkt dat deze vermoedelijk buiten de bouwput doorlopen. Hieruit blijkt dat de bekende vindplaats direct ten noorden van het perceel (Archeologische Monumentenkaart nr.14114) verder naar het zuiden doorloopt. De conclusie is dat de op de gemeentelijke archeologische beleidskaart gehanteerde buffer van 50 m rond deze vindplaats, die tot de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1 op de verbeelding heeft geleid, terecht is opgenomen.
- c. De indiener geeft als voorbeeld het plan om in het kader van Ruimte voor Ruimte de bestaande schuren te vervangen door een nieuw te bouwen woning. Er is nog geen concrete planvorming. De nieuwe woning kan slechts gerealiseerd worden met een nieuw bestemmingsplan. In dat bestemmingsplan zullen de afwegingen ten aanzien van archeologie gemaakt moeten worden. In een dergelijk geval zal een archeologisch booronderzoek moeten worden uitgevoerd, waarin wordt beoordeeld in hoeverre de bodemopbouw ter plekken nog intact is. Op basis van dit onderzoek en hetgeen gesteld is in artikel 32.3 Afwijken van de bouwregels kan de gemeente besluiten mee te werken aan een dergelijke ontwikkeling.

Ter informatie is een uitsnede van de archeologische beleidskaart opgenomen.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 44

■■■■■■■■■■

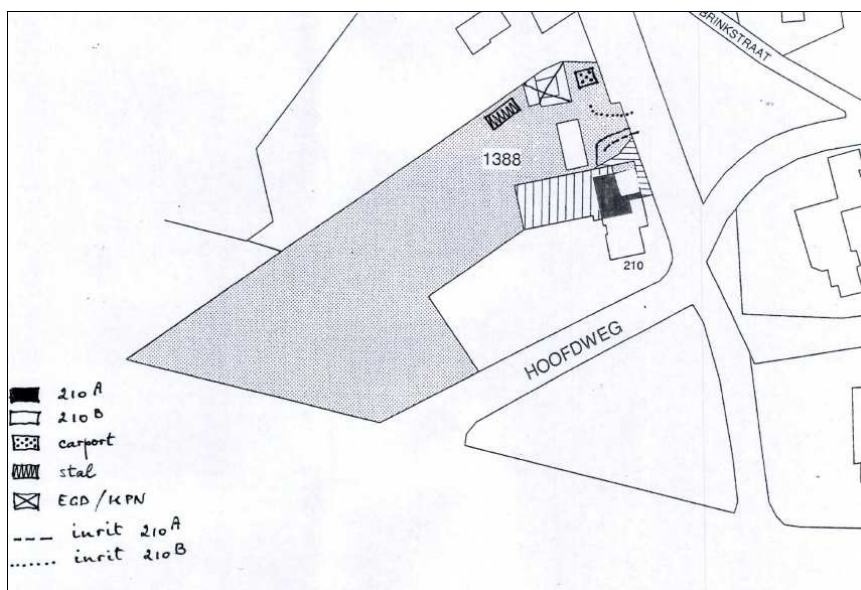
Hoofdweg 210b

9485 TA Taarlo

Ontvangen op 16 februari 2013

Samenvatting

Op dit moment is er een woonbestemming gelegen op het deel van de boerderij Hoofdweg 210b. Verzocht wordt de woonbestemming voor het deel in de boerderij te laten vervallen en de woonbestemming op de bestaande schaapskooi te leggen. Het aantal woningen blijft gelijk. De ruimtes in de boerderij worden dan logeerruimte, een werkkamer en op termijn mogelijk een bed and breakfast. Indieners geven aan dat niet meer bijgebouwen zullen ontstaan. Het bestemmingsvlak Wonen zou zodanig kunnen worden vormgegeven dat méér bijbouwen onmogelijk gemaakt wordt. Immers bij de als woning te bestemmen schaapskooi, is dan al een carport en een stalruimte aanwezig, in totaal ongeveer 70 m². Eerder is aangegeven dat de schaapskooi meer een sfeer van schuur/schaapskooi zou moeten uitstralen. Indieners zien hier kansen toe.

Gemeentelijke reactie

Alleen het bestaande aantal woningen is per bestemmingsvlak toegestaan. De boerderij is met vergunningen in drie wooneenheden gesplitst. Wonen in een bijgebouw is echter niet mogelijk binnen het bestemmingsplan. Het is ook niet wenselijk om dit toe te laten, gezien de andere uitstraling van een woning ten opzichte van een schuur, de verstening van het buitengebied en dergelijke. Het realiseren van een woning in een bijgebouw zal alleen gelegaliseerd kunnen worden door een afzonderlijke procedure. Het bestemmingsplan buitengebied heeft een conserverend karakter en maakt dergelijke nieuwe ontwikkelingen niet mogelijk. Het bestemmingsplan zal daarom niet worden aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 45

Dorpsweg 5

9485 TB Taarlo

Ontvangen op 6 februari 2012

Samenvatting

In artikel 10 van de regels bleek dat de horeca in twee categorieën wordt ingedeeld, maar dat categorie I een te beperkte horecafunctie biedt en categorie II onwenselijk is, zoals wordt gesteld in het bestemmingsplan. Indien er wordt gevraagd zich hierbij af hoe de gemeente dit juridisch denkt te ondervangen, waarbij niet het gehele perceel de bestemming Horeca moet krijgen, maar

beperkt moet blijven tot bijvoorbeeld een aantal vierkante meters of een (deel) van het gebouw, zoals dat ook in het verleden het geval was.

Gemeentelijke reactie

Aangezien in het plangebied alleen categorie I-horecabedrijven voorkomen, zal ook alleen dit type worden toegestaan op de percelen welke zijn bestemd als Horeca.

Het bouwvlak ligt redelijk strak om de bestaande bebouwing heen, waardoor de uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	Alleen horeca I is toegestaan.
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 46

Dorpsweg 2

9485 TB Taarlo

Ontvangen op 31 januari 201

Samenvatting

Het pand Dorpsweg 2a (perceelnummer 1434) valt weliswaar binnen de marking (met de aanduiding op blad 12 van de verbeelding de buitenste begrenzing van indieners perceel, nummer 1620), maar maakt geen deel uit van het perceel waar de toekenning (vr) verblijfsrecreatie voor bedoeld is, en krijgt nu onbedoeld ook die toekenning. Indiener heeft het verzoek om de aanduiding (vr) die wijst naar het onjuiste perceel Dorpsweg 2a te wijzigen.

Gemeentelijke reactie

De gemeente ging ervan uit dat het hele perceel gebruikt werd voor verblijfsrecreatieve doeleinden. Gezien de splitsing van de boerderij zal alleen het deel van de boerderij nummer 2 de aanduiding 'verblijfsrecreatie' krijgen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	Alleen het deel van de boerderij nummer 2 krijgt de aanduiding 'verblijfsrecreatie'.

Zienswijze nummer 47

██████████

Parallelweg 4

9482 Tynaarlo

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting zienswijze 1

- a. Indiener heeft het verzoek om de huidige agrarische bestemming van een deel van het Landgoed De Vier Jaargetijden nabij Yderholt de bestemming Natuur met als gebruik 'landgoed' te geven.
- b. De percelen Vries sectie T-1806 en T-1807, alsmede T-1804 (gedeeltelijk) als bouwperceel van 1 ha en bouwvlak ten behoeve van de woning. Sectie T-1806 en T-1807 liggen in de EHS. Ten aanzien van beiden percelen is met de provincie Drenthe een overeenkomst gesloten inzake Kwalitatieve Verplichting (zie kopie bij zienswijze). Indieners verzoeken op grond daarvan de gebruiksmogelijkheden in het bestemmingsplan conform het toegestane gebruik overeenkomstig de overeenkomst met de provincie aan te passen.

Gemeentelijke reactie zienswijze 1

- a. Het landgoed wordt pas als landgoed bestemd, indien daarvoor een afzonderlijke juridische procedure is doorlopen. Aangezien dat op dit

moment nog niet het geval is, kan de bestemming nog niet gewijzigd worden.

- b. Uitgangspunt is dat gronden in agrarisch gebruik een Agrarische bestemming krijgen en gronden die als natuur zijn aangekocht/ingericht als Natuur bestemd worden. Aangezien de percelen wel in het gebied van de provinciale ‘concretisering EHS 2013’ liggen, geldt er voor de betreffende percelen wel een wijzigingsbevoegdheid naar Natuur. Als er daadwerkelijk uitvoering gegeven kan worden aan natuurontwikkeling door middel van concrete planvorming, dan kan de wijzigingsbevoegdheid worden toegepast. Als de gronden via de wijzigingsprocedure bestemd worden voor Natuur, is de ontwikkeling van een landgoed met landhuis nog niet aan de orde. Daarvoor dient een aparte procedure doorlopen te worden.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 1

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Samenvatting zienswijze 2

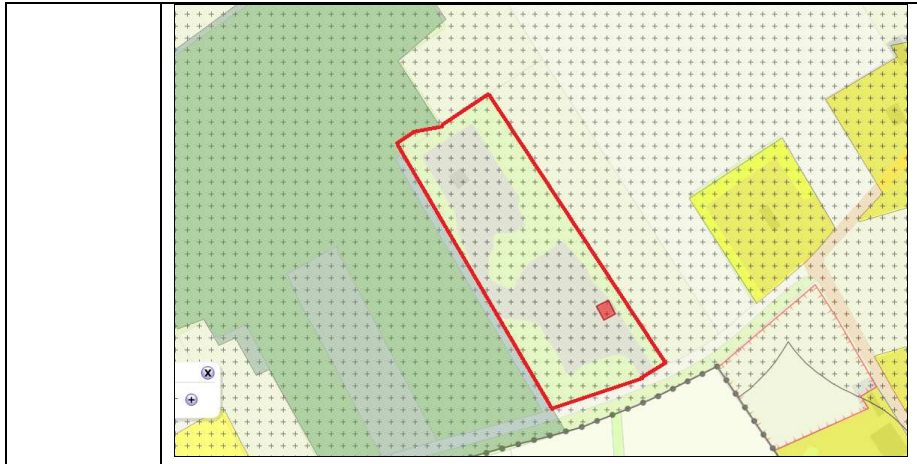
- a. Indiener verzoekt de bestemming op het perceel V336 Akenveen 7 te Tynaarlo te wijzigen zodat het gebruik voor een bergruimte en schaftruimte kan worden gehandhaafd.
- b. Indiener verzoekt de mogelijkheden voor verruiming van het gebruik te onderzoeken.

Gemeentelijke reactie zienswijze 2

- a. De aanduiding ‘veldschuur’ wordt gehandhaafd. Op basis van deze aanduiding kan de bebouwing niet worden gebruikt voor verblijf of bewoning. Het gebruik moet in dienst staan van de omliggende bestemming.
- b. Het gebruik wordt niet verruimd, omdat het gebouw niet gebouwd is voor verblijf of bewoning. Overigens zijn de gronden ten onrechte bestemd als Agrarisch. De bestemming van de gronden wordt daarom gewijzigd van Agrarisch naar Natuur, zodat wordt aangesloten op de feitelijke situatie. De veldschuur zal alleen gebruikt kunnen worden opslag van materiaal voor onderhoud van het natuurgebied.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 2

Toelichting	X
Regels	De aanduiding ‘veldschuur’ is toegevoegd aan de bestemming Natuur.
Verbeelding	De bestemming Agrarisch is gewijzigd naar Natuur.

Zienswijze nummer 48

██████████

Eisenbroeken 1

9482 VE Tynaarlo

Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

- a. Indiener stelt zich op het beginsel van rechtsongelijkheid, vanwege het feit dat het bouwblok van zijn bedrijf volgens het bestemmingsplan niet groter mag worden dan 1 ha, hoogstens 1,5 ha. Bijna alle bedrijven mogen uitbreiden tot 2 of 2,5 ha. Daarnaast stelt indiener dat de burens een mestvergister hebben en geen beperkingen hebben. Zij hebben al een grote huiskavel en kunnen deze nog uitbreiden ook.
- b. Indieners bedrijf komt 'op slot' te staan doordat ze geen stikstof meer mogen uitstoten. Volgens indiener zijn er nog wel mogelijkheden op grond van landelijk en provinciaal beleid.
- c. De huiskavel van indiener wordt aangemerkt als een soort archeologisch aandachtsgebied, bij nieuwbouw moet aan bodemonderzoek worden gedaan. Volgens indiener is hier geschiedkundig geen enkele aanleiding toe. Indiener verzoekt om uitleg van de gemeente waarom dit wel zo is. In de ruilverkaveling is hier gediepploegd en is er met grond geschoven.
- d. De grond van indieners bedrijf wordt omschreven als verwevend, indiener vindt dit opmerkelijk, wat is hier de meerwaarde van? Indiener wil hier graag uitleg over.

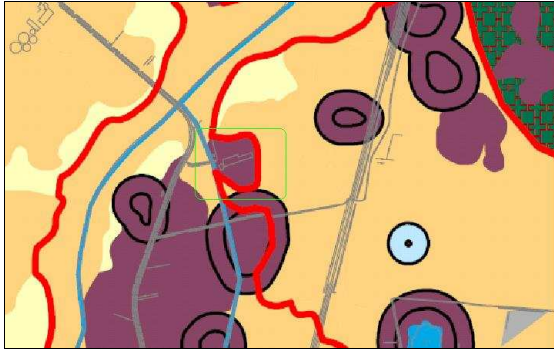
Gemeentelijke reactie

- a. Betreffend perceel is bestemd als Agrarisch - 1. Daarbij mag het bouwvlak via de afwijkingsmogelijkheid vergroot worden tot 1,5 ha. De omgevingsvisie heeft hierbij ten grondslag gelegen. Daarop is te zien dat het perceel gelegen is in het gebied 'multifunctioneel'. De gemeente heeft dit gebiedstype doorvertaald naar de bestemming Agrarisch - 1.

- b. In de praktijk laat het provinciale beleid maar weinig meer ruimte toe: een toename van 0,5 mol stikstof op Natura 2000-gebieden. Melkveehouderijen mogen tijdelijk een wat hogere depositie hebben mits dit binnen enkele jaren weer teruggedrongen is. De provinciale regeling laat zich niet op een juridisch waterdichte manier in het bestemmingsplan vertalen. De regeling in het vastgestelde bestemmingsplan is aangepast, echter heeft de zelfde strekking als in het ontwerp bestemmingsplan. In beide agrarische bestemmingen is geregeld dat bij recht de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte mag bedragen. Een uitzondering geldt voor het oprichten van nieuwe gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren onder de voorwaarde dat dit uitsluitend is toegestaan indien is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Hierop is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, waarbij als voorwaarde geldt dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie.
- c. De bestemming van een deel van het bouwblok is Waarde - Archeologie 2. Deze is van toepassing omdat volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Tynaarlo op deze plek een pingoruïne of dobbe aanwezig is. In de steentijd was een pingo een van de weinige plekken op het Drents Plateau waar open oppervlaktewater aanwezig was en daardoor een aantrekkelijke locatie voor menselijke bewoning in de vorm van bijvoorbeeld een jachtkampje. In overeenstemming met het provinciale beleid zijn dergelijke locaties op de archeologische beleidskaart opgenomen en daarom in het bestemmingsplan van een beschermend regime voorzien.
- Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Ty-

naarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met onder andere LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgroning, sanering, ruilverkaveling of diepploegen. Voor de hier besproken locatie zijn geen gegevens beschikbaar die wijzen op grootschalige bodemverstoring. Bij eventuele nieuwbouw zal indiener moeten aantonen dat archeologische waarden niet in het geding zijn.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo

- d. Het is de gemeente onduidelijk naar welke aanduiding wordt verwezen. De aanduiding 'verwevend' komt niet voor in het plan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 49

Stichting Ubbinkbos Tynaarlo

[Redacted]

p/a Villapark 6

9482 BC Tynaarlo

Ontvangen op 17 februari 2013

Samenvatting

De zienswijze van de stichting heeft betrekking op de percelen gemeente Tynaarlo, percelen Vries V1318, V1314, V1334, V1335, V689 langs het Zeegserloopje. Deze percelen maken deel uit van het KRW-project Zeegserloopje van het Waterschap Hunze en Aa's. De stichting heeft met instemming kennis genomen van het voornemen deze percelen de functie Natuur toe te kennen. Gelet op de nabijheid van de woonkern en de harde grenzen in het landschap door een spoorlijn en autoweg, zou de functie 'groen' ook in aanmerking kunnen komen. Om het KRW-project Zeegserloopje uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar te helpen realiseren, heeft de stichting haar belangstelling kenbaar gemaakt om de genoemde percelen in dit project op termijn over te nemen

van het waterschap na oplevering van het project en deze terreinen duurzaam te beheren. De stichting heeft ambities met deze terreinen en heeft zich hiervoor laten inspireren door de elzenbosjes en het landgoed Adderhorst verder stroomafwaarts op de rechteroever langs het Zeegserloopje. Overigens zijn deze inspiratiebronnen wezenlijke bestanddelen van het Natura 2000-gebied Drentsche Aa. De stichting ondersteunt dus het voornemen van de gemeente om vorengenoemde percelen de functie 'natuur' toe te kennen.

Gemeentelijke reactie

De gemeente heeft mede op basis van andere zienswijzen de bestemming Natuur gewijzigd. In het ontwerp bestemmingsplan waren ook gronden bestemd als Natuur, welke nog niet in eigendom waren van een natuurbeherende instantie. Dat heeft geleid tot meerdere zienswijzen. De gemeente heeft daarom besloten om gebieden welke nog niet in eigendom zijn van een natuurbeherende instantie agrarisch te bestemmen (dan wel ander gebruik indien van toepassing). In de regels is een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het wijzigen van de bestemming in Natuur. Omdat de gronden bij het Zeegserloopje nog niet in eigendom zijn van de Stichting, maar in eigendom zijn van het waterschap, zal de bestemming toch weer gewijzigd moeten worden naar Agrarisch - 1. Zodra de stichting de gronden in eigendom heeft en het voornemen heeft hier natuur te realiseren, dan zal daarvoor een wijzigingsprocedure doorlopen moeten worden. In de inleiding is ter informatie de nieuwe wijze van bestemmen toegelicht.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	De bestemming van de percelen Vries V1318, V1314, V1334, V1335, V689 langs het Zeegserloopje, zijn gewijzigd naar Agrarisch-1.

Zienswijze nummer 50

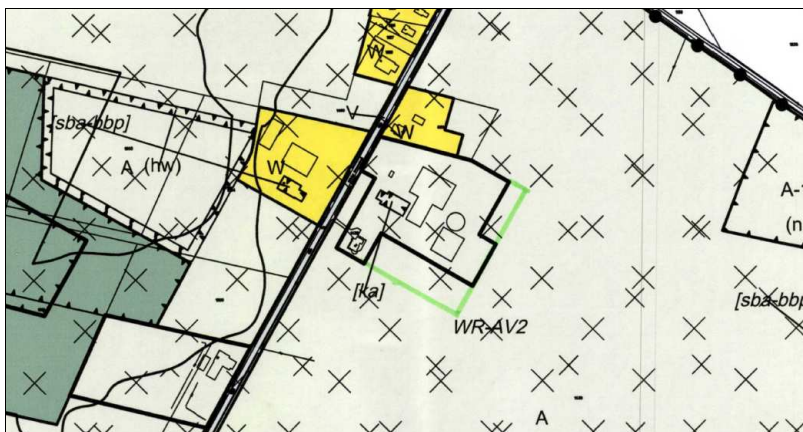
Eisenbroeken 2

9482 VE Tynaarlo

Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting zienswijze 1

- a. Op de locatie Minister Cremerstraat 5, 9491 TJ in Zeijen is het bouwblok onjuist ingetekend. Er zitten allerlei hoeken aan en dit is gezien de toekomst niet werkbaar. Tevens is het bouwblok geen 2,5 ha. Indiener stelt een andere vorm van het bouwvlak voor en tevens een uitbreiding tot 2,5 ha.

- b. Wat betreft de locatie Eisenbroeken 2, 9482 VE in Tynaarlo is het bouw-
blok volgens indiener te ver naar achteren ingetekend. Verzocht wordt
de lijn van het bouwblok aan de achterkant naar voren te verschuiven
en aan de zijkant een paar meter te verruimen.

- c. In de toekomst wordt mestverwerking een belangrijk punt in de veehou-
derij. Verzocht wordt mogelijkheden voor mestverwerking op te nemen
in het bestemmingsplan.
- d. In het toekomstige bestemmingsplan krijgen de percelen rondom de
Eisenbroekenloop de bestemming Natuur. In het huidige bestemmings-
plan hebben de percelen rondom de Eisenbroekenloop de bestemming
Agrarisch. Wanneer de bestemming verandert in Natuur, wordt de be-
drijfsvoering van de indiener belemmerd. Tevens daalt de waarde van
de percelen. Verzocht wordt de percelen Agrarisch te bestemmen.

Gemeentelijke reactie zienswijze 1

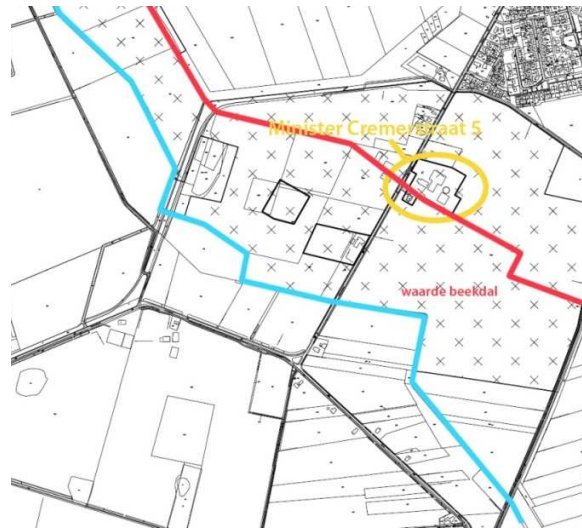
- a. Het bouwvlak op de locatie Minister Cremerstraat 5 is gebaseerd op basis van de feitelijke situatie, in combinatie met het vigerend bestemmingsplan. Het oppervlak van het bouwvlak in het ontwerp bestemmingsplan bedraagt 1,75 ha. Dit is reeds een groter oppervlak dan op grond van het bestemmingsplan in principe wordt ingetekend (1,5 ha bij recht, met een eventuele uitbreiding van 10% is het uitgangspunt). Verdere uitbreiding is niet mogelijk als een perceel geen aanduiding 'wro zone - afwijkingsgebied 1' heeft en het perceel gelegen is in een beekdal. Wat betreft de begrenzing van het beekdal is nogmaals onderzocht of deze begrenzing terecht is. In het LOP (Landschapsonwikkelingsplan) lijkt het perceel toch meer in het landschapstype Jonge Ontginningenlandschap te liggen en niet in het beekdallandschap. De begrenzing van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal wordt daarom ter plaatse verschoven. Daarmee wordt het mogelijk, als aan de voorwaarden wordt voldaan, om middels een binnenplanse afwijking te bouwen buiten het bouwvlak tot 2ha.

Uitsnede LOP (met pijl ligging perceel aangegeven)

- b. De gemeente heeft geconstateerd dat het bouwvlak in het ontwerp bestemmingsplan te groot is ingetekend. Het uitgangspunt van de gemeenteraad voor agrarische percelen in het gebied 'Landbouw' van de toetsingskaart is : bestaande bouwperceel + 10%. Uit de zienswijze blijkt dat de indiener een voorkeur heeft voor een noordelijke uitbreiding van het bouwvlak. De gemeente gaat met de ondernemer in overleg voor de exacte begrenzing. Voor een verdere uitbreiding zal een aparte procedure gevolgd moeten worden.
- c. Mestverwerking kan op verschillende manieren plaatsvinden. De gemeente denkt dat indiener doelt op (co)vergisting van mest. (Co)vergisting is binnen de agrarische bestemming toegestaan, mits gebruik wordt gemaakt van eigen geproduceerde mest en eigen en/of van derden afkomstige co-substraten. Ook dient dan de opgewekte energie te worden ingezet op het eigen bedrijf. Bij grotere vergistingsinstallaties krijgt de installatie een industrieel karakter. Voor grotere installaties, waarbij bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van mest van derden, is een omgevingsvergunning nodig. Daarmee kan de gemeente beoordelen of een installatie op een bepaalde locatie inpasbaar is, gelet op de milieuhygiënische en infrastructurele aspecten. Er zijn daarmee wel mogelijkheden voor mestverwerking opgenomen.
- d. De gronden welke in eigendom zijn van indiener, worden omgezet naar Agrarisch - 1. Er geldt een algemene wijzigingsbevoegdheid naar Natuur, indien de gronden in de toekomst in eigendom zouden komen van een natuur behorende instantie. In de inleiding van deze nota is de wijze van bestemming uitgelegd.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 1

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>1) De begrenzing van het beekdal is gewijzigd, conform navolgende afbeelding:</p>

	<p>2) De grenzen van het bouwvlak aan de Eisenbroeken 2 worden gewijzigd, conform verzoek indiener.</p> <p>3) De bestemming Natuur is gewijzigd naar Agrarisch - 1 voor de percelen rondom de Eisenbroekenloop.</p>
--	---

Samenvatting zienswijze 2

Bij brief van 22 februari is in aanvulling op de zienswijze 1 aangegeven dat aan de Eisenbroeken in Tynaarlo schuin tegenover Eisenbroeken nummer 1, een paardenstal staat. Verzocht wordt een bouwblok aan dit perceel toe te kennen. Bovendien heeft het perceel de bestemming Natuur, in plaats van de bestemming Agrarisch, zoals in het vigerende bestemmingsplan. Verzocht wordt dit aan te passen.

Gemeentelijke reactie zienswijze 2

De betreffende stal is van een aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur' voorzien. Wat betreft de bestemming Natuur was aangesloten bij de toetsingskaart van de Nota van Uitgangspunten. De gronden zijn echter in agrarisch gebruik. De bestemming zal gewijzigd worden naar Agrarisch.

Aanpassing bestemmingsplan zienswijze 2

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	<p>De veldschuur schuin tegenover Eisenbroeken 1 is voorzien van een aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur'.</p> <p>De bestemming op de gronden rondom de Eisenbroekenloop is gewijzigd van Natuur naar Agrarisch 1.</p>

Zienswijze nummer 51

 Smeerveenweg 2
 9482 PK Tynaarlo
 Ontvangen op 11 februari 2013

Samenvatting

- Indiener heeft het verzoek om een aanvraag in te dienen voor een bouwblok voor een stal van circa 40-60 m met de daarbij behorende sleufsilos op perceel kadastraal Vries V 867 (zie bijlage).
- Indiener heeft beperkte uitbreidingsmogelijkheden op de huidige locatie Smeerveenweg 2 aan de rand van de bebouwde kom. Daarom het verzoek om voor het grootvee een uitbreidingsmogelijkheid aan de andere kant van de Scheperweg, zodat de koeien ook zo vanuit de stal de weide in kunnen in het buitengebied.
- Indiener is bereid en in overleg met en een ambtenaar van wegonderhoud om op hun kosten een gedeelte van de Scheperweg landschappelijk inpasbaar te verharderen.

- d. Indiener maakt bezwaar tegen natuurwaardering op de toetsingskaart van een stuk ruilverkavelingsbossingel langs het achterste gedeelte van de A28 en de bossingel dwars op A28 en Eisenbroekenweg, (kadastraal Vries V 1338, zie bijlage bij de brief).

Gemeentelijke reactie

- a. De aanvraag wordt aangemerkt als een principeverzoek. De gemeente zal hiervoor (los van het bestemmingsplan) op reageren. Het bouwblok kan niet meegenomen worden in het bestemmingsplan Buitengebied. Het voornemen dient namelijk getoetst te worden aan het beleid en relevante wetgeving. Momenteel zijn nog onvoldoende onderzoeksgegevens bekend. Er zal een aparte procedure doorlopen moeten worden.
- b. Zie beantwoording onder a.
- c. Zie beantwoording onder a.
- d. De bestemming Natuur wordt aangepast naar de bestemming Agrarisch. Daarmee sluit de bestemming meer aan op de feitelijke situatie.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	De bestemming Natuur is aangepast naar de bestemming Agrarisch.

Zienswijze nummer 52

Accountantskantoor Hut namens XXXXXXXXXX

Verlengde Stationsweg 54

9471 PM Zuidlaren

Ontvangen op 11 februari 2013

Samenvatting

- a. Indiener exploiteert sinds 1980 een vatenhandel/kuiperij. Indiener heeft het ontwerpbestemmingsplan ingezien en zijn bedrijf staat niet vermeld op het bestemmingsplan als zijnde Bedrijfsbestemming. Indiener zou graag zien dat het perceel waar op zijn bedrijf is gevestigd als 'bedrijfsmatig' dient te worden aangemerkt en niet als 'wonen'.
- b. Indiener heeft het verzoek dat het perceel land welke aan zijn huis grenst, aan te merken als 'landbouwgrond' en niet zo als momenteel het geval is als 'natuurland'. Indiener wijst erop dat bij zijn burens ook het geval is.
- c. Indiener heeft aangegeven dat er een woonbestemming op het perceel Verlengde Stationsweg 54 Zuidlaren staat vermeld en vraagt de gemeente wat dit voor gevolgen heeft voor zijn bedrijf.

Gemeentelijke reactie

- a. Een deel van het perceel heeft de aanduiding 'bedrijf' gekregen, waarmee het bestaande bedrijf ter plaatse van deze aanduiding is toege-

staan. Het perceel heeft geen bestemming Bedrijf gekregen, omdat het wonen op het perceel domineert en andere bedrijfsvormen (anders dan aan huis verbonden beroepen of bedrijven) ter plaatse niet wenselijk zijn.

- b. De gronden in de omgeving van de Verlengde Stationsweg 54 vallen binnen de Natura 2000. Deze gronden hebben op Toetsingskaart de aanduidingen 'natuur' en 'beekdal'. Derhalve zijn de gronden bestemd als Natuur - 1. In de inleiding is informatie opgenomen over de wijze waarop gronden bestemd worden als Natuur.
- c. De woonbestemming op het perceel heeft geen gevolgen voor het bestaande bedrijf. Deze wordt aangeduid en daarmee toegestaan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
	Deel van het perceel heeft de aanduiding 'bedrijf' gekregen, zie navolgende luchtfoto.
Verbeelding	

Zienswijze nummer 53

Veenweg 2

9498 TJ Vries

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

- a. In de inleiding van de brief vraagt indiener zich af of de gemeente Tynaarlo zich wil profileren met een bestemmingsplan dat negatief uitpakt op natuur, bodem, water, klimaat en landschap.
- b. De tweede reactie heeft betrekking op landschap, cultuurhistorie en archeologie.
 1. Op pagina 104 van het PlanMER staat dat de gemeente een archeologische beleidskaart heeft laten ontwikkelen die op perceelniveau in beeld brengt of cultuurhistorische waarden in het geding zijn of kun-

nen zijn en zo ja, op welke manier daarmee dient te worden omgegaan.

2. Op pagina 112 van het PlanMER ontbreekt bij de opsomming van de karakteristieken van het landschap het ijstijdrelict 'pingoruïne'. Dit zijn plaatsen waar tijdens en vlak na de laatste ijstijd het smeltwater uit de diepere bodem omhoog kwam en aan de oppervlakte tot een ijslens bevroor. Indiener stelt dat ten gevolge van zowel het ontbreken in het PlanMER als de heel verschillende levensloop van deze pingoruïnes, ze in het ontwerpbestemmingsplan heel verschillend zijn bestemd; soms als agrarische grond en soms als natuur overeenkomstig de tekst op pagina 143. Indiener verzoekt deze ijstijdrelicten in het bestemmingsplan te voorzien van een codering die recht doet aan de cultuurhistorische en archeologische waarden.
- c. Indiener heeft het verzoek om bij de kassenbouw regels op te nemen ter beperking van de lichtuitstraling.
- d. Indiener stelt dat de esrandbosjes ten zuiden van het dorp Vries met de Welterbergjes specifieke aandacht verdienen. Ruigtekruiden, zoals braam en brandnetel hebben zich de laatste decennia uitgebreid en vormen een bedreiging voor de nu nog aanwezige bijzondere vegetatie; dit toont de toename van de belasting met stikstofverbindingen. Deze bijzondere vegetatie zal verdwijnen door het huidige bestemmingsplan. Het alternatief 'bij recht' zal natuur en milieu minder belasten het verzoek van indiener om dit alternatief vast te stellen.
- e. In het PlanMER wordt aangegeven op pagina 119 dat de agrarisch sector in beweging is. Europese regelgeving op het gebied van water- en milieukwaliteit verplicht de sector tot nadenken over maatschappelijk ondernemen en duurzaamheid. Volgens indiener is deze ontwikkeling niet meegenomen in het PlanMER of in het ontwerpbestemmingsplan. Indiener heeft het verzoek om in een conserverend bestemmingsplan volgens het 'alternatief bij recht' wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden op te nemen ten voordele van landschappelijke en duurzame initiatieven vanuit een Agrarische Natuurvereniging.

Gemeentelijke reactie

- a. Deze conclusie uit het planMER geeft aan dat negatieve effecten theoretisch gezien zich voor zouden kunnen doen. In de gemeente Tynaarlo is een algemene dalende trend van het aantal veehouderijen aan de gang. De trend in het aantal koeien is vrij stabiel. Het aantal kippen is de laatste jaren iets gestegen en het aantal varkens flink gedaald. Dat betekent dat in werkelijkheid de geschetste negatieve effecten niet of in veel mindere mate zullen optreden. Het koppelen van uitbreidingen aan wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsmogelijkheden met inrichtingscriteria geeft de gemeente voldoende houvast om sturing te geven op het beperken van negatieve effecten. De gebiedsbestemmingen in het bestemmingsplan zijn gericht op onder andere behoud en herstel van landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden. In het bestemmingsplan worden bij ingrepen dan ook ten aanzien van

deze aspecten randvoorwaarden gesteld, zoals het uitvoeren van archeologisch onderzoek, het uitvoeren van een watertoets en het opstellen van een landschappelijk inrichtingsplan.

- b.
 1. De doorwerking heeft plaatsgevonden in het bestemmingsplan, door het opnemen van diverse dubbelbestemmingen (Waarde - Archeologie).
 2. Landschap en pingo's
In het PlanMER wordt inderdaad vanwege de afstemming op het bestemmingsplan en het gemeentelijke beleid niet specifiek op alle voorkomende pingo's ingegaan. De zienswijze suggereert echter onterecht dat de pingo's daardoor in het bestemmingsplan verschillend en/of onvoldoende zijn beschermd. Dat is zeker niet het geval. De gemeente Tynaarlo heeft een gedetailleerde archeologische beleids- en advieskaart laten opstellen. Dit product bestaat uit drie kaarten (de bronnenkaart, de landschappelijke verwachtingenkaart en de beleidskaart) en een bijbehorend rapport. Deze kaart is door de gemeenteraad vastgesteld als onderdeel van de Structuurvisie archeologie. Niet de PlanMER, maar deze kaart bepaalt hoe archeologische en cultuurhistorische waarden zijn vertaald in het bestemmingsplan. De pingo's zijn onder een dubbelbestemming gebracht namelijk Waarde - Archeologie 2. Deze dubbelbestemming is van toepassing op onder andere historische dorpskernen, zandopduikingen en pingo's/dobbies. Deze dubbelbestemming is terug te vinden op de verbeelding. Middels gebruiksvoorschriften in de planregels worden daarmee de pingo's voldoende beschermd.
- c. Onder voorwaarden is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte kassenbouw mogelijk (maximaal 1.000 m²). De kassen dienen op het bouwperceel te worden geplaatst. Kassen kunnen ongewenste lichtuitstraling geven, hetgeen bij grote oppervlaktes en in kwetsbare gebieden negatieve effecten op vogels en vleermuizen kan geven. Gezien de beperkte oppervlakte, de verspreiding en ligging van de bedrijven zullen eventuele effecten heel gering zijn. Dat geldt zeker voor vogels die in de omgeving van de agrarische bedrijven zitten. Rondom het bouwperceel van agrarische bedrijven is toch al sprake van verstoring van licht en geluid. Van de vleermuizen zijn vooral grootoovleermuis, water- en meervleermuis gevoelig voor licht. Bij de meeste agrarische bedrijven komen deze soorten niet voor. Alleen indien kassen langs waterlopen of bosranden worden geplaatst kunnen negatieve effecten op voor licht gevoelige vleermuizen optreden. Dat zal slechts zeer incidenteel op kunnen optreden. Het effect van de mogelijkheden voor kassen in het buitengebied wordt daarom ingeschat als heel gering. Een aanvullende regeling voor lichtuitstraling wordt daarom niet nodig geacht.
- d. Er bevinden zich buiten de Natura 2000-gebieden en EHS diverse waardevolle vegetaties die zeker het beschermen waard zijn. Uit de Planmer is naar voren gekomen dat het Alternatief bij Recht minder belastend is voor het milieu dan het voornemen (worst case). Mede om die reden kiest de gemeente dan ook voor het opnemen van flexibiliteitsbepalingen in het bestemmingsplan, dat uitbreiding van veehouderij aan voor-

waarden koppelt. Bij recht is het mogelijk om stallen te bouwen, mits is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Verder is bij afwijking uitbreiding van stallen mogelijk mits is aangetoond dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie. Omdat stikstofemissies over zeer grote afstanden doorwerken betekent deze voorwaarde dat ook verzuringsgevoelige vegetaties buiten Natura 2000-gebieden vrij goed beschermd zijn: in de praktijk zal door de Natuurbeschermingswetregelgeving slechts beperkt uitbreidingsruimte voor de veehouderij zijn.

- e. De gemeente staat positief tegenover duurzame initiatieven van de agrarische natuurvereniging. Het bestemmingsplan biedt voor deze ontwikkelingen en initiatieven ook volop ruimte. Het agrarisch bedrijf zal nog duurzamer moeten en hiervoor is volop regelgeving in ontwikkeling. De regelgeving in het bestemmingsplan sluit aan op de regelgeving van hogere overheden die inmiddels van kracht is. Het is echter niet gewenst en juridisch onjuist om in het bestemmingsplan een koppeling met de agrarische natuurvereniging te leggen. Dat zou een ongewenste rechtsongelijkheid kunnen creëren tussen de agrarische natuurvereniging en overige agrarische bedrijven.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 54

Achmea rechtsbijstand namens XXXXXXXXXX

Noordenveldweg 8

9481 TH Vries

Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

Een deel van de grond van het terrein behorend bij Noordenveldweg 8 heeft in het vigerend bestemmingsplan de bestemming Agrarisch. Deels is dit in gebruik als tuin. In het ontwerpplan is de tuin als bestemmingsvlak aan de woonbestemming toegevoegd. Verzocht wordt het bestemmingsplan aan te passen, in die zin dat de bouw van een woning op het naastgelegen perceel mogelijk wordt voor een dochter. Deze woning zal goed aansluiten bij het bestaande bebouwingslint aan de Noordenveldweg en zal geen extra aantasting betekenen van het open karakter van het landschap.

De bouw van deze woning sluit tevens heel goed aan bij het woonbeleid van de gemeente Tynaarlo. De gemeente biedt in feite op korte termijn heel weinig mogelijkheden voor starters op de woningmarkt. Het is op dit moment volstrekt onzeker wanneer de gemeente concrete plannen hiervoor zal realiseren.

Met de uitbreiding van de gevraagde bouwmogelijkheid, wordt enige ruimte gecreëerd, passend in bij het beleidsvoornemen van de gemeente. Een bijkomend voordeel is dat hierdoor ook jongere generaties binnen de gemeentegrenzen blijven en dat dit tevens inhoudt dat indiener ook in de toekomst langer zelfstandig kan blijven wonen, indien hij verzekerd is van de ondersteuning van zijn kinderen.

Gemeentelijke reactie

Hoewel het perceel al wel bestemd is als wonen, is alleen het bestaande aantal woningen in het bestemmingsplan buitengebied toegestaan. Nieuwe woningen worden in het buitengebied alleen toegestaan als daarvoor een aparte procedure is doorlopen. Hiertoe kan een principeverzoek worden ingediend, waarna de gemeente beoordeelt of dat in deze situatie mogelijk is.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 55

Asserstraat 35

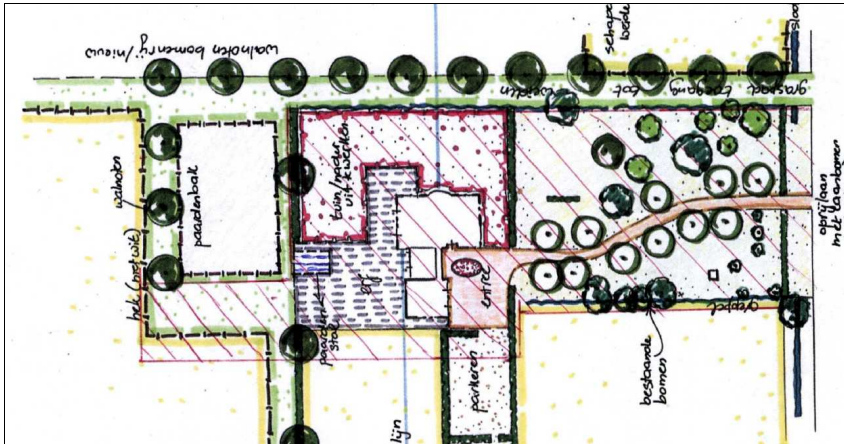
9481 BM VRIES

Ontvangen op 14 februari 2013

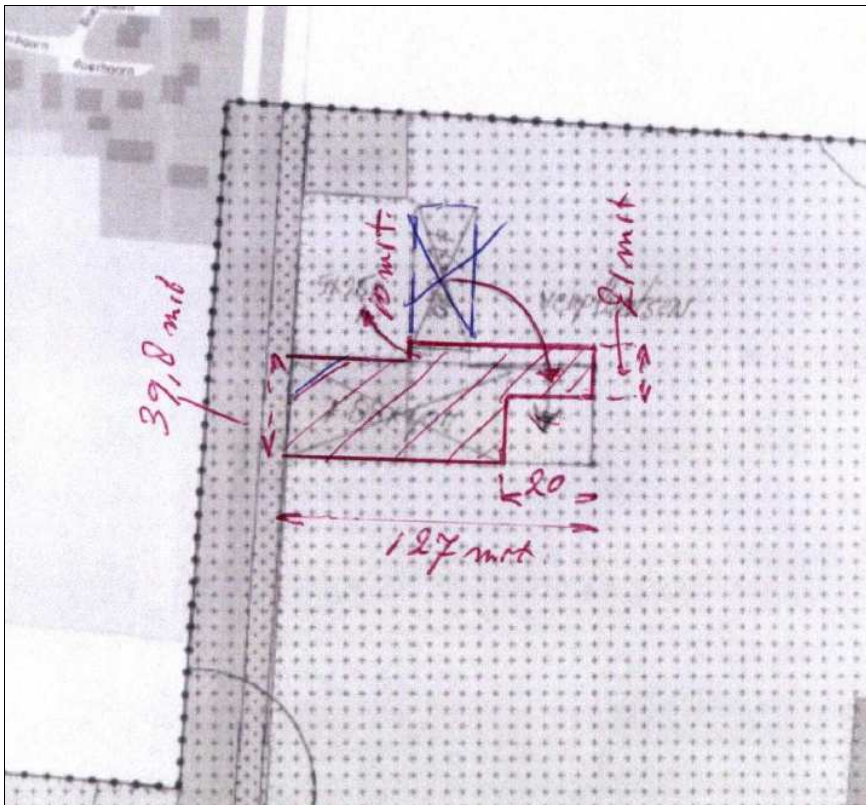
Samenvatting

- a. Ten aanzien van pagina 133 aangaande artikel 27.2.2, sub b:
Indiener gaat ervan uit dat deze zin als volgt dient te worden begrepen: Indien de oppervlakte van het bestaande hoofdgebouw groter is dan 150 m² is er maximaal 100 m² aan bijgebouwen en overkappingen toegestaan. Concreet houdt dit dus in dat er 100 m² vrijstaande bijgebouwen en overkappingen zijn toegestaan, zie ook de definities in artikel 1 wat betreft aan- of uitbouw, bijgebouw en overkapping. Aan- en uitbouwen zijn verbonden aan het hoofdgebouw en ondergeschikt. Bijgebouwen zijn op zichzelf staande gebouwen en een overkapping is een bouwwerk van één bouwlaag.
- b. Ten aanzien van pagina 134 aangaande artikel 27.4, sub b:
Indiener gaat ervan uit dat deze zin als volgt dient te worden begrepen: Indien de oppervlakte van het hoofdgebouw inclusief aan- en uitbouwen groter is dan 150 m², is er middels deze regel bij omgevingsvergunning (indien het perceel groter is dan 3.000 m²) een oppervlakte van ten hoogste 150 m² toegestaan aan bijgebouwen en overkappingen volgens de gestelde begrippen uit artikel 1.
- c. Verder worden de overige gronden aangemerkt als Agrarisch 1, indiener gaat er tevens van uit dat artikel 4.6, sub d voor de paardenbak op zijn perceel van toepassing is.

- d. Verzocht wordt het bouwvlak aan te passen aan de ingediende omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van de woning aan de Asserstraat 35. Dat betekent dat de bestemming Wonen aan de linkerzijde vervalt en aan de achterzijde wordt geplaatst in lijn met het plan van de inrichting van het gehele perceel.

Roze arcering geeft gewenst bouw-/bestemmingsvlak weer.

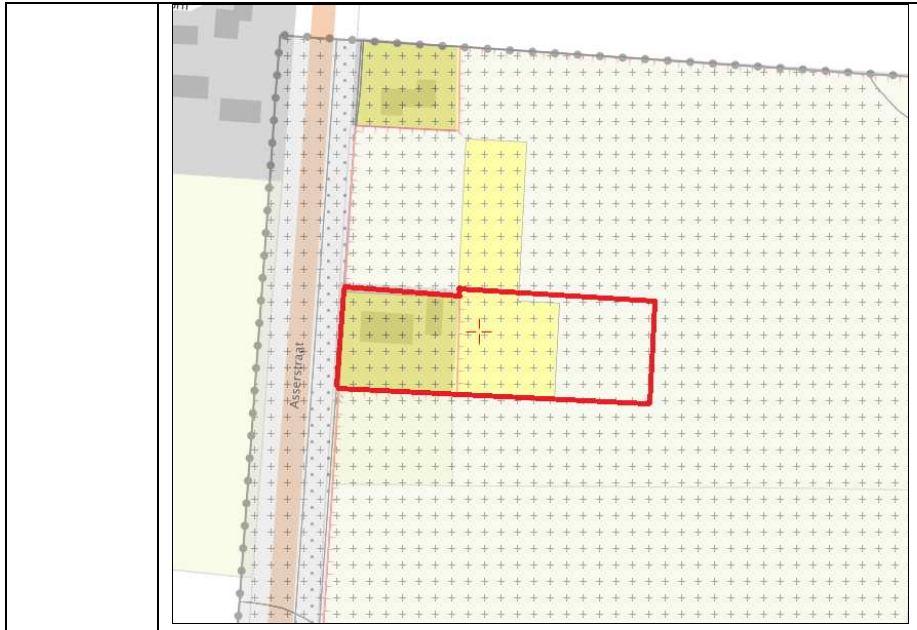
- e. Het perceel Asserstraat 35 is aangeduid als 'wro-zone - afwijkingsgebied 2'. Indiener gaat ervan uit dat alleen de in artikelen 3 en 4 hierop van toepassing zijn.

Gemeentelijke reactie

- a. Het klopt dat er maximaal 100 m² aan bijgebouwen en overkappingen is toegestaan, indien het hoofdgebouw groter is dan 150 m². In artikel 27.2.2 is 'aan- en uitbouwen' verwijderd, omdat aan- en uitbouwen ook al in de begripsomschrijving van hoofdgebouw zijn opgenomen. De begripsomschrijving zijn wel correct.
- b. Betreffende interpretatie is correct. Het bouwperceel is een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten. Betreffend perceel is in principe ook het bestemmingsvlak. Om onduidelijkheid te voorkomen, zijn de regels gewijzigd en is bij afwijking alleen een groter oppervlak aan bijgebouwen toegestaan als het bestemmingsvlak voor wonen groter is dan 3000m².
- c. Artikel 4.6 heeft betrekking op de gronden met de bestemming Agrarisch-1. Voor de realisatie van een paardenbak bij een agrarisch bedrijf zal een omgevingsvergunning aangevraagd moeten worden, op grond van betreffend artikel. Omdat in dit geval het perceel niet bestemd is als Agrarisch, maar als Wonen, gelden de regels in artikel 28.5, voor het oprichten van een paardenbak. Ook bij het inteken van de bestemming Wonen zijn paardenbakken zoveel mogelijk binnen de bestemmingsgrenzen van Wonen opgenomen.
- d. Het bouwvlak zal gewijzigd worden, waarbij de paardenbak binnen de woonbestemming komt te liggen. Overigens gelden dan nog steeds de regels van artikel 28.5, waarmee voor de paardenbak een omgevingsvergunning nodig is. Een eventueel aan te leggen boomgaard is overigens ook vergunningplichtig, omdat deze volgens de tekening met de wijziging van het bestemmingsvlak in de bestemming Agrarisch - 1 komt te liggen.
- e. Dit afwijkingsgebied heeft inderdaad betrekking op de bestemmingen Agrarisch en Agrarisch - 1. De afwijkingsbevoegdheid heeft geen betrekking op de bestemming Wonen en wordt daarom van het perceel gehaald.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	1) de woorden 'aan- en uitbouwen' zijn uit artikel 27.2.2 verwijderd; 2) Het extra te bouwen oppervlak is gekoppeld aan het bestemmingsvlak in plaats van het bouwperceel.
Verbeelding	Het bestemmingsvlak is gewijzigd conform het verzoek, waarbij ook de paardenbak binnen de bestemming wonen ligt. Het bestemmingsvlak krijgt daarmee een lengte van 127m, conform onderstaande afbeelding (rode contour).

Zienswijze nummer 56

Rombou namens ██████████

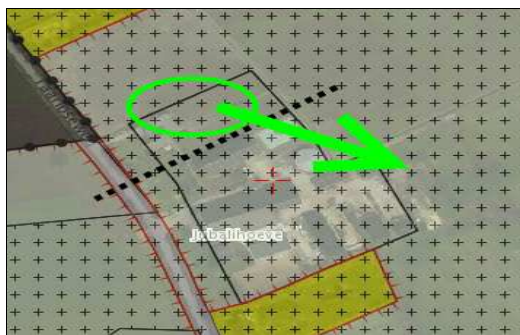
Taarloseweg 27

9481 TB Vries

Ontvangen op 12 februari 2013

Samenvatting

- a. Vanwege de omgevingsvisie en het LOP (Landschapsontwikkelingsplan), vraagt indiener de bestemming van het perceel te wijzigen in Agrarisch in plaats van Agrarisch - 1.
- b. Op de verbeelding is een bouwvlak opgenomen, redelijk strak om de bebouwing. Grofweg gemeten bedraagt het oppervlakte 1,5 ha. Een bouwvlak van 1,5 ha is krap bemeten. Zeker als ook de voeropslag hierbinnen moet. Er is geen bruikbare ruimte over voor nieuwbouw. Dat terwijl de toelichting aangeeft dat elk bedrijf uitbreidingsruimte is gegund. Mogelijk dat verondersteld is dat de ruimte achter de linker woning beschikbaar is voor het bedrijf, maar dat is niet het geval. Zelfs is het zo dat een deel van de bebouwing, zijnde ruwvoeropslag, niet is opgenomen. Dat terwijl het plan aangeeft dat dat wel binnen het bouwvlak moet.
- c. Volgens de provinciale Omgevingsvisie is in de multifunctionele gebieden een bouwvlak mogelijk van 2 ha. Het is indiener onduidelijk waarom een kleiner oppervlakte van 1,5 ha wordt gehanteerd.
- d. Links naast het bedrijf staat een woning die inmiddels al meerdere jaren niet meer bij het bedrijf hoort. De woning is nog wel in het bouwvlak opgenomen. Dat is dus niet conform de feitelijke situatie. Het lijkt indiener redelijk om de woning niet binnen het bouwvlak op te nemen en die bouwvlakruimte achter het bedrijf te leggen; zie onderstaande weergave.

Sinds vorig jaar is de Wet Plattelandswoningen in werking getreden. Deze wet verzekert dat een afgesplitste woning dezelfde bescherming krijgt als een normale bedrijfswoning. Plattelandswoningen worden op grond van artikel 1.1a Wabo van rechtswege beschouwd als een onderdeel van de nabijgelegen inrichting, zodat de woning niet wordt beschermd tegen milieugevolgen van die inrichting.

Milieutechnisch kan het bedrijf dus geen beperking ondervinden. Wel dient dan de woning als plattelandswoning te worden bestemd.

- e. In de regels is opgenomen dat de hoeveelheid bebouwing voor landbouwhuisdieren niet mag toenemen. Dat mag vervolgens alleen als vast is komen te staan dat de depositie niet toeneemt. In het plan is opgenomen dat de veehouders, die willen uitbreiden, een emissiearm systeem moeten toepassen. Dit terwijl het toetsingskader van de provincie dat niet vereist. Indiener vraagt zich af of niet moet worden voldaan aan het provinciaal toetsingskader.

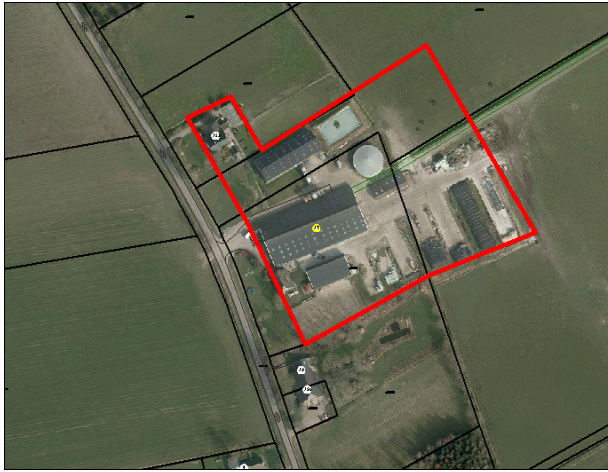
Gemeentelijke reactie

- a. De bestemming Agrarisch - 1 is op dit perceel gelegd. Deze bestemming heeft zijn grondslag in de toetsingskaart. Daarop is het perceel aangeduid als 'multifunctioneel'. Op basis van provinciaal beleid kan dit echter de bestemming Agrarisch krijgen. Daarom zal ook de bij Agrarisch 1 behorende 'wro-zone - afwijkingsgebied 2' verwijderd worden van het perceel.
- b. Voor de bestemming Agrarisch zijn bouwvlakken gehanteerd van bestaande omvang met 10% uitbreiding en minimaal 1,5 ha. Het betreffende bouwvlak is ook 1,5 ha. Dat betekent dat het bouwvlak bij recht kan worden vergroot met 10%. Deze vergroting zal vormgegeven worden in de verbeelding. Verdere vergroting bij recht is op grond van het bestemmingsplan Buitengebied niet toegestaan. Wel kan via afwijking buiten het bouwvlak gebouwd worden tot een oppervlak van 2ha. Voor het gebruik maken van deze afwijking zal een omgevingsvergunning aangevraagd moeten worden.
- c. Veel bedrijven zijn kleiner dan 1,5 ha. Omdat vergroting van een bouwvlak invloed heeft op het landschap, natuur en milieuaspecten, is uitbreiding gekoppeld aan een flexibiliteitsbepaling. 2 ha is binnen de bestemming Agrarisch mogelijk bij afwijking, onder voorwaarden. Ver-

dere vergroting zal getoetst moeten worden aan onder andere milieuwetgeving.

- d. Uit de reactie van de indiener blijkt dat de woning niet meer tot het bedrijf behoort en gebruikt wordt als reguliere woning. Omdat de woning ooit gebouwd is als bedrijfswoning en het niet de bedoeling is dat op het perceel nog een bedrijfswoning gebouwd wordt, krijgt de woning geen woonbestemming. Wel zal de woning aangeduid worden met 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning'. In de inleiding is ter informatie aangegeven wat de juridische consequenties van deze aanduiding zijn.
- e. In de inleiding, paragraaf 1.2, onder punt 1, wordt op de ammoniakproblematiek ingegaan. Voor de beantwoording van dit punt, wordt daar naar verwezen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' is aan de juridische vormgeving toegevoegd.
Regels	De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' (met de daarbij behorende regels) is toegevoegd.
	<p>1) Het perceel is bestemd als Agrarisch in plaats van Agrarisch 1; 2) De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' is toegevoegd aan de noordelijke woning; 3) De wro zone - afwijkingsgebied 2 is van het perceel verwijderd; 3) De vorm van het bouwvlak is gewijzigd conform onderstaande luchtfoto.</p>
Verbeelding	

Zienswijze nummer 57

Groningerstraat 32 Vries

Landgoed Bosch en Vaart

Ontvangen via de e-mail 11 januari 2013

Tweede zienswijze ontvangen op 18 februari 2013

Derde zienswijze ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Het ooievaarsnest van Landgoed Bosch en Vaart (officieel toestemming van de gemeente) is niet in tekst en/tekening van de bestemming Natuur - Landgoed 1 opgenomen.
- b. In artikel 17 Natuur - Landgoed 1 mist indiener een aantal regels die wel zijn verwoord in bestemmingsplan B&V voorschriften van 2003 (zogenoemde huidige voorschriften).
 - art. 3:1 c en f;
 - art. 3 2A.Met name de ruimtelijke uitgangspunten (laatste vier liggende streepjes). Het oude bestemmingsplan vervalt, moeten deze zaken dan niet expliciet vermeld worden in het nieuwe bestemmingsplan?
- c. Op de verbeelding kan indiener niet zien waar de monumentale bomen staan. Staat wel aanduiding 'mob', maar waar precies?
- d. In artikel 17.5 staat dat er geen horeca mag plaatsvinden. Stel dat de familie Battjes ooit concerten wil geven in theekoepel of Orangerie met uitschenking van koffie of borrel. Is dit dan wel of niet toegestaan? Zo niet, dan stelt indiener voor een verruiming in dit artikel op te nemen.
- e. Dient indiener voor de geldigheid van deze opmerkingen, deze ook officieel aan de Raad te sturen?

Gemeentelijke reactie

- a. In de algemene afwijkingsregels van artikel 49 is in lid i de bouw van ooievaarspalen toegestaan. Bestaande ooievaarspalen zijn toegestaan. Deze bepaling wordt aan de regels toegevoegd.
- b. Artikel 3.1, onder c betreft bepalingen ten aanzien van een dienstwoning. Deze bepalingen zullen overgenomen worden. Onder f staat 'teeltgebouwen'. Gelet op de bestemming is deze bepaling niet meer relevant. Artikel 3, lid 2, onder a gaat met name over de ruimtelijke uitgangspunten. Omdat het landgoed al grotendeels is aangelegd/uitgevoerd zijn deze bepalingen minder relevant. Het betreft daarnaast een beschrijving in hoofdlijnen en dit is op basis van de huidige wet- en regelgeving niet langer mogelijk om op te nemen in een bestemmingsplan.
- c. De aanduiding is wel op de verbeelding te zien. Soms is met een lijn de tekst 'mob' te zien, maar deze lijn heeft een relatie met de locatie van de monumentale boom.
- d. De zogenaamde kruimelgevallenregeling (artikel 4 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht) bevat een regeling waarbij voor incidentele evenementen in afwijking van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning kan worden verleend (maximaal drie evenementen per jaar voor een duur van ten hoogste 15 dagen per evenement). Indien het om reguliere (bedrijfsmatige) activiteiten gaat, zal dit moeten worden aangevraagd.
- e. De opmerkingen zijn aangemerkt als officiële zienswijzen en hoeven daarmee niet speciaal nog naar de Raad verzonden te worden, maar

Zienswijze nummer 59

██████████
Akkerweg 3

9483 TK Zeegse

Ontvangen op 21 februari

Samenvatting

- a. Indiener vraagt zich af hoever het gebied in Zeegse rijkt ten aanzien van das als beschermde diersoort die voorkomt in Siepelveen.
- b. Indiener vraagt zich of dat gevolgen voor het gebied heeft, zoals het nu is of is het alleen een constatering en komen daardoor geen veranderingen in het gebied en ook geen beperkingen voor de inwoners die daar wandelen met de honden, zoals nu afgesproken is, met het gedoogbeleid van Staatsbosbeheer.
- c. Volgens indiener valt niet terug te vinden dat bij Staatsbosbeheer wordt gesproken over het afrasteren (totaal omheinen van het Siepelveen in verband met de toekomstige loslopende schapen in dat gebied).
- d. Indiener heeft het verzoek dat er in het bestemmingsplan specifiek komt te staan dat het gebied niet afgesloten mag worden met hekwerk om het open karakter te behouden en de ree een goed leven te geven.
- e. Indiener vraagt zich af hoe het mogelijk is dat binnen een woongebied toch weer natuurgebied wordt aangeduid op een kaartje in het MER.
- f. Indiener stelt dat haar is verzekerd het bestemmingsplan niet van toepassing is voor de Akkerweg 3 te Zeegse. Indiener vraagt zich af hoe het kaartje in het planMER van de bijlagen staan? Indiener heeft het verzoek de kaart te verwijderen en de bevestiging te geven dat het een woongebied betreft en geen natuurgebied.
- g. Indiener heeft verzoek voor een betere uitleg van natuurgebieden met eventuele gevolgen en nadelen, zodat er meer duidelijkheid komt.
- h. Indiener heeft het verzoek aan te geven voor welke personen artikelen 19, 20 en 21 bedoeld zijn in de gemeente Tynaarlo. Het is onduidelijk dat in de toelichting alleen wordt gesproken over een paar solitaire zomerhuizen.
- i. Het gebied langs de Zeegsersteeg ten hoogte van Akkerweg tot het perceel Zeegsersteeg 3 is aangemerkt als natuurgebied en ligt middenin het Drentsche Aa-gebied. Indiener heeft het verzoek dit gebied niet aan te merken als natuurgebied vanwege archeologie.
- j. Indiener vraagt zich of er nog een mogelijkheid komt om een reactie te geven op het feit dat bij de Drentsche Aa een stukje bos wordt weggehaald om een doorkijk te maken voor de wandelaars.

Gemeentelijke reactie

- a. Het leefgebied van bepaalde diersoorten wordt niet met het bestemmingsplan geregeld. Natuurbestemmingen zijn op percelen gelegd, indien de inrichting of de bescherming (gebieden welke zijn aangewezen als Natura 2000- of EHS-gebieden) daartoe aanleiding geeft.

- b. Het gebruik van de gebieden, zoals het beleid rondom het wandelen met honden, is geen onderwerp wat in het bestemmingsplan wordt vastgelegd.
- c. Dergelijke zaken (afrastering) wordt niet met het bestemmingsplan geregeld.
- d. Zie beantwoording onder c.
- e. Het perceel van de indiener ligt niet in het bestemmingsplan Buitengebied, maar in het bestemmingsplan Kleinere kernen. Het bestemmingsplan Buitengebied (inclusief het MER) heeft daar dan ook geen gevolgen voor. De verbeelding, behorende bij het bestemmingsplan, is de enige kaart die rechtskracht heeft. Een toelichtend kaartje in het MER heeft daar geen gevolgen voor.
- f. Zie beantwoording onder e.
- g. Onduidelijk is wat indiener bedoelt met een betere uitleg van de natuurgebieden. Als het gaat om de gevolgen van de als Natuur bestemde gronden voor woongebieden, kan de gemeente aangeven dat de bestemming Natuur geen gevolgen heeft voor omliggende bestemmingen. Alleen het gebruik van de gronden zelf wordt met deze bestemming geregeld.
- h. De genoemde artikelen hebben betrekking op de percelen welke als zodanig bestemd zijn. De bestemmingen Recreatie, Recreatie - Recreatiewoning en Recreatie - Verblijfsrecreatie 4 zijn terug te vinden op de verbeelding.
- i. Het gebied ten zuiden van de Zeegsersteeg maakt geen onderdeel uit van het bestemmingsplan en de reactie daarmee niet relevant voor het bestemmingsplan buitengebied.
- j. In het kader van het bestemmingsplan Buitengebied is deze reactie niet relevant. Indien voor de brug over de Drentsche Aa procedures gevolgd moeten worden, dan wordt dit gepubliceerd en kan men op dat moment inspreken.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 60

Hoofdweg 66

9483 PD Zeegse

Ontvangen op 29 januari 2013

Samenvatting

Indiener heeft het verzoek om het bouwvlak op haar perceel verder uit te breiden.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsvlak wordt niet gewijzigd. De woonbestemming is reeds vergroot op basis van een reactie op de functiekaart.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 61

████████████████████

Oud Huizerweg 12

1411 GZ Naarden

Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

- a. Verzocht wordt het perceel aan de Hooijdijk 1-3 te Zeijen te laten vallen onder het 'wro-zone - afwijkingsgebied 1'. Op die manier ontstaat de mogelijkheid om het bouwvlak in de toekomst te vergroten tot 2,5 ha. Dat wordt wenselijk geacht vanwege de verplaatsing van het agrarische bedrijf naar dit perceel.
- b. De dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2 is gezien het gebruik in het verleden voor bouwactiviteiten, niet zinvol. Het geeft belemmeringen voor de ontwikkeling van het bedrijf.
- c. Er is een tweede bedrijfswoning aanwezig, verzocht wordt dit in het bestemmingsplan te benoemen.
- d. Het bestemmingsplan dient te voorzien in afwijkingen van traditionele bouw, zoals een serrestal.

Gemeentelijke reactie

- a. De zienswijze is terecht. De wro-zone - afwijkingsgebied 1 is onterecht niet op de verbeelding opgenomen. Dit zal gewijzigd worden.
- b. Op 17 april 2013 zijn een aantal controleboringen uitgevoerd om de aard en gaafheid van de bodem ter plaatse te beoordelen. Er zijn vijf handmatige grondboringen uitgevoerd, waarbij de bodem steeds ongeveer een meter diep verstoord dan wel opgebracht bleek te zijn. Nader overleg met de huidige gebruiker bevestigde dat bij de bouw van de boerderij in de vroege jaren zeventig, de kavel ongeveer 70 centimeter is opgehoogd. Op de archeologische beleidskaart is deze ophoging ten onrechte aangezien voor een natuurlijke dekzandkop. De aanduiding WR-A2 op deze locatie kan dan ook vervallen.
- c. De 2e bedrijfswoning hoeft niet apart benoemd te worden. Deze is toegestaan, omdat in de regels is aangegeven dat het bestaande aantal bedrijfswoningen is toegestaan.
- d. De gemeente wil nieuwe bouwvormen mogelijk maken. Om goed te kunnen beoordelen of een andere stalvorm, zoals een serrestal op een

bepaalde locatie inpasbaar is, is de mogelijkheid voor een afwijkende bouwvorm (bebouwing welke niet aansluit op de bouwregels bij recht) opgenomen als afwijkingsbevoegdheid. Daarbij gelden enkele voorwaarden; bijvoorbeeld dat er geen sprake is van onaanvaardbare lichthinder voor de omgeving. Omdat er in het ontwerp bestemmingsplan nog geen regeling voor dergelijke stallen was opgenomen, is in de inleiding een algemene toelichting hiervoor opgenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De juridische vormgeving is aangevuld met informatie over de afwijkingsregeling voor boog- of serrestallen.
Regels	Er is een afwijkingsbevoegdheid voor boog- en/of serrestallen opgenomen. In de inleiding is aangegeven op welke wijze deze regeling vorm krijgt.
Verbeelding	<p>1) Aan de Hoojdijk 1-3 is een wro-zone - afwijkingsgebied 1 opgenomen.</p> <p>2) De dubbelbestemming WR-A2 binnen het agrarisch bouwblok en de smalle strook tussen bouwblok en de weg zijn vervallen, zie rode contour op navolgende afbeelding.</p>

Zienswijze nummer 62

Hoojdijk 3

9491 TG Zeijen

Ontvangen op 18 februari 2013

Samenvatting

Op de toetsingskaart bestemmingsplan buitengebied is het melkveebedrijf aan de Hoojdijk 3 te Zeijen, aangegeven als landbouw (bestemming Agrarisch). Dit moet volgens indiener grootschalige landbouw zijn, zoals de rest van zijn percelen grond ook zijn bestemd. Op de provinciale toetsingskaart is het gehele bedrijf ingekleurd als grootschalige landbouw.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording kan verwezen worden naar de vorige zienswijze. Hoojdijk 3 te Zeijen wordt voorzien van de wro-zone - afwijkingsgebied 1.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X (de wijziging staat weergegeven bij de vorige zienswijze)

Zienswijze nummer 63

DAS Nederlandse Rechtsbijstandverzekeringmaatschappij N.V.

Postbus 23000

1100 DM Amsterdam

Namens Hippisch Centrum Rosworld

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Voor de gronden aan de Zuiderstraat 6 te Zeijen geldt de bestemming Sport - Manege. Op de gronden is uitsluitend een manege met ondergeschikte horeca toegestaan, met daarnaast een mogelijkheid tot het uitbaten van een kleine bed and breakfastvoorziening. Dit dekt het bestaande gebruik van de gronden niet. Al jaren wordt immers ter plaatse niet alleen een manege geëxploiteerd, maar wordt op het terrein ook een minicamping met 18 staanplaatsen uitgebaat, alsmede een groepsaccommodatie voor 50 personen. Deze laatste wordt onder andere gebruikt voor het organiseren van ponykampen, maar wordt ook verhuurd voor familie-uitjes en dergelijke, aan groepen dus die niet (altijd) van de manegefaciliteiten gebruik maken. Daarnaast voorziet het terrein in zelfstandige horeca, nu de kantine van de manege tevens wordt verhuurd voor feesten en partijen en jaarlijks fungeert als stempelpost voor de fietsvierdaagse. Ook exploiteert cliënt een winkel waar op dit moment met name tweedehands rijkleding wordt verkocht, maar waar te zijner tijd ook vis- en hengelsportartikelen aan toegevoegd zullen worden. De eigenaar van de manege wenst de zwemvijver die zich op zijn terrein bevindt te gaan exploiteren als forellenvijver, waar het publiek tegen betaling in de gelegenheid wordt gesteld zelf forellen te vangen. Op dit moment is de zwemvijver in gebruik als openbaar zwembad en wordt ook als zodanig genoemd in een voorlichtingsfolder van de provincie Drenthe. Tenslotte worden de onbebouwde gronden van het terrein ook gebruikt voor (teambuilding-) groepsuitjes, in welk kader dan een paintballwedstrijd, een clinic boogschieten of iets dergelijks wordt georganiseerd.
- b. Verzocht wordt een bestemming op te nemen in de trant van een bestemming "Verblijfs- en dagrecreatie met dubbestemming manege, zelfstandige horeca toegestaan", althans een dusdanige bestemming, dat op basis daarvan alle gevoerde activiteiten legaal kunnen worden voortgezet zonder afhankelijk te zijn van een beroep op het overgangsrecht.

- c. Het bepaalde in art.23.5.1a sub 7 en 23.5.1b sub 10 van de regels, waarin beperkingen met betrekking tot reclame-uitingen zijn opgenomen, stuit op bezwaren: reeds vele jaren geleden zijn ter plaatse grotere reclameaanduidingen dan nu toegestaan aanwezig en deze zijn ook voorzien van verlichting. Dit laatste is een absolute noodzaak, nu de Zuiderstraat geen straatverlichting heeft.

Gemeentelijke reactie

- a. Op basis van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Vries bestond er op het terrein van Hippisch Centrum Rosworld het recht om 36 “recreatieplaatsen” te exploiteren. In de toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied Vries valt na te lezen dat het aan de ondernemer is om dit in te vullen. Er is geen onderscheid gemaakt tussen recreatiewoning en kampeerplaats.

Al in 2001 is er voor gekozen om deze 36 recreatieplekken in te zetten voor recreatiewoningen. Hiervoor zijn nadien omgevingsvergunningen afgegeven. Deze recreatiewoningen zijn overigens nog niet gerealiseerd. Deze ontwikkeling heeft er echter wel toe geleid dat het ‘verblijfsrecreatieve gedeelte’ los gekoppeld is van het manegegedeelte. Het verblijfsrecreatieve gedeelte is dan inmiddels ook vastgelegd in een ander bestemmingsplan, namelijk Verblijfsrecreatieterreinen (vastgesteld door de gemeenteraad in 2010).

Dit laat onverlet dat het bedrijf ook activiteiten op het verblijfsrecreatieve terrein wenst te ontwikkelen, zoals ook uit een bedrijfsbezoek is gebleken. De gemeente wil daar graag deels de mogelijkheden voor bieden. Onder de beantwoording bij b. is aangegeven op welke wijze tegemoet wordt gekomen aan de zienswijze.

- b. Uit het bedrijfsbezoek is duidelijk gebleken dat de manegeactiviteiten de hoofdactiviteit vormen. Dit blijkt ook uit de naamgeving van het complex. De bestemming Sport - Manege is dan ook terecht. Wat betreft de groepsaccommodatie en het exploiteren van een kleinschalige kampeermogelijkheid wordt het bestemmingsplan Buitengebied aangepast door de aanduiding ‘verblijfsrecreatie (vr)’ aan de bestemming Sport - Manege toe te voegen. De aanduiding zal - globaal genomen - voor onderstaande gedeelte van het terrein gaan gelden.

Om de mogelijkheden van het terrein tevens te benutten voor de verbreding van de bedrijfsactiviteiten zal het terrein ook deels voorzien worden van de aanduiding 'recreatie (r)', waar sport en speelvoorzieningen zullen worden toegestaan.

Onderstaande deel zal aangemerkt worden ten dienste van 'recreatie'.

Dit laat onverlet dat voor een activiteit zoals bijvoorbeeld paintball wel nadere milieuvorwaarden (zoals het gevraagde akoestische onderzoek) blijven gelden.

Het verzoek tot zelfstandige horeca wordt afgewezen. Op die locatie is nooit toestemming verleend voor een horecagelegenheid. Dus ook in de toekomst zal de horecafunctie ongeschikt moeten blijven aan de bestaande bestemming.

Om een klein winkeltje met manegeartikelen planologisch mogelijk te maken zal aan de bestemmingsomschrijving van Sport - Manege worden toegevoegd: 'ongeschikte detailhandel'.

- c. De regels ten aanzien van de reclame-uitingen gelden alleen ten aanzien van kleinschalige bed and breakfast en aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten. Omdat de activiteiten op het perceel meer omvatten is deze regeling niet van toepassing.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	Om een klein winkeltje met manegeartikelen planologisch mogelijk te maken is aan de bestemmingsomschrijving van Sport - Manege toegevoegd: 'ondergeschikte detailhandel'
	<p>Aanduiding 'verblijfsrecreatie' is opgenomen op een deel van het terrein, zie navolgende luchtfoto:</p> <p>Aanduiding 'recreatie' is opgenomen op een deel van het terrein, zie navolgende luchtfoto:</p>
Verbeelding	

Zienswijze nummer 64

██████████

Zeijerlaar 2

9491 TC Zeijen

Ontvangen op 13 februari 2013

Samenvatting

- a. Het agrarische bedrijf valt binnen de bestemming Waarde - Beekdal. Deze bestemming ligt niet aan de overzijde van de weg. Verzocht wordt

het bouwvlak met 25% te mogen vergroten naar achteren en de bestemming Waarde - Beekdal te verschuiven, zodat het bouwvlak erbuiten valt. Verzocht wordt het bedrijf te bestemmen als Agrarisch.

- b. Indiener wenst geen vergunning aan te moeten vragen voor het herinzaaien van grasland, al dan niet na wisselteelt, aangezien dit normaal landbouwkundig gebruik is.

Gemeentelijke reactie

- a. Het klopt dat de dubbelbestemming niet aan de overzijde van de weg ligt. De weg heeft bij de dubbelbestemming voor het beekdal deels als grens gediend. Het betreffende perceel valt daarmee in het beekdal. Zoals is aangegeven in paragraaf 1.2 onder punt 2, zijn de waarden en de begrenzings van de bestemming Waarde - Beekdal ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. De begrenzings zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Wij zien op deze locatie geen aanleiding hiervan af te wijken.

Het perceel is reeds bestemd als Agrarisch. Daarmee is bij recht minimaal 1,5 ha toegestaan en mag dit oppervlak nog 10% vergroot worden.

- b. De genoemde vergunningplicht geldt niet voor werken of werkzaamheden die het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen. Definities van normaal agrarisch gebruik en normaal onderhoud wordt opgenomen. Ook worden de vergunning plichtige activiteiten binnen de dubbelbestemming Waarde - Beekdal aangepast. In paragraaf 1.2 van deze nota is aangegeven waarom specifieke agrarische activiteiten onder de vergunningplicht vallen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	Definities 'normaal agrarisch gebruik' en 'normaal onderhoud' zijn toegevoegd aan de regels. De vergunning plichtige activiteiten binnen Waarde - Beekdal zijn aangepast
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 65

██████████

Zeijerlaar 3

9491 TC Zeijen

Ontvangen op 11 februari 2013

Samenvatting

- a. In 2008 is een bouwvergunning verleend voor het verlengen van een bestaande stal welke indieners op korte termijn willen realiseren en die niet in de bestaande tekening past. Het gaat om een bouwblok die gerealiseerd mag worden van 2,5 ha.

- b. Indieners hebben het verzoek om ruimte te krijgen om nog een sleufsilos naast de bestaande twee te kunnen realiseren.
- c. De ruimte die indieners besparen zal gebruikt gaan worden om overdekt grondstoffen in op te slaan, in een zogenaamde kapschuur waar nog geen vergunning voor is verleend. Het verzoek van indieners om hier ruimte voor vrij te houden. Indieners hebben op de luchtfoto de lijnen getekend, alleen de oppervlakte niet gecontroleerd. Het verzoek om deze eventueel aan te passen, zodat zij de maximale ruimte wel kunnen benutten. Volgens indieners liggen de lijnen aan de noordzijde vast. De lijnen aan de west- en zuidzijde zou eventueel te verschuiven zijn.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bouwvlak dient op basis van de verleende vergunning inderdaad gewijzigd te worden. Het nieuwe bouwvlak heeft een oppervlak van 1,875 ha ($1,5 \text{ ha} \times 1,25 = 1,875$). Daarmee is gebruik gemaakt van de regeling waarmee het oppervlak van het bouwvlak met 25% vergroot kan worden.
- b. Als de sleufsilos past binnen het nieuwe bouwvlak dan kan deze gerealiseerd worden. Het nieuwe bouwvlak is ook naar achteren uitgebreid. Als dat niet het geval is, is deze niet bij recht toegestaan. Via afwijking zijn silos buiten het bouwvlak toegestaan. Hiervoor dient dan een omgevingsvergunning aangevraagd te worden.
- c. Het bouwvlak is gewijzigd, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de zienswijze.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>Het bouwvlak is gewijzigd, conform navolgende luchtfoto.</p>

Zienswijze nummer 66

Broeken 4

9474 TH Zuidlaarderveen

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

- a. In artikelen 3.2.2 en 4.2.2 wordt de mogelijkheid om te bouwen om het oppervlak voor landbouwhuisdieren te vergroten en het aantal uit te breiden, gekoppeld aan het niet leiden tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden. Indiener stelt dat het bestemmingsplan de bedrijfsontwikkeling blokkeert, het zou beter zijn om het ruimtelijk beleid te laten aansluiten bij de Programmatische aanpak Stikstof en de NB-vergunning op Drents niveau.
- b. Op de kaart wordt in het bouwblok van het bedrijf aan de Broeken 4 een gedeelte als een 'soort vlam' ingetekend als waarde Archeologische verwachting 2 (artikel 36). Indiener pleit voor duidelijke grenzen en aangezien het onbenutte deel van bouwblok bestaat uit lagergelegen veenachtige grond, vindt indiener, dat de waarde archeologische verwachting 2 buiten het bouwblok moet blijven.
- c. Indiener acht het mogelijk dat de tijdelijke opslag van (aardappelen, bieten, vaste (stro)mest, bodemverbeteraars, geoogst product (bijvoorbeeld hooi of kuilgras) of maaisel dat vrijkomt bij het onderhoud van watergangen) in de gebruiksregels wordt toegestaan. In relatie tot de milieuaspecten van dergelijke opslagen kan worden volstaan met een verwijzing naar het Activiteitenbesluit waarin voorwaarden zijn gekoppeld aan de opslag van agrarische producten (agrarische bedrijfsstoffen).
- d. Indiener merkt op dat een perceel ten zuiden gelegen aan de weg, Zwarte Lent, en schuin voor boerderij Broeken 4 die ingetekend wordt als natuur. Is dit wel de bedoeling? Het perceel is in het bezit van Drents Landschap en is destijds aangekocht als ruilgrond voor het project Tus-schenwater.

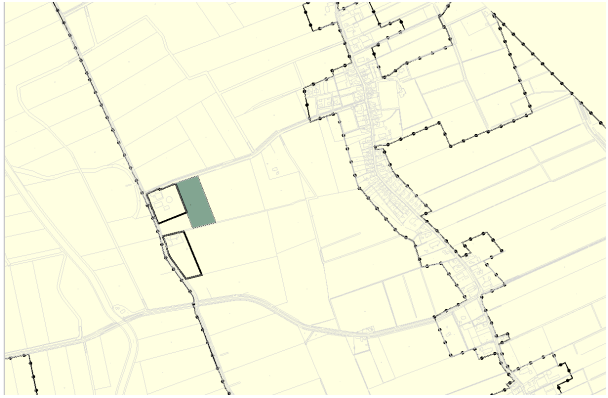
Gemeentelijke reactie

- a. In paragraaf 1.2 is uitgelegd wat de reden is dat bij uitbreiding de depositie niet mag toenemen op Natura 2000 gebieden. Voor de beantwoording wordt daarnaar verwezen.
- b. Indiener vraagt om een duidelijkere begrenzing van de archeologische aanduiding (AV2) en geeft aan dat het onbenutte deel van het bouwblok uit laag gelegen veengrond bestaat. De onregelmatige vorm van de zone met een archeologische aanduiding is het gevolg van het feit dat het bouwblok op de overgang van het beekdal van de Hunze naar hogere gronden ligt. Aan de westzijde is sprake van een middelhoge archeologische verwachting vanwege de ligging op de rand van het beekdal, aan de oostzijde geldt een hoge verwachting vanwege de aanwezigheid van een dekzandrug. Het centrale en zuidelijke deel van het bouwblok heeft

een lage archeologische verwachting op de gemeentelijke archeologische beleids- en advieskaart. Op 17 april 2013 zijn een aantal controleboringen uitgevoerd om de aard en gaafheid van de bodem ter plaatse te beoordelen. Er zijn vijf handmatige grondboringen uitgevoerd, waarbij dit verwachtingsmodel bevestigd werd. Aan de oostzijde was plaatselijk een dunne laag (veraard) veen aanwezig tussen de bouwvoor en het onderliggende zand. Er was echter nergens sprake van een ontwikkeld podzolprofiel in het dekzand en er zijn geen archeologische vondsten en/of indicatoren aangetroffen. Het aantal boringen is voldoende om te voldoen aan de landelijke onderzoeksrichtlijnen. Het bouwblok kan dus bij gebrek aan vondsten worden vrijgegeven en de archeologische dubbelbestemming kan worden verwijderd.

- c. Deze regeling voor de opslag van mest of agrarische producten buiten het bouwvlak is gewijzigd. Tijdelijke opslag (maximaal 6 maanden) wordt toegestaan buiten het bouwvlak. De gemeente is er geen voorstander van om permanente opslag buiten het op de verbeelding aangegeven bouwvlak toe te staan. Over het algemeen is binnen het bouwvlak nog voldoende ruimte over. Overigens is het geen probleem om bijvoorbeeld maaisel dat vrijkomt bij het onderhoud van watergangen even op de oever te leggen.
- d. De bestemming van het betreffende perceel is gewijzigd naar Agrarisch. Overigens is in de inleiding van deze nota aangegeven op basis van welke uitgangspunten een perceel bestemd is als Natuur.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	Tijdelijke opslag buiten het bouwvlak wordt toegestaan.
Verbeelding	<p>1) De bestemming van het perceel ten zuiden van Zwarte Lent is gewijzigd in Agrarisch.</p> <p>2) De archeologische dubbelbestemming binnen onbenut gedeelte agrarisch bouwblok (rode contour) is verwijderd, conform navolgende afbeelding:</p>

Zienswijze nummer 67

██████████

Dorpsstraat 18

9474 PD Zuidlaarderveen

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Volgens indiener is het onjuist dat op de toetsingskaart van Zuidlaarderveen een perceel landbouw grond liggend aan de Zwarte Lent en in eigendom bij Het Drentse Landschap aan gemerkt is als natuur, gezien de ligging van het perceel in een aanduiding gebied openheid grootschalige landbouw.
- b. Het gebied tussen Zuidlaarderveen richting de Hunze wordt aangemerkt als openheid met archeologische waarde (WR A2). Volgens indiener is door alle wijzigingen in het gebied de laatste 10 jaren door herinrichting deze WR A2 niet van toepassing is. Het kan volgens indiener hooguit de titel verwachtingswaarde krijgen.
- c. Er wordt een gedeelte aangrenzend aan het tussenwater gebied aangemerkt als beekdalen, maar het betreft gedeeltes van bestaande percelen die voor de rest de titel grootschalige landbouw hebben. Volgens indiener dient de grens grootschalige landbouw tot aan de weg te liggen en niet midden door een perceel.
- d. In de aanduiding gebied openheid is volgens de tekst een verbod op het plaatsen van een mest opslag. Indiener is tegen dit verbod vanwege het feit dat dit de ontwikkeling van een bedrijf behoorlijk verstoort.
- e. Indiener stelt dat er in de gebruik regels gesproken wordt over een omgevingsvergunning voor het tijdelijk opslaan van agrarische producten, en vraagt zich af of ze voor het tijdelijk opslaan van aardappels of suikerbieten eerst een vergunning moet aanvragen.

Gemeentelijke reactie

- a. Betreffend perceel is van bestemming gewijzigd, zie ook de vorige zienswijze.

- b. De zone tussen Zuidlaarderveen en Hunze heeft deels een middelhoge archeologische verwachting en deels de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2. Deze laatste dubbelbestemming is van toepassing omdat volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Tynaarlo in deze zone een aantal pingo ruïnes of dobben aanwezig zijn. In de Steentijd was een pingo één van de weinige plekken op het Drents Plateau waar open oppervlaktewater aanwezig was en daardoor een aantrekkelijke locatie voor menselijke bewoning in de vorm van bijvoorbeeld een jachtkampje. In overeenstemming met het provinciale beleid zijn dergelijke locaties op de archeologische beleidskaart opgenomen en daarom in het bestemmingsplan van een beschermend regime voorzien. De rest van de zone tussen Zuidlaarderveen en Hunze heeft een lage (lichtgeel op bijgaande afbeelding) of middelhoge (zalmkleurig) archeologische verwachtingswaarde. Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer. Daarbij is ook, in overleg met onder andere LTO-Noord en de provincie Drenthe, gekeken naar locaties waar de bodem aantoonbaar is verstoord door ontgronding, sanering, ruilverkaveling of diepploegen. Voor de hier besproken locatie zijn geen gegevens beschikbaar die wijzen op grootschalige bodemverstoring.
- c. De 'wro-zone - afwijkingsgebied' is onterecht niet over het gehele gebied gelegd. Deze wordt opgenomen tot aan de weg. De begrenzing van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal zal worden aangepast.
- d. Opslag van mest of agrarische producten is wel toegestaan, echter alleen niet in de vorm van een bouwwerk (bijvoorbeeld een mestsilo). Tijdelijke opslag wordt overigens in het vastgestelde bestemmingsplan ook toegestaan.
- e. Het tijdelijk opslaan van agrarische producten (maximaal 6 maanden) wordt toegestaan. De regels worden hierop aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	Tijdelijke opslag (maximaal 6 maanden) buiten het bouwvlak is toegestaan.
Verbeelding	Wro zone - afwijkingsgebied wordt op het gebied hele gebied gelegd en ook de begrenzing van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal is aangepast.

Zienswijze nummer 68

Lageweg 4

9472 TE Zuidlaren

Ontvangen op 21 februari 2013

- a. Indieners hebben betrekking op het onwerkbaar regime Beekdalen. In artikel 37 wordt een aantal activiteiten benoemd dat binnen het gebied dat geduid is als Waarde - Beekdal, aan vergunningplicht is verbonden. Indieners zijn tegen dergelijke algemene vergunningplicht, zeker als het gaat om het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage. Dit zijn ingrepen die nodig zijn om de agrarische productieomstandigheden te behouden c.q. te verbeteren.
- In artikel 37.3 lid a, sub 7 en 9 wordt gesteld dat een omgevingsvergunning nodig is voor het blijvend omzetten van grasland in bouwland en het scheuren van grasland. Indieners zijn van mening dat zij zelf moeten kunnen bepalen of zij ergens aardappels, suikerbieten, graan, mais, gras of welk gewas dan ook willen telen.
- Volgens indiener geven de waarden zoals beschreven in de bestemmingsomschrijving (art 37.1), op geen enkele wijze aanleiding om regulerend op te treden in de dagelijkse praktijk van het gebruik van percelen. Derhalve zijn indieners van mening dat de artikelen 37.3, sub 6, sub 7 en sub 9 geschrapt kunnen worden.
- b. De opslag van mest en andere (agrarische) producten buiten het bouwblok wordt conform artikelen 3.5.2 lid e en 4.5.2 lid e als strijdig gebruik gezien. Aansluitend wordt in de artikelen 3.6 lid c en 4.6 lid c middels een omgevingsvergunning specifiek voor (vaste) 'mestopslag of de opslag van agrarische producten middels een plaat' een mogelijkheid geboden om af te wijken van de gebruiksregels. Volgens indieners kan deze afwijking niet worden toegepast in Waarde - Beekdal, Es of Flank. Vorenstaande gebruiksregels vormen een belemmering voor de dagelijkse praktijk van indieners bedrijf. Het verzoek van indiener dat tijdelijke opslag (maximaal 6 maanden) van alle hiervoor genoemde producten in de gebruiksregels wordt toegestaan. In relatie tot milieuaspecten van dergelijke opslagen kan worden volstaan met een verwijzing naar het Activiteitenbesluit waarin voorwaarden zijn gekoppeld aan de opslag van agrarische producten (agrarische bedrijfsstoffen).

Gemeentelijke reactie

- a. Enkele vergunning plichtige activiteiten zijn uit het ontwerp bestemmingsplan geschrapt. In paragraaf 1.2 onder punt 2 is aangegeven op basis waarvan de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal zijn ontleend. Ook is hierin aangegeven op welke wijze de regels aangepast worden.
- Ook ander normaal agrarisch gebruik is uitgezonderd van de vergunningplicht. De definitie voor normaal agrarisch gebruik zal aan het plan toegevoegd worden.
- Wat betreft de begrenzing van het beekdal: de waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal zijn ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. De begrenzingen zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgege-

vens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. De gemeente ziet op deze locatie geen aanleiding hiervan af te wijken.

- b. Deze regeling is opgenomen om de specifieke waarden van deze landschapstypen te beschermen. Nieuwe bebouwing of het permanent opslaan van mest wil de gemeente in deze gebieden dan ook voorkomen. Alleen in bepaalde gebieden worden deze functies buiten bouwvlakken toegestaan middels een afwijkingsmogelijkheid. Het tijdelijk (maximaal een half jaar) opslaan van mest of agrarische producten wil de gemeente overigens wel toestaan, ook in bijvoorbeeld de beekdalen. De regels zullen hierop aangepast worden.
- Overigens zullen de regels ook enigszins gewijzigd worden wat betreft het opslaan van mest of agrarische producten op platen. Het opslaan op platen heeft alleen betrekking op mest, om te voorkomen dat vervuilende stoffen in de grond trekken.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	<p>1) Het beschermingsregime van Waarde - Beekdal is gewijzigd. In de inleiding is aangegeven op welke wijze.</p> <p>2) Definitie 'normaal agrarisch gebruik' is aan de regels toegevoegd.</p> <p>3) Het toestaan van tijdelijk opslaan van mest of agrarische producten buiten het bouwvlak (maximaal een half jaar) is in de regels toegevoegd.</p> <p>4) 'Opslag van mest of agrarische producten op platen' is gewijzigd naar 'opslag van mest op platen of agrarische producten'.</p>
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 69

██████████

Dennenlaan 6

9471 PH Zuidlaren

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

Indiener maakt bezwaar tegen de recreatiebestemming van zijn woning en het in het voorliggende ontwerpplan ontbreken van een bredere invalshoek, waar door onvoldoende is nagestreefd een win-winsituatie te bereiken. Indiener stelt daardoor ernstig in zijn belangen te zijn geschaad en onnodig beperkt in zijn mogelijkheden. Indiener beroept zich op rechtsongelijkheid. In het ontwerpplan krijgen aan de Dennenlaan aangrenzende, nagenoeg identieke percelen en situaties, verschillende bestemmingen: de aangrenzende panden naast de indiener, hebben op hun perceel wél een woonbestemming gekregen, andere percelen een recreatieve bestemming. Wat volgens indiener ontbreekt, is een structurele visie op de ruimtelijke betekenis van dit qua landschap en

ligging bijzondere deel van de gemeente. Er is vanuit de feitelijke situatie en vanuit een goede ruimtelijke ordening geen grondslag voor de in het ontwerpplan opgenomen rechtsongelijkheid.

Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat in 1987 de woningen van drie bewoners een permanente woonbestemming kregen. Volgens indiener is dit een vreemde gang van zaken en zeker geen objectieve manier om permanente bewoning te constateren. Verzuimd is in rechtstreeks contact met de eigenaren de feitelijke situatie te verifiëren. De overheid is hier tekort geschoten. Destijds was de overweging voor het geven van een permanente woonbestemming dat de woningen in de dorpsrand lagen en meer het woonkarakter hadden dan het recreatiekarakter. Dit had uit ruimtelijk oogpunt, vanuit de feitelijke bewoningssituatie en vanwege de rechtsgelijkheid ten aanzien van nagenoeg identieke woningen, dan voor alle zeven woningen moeten gelden. Indiener maakt bezwaar dat in het voorliggende plan niet aannemelijk is gemaakt waarom de destijds onjuiste beoordeling en discriminerende beleidskeuzes van de overheid, nu alsnog worden bestendigd.

Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat in het ontwerpplan geen invulling wordt gegeven aan het provinciale en gemeentelijke beleid. Daarbij wordt gedomd op de mogelijkheid welke de provincie biedt voor woningbouw om de dorpsrand af te hechten. Juist deze locatie en deze woningen lenen zich bij uitstek om voor het gewenste unieke woonmilieu invulling te geven.

Daarnaast wordt verwezen naar de 'ontwerp Structuurvisie wonen 2012'. De zeven woningen aan de Dennenlaan kunnen zeker als uniek woonmilieu worden aangemerkt, die bijdragen aan een evenwichtige en toekomstbestendige woningmarkt in gemeente en regio. Daarbij kunnen ze, mits daarvoor de beleidsruimte bestaat, een verrijking (gaan) vormen voor dit deel van de gemeente en inhoud geven aan de beleidsdoelstellingen van gemeente, provincie en Nationaal Landschap.

De zeven woningen zijn geen recreatiewoningen voor wisselende gebruikers. Vier woningen - waaronder van de indiener van de zienswijze - worden bewoond, terwijl de drie overige woningen als tweede woningen in gebruik zijn bij alleen de eigenaren. De woningen lenen zich goed voor bewoning en zijn daarvoor met medewerking van de gemeente ook geschikt gemaakt. Een woonbestemming op deze locatie is daarom een logische keus. Daarbij is bewoning op deze locatie in de dorpsrand een aanvulling op hetgeen Zuidlaren biedt aan mensen die in een mooie, rustige omgeving willen wonen, maar toch niet te ver van het dorpscentrum. Indiener maakt bezwaar tegen het ontbreken van dit element in de afweging bij de bestemmingskeuze.

Indiener wijst op het feit dat het aangrenzende terrein met recreatiewoningen is opgenomen in het op 16 februari 2010 vastgestelde Bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen. Destijds zijn bewust de zeven woningen aan de Dennenlaan niet meegenomen. Indiener vindt het daarom onlogisch en onjuist dat een viertal woningen in het nu voorliggende ontwerpplan dan toch tot recreatiewoning wordt bestemd.

Indiener geeft aan dat een solitaire recreatiewoning niet goed op commerciële basis kan worden geëxploiteerd. Het risico van verloedering van de woning of

woonomgeving is dan ook groot. Ook dit aspect ontbreekt ten onrechte in het bestemmingsplan.

Indiener stelt dat het bestemmingsplan inhoud dient te geven aan een goede ruimtelijke ordening. De voorgestelde recreatieve bestemming voldoet volgens indiener niet aan die eis. Indiener stelt dat het bestemmingsplan tevens onvoldoende ruimte geeft voor de mogelijkheden die de plek biedt en indiener wordt daardoor in zijn belangen geschaad. Indiener is bereid om in nader overleg met de gemeente invulling te geven aan maatregelen die de kwaliteit van de woonomgeving en / of aangrenzend landschap versterken. Daarmee kan een win-winsituatie ontstaan, die een positieve bijdrage levert aan de omgeving en de beleidsdoelen van provincie, gemeente en nationaal Landschap. Ook andere eigenaren aan de Dennenlaan lijken open te staan voor een bredere afweging en aanpak, waarbij zij ook zelf investeren.

Indiener heeft het verzoek dat de gemeente in samenspraak met betrokkenen, een onderzoek laat verrichten naar de mogelijkheden om hier tot een win-winsituatie te komen uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening. Indiener merkt op dat de provinciale ruimtelijke verordening niet in de weg staat aan de hier bepleite bestemmingswijziging. Voor het geval hierover toch twijfel zou bestaan, geldt dat art. 3.29 de mogelijkheid biedt om onder voorwaarden een ontheffing te verkrijgen voor een afwijking van art. 3.28. In de praktijk gebeurt dit ook (vgl. bijvoorbeeld de bestemming die de gemeente Westerveld recent heeft gelegd op het recreatiepark Buitengoed Blanckenbergh te Havelte, waar de recreatiewoningen thans ook voor bewoning mogen worden gebruikt).

Gemeentelijke reactie

De recreatiewoning aan de Dennenlaan 6 valt onder de werking van het bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidlaren' uit 1987 en heeft hierin de bestemming 'Natuurgebied' met de nadere aanduiding 'Zomerhuis'. Volgens de voorschriften van dit plan bedraagt de oppervlakte van een zomerhuis ten hoogste 55m². Tijdens de voorbereiding op dit bestemmingsplan heeft een inventarisatie van gebruik en bebouwing plaatsgevonden. Anders dan indiener stelt betrof dit een gedegen inventarisatie waarbij onder meer is gekeken naar hoofdverblijf en de gemeentelijke basisadministratie. De recreatiewoning van indiener was recreatief in gebruik, vergund als zomerhuis en als zodanig bestemd in het huidige bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidlaren'. Een aantal omliggende panden was op dat moment in gebruik voor woondoeleinden en is als zodanig bestemd. Wij kunnen ons niet vinden in de stelling van indiener dat sprake was van een onjuiste beoordeling en discriminerende beleidskeuzes. Het onderhavige bestemmingsplan 'Buitengebied' voldoet aan Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid ten aanzien van recreatie en bescherming van landschappelijke waarden. Zoals de indiener terecht opmerkt bevinden de recreatiewoningen zich in verschillende natuurgebieden die hun bescherming vinden in Rijks-, provinciaal en gemeentelijke regelgeving. Bij het opstellen van de regeling in het bestemmingsplan is dan ook rekening gehouden met bestaande beschermde gebieden/landschappen als bijvoorbeeld de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Nationaal park en het Nationaal Landschap. Daarnaast is

rekening gehouden met het Natura2000-gebied Drentsche Aa. Zo heeft de provincie in haar reactie op een soortgelijke situatie aangegeven dat het toekennen van nieuwe woonfuncties in deze gebieden niet is toegestaan. Enkel bestaande rechten mogen worden bestendigd. Dit hebben wij in onderhavige situatie aangehouden.

Bij het bestemmen heeft het vigerend bestemmingsplan ten grondslag gelegen. Ook is gekeken naar het type woning. Daaruit is gebleken dat de betreffende woningen nog steeds als recreatiewoning aan te merken zijn. Het feitelijke gebruik mag niet afwijken van de bestemmingsregels. Permanente bewoning is daarom niet toegestaan.

Het bestemmingsplan 'Buitengebied' heeft voorts qua bebouwing aansluiting gezocht bij het in 2010 vastgestelde bestemmingsplan 'Verblijfsrecreatieterreinen'. Hierin is opgenomen dat recreatiewoningen in waardevolle gebieden zoals hierboven omschreven maximaal 60m² mogen bedragen. Het college van burgemeester en wethouders kan eventueel vrijstelling voor het bouwen van een vrijstaande berging van maximaal 6m² verlenen. Bovenstaande heeft geresulteerd in de regeling voor recreatiewoningen in het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied'.

Samenvattend ziet voorgaande er als volgt uit:

Bepalingen	Huidig regeling	Nieuw bestemmingsplan
Recreatiewoning	55m ²	60m ²
Berging	Aangebouwd	Vrijstaand en/of aangebouwd
Omvang berging	Berging en recreatiewoning samen ten hoogste 55m ² .	Voor de berging is een extra oppervlakte van 6m ² toegestaan.
Goothoogte	2,8 meter	3 meter
Nokhoogte	5 meter	6,5 meter

Recreatiewoningen aan de Dennenlaan in Zuidlaren zijn niet in het bestemmingsplan 'Verblijfsrecreatieterreinen' opgenomen aangezien dit plan zich richt op grote recreatieterreinen in onze gemeente die al dan niet complexmatig worden beheerd. Solitaire recreatiewoningen zoals aan de Dennenlaan, de Noordlaarderweg, Okkenveen en de Westertseweg zijn hierin niet opgenomen.

Het feit of een solitaire recreatiewoning al dan niet exploitabel is valt buiten bereik van het ruimtelijk afwegingskader. Verhuur is overigens geen vereiste. Middels dit bestemmingsplan hebben wij getracht de bestaande gebruiksmogelijkheden in stand te houden en de gevestigde belangen te respecteren. Het onderhavige bestemmingsplan vormt dan ook, in tegenstelling tot hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht, geen verslechtering ten opzichte van de huidige planologische regeling. Wij zien op dit moment geen aanleiding om de recreatieve bestemming om te zetten naar een woonbestemming.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 70

■■■■■

Nw. Ebbingestraat 1G

9712 NB Groningen

Ontvangen op 21 februari 2013

Deze zienswijze heeft betrekking op Dennenlaan 27 te Zuidlaren en is inhoudelijk dezelfde zienswijze als zienswijze nummer 69. Voor de samenvatting van de zienswijze, de reactie van de gemeente daarop en de eventuele wijzigingen in het plan, wordt verwezen naar zienswijze 69.

Zienswijze nummer 71

IAA Stedenbouw en Landschap ■■■■■

M.H. Tromplaan 55

7500 AS Enschede

Ontvangen op 21 februari 2013

Deze zienswijze heeft betrekking op Dennenlaan 8/8a te Zuidlaren en is inhoudelijk dezelfde zienswijze als zienswijze nummer 69. Voor de samenvatting van de zienswijze, de reactie van de gemeente daarop en de eventuele wijzigingen in het plan, wordt verwezen naar zienswijze 69.

Zienswijze nummer 72

■■■■■

De Dijk 2

9473 TM Zuidlaren

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

- a. Verzocht wordt het bouwvlak te vergroten tot 3 ha, zodat ook de ruwvoeropslagen er in blijven passen en eventuele uitbreiding van het bedrijf mogelijk blijft. In het ontwerpbestemmingsplan is het bouwvlak circa 1,3 ha en gelegen binnen de bestemming Agrarisch. Direct rond het bouwvlak is de bestemming Agrarisch - 1 toegekend. Verzocht wordt het bouwvlak te verbreden tot aan het volgende perceel aan de linkerkant (grenzend aan het bosperceel).
- b. Ten behoeve van de vergroting van het bouwvlak wenst indiener het bouwvlak, alsmede het gebied eromheen onder één bestemming te brengen.
- c. De ligging binnen de dubbelbestemming Waarde - Beekdal mag er niet toe leiden dat een blokkade wordt opgeworpen en het uitbreiden van

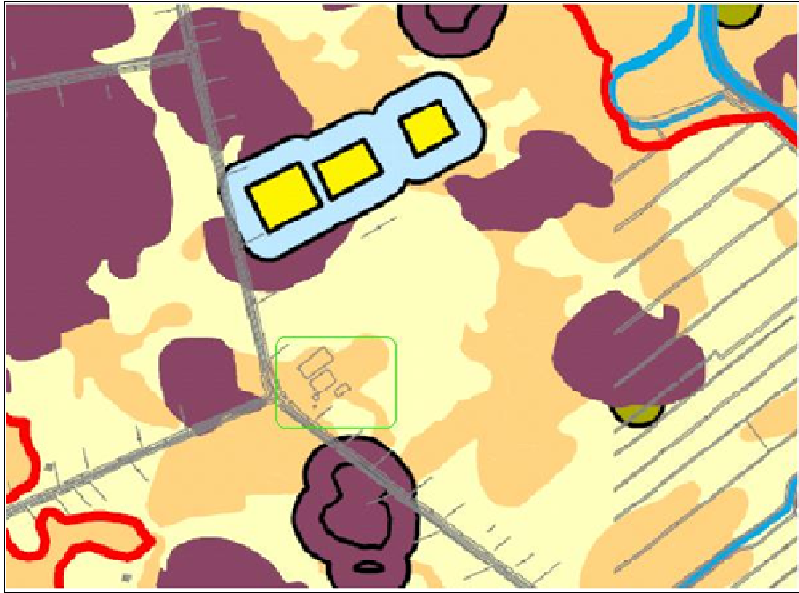
het bouwvlak en daarmee de verdere ontwikkeling van het grondgebonden agrarische bedrijf. De dubbelbestemming Waarde - Beekdal in de omgeving van de indiener moet overigens ook om andere redenen nogmaals tegen het licht gehouden worden. Het scheurverbod ten behoeve van het omzetten van grasland naar bouwland beperkt indiener de mogelijkheden om wisselteelt te plegen, hetgeen in de huidige situatie als normaal gebruik mag worden gezien.

- d. De dubbelbestemming Waarde - Archeologische verwachting 2 is niet juist aangezien er nooit wat is gevonden in het verleden. Ook op eerdere kaarten is er geen aanduiding of eventuele verwachting te zien.

Gemeentelijke reactie

- a. De bestemming Agrarisch is correct. Binnen deze bestemming hebben de bouwvlakken een omvang van 1,5 ha en mag de omvang nog eens met 10% vergroot worden als dat noodzakelijk blijkt. Het bouwvlak van de indiener van de zienswijze zal vergroot worden tot circa 1,66 ha. Vanwege de ligging in een beekdal is verdere uitbreiding niet mogelijk. Overigens is de weergegeven bestemming Agrarisch - 1 niet correct. Het gehele achterliggende perceel dient de bestemming Agrarisch te hebben (zie ook b.)
- b. Het gebied erom heen zal één agrarische bestemming krijgen, namelijk de bestemming Agrarisch. De dubbelbestemmingen worden niet verwijderd.
- c. De dubbelbestemming Waarde - Beekdal wordt niet verwijderd. De waarden en de begrenzingen van de bestemming Waarde - Beekdal zijn ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. De begrenzingen zijn gecontroleerd en gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. De gemeente ziet op deze locatie geen aanleiding de dubbelbestemming te verwijderen. De begrenzing van het beekdal loopt niet helemaal correct, omdat een deel van de naastgelegen natuurbestemming is verwijderd, maar de Waarde- Beekdal hierop niet is aangepast. Dat zal gewijzigd worden.
Wat betreft de regels binnen het beekdal wordt voor de beantwoording verwezen naar de inleiding (paragraaf 1.2).
- d. Door een wijziging in de Monumentenwet in 2007 is de gemeente tegenwoordig wettelijk verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met eventueel aanwezige archeologische resten. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen heeft de gemeente Tynaarlo in 2012 een archeologische beleids- en advieskaart op laten stellen door bureau BAAC uit Deventer.
Op deze kaart heeft het perceel De Dijk 2 een middelhoge archeologische verwachting, op basis van het feit dat hier een kleine dekzandrug aanwezig is en er drie bekende archeologische vindplaatsen (de gele gebieden in bijgaande afbeelding) net ten noorden van de locatie lig-

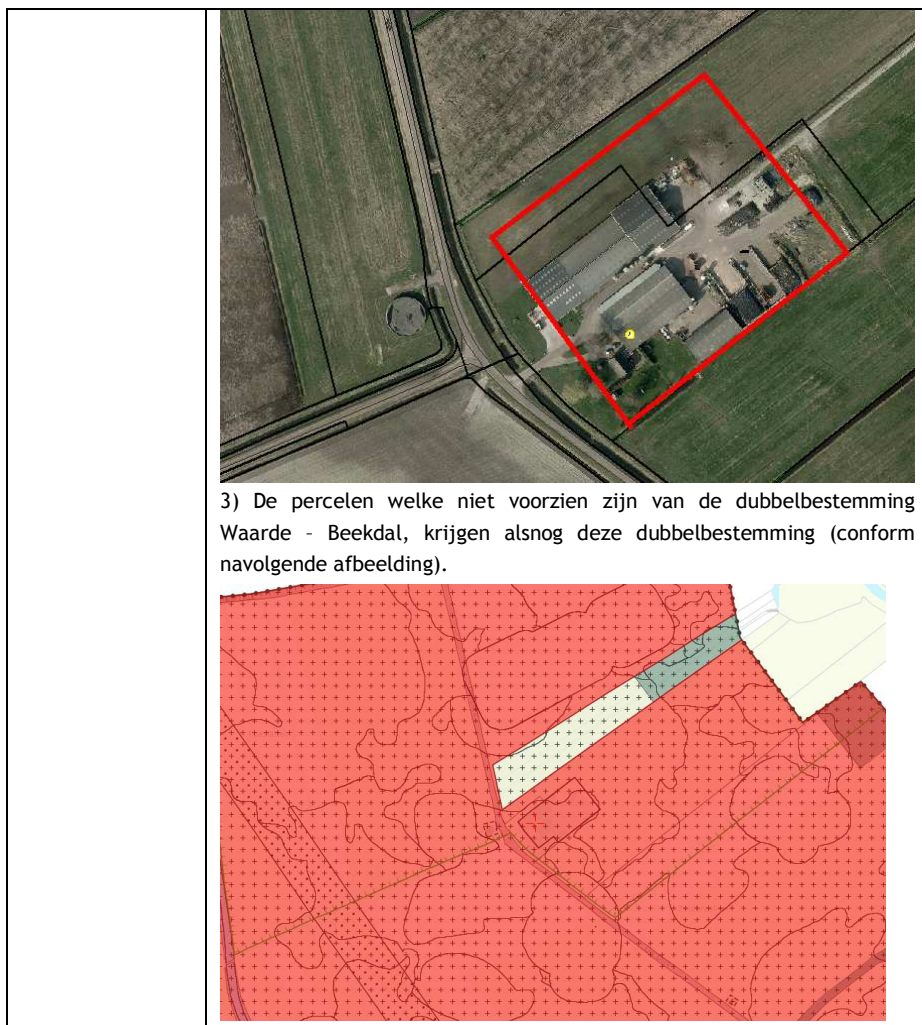
gen. Deze aanduiding is in het bestemmingsplan overgenomen als Waarde - Archeologische verwachting 2.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Tynaarlo.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	<p>1) Het achterliggende gebied (met rood aangegeven op navolgende afbeelding) is gewijzigd naar de bestemming Agrarisch.</p> <p>2) Het bouwvlak wordt vergroot tot 1,66 ha, conform navolgende afbeelding.</p>

3) De percelen welke niet voorzien zijn van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal, krijgen alsnog deze dubbelbestemming (conform navolgende afbeelding).

Zienswijze nummer 73

Boomkwekerij [REDACTED]

Tienelsweg 40a

9471 PC Zuidlaren

Ontvangen op 17 januari 2013

Samenvatting

- a. Het bedrijfsgebouw aan de Tienelsweg 40a te Zuidlaren is niet ingetekend op het bestemmingsplan en er is ook geen bouwblok aan toegekend. Vorig jaar mei is hiervoor een bouwvergunning verkregen. Verzocht wordt dit als nog te doen.
- b. Er is op 2 percelen die gebruikt worden door het bedrijf een verwachte archeologische waarde aangegeven. Er is echter in verband met de geplande aanleg van een hoofdtransportleiding van de NAM door deze percelen een archeologisch onderzoek verricht waarbij geconcludeerd is dat er geen archeologische vondsten te verwachten zijn. Bovendien wordt bij de aanleg van deze hoofdtransportleiding de bodem zo diep

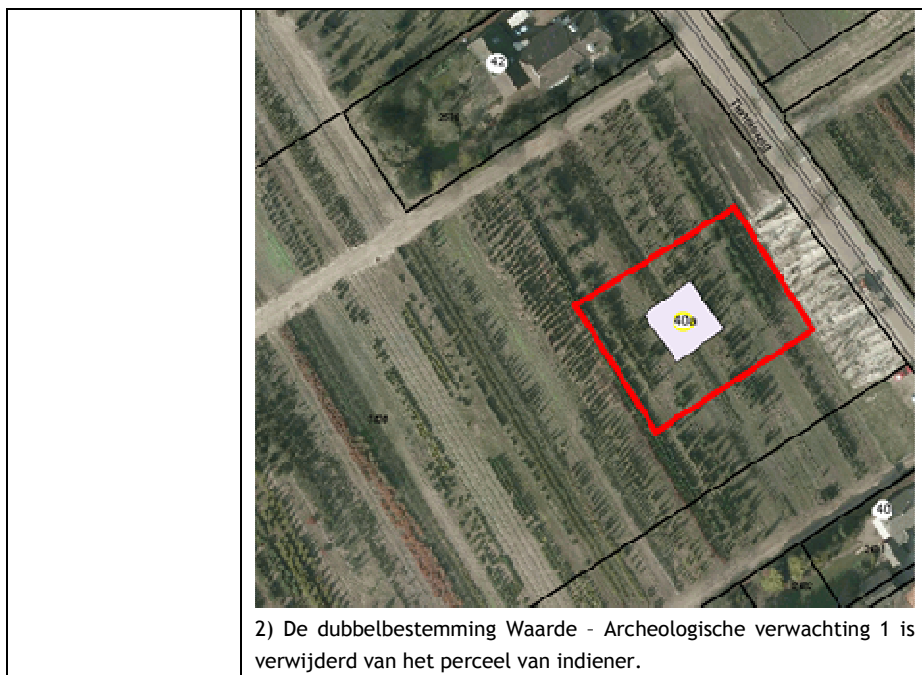
omgezet dat hierna geen vondsten meer te verwachten zijn. Verder wordt er op de betreffende percelen al meer dan 50 jaar boomteelt bedreven, voor elke teelt wordt de grond tot 40 cm diep omgespit en er worden kluiten gerooid tot 55 cm diepte (90 cm doorsnee), dus hierdoor zouden eventuele archeologische waarden pas op een diepte van meer dan 55 cm te verwachten zijn. Verzocht wordt deze archeologische verwachting in het bestemmingsplan voor deze percelen te verwijderen.

Gemeentelijke reactie

- a. De zienswijze is terecht en het bouwvlak zal op het perceel gelegd worden, conform luchtfoto in navolgende tabel.
- b. Ter hoogte van de kwekerijen is door Oranjewoud een booronderzoek uitgevoerd in het kader van de aanleg van een gasleiding door de NAM (Kaptein 2011, Oranjewoud-rapport 2010-14). Doordat de resultaten van dit onderzoek nog niet in de centrale archeologie-database ARCHIS II vermeld waren, zijn deze niet meegenomen bij het opstellen van de gemeentelijke archeologische beleids- en advieskaart van Tynaarlo (BAAC 2012). Binnen de percelen van de kwekerijen van Tijdens en Hlesia zijn de boringen 2915, 2916, 3001-3015 en K159 - K 180 gezet. Uit de boorbeschrijvingen blijkt dat de bouwvoor hier 30 tot 60 centimeter dik is en direct overgaat naar het dekzand. Slechts in een enkele boring is nog een restant van natuurlijke bodemvorming aanwezig. Dit komt overeen met de door de indieners geclaimde bewerkingsdiepte. Hierdoor is het inderdaad onwaarschijnlijk dat op deze percelen nog intacte archeologische resten te verwachten zijn en kan de dubbelbestemming Waarde - Archeologische verwachting 1 hier inderdaad vervallen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	x
Verbeelding	1) Op het betreffende perceel is een bouwvlak toegevoegd, conform navolgende luchtfoto:

Zienswijze nummer 74

DPO Vastgoed b.v.

██████████

Postbus 284

9400 AG Assen

Namens De Recreatieve Vereniging Buitenlust

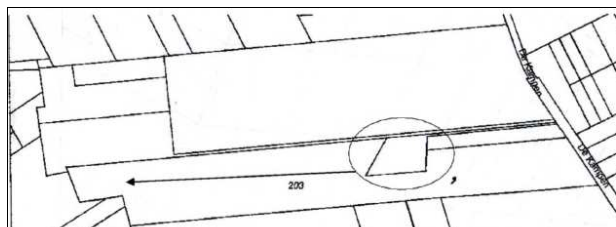
Gerbrandyhof 59

9603 ND Hoogezand

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

Men verzet zich in algemene zin tegen alle planologische ontwikkelingen en/of wijzigingen die de verplaatsing van het eigendom van het perceel K 202, naar het gedeelte van het perceel K 203 dat aansluit aan het huidige eigendom van de vereniging belemmert en/of frustreert. De gewenste situatie in deze is om het "bosje" te verplaatsen naar de met de pijl aangewezen locatie.

	Aan de bedrijfsbestemming (kwekerij) is ter plaatste van Tienelsweg 29 een aanduiding opgenomen dat een tweede bedrijfswoning is uitgesloten.
--	---

Zienswijze nummer 76

■■■■■■■■■■

Tienelsweg 29
9471 PA Zuidlaren
Ontvangen op...

Samenvatting

- a. Indiener heeft bezwaar tegen de omvang van het bouwblok. Op de wijze waarop het bouwblok is getekend is er geen ruimte voor een eventuele 25% uitbreiding. Ook vraagt indiener zich af waarom voor agrarische bedrijven andere normen worden gehanteerd (1,5 tot 2,5 ha).
- b. Indiener is het niet eens met de toekenning van een archeologische verwachting aan een groot deel van de kwekerij. Al sinds 1942 is het een kwekerij en is de grond al dusdanig diep verstoord dat dit niet meer van toepassing zou moeten zijn. Tevens wordt in het voorjaar in de volle lengte een gasleiding door de kwekerij aangelegd. Uit het onderzoek dat de NAM liet uitvoeren bleek dat voor dit deel van het traject geen enkele aanleiding was voor verder onderzoek.

Gemeentelijke reactie

- a. De opmerking over het bouwblok is terecht. Dit moet groter zijn om de 25% uitbreidingsruimte te bieden. De gemeente hanteert voor kwekerij-bedrijven inderdaad een andere systematiek dan agrarische bedrijven. Voor agrarische bedrijven is vanwege het aantal bedrijven in de gemeente, een speciale systematiek gehanteerd (zoals is te lezen in de toelichting van het bestemmingsplan). Voor kwekerijbedrijven is het vigerend bestemmingsplan het uitgangspunt, maar waarbij wel 25% uitbreiding toegestaan is.
- b. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze nummer 73.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	1) Het bouwblok is vergroot, conform navolgende luchtfoto.

2) De dubbelbestemming Waarde - Archeologische verwachting 1 is verwijderd van het perceel van indiener.

Zienswijzen overleginstanties

3

Zienswijze nummer 1

De Molenstichting Drenthe
Biotoopcoördinatie
Stofakkers 3
7963 AL Ruinen
Ontvangen op 11 februari 2012

Samenvatting

In artikel 48.9.2, sub b wordt voor op te richten bouwwerken, buiten de afstandsmaat van 100 m, als bouwhoogte gehanteerd: 'de bouwhoogte genoemd onder sub a vermeerderd met 1/30 van de afstand tussen het bouwwerk en de molen. In de landelijk gehanteerde biotoopnormen voor indienen is dit 1/50 van genoemde afstand'. Indiener heeft het verzoek om de norm 1/30 te wijzigen in 1/50 van de afstand tussen.

Gemeentelijke reactie

Het betreffende artikel zal worden gewijzigd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	x
Regels	In artikel 48.9.2 sub b wordt in plaats van '1/30 van de afstand' opgenomen: '1/50 van de afstand'
Verbeelding	x

Zienswijze nummer 2

Provincie Drenthe
Postbus 122
9400 AC Assen
Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

Op basis van de Omgevingsvisie Drenthe (vastgesteld door Provinciale Staten op 2 juni 2010) zijn in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied de volgende aspecten van provinciaal belang:

- cultuurhistorie;
- beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa;
- water;
- natuur.

- a. Cultuurhistorie vraagt om een doorwerking in ruimtelijke plannen van de kenmerken van de cultuurhistorische hoofdstructuur en van de ambities die daaraan zijn gekoppeld. Dit zijn gebiedsgerichte structuren en ambities. In het bestemmingsplan Buitengebied worden deze gebiedskenmerken in de toelichting correct beschreven. Vervolgens wordt noch in de toelichting, noch in de regels (en de toelichting daarop) daar vervolgens uitvoering aan gegeven. Er wordt niet toegelicht hoe de gemeente in dit plan met de cultuurhistorische waarden en/of het provinciaal belang cultuurhistorie omgaat. Ook wordt niet toegelicht uit welke visie deze volgen. Hierdoor zijn de overwegingen die leiden tot bepaalde planologische keuzes niet inzichtelijk. De planregels hebben weliswaar een aantal dubbelbestemmingen, maar deze lijken meer op specifieke zaken betrekking te hebben, zoals essen en monumentale bomen. Bovendien ontbreekt een lijst of zelfs een onderbouwing van de gebieden of elementen die onder de dubbelbestemmingen vallen.
- b. Beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa: In principe geldt hetzelfde voor de waarden binnen het beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa. De gebiedskenmerken worden correct beschreven in de toelichting, maar vervolgens ontbreekt de doorvertaling van deze waarden in de toelichting en de regels. Een concreet voorbeeld hierbij is het vastleggen van een horecafunctie in een beekdal. Beschouwd vanuit de doorvertaling van de kernkwaliteiten beek- en esdorpenlandschap Drentse Aa is deze functie niet passend en zou een plaats kunnen krijgen binnen het nog te vestigen transferium De Punt. Water: in de toelichting van de gemeente mist een visie op de beekdalen en een mogelijke vertaling in de regels. De beekdalen zijn wel opgenomen als genoemd in de bestemming Waarde - Beekdal, maar deze zijn niet uitgewerkt in termen van behoud van ruimte voor water in wateroverlastsituaties conform de provinciale omgevingsverordening.
- c. Natuur: Uit een inventarisatie van de verbeeldingen komen een aantal gebieden naar voren waar mogelijk het provinciale belang Natuur niet voldoende doorvertaling krijgt. De terreinen zijn eigendom van een terreinbeheerder. Als deze ook als EHS zijn aangewezen en helemaal als het nieuwe natuur betreft moet het als natuur op de kaart vermeld staan. In het oog springende voorbeelden zijn Friescheveen, Bongeveen, Hondstongen. De provincie constateert dat het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo niet op alle onderdelen in overeenstemming is met het provinciaal ruimtelijke belang. Verder valt op dat binnen gebieden met bestemming Natuur een aparte bestemming Water is opgenomen. Deze gebieden liggen ook in de EHS die als Natuur bestemd dienen te worden.
- d. Externe veiligheid: De veiligheidszones van Groningen Airport Eelde zijn niet in het bestemmingsplan opgenomen. Deze liggen over het plangebied.
- e. Geopark: In de toelichting van het bestemmingsplan worden de ambities vanuit het Geopark niet beschreven.

- f. Bij de doorvertaling van de essen is het idee van een landschappelijke eenheid van es en omgeving door middel van het vastleggen van randzones; bij een aantal essen is dat wel en bij een aantal is dat niet doorgevoerd. Wij adviseren u hierbij eenzelfde systematiek aan te houden.
- g. Landgoederen: In het bestemmingsplan zijn er drie verschillende bestemmingen voor landgoederen opgenomen. In het kader van de uniformiteit adviseren wij om landgoederen onder eenzelfde bestemming te laten vallen.
- h. Ruimtelijke kwaliteit: Het Landschaps Ontwikkelings Plan Tynaarlo (LOP) is goed in het bestemmingsplan beschreven. Wel behoeft de doorvertaling van de uitgangspunten van het LOP naar de regels aanvulling.
- i. Koningsas: De tekst die in de toelichting is opgenomen over de Koningsas is een verouderde tekst - de Koningsas bestaat uit de snelle en langzame werelden en niet alleen maar een contramal voor de snelweg. Bovendien is er geen sprake van een 'regionaal park'.

Gemeentelijke reactie

- a. De toelichting zal worden uitgebreid. Aangegeven zal worden hoe de cultuurhistorische waarden beschermd zijn. In de aanpassing van de paragraaf Cultuurhistorie zal dit worden meegenomen. Overigens zijn in de regels dubbelbestemmingen opgenomen, namelijk Waarde - Beekdal en Waarde - Es en Waarde - Flank. Door deze waardenbestemmingen worden de aanwezige waarden beschermd. De begrenzing van deze waarden is afgeleid van het provinciale beleid en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan. Op basis van luchtfoto's, kaarten van de ondergrond en de veldinventarisatie zijn de begrenzingen nader gedetailleerd op perceelsniveau. Aan de provincie is een nieuw tekstvoorstel voorgelegd ten aanzien van het aspect cultuurhistorie en zijn de dubbelbestemmingen nader uitgewerkt. De provincie heeft aangegeven met het tekstvoorstel te kunnen instemmen.
- b. Wat betreft het voorbeeld dat door de provincie wordt aangedragen: de horecabestemming is gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan. De eigenaar heeft aangegeven dat de vigerende rechten nog noodzakelijk zijn voor de gewenste ontwikkelingen. Inmiddels is bij vaststelling van de Nota van Uitgangspunten op 17 april 2012 door de gemeenteraad besloten deze ontwikkelingsruimte op basis van het vigerende bestemmingsplan te handhaven. Nadien is door het college bij de vaststelling van de 'Nota aanpassingen Functiekaart ' handhaving van de horecabestemming bevestigd. Overigens wordt het type horeca beperkt tot categorie I (zie begripsomschrijving van het bestemmingsplan).
Op de gronden voorzien van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal is geen uitbreiding van het agrarisch bouwperceel toegestaan, ook niet middels een afwijking dan wel wijzigingsbevoegdheid. Tevens zijn nieuwvestiging van een niet grondgebonden neventak en nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet toegestaan. Wel is middels een wijzigingsbevoegdheid functiewijziging mogelijk naar kwekerijen. In de regels zal

worden opgenomen dat deze functiewijziging niet kan plaats vinden binnen de dubbelbestemming Waarde- Beekdal.

Wat betreft het aspect Waarde-Beekdal in relatie tot wateroverlast-situaties is in een gesprek met de provincie een helder beeld gekregen waar deze opmerking op doelt. In de toelichting op het bestemmingsplan zal daarom een passage met betrekking tot dit onderwerp worden opgenomen.

- c. De terreinen van de natuurbeherende instanties dienen in principe bestemd te zijn als Natuur (uitgezonderd de gebieden die zijn aangemerkt als zijnde agrarisch natuurbeheer en ruime jas gebieden). Daartoe zijn de eigendomsgrenzen opgevraagd; deze worden overgenomen in de verbeelding. Alleen de hoofdwatgangen hebben de bestemming Water gekregen. De overige watgangen vallen onder de daar geldende gebiedsbestemmingen. Onder andere het betreffende natuurgebied Friescheveen zal de bestemming Natuur krijgen. Na overleg met de provincie zijn de kaders besproken voor de natuurbestemmingen. Een geactualiseerde verbeelding is voorgelegd aan de provincie. Voor een nadere uiteenzetting van de uitgangspunten ten aanzien van de bestemming Natuur wordt verwezen naar de inleiding, paragraaf 1.2.
- d. De veiligheidszones hoeven niet in een bestemmingsplan te worden opgenomen. Het luchthavenbesluit met betrekking tot de veiligheidszones wordt naar verwachting in 2015 vastgesteld. Op dat moment zal de juiste begrenzing van de veiligheidszones worden vastgelegd in een bestemmingsplan. Op dit moment ontbreekt de juridische basis voor een veiligheidszone.
- e. In de toelichting zal bij het onderdeel aardkundige waarden worden opgenomen dat een aanvraag is ingediend voor aanwijzing van de Hondsrug als UNESCO European Geopark. Deze status biedt kansen voor het behouden en ontwikkelen van de aardkundige en cultuurhistorische waarden, voor toeristisch-recreatieve voorzieningen en voor netwerkvorming. Het project richt zich op het in samenhang ontsluiten van de vele verhalen die in de Hondsrug besloten liggen voor Drenten en toeristen. Hiermee wordt op creatieve wijze de cultuurhistorische en geologische waarde van de Hondsrug geprofileerd. Belangrijke ankerpunten (zoals publiekstrekkingen, musea, geologische objecten, artefacten en monumenten) worden opgenomen in thematische routes die de historische rijkdom van het gebied laten zien. Een tekstvoorstel is aan de provincie teruggekoppeld.
- f. De bestemming Waarde - Es is gebaseerd op het landschapsontwikkelingsplan en de door de provincie aangewezen waardevolle esen. In het Landschapsontwikkelingsplan is geïnventariseerd waar deze waarden aanwezig zijn. Naar aanleiding van de opmerking van de provincie is gecheckt of de randzones voldoende in het bestemmingsplan zijn opgenomen.
- g. Inderdaad zijn er drie verschillende bestemmingen voor landgoederen opgenomen. Dit hangt samen met de beschermende regelingen in de vigerende bestemmingsplannen. Omdat wij het huidige beschermingsni-

veau willen handhaven, en geen veralgemenisering van de mogelijkheden op landgoederen voorstaan, wensen wij de verschillende bestemmingen te handhaven. Tevens gelden voor de verschillende landgoederen verschillende bouwregels. Een veralgemenisering van de bouwregels doet afbreuk aan de verschillende bestaande rechten.

- h. Zoals aangegeven bij de vorige punten, is nadrukkelijk rekening gehouden met het LOP, bij het bepalen van de bestemmingen en bestemmingsgrenzen. Ook in de regels wordt waar mogelijk rekening gehouden met het LOP. In hoofdstuk 6 van de toelichting zal dit verduidelijkt worden. In het verlengde van hetgeen genoemd onder punt a heeft een nader uitwerking plaatsgevonden ten aanzien van de waarden “Es - Beekdal - Flank”.
- i. De tekst over de Koningsas is geactualiseerd en teruggekoppeld aan de provincie.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De onderdelen Cultuurhistorie en landschap, beekdalen, Geopark, Externe veiligheid en Koningsas zijn aangevuld.
Regels	In de wijzigingsbevoegdheid voor de functiewijziging naar kwekerijen zijn de gronden gelegen binnen het beekdal uitgesloten.
Verbeelding	Het Friesche Veen, de Hondstongen en het Elsburger Onland hebben een Natuurbestemming gekregen; De begrenzing van de natuurbestemmingen is nader gepreciseerd.

Zienswijze nummer 3

Tennet TSO BV

Postbus 718

6800 Arnhem

Ontvangen op 30 januari 2013

Samenvatting

- a. Binnen de grenzen van het bestemmingsplan bevinden zich de volgende verbindingen:

- 110 kV-hoogspanningsverbinding Groningen Hunze-Gasselte Kraanlanden
- 220 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Zeyerveen

De bijbehorende ‘belemmerde’ strook voor de 110 kV-verbinding is 20,00 m gerekend vanuit het hart van de hoogspanningsverbinding (totale breedte 40,00 m) en voor de 220 kV-verbinding is 34,00 m gerekend vanuit het hart van de hoogspanningsverbinding (totale breedte 68,00 m). Op de verbeelding is nu de indicatieve zone opgenomen. Toestemmingen zijn niet nodig van TenneT voor de bredere indicatieve zone, maar alleen binnen de belemmerde strook. Indieners hebben het verzoek om op de verbeelding de maten conform de afmetingen van de belemmerde strook te wijzigen en een duidelijk verschil tussen de indicatieve zone en de belemmerde strook aan te geven op zowel de verbeelding als in de regels.

- b. Indieners hebben het verzoek om het volgende punt te wijzigen/aan te vullen in de bestaande tekst van artikel 6.2.13, Leiding: Gronden gelegen binnen de 20,00 m respectievelijk 34,00 m ter weerszijden van de op de verbeelding aangegeven dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding.

Gemeentelijke reactie

- a. De belemmerende strook zal conform de voorgestelde maatvoering worden opgenomen op de verbeelding. In artikel 30 Leiding - Hoogspanningsverbinding zal naar deze strook worden verwezen.
- b. De hoogspanningsverbinding is geregeld in artikel 30 Leiding - Hoogspanningsverbinding. Het is niet nodig om de exacte maten op te nemen in artikel 30. Deze maten zijn reeds op de verbeelding opgenomen. Wel zal worden verwezen naar de belemmerde strook.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De tekst over indicatieve zone en belemmerde strook is gewijzigd.
Regels	In artikel 30 Leiding - hoogspanningsverbinding is naar deze strook verwezen.
Verbeelding	De breedte van de belemmerde strook is gewijzigd.

Zienswijze nummer 4

Ministerie van Defensie, Commando Dienstencentra
 Postbus 40184
 8004 DD Zwolle
 Ontvangen op 7 februari 2013

Samenvatting

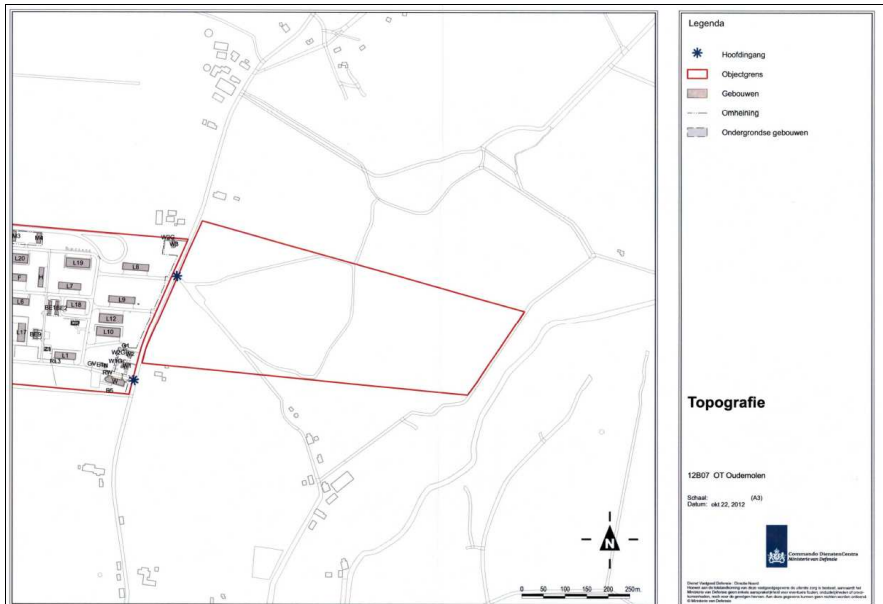
- a. Het Militair magazijnencomplex Oudemolen is bestemd als Maatschappelijk - Militair. Het terrein is correct aangegeven op de verbeelding met passende bouwregels in artikel 12.2 van de regels. Een uitzondering hierop vormt de in artikel 12.2.2a opgenomen beperking van de maximale bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen van 1 m op het voorerf en 2 m op het achtererf. In verband met de geldende beveiligingseisen van militaire complexen dient de vervanging van de bestaande afrastering door de standaardafrastering van militaire complexen mogelijk te zijn. Daartoe dient de maximale bouwhoogte van afrasteringen (voor en achtererf) te worden verhoogd tot 2,50 m.
- b. Binnen het plangebied ligt het militaire oefenterrein Oude Molen. Dit dient te worden bestemd als Maatschappelijk- Militair terrein, waarbij geen bestemmingen opgenomen mogen worden die een belemmering kunnen vormen voor de functionele bruikbaarheid van dat terrein. In het ontwerpbestemmingsplan is het oefenterrein bestemd als Natuur. Dit is in afwijking van de in het vigerende bestemmingsplan opgenomen bestemming en in afwijking van het feitelijk gebruik. Mede gelet op de

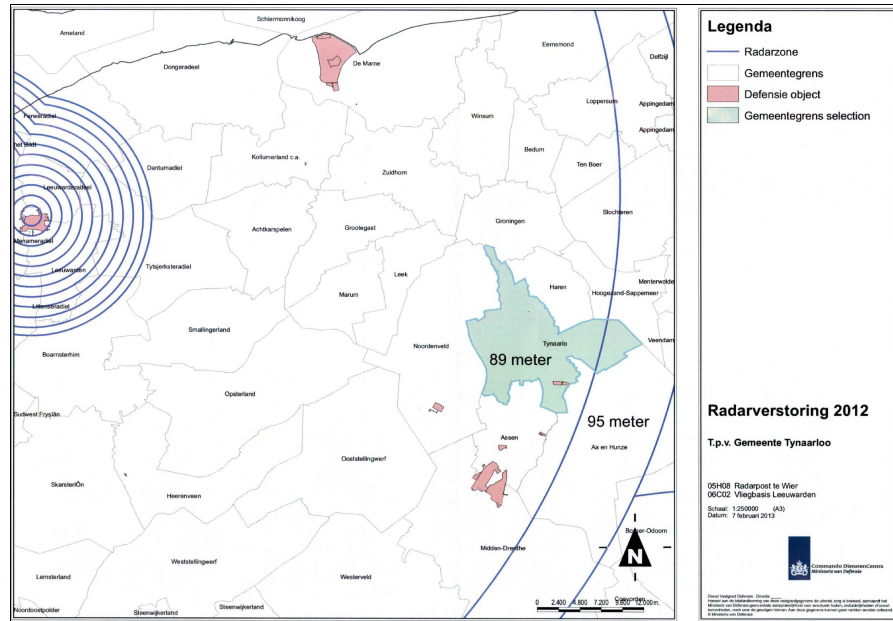
strijdigheid met het gestelde in het Barro en het Rarro dient de bestemming te worden gewijzigd.

- c. Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo is in zijn geheel gelegen binnen het verstoringsgebied van de radarpost Wier en de radar van de vliegbasis Leeuwarden. In verband hiermee zijn er in de gemeente ter voorkoming van radarverstoring beperkingen van toepassing op de bouw van gebouwen en overige bouwwerken die hoger zijn dan 89 m. Verzocht wordt in de toelichting een illustratief kaartje op te nemen, alsmede een globale beschrijving van de van toepassing zijnde restricties voor het ruimtegebruik.

Gemeentelijke reactie

- a. De regels zullen worden aangepast in die zin dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen niet meer dan 2,5 m mogen bedragen.
- b. De bestemming van het terrein zal hetzelfde blijven, er zal echter een aanduiding worden opgenomen ten behoeve van het oefenterrein.
- c. In de toelichting wordt het kaartje opgenomen met het radarverstoringsgebied evenals de volgende tekst: “Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo is in zijn geheel gelegen binnen het verstoringsgebied van de radarpost Wier en de radar van de vliegbasis Leeuwarden. In verband hiermee zijn er in de gemeente ter voorkoming van radarverstoring beperkingen van toepassing op de bouw van gebouwen en overige bouwwerken die hoger zijn dan 89 m.”

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De tekst en kaart betreffende het radarverstoringgebied is opgenomen.
Regels	De hoogte van erf- en terreinafscheidingen is verhoogd naar 2,5 m; Er is in de bestemming Natuur een functieaanduiding voor het oefenterrein opgenomen.
Verbeelding	Er is een aanduiding opgenomen voor het oefenterrein in de bestemming Natuur

Zienswijze nummer 5

Gasunie

Postbus 19

9700 MA Groningen

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Verzocht wordt om de ontbrekende hogedruk aardgastransportleidingen op de verbeelding op te nemen en de belemmeringsstroken op kaart 10 en 14 te vergroten.
- b. Indiener verzoekt om nieuwe bouwblokken buiten de belemmeringsstrook te brengen. Met nieuwe bouwblokken bedoelt indiener bouwblokken die niet als zodanig in het geldende bestemmingsplan zijn opgenomen.
- c. Indiener verzoekt de bestemming van G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 en de daarbij behorende gronden te wijzigen in Bedrijf - Gasontvangstation. Dit verzoek is enerzijds ingegeven door het feit dat Gasunie een beleid nastreeft om gasontvangstations op een eenduidige en uniforme wijze te bestemmen. Anderzijds liggen er veiligheidsaspecten die voor gasontvangstations gelden aan dit verzoek ten grondslag

(veiligheid van personen, goederen en milieu in de directe omgeving en het bedrijfszekere gastransport). Indien niet wordt overgegaan tot de bestemming Bedrijf - Gasontvangstation, dan wordt verzocht een aanduiding 'gasontvangstation' op te nemen. Een gasontvangstation valt binnen milieucategorie 3.1.

- d. Uit de verbeelding blijkt dat de toe- en de afvoerleidingen, met bijbehorende belemmeringenstrook, van en naar G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 niet op de verbeelding zijn opgenomen. Indieners verzoeken om dit alsnog te doen.
- e. Op de huidige verbeelding is om G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 een 'veiligheidszone - bevi' opgenomen.
 - 1. Indiener vraagt deze veiligheidszone te wijzigen in 'veiligheidszone - bedrijven'. Een gasontvangstation is geen inrichting in de zin van het Bevi, maar valt onder het Activiteitenbesluit.
 - 2. Indiener verzoekt de vorm en de grootte van de 'veiligheidszone' te wijzigen. De huidige 'veiligheidszone' heeft de vorm van een cirkel. Indiener verzoekt deze te wijzigen in een rechthoek met afgeronde hoeken. Ten aanzien van de grootte van de 'veiligheidszone' geldt dat deze 15 m ten opzichte van kwetsbare objecten dient te zijn, gemeten vanaf het bouwblok waarbinnen het gasontvangstation zich bevindt. Indieners verzoeken om ervoor te zorgen dat de grootte van de 'veiligheidszone' 15 m is.
- f. Ter bescherming van de aanwezige leidingen en het gasontvangstation, is het nodig om de dubbelbestemming Leiding - Gas met een belemmeringenstrook van 4 m rondom G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 op te nemen.
- g. Om afsluiters S-128, S-345 en S-346 zijn geen hekwerken geplaatst. Indiener verzoekt om op de verbeelding de belemmeringenstrook van 5 m rondom S-128, S-345 en S-346 op te nemen (zie afbeelding 3). Afsluiters S-138 en S-144 zijn voorzien van een beveiligd hek. De locaties zijn daardoor niet meer toegankelijk voor derden en de gronden kunnen niet anders worden gebruikt dan voor de afsluiters. Hierdoor kunnen de locaties van de afsluiters niet worden voorzien van een dubbelbestemming. Indieners verzoeken om een afzonderlijke bestemming op te nemen voor deze locaties.
- h. Verzocht wordt een artikel op te nemen voor de bestemming Bedrijf - Gasontvangstation, waarbij niet alleen de bestemmingsomschrijving, maar ook de maatvoering van belang is. In het bijzonder de hoogte van de perceel- en terreinafscheiding die minimaal 3 m dient te zijn. Indiener wil in de toekomst alle hekwerken om gasontvangstations verhogen tot 3 m. Mocht geen bestemming Bedrijf - Gasontvangstation worden opgenomen, dan wenst indiener een aanduiding 'gasontvangstation'.
- i. Verzocht wordt om aan artikel 48 een bepaling toe te voegen die betrekking heeft op de aanduiding 'veiligheidszone - bedrijven' en waarin wordt bepaald dat ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - bedrijven' geen kwetsbare objecten zijn toegestaan.

- j. Indieners verzoeken om een voorrangsbepaling in artikel 29 ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Gas op te nemen, zodat de bestemming Leiding - Gas voorrang krijgt boven alle overige bestemmingen (inclusief de overige dubbelbestemmingen).
- k. In artikel 29.5 is een afwijkingsmogelijkheid van de specifieke gebruiksregels in artikel 29.4 opgenomen dat gronden en bouwwerken kunnen worden gebruikt als risicogevoelig object. Indiener verzoekt om artikel 29.5 te schrappen.
- l. Indiener verzoekt om de dieptebeperking van 0,3 m in artikel 29.6, sub a, onder 3 en 4 te verwijderen.
- m. Indieners verzoeken om de activiteit onder artikel 29.6, sub a, onder 1 zodanig uit te breiden, dat ook het rooien van diepwortelende beplantingen en bomen omgevingsvergunningplichtig wordt.
- n. Indiener verzoekt om aan artikel 29.6, sub c toe te voegen dat een omgevingsvergunning slechts wordt afgegeven nadat er vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder.
- o. Verzocht wordt de toelichting op enkele punten aan te passen:
 1. Indieners verzoeken om de leidingen die niet op de verbeelding zijn opgenomen en waarvan indieners verzocht hebben om deze alsnog op de verbeelding op te nemen, ook in de toelichting (externe veiligheid in hoofdstuk 5.5 en in de bijlage het rapport 'Onderzoek Externe Veiligheid - Risicoanalyse') te verwerken. Tevens verzoeken indieners om het groepsrisico in relatie tot deze leidingen na te gaan.
 2. Indieners verzoeken om aandacht te besteden aan G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 en in het bijzonder aan het feit dat binnen de 'veiligheidszone - bedrijven' geen kwetsbare objecten zijn toegestaan.
 3. Op pagina 83 van de toelichting is een overzicht gegeven van de binnen het plangebied aanwezige hoge druk aardgastransportleidingen. In deze tabel is leiding N-504-20 niet meegenomen. Indieners verzoeken om dit alsnog te doen. Tevens verzoeken indieners om deze opsomming te wijzigen in de zin dat de leidingen juist worden aangeduid. Op dit moment worden bepaalde leidingen met een N aangeduid terwijl deze met een A moeten worden aangeduid (N-540, N-540-01, N-540-02, N-540-08, N-540-14, dienen allen aangeduid te worden met een A). Dit betreffen hoofdtransportleidingen die aangeduid worden met een A.
 4. In de tabel genoemde invloedsgebieden die bij de genoemde leidingen zijn opgenomen kloppen niet geheel. Indieners verzoeken om de juiste gegevens bij Gasunie op te vragen en in de tabel te verwerken.
 5. Op pagina 84 wordt over de bij de 10^{-6} contour van de hoge druk aardgastransportleiding geschreven. Deze contouren zouden op de verbeelding worden weergegeven en voorzien zijn van een passende regeling in de regels. Indieners verzoeken om deze contouren van de verbeelding af te halen.

6. Volgens indieners is de term 'belemmerde strook' die binnen de toelichting op verschillende plekken wordt gebruikt, niet juist. Het verzoek van indieners om dit te wijzigen in 'belemmeringenstrook'.
7. Indiener verzoekt om de termen 'gasdruk- en meetstations' te wijzigen in gasontvangstation(s). Zzie pagina 82 onder het kopje 'overige risicovolle inrichtingen', waar wordt gerefereerd aan 'drie gasdruk- en meetstations'.
8. Indieners verzoeken om de term 'PR 10⁻⁶ contour' en de daarbij genoemde afstanden uit de toelichting te schrappen. Volgens indieners gaat het niet over PR 10⁻⁶ contouren, maar om veiligheidsafstanden (zie artikel 13.2 lid 6 Activiteitenbesluit).

Gemeentelijke reactie

- a. De ligging van de hoge druk aardgastransportleidingen zijn opnieuw aangevraagd bij de Gasunie. Indien de genoemde leidingen ontbreken, dan worden deze alsnog opgenomen.
- b. Twee bouwvlakken lagen deels binnen de belemmeringenstrook. Het gaat om een bouwvlak aan de Bongveen 4 te Bunne en aan de Scheperijen 1 te Donderen. Deze bouwvlakken zijn enigszins gewijzigd, zodat het bouwvlak niet binnen de dubbelbestemming Leiding - Gas ligt. Overigens ligt binnen deze delen van het bouwvlak geen bebouwing.
- c. De gemeente wenst eveneens uniformiteit in de bestemmingen. De gasontvangstations (G.O.S) krijgen een aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijf - gasontvangstation'. Deze aanduiding houdt in dat het gasontvangstation (van milieucategorie 3.1) mogelijk is.
- d. De toe- en de afvoerleidingen, met bijbehorende belemmeringenstrook, van en naar G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 worden overgenomen.
- e. Om G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 wordt in plaats van de 'veiligheidszone - bevi' een 'veiligheidszone - bedrijven' opgenomen. De zone bedraagt 15 m vanaf het bestemmingsvlak en krijgt afgeronde hoeken.
- f. De dubbelbestemming Leiding- Gas met een belemmeringenstrook van 4 m wordt opgenomen rondom G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308.
- g. De genoemde afsluiters worden voorzien van de dubbelbestemming Leiding- Gas met een belemmeringenstrook van 5 m. Ook de afsluiters die zijn voorzien van een beveiligd hek krijgen deze dubbelbestemming, gezien de uniformiteit van de regels. Bovendien komen binnen de bestemmingen Agrarisch en Agrarisch - 1, Natuur en dergelijke diverse andere functies voor die eveneens niet specifiek zijn bestemd, te denken valt aan watergangen, wegen en dergelijke. Indiener heeft deze gronden in eigendom. Samen met de dubbelbestemming Leiding- Gas biedt dit voldoende rechtszekerheid.
- h. Binnen artikel 8 Bedrijf - Openbaar nut wordt de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - gasontvangstation' opgenomen. Er gelden standaard maten voor terreinafscheidingen. Voor hogere terreinafscheidingen is in

artikel 49 Algemene afwijkingsregels onder l. een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor het bouwen van hogere erf- en terreinafscheidingen. Bestaande hogere hekwerken worden geacht hieronder te vallen.

- i. Aan artikel 48 wordt de aanduiding 'veiligheidszone - bedrijven' toegevoegd. Ter plaatse worden geen kwetsbare objecten toegestaan. Zie tevens reactie onder e.
- j. Een voorrangsbepaling is niet nodig. Het feit dat het een dubbelbestemming betreft, betekent al dat dit bovenop de ter plaatse geldende bestemming(en) van toepassing is. Als voorbeeld wordt in de zienswijze de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2 genoemd, waarin in artikel 33.4, sub b, onder 1 is opgenomen dat voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,3 m onder het bestaande maaiveld geen omgevingsvergunning nodig is. Indiener acht dit strijdig met artikel 29.6, sub a, onder 4. Echter, beide bestemmingen zijn van toepassing. Op basis van de bestemming Waarde - Archeologie 2 is een omgevingsvergunning nodig voor ingrepen dieper dan 0,3 m, en op basis van de bestemming Leiding - Gas is eveneens een omgevingsvergunning nodig voor ingrepen dieper dan 0,3 m. Mochten in het bestemmingsplan andere regelingen zijn opgenomen die wel verschillen, dan gelden op de gronden die mede bestemd zijn voor de dubbelbestemming Leiding - Gas in ieder geval altijd de maten zoals genoemd in de bestemming Leiding - Gas.
- k. Artikel 29, lid 5 wordt geschrapt.
- l. De dieptebeperking van 0,3 m in artikel 29.6, sub a, onder 3 en 4 wordt behouden.
- m. De activiteit onder artikel 29.6, sub a, onder 1 wordt uitgebreid, zodat ook het rooien van diepwortelende beplantingen en bomen omgevingsvergunningsplichtig wordt.
- n. Aan artikel 29.6, sub c wordt toegevoegd dat een omgevingsvergunning slechts wordt afgegeven nadat er vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de leidingbeheerder.
- o. De toelichting wordt op onderstaande punten aangepast.
 1. De leidingen liggen buiten het plangebied.
 2. Dit wordt overgenomen in de toelichting.
 3. Dit wordt aangepast in de toelichting.
 4. Dit wordt aangepast in tabel 4.1 in de toelichting.
 5. Dit wordt aangepast in de toelichting, het staat niet op de verbeelding.
 6. Dit wordt aangepast in de toelichting.
 7. Dit wordt aangepast in de toelichting.
 8. Dit wordt aangepast in de toelichting.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	<ol style="list-style-type: none"> 1) Er is aandacht besteed aan G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 en in het bijzonder aan het feit dat binnen de 'veiligheidszone - bedrijven' geen kwetsbare objecten zijn toegestaan. 2) Op bladzijde 83 van de toelichting is een overzicht gegeven
-------------	--

	<p>van de binnen het plangebied aanwezige hoge druk aardgastransportleidingen. In deze tabel wordt leiding N-504-20 meegenomen. De leidingen N-540, N-540-01, N-540-02, N-540-08, N-540-14, zijn aangeduid met een A in plaats van een N.</p> <p>3). De tabel met de genoemde invloedsgebieden die bij de genoemde leidingen zijn opgenomen, wordt gewijzigd op basis van gegevens van de Gasunie.</p> <p>4). Op bladzijde 84 is het tekstdeel verwijderd wat betreft de weergave op de verbeelding en in de regels van de 10-6 contour van de hoge druk aardgastransportleiding</p> <p>5. de term 'belemmerde strook' wordt gewijzigd in 'belemmeringenstrook'.</p> <p>6. de termen 'gasdruk- en meetstations' wordt gewijzigd in gasontvangstation(s)</p> <p>7. de term 'PR 10-6 contour' en de daarbij genoemde afstanden worden uit de toelichting geschrapt en vervangen door 'veiligheidsafstanden van de gasleidingen'.</p>
Regels	<p>1) In artikel 8 Bedrijf - Openbaar nut is de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - gasontvangstation' toegevoegd. Deze aanduiding houdt in dat het gasontvangstation (van milieucategorie 3.1) mogelijk is.</p> <p>2) Artikel 29 lid 5 is geschrapt.</p> <p>3) Aan artikel 48 is de aanduiding 'veiligheidszone-bedrijven' toegevoegd.</p>
Verbeelding	<p>1) De twee bouwvlakken Bongveen 4 te Bunne en Scheperijen 1 te Donderen zijn qua vorm enigszins gewijzigd, zodat deze buiten de belemmeringenstrook liggen.</p> <p>2) De gasontvangstations hebben een aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - gasontvangstation' gekregen. Deze aanduiding houdt in dat het gasontvangstation (van milieucategorie 3.1) mogelijk is.</p> <p>3) De toe- en de afvoerleidingen, met bijbehorende belemmeringenstrook, van en naar G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 zijn overgenomen.</p> <p>4) Om G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308 is in plaats van de 'veiligheidszone - bevi' een 'veiligheidszone - bedrijven' opgenomen. De zone bedraagt 15 m vanaf het bestemmingsvlak en krijgt afgeronde hoeken.</p> <p>5) De dubbelbestemming Leiding- Gas met een belemmeringenstrook van 4 meter is opgenomen rondom G.O.S. N-103, G.O.S. N-254 en G.O.S. N-308.</p> <p>6) De afsluiters S-128, S-345 en S-346, S-138 en S-144 zijn voorzien van de dubbelbestemming Leiding- Gas met een belemmeringenstrook van 5 meter</p>

Zienswijze nummer 6 (zienswijze PlanMER)

N.V. Waterbedrijf Groningen

Postbus 24

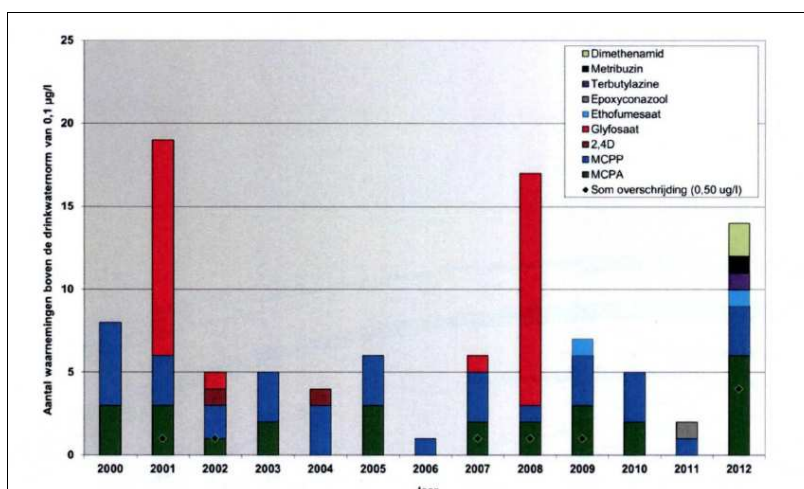
9700 AA Groningen

Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting

- a. Op pagina 59 staat vermeld: "Binnen de gemeente is ten oosten van Zuidlaren een waterwingebied aanwezig." Waterbedrijf Groningen verzoekt om deze zin aan te passen in: "Binnen de gemeente Tynaarlo zijn drie grondwaterbeschermingsgebieden aanwezig; in De Groeve, in De Punt en rondom de Drentsche Aa."
- b. Op pagina 73 staat vermeld: "Voor de Drentsche Aa moet de kwaliteit zo goed zijn dat het water geschikt is voor de bereiding van drinkwater." Dit is correct weergegeven, al mist de link met de provinciale omgevingsverordening (POV) van de provincie Drenthe. Waterbedrijf Groningen verzoekt om hier te refereren aan de provinciale omgevingsverordening van de provincie Drenthe.
- c. In afbeelding 5.6 op pagina 80 zijn de grondwaterbeschermingsgebieden voor De Punt en De Groeve incorrect weergegeven. Het gebied tegen fysieke bodemaantasting bij zowel De Punt als bij De Groeve bestaat sinds de POV-wijziging van 2010 niet meer. Dit gebied is aangewezen als grondwaterbeschermingsgebied.
- d. Het grondwaterbeschermingsgebied van de Drentsche Aa is correct weergegeven in figuur 5.7 op pagina 81. De naamgeving is echter incorrect. Waterbedrijf Groningen verzoekt om "gebied tegen fysieke bodemaantasting Drentsche Aa" te wijzigen in "grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa".
- e. In het ontwerp-planMER is een beoordeling van de oppervlaktewaterkwaliteit beschreven voor een goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel. De beoordeling van de oppervlaktewaterkwaliteit van de Drentsche Aa voor drinkwater ontbreekt. Waterbedrijf Groningen verzoekt om in paragraaf 5.2.1 de beoordeling van de Drentsche Aa op te nemen met betrekking tot de Besluit kwaliteitseisen monitoring water 2009 (BKMW). Op pagina 73 dient hiernaar te worden verwezen.
- f. In het ontwerp-planMER staat op pagina's 84 en 85 vermeld dat veel overstorten aanwezig zijn in het buitengebied. Dit betekent een belasting van het water met nutriënten, zware metalen en bestrijdingsmiddelen. Voor het overgrote deel van het gebied zijn deze belastingen, lokaal en tijdelijk van aard en hebben ze een zeer beperkte (indirecte) invloed. Waterbedrijf Groningen zou graag een overzicht willen ontvangen van deze overstortlocaties met x, y-coördinaten. Tevens zouden zij inzicht willen verkrijgen in de overstortfrequentie per overstort met de milieubelasting.
- g. Op pagina 87 staat vermeld: "Bij de bestrijdingsmiddelen overschrijdt geen enkele stof de KRW-norm". Met betrekking tot de BKMW is dit onjuist. In Glimmen, precies op de grens van gemeente Tynaarlo en gemeente Haren, neemt Waterbedrijf Groningen oppervlaktewater uit de Drentsche Aa in voor de drinkwaterproductie. In navolgende figuur zijn de overschrijdingen van bestrijdingsmiddelen ten opzichte van het drinkwatercriterium vermeld (zie voor de normering bijlage III van de BKMW). Voor bijvoorbeeld het jaar 2012 zijn er maar liefst 14 individuele overschrijdingen van de bestrijdingsmiddelen dimethenamid, metri-

buzin, terbutylazine, ethofumesaat, mcpp en mcpa geconstateerd. Ook is de som overschrijding van bestrijdingsmiddelen 4 maal overschreden.

- h. Met betrekking tot bestrijdingsmiddelen verzoeken wij u om dit niet te presenteren als een "zeer beperkte indirecte invloed" en "geen overschrijding van de KRW-norm". Wij verzoeken u om dit te verwoorden als "directe en indirecte invloed" en "leidt tot overschrijdingen van de KRW-norm." De nadelige invloed van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het stroomgebied op het oppervlaktewater is wel degelijk aanwezig en leidt tot normoverschrijdingen van de KRW-normen voor drinkwater.

Gemeentelijke reactie

- De toelichting wordt conform zienswijze aangepast.
- Op pagina 73 daar waar wordt vermeld: "Voor de Drentsche Aa moet de kwaliteit zo goed zijn dat het water geschikt is voor de bereiding van drinkwater." zal worden verwezen naar de provinciale omgevingsverordening (POV) van de Provincie Drenthe.
- Afbeelding 5.6 op pagina 80 zal worden aangepast, aangezien inderdaad het gebied tegen fysische bodemaantasting bij zowel De Punt als bij De Groeve sinds de POV-wijziging van 2010 niet meer bestaat. Dit gebied is aangewezen als grondwaterbeschermingsgebied.
- De naam van het grondwaterbeschermingsgebied van de Drentsche Aa in figuur 5.7 op pagina 81 wordt gewijzigd van "gebied tegen fysieke bodemaantasting Drentsche Aa" in "grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa".
- Toegevoegd wordt de beoordeling van de oppervlaktewaterkwaliteit van de Drentsche Aa voor drinkwater in paragraaf 5.2.1 met betrekking tot de Besluit kwaliteitseisen monitoring water 2009 (BKMW). Op pagina 73 zal hiernaar worden verwezen indien het waterbedrijf deze gegevens aanlevert.
- Voorzover passend binnen het doel van het MER, namelijk de beoordeling van de effecten van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, zal de tekst op pagina 87 worden aangepast. Het overzicht voert

te ver om op te nemen in het MER dat geldt voor het gehele bestemmingsplan buitengebied en is geschreven met het oog op de mogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied biedt. Het detailniveau van een dergelijk overzicht staat niet in verhouding tot het detailniveau van een Plan m.e.r. voor een bestemmingsplan buitengebied.

g/h. Met betrekking tot bestrijdingsmiddelen zullen de teksten worden aangepast.

Aanpassing planMER

	<ul style="list-style-type: none"> - Op pagina 59 de zin "Binnen de gemeente is ten oosten van Zuidlaren een waterwingebied aanwezig." Wordt vervangen door "Binnen de gemeente Tynaarlo zijn drie grondwaterbeschermingsgebieden aanwezig; in De Groeve, in De Punt en rondom de Drentsche Aa." - Op pagina 73 daar waar wordt vermeld: "Voor de Drentsche Aa moet de kwaliteit zo goed zijn dat het water geschikt is voor de bereiding van drinkwater." zal worden verwezen naar de provinciale omgevingsverordening (POV) van de Provincie Drenthe. - afbeelding 5.6 op pagina 80 zal worden aangepast, bij zowel De Punt als bij De Groeve - De naam van het grondwaterbeschermingsgebied van de Drentsche Aa in figuur 5.7 op pagina 81 wordt gewijzigd van "gebied tegen fysieke bodemaantasting Drentsche Aa" in "grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa". - toegevoegd wordt de beoordeling van de oppervlaktewaterkwaliteit van de Drentsche Aa voor drinkwater in paragraaf 5.2.1 met betrekking tot de Besluit kwaliteitseisen monitoring water 2009 (BKMW). Op pagina 73 zal hiernaar worden verwezen. <p>Met betrekking tot bestrijdingsmiddelen en overstorten zullen de teksten worden aangepast.</p>
--	---

Zienswijze nummer 6 (bestemmingsplan)

N.V. Waterbedrijf Groningen

Postbus 24

9700 AA Groningen

Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

- a. Binnen de gemeente Tynaarlo zijn drie grondwaterbeschermingsgebieden aanwezig; in de Groeve, in De Punt en rondom de Drentsche Aa. Deze drie grondwaterbeschermingsgebieden ontbreken. Verzocht wordt om deze drie grondwaterbeschermingsgebieden op te nemen in het bestemmingsplan.
- b. In paragraaf 3.10 op pagina 34 staat twee keer het woord "waterwingebied" genoemd. Verzocht wordt om dit te wijzigen in "grondwaterbeschermingsgebied". Tevens staat bij Onnen/De Punt het volgende genoemd: "Het is een gebied tegen fysische bodemaantasting en heeft de aanduiding minder kwetsbaar". Verzocht wordt om deze zin weg te laten. Het gebied tegen fysische bodemaantasting is in de Omgevings-

verordening van de Provincie Drenthe in 2010 gewijzigd in een grondwaterbeschermingsgebied. Dit geldt ook voor De Punt.

- c. In paragraaf 5.6.3 en in de tabel op pagina 100 zijn effecten benoemd van activiteiten op verschillende thema's. Water is één van de genoemde thema's. Voor de activiteiten 'landbouw' en 'glastuinbouw' zijn geen effectbepalingen benoemd voor het thema water, maar wel voor bijvoorbeeld landschap. Ten aanzien van de kwaliteit van het oppervlaktewater is het waterbedrijf van mening dat er wel degelijk een negatieve invloed is bij uitbreiding van landbouw en/of glastuinbouw. Dit geldt onder meer voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Verzocht wordt om alsnog deze effectbepaling uit te voeren.
- d. Tot slot een opmerking over de website www.ruimtelijkeplannen.nl. Na bekendmaking van het ontwerpbestemmingsplan blijkt dat dit plan lastig te vinden is op deze website. Tevens is het niet eenvoudig om te navigeren door de interactieve kaart met de vele legenda's. Verzocht wordt dan ook om deze plannen in de toekomst eenvoudiger op www.ruimtelijkeplannen.nl te plaatsen, inclusief kaartmateriaal in pdf-formaat.

Gemeentelijke reactie:

- a. De drie grondwaterbeschermingsgebieden worden opgenomen in het bestemmingsplan.
- b. In paragraaf 3.10 op pagina 34 wordt het woord "waterwingebied" gewijzigd in "grondwaterbeschermingsgebied". De zin "Het is een gebied tegen fysische bodemaantasting en heeft de aanduiding minder kwetsbaar" wordt verwijderd.
- c. In paragraaf 5.6.3 en in de tabel op pagina 100 staat de samenvatting van het MER. Voor de activiteit landbouw is wel een effectbepaling uitgevoerd voor het thema water, verwezen wordt naar het MER. Glastuinbouw is niet voor water beoordeeld. De toegestane oppervlakte is daarvoor te gering . beneden drempelwaarde, om deze reden is glastuinbouw alleen beoordeeld op natuur en landschap.
- d. Ruimtelijkeplannen.nl is een landelijke website. De website gaat uit van digitaal raadpleegbare plannen, opgesteld volgens bepaalde standaarden. Voor de pdf-bestanden van onze bestemmingsplannen verwijzen wij u naar onze website, www.tynaarlo.nl.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	1) de toelichting is aangevuld met informatie over de drie grondwaterbeschermingsgebieden; 2) In paragraaf 3.10 op pagina 34 wordt het woord "waterwingebied" gewijzigd in "grondwaterbeschermingsgebied". 3) De zin "Het is een gebied tegen fysische bodemaantasting en heeft de aanduiding minder kwetsbaar" wordt verwijderd.
Regels	De regels zijn aangevuld met een bescherming ten behoeve van het grondwater in de grondwaterbeschermingsgebieden;
Verbeelding	De drie grondwaterbeschermingsgebied zijn voorzien van de aanduiding Milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied;

Zienswijze nummer 7

IVN Eelde-Paterswolde, IVN Vries en IVN Zuidlaren

Hemstukken 32a

9761 KM Eelde

Ontvangen op 20 februari 2013

Samenvatting:

- a. De effecten van het voornemen van intensivering en schaalvergroting baren het IVN ernstige zorgen. Het beeld op blz. 199 confronteert ieder met de significante negatieve effecten in de gehele gemeente in het bijzonder op het Natura 2000-gebied Drentsche Aa. Men vraagt zich af of het instrumentarium om negatieve effecten tegen te gaan voldoende is. Naar hun mening is het onvoldoende om de huidige kwaliteit van bodem, water, lucht, natuur en leefomgeving te behouden, laat staan te verbeteren.
- b. Het in algemene zin toekennen van een bouwblok bij bijna elke reeds bestaande bebouwing voor agrarische bestemming leidt tot een forse schaalvergroting en een totaal ander karakter van de gemeente en heeft een grote inbreuk op de karakteristieke kleinschaligheid. Een landschappelijk inpassingsplan is onvoldoende waarborg. Nu duidelijk is wat de effecten zijn van het voornemen intensiveren en schaalvergroting pleit het IVN ervoor af te zien van dit voornemen en het bestemmingsplan werkelijk conserverend op te stellen door uit te gaan van het alternatief bij recht.
- c. De verworven EHS zou als Natuur bestemd worden en voor nog niet verworven delen zou een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen. Uit de provinciale EHS kaart (niet in de toelichting) blijkt dat veel toekomstige EHS gebieden een Agrarisch - 1 bestemming hebben. Kenmerkende kleine natuurelementen als houtwallen, -singels, poelen, dobben en veentjes hierin en in de bestemming Agrarisch staan echter niet aangeduid met functieaanduiding natuur. Dat geldt ook voor natuurelementen groter en kleiner dan 3 ha. in eigendom van particulieren.
- d. Op blz. 103 staat dat die gebiedjes middels bestemmingsregels wel beschermd zijn. Artikel 4.7.a.3, het verbod van kappen van bomen en houtgewas in bestemming Agrarisch -1, slaat alleen op de enkele plekken met de aanduiding natuur. Voor Agrarisch staat geen regel ter bescherming vermeld. Bij de regels van Waarde -Beekdal, Waarde - Cultuurhistorie, Waarde - Es en Waarde - Flank is soms niet en soms wel aangegeven dat diep wortelende beplanting niet verwijderd mag worden. Dat zou voor alle gebieden moeten gelden. Het IVN vraagt de verbeelding/ bestemmingsregels zodanig aan te passen dat de bescherming van kleine natuurelementen duidelijk is. IVN gaat ervan uit dat het wijzigen van bodemprofiel ook betrekking heeft op dempen van poelen of veentjes. Zo niet, dan is ook voor bescherming van deze landschapselementen (hier) meer duidelijkheid vereist.
- e. Het IVN mist aandacht voor de vele pingoruïnes in de gemeente. Deze ijstijdrelicten zijn in het landschap te herkennen soms als ronde laag-

ten, als watervoerende veentjes en soms als bosjes opgegroeid op uitgedroogde veentjes. In de planMer ontbreken deze ijstijdrelicten in de opsomming van de karakteristieken van het Esdorpenlandschap op blz. 112. IVN verzoekt deze ijstijd relicten in het bestemmingsplan te benoemen en te beschermen.

f. Blad 1:

1. -Het noordelijk deel van de EHS ten westen van plan Ter Borch heeft opeens een bestemming groen recreatief uitloopgebied gekregen. De natuurfunctie is verdwenen. Welke onderbouwing is hiervoor? Verzocht wordt de natuurfunctie aan dit gebied te geven.
2. Het Elsburger Onland is een belangrijk natuurgebied, onderdeel van de EHS, in eigendom van een stichting en van Natuurmonumenten. Toch heeft het gebied voor een deel de bestemming Agrarisch - 1. Het IVN vraagt de bestemming te wijzigen in Natuur.

g. Blad 2

1. Het landgoed Westerbroek (als zodanig genoemd in de toelichting) aan de Hooiweg heeft geen bestemming landgoed. Ook de bestemming Wonen buitenplaats (W-BPS) ontbreekt (opmerking: is aanduiding Wonen - landgoed (W-L) geen duidelijker en logischer aanduiding?). De arcering van beschermd dorpsgezicht is aanwezig, de letters WR-BD niet. Ten zuidwesten grenzend aan dit terrein is een bosje dat als N (of landgoed?) bestemd zou moeten worden. Voor landgoed De Marsch (Hooiweg) geldt hetzelfde, geen bestemming landgoed, evenmin die als Wonen buitenplaats. Arcering beschermd dorpsgezicht wel, de letters WR-BD niet aanwezig.
2. Op de hoek Helmerdijk ten westen van Spierveen ligt het biologisch veeveesbedrijf 't Hoogveld. Het bouwvlak ligt in bestemming Natuur. Volgens de regels is dat niet mogelijk. Moet het een andere bestemming hebben?
3. In de bocht van de Helmerdijk ligt het zogenaamde Bakkersbosje (particulier bezit). Dit is op de kaart niet aangeduid als natuur. Maakt volgens de provinciale kaart deel uit van de EHS.

h. Blad 3

1. Op de hoek Rodeweg/Bongveenweg is ten onrechte het perceel aangeduid als biomestvergistingsbedrijf. Zo ook in bijlage 3. De omschrijving 'biomestvergistingsbedrijf' betekent een industriële bestemming. Hier is alleen sprake van drie mestsilos die ongeveer 20 jaar geleden midden in het (akker-)land zijn neergezet. Indiener vraagt om een passende bestemmingen of aanduiding.

Verwijderd:

i. Blad 8

1. Het gebied rondom de Lugtenburgerweg, Molenweg, Eskampenweg, richting Burgemeester Legroweg wordt voor een groot deel als natuur beheerd door diverse eigenaren. De bestemming Natuur is hier van toepassing.
2. In de Nota van Uitgangspunten is vastgesteld dat het Bongveen ten zuiden van het vliegveld de bestemming Natuur zou krijgen. Dat is niet gebeurd. IVN verzoekt dit alsnog te doen.

- j. Blad 9
 1. In landgoed Vennebroek ontbreken de aanduidingen WR-BD en W-BPS.
 2. In landgoed De Braak ontbreekt de aanduiding W - BPS.
 3. Landgoed Lemferdinge is ten onrechte geheel bestemd als Maatschappelijk. Alleen het gebouw zou als zodanig geduid moeten worden en de omgeving als N - L. Bovendien ligt het landgoed in WR - BD.
 4. Ten oosten daarvan aan de Lemferdingelaan staat een aantal huizen. Die liggen in het beschermde dorpsgezicht, maar het bouwvlak strekt zich te veel naar het noorden uit.
 5. De Lemferdingelaan vormt de noordgrens van het landgoed De Duinen. De bouwvlakken voor Huis de Duinen en de naast gelegen boerderij zijn ter plekke ook te ruim. Bovendien ontbreekt de aanduiding N - L, dat geldt ook voor het gebiedje aan de westzijde dat als A - 1 bestemd is. Ook de aanduiding W - BPS en WR - BD ontbreken.
 6. In landgoed Vosbergen en Oosterbroek ontbreken de aanduidingen N - L en WR - BD
- k. Blad 10
 1. Op de Noordes van Zuidlaren zijn twee bosschages, tussen De Kampen en de Schutsweg. Het ene bosje is ten noorden van de gastransportleiding, de andere ten zuiden daarvan. Beide gebieden kennen een archeologische waarde (WR - A2). Er zou ook een cultuurhistorische waarde aan deze bosjes toegekend moeten worden (WR - C), aangezien deze reeds in 1878 vermeld worden.
- l. Blad 13
 1. Onderaan links liggen twee gebieden met natuurwaarden: van Weeringsbos en Hammingabos. Direct aansluitend liggen gebieden met agrarische bestemming en 'wro-zone - afwijkingsgebied 1'. Het IVN pleit er sterk voor dat de aansluitende bestemming geen recreatief gebruik kent, geen extra bouwvlak kent en dat het gebruik van de agrarische bestemming niet ten nadele van de natuurwaarden van de eerder genoemde bossen gaat.
- m. In de regels ontbreekt een tijdsaanduiding voor het branden van lichtmasten bij paardenbakken en bij het golfterrein in Eelde. Ons voorstel is dat ze tot 22.00 uur mogen branden.
- n. Het IVN is positief over de aandacht voor archeologische waarden en over het opnemen van de monumentale bomen in het bestemmingsplan. Het IVN is positief over het slechts toestaan van vergistingsinstallaties behorende tot categorie A, als nevenactiviteit via een afwijkings-/wijzigingsprocedure (planMER pagina 42). Op een boerenerf kan het vergisten van eigen mest de emissie van het broeikasgas methaan verminderen.

Gemeentelijke reactie

- a. Het beeld op blz. 199 van het MER geeft de ammoniakdepositie weer, waarbij significante negatieve effecten in de gehele gemeente in het

bijzonder op het Natura 2000-gebied Drentsche Aa niet uit te sluiten zijn. In het bestemmingsplan is opgenomen dat bij uitbreiding van stallen de ammoniakemissie niet mag toenemen. Wel is hiervan een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, echter die geeft aan dat aangetoond dient te zijn dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie.

- b. Zoals is aangegeven onder a, is het bestemmingsplan aangepast aan het MER, in die zin dat 'intensivering en schaalvergroting' alleen mogelijk is, mits geen toename van ammoniakdepositie en bij afwijking mits geen significante gevolgen. IVN verzoekt uit te gaan van het alternatief bij recht. De extra mogelijkheden die daarbuiten worden geboden in het bestemmingsplan zijn alleen mogelijk op basis van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. Er zal dus altijd een toets plaatsvinden. In het bestemmingsplan zijn als toetsingsgronden onder andere opgenomen:

- de afwijkingsbevoegdheid niet wordt toegepast indien de gronden mede bestemd zijn voor Waarde - Beekdal en Waarde - Es;
- de uitbreiding landschappelijk acceptabel wordt ingepast door middel van een landschappelijk inpassingsplan. De gemeente toetst dit aan het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan.
- aangetoond dient te worden dat de uitbreiding, indien deze gepaard gaat met een toename van landbouwhuisdieren, niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden;
- aangetoond dient te worden dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de verkeerssituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de geomorfologische en cultuurhistorische, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

Kortom, in de flexibiliteitsbepalingen zijn diverse waarborgen opgenomen om te komen tot een goede inpassing van de uitbreiding van agrarische bedrijven en ter voorkoming van significante effecten van de Natura 2000 gebieden.

- c. De natuurbestemming wordt gecontroleerd en aangepast. Overigens is het doel om alle verworven EHS (niet zijnde agrarisch natuurbeheer danwel ruime jas gebied) als Natuur te bestemmen. Voor nog niet verworven delen is reeds een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in de regels van het ontwerp bestemmingsplan. De provinciale EHS kaart wordt opgenomen in de toelichting. Overigens is het uitgangspunt om terreinen kleiner dan 3 ha te laten vallen onder de omliggende agrarische bestemmingen. In de agrarische bestemmingen vormt 'het behoud van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden' onderdeel van de bestemmingsomschrijving. Tevens gelden diverse Waarden - bestemmingen.
- d. In artikel 3.7 en 4.7 zal een regeling worden opgenomen ter behoud van aanwezige kleinschalige natuurelementen, waartoe het verbod van kappen van bomen en houtgewas van toepassing wordt verklaard. Wat be-

treft de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank en Waarde - Openheid zijn de 'Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden' afhankelijk van de specifieke waarde die de bestemming beschermd. Dit hoeft niet in iedere bestemming te gaan om het verwijderen van diepwortelende beplanting. De overige genoemde waarden worden middels de verschillende waardenbestemmingen voldoende beschermd.

- d. De pingoruïnes (soms als ronde laagten, als watervoerende veentjes en soms als bosjes opgegroeid op uitgedroogde veentjes) zullen in het planMer worden opgenomen in de opsomming van de karakteristieken van het Esdorpenlandschap op blz. 112. Dit zal eveneens in de toelichting benoemd worden. De pingoruïnes zullen beschermd worden in de regels, op basis van een 'Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden'.

- e. Blad 1:

1. In en rond de streek Peizermade is in de afgelopen jaren een groot aantal plannen ontwikkeld en uitgevoerd. Genoemd kunnen worden de waterberging en natuurontwikkeling de Onlanden, het transferium Hoogkerk, de wijk Ter Borch en de herinrichting van de provinciale weg N372. De bewoners van Peizermade hebben aangegeven graag ter compensatie van al deze voorzieningen een groene buffer te zien tussen Peizermade (oostzijde) en de stad Groningen. Die ontwikkelingen zijn voor de provincie Drenthe mede aanleiding geweest om op de bij de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe behorende kaart "EHS 2013" de aanduiding "EHS" te schrappen. Er is sprake van een "stadsrandzone". Vanuit het EHS- beleid zijn er dan ook geen doelsoorten aangegeven die in het gebied dienen te worden gerealiseerd. De opmerking van het IVN dat de betreffende gronden deel uitmaken van de EHS is dus niet juist. Ook op de "ontwerpkaart EHS 2013" komt het gebied als zodanig niet meer voor. Het inrichtingsplan voor het gebied is door de Bestuurscommissie Peize in nauwe samenwerking met de bewoners van Peizermade, de Vereniging Natuurmonumenten, het waterschap Noorderzijlvest, de Dienst Landelijk Gebied en de gemeenten Noordenveld, Groningen en Tynaarlo opgesteld. De Vereniging Natuurmonumenten participeert in het toekomstige beheer van het gebied. Om de plannen te verduidelijken zal aan de toelichting een paragraaf over de Groene buffer Peizermade worden toegevoegd, waarbij o.a. aandacht wordt geschonken aan de volgende aspecten:

- het inrichtingsplan;
- toets aan beleidskaders;
- de omgevingsaspecten, waaronder de vormvrije m.e.r.- beoordeling;
- archeologisch onderzoek;
- Advies Natuurwaarden d.d. 9 oktober 2012.

Het inrichtingsplan respecteert de verkaveling van het gebied. Huidige kavelsloten worden verbreed en er ontstaan waterkanten met natuurvriendelijke oevers. Evenwijdig aan de verkavelingstructuur/sloten worden houtsingels aangelegd. Het gebied wordt in “kamers” verdeeld. Een wandel- of struinroute leidt de bezoeker van kamer naar kamer. Bosjes zorgen voor afwisseling in open en besloten delen. In het plan is rekening gehouden met een aantal belangrijke zichtassen en zichtpunten. Vanaf het transferium komt een fietsroute eerst langs de nieuwe aan te leggen ontsluitingsweg naar de wijk Ter Borch. Al snel kunnen de fietsers de route via de Madijk vervolgen, zodat men los van de weg fietst met meer beleving van de groene buffer. De fietsroute blijft echter aan de rand van de buffer. Door de buffer komt alleen een wandelroute. Het gebied zal zich grotendeels spontaan en door middel van beheer gaan ontwikkelen. Alleen de hoofdstructuur van watergangen en opgaande beplanting wordt aangelegd. Voor het overige geldt dat door de juiste condities te scheppen (grond- en waterpeilen en afgraven voedselrijke toplaag) beoogde vegetaties tot ontwikkeling kunnen komen. In het noordelijk deel van het plangebied (hooilanden) wordt geen grond afgegraven, maar zal worden verschaald door maaien en afvoeren. In het zuiden wordt aangesloten op de sfeer van het Stadspark met bosjes en grasvelden. Daar kan bijvoorbeeld een speelweide en/of picknickplek worden gesitueerd. Het zuidelijk deel bestaat verder uit een moeraszone waarvoor de gronden ca. 10 cm worden afgegraven. Het plangebied bevat voorzieningen voor wandelaars, fietsers en kanoërs. Om de aantrekkelijkheid te vergroten wordt gestreefd naar een afwisseling van het gebied. Vanuit Peizermade en Ter Borch kan een ommetje worden gemaakt. Conclusie: er is sprake van de aanleg van nieuwe natuur in combinatie met dagrecreatieve voorzieningen voor wandelaars, fietsers en kanoërs. Het gebied maakt niet langer deel uit van de EHS. De stadsrandzone is met de dubbelbestemming Groen - Recreatief Uitloopgebied en Waarde - Beekdal afdoende beschermd. De zienswijze om aan het gebied de bestemming Natuur toe te kennen wijzen wij daarom af.

f. Blad 2

1. De letters van het beschermd dorpsgezicht gelden voor een heel vlak. Daarom zijn deze niet overal op de kaart te zien. In de (digitale) verbeelding komen de letters niet meer terug. Alleen nieuwe landgoederen zijn in de verbeelding als zodanig aangeduid. Voor meer informatie wordt verwezen naar de inleiding, paragraaf 1.2.
2. Het bouwvlak op de hoek Helmerdijk ten westen van Spierveen zal worden opgenomen in de agrarische bestemming in plaats van de bestemming Natuur.
3. Aangezien het Bakkersbosje kleiner is dan 3 ha (ongeveer 9.000 m²), valt het onder de agrarische bestemming, met de daarbij behorende (uit te breiden) beschermingsregime voor natuur- en landschapselementen, zoals aangegeven onder punt c. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 1.2.

g. Blad 3

1. De mestopslag op de hoek Roderweg/Bongveenweg is voorzien van een aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - mestopslag'. Voor deze mestsilos is een aparte procedure gevolgd en de bestaande rechten worden hier behouden.
- h. Blad 8
1. Het gebied rondom de Lugtenburgerweg, Molenweg, Eskampenweg, richting Burgemeester Legroweg wordt inderdaad voor een groot deel als natuur beheerd door diverse eigenaren. De oppervlakte van het gebied bedraagt echter minder dan 3 ha, waardoor het blijft vallen onder de agrarische bestemming, met bijbehorend beschermingsregime. Verwezen wordt naar paragraaf 1.2.
 2. In de zienswijze wordt gedoeld op de toetsingskaart behorende bij de Nota van Uitgangspunten. Het Bongveen krijgt alsnog de bestemming Natuur.
- i. Blad 9
1. Zie reactie g onder 1.
 2. Zie reactie g onder 1.
 3. Zie reactie g onder 1.
 4. De bestemmingsvlakken van de woningen ten oosten van Landgoed Lemferdinge aan de Lemferdingelaan is gebaseerd op de kadastrale percelen. De begrenzingen zullen niet gewijzigd worden.
 5. Zie reactie g onder 1.
 6. Zie reactie g onder 1.
- j. Blad 10
1. De gebiedsbestemmingen zijn naast de betreffende functie allen gericht op behoud en bescherming van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.
- k. Blad 13
1. Het enige verschil is dat ter plaatse van de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' het bouwen buiten het bouwvlak maximaal een aaneengesloten vierhoek mag omvatten, die niet meer bedraagt dan 2,5 ha (inclusief het bestaande bouwvlak). Het gaat om bouwen buiten bestaande bouwvlakken. Er mogen geen nieuwe bouwvlakken gerealiseerd worden. Er gelden aanvullende voorwaarden, conform artikel 3.4.1.a.
- l. De verlichting bij een golfbaan wordt geregeld in het Activiteitenbesluit. Hierin is bepaald dat de verlichting bij een gelegenheid voor sportbeoefening in de buitenlucht tussen 23.00 uur en 07.00 uur is uitgeschakeld, als ook indien er geen sport wordt beoefend noch onderhoud plaatsvindt. Deze regel geldt tevens voor bedrijfsmatige paardenhouderijen. Voor particuliere paardenbakken zal een bepaling in de regels worden opgenomen waarin het gebruik van verlichting tussen 23.00 uur en 07.00 uur wordt verboden.
- m. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	1) De provinciale EHS kaart is opgenomen in de toelichting; 2) De pingoruïnes zijn in de toelichting benoemd; 3) De toelichting is aangevuld met een paragraaf over de Groene buffer Peizermade;
Regels	1) In artikel 3.7 en 4.7 is een regeling opgenomen ter behoud van aanwezige kleinschalige natuurelementen; 2) In de regel is een beschermde regeling opgenomen voor pingoruïnes; 3) Er is een regeling ten behoeve van het gebruik van lichtmasten bij paardenbakken toegevoegd.
Verbeelding	1) De natuurbestemming is gecontroleerd en gewijzigd; 2) De bestemmingsvlakken van de woningen ten oosten van Landgoed Lemferdinge zijn verkleind op basis van de luchtfoto;

Zienswijze nummer 8

Luchtverkeersleiding Nederland Air Traffic Control the Netherlands

Postbus 75200

1117 ZT Luchthaven Schiphol

Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

LVNL verzoekt:

- a. In de toelichting te verwijzen naar de cns-apparatuur van LVNL en de bijbehorende toetsingsvlakken.
- b. In de regels het ontvangstation, alsmede de TAR op te nemen welke in het plangebied opgesteld staan.
- c. De toetsingsvlakken van het ontvangstation, alsmede de TAR op te nemen op de verbeelding.
- d. De toetsingsvlakken van de overige op en in de omgeving van de luchthaven aanwezige cns-apparatuur op te nemen in de regels en de verbeelding, indien van toepassing.
- e. Te borgen dat indien de maximale hoogte van een bouwplan een toetsingsvlak doorsnijdt, advies wordt ingewonnen bij LVNL over het effect hiervan op de goede werking van de cns-apparatuur.

Gemeentelijke reactie

- a. De toelichting wordt aangevuld met de aangeleverde tekst.
- b. Het ontvangstation en de TAR zullen in de verbeelding worden opgenomen. In de regels zal worden aangesloten bij het voorstel van de indiener.
- c. De toetsingsvlakken van het ontvangstation en van de TAR zullen in de verbeelding en in de regels worden opgenomen conform het voorstel van de indiener.
- d. De toetsingsvlakken van de overige apparatuur zullen worden opgenomen in de verbeelding en regels, indien van toepassing.
- e. Indien in het bestemmingsplan de mogelijkheid wordt geboden tot een hoogte te bouwen waarmee een toetsingsvlak wordt doorsneden zal de

voorwaarde worden opgenomen dat advies ingewonnen dient te worden bij LVN.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De toelichting is aangevuld met de door de indiener aangeleverde tekst.
Regels	De regels zijn aangevuld ter bescherming van de werking van het ontvangststation, de TAR en overige apparatuur.
Verbeelding	De toetsingsvlakken zijn opgenomen.

Zienswijze 9

Natuur- milieufederatie

Hertenkamp 6

9401 HL Assen

Ontvangen op 19 februari 2013

Samenvatting

- a. Volgens de Planbeschrijving (paragraaf 6.1) is de bestemming Natuur toegekend aan: "De feitelijk verworven EHS alsmede de overige natuurgebieden groter dan 3 hectare. Gronden in eigendom van natuurbeherende instanties, groter dan 3 hectare, vallend in de EHS en waarvan de inrichting tot natuurgebied vaststaat of reeds is uitgevoerd, zijn eveneens bestemd als Natuur". Natuur- en Milieufederatie is van mening dat deze zinnen niet logisch samenhangen en dus nog redactie behoeven. Naar hun mening zouden alle gronden die behoren tot de begrensde Ecologische Hoofdstructuur en zijn verworven, als Natuur moeten worden bestemd.
- b. Alle natuurterreinen buiten de EHS, die in bezit zijn van een natuurbeherende instantie, zouden in principe de bestemming Natuur moeten krijgen. De grens van 3 ha vindt indiener in hoge mate arbitrair maar zij kunnen wel leven met het besluit om kleine natuurelementen een goed herkenbare aanduiding te geven op de plankaart, in plaats van de bestemming Natuur (zie verder onder kopje Landschapselementen). Een flink aantal natuurterreinen groter dan 3 ha heeft nog niet de bestemming Natuur gekregen. Indiener verzoekt de natuurterreinen groter dan 3 ha de bestemming Natuur te geven.
- c. Voor de wijziging van de bestemming Agrarisch en Agrarisch - 1 in Natuur is een wijzigingsregel opgenomen. Het is inspreker niet duidelijk waarom die bestemmingswijziging alleen zou kunnen plaatsvinden op gronden met de bestemming Waarde - Beekdal. Natuur- en Milieufederatie verzoekt om de voorwaarde te schrappen dat aangetoond moet worden dat er geen sprake is van onevenredige schade aan aangrenzende (agrarische) bedrijven.
- d. Volgens de planbeschrijving (paragraaf 6.1) maken kleinere natuur- en bosgebieden weliswaar onderdeel uit van de betreffende agrarische gebiedsindeling, maar zijn ze middels de bestemmingsregels wel beschermd. Natuur- en Milieufederatie is van mening dat de gemeente de

landschapselementen goed in beeld moet hebben, zodat ze niet per ongeluk van de kaart kunnen verdwijnen of worden aangetast. Inspreker verzoekt alle landschapselementen, zoals bosjes en singels, op de verbeeldingen aan te geven met een aanduiding 'houtwal' of 'natuur'.

- e. Aan uitbreidingen van agrarische gebouwen of bedrijfsgebouwen kunnen, volgens de bestemmingsregels, nadere eisen worden gesteld in verband met het landschaps- en bebouwingsbeeld. Via een omgevingsvergunning kunnen uitbreidingen van agrarische gebouwen, niet agrarische bedrijfsgebouwen en bijvoorbeeld paardenbakken mogelijk worden gemaakt. Daarbij moet volgens de bestemmingsregels steeds sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing. Natuur- en Milieufederatie gaat ervan uit dat in beide gevallen toetsing zal plaatsvinden aan het Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Inspreker verzoekt om naast het al bestaande LOP een beeldkwaliteitsplan te ontwikkelen en hier in de bestemmingsregels naar te verwijzen.
- f. Naar mening van de Natuur- en Milieufederatie moet de lichtuitstraling van paardenbakken in het landelijk gebied zoveel mogelijk worden beperkt, met het oog op het behoud van de kernkwaliteit duisternis. Behalve de genoemde regels voor masthoogte, het aantal masten en straalrichting van de lampen, verzoekt Natuur- en Milieufederatie om aan de regels het volgende toe te voegen;
 - 1. Er mag niet meer dan 60 LUX/ m² worden geproduceerd, gemeten op 1 meter boven de bodem van de bak.
 - 2. De verlichting mag niet worden gebruikt tussen 23.00 en 7.00 uur.
- g. Zonnepanelen zijn niet toegestaan op gronden die de bestemming Natuur hebben of Waarde - Es, Waarde - Beekdal, Waarde - Flank of Waarde - Beschermd dorpsgezicht. Ook in gebieden zonder de genoemde bestemmingen kan een cluster zonnepanelen op de grond het landschapsbeeld verstoren. Daarom adviseert Natuur- en Milieufederatie om in artikel 49 de voorwaarde op te nemen dat de panelen zo goed mogelijk wordt ingepast.
- h. Natuur- en Milieufederatie verzoekt voor een aantal gebieden de bestemming te wijzigen in Natuur (in hoofdstuk 4 van deze nota zijn deze opmerkingen nader uitgesplitst).
- i. Het Elsburger onland is merendeels eigendom van een stichting en wordt als natuurgebied beheerd. Het oppervlaktewater is een belangrijk onderdeel van dit natuurgebied en moet daarom ook als Natuur worden bestemd en niet als Water.
- j. Onduidelijk is waarom de binnen het natuurgebied gelegen (a.g.v. waterstanden in grootte variërende) oppervlaktewater (punt 3 in bijlage) apart wordt bestemd als Water. Het zou meer voor de hand liggen om deze oppervlakte integraal onderdeel uit te laten maken van de bestemming Natuurgebied, zoals dat bijvoorbeeld ook voor de zuidelijker gelegen veenplas in het Bongveen geldt.
- k. Natuur- en Milieufederatie is van mening dat de bestemming natuurgebied voor de cultuurgronden in de Hullen e.o. onjuist is. Deze gronden

zijn geen eigendom van natuurbeschermingsorganisaties en zijn voor zover bekend in gebruik bij boeren.

- l. Natuur- en Milieufederatie is verbaasd over de relatief grote oppervlakte grond in het beekdal van de Drentse Aa, ten zuiden van de Groningerstraat, die een Horecabestemming heeft.
- m. Percelen die agrarisch zijn bestemd, maken deel uit van het landgoed Lemferdinge en bestaat uit (park)bos. Deze oppervlakte zou moeten worden toegevoegd aan de bestemming van de rest van het landgoed (maatschappelijk) of moet worden bestemd als natuurgebied.
- n. Er is een grondruil in voorbereiding met de Kraus Groeneveld Stichting. De gronden die NM in bezit krijgt, zijn op de plankaart als Agrarisch bestemd. In verband met deze grondruil wordt geadviseerd om de te verwerven gronden al de bestemming Natuur te geven. Tevens is een historische tuin in beheer van het IVN, bestemd voor Wonen. Dit is onjuist.
- o. Kaartbeeld is niet duidelijk over hoe de bestemming van het hunebed is begrensd ten opzichte van de aangrenzende woonbestemmingen.
- p. Het perceel ruilgrond De Broeken/Zwarte Lent is eigendom van HDL. Het betreft hier een perceel ruilgrond dat geen deel uitmaakt van de EHS. Het moet dus niet de bestemming Natuur hebben, maar dezelfde agrarische bestemming als de omringende landbouwgronden.

Gemeentelijke reactie

- a. De redactie van deze zinnen zal worden aangepast in de Planbeschrijving (paragraaf 6.2). De bestemming Natuur is toegekend aan de feitelijk verworven EHS (uitgezonderd de beheersgebieden) alsmede de overige natuurgebieden groter dan 3 hectare. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 1.2.
- b. De grens is op 3 ha gelegd, omdat de kleinere landschapselementen al dan niet in bezit van natuurbeherende instanties, agrariërs en anderen, in voldoende mate beschermd worden binnen de ter plaatse geldende agrarische bestemmingen. In de agrarische bestemmingen is het volgende geregeld. In de bestemmingsomschrijving is opgenomen het behoud van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden. Daarnaast zal een extra bescherming in het plan worden opgenomen in de vorm van een vergunningplicht (aanleg) voor werken ter bescherming van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische elementen binnen de twee agrarische bestemmingen. Verder zijn in de diverse Waardenbestemmingen omgevingsvergunningen vereist voor werken en werkzaamheden ter bescherming van het landschap en natuur. Zo zijn de voor Waarde - Beekdal aangewezen gronden, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het beekdal.
- c. Voor de gronden gelegen binnen de begrenzing van de EHS die (nog) niet in eigendom zijn van natuurbeherende instanties geldt een wijzigingsbevoegdheid naar Natuur. Dit geldt dus niet alleen voor gronden die liggen

binnen Waarde - Beekdal. De aanduiding Natuur wordt voor deze gronden verwijderd. In plaats daarvan wordt in de wijzigingsregel de verwijzing naar de kaarten van de provincie voor wat betreft de begrenzing van de EHS opgenomen. De voorwaarde dat geen onevenredige schade mag ontstaan voor aangrenzende (agrarische) bedrijven, zal worden geschrapt voor wat betreft het omzetten van gronden gelegen binnen de EHS naar Natuur.

- d. Verwezen wordt naar het gestelde onder punt b. De aanduiding 'houtwal' is alleen gehanteerd voor houtwallen die nog niet geheel gerealiseerd zijn, maar die wel gerealiseerd dienen te worden. De bijgevoegde kaarten met eigendommen van Staatsbosbeheer zullen worden meegenomen bij het aanpassen van de begrenzing van de bestemming Natuur. Daarbij blijven wel de algemene uitgangspunten van toepassing zoals de grens van ca. 3 ha.
- e. Het LOP geeft inderdaad een goed beeld voor initiatiefnemers, waaraan voldaan moet worden wat betreft landschappelijke inpassing. Dit betreft vastgesteld gemeentelijk beleid, wat de gemeente als landschappelijk toetsingskader hanteert. De suggestie voor het opstellen van een beeldkwaliteitsplan is een goede suggestie, echter dit gaat de reikwijdte van dit bestemmingsplan buitengebied te buiten. Bij de vaststelling van de Nota van uitgangspunten is al gereageerd op het verzoek voor het opstellen van een beeldkwaliteitsplan, het standpunt van de gemeente blijft ongewijzigd.
- f. De regeling zal worden opgenomen in het bestemmingsplan.
- g. De formulering van artikel 49 j zal worden aangepast.
- h. De begrenzing van de bestemming Natuur wordt aangepast aan de genoemde natuurgebieden, voor zover groter dan 3 ha en uitgezonderd de beheersgebieden. Voor wat betreft Peizermade:

In en rond de streek Peizermade is in de afgelopen jaren een groot aantal plannen ontwikkeld en uitgevoerd. Genoemd kunnen worden de waterberging en natuurontwikkeling de Onlanden, het transferium Hoogkerk, de wijk Ter Borch en de herinrichting van de provinciale weg N372. De bewoners van Peizermade hebben aangegeven graag ter compensatie van al deze voorzieningen een groene buffer te zien tussen Peizermade (oostzijde) en de stad Groningen. Die ontwikkelingen zijn voor de provincie Drenthe mede aanleiding geweest om op de bij de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe behorende kaart "EHS 2013" de aanduiding "EHS" te schrappen. Er is sprake van een "stadsrandzone". Vanuit het EHS- beleid zijn er dan ook geen doelsoorten aangegeven die in het gebied dienen te worden gerealiseerd. De opmerking van het IVN dat de betreffende gronden deel uit maken van de EHS is dus niet juist. Ook op de "ontwerpkaart EHS 2013" komt het gebied als zodanig niet meer voor. Het inrichtingsplan voor het gebied is door de Bestuurscommissie Peize in nauwe samenwerking met de bewoners van Peizermade, de Vereniging Natuurmonumenten, het waterschap Noorderzijlvest, de Dienst Landelijk Gebied en de gemeenten Noordenveld, Groningen en Tynaarlo opgesteld. De Vereniging Natuurmonumenten

participeert in het toekomstige beheer van het gebied. Wij verbazen ons dan ook over de opmerking van de Milieufederatie dat de zienswijze op dit onderdeel mede namens de Vereniging Natuurmonumenten zou zijn ingediend. Om de plannen te verduidelijken zal aan de toelichting een apart hoofdstuk Groene buffer Peizermade worden toegevoegd, waarbij onder andere aandacht wordt geschonken aan de volgende aspecten:

- het inrichtingsplan;
- toets aan beleidskaders;
- de omgevingsaspecten, waaronder de vormvrije m.e.r.-beoordeling;
- archeologisch onderzoek;
- Advies Natuurwaarden d.d. 9 oktober 2012.

Het inrichtingsplan respecteert de verkaveling van het gebied. Huidige kavelsloten worden verbreed en er ontstaan waterkanten met natuurvriendelijke oevers. Evenwijdig aan de verkavelingstructuur/sloten worden houtsingels aangelegd. Het gebied wordt in “kamers” verdeeld. Een wandel- of struinroute leidt de bezoeker van kamer naar kamer. Bosjes zorgen voor afwisseling in open en besloten delen. In het plan is rekening gehouden met een aantal belangrijke zichtassen en zichtpunten. Vanaf het transferium komt een fietsroute eerst langs de nieuwe aan te leggen ontsluitingsweg naar de wijk Ter Borch. Al snel kunnen de fietsers de route via de Madijk vervolgen, zodat men los van de weg fietst met meer beleving van de groene buffer. De fietsroute blijft echter aan de rand van de buffer. Door de buffer komt alleen wandelroute. Het gebied zal zich grotendeels spontaan en door middel van beheer gaan ontwikkelen. Alleen de hoofdstructuur van watergangen en opgaande beplanting wordt aangelegd. Voor het overige geldt dat door de juiste condities te scheppen (grond- en waterpeilen en afgraven voedselrijke toplaag) beoogde vegetaties tot ontwikkeling kunnen komen. In het noordelijk deel van het plangebied (hooilanden) wordt geen grond afgegraven, maar zal worden verschaald door maaien en afvoeren. In het zuiden wordt aangesloten op de sfeer van het Stadspark met bosjes en grasvelden. Daar kan bijv. een speelweide en/of picknickplek worden gesitueerd. Het zuidelijk deel bestaat verder uit een moeraszone waarvoor de gronden ca. 10 cm worden afgegraven. Het plangebied bevat voorzieningen voor wandelaars, fietsers en kanoërs. Om de aantrekkelijkheid te vergroten wordt gestreefd naar een afwisseling van het gebied. Vanuit Peizermade en Ter Borch kan een ommetje worden gemaakt. Conclusie: er is sprake van de aanleg van nieuwe natuur in combinatie met dagrecreatieve voorzieningen voor wandelaars, fietsers en kanoërs. Het gebied maakt niet langer deel uit van de EHS. De stadsrandzone is met de dubbelbestemming Groen - Recreatief Uitloopgebied en Waarde - Beekdal afdoende beschermd. De zienswijze om aan het gebied de bestemming Natuur toe te kennen wijzen wij daarom af.

- i. Het Elsburger onland zal worden bestemd als Natuur.
- j. De bestemming Natuur zal worden uitgebreid.

- k. De percelen zijn gecontroleerd en voor zover de gronden niet in bezit zijn van Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten zullen ze een agrarische bestemming krijgen.
- l. De horecabestemming is gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan. De eigenaar heeft aangegeven dat de vigerende rechten nog noodzakelijk zijn voor de gewenste ontwikkelingen. Inmiddels is bij vaststelling van de Nota van uitgangspunten door de gemeenteraad in 17 april 2012 besloten deze ontwikkelingsruimte op basis van het vigerende bestemmingsplan te handhaven.
- m. De begrenzing van de bestemming Maatschappelijk zal worden uitgebreid.
- n. De percelen die betrokken zijn in de grondruil zullen conform grondruil worden bestemd. De tuin van het IVN hoort ruimtelijk gezien bij de woonfunctie en zal daarom deze bestemming behouden.
- o. Het hunebed heeft inderdaad geen specifieke bestemming of aanduiding gekregen, maar is op grond van de monumentenwetgeving voldoende beschermd.
- p. Het perceel zal agrarisch worden bestemd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	1) In de Planbeschrijving (paragraaf 6.2) worden zinnen vervangen: "De feitelijk verworven EHS alsmede de overige natuurgebieden groter dan 3 hectare, gronden in eigendom van natuurbeherende instanties, groter dan 3 hectare, vallend in de EHS en waarvan de inrichting tot natuurgebied vaststaat of reeds is uitgevoerd, zijn eveneens bestemd als Natuur". Dit wordt vervangen door: De bestemming Natuur is toegekend aan de feitelijk verworven EHS alsmede de overige natuurgebieden groter dan 3 hectare.
Regels	1) De regeling voor lichtmasten bij paardenbakken is toegevoegd. 2) Artikel 3.8.d.2 en 3.8.d.4, 4.8.d.2 en 4.8.d.4 worden verwijderd. 3) aan artikel 49 j wat betreft zonnepanelen is toegevoegd dat de panelen landschappelijk worden ingepast.
Verbeelding	1) De begrenzing van de bestemming Natuur is aangepast. 2) De bijgevoegde kaarten met eigendommen van Staatsbosbeheer en de overige bijlagen zullen worden meegenomen, voor zover het natuurelementen groter dan 3 ha betreft. De cultuurgronden in de Hullen e.o. worden daarbij deels anders bestemd. 3) Het Elsburger onland is bestemd als Natuur. 4) De bestemming Maatschappelijk van Landgoed Lemferdinge is uitgebreid. 4) De percelen die betrokken zijn in de grondruil met de Kraus Groeneveld Stichting zijn conform grondruil bestemd. 5) Het perceel ruilgrond De Broeken/Zwarte Lent is agrarisch bestemd.

Zienswijze nummer 10

Vereniging VOLE

Postbus 47

Paterswolde

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

- a. Indieners heeft betrekking op de baanverlenging. Indieners lezen in het Plan MER in de conclusie op blz. 205 dat: "met name het voornemen (worstcase scenario) sterk negatieve effecten kan hebben op de aspecten Natura 2000, overige natuur, geurhinder en in minder mate ook op bodem, water, klimaat en landschap." En dat het Alternatief bij Recht maar een vrij geringe uitbreiding betekent ten opzichte van de autonome ontwikkeling, en het verzoek van indieners om dit alternatief te kiezen.
- b. Indieners stellen dat door te ijveren voor uitbreiding van de luchthaven de milieugebruiksruimte voor stikstof verbindingen opgesoupeerd heeft ten koste van de agrarische sector.

Gemeentelijke reactie

- a. Op basis van de uitkomsten van het MER is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen ter beperking van de ammoniakemissie. Bij recht is het mogelijk om stallen te bouwen, mits is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Verder is bij afwijking uitbreiding van stallen mogelijk mits is aangetoond dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie. De beperking van de ammoniakdepositie op agrarische bedrijven zal ook een positieve invloed hebben op bijvoorbeeld het geuraspect. In de inleiding wordt nader op dit aspect ingegaan.
- b. Ten behoeve van de uitbreiding van de luchthaven is een milieueffectrapport opgesteld. De milieueffecten zijn daarin afgewogen en meegenomen om te komen tot besluitvorming. Dat staat verder los van dit bestemmingsplan. De uitbreiding van de luchthaven betreft een autonome ontwikkeling. Zoals onder a gesteld, is in het bestemmingsplan rekening gehouden met Natura 2000 en ammoniakdepositie.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	De regels voor ammoniakemissie zijn enigszins gewijzigd, zie inleiding (paragraaf 1.2 van deze nota).
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 11

LTO Noord

Morra 2

9204 KH Drachten

Ontvangen op 21 februari 2013

Samenvatting

- a. In art. 3.1 onder k. en in artikel 4.1 onder h. wordt in de bestemmingsomschrijving gesproken over de functie "het opwekken van elektriciteit door middel van (co)vergisting." Allereerst moet hierbij worden opgemerkt dat (co)vergisting lang niet altijd meer plaatsvindt om ter plaatse elektriciteit op te wekken. Steeds vaker is de output van een installatie geen elektriciteit maar (groen) gas. Daarnaast is het van belang vast te stellen dat het komende decennium op de agrarische bedrijven allereerste innovaties op het vlak van be- en verwerken van landbouwkundige (bij-)producten zullen plaatsvinden. Mest en andere stoffen van het eigen bedrijf worden niet alleen vergist maar ook met andere processen (bv. destilleren, drogen of vergassen) be- of verwerkt. Indieners verzoeken in het van voornoemde artikelen in de bestemmingsomschrijving een zinsnede op te nemen die ook deze ontwikkelingen als een reguliere functie op een agrarisch bedrijf beschouwt/toestaat.
- b. Indieners verzoeken om de artikelen 3.4.1 en 4.4.1 aan te passen. Indieners voorstel behelst: ten behoeve van vergroting van het oppervlak gebouwen voor landbouwhuisdieren, mits wordt voldaan aan generieke eisen ten aanzien van het toepassen van emissie-arme stalsystemen en de toename van de ammoniakemissie zo nodig wordt gecompenseerd door middel van mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld saldering), of anderszins (bijvoorbeeld doordat een NB-wetvergunning is of kan worden afgegeven) wordt aangetoond dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en habitatsoorten bij gevolg niet zal verslechteren en er geen significant verstoring effect zal zijn op de kwalificerende soorten van een Natura 2000-gebied. Indieners verzoeken om andere artikelen binnen de voorschriften (o.m. artikel 3.4.1, lid a. sub 6, artikel 3.4.1. lid d.
- c. Op verschillende locaties binnen het plangebied is sprake van een bestaand agrarisch bouwvlak dat ligt onder de dubbelbestemming Waarde Beekdal of Waarde - Es. In de artikelen 3.4.1. lid a sub 3 en 4.4.1 onder a sub 2., wordt bepaald dat het bij afwijking toestaan van oprichting van bebouwing aansluitend op het bestaande bouwvlak (het impliciet toekennen van een groter bouwvlak) niet wordt toegestaan bij gronden die mede bestemd zijn voor Waarde - Beekdal en Waarde - Es. Indieners stellen dat deze bedrijven binnen het bouwvlak dat hen bij recht is toegewezen worden opgesloten. Volgens indieners staat dat haaks op het feit dat de Kaart bij de Provinciale Omgevingsvisie in een als "landbouwgebied" geduide omgeving zijn gelegen. Volgens indieners moeten deze genoemde bedrijven vergelijkbare ontwikkelmogelijkheden krijgen als de ondernemers die niet onder de duiding Beekdal of Es vallen. Indie-

ners verzoeken om 3.4.1. lid a sub 3 en 4.4.1 onder a sub 2. uit de voorschriften te verwijderen. Indieners stellen dat voor die situaties waar genoemde bedrijven letterlijk op de rand van de aanduiding Beekdal of Es liggen, ook een herziening van de arcering op de plankaart uitkomst kan bieden.

- d. Op de plankaart staat vermeld dat aan de boomkwekerij aan de Tienelweg in Zuidlaren een "waarde archeologische verwachting 2" wordt toegekend. Deze duiding suggereert dat er sprake is van een ongeroerd archeologisch bodemarchief. Indieners beroepen zich op het feit dat in december 2011 een provinciaal convenant is gesloten over de thematiek van agrarisch grondgebruik en archeologie. Naar aanleiding van een onderzoek hierover is er afgesproken dat bestaande percelen met laan- en parkbomen vrijgesteld zullen worden van een onderzoeks- en vergunningplicht in relatie tot landbouwkundig gebruik. Op grond hiervan stellen indieners dat het kaartbeeld in het bestemmingsplan ter plaatse (en eventueel ook op andere percelen binnen de gemeente waar sprake is van Laan- en Parkbomen teelt) zal moeten worden ontdaan van het stempel "waarde archeologische verwachting".
- e. Indieners verzoeken om het actualiseren van archeologische kaarten.
- f. In artikel 37 wordt een aantal activiteiten benoemd dat binnen het gebied dat bestemd is als Waarde Beekdal, aan een vergunningplicht is verbonden. Indieners stellen dat een dergelijke vergunningplicht niet nodig is zeker als het gaat om "het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage". Volgens indieners zijn dit ingrepen die nodig zijn om de agrarische productieomstandigheden te behouden c.q. te verbeteren.
 - 1. In artikel 37.3 lid a sub 7 en 9 wordt gesteld dat een omgevingsvergunning nodig is voor "het blijvend omzetten van grasland in bouwland" en "het scheuren van grasland. Volgens indieners moet een agrarische ondernemer zelf kunnen bepalen of hij of zij ergens gras wil telen of maïs, of aardappels of welk gewas dan ook. Volgens indieners is dat binnen de gebieden die met de "waarde beekdal" zijn geduid, structureel akkerbouwmatige teelten plaatsvinden, sprake is van wisselteelt (bv. gras- aardappelen-maïs) en sprake is van (intensief beheerd) grasland. Indieners stellen dat genoemde artikelen staan dergelijk gebruik in de weg.
 - 2. Indieners verzoeken om de artikelen zoals in het vorige punt beschreven te schrappen. De waarden als beschreven in art. 37.1 geven op geen enkele wijze aanleiding om regulerend op te treden in de dagelijkse praktijk van het gebruik van percelen.
- g. Voor de gebieden aangeduid met Waarde - Es en Waarde - Flank is een omgevingsvergunning nodig voor het aanbrengen of verwijderen van diepwortelende beplantingen. Volgens indieners is het hierbij dat nergens duidelijk wordt wat diepwortelende gewassen zijn en evenmin wordt uitgelegd hoe en waarom diepwortelende gewassen een inbreuk zouden veroorzaken op de waarden die ter plaatse zijn gesignaleerd. In-

dieners verzoeken om genoemde bepaling, in artikelen 40.3 lid a. sub 2 en 41.2 lid a. sub 2 te verwijderen.

- h. Indieners verzoeken om verduidelijking van de artikelen 42.3 lid a onder 1, artikel 37.3 lid a sub 3 en artikel 40.2 (over respectievelijk "opgaande beplanting" en "opgaande teeltvormen") om zo een beter beeld te krijgen van de gevolgen.
- i. Verzocht wordt in overleg te treden met de bestaande kwekerijen en een bouwvlak in te tekenen met daarbinnen ruimte voor ontwikkeling. Indieners verzoeken om in artikel 7.2.2 lid b. van de voorschriften genoemde 125% van de bestaande oppervlakte vervangen worden door een afwijkingsregel die het mogelijk maakt om binnen een bepaalde maximale oppervlakte buiten het bouwvlak te mogen bouwen (conform de regeling voor overige agrarische bedrijven).
- j. In de bouwregels onder de artikelen 3.2.2 lid h. en 4.2.2 lid i. wordt gesteld dat de dakhelling van bedrijfsgebouwen ten minste 20° en ten hoogste 60° mag bedragen. Volgens indieners laat deze bepaling technisch geen ruimte voor andere dakvormen dan een puntdak. Volgens indieners is de ontwikkeling van agrarische bedrijfsgebouwen steeds vaker dat wordt gekozen voor ronde dakvormen (bv. serrestal, boogstal). Naar aanleiding hiervan pleitten indieners voor zo'n benadering.
- k. Indieners stellen dat de gebruiksregels in 3.5.2 lid e. en 4.5.2 lid e (waarin de opslag van mest en andere (agrarische) producten buiten het bouwvlak wordt als strijdig gebruik gezien) een belemmering vormen voor dagelijkse praktijk van de agrarische sector. Dit geldt ook voor de artikelen 3.6 lid c. en 4.6 lid c (door middel van een omgevingsvergunning specifiek voor (vaste) "mestopslag of de opslag van agrarische producten middels een plaat" een mogelijkheid geboden om af te wijken van de gebruiksregels). deze afwijking kan niet worden toegepast in Waarde - Beekdal, - Es of - Flank. Indieners pleitten ervoor dat de tijdelijke opslag (max. 6 maand) van alle producten (aardappelen, bieten, de opslag van geoogst product, bijvoorbeeld hooi of kuilgras of maaisel dat vrijkomt bij het onderhoud van watergangen) in de gebruiksregels wordt toegestaan. In relatie tot de milieuaspecten van dergelijke opslagen kan worden volstaan met een verwijzing naar het Activiteitenbesluit waarin voorwaarden zijn gekoppeld aan de opslag van agrarische producten (agrarische bedrijfsstoffen).
- l. Voor de realisatie van mestilo's buiten het bouwvlak is in de twee agrarische bestemmingen een afwijking opgenomen. Het feit dat hierbij de gebieden worden uitgesloten die mede bestemd zijn voor Waarde - Beekdal, - Es, - Flank of - Openheid, vinden indieners een te algemene benadering.
- m. In het bestemmingsplan is geen mogelijkheid opgenomen voor nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf Ook in de actuele situatie zijn er binnen de gemeente Tynaarlo agrarische bedrijven gevestigd op een locatie waar bedrijfsontwikkeling lastig zo niet onmogelijk is. Dit leidt tot de behoefte om op een andere locatie het bedrijf te kunnen vestigen. Hiervoor kunnen soms bestaande agrarische bedrijfslocaties voor worden

benut maar zijn er ook situaties denkbaar waarin hervestiging op een logische maagdelijke locatie wenselijk is. Graag zouden wij zien dat in dit bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid wordt opgenomen die het mogelijk maakt om in daarvoor geschikte gebieden een nieuw grondgebonden agrarisch bedrijf te stichten. .

- n. Indieners stellen dat de bestemming Natuur onterecht is toegewezen. Dit geldt voor de percelen langs het Zeegserloopje, de Eekhoornse Loop en in de omgeving van het tuinbouwbedrijf Arends in Paterswolde. Indieners verzoeken om de kaart nog eens te screenen en alleen die percelen als natuur aan te duiden die gezien worden als onderdeel van de (herijkte) EHS en door een Natuurbeschermende Organisatie zijn verworven en ingericht. Praktisch betekent dit dat gronden binnen de EHS die agrarisch beheerd worden (met of zonder beheersovereenkomst conform het natuurgebiedsplan), of gronden van een Waterschap die enigermate natuurlijk zijn ingericht, niet als natuur beschouwd mogen worden.

Gemeentelijke reactie

- a. In artikel 3.1.k en 4.1.h zal worden opgenomen het opwekken van elektriciteit en/of de productie van bio-ethanol door middel van (co)vergisting, met dien verstande dat dit uitsluitend is toegestaan voor zover gebruik wordt gemaakt van eigen geproduceerde mest en eigen en/of van derden afkomstige co-substraten worden toegevoegd, en de opgewekte energie en/of ethanol wordt ingezet op het eigen bedrijf. De overige be- en verwerking van mest en andere stoffen van het eigen bedrijf zoals in de zienswijze genoemd willen wij niet bij voorbaat mogelijk maken.
- b. Op basis van de uitkomsten van het MER is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen ter beperking van de ammoniakemissie. De regeling in het bestemmingsplan zal worden aangepast aan de meest recente inzichten. Deze regeling is inmiddels bekend bij de LTO. Bij recht is het mogelijk om stallen te bouwen, mits is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Verder is bij afwijking uitbreiding van stallen mogelijk mits is aangetoond dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie. In de inleiding van deze nota is nader op dit onderwerp ingegaan.
- c. De waarden en de begrenzings daarvan zijn ontleend aan vastgesteld beleid, namelijk de provinciale Omgevingsvisie (<http://www.drenthe.info/kaarten/website/geoportaal/index.php?e=@GBI&p=DATASETLIST%7Cb>) en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan (LOP). De begrenzings zijn gecontroleerd en nader gedetailleerd met luchtfoto's, topografische atlasgegevens, bestemmingsgrenzen van vigerende bestemmingsplannen en de inventarisatie van het gebied. Binnen de waardenbestemmingen is in de bestemmingsomschrijving beschreven wat de exacte waarde van het gebied is. Grote

delen van het buitengebied van Tynaarlo vallen binnen het provinciale beleid onder de noemer 'landbouw'. Daarnaast is het provinciale beleid gericht op behoud van de waarden. Ook op de visiekaart uit de provinciale omgevingsvisie ligt een arcering over de gebieden, aangegeven als 'landbouw' ten behoeve van de beekdalen. Het behouden en versterken van de karakteristieke kenmerken van de verschillende landschapstypen, zoals de essen en de beekdalen is van belang binnen het provinciale beleid. Ook in het gemeentelijke LOP is dit opgenomen.

Overigens is binnen de bouwvlakken bij recht al een ruimte van 10% tot 25% ontwikkelruimte opgenomen. Bouwen buiten het bouwvlak is echter in bijvoorbeeld de beekdalen niet toegelaten. Binnen het bestemmingsplan wordt geen nadere ruimte geboden. Mocht er in individuele gevallen toch behoefte aan meer uitbreiding zijn, dan dient dat apart, buiten dit bestemmingsplan, te worden afgewogen. Overigens zijn, daar waar indieners van zienswijze voor een specifieke situatie de begrenzing van het beekdal betwijfelen, de begrenzingen gecontroleerd.

- d. Verwezen wordt naar paragraaf 1.2, waarin staat aangegeven welke vormen van agrarisch gebruik zonder onderzoek toegestaan zijn. Daarnaast is het perceel van een andere kwekerij (overzijde weg) op dit aspect beoordeeld door de gemeente. Bij zienswijze nummer 73 zijn de resultaten weergegeven.
- e. Zie d.
- f. De waarden van het beekdal liggen in het hydrologisch systeem, de natuurwaarden en het landschap ter plaatse. De hoofdrichting van de ruimte is evenwijdig aan de beek. Daarnaast is sprake van een nadere onderverdeling van de ruimte loodrecht op de stroomrichting van de beek. In het laaggelegen centrum van het beekdal, langs de beek, zijn de openheid en het fijnmazige slotenpatroon kenmerkend. Meer naar de rand van het beekdal zijn juist de beslotenheid en de opeenvolging van kleinere ruimte karakteristiek. Graven in de grond kan wel degelijk invloed hebben op het ter plaatse aanwezige hydrologische systeem en op het landschap. Om die reden zijn omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden vereist. Wel heeft de gemeente besloten enkele activiteiten uit de vergunningplicht te halen (zie paragraaf 1.2, onder Beekdal).
- g. Bij Waarde-Es en Waarde-Flank is de waarde gerelateerd aan het aanwezige reliëf, de openheid op de es en de bodem. Diepwortelende beplanting kan (onomkeerbaar) afbreuk doen aan deze waarden. In de toelichting zal worden aangegeven wat diepwortelende beplanting is. Diepwortelende beplanting betreft bomen en hoogopgaande struiken.
- h. Onder 'het aanbrengen van opgaande beplanting' of 'andere meerjarige opgaande teeltvormen' wordt geen maisteelt verstaan, aangezien dit tijdelijk van aard is. Bijvoorbeeld boomkwekerijen of kwekerijen van struiken (hoogopgaande beplanting) zijn niet toegelaten op basis van de beide genoemde begrippen. Bestaande boom- en fruitteeltbedrijven zijn hierin niet begrepen. Deze worden gerespecteerd.

- i. Kassen hebben een andere uitstraling dan de ‘standaard’ agrarische bebouwing. Zij kennen veel meer lichtuitstraling en landschappelijke inpassing is lastiger. Wanneer bijvoorbeeld 1,5 ha of 2 ha gebruikt mag worden voor glasopstanden, dan is feitelijk sprake van een glastuinbouwbedrijf. Nieuwe glastuinbouwbedrijven zijn in dit gebied niet toegelaten. Dit is tevens provinciaal beleid. De uitbreidingsmogelijkheid wordt niet verruimd in dit bestemmingsplan. Indien dit in individuele gevallen tot problemen leidt in de toekomst, dan kan voor dat specifieke bedrijf een plan worden opgesteld. Deze probleemsituaties zijn vooralsnog niet te voorzien.
- j. Er zal een afwijkingsbevoegdheid worden opgenomen voor het bouwen van boog-, dan wel serrestallen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de inleiding (paragraaf 1.2).
- k. Tijdelijke opslag van agrarische producten wordt met het vastgestelde bestemmingsplan mogelijk gemaakt. De regels voor permanente opslag worden alleen gewijzigd voor wat betreft de silo’s buiten het bouwvlak (geldt niet alleen voor mestsilos, maar ook voor silo’s voor andere agrarische producten).
- l. De gebieden die mede zijn bestemd voor Waarde- Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank en Waarde - Openheid, hebben een bepaalde landschappelijke waarde. Deze waarde dient te worden beschermd. Uitbreiding van het bouwvlak is binnen de meeste waarden bestemmingen niet toegelaten. Om die reden is ook een mestilo buiten het bouwvlak niet toegestaan. Tevens hebben mestilos een bepaalde vorm en maat die opvalt, zeker in een open gebied. Om die reden zijn mestilos binnen het bouwvlak wel toegelaten, maar daar buiten niet binnen de waardenbestemmingen.
- m. Verzocht wordt enerzijds verplaatsing van agrarische bedrijven mogelijk te maken en anderzijds nieuwvestiging mogelijk te maken op basis van een wijzigingsbevoegdheid. Voor beiden geldt dat de meest geschikte locatie daarvoor nu nog niet aan te wijzen is. De gemeente is bereid om medewerking te verlenen aan verplaatsingen en nieuwvestiging, echter dit zijn specifieke vraagstukken die een apart toetsingskader vergen. Aangezien de lengte van een procedure om te komen tot een wijzigingsplan in de buurt komt van de lengte van een procedure om te komen tot een bestemmingsplan, geeft de gemeente de voorkeur aan de procedure van een bestemmingsplan. Overigens is in het MER reeds rekening gehouden met het realiseren van twee nieuwe bedrijven in de gemeente.
- n. De begrenzing van de bestemming Natuur voor de omgeving van het Zeegserloopje, Eekhoornsloop (deels) en voor het tuinbouwbedrijf Arends zijn gewijzigd naar Agrarisch.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	1) De toelichting is aangevuld met informatie over diepwortelende beplanting.
Regels	1) In de regels is opgenomen dat ook de productie van bio-ethanol mogelijk is voor het eigen bedrijf; 2) De regeling met betrekking tot ammoniakemissie is gewijzigd, conform paragraaf 1.2 van deze nota; 3) De regels met betrekking tot vergunningplicht in het beekdal is gewijzigd, conform paragraaf 1.2 van deze nota; 5) Er is een regeling opgenomen voor serre- en boogstallen, conform paragraaf 1.2 van deze nota; 6) Tijdelijke opslag van agrarische producten is toegestaan;
Verbeelding	De natuurbestemmingen zijn gewijzigd.

Zienswijze nummer 12

Natuurplatform

Drentsche Haasakkers 3

9475 PJ Midlaren

Ontvangen op 15 februari 2013

Samenvatting

- a. In het bestemmingsplan buitengebied worden ruime mogelijkheden geboden aan agrarische ondernemers voor uitbreiding van hun bedrijf. Weliswaar zijn er regels waaraan de uitbreidingsplannen van agrarische bedrijven aan moeten voldoen, bedoeld om de ontwikkelingen te sturen en in de hand te houden, maar indiener betwijfelt of deze voldoende zijn om negatieve gevolgen te voorkomen. Ook mag een eventuele uitbreiding van het aantal landbouwhuisdieren niet leiden tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Deze laatste beperkingen gelden echter alleen wanneer het uitbreiding buiten het toegevoegen bouwoppervlak betreft. Voor de standaard uitbreiding aan bedrijfsgebouwen van 1,5 ha geldt geen enkele beperking en bestaat er geen sturing die het landschap, de cultuurhistorische of aardkundige waarden en het milieu beschermt.
- b. Indiener vindt dat ook aan een uitbreiding bij recht landschappelijke eisen gesteld moeten worden. In feite begint dit al bij de toewijzing van het bouwvlak, dat in alle gevallen op de meest gunstige plaats in het landschap moet worden ingepast en zo nodig door beplanting aan het oog moet worden onttrokken.
- c. Een uitbreiding van 1,5 ha bouwoppervlak zal automatisch een groei van de veestapel met zich meebrengen en daarmee een evenredige toename van de uitstoot van ammoniak. Er is meer vee; er moet dus meer voer verbouwd worden of van buiten aangevoerd. Voor het verbouwen van meer veevoer is meer bemesting nodig. Meer bemesting geeft meer uitspoeling van nutriënten in het grond- of oppervlaktewater, dat uiteindelijk afgevoerd wordt richting Drentsche Aa of Hunze. Kortom, er is sprake van een meer intensieve vorm van veehouderij, dus van intensie-

ver gebruik van de grond en dit zal ook merkbaar zijn in de mate van stikstofdepositie in de Natura 2000 gebieden. Het bestemmingsplan zal daarom een instrumentarium moeten bevatten waarmee significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden voorkomen en tevens andere milieueffecten worden beperkt.

- d. De conclusie in het planMER “dat het koppelen van uitbreidingen aan wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsmogelijkheden met inrichtingscriteria de gemeente voldoende houvast zal bieden om sturing te geven op het beperken van negatieve effecten” lijkt indieners onjuist. Uit CBS-cijfers blijkt, dat de hoeveelheid dunne varkensmest die in de gemeente Tynaarlo wordt aangevoerd, tussen 2005 en 2011 is verdrievoudigd
- e. In de omgeving van Midlaren zijn op zijn minst twee boeren die door de Belastingdienst niet meer worden beschouwd als bedrijf en zijn overgegaan naar privé. Toch heeft de gemeente hen een bouwvlak van 1,5 ha toegekend. Dit zal ongetwijfeld ook in andere delen van de gemeente voorkomen.
- f. Bij de locatie De Punt heeft het perceel rond de benzinepomp aan de Groningerstraat de bestemming Horeca toebedeeld gekregen. Deze bestemming is één op één overgenomen uit het oude bestemmingsplan van de gemeente Vries, waar in 1984 een gedeeltelijke herziening heeft plaatsgevonden van alleen dit specifieke perceel. Verwezen wordt naar het ontwerp voor het transferium De Punt. Men is van mening, dat beide plannen (Transferium en horecabestemming Landhuis De Punt) niet los van elkaar gezien mogen worden, maar in hun onderlinge samenhang moeten worden bekeken. Een combinatie van beide zal een cumulatief negatief effect hebben op het dichtbij gelegen Natura 2000 gebied.
- g. Het perceel van de familie Saan (Tolhuisweg 55) heeft op de bestemmingsplankaart een woonbestemming (geel) maar op de toetsingskaart de functie multifunctioneel (roze). Is per ongeluk het perceel van de familie Saan aangezien voor dat van de Veenhorst (Duinweg 2)? Dit laatste perceel heeft een bestemming als recreatiebedrijf.

Gemeentelijke reactie

- a. Ook bij recht worden voorwaarden aan de landschappelijke inpassing gesteld, zij het niet middels een landschappelijk inpassingsplan. Ter voorkoming van een onevenredige aantasting van onder meer het landschaps- en bebouwingsbeeld kunnen nadere eisen gesteld aan het plaatsen van bebouwing en aan de vormgeving van bouwwerken. In beide agrarische bestemmingen is geregeld dat bij recht de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte mag bedragen. Een uitzondering geldt voor het oprichten van nieuwe gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren onder de voorwaarde dat dit uitsluitend is toegestaan indien is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Hierop is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, waarbij als voorwaarde geldt dat er geen significant negatieve gevolgen

zijn voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden als gevolg van ammoniakdepositie.

- b. Zie onder punt a. wat betreft nadere eisen. Bij het tekenen van de bouwvlakken is rekening gehouden met de bestaande situatie en het landschap eromheen.
- c. Er wordt geen groei van 1,5 ha mogelijk gemaakt, maar de volgende bouwvlakgroottes en uitbreidingsmogelijkheden zijn gehanteerd:
Bij recht zijn de volgende oppervlakten voor agrarische grondgebonden bouwvlakken toegestaan:

Bestemming op de verbeelding	Type gebied	Oppervlakte bij recht (maatwerk)	Minimaal
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Bestaande bebouwing vermeerderd met 25%	1,5 ha
Agrarisch	Landbouw	Bestaande bebouwing vermeerderd met 10%	1,5 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Bestaande bebouwing	1 ha
Agrarisch 1*	Natuur	Bestaande bebouwing	1 ha

* gedeeltelijk Natuur, maar daar liggen geen bouwvlakken in.

Voor uitbreiding van de agrarische bouwvlakken worden de volgende uitgangspunten voor het bestemmingsplan gehanteerd:

Bestemming op de verbeelding	Type gebied	Uitbreiding	Maximaal agrarisch bouwvlak
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2,5 ha
Agrarisch	Landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 1,5 ha
Agrarisch 1*	Natuur	Geen uitbreiding	1 ha

* gedeeltelijk Natuur, maar daar liggen geen bouwvlakken in.

De worstcase uit het MER zal zich niet voordoen, om twee redenen:

De worstcasesituatie gaat ervan uit dat alle agrarische bedrijven uitbreiden tot het maximale uitbreiding die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Dit zal in praktijk niet het geval zijn. Uit de CBS-cijfers blijkt dat er de afgelopen jaren sprake is van een afname van het aantal stuks vee. Voor meer informatie wordt verwezen naar bijlage 1 van het MER. Verder is in het bestemmingsplan de regeling opgenomen dat het oprichten van nieuwe gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mogelijk is onder de voorwaarde dat dit uitsluitend is toegestaan indien is aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf.

- d. Zoals hiervoor aangegeven, zijn er wat betreft landschappelijke inpassing zowel bij recht als bij flexibiliteitsbepalingen waarborgen ingebouwd. In de regels zijn ook waarborgen ingebouwd om effect van ammoniak op Natura-2000-gebieden te voorkomen. Aanvoer van dunne varkensmest heeft niets te maken met uitbreiding van de veestapel. Bij de mestvergisters zoals in het bestemmingsplan worden toegelaten, gaat het om bedrijfseigen mest en vergisting ten behoeve van het eigen agrarische bedrijf.
- e. Op basis van de veldinventarisatie, de milieugegevens van de gemeente en op basis van het vigerende bestemmingsplan, zijn de agrarische bouwvlakken bepaald. Mocht nu alsnog blijken uit de gemeentelijke milieugegevens dat een agrarisch bedrijf inmiddels is gestopt, dan kan dit worden gewijzigd in het vast te stellen bestemmingsplan.
- f. De horecabestemming is gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan. De eigenaar heeft aangegeven dat de vigerende rechten nog noodzakelijk zijn voor de gewenste ontwikkelingen. Inmiddels is bij vaststelling van de Nota van uitgangspunten door de gemeenteraad in 17 april 2012 besloten deze ontwikkelingsruimte op basis van het vigerende bestemmingsplan te handhaven. De ontwikkelingen rondom het transferium de Punt vallen buiten de reikwijdte van dit bestemmingsplan. Overigens is de horeca bestemming in het algemeen wel ingeperkt tot categorie I.
- g. De bestemmingskaart heeft rechtskracht. Aan de toetsingskaart kunnen geen rechten worden ontleend. Deze is opgesteld in het kader van het voorontwerpbestemmingsplan, maar heeft verder geen waarde meer. Er is geen verwarring ontstaan met de Veenhorst. Het perceel Tolhuisweg 55 is bestemd voor Wonen, conform de feitelijke situatie.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	Mede op basis van andere zienswijze is horeca beperkt tot categorie I, conform bestaande situatie.
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 13

Waterschap Hunze en Aa's

Aquapark 5

9640 AD Veendam

Ontvangen op 5 maart 2013

Samenvatting

Het waterschap heeft aangegeven geen op- of aanmerkingen te hebben.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
-------------	---

Regels	X
Verbeelding	X

Zienswijze nummer 14

WMO adviesraad

Vriezerweg 3

9497 PR Donderen

Ontvangen op 14 maart

Samenvatting

Deze zienswijze is gericht op de toegankelijkheid van het plan.

Reactie

De zienswijze van de WMO adviesraad is buiten de termijn ontvangen. Het bestemmingsplan is toegankelijk via de website www.ruimtelijkeplannen.nl, maar ook via de gemeentelijke balie. Ook kunnen aan de balie vragen gesteld worden over het bestemmingsplan. De WMO adviesraad is per email geïnformeerd over de terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	X
Regels	X
Verbeelding	X

L i j s t o p m e r k i n g e n

4

Opmerkingen Natuur- en Milieufederatie

Aanduidingen op de plankaarten

Bijlage 1

- Plankaarten 3,4,5,6,7,8,10,11 en 12.
Deze bijlage bevat kopieën van diverse kaartbladen waarop bestaande landschapselementen ten onrechte niet zijn aangeduid met "houtwal" of "natuur" (zie onder kopje Landschapselementen). De aan de kaart toe te voegen aanduidingen voor landschapselementen zijn geel gemarkeerd. Het gaat grotendeels om lijnvormige elementen.
- Bijlage 2 Plankaart blad 1
Alle (linksom) gearceerde gebieden zijn eigendom van Natuurmonumenten (NM) en moeten de bestemming Natuur krijgen. Het Elsburger onland (rechtsom gearceerd) is merendeels eigendom van een stichting en wordt als natuurgebied beheerd. Het oppervlaktewater is een belangrijk onderdeel van dit natuurgebied en moet daarom ook als Natuur worden bestemd en niet als Water.
De gestippelde gebieden zijn eigendom van de gemeente maar in beheer als natuurgebied bij Natuurmonumenten en behoren tot de provinciale EHS. Zij zouden daarom beide de bestemming Natuur moeten krijgen. Het gebiedje ten westen van het onland wordt op vrij korte termijn door de gemeente overgedragen aan Natuurmonumenten.
- Punt 9:
Deze gronden zijn nog in eigendom van de gemeente Tynaarlo en de gemeente Groningen, maar worden tz.t. overgedragen aan Natuurmonumenten. Naar onze mening zou dit gebied daarom de bestemming Natuur moeten hebben in plaats van recreatief uitloopgebied, ook met het oog op toekomstige beheersubsidies.
- Bijlage 3 Plankaart blad 2 Punten 5, 6 en 7:
De gearceerde gronden zijn in eigendom van NM en moeten de bestemming Natuur krijgen.
- Bijlage 4 Plankaart blad 3 Bongveen, Punt 1:
Betreffende strook is geen eigendom van Het Drentse Landschap (HDL), maar maakt wel onderdeel uit van het bestaande natuurgebied Bongveen: grens landbouw/natuur moet conform topografie zijn.
- Punt 2:
Deze gronden zijn eigendom van HDL en maken deel uit van het natuurgebied en worden als zodanig beheerd. Zij moeten dus worden bestemd als Natuur
- Punt 3:
Onduidelijk is waarom de binnen het natuurgebied gelegen (a.g.v. waterstanden in grootte variërende) oppervlakte water apart wordt be-

stemd als "water". Het zou meer voor de hand liggen om deze oppervlakte integraal onderdeel uit te laten maken van de bestemming "natuurgebied" zoals dat b.v. ook voor de zuidelijker gelegen veenplas in het Bongveen geldt

- Plankaart blad 3. Punt 4: Dit gebied is eigendom van NM en moet daarom de bestemming Natuur krijgen.
Bijlage 5
- Plankaart blad 4. Rond het Langaarveen moeten de aangegeven gronden, in eigendom bij Staatsbosbeheer, de bestemming Natuur hebben.
- Bijlage 6 Plankaart blad 7 Heideheim, Punt 4:
Bestaande singel vormt één geheel met het zuidelijke gedeelte dat wel als natuurgebied staat aangegeven. Moet dus ook de bestemming Natuur krijgen.
- Heideheim, Punt 5
Karakteristiek stuk bos dat op eenzelfde wijze als natuurgebied zou moeten worden bestemd als de ten noorden van de laan gelegen strook bos. Meest voor de hand liggend is om het totaal tot natuurgebied te bestemmen, d.w.z. de aan weerszijden van de laan gelegen stroken bos en de laan zelf als één geheel opnemen als natuurgebied.
- Heideheim, Punt 6:
Recent door HDL verworven perceel grasland omzoomd door fraaie wallen. Zou integraal onderdeel moeten uitmaken van de bestemming Natuur inclusief de ten zuiden hiervan gelegen strook bos; deze laatste is reeds als Natuur bestemd.
- Holtveen, Punt 7;
Aangegeven gedeelte maakt onderdeel uit van een perceel van HDL: de rest van dit perceel is natuurgebied, dus ontbrekende deel van het perceel moet ook de bestemming Natuur hebben.
- Heideheim, Punt 8:
Onduidelijk is wat het aangegeven vlakje binnen de bestemming Natuur betekent.
- Bijlage 7 Plankaart blad 8. Moespot Yde, Punt 9:
Wij denken dat dit perceel deel moet uitmaken van het natuurgebied. Het heeft in ieder geval geen agrarische bestemming.
- Boekweitenveen, Punt 10:
Het aangegeven perceel is eigendom van HDL en wordt al jaren als natuurgebied beheerd en vormt dus één geheel met het natuurgebied Boekweitenveen.
- Hondstong e.o., Punt 11:
Dit natuurgebied van meer dan 40 hectare ontbreekt geheel. Het bestaat uit schraallanden langs de Runsloot en aangrenzende wallen en natuurgebiedjes. Op de kaart aangegeven zijn de eigendommen van HDL + enkele particuliere bospercelen.
- De Hullen e.o., Punt 12:
Wij denken dat de bestemming natuurgebied voor de cultuurgronden in de Hullen e.o. onjuist is. Deze gronden zijn geen eigendom van natuur-

beschermingsorganisaties en zijn voor zover wij weten in gebruik bij boeren.

- Bijlage 8 Plankaart blad 8.
Het groen gearceerde gebied is eigendom van Staatsbosbeheer. Het maakt onderdeel uit van het natuurgebied Slotveen/ Grijsze steen en zou daarom als Natuur bestemd moeten worden.
- Bijlage 9 Plankaart blad 8.
Wij zijn verbaasd over de relatief grote oppervlakte grond in het beekdal van de Drentse Aa, ten zuiden van de Groningerstraat, die een Horecabestemming heeft. De aangegeven oppervlakte is vier keer zo groot als de oppervlakte waar een bedrijfsbestemming (benzinepomp) en een woonbestemming (woonhuis) op ligt. Hij ligt tegen de EHS Drentsche Aa aan en is nu nog onbebouwd. Wij zijn van mening dat de horecabestemming strijdig is met kernkwaliteiten van dit gebied (kaart pag. 44 Toelichting Bestemmingsplan).
Bovendien vinden wij dat de ontwikkeling van dit gebied in het teken zou moeten staan van een landschappelijk aantrekkelijke overgang van het toekomstige Transferium naar het beekdal van de Drentsche Aa. Een grootschalig horecabedrijf blokkeert deze mogelijkheid.
- Bijlage 10 Plankaart blad 9. Lemferdinge, Punt 13:
Aangegeven oppervlakte maakt deel uit van het landgoed Lemferdinge en bestaat uit (park)bos. Deze oppervlakte zou moeten worden toegevoegd aan de bestemming van de rest van het landgoed (maatschappelijk) of moet worden bestemd als natuurgebied. De aangegeven landbouwbestemming is per definitie onjuist
- Bijlage 11 Plankaart blad 9. Lappenvoort, Punt 1:
Er is hier een grondruil in voorbereiding met de Kraus Groeneveld Stichting. De gronden (groen gearceerd) die NM in bezit krijgt, zijn op de plankaart als Agrarisch bestemd. In verband met deze grondruil adviseren wij om de te verwerven gronden al de bestemming Natuur te geven.
- Punt 2: Het aangeduide gebied is een historische tuin, in beheer van het IVN. Deze behoort geen woonbestemming te hebben.
- Bijlage 12 Plankaart blad 9.
Het oppervlaktewater pal naast de Drentsche Aa (SBB) heeft de bestemming water maar zou, net als de omliggende percelen de bestemming Natuur moeten hebben. Het water is een provinciaal natuurbeheertype.
Bijlage 13 Plankaart blad 10. Hunebed Midlaren, Punt 14:
Kaartbeeld is niet duidelijk over hoe de bestemming van het hunebed is begrensd to.v. de aangrenzende woonbestemmingen.
- Perceel Midlaren, Punt 15:
Dit perceel grenzend aan het hunebed van Midlaren is eigendom van Het Drentse Landschap en zou als Natuur bestemd moeten zijn.
- Bijlage 14 Plankaart blad 14:
- Perceel ruilgrond De Broeken/Zwarte Lent Punt 16:
Het aangegeven perceel is eigendom van HDL. Het betreft hier een perceel ruilgrond dat geen deel uitmaakt van de EHS. Het moet dus niet de

bestemming Natuur hebben, maar dezelfde agrarische bestemming als de omliggende landbouwgronden.

A m b t s h a l v e w i j z i g i n g e n

5

In het kader van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is gebleken dat op een aantal punten aanpassingen van het bestemmingsplan gewenst is. Deze ambtshalve wijzigingen zijn hierna beschreven. De desbetreffende punten worden in het bestemmingsplan verwerkt na de vaststelling door de gemeenteraad.

Verbeelding

De verbeelding zal op onderdelen worden aangepast. De volgende wijzigingen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan:

- op blad 1 van de (analoge) verbeelding is de ondergrond niet weergegeven. Dit wordt aangepast;
- ten westen van de kernen Donderen en Zeijen staat op de verbeelding de combinatie van de bestemming Agrarisch - 1 en 'wro-zone - afwijkingsgebied 1'. Deze combinatie is niet correct en moet zijn 'wro-zone - afwijkingsgebied 2';
- op de legenda van de verbeelding staat twee keer de dubbelbestemming WR-BD. Voor de dubbelbestemming Waarde - Beschermd dorpsgezicht zal dit gewijzigd worden in WR - BSDG.
- het perceel Hoofdweg 251b Paterswolde is een voormalig koetshuis en behoort bij naastgelegen eigendommen (kantoor) van Natuurmonumenten. De bestemming dient derhalve aan te sluiten bij de bedrijfsbestemming van Natuurmonumenten. De woonbestemming in het ontwerpbestemmingsplan zal aangepast worden;
- het perceel Hoofdweg 255 Paterswolde zal worden aangevuld met de functie-aanduiding voor 'kantoor (k)' overeenkomstig eerdere besluitvorming met betrekking tot de Functiekaart;
- aan de Verlengde Stationsweg te Zuidlaren wordt een nieuwe brug aangelegd over de Drentsche Aa. De bestemming Verkeer zal aangepast worden (breder) overeenkomstig het grondgebruik van de nieuwe brug;
- naar aanleiding van een aanvraag omgevingsvergunning zal het bouwvlak voor Kampweg 1 te Bunne (NAM locatie) worden vergroot;
- in verband met een natuurbestemming op het perceel kadastraal bekend Vries sectie T nummer 1387 (noordzijde baanverlenging luchthaven) kan de gebiedsaanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied' op dat perceel verwijderd worden;
- voor gebieden die als "multifunctioneel" op de toetsingskaart staan wordt niet op iedere locatie op een juiste wijze de 'wro-zone-

afwijkingsgebied' op de verbeelding weergegeven. Dit wordt aangepast.

- de woonbestemming (bouwperceel) van het perceel Burg. Legroweg 52 Eelde zal worden aangepast aan de herziene kadastrale eigendomsgrenzen;
- het perceel kadastraal bekend Zuidlaren sectie L nummer 253 zal deels voorzien worden van de dubbelbestemming Waarde - Beekdal, voor zover de natuurbestemming van dat perceel is verwijderd;
- bij het perceel Zwetdijk 3 te Zuidlaren zal de woonbestemming (bouwperceel) aan de westzijde met 10 meter worden verruimd in verband met de plaatsing van de nieuw te bouwen woning;
- aan de achterzijde van de percelen Dorpsstraat 12, 14 en 16 Zuidlaarderveen sluit de plangrens van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied niet aan bij het bestemmingsplan 'Kleinere kernen'. De plangrens wordt aangepast;
- het bouwvlak van de bio-mestvergistingsinstallatie aan de Bongveenweg te Bunne (bestemming is Bedrijf - 1) zal worden vergroot;
- een perceel ten zuiden van het dorp Vries met de bestemming Verkeer (rijksweg A 28) zal worden verkleind. In het verleden was hier een parkeervoorziening. Deze is echter niet meer aanwezig;
- de bestemmingsvlakken (bouwpercelen) van de recreatiewoningen Noordlaarderweg 3,5,7 en 9 zullen worden vergroot, zodat er ruimte ontstaat om binnen de het bestemmingsvlak een vrijstaand bijgebouw van 6 m² te realiseren;
- de bestemmingsvlakken (bouwpercelen) van de recreatiewoning Okkeveen 1,2,3,4,5 en 6 zullen worden vergroot, zodat er ruimte ontstaat om binnen het bestemmingsvlak een vrijstaand bijgebouw van 6 m² te realiseren;
- de bestemmingsvlakken (bouwpercelen) van de recreatiewoningen Groningerweg 40 en 40a te Paterswolde (Elsburger Onland) zullen worden vergroot, zodat de op het terrein aanwezige bijgebouwen (o.a. botenhuis) binnen het bouwperceel vallen;
- bij de meest noordelijke plangrens in de directe omgeving van het transferium (rijksweg A7) zal een plangrenscorrectie plaatsvinden. Een perceel dat voorzien was met de bestemming Agrarisch zal uit het plan worden gehaald omdat de huidige bestemming in het bestemmingsplan Ter Borch Verkeer is. Deze bestemming dient gehandhaafd te worden in verband met de aansluiting op de rotonde bij het transferium;
- op het perceel kadastraal bekend Eelde sectie D nummer 3798 is een omgevingsvergunning verleend voor de plaatsing van een veldschuur. Op de verbeelding dient dit aangegeven te worden met de functie aanduiding: 'specifieke vorm van agrarisch - veldschuur';
- het perceel Hooiweg 198 te Paterswolde is een rijksmonument en zal alsnog voorzien worden van de bouwaanduiding 'karakteristiek (ka)';

- de percelen Groningerstraat 34A en 34B te Midlaren zijn rijksmonumenten en zullen alsnog voorzien worden van de bouwaanduiding 'karakteristiek (ka)';
- aan de Meerweg te Paterswolde is door middel van een nieuw bestemmingsplan de mogelijkheid gecreëerd voor onder andere een rotonde. De plangrens van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied sluit hier op een klein onderdeel niet goed op aan. Door middel van een plangrenscorrectie wordt dit gecorrigeerd;
- achter het sportcomplex De Marsch zal een helofytenveld aangelegd worden, waarvoor een afzonderlijk bestemmingsplan wordt opgesteld. Deze percelen zullen uit het bestemmingsplan Buitengebied gehaald worden;
- voor het recreatief uitlooph gebied in het meest noordelijke plandeel van het ontwerpbestemmingsplan worden een aantal wijzigingen doorgevoerd. Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologische verwachtingswaarde 2' kan vervallen. Tevens zal het gebied dat aangewezen/ingericht wordt als 'recreatief uitlooph gebied' iets verkleind worden;
- aan de Onlandseweg in Paterswolde zal tussen de huisnummer 19 en 29 een plangrenscorrectie plaatsvinden in verband met de gewijzigde eigendomsgrenzen en inrichting van percelen als tuin;
- de aardtransportleiding Norg-Groningen (Norgron) staat op de verbeelding met de dubbelbestemming L - HV (Leiding - hoogspanningsverbinding), dit wordt gewijzigd in L - G (Leiding-Gas);
- aan de oostzijde van De Broeken en Kieviterij te Zuidlaarderveen zal de gebiedsaanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' vergroot worden tot aan de hiervoor genoemde wegen;
- bij het perceel Groningerstraat 36 te Vries is per abuis een dikkere lijn met betrekking tot het bouwvlak op de verbeelding aangebracht. Deze zal worden verwijderd;
- bij het perceel Burg. Legroweg 34 te Eelde zal het bouwvlak worden vergroot, enerzijds om de planologische ruimte te bieden voor de toegestane 25% uitbreidingsmogelijkheid te kunnen realiseren. Anderzijds om de toezegging van maximaal 1.000 m² aan kassen te kunnen realiseren;
- voor het perceel Meester Croneweg 3 te Oudemolen zal de aanduiding 'verblijfsrecreatie' worden toegevoegd aan een deel van de schuur;
- ter hoogte van de percelen Boterdijk 23 t/m 29 te Paterswolde zal een plangrens correctie plaatsvinden omdat enkele percelen achter deze woningen behoren bij de woonfunctie aan de Boterdijk en derhalve niet in het buitengebied;
- ten oosten van de Tienelsweg in Zuidlaren is een kleine joodse begraafplaats aanwezig (kadastraal bekend Zuidlaren sectie K nummer 212). Op de verbeelding zal de aanduiding begraafplaats (bg) worden toegevoegd;
- achterzijde Onlandseweg 4 krijgt een Agrarische bestemming;

- de bouwvlakken van het Hippisch Centrum Rosworld zijn te klein om 25% uit te kunnen breiden (deze regel is reeds in het bestemmingsplan opgenomen). De bouwvlakken zijn daarom verruimd;
- de landgoederengordel bij Eelde-Paterswolde was niet volledig overgenomen in het bestemmingsplan. De gronden die nu bestemd zijn als Natuur en binnen het beschermd dorpsgezicht vallen, zijn gewijzigd in de bestemming Natuur-Landgoed. Het beschermd dorpsgezicht is namelijk gebaseerd op de landgoederenzone. In de inleiding is van het beschermd dorpsgezicht een afbeelding opgenomen.

Regels

Daarnaast zijn de regels op onderdelen aangepast. De volgende wijzigingen worden aangebracht ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan:

- de bepalingen ten aanzien van lichtmasten en omheiningen bij paardenbakken (via afwijking bouwregels) zijn weliswaar niet onjuist, maar zullen qua formulering op elkaar afgestemd worden;
- in de regeling voor het afwijken van de gebruiksregels ten behoeve van paardenbakken zal de verplichting om een omheining aan te brengen komen te vervallen;
- bij de regels met betrekking het aantonen van de noodzakelijkheid van een (tweede) bedrijfswoning wordt steeds verwezen naar 'agrarisch' bedrijf. De term 'agrarisch' is niet van toepassing bij de overige bedrijfsbestemmingen en zal verwijderd worden;
- in de regels ten aanzien van de mogelijkheid voor de bouw van een eerste agrarische dienstwoning zal ook het noodzakelijkheidsvereiste worden toegevoegd;
- de redactie ten aanzien van artikel 3.2.2 wordt aangepast in die zin dat in de aanhef de zinsnede met betrekking tot de ijsbaan zal vervallen omdat deze in sub d van artikel 3.2.2 afdoende is geregeld;
- bij de regels ten aanzien van het gebruik van gronden ten behoeve van mestopslag (via afwijking) zal toegevoegd worden dat het gaat om gronden 'buiten het bouwvlak' en zal eveneens in de titel aangegeven worden dat het ook gaat om de opslag van agrarische producten.
- de regeling voor de plaatsing van schuilgelegenheden in artikel 3.4.1 wordt aangevuld met een minimale oppervlakte aan aaneengesloten percelen landbouw/cultuurgrond die in eigendom dient te zijn (2 hectare). Tevens ook de gebieden met de dubbelbestemmingen 'Waarde - Openheid' en 'Waarde - Flank' uitsluiten van schuilgelegenheden, zoals beschreven op bladzijde 42 van de vastgestelde 'Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo';
- bij de regels ten aanzien van het bouwen van kassen in de bestemming Agrarisch 1 (artikel 4.4.1b) moet nadrukkelijker tot uiting komen dat 500 m² het maximum aan kassenbouw is binnen de genoemde bestemming. Wat betreft de redactie van deze regel kan aangesloten worden bij Agrarisch (artikel 3);

- aan de regels van artikel 3 (Agrarisch) zal de mogelijkheid om een neventak intensieve veehouderij, met een maximum van 500m² stalruimte, worden toegevoegd als afwijking overeenkomstig de besluitvorming over de Nota van Uitgangspunten;
- in artikel 5 (Bedrijf - 1) zal voor de aanduiding 'tuincentrum' aan de Burg. Legroweg 34 te Eelde worden opgenomen dat maximaal 1.000 m² aan kassen is toegestaan;
- in de regels is voorgeschreven dat aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen op tenminste 3 meter van de voorgevel van de woning dienen te worden geplaatst. De regels zullen worden aangevuld met een mogelijkheid om via afwijking bouwen tot 1 meter achter de voorgevel mogelijk te maken;
- artikel 20.2.2. sub b (recreatiewoningen) zal worden aangevuld met het begrip 'overkappingen', zodat ook overkappingen betrokken worden bij de bepaling van de maximaal toegestane oppervlakte (60 m²);
- in de bouwregels voor Wonen (artikel 27.2) zal een regeling opgenomen worden die in alle gevallen herbouw van het hoofdgebouw (maximale omvang 150m²) mogelijk maakt, ongeacht de oppervlakte aan bebouwing die op het perceel aanwezig is;
- in de bouwregels voor Wonen (artikel 27.2) zal een afzonderlijke regeling worden opgenomen voor overkappingen, losgekoppeld van de overige aan- en uitbouwen en bijgebouwen. Toegestaan wordt maximaal 75 m² aan overkappingen. De redactie van de overige regels wordt hier op aangepast, waaronder artikel 27.4 sub b;
- ten aanzien van regel 27.2.2b de zinsnede 'de aan- en uitbouwen' laten vervallen. Dit om dubbeltellingen van de aan- en uitbouwen te voorkomen;
- in artikel 27.2.2 sub f wordt gesproken over de term 'bouwhoogte', dit moet zijn 'goothoogte' en zal worden gewijzigd;
- artikel 27.2.2 sub g zal aangevuld worden met de bepaling dat platte afdekking is toegestaan met een maximum hoogte van 3,5 meter;
- artikel 27.4 sub a2 zal worden gewijzigd in die zin dat wordt voorgeschreven dat minimaal 1 parkeerplaats per woning is vereist;
- de bepaling ten aanzien van ooeivaarspalen, zoals beschreven in artikel 49 sub i zal aangevuld worden met een maximale toegestane hoogte van 10 meter;
- de redactie van de afsluitende alinea in bijlage 2 (Lijst met aanvaardbare vormen van aan huis verbonden bedrijvigheid) zal aangepast worden zodat deze tekst toegankelijker is;
- ten behoeve van de realisatie van het 'recreatief uitloopgebied' in het meest noordelijke deel van het plangebied zullen een aantal regels worden aangepast dan wel aangevuld. Een viertal begripsbepalingen wordt toegevoegd (extensieve dagrecreatie, dagrecreatieve voorzieningen, speelvoorzieningen en waterhuishoudkundige voorzieningen). Daarnaast zullen de bepalingen ten aanzien van 'bos (b)' verwerkt worden in de regels van 'Agrarisch 1';

- in de algemene afwijkingsregels (artikel 49) wordt een mogelijkheid opgenomen voor het realiseren van een platte afdekking bij bedrijfsgebouwen, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen;
- in de algemene afwijkingsregels (artikel 49) wordt een mogelijkheid toegevoegd voor af te wijken van het bepaalde artikel 46, welke betrekking heeft op beeldbepalende panden. Door middel van deze afwijkingsmogelijkheid wordt ruimte geboden om bouwplannen te vergunnen die niet geheel voldoen aan artikel 46 wanneer het beeldbepalende karakter niet wordt aangetast.
- in de algemene afwijkingsregels (artikel 49) wordt een mogelijkheid toegevoegd om af te wijken van het bepaalde ten aanzien van de in af te nemen afstand tot de perceelsgrens. Deze bedraagt voor hoofdgebouwen minimaal 5 meter en voor aan/uit- en bijgebouwen minimaal 3 meter. Voorgesteld wordt om de mogelijkheid te bieden om het hoofdgebouw tot op 3 meter en de bijgebouwen tot op 1 meter van de perceelsgrens toe te staan;
- in de algemene afwijkingsregels (artikel 49) wordt een mogelijkheid toegevoegd om af te wijken van de regel dat aan-/uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen op minimaal 3 meter achter de voorgevel gebouwd dienen te worden. De afwijking maakt het mogelijk om dit tot minimaal 1 meter te beperken;
- in de algemene afwijkingsregels (artikel 49) wordt een afwijkingsmogelijkheid opgenomen van 10% met betrekking tot maatvoering, afmetingen en percentages. De afwijkingsregel kan alleen worden toegepast in situaties van woningverbetering, om te voldoen aan voorschriften van het bouwbesluit en bij uitvoeringsfouten bij nieuwbouw;
- er is een gebruiksbepaling binnen de luchtvaartverkeerszone opgenomen, in verband met opgaande beplanting;
- artikel 27.5 sub b onder 4 wordt gewijzigd in: het deel voor uitoefening van een aan huis verbonden beroep/bedrijf mag tot 30% van de vloeroppervlakte van het hoofd- en bijgebouw bedragen, met een maximum oppervlakte van 45 m². Daarnaast zal het begrip vloeroppervlakte aan de begrippen worden toegevoegd.

Toelichting

Tot slot is de toelichting op onderdelen aangepast. De volgende wijzigingen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan:

- ten aanzien van de beeldbepalende panden is een nadere motivering in de toelichting opgenomen waarin het beleid en de aanwijzing van deze panden wordt beschreven;
- de tabel in de toelichting met betrekking tot de leidinggegevens zal enigszins gewijzigd worden (de naamgeving van de leidingen is niet geheel correct);

- de paragraaf over archeologie zal aangevuld worden met de melding dat op enkele locaties onderzoek is uitgevoerd vanwege de ingekomen zienswijzen;
- het hoofdstuk Planbeschrijving wordt aangevuld, dan wel aangepast op basis van de wijzigingen van de regels;
- het hoofdstuk Planbeschrijving wordt aangevuld met een beschrijving van normaal agrarisch gebruik in relatie tot archeologische waarden;
- het hoofdstuk Planbeschrijving wordt aangevuld met een uitgebreidere beschrijving van de wijze waarop woningsplitsing mogelijk is;
- in paragraaf 5.4.1 wordt onterecht aangegeven dat woningsplitsing mogelijk is vanaf 180m². Op deze plek in de toelichting is de voorwaarde niet relevant. Overigens is de voorwaarde ook niet correct (bij 200m²);
- in de tabellen met bouwvlakken wordt verwezen naar afbeelding 2.2. Deze verwijzing is niet correct en zal gewijzigd worden;
- de toelichting wordt aangevuld met gegevens over de externe veiligheidssituatie rond Groningen Airport Eelde;

Tekstueel

Bij het nalezen van ontwerpbestemmingsplan zijn enkele tekstuele onvolkomenheden geconstateerd. Deze worden hersteld.

Colofon

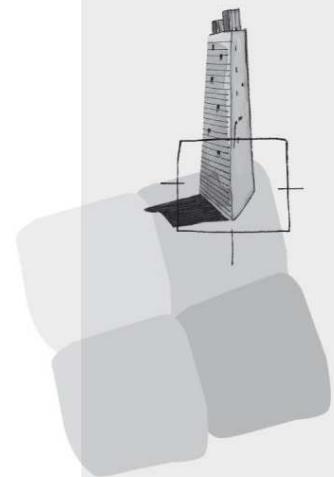
Opdrachtgever
Gemeente Tynaarlo

Contactpersoon
de heer E. Zijlstra

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
mevrouw P. de Jong
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
247.00.01.27.11.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

**PlanMER bestemmingsplan Buitengebied
Tynaarlo**

BügelHajema

Plek voor ideeën

PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo

Inhoud

Rapport en bijlagen

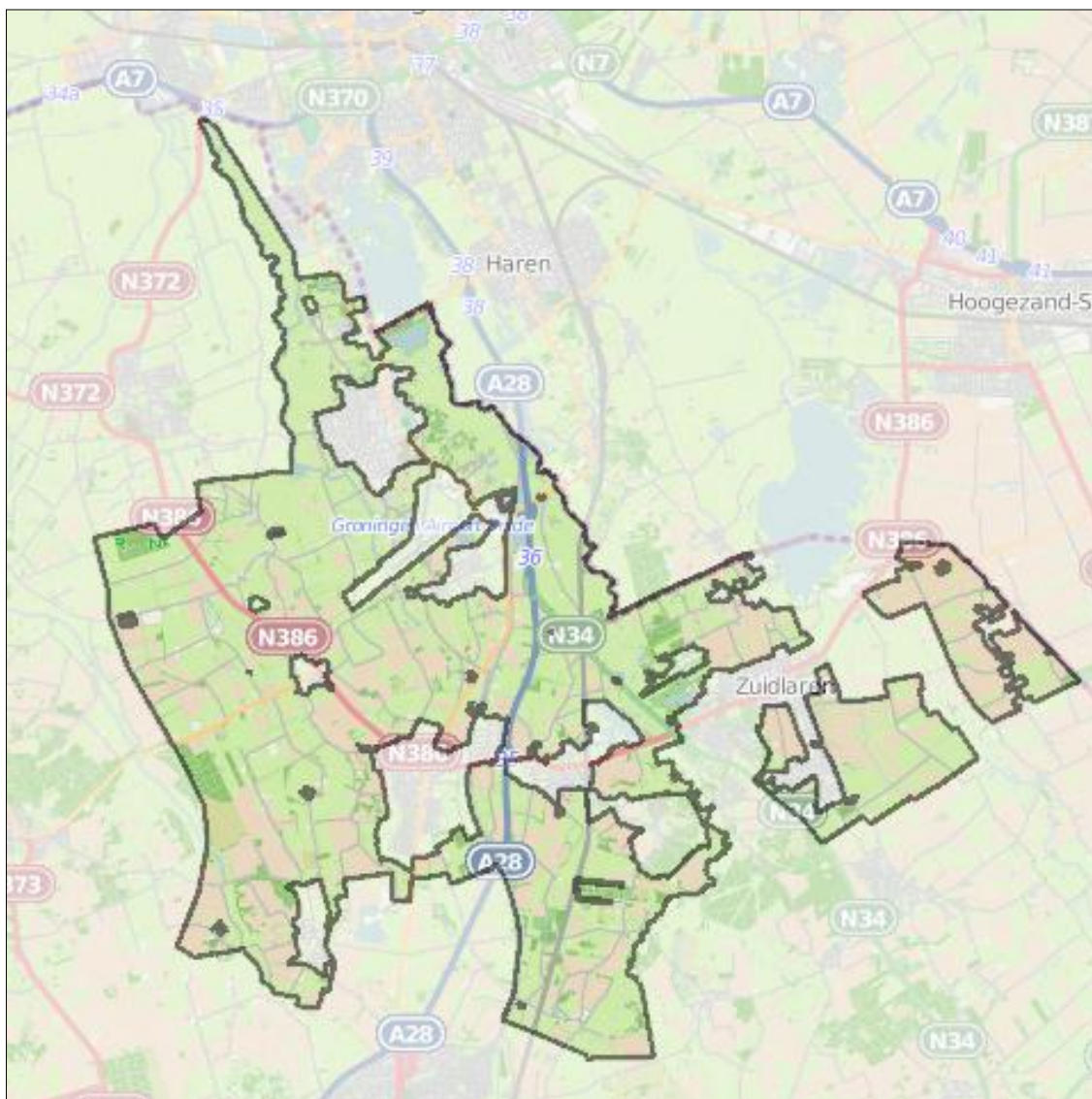
6 mei 2013

Projectnummer 247.00.01.21.20

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Afbeelding 1. Plangebied

S a m e n v a t t i n g

1. Inleiding

De gemeente Tynaarlo is voornemens een nieuw bestemmingsplan vast te stellen voor het landelijke gebied. De gemeente Tynaarlo streeft in het landelijk gebied naar (economische) vitaliteit en leefbaarheid, waarbij ingeval van nieuwe functies en ontwikkelingen de kernkwaliteiten van het landelijke gebied minimaal worden behouden en waar mogelijk worden versterkt. Het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente kenmerkt zich door een ontwikkelingsgericht karakter. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied het kader vormt voor mogelijke m.e.r.-(beoordeling)plichtige activiteiten is het noodzakelijk om een planMER (planmilieueffectrapport) op te stellen.

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is bedoeld om bij de voorbereiding van het bestemmingsplan de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming, in beeld te brengen. De plan-m.e.r. is er op gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van vooral de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten dient ook inzicht te worden verkregen in de schaal waarop milieueffecten van de verschillende activiteiten kunnen elkaar versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie).

Belangrijk bij het opstellen van het MER voor een bestemmingsplan is een goede beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit (het opstellen van het bestemmingsplan) wordt beoogd. Daarbij dienen ook alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing kunnen worden genomen te worden beschreven en de motivering van de keuze voor de in de beschouwing genomen alternatieven. Het plangebied voor het MER is vrijwel overeenkomstig het plangebied voor het bestemmingsplan: het landelijk gebied van de gemeente, zonder inbegrip van de stedelijke gebieden van de dorpen, bedrijventerreinen en grote recreatieterreinen (zie overzichtskaart en kaart 1). In het plangebied bevinden zich geen verblijfsrecreatieterreinen, los van enkele individuele recreatiewoningen. De verblijfsrecreatieterreinen in de gemeente beschikken reeds over een actueel bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen, dat is vastgesteld in 2010.

Binnen het plangebied komt een verscheidenheid aan functies voor. Grote delen van het plangebied zijn in gebruik door de landbouw. Over de gehele linie vertoont de landbouwsector in Tynaarlo een redelijk stabiel beeld. De melkveehouderij is vanouds de belangrijkste tak. Er is wel duidelijk de trend van schaalvergroting zichtbaar. Hoewel een groot deel van de gemeente Tynaarlo bestaat uit landbouwgebied, herbergt het plangebied een grote hoeveelheid aan ecologisch waardevolle gebieden. Met name de Natura 2000-

gebieden zijn van groot ecologisch belang. In en nabij het plangebied liggen twee Natura 2000-gebieden, te weten:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente);
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente).

De Peizer- en Eeldermeden maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied, maar hebben wel een ecologische relatie met het westelijk gelegen Natura 2000-gebied Leekstermeer. De Peizer- en Eeldermeden liggen voor een klein gedeelte in de gemeente Tynaarlo. Daarnaast komen zowel binnen als buiten de EHS enkele grotere en veel kleinere natuurgebieden voor, welke hoofdzakelijk zijn gelegen op de beekdalflanken. Specifiek voor Tynaarlo zijn er maatregelen in uitvoer en voorbereiding gericht op het inrichten van nieuwe natuurgebieden zoals bij het Noordsche Veld bij Zeyen en rond de Drentsche Aa. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren, maar dat valt buiten het plangebied.

Het plangebied telt voorts een aantal dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen. Ook de woonfunctie is vertegenwoordigd in het plangebied. Niet-agrarische bedrijven zijn relatief schaars.

Het voornemen in de zin van het planMER betreft het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tynaarlo worden naast overige voorkomende functies in het plangebied zoals bedrijvigheid, wonen, recreatie, mogelijkheden geboden voor land- en tuinbouw, recreatie en natuur.

Concreet betekent dit dat het bestemmingsplan kaderstellend is voor de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordeling)plichtig zijn:

1. (intensieve) veehouderij;
2. landinrichting/realisatie nieuwe natuur/Ecologische Hoofdstructuur.

Daarnaast worden mogelijkheden geboden voor co-vergisting, glastuinbouw, zonnepanelen en houtteelt. Hoewel wat betreft deze onderdelen geen drempels worden overschreden wordt glastuinbouw en zonnepanelen in de beoordeling voor natuur en landschap betrokken en houtteelt in de beoordeling voor water, landschap en natuur.

2. Het voornemen en alternatieven

Covergistingsinstallaties is sinds de wijziging van het Besluit m.e.r. niet meer opgenomen. Covergisting is derhalve alleen in cumulatief opzicht in het MER beschouwd. Ten aanzien van realisatie nieuwe natuur kan de m.e.r.-drempel worden overschreden. Omdat het hier deels om doorvertaling van overkoepelend beleid gaat en op voorhand kan worden ingeschat dat de milieueffecten gering, dan wel positief zullen uitpakken, worden voor dit onderdeel geen alternatieven onderzocht.

Voor (intensieve) veehouderij kunnen eveneens de m.e.r.-drempels worden overschreden. Bij het ontwikkelen van alternatieven is het begrip milieugebruiksruimte van belang. Onder de milieugebruiksruimte wordt voor verschillende milieuaspecten, zoals geur, geluid en ammoniak, de ontwikkelingsruimte verstaan die bedrijven nog hebben voordat wettelijke normen overschreden worden. De alternatieven dienen enerzijds meer inzicht te geven in de beschikbare milieugebruiksruimte en anderzijds inzicht te geven of en op welke wijze het bestemmingsplan uitvoerbaar is.

Gezien het voorgaande worden voor de veehouderij (intensieve en grondgebonden) in het planMER de volgende alternatieven onderscheiden:

Referentiesituatie

Hierbinnen is nader onderscheid gemaakt in:

a. De huidige situatie

Hierbij gaat het om de feitelijke situatie. Omdat het in de praktijk zeer lastig is om exact na te gaan wat de feitelijke situatie op het bedrijf in de praktijk is en dit bovendien voortdurend aan verandering onderhevig is wordt vaak gebruik gemaakt van de vergunde situatie. Om voor de feitelijke situatie in Tynaarlo een goed beeld te verkrijgen is in 2012 een grootschalige enquête gehouden onder de veehouders. Op deze wijze is de feitelijke situatie in Tynaarlo zo nauwkeurig mogelijk in beeld gebracht. Uit de enquête is gebleken dat gemiddeld 48 % van de toegestane veestapel op basis van de melding bij een bedrijf aanwezig was en 85 % van de toegestane veestapel op basis van een milieuvergunning. De resultaten van de enquête zijn vergeleken met de CBS-cijfers van 2012. De afwijking was zeer gering. Om deze reden is de enquête als maatgevend beschouwd voor de huidige situatie. De huidige situatie kan ook als alternatief worden beschouwd.

b. Autonome ontwikkeling

Hierbij wordt uitgegaan van de bestaande vergunde rechten van de veehouders en, indien aan de orde, van activiteiten waarover al een besluit is genomen. Voor het plangebied betekent dit dat is uitgegaan van het Besluit huisvesting en het opvullen van de milieuvergunning, dan wel melding.

Het voornemen, maximale regeling van het bestemmingsplan (intensivering en schaalvergroting)

Concreet gaat het hierbij om de effecten op het milieu als de mogelijkheden (voor uitbreiding van zowel intensieve veehouderij als melkveebedrijven) in het nieuwe bestemmingsplan maximaal worden benut. Dit betekent dus ook de uitbreidingsmogelijkheden die gegeven worden middels afwijkingen en wijziging.

Voor de worstcaseberekeningen is bij de intensieve veehouderij uitgegaan van de meest vervuilende diersoort, namelijk varkens.

Alternatief bij recht

Concreet gaat het hierbij om de uitbreidingsmogelijkheden die veehouderijen bij recht krijgen toegewezen op basis van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de bedrijven geen verdere uitbreiding wordt geboden dan het bij recht toegekende bouwblok. In sommige gevallen betekent dat een aantal bedrijven nog kan uitbreiden binnen het gegeven bouwvlak, zij het beperkt. Uitbreiding van het bouwblok zal dan in ieder geval middels een afzonderlijke procedure moeten worden gerealiseerd.

De effecten van de activiteiten die op basis van het bestemmingsplan mogelijk kunnen zijn, worden vergeleken met de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (de ontwikkelingsruimte binnen bestaande milieuvergunningen en andere geldende wet- en regelgeving). De effecten op natuur in de Passende Beoordeling worden beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie (conform vereiste toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998).

Alternatief best beschikbare technieken

Met betrekking tot de Natura 2000-gebieden is het alternatief 'best beschikbare technieken' opgevoerd. Dit alternatief gaat ervan uit dat, indien alle aanwezige stalsystemen worden vervangen door de best beschikbare technieken, er fysieke uitbreidingsruimte ontstaat zonder dat er sprake is van een toename van ammoniakemissie. Het alternatief gaat uit van het 'bevrozen' van ammoniakemissie voor de gehele gemeente in de huidige situatie. Veehouderijen krijgen uitbreidingsmogelijkheden toegewezen onder de voorwaarde dat dit gemeentelijk ammoniak-emissieplafond niet wordt overschreden en dat de depositie van ammoniak op Natura 2000-gebieden niet toeneemt ten opzichte van de huidige situatie.

De effecten van de activiteiten als gevolg van het bestemmingsplan worden beoordeeld op de hiervoor genoemde aspecten middels een expert judgement. Dit houdt in dat de effecten van het bestemmingsplan ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling kwalitatief worden vastgesteld. Enkele relevante milieuaspecten als geluid, ammoniak en luchtkwaliteit worden kwantitatief beschouwd (berekeningen).

In navolgende tabel staat aangegeven op welke aspecten de realisatie van de verschillende activiteiten effect kunnen hebben (positief of negatief) en dus worden beoordeeld. In het planMER zijn sommige aspecten uitgesplitst in deelaspecten (bijvoorbeeld het aspect water wordt beoordeeld op: kwaliteit oppervlaktewater, uitspoeling nutriënten, grondwater). Kortom de tabel geeft het beoordelingskader waarop de effectbepaling zal worden gebaseerd.

Beoordelingskader

Activiteit	Aspecten
- Realisatie Ecologische Hoofdstructuur	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Geluidhinder Luchtkwaliteit en gezondheid Klimaat
- (Intensieve)veehouderij	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Geur Ammoniak Geluidhinder Luchtkwaliteit (wegverkeer en uitbreiding stallen) en gezondheid Klimaat
- Recreatie (Kamperen bij de boer)	Natuur
- Hout- en fruitteelt	Water Natuur Landschap en cultuurhistorie
- Kassen	Natuur (lichthinder) Landschap
- Co-vergisting (cumulatief)	Geluid geur Luchtkwaliteit
- zonne-energie	Natuur Landschap

3. Effecten

In de navolgende effectbeoordeling moet bedacht worden dat het worstcase-scenario in beeld is gebracht. Ook bij het alternatief bij recht is uitgegaan van het gegeven dat alle aanwezige bedrijven hun bij rechtens toegestane uitbreidingsmogelijkheden volledig opvullen. Dit leidt voor veel thema's tot sterk negatieve effecten. In Tynaarlo is een dalende trend wat betreft aantal bedrijven en een min of meer gelijkblijvende totale veestapel. In de praktijk zullen de effecten daarom minder ernstig zijn: Slechts een gedeelte van de bedrijven zal in beperkte mate uitbreiden.

3.1 Bodem

Veehouderij

In het plangebied bestaat de bodem voor een deel uit zandgronden op de ruggen, vooral veldpodzolen, op de overgang naar de beekdalen komen moerige gronden voor. De beekdalen zelf bestaan vooral uit veen. Bij uitbreiding van de veehouderij zal de uitspoeling van nutriënten van de percelen met als functie

landbouw, toenemen. Omdat het deels zandgronden betreft raakt ook het grondwater in enige mate verontreinigd met nutriënten.

De invloed van lokale veehouderijen op de ammoniakdepositie in het gehele plangebied is relatief beperkt. De ammoniakdepositie wordt voornamelijk bepaald door bronnen buiten het plangebied. De invloed van een veehouderij op de ammoniakdepositie in de directe omgeving kan echter wel groot zijn, maar is ook daar vergeleken met de toegestane stikstofbelasting vanuit dierlijke mest slechts van beperkte invloed op het stikstofgehalte van de bodem. Dit geldt natuurlijk niet voor de gronden die geen landbouwfunctie hebben, met name de natuurgebieden. Hier heeft de toename van de ammoniakdepositie als gevolg van meer veehouderij, intensief, dan wel melkvee, wel een negatief effect op de bodem. Dit geldt in veel mindere mate voor de veengronden. De effecten van de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied, vergeleken met de autonome ontwikkelingen, zijn negatief wat betreft verontreiniging met nutriënten (stikstof en fosfaat) voor zowel bodem als grondwater. Ten aanzien van microverontreinigingen (zware metalen en dergelijke) worden geen effecten verwacht. In het alternatief bij recht zijn de effecten geringer.

Realisatie EHS

Bij de realisatie van de EHS worden percelen uit het agrarisch gebruik onttrokken en zal de bemesting sterk afnemen, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde natte vegetaties een zuiverend effect op de bodem. Ten aanzien van uitspoeling nutriënten en verontreiniging grondwater heeft deze ontwikkeling een positief effect. Ook ten aanzien van microverontreinigingen is er een positief effect: De kans op lekkages van bijvoorbeeld olie neemt af alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen of andere chemicaliën.

Co-vergisting

Ten aanzien van co-vergisting worden geen effecten verwacht: een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving.

3.2 Water

Veehouderij

Door het uitbreiden van het staloppervlak wordt het percentage verhard oppervlak in het plangebied verhoogd. Een vergroting van het verhard oppervlak leidt tot een versnelde afstroom van de neerslag naar het oppervlaktewater en daarmee tot een toename van de piekafvoer. Een hogere piekafvoer resulteert in een snellere stijging van de waterstand tijdens neerslagsituaties. Dit verhoogt de kans op inundatie. Daarom wordt het effect van uitbreiding veehouderij negatief beoordeeld op het criterium waterberging en afvoer.

De toename van de ammoniakdepositie in de directe omgeving van een veehouderij, die wordt uitgebreid, leidt tot een toename van het stikstofgehalte van de bodem in de directe omgeving van deze veehouderij en tot een toename van de uitspoeling van nutriënten vanuit de bodem. Dit is ook het geval als de ammoniakdepositie fors toeneemt. Vanuit de bodem komen deze stoffen gedeeltelijk in het oppervlaktewater terecht. De waterkwaliteit neemt daarmee af en dat is een negatief effect. In het alternatief bij recht zijn de effecten geringer. De gevolgen zijn voor de oppervlaktewateren in het gebied met de bestemming Agrarisch ernstiger dan in het gebied met de bestemming Agrarisch - 1, vanwege meer uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij. In het worstcasescenario treden de effecten verspreid over de hele gemeente op. De grootste vervuiling treedt op in de Groote Masloot, de Runsloot en de Eekhoorsche loop.

Op de inrichting van het watersysteem en de afvalwateraansluiting op riolering en zuivering hebben de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied nagenoeg geen effect. Het effect op dit criterium wordt daarom als neutraal beoordeeld.

Realisatie EHS

Omdat bij de realisatie van de EHS percelen uit het agrarisch gebruik worden onttrokken, zal de bemesting daar afnemen, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde water- en oevervegetaties een zuiverend effect op het oppervlaktewater. Ten aanzien van waterkwaliteit heeft deze ontwikkeling een positief effect.

Omdat de natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan waterhuishoudkundige maatregelen zoals het verhogen van het grondwaterpeil, het plaatselijk hermeanderen, inrichten van meanderstroken, ontstaat naast ruimte voor een gevarieerde flora en fauna, ruimte voor meer waterberging en geleidelijkere afvoeren. Piekbelastingen kunnen beter worden opgevangen. Omdat deze maatregelen op verschillende plaatsen worden uitgevoerd wordt het watersysteem als geheel robuuster. Zowel qua inrichting watersysteem als waterberging en afvoer heeft de realisatie van de EHS een positief effect.

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving. Op waterkwaliteit en -kwantiteit zijn derhalve geen effecten te verwachten.

Houtteelt

Omdat op percelen met houtteelt het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen geringer is dan bij akkerbouw en veeteelt, heeft houtteelt een licht positief effect op de waterkwaliteit. Houtteelt onttrekt echter veel water aan de bodem waardoor het grondwaterpeil kan dalen. Rond natuurgebieden is dat een licht negatief effect.

3.3 Landschap, archeologie en cultuurhistorie

Veehouderij/landbouw

Met het vergroten en opschalen van agrarische erven komen bestaande landschapsstructuren en historisch-geografische patronen onder druk. Binnen het bouwvlak kan in de bestemming Agrarisch - 1 tot 1 ha, en in de bestemming Agrarisch tot 1,5 ha worden bebouwd. Binnen de bestemming Agrarisch - 1 kan het bouwvlak worden vergroot tot 1,5 ha voor zover aangeduid met de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 2'. Binnen de bestemming Agrarisch kan een nog verdergaande opschaling tot 2 ha plaatsvinden, en binnen de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' tot 2,5 ha. Aan deze vergroting is echter wel de verplichting van een **landschappelijk inrichtingsplan** verbonden. Dit plan is een goede kwaliteitswaarborg, waarmee met het vergroten van het erf ook een kwaliteitswinst voor het landschap kan worden geboekt. De effecten op de landschapsstructuren en de historisch geografische patronen worden als licht negatief tot negatief beschouwd.

De maatvoering van de toegestane bebouwing is afgestemd op de toekomst met een relatief grote nok- en goothoogte. Vooral op historisch karakteristieke erven kan de nieuwe bebouwing daardoor de oorspronkelijke bebouwing overvleugelen.

Kassen

Voor de agrarische bedrijven geldt dat binnen het bouwvlak bij afwijking en binnen de bestemming Agrarisch ook tot op zekere hoogte bij recht, kassen kunnen worden opgericht als teeltondersteunende voorziening. Door hun verschijningsvorm en lichtuitstraling hebben kassen daardoor een negatieve impact op de ruimtelijk-visuele kenmerken van het landschap. In de laagveenontginningen, dat als kernkwaliteit ook duisternis heeft zijn deze effecten zelfs sterk negatief.

Worden aan de inpassing voorwaarden verbonden, dan kunnen deze negatieve effecten worden verminderd.

Zonne-energie

Als algemene afwijkingsbevoegdheid is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte voor het gebruik van gronden ten behoeve van het opwekken van zonne-energie mogelijk. Het maximale grondoppervlak bedraagt 2.000 m². Dit is niet mogelijk als sprake is van de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank of Waarden - Openheid.

Ondanks deze inperking is plaatsing van de panelen in de overige gebieden wel mogelijk. Gezien de hoogte van 2,5 m, en de mogelijkheid dit buiten het bouwvlak te realiseren, heeft dit impact op het agrarisch landschap, ondanks de beperkte oppervlakte en de spreiding van de agrarische bedrijven.

Ten opzichte van de huidige situatie kan dit effect, ongeacht het landschapstype als negatief (-) worden beschouwd. Worden aan de inpassing voorwaarden verbonden, dan kunnen deze negatieve effecten worden verminderd.

Realisatie Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) te kunnen realiseren. Omdat echter nog onduidelijk is op welke wijze en in hoeverre de EHS daadwerkelijk zal worden ontwikkeld en in hoeverre de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden daarin sturend zullen zijn, zijn de effecten moeilijk te bepalen.

Gezien het feit dat zowel de gemeentelijke als de provinciale ambities ook het behoud en herstel van landschappelijke en natuurlijke waarden uitdragen, is de verwachting dat bestaande structuren en patronen gehandhaafd blijven.

De effecten worden dan ook neutraal beschouwd.

Houtteelt

De teelt van hoogopgaande gewassen heeft vooral impact in gebieden die door hun openheid worden gekenmerkt, zoals de heide- en hoogveenontginningen. De teelt van hoogopgaande gewassen is echter in de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es en Waarde - Openheid strijdig gebruik. In hoeverre dan ook daadwerkelijk nieuwe houtteelt tot stand komt is zeer de vraag, aangezien de terreinen waar dit mogelijk is, beperkt zijn, gezien de uitgestrektheid van de 'Waarden' bestemmingen. In zijn algemeenheid wordt het effect als licht-negatief beschouwd.

Houtteelt is aan een omgevingsvergunning gebonden in alle archeologische bestemmingen binnen dit bestemmingsplan. De effecten van bodemingrepen en diepwortelende bomen op het archeologisch bodemarchief zullen daardoor beperkt blijven.

3.4 Natuur

Veehouderij

Natuurgebieden en natuurwaarden zowel binnen als buiten de EHS ondervinden schade van vermesting en verzuring afkomstig uit de landbouw. Dit geldt in nog hogere mate voor de Natura 2000-gebieden (tevens ook EHS) in de gemeente. Voor Tynaarlo gaat het met name het Drentsche Aa-gebied omdat het Zuidlaardermeergebied alleen voor vogels is aangewezen. De bossen, heidevel- den, vennen, poelen en beekdalgraslanden binnen de EHS hebben veel te lij- den van stikstofdepositie. Ook hier leidt dit tot een armere flora en daarmee indirect tot een armere fauna. De negatieve effecten zijn niet beperkt tot specifieke locaties in Tynaarlo, maar strekken zich uit in meer, dan wel minde- re mate over het gehele plangebied en dus ook de gehele EHS omvatten. De sterkste effecten zijn te zien op het Noordsche Veld, Bunnerveen, Runslot en Zeyerstrubben.

Indirect heeft een toename van stikstof ook negatieve effecten op de water- kwaliteit waardoor amfibieën en vissen negatieve gevolgen kunnen ondervin- den. In het plangebied gaat het met name om negatieve effecten op vissen en amfibieën. Ook schrale heide en graslandvegetaties met onder meer klokjes- gentiaan en orchideeënsoorten hebben zwaar te lijden onder vermesting. Op

beschermde vogels en zoogdieren heeft stikstof weinig effect. Op een groot aantal beschermde dier- en plantensoorten heeft de ammoniakdepositie van het voornemen (worstcasescenario) echter een sterk negatief effect.

Een verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot een doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen waardoor een verdere kavelvergroting en uniformering van de percelen zal plaatsvinden. De aanwezige soortenrijkdom in het agrarisch gebied zal hierdoor afnemen. Sloop van oudere agrarische bebouwing kan verder negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen van vlermuizen en huismus. Zowel op natuurgebieden binnen en buiten de EHS, als Flora- en faunawetsoorten zijn de effecten van het voornemen sterk negatief. In het alternatief bij recht zijn de hierboven genoemde effecten geringer.

Realisatie EHS

Specifiek voor Tynaarlo zijn er maatregelen in uitvoer en voorbereiding gericht op het inrichten van nieuwe natuurgebieden zoals bij het Noordsche Veld, bij Zeyen en rond de Drentsche Aa. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren, maar dat valt buiten het plangebied. De gebieden zijn weergegeven in afbeelding 7.3 (oranje: nog om te vormen naar natuur). Omdat deze maatregelen mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan worden ze niet als autonome ontwikkeling beschouwd, maar als effecten van het bestemmingsplan. De maatregelen richten zich tevens op het verbinden van natuurgebieden, het opheffen van ecologische barrières en het verminderen van verdroging van bestaande en toekomstige natuurgebieden. Deze maatregelen verhogen de biodiversiteit ter plaatse en creëren leefruimte voor beschermde dier- en plantensoorten. Het effect op de natuur is derhalve sterk positief. De provincie werkt momenteel aan een herijking van de EHS. Het kan zijn dat uiteindelijk niet alle geplande natuur wordt gerealiseerd.

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is in principe een gesloten systeem. Extra milieubelastende stoffen die vrijkomen in de omgeving zijn zeer gering. Op natuur zijn derhalve geen effecten van betekenis te verwachten.

Houtteelt

Houtteelt heeft een gering negatief tot negatief effect op de natuur. Flora en fauna gebonden aan open gebied verdwijnt en er komen bossoorten voor terug. Omdat houtteelt bestaat uit monocultures van een boomsoort zijn de ecologische waarden hiervan beperkt. Met name ten westen van de Groote Masloot zijn gebieden aangewezen als weidevogelgebied. Houtteelt is weliswaar uitgesloten in de beekdalen, maar het gebied aangeduid als 'weidevogelgebied' (Ontwerp Natuurbeheerplan 2013, Provincie Drenthe) is iets groter dan het gebied aangeduid als 'beekdal'. Bovendien kan houtteelt grenzend aan een weidevogelgebied ook nadelige gevolgen hebben. Tevens komen weidevogels ook voor in niet hiervoor aangewezen graslanden. Het effect wordt ingeschat

als licht negatief. Daarnaast kan houtteelt een verlaging van de grondwaterstand veroorzaken. Voor aangrenzende heide- en hoogveenvegetaties kan dit negatieve gevolgen hebben. Dit zou zich bijvoorbeeld voor kunnen doen bij het Bunnerveen. Dit effect wordt ingeschat als licht negatief.

Glastuinbouw

Glastuinbouw kan door lichtuitstraling negatieve effecten hebben op vogels en vleermuizen. Omdat rond agrarische bedrijven toch al een vrij hoge mate van verstoring aanwezig is en de mogelijkheden voor glastuinbouw beperkt zijn, wordt het effect ingeschat als licht negatief.

Zonnepanelen

Zonnepanelen veroorzaken geen extra milieubelastende stoffen. Rond agrarische bedrijven is toch al een vrij hoge mate van verstoring aanwezig en de mogelijkheden voor zonnepanelen zijn beperkt. Op natuur zijn derhalve geen effecten van betekenis te verwachten.

Recreatie

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor een groot aantal locaties voor kamperen bij de boer. Doordat het daardoor in natuurgebieden drukker kan worden, kan dit negatieve gevolgen hebben voor sommige soorten verstoringgevoelige broedvogels (met name grondbroeders) en zoogdieren (ree en das). Dit doet zich vooral voor als de toegankelijkheid van natuurgebieden groot is en de dichtheid aan paden, vergeleken met de schaal van het gebied, hoog is. Dit is bijvoorbeeld het geval in natuurgebieden rond Zeegse. Door de kleinschaligheid van de minicampings, het uitsluiten van gevoelige gebieden en grote verspreiding van de locaties, de onderlinge afstand moet 1.000 m bedragen, zijn de effecten gering.

3.5 Geluid

Veehouderij

Door uitbreidingen in de veehouderij zal ook de verkeersintensiteit in zekere zin toenemen. Uitgaande van ongeveer 121 agrarische bedrijven in deze gebieden mag worden uitgegaan van een toename van ongeveer 1.210 ritten per etmaal (toename van gemiddeld 10 ritten per agrarische bedrijf)¹. Uitgaande van een min of meer gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het plangebied, is de toename van het verkeer per wegvak echter beperkt. Het effect ten aanzien van geluid wordt ingeschat als licht negatief. In het alternatief bij recht is het effect nog geringer.

¹ Hierbij is uitgegaan van CROW publicatie 256, bedrijven niet zijnde kantoren. Waarbij er vervolgens van uitgegaan is dat een uitbreiding van het bedrijf tot maximaal 2 ha een mogelijke uitbreiding van personeel met zich meebrengt. En dat er tevens sprake is van een uitbreiding van het aantal ritten als gevolg van toename van agrarische activiteiten waaronder het aan- en afvoeren van producten, mest en van derden afkomstige co-substraat ten behoeve van covergisting.

Realisatie EHS

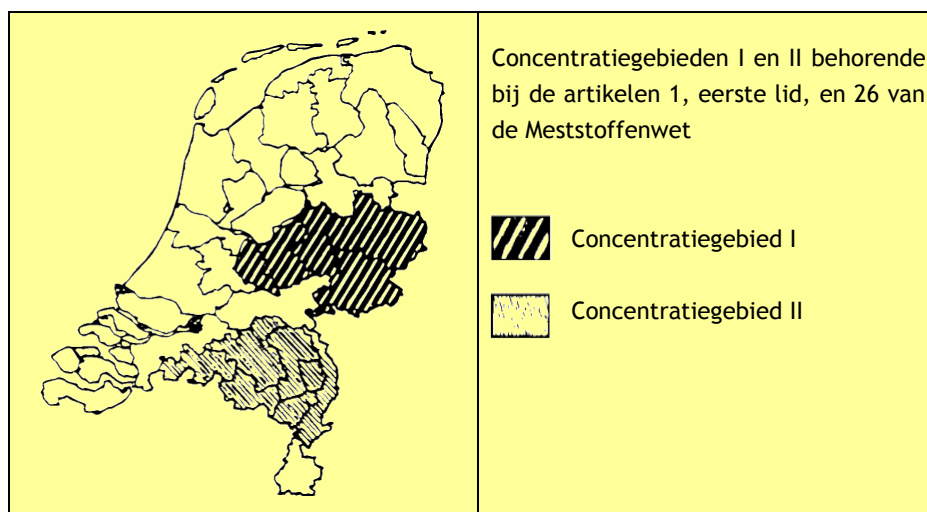
Slechts in de aanlegfase waarbij grondwerkzaamheden worden verricht kan in geringe mate enige hinder ten gevolge van graafwerkzaamheden en grondtransport ontstaan. Deze effecten treden zeer lokaal op en zijn van tijdelijke aard. Het effect wordt als licht negatief ingeschat.

Co-vergisting

Door het bouwen van biovergistingsinstallaties bij agrarische bedrijven kan sprake zijn van een toename van de geluidsproductie in het buitengebied. Dit effect is tijdelijk van aard. Geluidsproductie ten gevolge van extra verkeer (van en naar de vergister), alsmede van de vergister zelf zal in cumulatieve zin beperkt zijn. In cumulatieve zin wordt het effect als licht negatief beoordeeld.

3.6 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij is sinds 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor geur vanwege dierenverblijven. Er wordt gerekend met 'odour units' (ou) en geurgevoelige objecten, zoals huizen, krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken. Het buitengebied van Tynaarlo ligt in een zogenaamd 'niet-concentratiegebied' (zie navolgende kaart).

Binnen de bebouwde kom bedraagt in een niet-concentratiegebied de maximale geurnorm $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Buiten de bebouwde kom bedraagt de norm in een dergelijk gebied $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Indien de gemeente een actief beleid voert ten aanzien van de geurproblematiek, kan van deze normen worden afgeweken. Binnen de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $0,1 - 8,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Buiten de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $2,0 - 20,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. De gemeente Tynaarlo voert op dit moment nog geen actief beleid.

De normen zoals die in de Wet geurhinder en veehouderij en het beleid van de gemeente zijn weergegeven, worden in het voornemen (intensivering en schaalvergroting) overschreden, in het alternatief bij recht niet **of nauwelijks**. De effecten worden dan ook ingeschat als negatief (-) respectievelijk neutraal (0). Daarom dient bij uitvoering van dit alternatief nader te worden bezien in hoeverre aanvullende maatregelen die uitstijgen boven het niveau van het besluit huisvesting nodig zijn om de normen binnen en buiten de bebouwde kom niet te laten overschrijden.

Co-vergisting

Omdat een mestvergister een gesloten procesinstallatie is, zal er bij een normale bedrijfsvoering geen geuremissie plaatsvinden. De effecten van covergisting ten aanzien van geur worden cumulatief beschouwd. De bijdrage van de co-vergistingsinstallaties aan de totale geurbelasting is vrijwel nihil en wordt daardoor als neutraal beoordeeld.

3.7 Luchtkwaliteit, Gezondheid en Klimaat

Veehouderij

Fijn stof

De luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen betreffen ten aanzien van fijn stof (PM_{10}) zijn opgenomen in de navolgende tabel.

Grenswaarden luchtconcentraties PM_{10}

Luchtconcentratie	Norm
jaargemiddelde concentratie	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
24 uursgemiddelde concentratie	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ maximaal 35 maal per jaar

Voor fijn stof wordt getoetst aan de norm per 2011. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van fijn stof worden voldaan.

Aan de hand van de Grootschalige Concentratiekaarten is de huidige situatie wat betreft fijn stof vastgesteld. Uit deze kaarten blijkt dat in de huidige situatie de concentratie de 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ niet overschrijdt en daarmee ruim onder de gestelde normen zit. Zowel in het voornemen als in het alternatief bij recht vindt er toename plaats van fijn stof. Proefberekeningen hebben laten zien dat op circa 100 m afstand van de bedrijven de effecten amper meetbaar zijn. De verwachting is dan ook dat ook in een worstcasescenario het fijn stof ruim onder de wettelijke normen blijft. Het effect van het voornemen wordt ingeschat als licht negatief, van het alternatief bij recht als neutraal.

Overige gezondheidsaspecten

Omdat zich in Tynaarlo geen uitgebreide concentraties intensieve veehouderijen bevinden en het bestemmingsplan geen ruimte biedt voor megastallen zijn

veehouderij-gerelateerde ziektes vooralsnog geen groot probleem. Wel kunnen bij maximale uitbreidingen conform het bestemmingsplan, de risico's iets toenemen. Het effect wordt in beide alternatieven als licht negatief ingeschat.

Klimaat en energie

Bij uitbreiding van veehouderij kunnen duurzame energietechnieken ingepast worden. Tegenover deze mogelijkheden staat dat een uitbreiding van veehouderijen gepaard gaat met een toename van het aantal dieren en daarmee een toename van de methaanemissie. Uitgedrukt in CO₂-equivalenten heeft methaan een grotere impact op het klimaat dan CO₂ zelf. Daarnaast zal meer energie worden gebruikt voor transport en voor stalsystemen. Bij elkaar is de inschatting dat de uitbreiding van veehouderijen weinig tot niets bijdraagt op het gebied van energie. Als gevolg van een toename van broeikasgassen als methaan, is het effect op het klimaat negatief (voornemen), dan wel licht negatief (Alternatief bij recht).

Realisatie EHS

De realisatie van de EHS heeft geen effecten op concentraties dieren in de veehouderijen. Daarmee heeft dit aspect geen effect op fijn stof, ziektes en energie. Door dat in de EHS CO₂ wordt vastgelegd en O₂ wordt geëmitteerd, heeft de EHS een positief effect op het klimaat.

4 Passende beoordeling

Een passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. In de gemeente Tynaarlo liggen twee gebieden die zijn beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft de hieronder genoemde beschermde gebieden.

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente)
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente)

Het Zuidlaardermeergebied ligt weliswaar deels in de gemeente Tynaarlo, maar net buiten het bestemmingsplan Buitengebied. Het Zuidlaardermeergebied is aangewezen voor een aantal soorten vogels en als complementaire soort grote modderkruiper. Op de vogelsoorten worden ten gevolge van het voornemen geen significante effecten verwacht. Een negatief effect kan wel optreden op grote modderkruiper.

Voor het Drentsche Aa-gebied geldt dat er ten aanzien van ammoniak sprake is van een overbelaste situatie in de huidige toestand. Dat betekent dat elke toename van depositie een significant negatief effect kan hebben. Dit geldt voor het Voornemen maar ook voor het Alternatief bij recht. De depositietoename is van dien aard dat ook op vijf kilometer afstand er sprake is van een meetbare toename. Dat betekent dat ook significant negatieve effecten op

verder weg gelegen Natura 2000-gebieden buiten de gemeente niet kunnen worden uitgesloten (Fochteloërveen en Witterveld).

Daarnaast kunnen grondwerkzaamheden als het aanbrengen van drainage, het wijzigen van greppelsystemen of andere diepe grondwerkzaamheden rondom Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten veroorzaken doordat ze verdrogend werken op deze natuurgebieden. Datzelfde geldt ook voor houtteelt.

5 Conclusie

De eindconclusie luidt dat het voornemen (maximale benutting regeling bestemmingsplan; worstcasescenario) sterk negatieve effecten kan hebben op de aspecten Natura 2000, overige natuur, geurhinder en in mindere mate ook op bodem, water, klimaat en landschap. De effecten van het alternatief 'bij recht' zijn ook negatief, maar in mindere mate. De belangrijkste oorzaken van deze negatieve effecten zijn met name een toename van ammoniakdepositie en geurhinder ten gevolge van uitbreidingen in de veehouderij. Naast negatieve effecten op Natura 2000 heeft ammoniakdepositie ook negatieve effecten op de overige natuur, bodem en water. Tevens is er een correlatie tussen ammoniakemissie en emissie van methaan, waardoor ook negatieve effecten op het klimaat optreden. Het bestemmingsplan zal daarom een instrumentarium moeten bevatten waarmee significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden voorkomen en tevens andere milieueffecten worden beperkt.

De alternatieven 'huidige situatie' en 'best beschikbare technieken' veroorzaken geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en zijn derhalve uitvoerbaar.

In de gemeente Tynaarlo is een algemene dalende trend van het aantal veehouderijen aan de gang. De trend in het aantal koeien is vrij stabiel. Het aantal kippen is de laatste jaren iets gestegen en het aantal varkens flink gedaald. Dat betekent dat in werkelijkheid de bovengeschetste negatieve effecten niet of in veel mindere mate op zullen treden. Het koppelen van uitbreidingen aan wijzigingsbevoegdheden en afwijkingmogelijkheden met inrichtingscriteria geeft de gemeente voldoende houvast om sturing te geven op het beperken van negatieve effecten. De gebiedsbestemmingen in het bestemmingsplan zijn gericht op onder andere behoud en herstel van landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden. In het bestemmingsplan worden dan ook ten aanzien van deze aspecten, bij ingrepen randvoorwaarden gesteld, zoals het uitvoeren van archeologisch onderzoek, het uitvoeren van een wateroets en het opstellen van een landschappelijk inrichtingsplan.

3.8 Effectbepaling Thema's

I&S: Intensivering en schaalvergroting (voornemen)

RA: Alternatief bij recht

Glastb: Glastuinbouw

Zonnep: Zonnepanelen

Recr.ont: Kamperen bij de boer

Thema	Criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting	Glastb.	Zonnep	Recr.ont	Houtteelt
Bodem en grondwater	Risico op bodemverontreiniging (microverontreinigingen)	0	0	+	0				
	Uitspoeling van nutriënten	-	0/-	+	0				
	Verontreiniging grondwater	-	0/-	+	0				
Water	Waterberging en afvoer	-	0/-	+	0				0/-
	Inrichting watersysteem	0	0	+	0				0
	Verontreiniging oppervlaktewater	-	0/-	+	0				0/+
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap	-	0/-	0	0	0/-	0/-		0/-
	cultuurhistorie en Archeologie	0/-	0	0	0	0	0		0
Natuur	Natuurgebieden, en EHS	--	0/-	++	0	0/-	0	0/-	0/-
	Flora- en Faunawetsoorten	--	0/-	++	0	0/-	0	0/-	0/-
Geluid	Geluidhinder	0/-	0	0/- (aanlegfase)	0/-				
Geur	Geurhinder	--	0		0				
Luchtkwaliteit, gezondheid en klimaat	Fijn stof	0/-	0	0	0				
	(Dier)ziektes	0/-	0/-	0	0				
	Energie	0	0	0	0				
	Klimaat	-	0/-	+	0				
Passende beoordeling	Natura 2000-gebieden	--	--	++	0	0		0	-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	25
1.1	Aanleiding voor deze notitie	25
1.2	M.e.r. voor plannen	25
1.3	PlanMER	29
1.4	Leeswijzer	30
2	Voornemen en alternatieven	33
2.1	Inleiding	33
2.2	Plangebied	34
2.3	Functies	35
2.4	Voornemen	40
2.5	Alternatieven	47
2.6	Uitgangspunten bij de berekeningen van ammoniak, geur en fijn stof	52
3	Beleid en beoordelingskader	59
3.1	Relevant beleidskader	59
3.2	Beoordeling	60
4	Bodem en grondwater	65
4.1	Beleid en beoordelingskader	65
4.1.1	Rijksbeleid	65
4.1.2	Provinciale Omgevingsvisie Drenthe, 2010	66
4.1.3	Gemeentelijk beleid	67
4.1.4	Beoordelingskader	69
4.2	Huidige situatie	69
4.3	Autonome ontwikkeling	74
4.4	Effectbeoordeling	74
4.5	Mitigerende maatregelen	77
5	Water	79
5.1	Beleid en beoordelingskader	79
5.1.1	Europese Kaderrichtlijn Water	79
5.1.2	Rijksbeleid	80
5.1.3	Beoordelingskader	90
5.2	Huidige situatie	90
5.2.1	Waterkwaliteit	92
5.2.2	Waterkwantiteit	97
5.3	Autonome ontwikkeling	99
5.3.1	Waterkwantiteit	99
5.3.2	Waterkwaliteit	99
5.4	Effectbeoordeling	100
5.4.1	Veehouderij	100
5.4.2	Realisatie EHS	101
5.4.3	Covergisting	101

5.4.4	Houtteelt	102
5.5	Mitigerende maatregelen	102
6	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	103
6.1	Beleid en beoordelingskader	103
6.1.1	Rijksbeleid	103
6.1.2	Provinciaal beleid	105
6.1.3	Gemeentelijk beleid	110
6.1.4	Beoordelingskader	112
6.2	Huidige situatie	113
6.2.1	Landschapstypen en waardebepaling	113
6.2.2	Esdorpenlandschap	115
6.2.3	Wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen	121
6.2.4	Wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen	122
6.3	Autonome ontwikkeling	124
6.3.1	Verwachte ontwikkelingsrichting	124
6.3.2	Waardebepaling referentiesituatie	125
6.4	Effectbeoordeling landschap en cultuurhistorie	126
6.4.1	Uitbreiding agrarische bebouwing	126
6.4.2	Kassen	130
6.4.3	Zonne-energie	131
6.4.4	Realisatie EHS	132
6.4.5	Houtteelt	134
6.5	Mitigerende maatregelen en aanbevelingen	136
7	Natuur	139
7.1	Beleid en beoordelingskader	139
7.1.1	Europees beleid en vertaling in Nationale wetgeving	139
7.1.2	Rijksbeleid	141
7.1.3	Provinciaal beleid	141
7.1.4	Beoordelingskader	146
7.2	Huidige situatie	147
7.2.1	Natura 2000-gebieden	147
7.2.2	Laagveengebieden rond het Paterswoldse meer	149
7.2.3	Landgoederen Eelde-Paterswolde	149
7.2.4	Oude en jonge veldontginningen	150
7.2.5	Beekdalen	152
7.2.6	Flora- en faunawet	155
7.3	Autonome ontwikkeling	156
7.4	Effecten	157
7.4.1	Intensivering en schaalvergroting (het voornemen)	157
7.4.2	Alternatief bij recht	159
7.4.3	Realisatie EHS	159
7.4.4	Co-vergisting	160
7.4.5	Glastuinbouw	160
7.4.6	Zonne-energie	160

7.4.7	Kleinschalig kamperen	160
7.4.8	Houtteelt	161
7.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	162
8	Geluidhinder	165
8.1	Beoordelingskader	165
8.2	Beleidskader	165
8.3	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	167
8.4	Effectbeoordeling	167
8.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	168
9	Geurhinder	171
9.1.1	Beleidskader	171
9.2	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	172
9.3	Effectbeoordeling	174
10	Luchtkwaliteit, Gezondheid & Klimaat	177
10.1	Beleidskader	177
10.2	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	180
10.3	Effectbeoordeling	182
10.3.1	Alternatief Intensivering en Schaalvergroting (het Voornemen)	182
10.3.2	Alternatief bij recht	183
10.3.3	Realisatie EHS	184
10.4	Mitigerende maatregelen	184
11	Passende beoordeling	187
11.1	Inleiding	187
11.1.1	Wettelijke regeling	187
11.1.2	Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19j	187
11.2	Natura 2000-gebieden	189
11.2.1	Gebiedsbeschrijvingen	189
11.2.2	Het Zuidlaardermeergebied	190
11.2.3	Drentsche Aa-gebied	192
11.3	Effectbeoordeling	199
11.3.1	Landbouw	199
11.3.2	Recreatie	199
11.3.3	Kassen	200
11.3.4	Problematiek Ammoniak	200
11.4	Autonome ontwikkeling ammoniakdepositie	204
11.4.1	Intensivering en schaalvergroting (het voornemen)	204
11.4.2	Alternatief bij recht	207
11.4.3	Hydrologie in relatie tot bodemingrepen en houtteelt	208
11.5	Gevolgen voor het bestemmingsplan en mitigerende maatregelen	210
11.5.1	Hydrologie	210

11.5.2	Uitvoerbare alternatieven	210
11.6	Mitigerende maatregelen	213
12	Conclusie en gevolgen voor het bestemmingsplan	215
12.1	Conclusie	215
12.2	Gevolgen voor het bestemmingsplan	215
13	Leemten in kennis en aanzet tot evaluatieprogramma	219
13.1	Leemten in kennis	219
13.2	Monitoringsprogramma milieugevolgen	220
14	Literatuur	223

Bijlagen

1.1

Aanleiding voor deze notitie

De gemeente Tynaarlo is voornemens een nieuw bestemmingsplan vast te stellen voor het landelijke gebied. Op dit moment zijn tal van bestemmingsplannen, partiële herzieningen, vrijstellingsregelingen en dergelijke van kracht.

In het plangebied bevinden zich geen verblijfsrecreatieterreinen, los van enkele individuele recreatiewoningen. De verblijfsrecreatieterreinen in de gemeente beschikken reeds over een actueel bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen, dat is vastgesteld in 2010.

Inmiddels is een Nota van uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo vastgesteld door de gemeenteraad in april 2012. Naar aanleiding van de mogelijkheden opgenomen in deze Nota van uitgangspunten, zal het ontwerpbestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig zijn. Het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. In het bestemmingsplan zullen namelijk onder andere mogelijkheden voor natuurontwikkeling (EHS), de schaalvergroting in de landbouw en overige functiewijzigingen worden geregeld. Het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente heeft enerzijds een beperkt ontwikkelingsgericht karakter, anderzijds worden in het bestemmingsplan randvoorwaarden opgenomen om ervoor te zorgen dat de bestaande waarden in het landelijk gebied behouden blijven, dan wel waar nodig worden versterkt. In zijn algemeenheid kan het bestemmingsplan dan ook worden getypeerd als een conserverend plan. Uitsluitend op perceelniveau zijn ontwikkelingen mogelijk.

Daarnaast liggen in en nabij het plangebied Natura 2000-gebieden:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente);
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente).

Het planMER zal bij het ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd.

1.2

M.e.r. voor plannen

Per 1 juli 2010 is gewijzigde regelgeving omtrent de m.e.r. in werking getreden. Vanaf deze datum wordt er onderscheid gemaakt tussen een beperkte en een uitgebreide m.e.r.-procedure. In dit geval zal de uitgebreide procedure van toepassing zijn.

Ook is het Besluit m.e.r. aangepast. Aanleiding is mede een uitspraak van het Hof van Justitie van de EU, waaruit blijkt dat het Nederlandse systeem van

drempelwaarden voor m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten niet in overeenstemming is met de Europese richtlijn.

Dit heeft vooral belangrijke gevolgen gehad voor onderdeel D van het besluit m.e.r. Een aantal C-lijst-onderdelen, met name die zien op 'ruimtelijke' ontwikkelingen zijn geheel of deels naar de D-lijst verschoven. Onderdeel D betreft een lijst met daarin opgenomen activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. De gehanteerde drempelwaarden in de D-lijst zijn voor sommige activiteiten veranderd en vormen geen uitsluitingsdrempel meer. De drempelwaarden zijn als het ware indicatief geworden. De term indicatief wordt gehanteerd om aan te geven dat de drempel geen vaste onderdrempel meer is.

Als gevolg van deze wijzigingen zullen meer integrale afwegingen (beoordelingen) moeten plaatsvinden. Aard, omvang en ligging zijn begrippen die bij deze afweging centraal staan. Het herziene Besluit m.e.r. is 1 april 2011 in werking getreden.

Begrippen

In deze notitie worden de volgende begrippen gehanteerd:

- m.e.r.: milieueffectrapportage: de procedure;
- m.e.r. voor plannen (plan-m.e.r.): de m.e.r.-procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-(beoordelings-)plichtige activiteiten. Hiervoor geldt altijd de uitgebreide procedure;
- m.e.r. voor besluiten (Besluit m.e.r.²): procedure voor besluiten die bij de wet m.e.r.-plichtig zijn, afhankelijk van het project en de ligging, is een beperkte of uitgebreide procedure aan de orde;
- MER: milieueffectrapport (het rapport).

Een m.e.r. is verplicht voor:

- Plannen op het terrein van landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme, ruimtelijke ordening en grondgebruik, waarin activiteiten worden aangewezen of overwogen, die zijn opgenomen in de bijlage van het Besluit m.e.r.
- Plannen waarvoor een passende beoordeling is vereist op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Daarbij dient het in beide gevallen wel te gaan om een wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plan. Het bestemmingsplan Buitengebied is een wettelijk voorgeschreven plan.

² Een Besluit m.e.r. wordt meestal project-m.e.r. genoemd om een duidelijk verschil tussen een plan en een project aan te geven. Om onderscheidenlijk te zijn, spreken wij bij het MER (rapport) ook nog steeds van PlanMER en ProjectMER (ofwel BesluitMER).

Doel m.e.r

De m.e.r. is bedoeld om bij de voorbereiding van het bestemmingsplan de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming, in beeld te brengen.

De plan-m.e.r. is gekoppeld aan het bestemmingsplan dat kaderstellend is voor eventuele concrete projecten of activiteiten met mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu en de omgeving. Dit kan betekenen dat in eerste instantie voor het bestemmingsplan Buitengebied een planMER dient te worden opgesteld en dat in een later stadium uit dat bestemmingsplan voortvloeiende activiteiten/projecten alsnog project-m.e.r.-(beoordelings-)plichtig zijn waaraan besluiten zijn gekoppeld, zoals vergunningen.

Belangrijk bij het opstellen van het MER voor een bestemmingsplan is een goede beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit (het opstellen van het bestemmingsplan) wordt beoogd. Daarbij dienen ook alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing kunnen worden genomen, te worden beschreven en de motivering van de keuze voor de in de beschouwing genomen alternatieven. Verderop in dit MER is daaraan de nodige aandacht besteed.

Het bevoegd gezag en de initiatiefnemer

De gemeente Tynaarlo is de initiatiefnemer en vormt het bevoegd gezag. Praktisch betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders het bestemmingsplan Buitengebied en het MER voorbereiden en dat de gemeenteraad het bestemmingsplan Buitengebied vaststelt. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied maakt de gemeenteraad gebruik van het MER en de reacties en adviezen die worden gegeven naar aanleiding van de terinzagelegging van het MER en het ontwerpbestemmingsplan.

Procedure

Voor de plan-m.e.r. dient na 1 juli 2010 de uitgebreide procedure te worden doorlopen. Dit houdt het volgende in:

1. openbare kennisgeving van het voornemen door het bevoegd gezag;
2. consultatie wettelijke adviseurs en betrokken bestuursorganen;
3. verplichting zienswijzen te laten indienen op het voornemen;
4. opstellen planMER;
5. openbaar maken planMER gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan en toezenden aan wettelijke adviseurs en de Commissie-m.e.r.;
6. mogelijkheid indienen zienswijzen;
7. inwinnen toetsingsadvies Commissie-m.e.r.;
8. vaststellen plan en verantwoordingsplicht hoe daarbij het MER is betrokken;
9. evaluatie.

Inspraak en advisering Commissie-m.e.r.

Nadat het planMER is opgesteld, wordt het na goedkeuring door het bevoegd gezag samen met het ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd en zes weken ter

inzage gelegd. Eenieder kan in deze periode een reactie geven op het planMER en het ontwerpbestemmingsplan. De reacties worden door het bevoegd gezag in de verdere bestemmingsplanprocedure meegenomen.

De Commissie-m.e.r. is een onafhankelijk adviserende organisatie en heeft formeel in de uitgebreide procedures (plan-m.e.r.) een toetsende en adviserende rol als het gaat om plannen.

Het is niet verplicht de Commissie-m.e.r. te laten adviseren over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De gemeente heeft hiervoor wel gekozen. De notitie Reikwijdte en Detailniveau is opgestuurd naar de Commissie-m.e.r. Een werkgroep van de Commissie-m.e.r. heeft op 9 mei 2012 een bezoek gebracht aan de gemeente Tynaarlo. Naar aanleiding van de notitie Reikwijdte en Detailniveau en het gebiedsbezoek heeft de commissie een advies opgesteld. De Commissie-m.e.r. is vervolgens in stap 4 aangeschreven met het verzoek het MER voor het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied te toetsen.

De Commissie m.e.r. heeft vervolgens op 7 maart 2013 een advies uitgebracht. Naar aanleiding van dit advies is het planMER op een aantal punten aangepast. De aanpassingen zijn in dit planMER verwerkt. Tevens zijn in dit planMER zienswijzen verwerkt die zijn ingediend tijdens de gelijktijdige terinzagelegging van het bestemmingsplan en het planMER.

Het advies van de Commissie m.e.r. is opgenomen in bijlage 7. Samengevat zijn de volgende wijzigingen aangebracht in het planMER:

- Ten onrechte werd in het planMER gesproken over een erfinrichtingsplan. Dit moet zijn: landschappelijk inrichtingsplan (punt 2.1 van het advies van de Commissie m.e.r.).
- Er is een alternatief toegevoegd waarbij geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden (punt 2.2 van het advies).
- De effecten van Stikstofdepositie op vogels in het Zuidlaardermeergebied zijn aan de beschouwing toegevoegd (punt 2.2 van het advies).
- De uitgangspunten voor de berekeningen zijn verduidelijkt in paragraaf 2.4 en aangevuld in paragraaf 2.5 van het planMER (punt 2.3 van het advies van de Commissie m.e.r.).
- De berekeningen (ammoniak en geur) zijn opnieuw en correct uitgevoerd (zo was bijvoorbeeld de mogelijkheid van omschakeling van akkerbouwbedrijven naar melkvee ten onrechte niet meegenomen) (punt 2.3 van het advies van de Commissie m.e.r.).
- Er is een zinsnede toegevoegd ten aanzien van cumulatie van de effecten van recreatieve ontwikkelingen in relatie tot Natura 2000 (punt 3 van het advies).
- Er zijn enkele passages toegevoegd ten aanzien van de kwaliteit van het drinkwater in relatie tot bestrijdingsmiddelen in het hoofdstuk Water. (Dit naar aanleiding van een zienswijze van N.V. Waterbedrijf Groningen).

Ook is op een aantal punten het planMER aangevuld naar aanleiding van de zienswijzen van N.V. Waterbedrijf Groningen. Hiervoor wordt verwezen naar

de Nota beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo.

De toevoegingen in het planMER zijn grijs gearceerd.

Op basis van de ter inzagelegging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn drie zienswijzen ingediend. De beantwoording van deze zienswijzen is te vinden in bijlage 6.

1.3

PlanMER

Zoals opgemerkt is het opstellen van een planMER voor het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo op grond van de Wet milieubeheer noodzakelijk omdat het bestemmingsplan 'het kader vormt voor mogelijke m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten'. Er is dan ook een koppeling tussen het planMER en het bestemmingsplan dat het kader vormt voor m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten. Dit kan betekenen dat activiteiten die op grond van het bestemmingsplan mogelijk gemaakt zijn alsnog project-m.e.r.- (beoordelings)plichtig zijn waarvoor een projectMER opgesteld moet worden. Het projectMER is dan gekoppeld aan het betreffende besluit, zoals een omgevingsvergunning.

De plan-m.e.r. is er op gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van vooral de m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten dient ook inzicht te worden verkregen in de schaal waarop milieueffecten van de verschillende activiteiten kunnen elkaar versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie).

Deze milieueffecten kunnen binnen, maar ook buiten het bestemmingsplangebied plaatsvinden. Het onderzoeksgebied voor de plan-m.e.r. is dan ook niet beperkt tot het bestemmingsplangebied, maar betreft daar waar nodig ook gebieden buiten het plangebied. Als voorbeeld: buiten het bestemmingsplangebied liggen beschermde natuurgebieden. Ontwikkelingen binnen het plangebied kunnen gevolgen hebben voor deze natuurgebieden. Voor het milieuonderdeel natuur betreft het onderzoeksgebied dan ook het bestemmingsplangebied samen met ten minste deze beschermde natuurgebieden.

Op basis van dit inzicht in de verwachte milieueffecten is het mogelijk om het voornemen en de verschillende alternatieven hiervoor te beoordelen, om uiteindelijk op basis van een goede onderbouwing een keuze te maken en deze in het op te stellen bestemmingsplan te verwerken.

De inhoudelijke eisen aan het MER zijn opgenomen in artikel 7.7 van de Wet milieubeheer (m.e.r.-plichtige plannen): “Het milieueffectrapport dat betrekking heeft op een plan bevat ten minste:

- a. een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- b. een beschrijving van de voorgenomen activiteit, alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven;
- c. een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven;
- d. een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen;
- e. een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- f. een vergelijking van de ingevolge onderdeel b beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven mogelijk gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven;
- g. een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen;
- h. een overzicht van de leemten in de beschrijvingen, bedoeld in de onderdelen d en e, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;
- i. een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.”

1.4

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op het voornemen en de alternatieven. Hoofdstuk 3 gaat in op het (relevante) beleidskader en beoordelingskader. In de hoofdstukken 4 tot en met 10 worden achtereenvolgens de relevante thema's behandeld. In deze hoofdstukken wordt per thema het beoordelingskader, de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effectbepaling beschreven. Hoofdstuk 11 bevat de Passende Beoordeling. Hoofdstuk 12 gaat in op de consequenties voor het bestemmingsplan. Hoofdstuk 13 gaat in op de

leemten in kennis en geeft en aanzet tot een evaluatieprogramma. In Hoofdstuk 14 is de literatuurlijst opgenomen.

Voornemen en alternatieven

2.1

Inleiding

De gemeente Tynaarlo heeft besloten een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied op te stellen. Daarvoor bestaan drie belangrijke redenen.

1. Het landelijke gebied is de laatste jaren onderhevig aan allerlei ontwikkelingen. Nieuwe functies doen hun intrede in het landelijke gebied. Er bestaat bij gemeente Tynaarlo dan ook nadrukkelijk behoefte aan een bestemmingsplan Buitengebied dat inspeelt op en sturing kan geven aan deze nieuwe ontwikkelingen.
2. De Wet ruimtelijke ordening bevat de verplichting om eens in de tien jaar het bestemmingsplan Buitengebied te herzien.
3. Tot slot is tussen 1990 en nu een groot aantal beleidsnota's en wetten van kracht geworden die relevant zijn voor het landelijke gebied. Voor het plangebied gelden drie bestemmingsplannen, Buitengebied Vries en Buitengebied Eelde dateren uit 1996/1997. Het bestemmingsplan buitengebied Zuidlaren dateert uit 1987. Deze plannen zijn nog niet aan de gewijzigde beleidsinzichten aangepast.

Het opstellen van een bestemmingsplan voor het landelijk gebied is geen doel op zich. De betekenis van het bestemmingsplan is vooral ingegeven door de belangrijke functie die het plan vervult bij het realiseren van verschillende doelen. Naast de brede beleidsmatige invalshoek dient het bestemmingsplan ook rekening te houden met de wensen en verlangens van de gebruikers en de bewoners van het landelijk gebied. Het bestemmingsplan is een bestuursrechtelijk Algemeen Bindend voorschrift, maar dwingt geen ontwikkelingen af. Het stuurt de ontwikkelingsmogelijkheden van de verschillende functies in het gebied en tracht deze zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Het is een instrument dat binnen vastgestelde en afgewogen kaders ruimte biedt voor de vooraf bepaalde gewenste ontwikkelingen. Enerzijds dienen bestemmingen die kwetsbaar zijn voor invloeden vanuit de omgeving of waarvan het behoud om een specifieke regeling vraagt, de waarden, zo nauwkeurig mogelijk in de verbeelding te worden begrensd en zo concreet mogelijk in de regels te worden geregeld. Anderzijds zullen bestemmingen waarvoor een zo groot mogelijke mate van dynamiek c.q. flexibiliteit is gewenst, niet meer worden vastgelegd dan strikt noodzakelijk is. Voor een groot aantal activiteiten zijn de regels van het bestemmingsplan flexibel en ontwikkelingsgericht, maar worden, indien nodig om mogelijke negatieve effecten te voorkomen, nadere eisen en voorwaarden opgenomen.

Het bestemmingsplan omvat dan ook verschillende regelingen die gericht zijn op de bescherming van de aanwezige waarden (natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie, flora en fauna). Deze beschermingsregelingen maken integraal deel uit van het voornemen en zijn daarbij gekoppeld aan de ontwikkelingsmogelijkheden.

Omdat een m.e.r. is bedoeld om mogelijke negatieve milieueffecten inzichtelijk te maken richt het MER zich met name op de wijze waarop activiteiten met mogelijk negatieve milieueffecten worden vastgelegd in het bestemmingsplan. Het gaat er dus om dat in het MER de mogelijke gevolgen van de op te nemen juridische regeling in beeld wordt gebracht. De alternatieven dienen dan ook gebaseerd te zijn op de mogelijk verschillende regelingen die opgenomen kunnen worden op het bestemmingsplan.

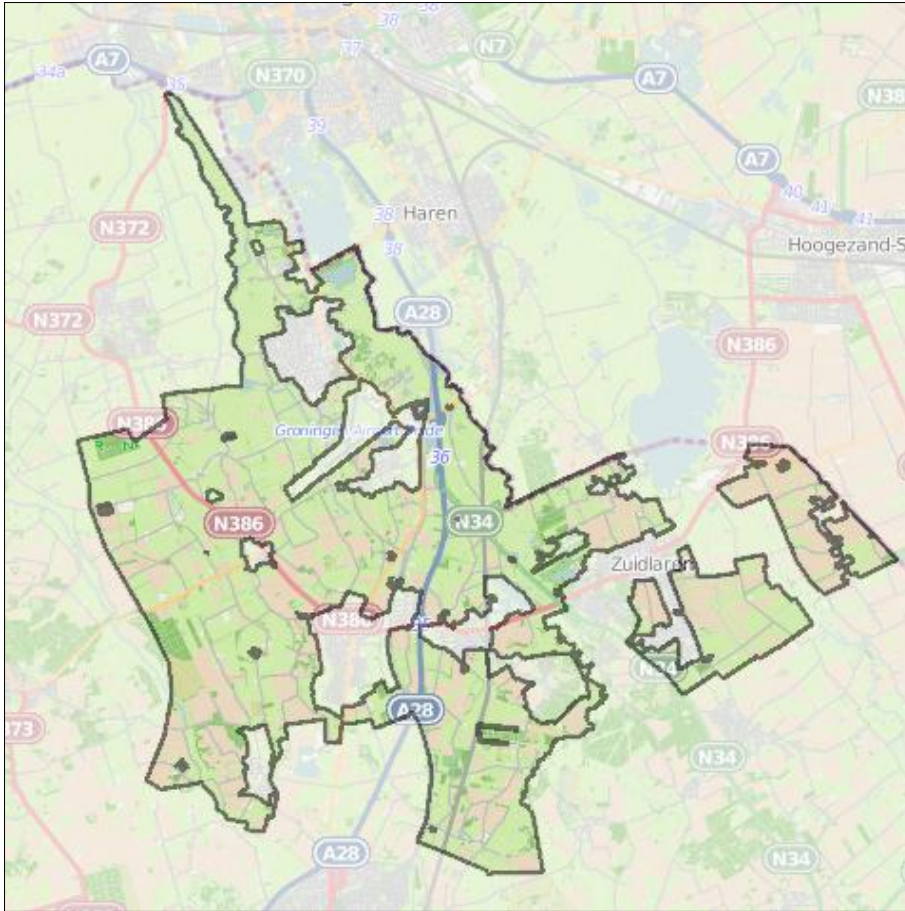
2.2

Plangebied

Het plangebied beslaat het grootste deel van het grondgebied van de gemeente Tynaarlo. De (woon)kernen maken er geen deel van uit. Aan de oostzijde van het esdorp Vries zal de komende jaren een nieuwe woonwijk tot ontwikkeling komen (De Bronnen). De woonwijk kent een hoge duurzaamheidsambitie. Het plangebied van De Bronnen is buiten het bestemmingsplan Buitengebied gelaten. In de benedenloop van de Hunze, tussen het Zuidlaardermeer de dorpen De Groeve en Zuidlaarderveen, ligt het gebied Tusschenwater. Dit gebied, met een oppervlakte van 500 ha wordt in de toekomst ingericht voor natuurontwikkeling en waterberging. De huidige functie op het gebied van drinkwatervoorziening blijft behouden en wordt verder versterkt. Naast deze ontwikkelingen zal de kwaliteit van het oppervlaktewater van het Zuidlaardermeer worden verbeterd, wordt water in het voorjaar vasthouden voor drogere perioden en worden mogelijkheden gecreëerd voor natuurvriendelijke recreatie. De planvorming en -uitwerking is een aantal jaren geleden gestart. Het gebied Tusschenwater is om die reden buiten het bestemmingsplan Buitengebied gelaten.

In de directe nabijheid van Zeijen zal de komende jaren een landgoed met een oppervlakte van 16 ha worden gerealiseerd. Dit landgoed is middels een zelfstandig bestemmingsplan planologisch geregeld, en zal ongewijzigd worden overgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied.

De verblijfsrecreatieterreinen in de gemeente beschikken reeds over een actueel bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen, dat is vastgesteld in 2010.

Afbeelding 2.1. Plangebied

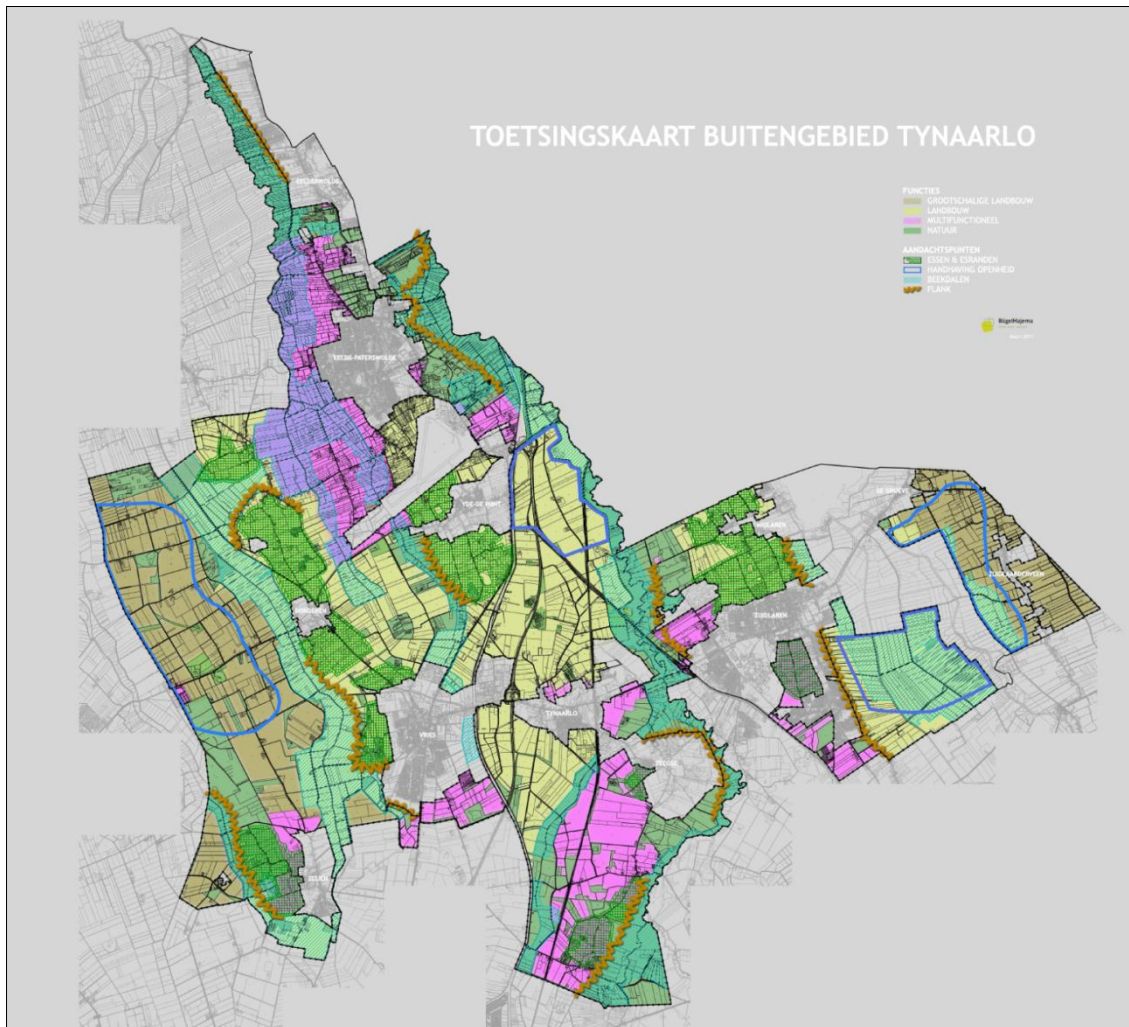
2.3

Functies

Binnen het plangebied komt een verscheidenheid aan functies voor. Grote delen van het plangebied zijn in gebruik door de landbouw. Gesteld kan worden dat de melkveehouderij de belangrijkste landbouwtak vormt, gevolgd door de akkerbouw. De verwachting is dat het aantal melkveehouderijen de komende jaren verder zal afnemen, maar dat het areaal cultuurgrond ten behoeve van de melkveehouderij gelijk zal blijven.

Daarnaast zijn er gebieden ingericht als natuurgebied. Een deel van het Nationaal landschap Drentsche Aa is in 2002 aangewezen als nationaal park. Dit is het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Normaal gesproken zijn in een nationaal park de functies landbouw en wonen ondergeschikt aan de natuur. In dit park was dat geen optie vanwege de duidelijke woonfunctie in het gebied en het feit dat het gebied voor meer dan de helft uit landbouwgronden bestaat. Delen van dit nationaal park zijn aangewezen als Natura 2000-gebied.

In de navolgende toetsingskaart zijn de diverse functies van het plangebied globaal opgenomen.

Afbeelding 2.2. Toetsingskaart

De toetsingskaart is gebaseerd op de gemeentelijke structuurvisie, het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan (LOP) en de provinciale Omgevingsvisie. Waar nodig en mogelijk is de kaart nader gedetailleerd ten opzichte van de genoemde beleidsnota's op basis van luchtfoto's. De toetsingskaart is als volgt opgebouwd:

De functie 'natuur' valt in Tynaarlo goeddeels samen met de Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en de landgoederen rond Paterswolde. De functie 'beekdal' heeft hoofdzakelijk betrekking op de (voormalige) stroomgebieden van de Drentsche Aa en de Hunze. Binnen de functie 'multifunctioneel' gaat het om gebieden waar op dit moment sprake is van functiemenging of waar functiemenging is toegestaan. Dit zijn vooral de overgangsgebieden tussen de functies 'natuur' en 'landbouw'. De functie 'landbouw' duidt op gebieden waar de landbouw maximale speelruimte heeft (binnen de kaders van de kernkwaliteiten). Dat betekent dat ontwikkelingen anders dan de functie landbouw geen negatief effect mogen hebben op de landbouw. De waterhuishouding van deze gebieden wordt afgestemd op de agrarische sector. Binnen deze landbouwgebieden zijn op de kaart landbouw nog weer zones aangeduid als 'Grootschalige landbouw'. De provincie geeft hiervan de volgende typering: "In

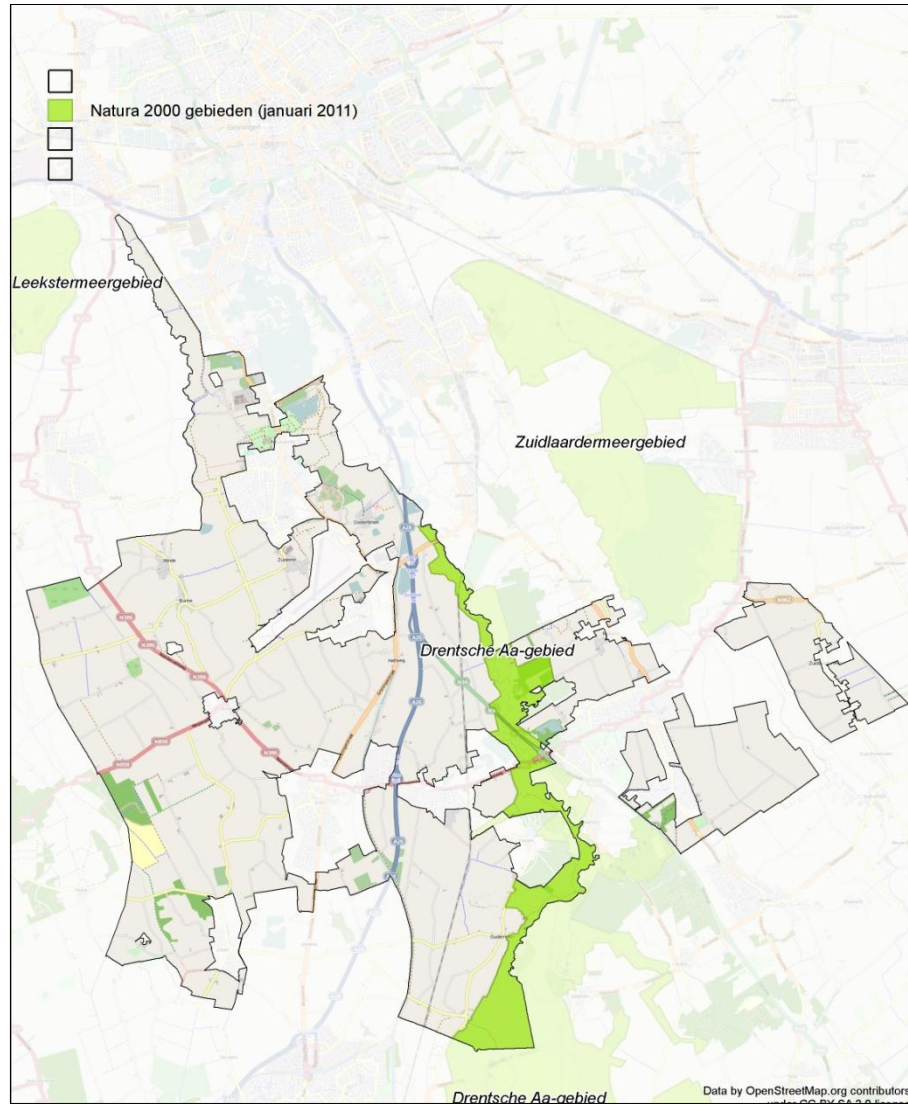
deze gebieden heeft de landbouw het primaat, wat schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw mogelijk maakt. Ook zien we deze gebieden als de voorkeursgebieden voor verplaatsing en inplaatsing van agrarische bedrijven. De kernkwaliteiten spelen in deze gebieden een ondergeschikte rol. In deze gebieden is geen ruimte voor andere grootschalige functies, bijvoorbeeld nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie.”

De toetsingskaart is nader uitgewerkt en bewerkt tot de gedetailleerdere verbeelding, behorend bij het bestemmingsplan.

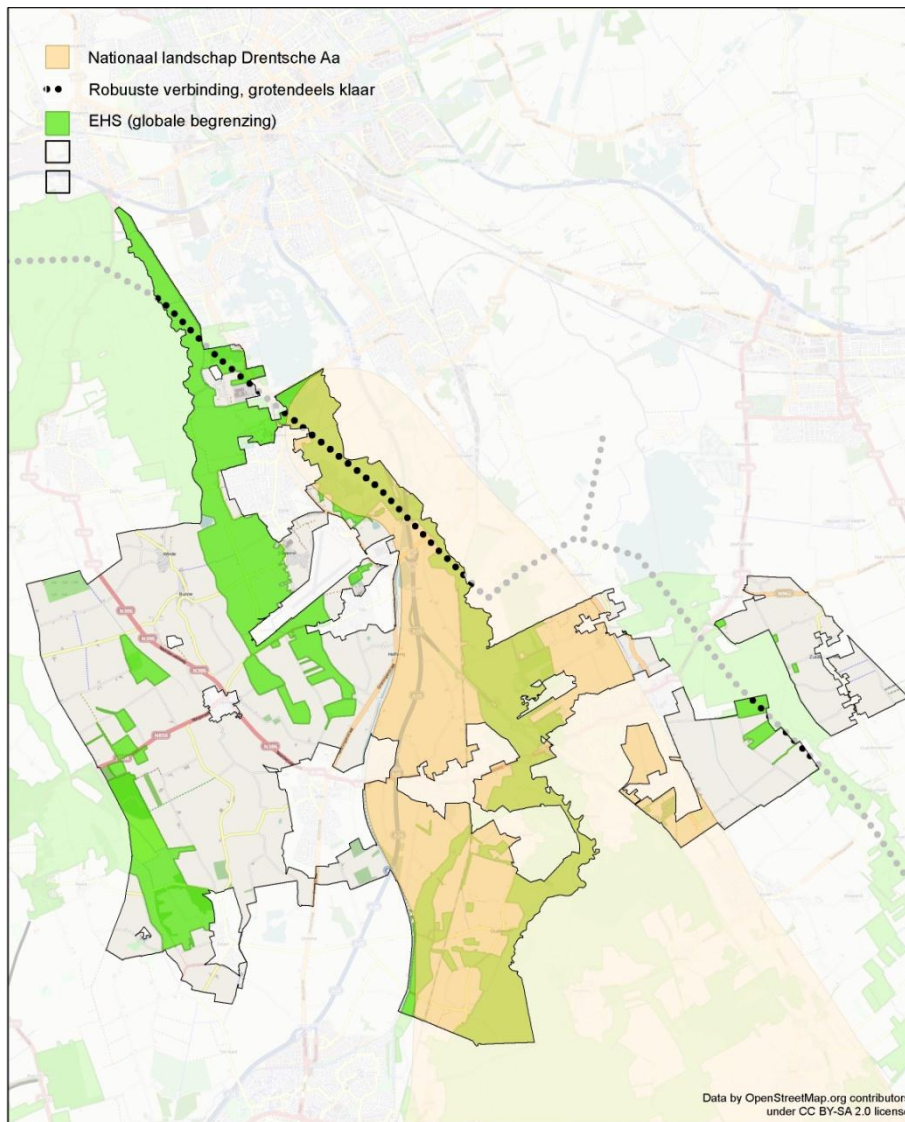
Natuur

Het voor het bestemmingsplan Buitengebied relevante Natura 2000-gebied is het Drentsche Aa gebied (Habitatrichtlijn). Het Drentsche Aa-gebied is een van de laatste gave stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Door het gebied lopen een groot aantal beken en beekjes, waaronder de Drentsche Aa, Schipborgsche Diep en het Zeegser loopje. Het Drentse Aa gebied overschrijdt de grenzen van de gemeente Tynaarlo.

Daarnaast is binnen de gemeentegrens het Zuidlaardermeergebied in het kader van de Vogelrichtlijn aangemerkt als Natura 2000-gebied. De begrenzing van dit gebied valt echter buiten het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied. Wel dient bij de planvorming rekening te worden gehouden met de externe werking van dit gebied. Op afbeelding 2.3 zijn de Natura 2000-gebieden weergegeven. De beschermde gebieden maken tevens onderdeel uit van de PEHS. Op afbeelding 2.4 is de EHS aangegeven.

Afbeelding 2.3. Natura 2000-gebied

Afbeelding 2.4. Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

Ook de woonfunctie is vertegenwoordigd in het plangebied. Door het vrijkomen van agrarische bedrijfsbebouwing zal de woonfunctie in het buitengebied toenemen. Wonen in het buitengebied biedt daarnaast bij uitstek de mogelijkheid tot het hobbymatig uitoefenen van agrarische activiteiten. In toenemende mate wordt daarbij gebruikgemaakt van het beleid op het gebied van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Ten aanzien van niet agrarische bedrijvigheid is de verwachting dat de komende jaren meer agrarische bedrijfslocaties beschikbaar komen voor alternatieve functies als aan huis verbonden beroepen en nijverheidsbedrijven of ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven.

Het plangebied telt voorts een aantal dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen. De grotere verblijfsrecreatieterrijnen, die in het bestemmingsplan Verbljfsrecreatie Tynaarlo zijn geregeld, zijn gelegen rondom het Zuidlaardermeer. Ook is de nodige recreatieve infrastructuur (bijvoorbeeld fiets-, ruiter- en wandelpaden) aanwezig.

2.4

Voornemen

Algemeen

De gemeente stelt een bestemmingsplan Buitengebied op waarbinnen, naast overige voorkomende functies in het plangebied zoals bedrijvigheid, wonen, recreatie, mogelijkheden worden geboden voor land- en tuinbouw, recreatie en natuur. Dit kan betekenen dat het bestemmingsplan mogelijk kaderstellend is voor de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r.-(beoordeling)plichtig zijn. Sinds de wijziging van het Besluit m.e.r. zoals eerder aangegeven, dienen alle activiteiten die voorkomen op de D-lijst in het kader van mogelijke milieugevolgen te worden beoordeeld. Of er sprake is van nadelige gevolgen voor het milieu als gevolg van een bepaalde activiteit hangt af van de aard van de activiteit, de omvang van de activiteit, de ligging ten opzichte van gevoelige gebieden, eventueel cumulatie met overige activiteiten et cetera.

In deze paragraaf zijn de activiteiten beschreven waarvan nadelige milieueffecten worden verwacht. Tevens wordt kort ingegaan op de mogelijke functiewijzigingen die plaats kunnen vinden op grond van de regeling van het bestemmingsplan en waarvan de toegestane activiteiten voorkomen op de D-lijst. Hierbij is het van belang dat dit niet om nieuwe functies gaat op nieuwe locaties, maar dat het alleen van toepassing is op het moment dat de op dat moment aanwezige functie is beëindigd. Bepaalde effecten van die aanwezige functie vervallen daarmee, en mogelijk andere effecten kunnen daar voorin de plaats komen. Afgewogen moet worden of de mogelijk nieuwe effecten nadeliger gevolgen hebben voor de omgeving.

1. (Intensieve) veehouderij

Alle volwaardige agrarische bedrijven zijn in het ontwerpbestemmingsplan concreet begrensd middels een bouwvlak. De activiteit en bijhorende bouwwerken, opslag et cetera dienen binnen dit bouwvlak plaats te vinden. Dit betekent dat indien een oppervlakte binnen het bouwvlak benut is voor opslag of co-vergisting dit oppervlak niet kan worden benut voor stallen.

Het gaat in alle gevallen om grondgebonden agrarische bedrijven, tenzij een aanduiding 'intensieve veehouderij' is opgenomen. In het plangebied zijn twee intensieve veehouderijen aanwezig.

Bij recht zijn de volgende oppervlakten voor agrarische bouwvlakken toegestaan:

Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2)	Oppervlakte bij recht
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	1,5 ha of de bestaande bebouwing indien groter dan 1,5 ha
Agrarisch	Landbouw	1,5 ha of de bestaande bebouwing indien groter dan 1,5 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	1 ha of de bestaande bebouwing indien groter dan 1ha
Agrarisch 1*	Natuur	1 ha of de bestaande bebouwing indien groter dan 1 ha

* gedeeltelijk 'Natuur', maar daar liggen geen bouwvlakken in.

Voor uitbreiding van de agrarische bouwvlakken worden de volgende uitgangspunten voor het bestemmingsplan gehanteerd:

Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2)	Uitbreiding	Maximaal agrarisch bouwvlak
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2,5 ha
Agrarisch	Landbouw	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 1,5 ha
Agrarisch 1*	Natuur	Geen uitbreiding	1 ha

* gedeeltelijk 'Natuur', maar daar liggen geen bouwvlakken in.

Er worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden voor nieuwvestiging van grondgebonden agrarische bedrijven:

Intensieve veehouderij

Als basis geldt dat bij recht uitsluitend de bestaande oppervlakte mag worden gebruikt ten behoeve van de intensieve veehouderij.

Nieuwvestiging van intensieve bedrijven is niet mogelijk. Voor uitbreiding van bestaande bedrijven kan ruimte worden geboden overeenkomstig het provinciale beleid. Hierbij wil de gemeente maatwerk leveren gezien het geringe aantal bedrijven. In de flexibiliteitsbepalingen zijn uitbreidingsmogelijkheden opgenomen voor intensieve veehouderij. Het maximale bouwblok na uitbreiding bedraagt 1,5 ha, dat bij winst voor milieu/dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag worden vergroot tot 2 ha. Als eis geldt één bouwlaag. Vestiging van een neventak en uitbreiding van een bestaande neventak (tot maximaal 500 m² stalruimte) is mogelijk in de gebieden die zijn bestemd als Agrarisch (niet als Agrarisch - 1), waarbij het primaat ligt bij het gebied dat gekenmerkt wordt als 'grootschalige landbouw'.

Drempelwaarden veehouderij Besluit m.e.r.

In het Besluit m.e.r. is ten aanzien van veehouderij het volgende opgenomen.

Tabel 2.1. Drempelwaarden Besluit m.e.r. veehouderij

Activiteit	Voorwaarden lijst C	Voorwaarden lijst D
De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens		
Plaatsen voor mesthoenders	> 85.000	> 40.000
Plaatsen voor hennen	> 60.000	> 40.000
Plaatsen voor mestvarkens	> 3.000	> 2.000
Plaatsen voor zeugen	> 900	> 750
Plaatsen voor gespeende biggen		> 2.700
Plaatsen voor pelsdieren		> 5.000
Plaatsen voor voedsters (konijnen)		> 1.000
Plaatsen voor vlees en opfokkonijnen		> 6.000
Plaatsen voor melk- kalf- zoogkoeien		> 200
Plaatsen voor vrouwelijk jongvee < 2 jr		> 340
Plaatsen voor melk, kalf en zoogkoeien >2jr		> 340
Plaatsen voor vleesrunderen		> 1.200
Plaatsen voor schapen of geiten		> 2.000
Plaatsen voor paarden of pony's (exclusief opfokdieren <3 jr		> 100
Plaatsen voor struisvogels		> 1.000

De mogelijkheden voor bijvoorbeeld het houden van melkvee bij bouwvlakken van gemiddeld 1,5 ha liggen ten aanzien van het aantal koeien op circa 214. Tevens zijn ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij onderdeel van het gemeentelijk beleid. Op grond van de gewenste uitbreidingsmogelijkheden is het bestemmingplan plan-m.e.r.-plichtig. Zie voor de uitgangspunten voor aantallen dieren en oppervlakenormen paragraaf 2.5.

2. Landinrichtingsproject Realisatie Ecologische Hoofdstructuur

EHS

Het Rijk heeft in grote lijnen vastgesteld waar de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) moet komen. De provincies bepalen de exacte grenzen.

De bestemming Natuur is toegekend aan de feitelijk verworven Ecologische Hoofdstructuur, alsmede overige natuurgebieden groter dan 3 ha. Kleinere natuur- en bosgebieden maken onderdeel uit van de betreffende agrarische gebiedsbestemming, maar zijn middels de bestemmingsregels wel beschermd. Gronden in eigendom van natuurbeherende instanties, groter dan 3 ha, vallend in de Ecologische Hoofdstructuur en waarvan de inrichting tot natuurgebied vaststaat of reeds is uitgevoerd, zijn eveneens bestemd als Natuur. Dit geldt ook voor de in ontwikkeling zijnde landgoederen. Daarnaast is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om agrarische gronden binnen de EHS te kunnen wijzigen in de bestemming Natuur.

De drempelwaarde op basis van het Besluit m.e.r. voor functiewijziging naar natuur ligt op 125 ha (zie tabel 2).

3. Kassen

Voor de agrarische bedrijven geldt dat binnen het bouwvlak bij afwijking en binnen de bestemming Agrarisch ook tot op zekere hoogte bij recht, kassen kunnen worden opgericht als teeltondersteunende voorziening.

Teeltondersteunende voorzieningen (kassen)

Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2)	Regeling
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Binnen het bouwvlak bij recht 500 m ² , via afwijking 1.000 m ² . Buiten het bouwvlak geen mogelijkheden.
Agrarisch	Landbouw	Idem
Agrarisch - 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Binnen het bouwvlak via afwijking, maximaal 500 m ² . Buiten het bouwvlak geen mogelijkheden.
Agrarisch - 1	Natuur	Uitsluitend de bestaande oppervlakte. Geen mogelijkheden voor uitbreiding.

Omtrent landinrichting, is het volgende in het Besluit m.e.r. opgenomen.

Tabel 2.2. Drempelwaarden Besluit m.e.r. landinrichting

Activiteit	Voorwaarden lijst C	Voorwaarden lijst D
Een landinrichtingsproject, dan wel een wijziging of een uitbreiding daarvan		In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: <ul style="list-style-type: none"> - functiewijziging van water, natuur, recreatie of landbouw meteen oppervlakte van meer dan 125 ha - vestiging van een glastuinbouwgebied van 50 ha of meer

Gezien het aantal agrarische bedrijven in Tynaarlo, wordt de drempel van 50 ha niet overschreden. Omdat in een worstcasescenario (het voornemen; maximale regeling) er wel landschappelijke gevolgen zijn, wordt het aspect kassen bij de landschappelijke effectbeoordeling in cumulatieve zin met uitbreiding van de bebouwing voor veehouderij wel betrokken. Zoals aangegeven, geldt dat alle bebouwing binnen het bouwvlak moet worden gerealiseerd. Indien oppervlakte binnen het bouwvlak benut wordt voor kassen, dan kan deze oppervlakte niet benut worden voor overige bebouwing. Omdat de lichtuitstraling van kassen in beperkte mate negatieve effecten kan hebben op bepaalde diersoorten (met name vleermuizen), zal ook in de passende beoordeling en in het hoofdstuk Natuur aandacht besteed worden aan het oprichten van kassen. Omdat de uitbreidingsmogelijkheden voor kassen sterk beperkt zijn, kunnen er geen grootschalige complexen ontstaan. Effecten ten aanzien van lucht, geluid, bodem en water worden derhalve niet in de beoordeling betrokken.

4. Mestvergisting en tweede bedrijfswoning

In algemene zin zijn de co-vergistingsinstallaties ingedeeld in vier categorieën. Deze indeling is gebaseerd op de mate waarin transportbewegingen plaatsvinden en de mate waarin sprake is van een koppeling met het 'eigen' bedrijf. De categorieën A, B en C worden beschouwd als een bedrijfseigen activiteit passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming. In het bestemmingsplan Buitengebied zijn de vergistingsinstallaties behorende tot categorie A, als nevenactiviteit toegestaan via een afwijkings-/wijzigingsprocedure.

Voor de wijziging van het Besluit m.e.r. op 1 april 2011 waren in onderdeel C en D van het besluit 'drempelwaarden' voor biomassavergistingsinstallaties opgenomen. Na de wijziging zijn deze 'drempelwaarden' niet meer in onderdeel C en D opgenomen. Het onderzoek voor de plan-m.e.r. is dan ook niet gericht op het beoordelen van de milieueffecten van het bouwen van biomassavergistingsinstallaties.

Co-vergisting heeft invloed op de luchtkwaliteit door de uitstoot van NO_x via de rookgassen van de gasmotor van de warmtekrachtinstallatie (WKK). Voor de uitstoot van NO_x van een warmtekrachtinstallatie worden in het Besluit emissie-eisen stookinstallaties milieubeheer (Bees-B) eisen gesteld. Uitgaande van deze normstelling is voor de maximale capaciteit van de toegestane co-vergistingsinstallaties de NO_x-emissie bepaald en met behulp van het verspreidingsmodel KEMA STACKS (NNM) de maximale emissie in de omgeving berekend (zie bijlage Luchtkwaliteit - co-vergisting). De berekening vindt plaats op een afstand van 100 m van het emissiepunt en bedraagt circa 3 µg/m³ NO₂ (jaargemiddelde). Zowel individueel als gecumuleerd met installaties bij meerdere bedrijven, zijn voor luchtkwaliteit geen knelpunten te verwachten. Ook ten aanzien van geurhinder worden in cumulatief opzicht geen knelpunten verwacht. Volledigheidshalve is dit per thema kort weergegeven.

De gemeente voert een terughoudend beleid ten aanzien van tweede bedrijfswoningen bij agrarische bedrijven. Voor die bedrijven die kunnen aantonen een tweede bedrijfswoning nodig te hebben, is in het ontwerpbestemmingsplan echter een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Ook een tweede woning dient binnen het bouwvlak gerealiseerd te worden. Het realiseren van een tweede bedrijfswoning is qua mogelijke negatieve effecten ondergeschikt aan de uitbreidingsmogelijkheden voor overige agrarische activiteiten. Derhalve is in het MER hieraan geen nadere aandacht besteed.

5. Functiewijziging naar wonen, niet agrarische bedrijvigheid

In relatie met het proces van terugloop van het aantal agrarische bedrijven (zie ook Bijlage 1 Trendanalyse) en ten behoeve van het behoud van cultuurhistorische waarden, is het denkbaar dat voor nog meer agrarische bedrijfsgebouwen alternatieve functies moeten worden gevonden. Vandaar dat de

functies voor alle agrarische bedrijven via een wijzigingsbevoegdheid kunnen worden gewijzigd in de volgende functies:

- gebruik van de bedrijfswoning voor wonen middels afwijking;
- niet-agrarische bedrijven, voor zover genoemd in de bij de regels behorende Staat van bedrijven, categorie 1 en 2, in combinatie met wonen middels een wijzigingsbevoegdheid.

Aan deze bevoegdheden is een aantal voorwaarden verbonden waarmee negatieve gevolgen voor bijvoorbeeld landschap en omwonenden (waaronder ook bestaande agrarische bedrijven) worden voorkomen.

Tevens is het mogelijk een woning te realiseren indien 750 m² landschapsonterende bebouwing wordt gesloopt, met een afwijkingmarge van maximaal 5%. Wederom zal dit onder voorwaarden mogelijk zijn. Onder andere dient dit agrarische bedrijfsbebouwing te betreffen die voor 2 juli 2010 al aanwezig was. Er bestaat de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering) om te kunnen komen tot de slooornorm van 1.000 m². Saldering geeft recht op de bouw van één compensatiewoning. Deze regelingen zijn een doorvertaling van bestaand provinciaal en gemeentelijk beleid (ruimte voor ruimte, VAB).

Op basis van de regeling kan het aantal woningen toenemen in het buitengebied. In vrijwel alle gevallen zal tevens hiermee de agrarische functie vervallen. De realisatie van een woning is een activiteit die tevens op de D-lijst van het Besluit m.e.r. voorkomt. In alle gevallen is het oprichten van een of twee woningen gekoppeld aan het beëindigen van de agrarische activiteit. De effecten van het beëindigen van een agrarisch bedrijf zijn ten aanzien van de effecten op natuur, landschap en andere milieuaspecten altijd positiever dan het oprichten van een of twee woningen. Functiewijziging naar wonen zal derhalve niet in de effectbeoordeling worden betrokken. Hetzelfde kan worden gezegd bij functiewijziging van een agrarisch bedrijf naar een bedrijf categorie 1 en 2. In zekere zin zijn de emissies van geluid, licht en vervuilende stoffen afkomstig van agrarische bedrijven hoger of vergelijkbaar met bedrijven uit categorie 1 en 2. Het valt dus niet te verwachten dat deze ontwikkelingen wezenlijke effecten op het milieu zullen genereren. Ze zullen daarom niet in de effectbeoordeling worden betrokken.

6. Hout- en fruitteelt

Hout- en fruitteelt is met een omgevingsvergunning toegestaan in de bestemming Agrarisch, mits er geen dubbelbestemming Waarde - Essen, Waarde - Beekdal, Waarde - Flank of Waarde - Openheid van toepassing is. In een worst-casescenario kan dit grote landschappelijke en ecologische gevolgen hebben. Ook binnen de archeologische bestemmingen is dit het geval. Hout- fruit- en boomteelt zorgt voor een verlies aan landschapswaarden in open gebieden zoals weidevogelgebieden en gebieden met cultuurhistorische waarden zoals cultuurhistorisch waardevolle akkers met akkerland en waardevolle beekdalen

met graslanden, elzensingels en broekbosjes. Vanwege de intensieve teelt zorgen ze ook voor een verlies aan natuurwaarden in gebieden met kwetsbare soorten (amfibieën, dagvlinders, bijzondere vegetaties). De actuele waarden van openheid en aan open gebied gebonden flora en fauna kunnen worden aangetast. Daarnaast kan houtteelt gevolgen hebben voor de grondwaterstand. In de effectbeoordeling zal houtteelt worden meegenomen voor de thema's water, landschap, cultuurhistorie en natuur.

7. Recreatie

In het bestemmingsplan zijn enkele recreatiewoningen bestemd. De verblijfsrecreatieterreinen vallen buiten dit bestemmingsplangebied. In het bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen is geen extra uitbreiding van de bestaande terreinen voorzien.

In de regels is uitgegaan van het 'nee, tenzij'-principe voor kleinschalige verblijfsrecreatie. Dit houdt in dat de regels in beginsel uitgaan van een verbod op kleinschalige verblijfsrecreatie binnen de gehele gemeente. Er is een regeling opgenomen waarbij onder voorwaarden afwijking van dit verbod kan worden verleend. Op deze manier kan ieder nieuw initiatief goed worden beoordeeld. Middels afwijking kunnen echter wel bij agrarische en niet agrarische bedrijven en woningen in het buitengebied minicampings worden opgericht. Dit zogeheten kleinschalig kamperen is niet mogelijk in de ecologisch en landschappelijk waardevolle gebieden (met name: 'natuur', 'beekdal', 'essen/esranden'). Omdat er voor deze activiteit geen nieuwe gebouwen mogen worden opgericht, het kampeerterrein moet aansluiten bij de huidige bebouwing en goed landschappelijk moet worden ingepast, zijn landschappelijke effecten van betekenis niet aan de orde. Bovendien is in de regels en onderlinge afstand opgenomen tot het dichtstbijzijnde kampeerterrein of verblijfsrecreatieterrein met een kleinschalig karakter van minimaal 1.000 m gemeten vanaf de perceelgrenzen, de afstand tot een woning dient ten minste 50 m te bedragen.

Hierdoor kan niet overal een dergelijk terrein ontstaan. Wel kunnen beperkte mate negatieve effecten optreden op verstoringsgevoelige fauna. De effecten van deze recreatieve ontwikkelingen zullen worden beoordeeld bij het thema natuur en in de passende beoordeling.

8. Zonne-energie

Als algemene afwijkingsbevoegdheid is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte voor het gebruik van gronden ten behoeve van het opwekken van zonne-energie mogelijk. Het maximale grondoppervlak bedraagt 2.000 m². De maximale hoogte bedraagt 2,5 m. dit is niet mogelijk als sprake is van de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank of Waarden - Openheid. De oppervlakte is beperkt. Wel kunnen de panelen buiten het bouwvlak worden gerealiseerd. Dit heeft met name effect op het landschap. Effecten ten aanzien van lucht, geluid, bodem en water worden om die reden niet in de beoordeling betrokken.

2.5

Alternatieven

De Wet milieubeheer stelt dat in een MER redelijke alternatieven voor de voorgenomen activiteit moeten worden beschreven plus een motivering van de keuze voor deze alternatieven.

EHS

Voor de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (nieuwe natuur) is geen redelijk alternatief te beschrijven dat afwijkt van het voornemen. Dit betreft voornamelijk een doorvertaling van bestaand beleid en is enkel onder voorwaarden mogelijk.

Voor deze activiteiten zal dan ook als gevolg van de regeling de effecten op verschillende milieuaspecten (zie tabel 3.1) van de maximale mogelijkheden (het voornemen, de regeling als zodanig) in beeld worden gebracht.

Overige activiteiten

De overige genoemde activiteiten, houtteelt/fruitteelt, recreatie overschrijden geen drempelwaarden, maar worden waar relevant beoordeeld op basis van de regeling als zodanig die voor deze activiteiten is opgenomen (het voornemen). Dit geldt eveneens voor co-vergisting.

Veehouderij

Redelijkerwijs kan worden ingeschat dat de effecten van geur en ammoniak als gevolg van uitbreiding van de (intensieve) veehouderij gevolgen kunnen hebben voor gevoelige functies (hinder: woonfunctie) en bijzondere (natuur-) waarden (negatieve effecten).

In het kader van de Wet milieubeheer dient in het MER de effecten van stikstofdepositie op natuur te worden beschreven.

Dit betekent dat de volgende zaken ten minste moeten worden behandeld:

- of er voor verzuring- en vermisting gevoelige natuur in de omgeving ligt (dit komt aan de orde bij de beschrijving van de huidige situatie van de natuur);
- de bestaande toestand van de natuur (dit komt aan de orde bij de beschrijving van de huidige situatie van de natuur);
- de bestaande stikstofdepositie (de achtergronddepositie);
- de kritische depositiewaarde(n) van de natuur (dit komt aan de orde bij de beschrijving van de huidige situatie van de natuur in de passende beoordeling);
- de toename van stikstofdepositie op natuur door de beoogde activiteit of ontwikkeling;
- de cumulatieve (opgetelde) effecten van alle stikstofdepositie op de natuur.

Milieugebruiksruimte

Bij het ontwikkelen van alternatieven is het begrip 'milieugebruiksruimte' van belang. Onder de milieugebruiksruimte wordt voor verschillende milieuaspecten, zoals geur, fijn stof, geluid en ammoniak, de ontwikkelingsruimte verstaan die bedrijven nog hebben voordat wettelijke normen overschreden worden. De alternatieven dienen enerzijds meer inzicht te geven in de beschikbare milieugebruiksruimte en anderzijds inzicht te geven of en op welke wijze het bestemmingsplan uitvoerbaar is.

Gezien het voorgaande worden voor de veehouderij (intensieve en grondgebonden) in het planMER de volgende alternatieven onderscheiden:

1. Referentiesituatie

Hierbinnen zal nader onderscheid worden gemaakt in:

a. De huidige situatie

Hierbij gaat het om de feitelijke situatie. Omdat het in de praktijk zeer lastig is om exact na te gaan wat de feitelijke situatie op het bedrijf in de praktijk is en dit bovendien voortdurend aan verandering onderhevig is wordt vaak gebruik gemaakt van de vergunde situatie. Om voor de feitelijke situatie in Tynaarlo een goed beeld te verkrijgen is in 2012 een enquête gehouden onder de veehouders. Op deze wijze is de feitelijke situatie, ofwel de huidige bestaande veestapel in Tynaarlo zo nauwkeurig mogelijk in beeld gebracht. De huidige situatie dient als referentie in de passende beoordeling (hoofdstuk 11). De huidige situatie kan ook als alternatief worden gezien. In het kader van het bestemmingsplan betekent dit dat er geen nieuwe bebouwing ten behoeve van veehouderij is toegestaan. In paragraaf 2.6 wordt nader omschreven hoe de huidige situatie, alsmede de autonome ontwikkeling en de alternatieven zijn berekend.

b. Autonome ontwikkeling

Dit alternatief neemt als basis de autonome ontwikkeling van de veehouderij. Hierbij wordt uitgegaan van de bestaande vergunde rechten van de veehouders en indien aan de orde van activiteiten waarover al een besluit is genomen. Dit is gebaseerd op de inventarisatie van de milieuvergunningen en meldingen, zoals deze bekend zijn bij de gemeente. Verder is uitgegaan van het Besluit huisvesting (BBT). Overige regelingen, zoals het afschaffen van melkquota en de PAS-regeling, zijn niet in de autonome ontwikkelingen betrokken. De PAS-regeling is nog niet van kracht en ten aanzien van het afschaffen van de melkquota kan niet worden ingeschat wat dit voor gevolgen heeft voor Tynaarlo. De autonome ontwikkeling dient als referentie voor de effectbeoordeling (behoudens de passende beoordeling).

2. Het voornemen (maximale mogelijkheden)

Concreet gaat het daarbij om de effecten op het milieu als de mogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan maximaal worden benut. Dit betekent dus ook

de uitbreidingsmogelijkheden die gegeven worden middels afwijking of wijziging en de uitwisseling tussen een akkerbouwbedrijf en een veehouderij, aangezien geen onderscheid wordt gemaakt tussen deze typen bedrijven.

Voor de aanwezige bedrijven in de gebieden bestemd als Agrarisch en Agrarisch - 1 (zoals opgenomen op de verbeelding van het bestemmingsplan) wordt uitgegaan van de volgende uitbreidingsmogelijkheden van het bouwblok.

Grootte en uitbreiding agrarisch bouwperceel

Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2) Nota van Uitgangspunten	Oppervlakte bij recht (maatwerk)	Uitbreiding	Maximaal agrarisch bouwvlak
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	1,5 ha	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2,5 ha
Agrarisch	Landbouw	1,5 ha	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 2 ha
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	1 ha	Via binnenplanse afwijking	Uitbreiding tot maximaal 1,5 ha
Agrarisch 1	Natuur	1 ha	Geen uitbreiding	1 ha

Bij grondgebonden bedrijven is in de berekeningen tevens rekening gehouden met de afwijkingsmogelijkheid tot intensieve neventak van 500 m² binnen de bestemming Agrarisch. Nieuwvestiging was in het bestemmingsplan in eerste instantie toegelaten. In praktijk blijkt uit de Trendanalyse (bijlage 1) dat de laatste drie jaar het aantal bedrijven is afgenomen. Toename van het aantal bedrijven past niet binnen de landelijke en lokale trend. Derhalve is besloten om in afwijking van de notitie Reikwijdte en Detailniveau in het bestemmingsplan geen nieuwvestiging van agrarische bedrijven mogelijk te maken.

Nieuwvestiging van intensieve bedrijven is niet mogelijk. Voor uitbreiding van bestaande intensieve bedrijven kan ruimte worden geboden overeenkomstig het provinciale beleid. Hierbij wil de gemeente maatwerk leveren gezien het geringe aantal bedrijven. Het maximale bouwblok na uitbreiding bedraagt 1,5 ha, dat bij winst voor milieu/dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag worden vergroot tot 2 ha. Als eis geldt één bouwlaag. Vestiging van een neventak en uitbreiding van een bestaande neventak (tot maximaal 500 m² stalruimte) is mogelijk in de gebieden die zijn bestemd als Agrarisch (niet als Agrarisch - 1), waarbij het primaat ligt bij het gebied dat gekenmerkt wordt als 'grootschalige landbouw'.

Voor veehouderijen die liggen in het agrarisch gebied geldt voor de grondgebonden veehouderijen een maximale uitbreiding tot 2 ha binnen de bestemming Agrarisch, zonder aanduiding 'Wro zone - afwijkingsbevoegdheid'.

In beeld wordt gebracht of er sprake is van een toenemende geur- en ammoniakbelasting als gevolg van het benutten van de maximale mogelijkheden en welke effecten deze toenemende belasting op de omgeving heeft.

3. Alternatief Bij rechtens regeling

Concreet gaat het hierbij om de mogelijkheden die veehouderijen bij recht krijgen toegewezen op basis van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de bedrijven geen verdere uitbreiding wordt geboden dan het bij recht toegekende bouwblok van 1,5 ha, dan wel 1 ha in multifunctioneel gebied en natuurgebied. Uitbreiding van intensieve veehouderij is niet bij recht mogelijk, eveneens is omschakeling van akkerbouwbedrijven naar veehouderijbedrijf niet bij recht mogelijk.

4. Alternatief Best beschikbare technieken

In eerste instantie is alleen het voornemen en het alternatief 'bij recht' beoordeeld op mogelijk negatieve effecten op de omgeving. De verwachting is dat de mogelijke negatieve effecten op de omgeving acceptabel zijn, mede vanwege de beschermingsregels op het gebied van landschap, cultuurhistorie, archeologie, water en natuur die onderdeel zijn van het voornemen. Wel werd verwacht dat er als gevolg van de ruimte die het bestemmingsplan biedt voor de landbouw, mogelijk negatieve effecten kunnen optreden op het Natura 2000-gebied Drentsche Aa en/of Zuidlaardermeergebied (zie passende beoordeling). Omdat uit de effectbepaling ten aanzien van de Natura 2000-gebieden inderdaad naar voren is gekomen dat negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten gevolge van het voornemen en het alternatief 'bij recht' niet kunnen worden uitgesloten, is het alternatief 'best beschikbare technieken' geformuleerd. Dit alternatief gaat ervan uit dat indien alle aanwezige stalsystemen worden vervangen door de best beschikbare technieken, er fysieke uitbreidingsruimte ontstaat zonder dat er sprake is van een toename van ammoniakemissie. Het alternatief gaat uit van het 'bevriezen' van ammoniakemissie voor de gehele gemeente in de huidige situatie. Veehouderijen krijgen uitbreidingsmogelijkheden toegewezen onder de voorwaarde dat dit gemeentelijk ammoniak-emissieplafond niet wordt overschreden en dat de depositie van ammoniak op Natura 2000-gebieden niet toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. Dat betekent dat de uitbreidingsruimte van een individueel bedrijf afhankelijk is van:

- A. externe saldering: een ander bedrijf levert vee in waardoor er emissieruimte ontstaat;
- B. interne saldering: bij uitbreiding dient de huidige stal te worden vervangen door meest emissiearme stalsystemen;
- C. een combinatie van A en B.

In hoofdstuk 11 is dit alternatief nader toegelicht.

Beoordeling voornemen en alternatief bij recht op overige aspecten

Van het voornemen en het alternatief 'bij recht' worden de effecten van de maximale mogelijkheden ook beoordeeld op de overige aspecten, zoals genoemd is in tabel 3.1 in paragraaf 3.2. Hierbij wordt gedacht aan effecten op cultuurhistorie en landschap als gevolg van toenemende bebouwing en schaalvergroting en effecten op water als gevolg van toenemende verharding, et cetera.

Effectbeperkende maatregelen

Als gevolg van de Wet modernisering m.e.r. is in artikel 7.7. onder g van de Wet milieubeheer de verplichting opgenomen om een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen, op te nemen in het MER.

Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek wordt in het MER een beschrijving gegeven van de mogelijke maatregelen die kunnen worden genomen om de effecten te beperken. Dit kunnen brongerichte- of effectgerichte maatregelen betreffen en in sommige gevallen is er wellicht sprake van compensatie. Vervolgens wordt gekeken hoe (een deel van) de betreffende maatregelen kunnen worden opgenomen in de regels van het bestemmingsplan. In deze paragraaf zijn de volgende inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7, lid 1 van de Wet milieubeheer uiteengezet:

- a. een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd (paragraaf 2.1);
- b. een beschrijving van de voorgenomen activiteit (paragraaf 2.1), alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven (paragraaf 2.2).

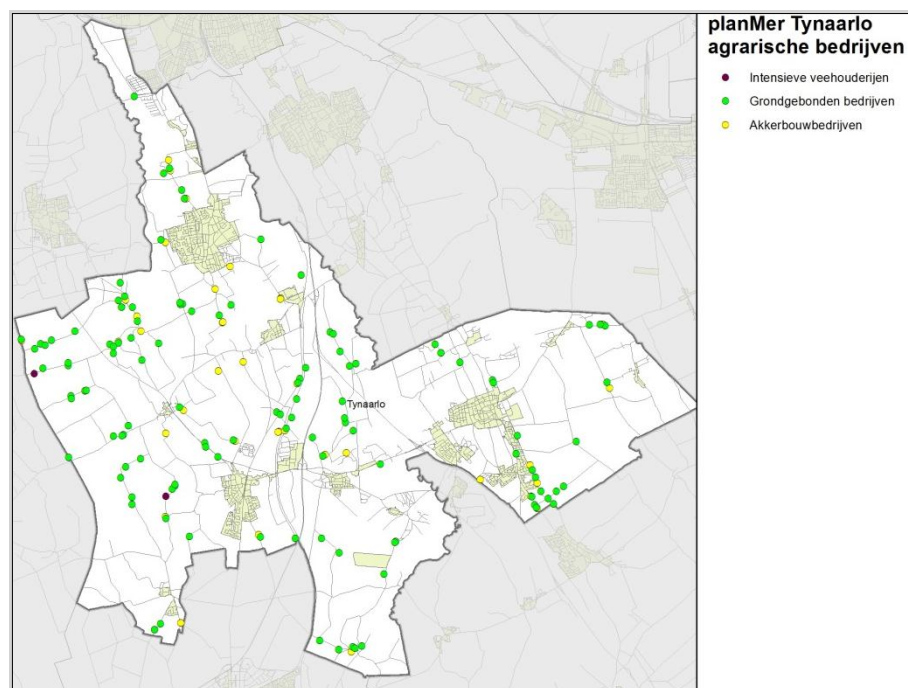
Zowel voor het alternatief bij recht als het voornemen worden dus de effecten van de maximale uitbreidingsmogelijkheden in beeld gebracht. Op basis van de trendanalyse (zie bijlage 1) is de verwachting dat het aantal bedrijven afneemt. Ook een forse groei van de veestapel als geheel is niet te verwachten. De feitelijke ontwikkelingen in de veehouderij zoals die op basis van de trendanalyse zijn te verwachten, zullen derhalve veel minder effecten genereren. Hier zal verderop in het planMER op worden teruggekomen.

2.6

Uitgangspunten bij de berekeningen van ammoniak, geur en fijn stof

Aantal agrarische bedrijven

In de gemeente Tynaarlo bevinden zich 158 agrarische bedrijven. Twee van deze bedrijven zijn intensieve veehouderijen, 117 bedrijven zijn grondgebonden en 39 bedrijven zijn akkerbouwbedrijven. De berekeningen die zijn uitgevoerd, hebben betrekking op deze 158 agrarische bedrijven. De betreffende bedrijven zijn op onderstaande afbeelding en in bijlage 2 weergegeven.

Uitgangspunten huidige en autonome situatie

Als uitgangspunt voor de autonome situatie is de vergunde hoeveelheid dieren aangehouden (zie ook bijlage 2). Uit de in 2012 uitgevoerde enquête is gebleken dat de bedrijven (aanzienlijk) minder dieren houden, dan op grond van de vergunning mogelijk is. Van de bedrijven met een vergunning bedraagt dit 85% van de vergunning en van de bedrijven met een melding is dit slechts 48%. De resultaten van de enquête zijn vergeleken met de CBS-cijfers van 2012. De afwijking bedroeg minder dan 3 %. Voor de huidige situatie is daarom de enquête als maatgevend beschouwd: een veebezetting van 85% van de milieuvergunning en een veebezetting van 48% van de melding.

Op basis van de gegevens, zoals vermeld in de tabel in bijlage 2, is voor ammoniak de depositie berekend voor de omliggende Natura 2000-gebieden en voor geur de geurcontouren op basis van de bij de twee intensieve veehoude-

rijen en 117 grondgebonden agrarische bedrijven aanwezige dieren met een geuremissie-factor.

Uitgangspunten voornemen en alternatief Bij recht

Situatie bij recht

De situatie bij recht biedt een aantal agrarische bedrijven de mogelijkheid het bouwperceel uit te breiden. De uitbreidingsmogelijkheid is afhankelijk van de locatie en het type bedrijf.

In de situatie bij recht is het voor beide IV-bedrijven niet toegestaan uit te breiden. Bij de berekeningen is hier uitgegaan van de autonome situatie.

Voor de grondgebonden bedrijven in het (grootschalige) landbouwgebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 1,5 ha. Deze oppervlakte is voor de berekeningen ingevuld met melkrundvee. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben (bron: Toetsingsadvies Commissie-m.e.r. Bestemmingsplan Landelijk Gebied Stadskanaal, november 2008).

Voor de grondgebonden bedrijven in het multifunctionele gebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 1,0 ha. Deze oppervlakte is voor de berekeningen ingevuld met melkrundvee. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 1 ha ongeveer 143 melkkoeien en 100 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

De akkerbouwbedrijven kunnen in deze situatie niet uitbreiden om dieren te kunnen houden.

De bedrijven die nu reeds groter zijn dan respectievelijk 1,0 of 1,5 ha mogen bij recht niet uitbreiden.

- Ammoniak

Ervan uitgaande dat een melkkoe ongeveer 7,5 en jongvee per stuk ongeveer 3,9 kilo ammoniak per jaar produceert, betekent dit dat de ammoniakproductie per grondgebonden bedrijf in het (grootschalig) landbouwgebied ongeveer 2.190 kg/jaar bedraagt. Voor de overige bedrijven bedraagt de ammoniakproductie ongeveer 1.463 kg/jaar.

- Geur

De uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven betreft dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld. Dit houdt in dat tot deze bedrijven vaste afstanden gelden en dat er geen verandering optreedt in het voornemen ten opzichte van de huidige situatie.

Worstcasesituatie (voornemen)

De situatie in het voornemen (worstcase) biedt een aantal agrarische bedrijven de mogelijkheid het bouwperceel uit te breiden. De uitbreidingsmogelijkheid is afhankelijk van de locatie en het type bedrijf.

In de worstcasesituatie is het voor beide IV-bedrijven toegestaan uit te breiden tot een bouwperceel van 1,5 ha. Uitsluitend in verband met gezondheid- en welzijnseisen voor dieren kan worden uitgebreid tot 2 ha. Bij de berekeningen is ervan uitgegaan dat beide bedrijven omschakelen naar vleesvarkens, omdat dit per saldo de grootste emissie van ammoniak inhoudt.

Voor de grondgebonden bedrijven in het grootschalige landbouwgebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 2,5 ha waarvan 500 m² mag worden gebruikt voor het opzetten van een intensieve tak. De oppervlakte van 2,45 ha is voor de berekeningen ingevuld met melkrundvee. De overige 500 m² is ingevuld met vleesvarkens. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 2,45 ha ongeveer 350 melkkoeien en 245 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

Wat betreft de intensieve tak is ervan uitgegaan dat van de 500 m², 350 m² daadwerkelijk kan worden benut, waarbij een varken ongeveer 1,2 m² ruimte nodig heeft. In totaal kunnen derhalve 292 varkens worden gehouden.

Voor de grondgebonden bedrijven in het landbouwgebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 2,0 ha waarvan 500 m² mag worden gebruikt voor het opzetten van een intensieve tak. De oppervlakte van 1,95 ha is voor de berekeningen ingevuld met melkrundvee. De overige 500 m² is ingevuld met vleesvarkens. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 1,95 ha ongeveer 279 melkkoeien en 195 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

Wat betreft de intensieve tak is ervan uitgegaan dat van de 500 m², 350 m² daadwerkelijk kan worden benut, waarbij een varken ongeveer 1,2 m² ruimte nodig heeft. In totaal kunnen derhalve 292 varkens worden gehouden (bron: Toetsingsadvies Commissie-m.e.r. Bestemmingsplan Landelijk Gebied Stadskanaal, november 2008). De gemiddelde uitstoot van ammoniak bij een varken is 1,4 kg NH³/jaar (uitgaande van BBT, Bron Rav 2011).

Voor de grondgebonden bedrijven in het multifunctionele gebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 1,5 ha. Deze oppervlakte is voor de berekeningen geheel ingevuld met melkrundvee. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 1,5 ha ongeveer 214 melkkoeien en 150 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

Voor de grondgebonden bedrijven in het natuurgebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 1,0 ha. Deze oppervlakte is voor de berekenin-

gen geheel ingevuld met melkrundvee. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto-oppervlakte van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 1 ha ongeveer 143 melkkoeien en 100 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

Voor bedrijven die nu reeds groter zijn dan respectievelijk 2,0 of 2,5 ha geldt geen uitbreidingsmogelijkheid.

De akkerbouwbedrijven kunnen in deze situatie een intensieve tak inrichten ter grootte van 500 m². Daarbij is ervan uitgegaan dat van de 500 m², 350 m² daadwerkelijk kan worden benut, waarbij een varken ongeveer 1,2 m² ruimte nodig heeft. In totaal kunnen derhalve 292 varkens worden gehouden. Tevens kunnen de akkerbouwbedrijven volledig omschakelen naar melkvee. Ook dit is in de worstcaseberekening meegenomen.

- Ammoniak

Bij de berekeningen van de ammoniakproductie van intensieve veehouderijen is uitgegaan van het Besluit huisvesting (BBT). Op grond daarvan is uitgegaan van een ammoniakproductie van 10.336 kg/jaar. In onderstaande tabel is de berekening van de ammoniakproductie opgenomen.

Ammoniakproductie		
Grootte bouwblok		15.000 m ²
Te benutten bouwblok	70%	10.500 m ²
Ruimte per vleesvarken (praktijkwaarde)		1.2 m ²
Maximum aantal vleesvarkens		8.750
Ammoniakemissie per varken		1.4 kg/jr
Totale ammoniakemissie		12.250 kg/jr
<hr/>		
BBT (tot 5.000 kg)		5.000 kg/jr
Ammoniakfactor BBT		1.4 kg/jr
Aantal vleesvarkens BBT		3.571
<hr/>		
BBT+ (5.000 tot 10.000 kg)		5.000 kg/jr
Ammoniakfactor BBT+		1.1 kg/jr
Aantal vleesvarkens BBT+		4.545
<hr/>		
Resterende vleesvarkens		633
Ammoniakfactor BBT++		0.53 kg/jr
BBT++(meer dan 10.000 kg)		336 kg/jr
Totale ammoniakemissie		10.336 kg/jr

Bij de berekeningen voor de grondgebonden bedrijven en akkerbouwbedrijven is ervan uitgegaan dat een melkkoe ongeveer 7,5 kg, jongvee per stuk ongeveer 3,9 kg en een vleesvarken ongeveer 1,4 kg ammoniak per jaar produceert. De grondgebonden bedrijven in het grootschalig landbouwgebied produceren per bedrijf ongeveer 3.990 kg ammoniak per jaar. In het landbouwgebied draagt de productie per bedrijf ongeveer 3.262 kg/jaar.

De grondgebonden bedrijven in het multifunctionele gebied produceren per bedrijf ongeveer 2.995 kg ammoniak per jaar.

Voor de grondgebonden bedrijven in het natuurgebied bedraagt de ammoniakproductie ongeveer 1.463 kg/jaar.

- Geur

Bij de geurberekeningen van de intensieve veehouderijen is uitgegaan van de best beschikbare technieken. Op grond daarvan is uitgegaan van een ammoniakproductie van 167.179 ou/sec. In onderstaande tabel is de berekening van de ammoniakproductie opgenomen.

Geuremissie		
Grootte bouwblok		15.000 m ²
Te benutten bouwblok	70%	10.500 m ²
Ruimte per vleesvarken (praktijkwaarde)		1.2 m ²
Maximum aantal vleesvarkens		8.750
geuremissiefactor BBT		23.0 ou/sec
aantal varkens BBT		3571
geuremissie BBT		82.143 ou/sec
geuremissiefactor BBT+		17.9 ou/sec
Aantal vleesvarkens BBT+		4545
geuremissie BBT+		81.364 ou/sec
geuremissiefactor BBT++		5.8 ou/sec
resterende vleesvarkens BBT++		633
geuremissie BBT++		3.672 ou/sec
totale geuremissie		167.179 ou/sec

Bij de berekeningen voor de grondgebonden bedrijven en akkerbouwbedrijven die mogen uitbreiden met een intensieve tak is ervan uitgegaan dat een vleesvarken ongeveer 23 ou/sec produceert.

De grondgebonden bedrijven en akkerbouwbedrijven in het (grootschalig) landbouwgebied produceren per bedrijf ongeveer 3.990 kg ammoniak per jaar. In het landbouwgebied bedraagt de productie per bedrijf ongeveer 6.716 ou/sec.

- Fijn stof

Aan de hand van de Grootschalige Concentratiekaarten is de huidige situatie wat betreft fijn stof vastgesteld. Uit deze kaarten blijkt dat in de huidige situatie de concentratie de 23 µg/m³ niet overschrijdt en daarmee ruim onder de gestelde normen zit. Over het algemeen zijn de effecten op de luchtkwaliteit door een toename van dieren op agrarische bedrijven beperkt. Daarom is een proefberekening uitgevoerd voor een deel van gemeente met daarin een van de intensieve veehouderijen en de omliggende agrarische bedrijven. Daarbij is uitgegaan van de worstcasesituatie.

In de worstcasesituatie is het voor IV-bedrijven toegestaan uit te breiden tot een bouwperceel van 1,5 ha. Voor deze bedrijven zijn wat betreft fijn stof, kippen maatgevend. Uitgaande van een effectieve ruimte van 70%, 20 kuikens per m² en 22 gram fijn stof per kuiken per jaar geeft een emissie van 4.620.000 gr/jaar.

Voor de grondgebonden bedrijven is uitgegaan van melkvee. Voor de grondgebonden bedrijven in het grootschalige landbouwgebied is het toegestaan het bouwperceel uit te breiden tot 2,5 ha waarvan 500 m² mag worden gebruikt

voor het opzetten van een intensieve tak. De oppervlakte van 2,45 ha is voor de berekeningen ingevuld met melkrundvee. De overige 500 m² is ingevuld met vleesvarkens. Daarbij is ervan uitgegaan dat een volwassen melkkoe en 0,7 stuks jongvee gezamenlijk een bruto oppervlak van 70 m² nodig hebben. Dit houdt in dat op 2,45 ha ongeveer 350 melkkoeien en 245 stuks jongvee kunnen worden gehouden.

Bij de berekeningen voor de grondgebonden bedrijven is ervan uitgegaan dat een melkkoe ongeveer 118, jongvee per stuk ongeveer 38 en een vleesvarken ongeveer 153 gram fijn stof per jaar produceert. De grondgebonden bedrijven produceren per bedrijf ongeveer 95.286 gram per jaar.

Programmatuur

Voor de berekeningen van de depositie van ammoniak is gebruikgemaakt van het programmapakket OPS-Pro. Voor de berekeningen van luchtkwaliteit en geur is gebruikgemaakt van respectievelijk het pakket ISL3a en V_Stacks_Gebied.

Bij de berekeningen zijn de volgende uitgangspunten aangehouden voor zover van toepassing:

- één emissiepunt per bedrijf;
- emissiepunthoogte van 1,5 m (grondgebonden bedrijf);
- emissiepunthoogte van 6 m (intensieve veehouderij);
- uittreesnelheid 0,5 m/sec (grondgebonden bedrijf);
- uittreesnelheid 4 m/sec (intensieve veehouderij);
- diameter schoorsteen 0,5 m;
- temperatuur Kelvin: 285 graden.

Beleiden beoordelingskader

3.1

Relevant beleidskader

In het algemeen kan worden gesteld dat de gemeente op hoofdlijnen aansluiting zoekt bij de provinciale beleidskaders die beschreven staan in de Omgevingsvisie Drenthe. Bijvoorbeeld beleid ten aanzien van nieuwvestiging van agrarische bedrijven, vrijkomende voormalige agrarische bebouwing en de ruimte voor ruimte regeling, zijn voor zover mogelijk vertaald in het gemeentelijk beleid en krijgen een plaats in het bestemmingsplan.

Het nieuwe ruimtelijke beleid van de gemeente Tynaarlo bevat ruimte voor (nieuwe) (economische) ontwikkelingen in het buitengebied. De uitbreidingsmogelijkheden kunnen per deelgebied verschillen, worden in de meeste gevallen aan voorwaarden gekoppeld en zijn niet in alle gevallen zonder meer bij recht mogelijk.

Het bestemmingsplan zal in een aantal gevallen voor de bestaande functies een ontwikkelingsregeling bevatten. Hierbij valt te denken aan uitbreiding van agrarische bedrijven, natuurgebieden en overige bedrijvigheid en recreatie (geen uitbreiding van oppervlakte toegestaan). Tevens is middels wijzigingsbevoegdheden, conform provinciaal en gemeentelijk beleid, functiewijziging en functie-uitwisseling mogelijk op bestaande locaties van voormalige agrarische bedrijven. Bij alle mogelijke ontwikkelingen dienen in de ogen van de gemeente de bestaande waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie minimaal gehandhaafd te blijven. Om die reden zal het bestemmingsplan afwijkingsmogelijkheden of wijzigingsbevoegdheden bevatten waaraan criteria gekoppeld zijn die gericht zijn op de bescherming van milieu, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Op deze wijze worden de genoemde waarden in de afweging rond nieuwe ontwikkelingen betrokken. Voorts zal het bestemmingsplan afstemmingsregels op de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 gaan bevatten.

Het ruimtelijke beleid omvat dan ook kaders en randvoorwaarden die ervoor zorgen dat de bestaande waarden van bijvoorbeeld cultuurhistorie, landschap en natuur worden behouden en zo mogelijk worden versterkt.

Anders gezegd, bepaalde natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden kunnen in de praktijk een belemmering opwerpen en daarmee een ontwikkeling op een bepaalde locatie beperken of inkaderen. Dit geldt tevens voor sectorale wetgeving op het gebied van natuur en milieu.

Pragmatische aanpak stikstof (PAS)

De PAS moet als geheel leiden tot voldoende vermindering van de stikstofdepositie. Binnen een context waarin voldoende daling van de depositie is geborgd, kan ruimte worden geboden aan bedrijfsontwikkeling.

Omdat de te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden een probleem is van meerdere overheidslagen en verschillende sectoren, moet gezamenlijk worden gewerkt aan een vermindering van de stikstofdepositie. In het kader van de PAS die wordt ontwikkeld, worden afspraken gemaakt over de bijdrage van partijen aan de vermindering van stikstofdepositie en ontwikkelruimte die binnen deze aanpak kan worden gevonden.

Een van de uitgangspunten van de PAS is dat de habitatrictlijn geen tijdsliemiet stelt voor het verwezenlijken van instandhoudingsdoelstellingen. Temporiseren kan, als zichtbaar wordt gemaakt dat aan realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt gewerkt en hoe dat wordt gedaan. Uitgangspunt is dat geen verslechtering mag plaatsvinden ten opzichte van de situatie ten tijde van het ingaan van het beschermingsregime (2004). Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor herstel en ontwikkeling. Gebleken is dat het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen in door stikstof overbelaste Natura 2000-gebieden niet altijd het snelst wordt bereikt met een brongerichte aanpak van de stikstofdepositie. Andere factoren spelen vaak een belangrijker (belemmerende) rol, of er is sprake van een volgtijdelijkheid waarin belemmerende factoren moeten worden opgelost (bijvoorbeeld eerst herstel hydrologie, daarna aanpak stikstofdepositie).

Het PAS geeft onder andere richting aan de invulling van de ontwikkelruimte voor economische activiteiten en het geeft de kaders aan hoe bij de besluitvorming van de ontwikkelruimte gebruik kan worden gemaakt. In het op te stellen bestemmingsplan zullen dan ook voor uitbreidingsmogelijkheden voor zover mogelijk afstemmingsregels worden opgenomen. Het definitieve PAS zal naar verwachting in 2013 worden vastgesteld.

Overige beleid

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven is per thema het relevante beleid beschreven.

3.2

Beoordeling

In deze paragraaf wordt aangegeven op basis van welke thema's de effecten van de verschillende activiteiten zijn beoordeeld. De planMER behoeft niet uitputtend te zijn en richt zich op die milieuaspecten waarvan wezenlijke effecten worden verwacht. Er dient in het planMER inzichtelijk te worden gemaakt welke nadelige milieueffecten de voorgenomen activiteiten kunnen hebben op opzichte van voorkomende en relevante functies en waarden.

Aan het einde van dit hoofdstuk staat in een tabel aangegeven op welke thema's de verschillende activiteiten mogelijk effecten kunnen hebben. De effecten van de activiteiten en de alternatieven daarvan zijn beoordeeld middels een expert judgement. Dit houdt in dat naar aanleiding van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling de effecten kwalitatief zijn vastgesteld. Voor enkele relevante milieuaspecten, zoals geluid, fijnstof, geur en ammoniak, zijn per gestandaardiseerde bedrijfsomvang kwantitatieve berekeningen uitgevoerd.

In navolgende tabel 3.1 staat aangegeven op welke aspecten de realisatie van de verschillende activiteiten effect kunnen hebben (positief of negatief) en dus worden beoordeeld. In het planMER zijn sommige aspecten uitgesplitst in deelaspecten (bijvoorbeeld het aspect water wordt beoordeeld op: kwaliteit oppervlaktewater, uitspoeling nutriënten, grondwater). Kortom de tabel geeft het beoordelingskader waarop de effectbepaling zal worden gebaseerd.

Rundveehouderij

Naast intensieve veehouderij hebben ook andere diersoorten op grondgebonden bedrijven milieueffecten, zoals de emissie van geur en ammoniak. Voor bijvoorbeeld de melkveehouderij biedt het ontwerpbestemmingsplan ontwikkelingsmogelijkheden. De ontwikkelings-/uitbreidingsmogelijkheden voor rundveehouderij op de aspecten ammoniak en geur zijn dan ook cumulatief meegenomen.

Co-vergisting

De mogelijkheden voor co-vergisting zijn in het kader van het MER ook beschouwd. Bij de effectbeoordeling dient rekening te worden gehouden met de mogelijke extra verkeersbewegingen die een co-vergistingsinstallatie tot gevolg kan hebben. In dit kader zal de mogelijkheid tot realiseren van co-vergistingsinstallaties in het kader van geluidhinder en luchtkwaliteit als gevolg van wegverkeer in de effectenbeschouwing dienen te worden meegenomen.

Daarnaast dient in het kader van luchtkwaliteit de mogelijkheid tot het realiseren van deze installaties te worden beoordeeld. Het gaat in dit geval om de effecten van NO₂ (onderdeel luchtkwaliteit). Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven zijn de effecten hiervan gering. In relatie tot de effecten van een toename van vee zijn de effecten ondergeschikt.

Gezondheid in m.e.r.

Er bestaat een duidelijke relatie tussen milieu en gezondheid. Het is dus belangrijk dat in een m.e.r. aandacht is voor de gevolgen voor gezondheid van een plan. In het MER zal dan ook aandacht worden besteed aan het aspect gezondheid. Voor zover nu in te schatten is, zal dit met name gericht zijn op luchtkwaliteit, verspreiding van dierziektes en geluid, maar ook op de positieve effecten van de realisatie van natuur.

Klimaatverandering in m.e.r.

Niet bij ieder plan is aandacht voor klimaat nodig. Alleen bij activiteiten die een relatief grote bijdrage leveren aan de broeikasgasemissies. In dit geval zou dat landbouw kunnen zijn. De ontwikkeling van natuur zal vervolgens een positief effect hebben op het klimaat.

Tabel 3.1. Beoordelingskader

Activiteit	Aspecten
- Realisatie Ecologische Hoofdstructuur	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Archeologie Geluidhinder Luchtkwaliteit Gezondheid Klimaat
- (Intensieve)veehouderij	Bodem Water Natuur Landschap en cultuurhistorie Geur Ammoniak Geluidhinder Luchtkwaliteit (wegverkeer en uitbreiding stallen) Gezondheid Klimaat
- Recreatie (Kamperen bij de boer)	Natuur
- Hout- en fruitteelt	Water Natuur Landschap en cultuurhistorie
- Kassen	Natuur (lichthinder) Landschap
- Zonne-energie	Natuur Landschap
- Co-vergisting (cumulatief) als gevolg van wegverkeer	Geluid Luchtkwaliteit

De effecten van de activiteiten die op basis van het ontwerpbestemmingsplan mogelijk kunnen zijn, worden vergeleken met de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (de zogenaamde toekomstige ontwikkeling bij voortzetting van het gebruik op basis van de huidige mogelijkheden, vigerende milieuvergunningen en geldende wet- en regelgeving).

De effecten van de activiteiten als gevolg van het ontwerpbestemmingsplan worden beoordeeld op de hiervoor genoemde aspecten middels een expert judgement. Dit houdt in dat de effecten van het op te stellen ontwerpbestemmingsplan ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van de verschillende aspecten kwalitatief worden vastgesteld. Enkele

relevante milieuaspecten als geluid, ammoniak en luchtkwaliteit worden kwantitatief beschouwd (berekeningen).

De effecten worden door middel van - tot ++ gescoord.

Tabel 3.2 Beoordelingsscores

Score	Betekenis beoordeling scenario's
--	Aanzienlijke verslechtering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling
-	Geringe verslechtering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling
0	Verbetering noch verslechtering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling
+	Geringe verbetering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling
++	Aanzienlijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bodem en grondwater

4.1

Beleid en beoordelingskader

4.1.1

Rijksbeleid

In Nederland is voor de bescherming van de bodem (grond en grondwater) en de aanpak van bodemverontreiniging de Wet bodembescherming (Wbb) van kracht. Het bodembeleid in Nederland is sterk in beweging. Belangrijke thema's zijn: functiegericht saneren, decentralisatie van taken, verdergaande verschuiving van overheidsfinanciering naar marktfinanciering en deregulering. In 1997 is het kabinetsstandpunt Koerswijziging Bodemsaneringsbeleid verschenen. In dit standpunt wordt deze koerswijziging voorgesteld in de aanpak van de bodemverontreiniging met als doel het voorkomen van stagnatie van maatschappelijke processen op het gebied van onder andere ruimtelijke ordening, natuurbeheer en economische ontwikkeling. De landelijke beleidsvernieuwing bodemsanering, heeft zowel voor de uitvoering van de bodemsaneringsoperatie als voor de beleidsontwikkeling grote betekenis. Het uitgangspunt 'Multifunctioneel, tenzij...' is vervangen door 'functiegericht en kosteneffectief saneren'. Dit geldt voor historische verontreinigingen (van vóór 1987). Met deze saneringsaanpak wordt aangesloten bij de (toekomstige) functie van de desbetreffende verontreinigde locatie. Bij de uitvoering van werken wordt gestreefd naar hergebruik van schone, dan wel diffuus licht verontreinigde grond. Uitgangspunt bij bodembescherming is het 'stand still'-principe. Wat schoon is moet schoon blijven. Hiermee is bepaald dat er geen nieuwe verontreinigingen mogen ontstaan en dat de bestaande verontreinigingen niet verder mogen uitbreiden. In december 2003 heeft staatssecretaris Van Geel van het Ministerie van VROM de Tweede Kamer in een brief nader geïnformeerd over de volgende stap in de vernieuwing van het bodembeleid. De bodem wordt daarin gezien als een dynamisch systeem met chemische, fysische en biologische kenmerken en niet (langer) als een statisch compartiment. Een duurzaam bodemgebruik, een consistent (uitgevoerd) bodembeleid en het onderkennen van samenhangen met andere gebieden van overheidszorg zijn de peilers voor het vormgeven van dat vernieuwde bodembeleid. Op 1 januari 2006 is de nieuwe Wbb in werking getreden. Eerder genoemde beleidsvernieuwing wordt hierin verankerd. De Wet bodembescherming is gewijzigd omdat er wijzigingen in beleid zijn op het gebied van bodemsanering. Dit zijn met name aanpassingen van de saneringsdoelstelling en de saneringsprocedu-

re, de invoering van de saneringsplicht voor eigenaren of erfpachters van bedrijfsterreinen en de financiële aspecten van bodemsanering.

Nitraatrichtlijn

De Nitraatrichtlijn is in 1991 in werking getreden. Het doel van de richtlijn is het verminderen en het verder voorkomen van nitraatverliezen uit de landbouw om het aquatisch milieu te beschermen. Het onderschrijden van 50 mg nitraat per liter grondwater en het voorkomen van eutrofiëring van oppervlaktewater, is de maatstaf om na te gaan of afdoende vermindering van nitraatverliezen heeft plaatsgevonden. De verplichte maatregelen volgens uit de Nitraatrichtlijn bevatten onder andere voorschriften ten aanzien van mestopslag en van de periode waarin en omstandigheden waaronder het verboden is mest uit te rijden. De twee meest belangrijke voorschriften betreffen:

- de gebruiksnorm van (maximaal) 170 kg N/ha uit dierlijke mest;
- stikstofbemesting (dierlijke mest en kunstmest) geënt op een balans tussen de stikstofbehoefte van het gewas en stikstoftoevoer.

Meststoffenwet

In de Meststoffenwet is een indicatief traject vastgelegd voor aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen, zodat in 2015 evenwichtsbemesting wordt bereikt. Door de implementatie van de wet beoogt Nederland een bijdrage te leveren aan de ecologische opgave uit de Kaderrichtlijn Water die in 2015, uiterlijk 2027, moet worden geleverd. De belangrijkste onderdelen van het nieuwe mestbeleid zijn voorschriften voor de hoeveelheden stikstof en fosfaat die mogen worden toegepast bij de teelt van gewassen (gebruiksnormen). Tot 2015 worden deze normen meerdere malen verlaagd. Voor graasdierbedrijven met meer dan 70% grasland geldt een afwijking voor de gebruiksnorm voor stikstof uit dierlijke mest van 170 kg N/ha. Voor deze bedrijven is de gebruiksnorm voor stikstof uit dierlijke mest op 250 kg N/ha vastgesteld.

4.1.2

Provinciale Omgevingsvisie Drenthe, 2010

Het water uit het inzigtgebied Drents Plateau komt vooral ten goede aan de natuur in de beekdalen (via het opkwellend grondwater) en aan de landbouwgebieden (tegengaan van droogteschade). Het benutten van grondwater uit dit inzigtgebied voor drinkwater kan alleen langs de randen van het Drents Plateau (de precieze locatie moet nog worden bepaald). Naast de hoeveelheid grondwater is ook de kwaliteit van het grondwater, en het beschermen daarvan, van belang. Deze kwaliteit kan bedreigd worden door stoffen die met infiltrerend grondwater worden meegevoerd. In het landelijk gebied zijn dat vooral gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw. In stedelijk gebied gaat het om verontreiniging via infiltrerend regenwater. Verder wordt de grondwaterkwaliteit bedreigd door de bestaande bodem- en grondwaterverontreinigingen.

In de komende periode gaat de provincie de invulling van de inzigtgebieden verder uitwerken. Daarbij gaat het ook om wat de inzigtgebieden betekenen voor de bestaande en mogelijke toekomstige functies. Hierbij moeten ook

antwoord worden geven op de vraag hoeveel extra water voor de desbetreffende functies beschikbaar kan komen.

De ecologische en chemische kwaliteit van de watersystemen wordt bevorderd door uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De provincie zet in op het herstellen en handhaven van een goede grondwaterkwaliteit. Het basisniveau van bescherming is gebaseerd op de gemaakte afspraken en doelen in het kader van de KRW: het bereiken van een goede chemische toestand en geen toename van zuiveringsinspanningen in 2015 ten opzichte van 2000. Er is dan sprake van goed functionerende watersystemen die niet (meer) worden bedreigd door verontreinigende stoffen en verstoringen in de waterhuishouding. In 2030 zullen de nu aanwezige grondwater- verontreinigingen vanuit lokale bronnen zodanig zijn gesaneerd en/of beheerd dat zij geen belemmering meer vormen voor het gebruik van de grond voor bepaalde gewenste maatschappelijke ontwikkelingen.

De grondwaterlichamen moeten voldoen aan de goede chemische en kwantitatieve toestand. Om de toestand te kunnen beoordelen, is een KRW-meetnet ingericht. Elke zes jaar moet de huidige toestand én de trend op basis van de meetgegevens worden beschreven. De toestand van het grondwaterlichaam mag het behalen van oppervlaktewaterdoelen en het realiseren van grondwaterafhankelijke ecosystemen niet in de weg staan. Uit de grondwaterlichamen wordt op diverse locaties water onttrokken voor menselijke consumptie. Daarom moeten ze zo goed worden beschermd dat op termijn het niveau van de waterzuivering omlaag kan. Dit wordt beoordeeld op de plekken waar daadwerkelijk water wordt onttrokken. Binnen de gemeente is ten oosten van Zuidlaren een waterwingebied aanwezig.

4.1.3

Gemeentelijk beleid

Binnen het hele plangebied is een grote variatie van gebruiken aanwezig, waaronder landbouw, bouwgrond, recreatie, wonen, werken, wegen et cetera. De provinciale Bodeminformatiekaart (internetversie) maakt duidelijk dat in het plangebied een groot aantal locaties voorkomt waar zich bodemverontreinigingen en/of brandstoftanks in de bodem bevinden. Op een groot aantal locaties is reeds bodemonderzoek uitgevoerd.

Voorts is een groot aantal locaties aangegeven waar in het verleden activiteiten hebben plaatsgevonden met mogelijk een negatief effect op de bodemkwaliteit.

Op basis van de huidige situatie, het gebruik en de historische informatie, kan worden geconcludeerd dat bodemverontreinigingen zijn te verwachten die een belemmering kunnen gaan vormen voor mogelijke ontwikkelingen. Alvorens de ontwikkeling kan worden gerealiseerd, zal mogelijk vooraf een onderzoek (historisch onderzoek, locatieonderzoek, verkennend onderzoek en eventueel een

nader onderzoek en saneringsonderzoek) plaatsvinden ter plaatse van alle geconstateerde potentiële bodemverontreinigende activiteiten. In een beperkt aantal gevallen is reeds onderzoek voorhanden. In het vervolgonderzoek zal de beschikbare informatie worden mee gewogen of eventuele verontreinigingen voldoende in beeld zijn gebracht en of een sanering (na het volgen van de juiste procedures) dient te worden uitgevoerd.

Grond afkomstig van wbb-locaties (locaties waarop de Wet bodembescherming van toepassing is) moet op verantwoorde wijze worden afgevoerd. Grond afkomstig van overige locaties moet zoveel mogelijk ter plaatse worden hergebruikt (gesloten grondbalans). In die situaties, waar grond gaat vrijkomen, wordt sterk aanbevolen om de kwaliteit van de vrijkomende bodem, conform het Besluit bodemkwaliteit, analytisch vast te stellen. Uiteraard dient het onderzoek representatief te zijn voor de hele vrijkomende partij.

Aanbevolen wordt om, indien grond vrijkomt van diverse locaties, conform de hiernavolgende punten te handelen:

1. Indien grond vrijkomt, dient deze bij voorkeur binnen het betreffende perceel te worden verwerkt.
2. Grond waarvan zintuiglijk (op basis van geur en visuele waarneming) wordt geconstateerd dat deze mogelijk is verontreinigd, wordt uitgesloten van direct hergebruik als bodem. De toepasser dient de grond te laten onderzoeken middels een aanvullend onderzoek. Op basis daarvan kan de gemeente beoordelen of hergebruik mogelijk is. Om deze reden moet het uitvoerende personeel bij grondverzet goed zijn geïnstrueerd voor het herkennen van afwijkende bodemomstandigheden, die te maken kunnen hebben met verontreinigingen. Bij een herkenning van een verontreiniging dient een gecertificeerd milieukundig begeleider te worden ingeschakeld, die zorgt voor het laten uitvoeren van nader onderzoek.
3. In de volgende voorkomende gevallen dient contact te worden opgenomen met de gemeente Tynaarlo:
 - indien graafwerkzaamheden worden gestart op en/of nabij locaties met een potentiële bodemverontreiniging;
 - indien verontreinigde grond en/of verontreinigd grondwater vrijkomt;
 - indien een partij grond in een hoeveelheid groter dan 50 m³, wat niet op de percelen zelf kan worden verwerkt, vrijkomt;
 - indien tijdens graafwerkzaamheden een brandstofgeur, verfgeur, andere bodemvreemde geuren of bijzonderheden (bijzonderheden die mogelijk duiden op de aanwezigheid van een mogelijke bodemverontreiniging zoals ondergrondse tanks of leidingen) worden waargenomen;
 - indien tijdens graafwerkzaamheden asbest wordt waargenomen.

4.1.4

Beoordelingskader

Zowel het Europees beleid, het nationaal beleid als het provinciaal beleid is er op gericht om de kwaliteit van de bodem en het grondwater te beschermen en te verbeteren. Voor grondwater geldt dit ook voor de kwantiteit. Om te beoordelen of de activiteiten die zijn toegestaan door het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo in lijn zijn met het beleid, zijn de volgende criteria ten aanzien van bodem en grondwater opgesteld waarop de activiteit wordt beoordeeld: risico op bodemverontreiniging, uitspoeling van nutriënten en verontreiniging grondwater, beïnvloeding van het grondwatersysteem en afgeleide effecten.

Tabel 4.1. Beoordelingskader bodem en grondwater

criterium	Methode
Risico op bodemverontreiniging (microverontreinigingen)	Kwalitatief
Uitspoeling van nutriënten	Kwalitatief
Verontreiniging grondwater	Kwalitatief

4.2

Huidige situatie

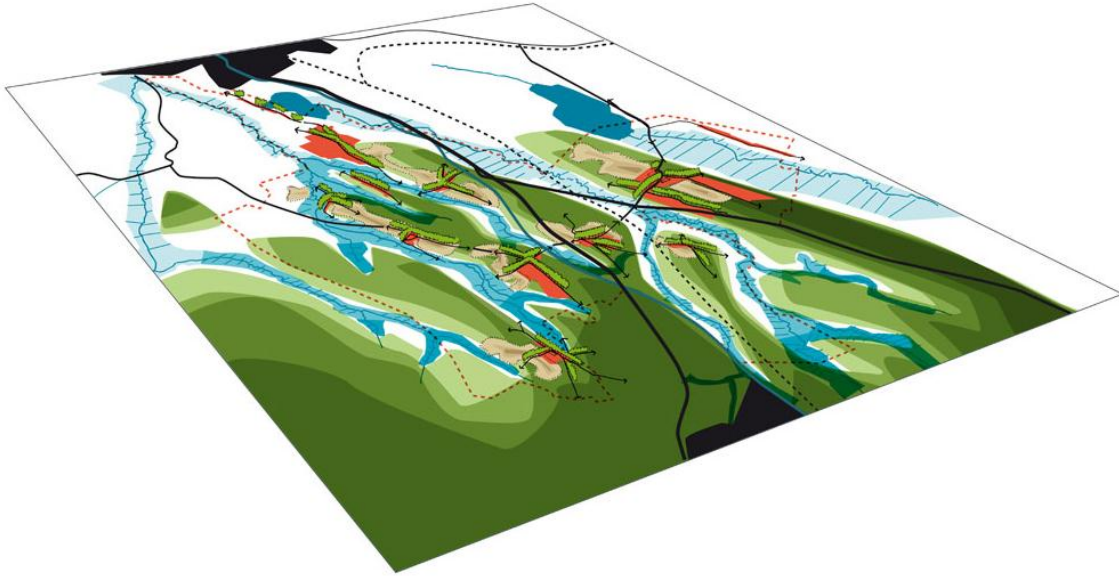
Geologische ontstaansgeschiedenis

Het landschap in de gemeente Tynaarlo heeft zich in een voortdurend krachterspel tussen natuurlijk milieu en menselijk handelen ontwikkeld. Het menselijk ingrijpen heeft in sterke mate het landschapsbeeld bepaald. Perioden van betrekkelijke stabiliteit en dynamiek wisselden elkaar af, waarbij in de loop der tijd het menselijk ingrijpen sterker en belangrijker werd.

Ontstaansgeschiedenis

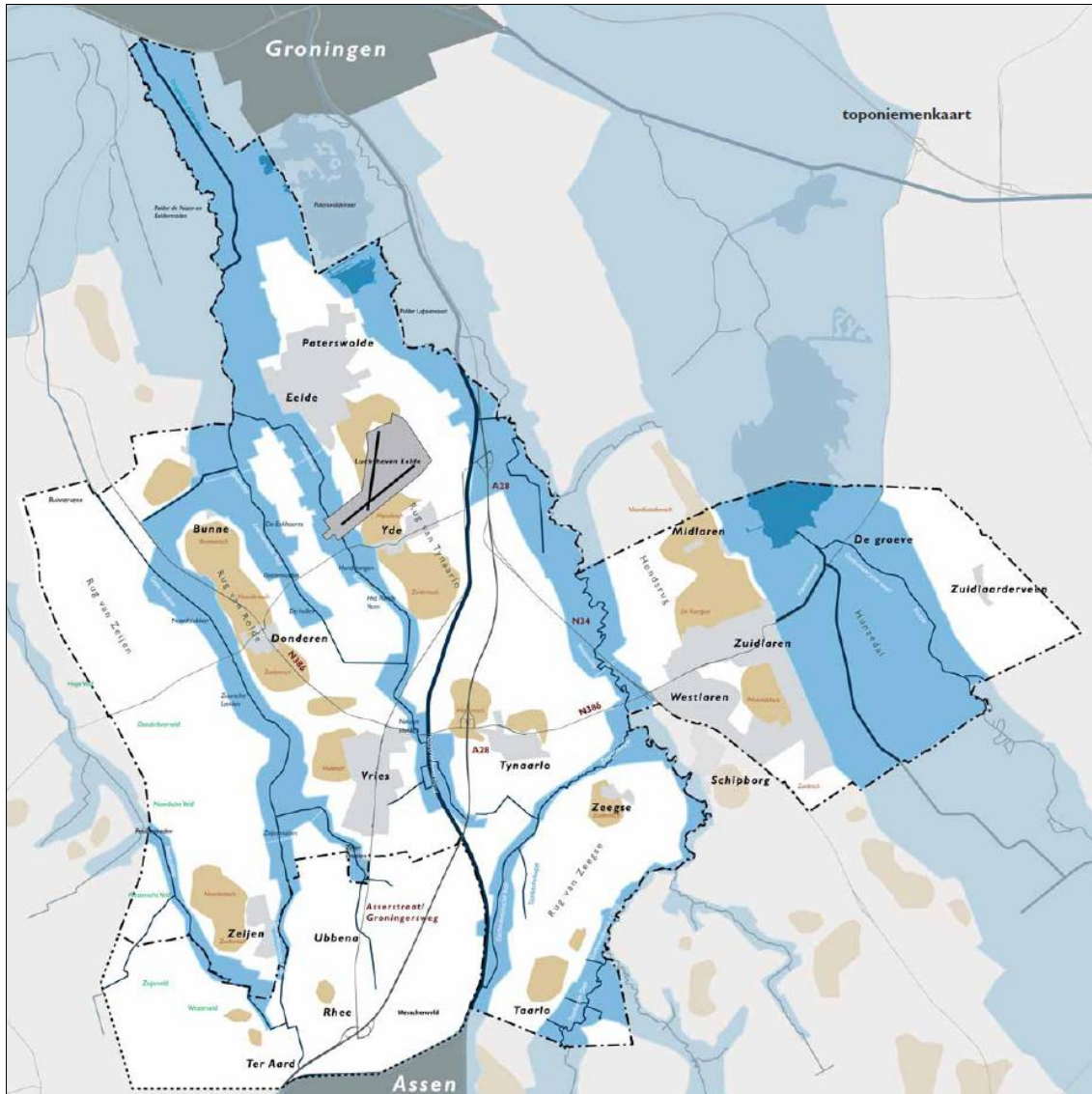
Na de geologische periode van de ijstijden bleef het hele grondgebied van de huidige provincie Drenthe achter als een laaggelegen, licht welvend zandplateau. Het uit Scandinavië opgedrongen landijs uit de één na laatste ijstijd had veel stenen en gruis naar Drenthe meegevoerd. Deze 'grondmorene' kwam deels als een tot leem vermalen laag in de zandgrond terecht (keileem).

Bij het warmer en vochtiger worden van het klimaat na de laatste ijstijd ontstond veengroei in de lagere en slecht ontwaterde gedeelten van het zandlandschap. Op de drogere delen ontwikkelde zich een dicht en aaneengesloten loofwoud.

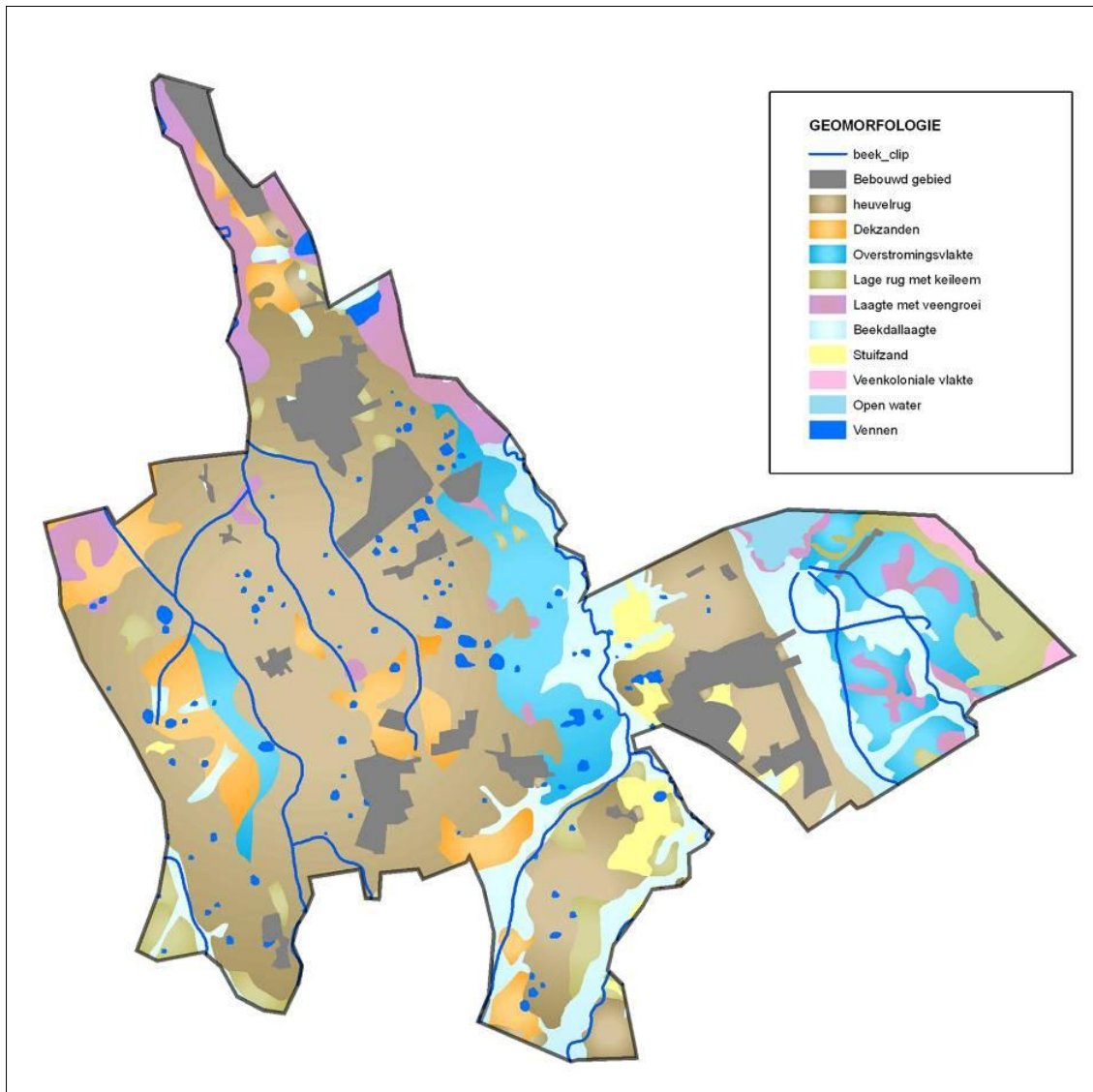

Afbeelding 4.1. Het Drents Plateau met de hogere ruggen in Tynaarlo (groen) en de laag gelegen beekdalen (blauw)

Op het oostelijke en noordelijke deel van het Drents Plateau liggen meerdere parallelle ruggen, met daartussen vlakke laagten waarin zich bekenstelsels hebben gevormd. In de gemeente Tynaarlo zijn dat de stelsels van het Peizerdiep, het Eelderdiep, de Drentsche Aa en de Hunze. De ruggen zijn kaarsrecht en hebben een noordwest-/zuidoostoriëntatie. De belangrijkste, die ook het verst doorlopen over het plateau, zijn de Hondsrug (in feite is dit een dubbele parallelle welving) en de Rolderrug. In Noord-Drenthe liggen daarnaast nog drie kleinere ruggen: die van Tynaarlo, Zeegse en Zeijen. De ruggen en de tussenliggende laagten zijn ontstaan tijdens de één na laatste ijstijd, als gevolg van de bewegingsrichting van het landijs tijdens een van de stromingsfasen. De ruggen hebben een keileemlaag die meestal dikker is dan op de rest van het Drents Plateau.

Afbeelding 4.2. Toponiemen (bron: LOP)

Afbeelding 4.3. Geomorfologie (bron: Structuurplan Tynaarlo)

Geomorfologie

De aarde en de samenstelling van het materiaal dat aan de oppervlakte is afgezet, is sterk van invloed op de huidige vorm en het reliëf van het landschap. De vorm en het reliëf van het landschap wordt geomorfologie genoemd. Hieronder worden de belangrijkste voorkomende geomorfologische eenheden getypeerd. De voornaamste geomorfologische eenheden in de gemeente worden gevormd door de beekdalen, de esgronden, de stuifzanden en de keileemplateaus. De beekdalen in de gemeente zijn weinig ingesneden in het landschap en deels opgevuld met veen.

In het plangebied is een aantal gave essen te vinden. Het gaat hier bijvoorbeeld om de essen nabij Zeyen en ten westen van Vries. Naast geomorfologische waarde ook landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

Bodem

Zoals gezegd, ligt de gemeente aan de rand van het Drents Plateau op de overgang naar het Groninger klei op veenlandschap. De ruggen bestaan hoofdzakelijk uit zandgronden, vooral veldpodzolen, op de overgang naar de beekdalen komen moerige gronden voor. De beekdalen zelf bestaan vooral uit veen. Deze veenpakketten worden breder in de benedenlopen van de beken, in het noorden en noordoosten van de gemeente.

Afbeelding 4.4. Grondsoorten

4.3

Autonome ontwikkeling

In het beleid wordt gestreefd naar een geleidelijke verbetering van de bodemkwaliteit. Het risico op bodemverontreiniging dient hiertoe zoveel mogelijk te worden beperkt. Het risico op bodemverontreiniging wordt beïnvloed door het aantal activiteiten waarbij milieubelastende stoffen vrijkomen. In het beleid wordt er naar gestreefd om de kwaliteit van het aquatisch milieu te verbeteren. Hiertoe dienen de stikstof- en fosfaatgehalten in het water beperkt te zijn. Een grote bron van stikstof en fosfaat in het water is het uitspoelen van nutriënten van landbouwpercelen naar het oppervlakte- en grondwater. Dat heeft gevolgen voor bodem en grondwater. Het beperken van bemesting van percelen leidt uiteindelijk tot een verminderde uitspoeling van nutriënten. Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw is een grote bron van grondwaterverontreiniging. De verontreiniging van grondwater wordt vermindert, bij minder gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw. Tot slot wordt verwacht dat ook de ammoniakdepositie ten gevolge van generiek beleid van het Rijk omlaag gaan. De verbeteringen van de kwaliteit van bodem en grondwater zal zich heel langzaam voltrekken.

4.4

Effectbeoordeling

Intensivering en Schaalvergroting (Het Voornemen)

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat in het bestemmingsplan onder voorwaarden een verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk zal zijn, zowel in de intensieve veehouderij als in de melkveesector. De details zijn beschreven in paragraaf 2.4. In een worstcasescenario - alle uitbreidingsmogelijkheden worden benut - zal daarmee de ammoniakemissie fors toenemen, ondanks emissiearme systemen.

In het plangebied bestaat de bodem voor het grootste deel uit zandgronden en in het noorden en in de beekdalen voor een belangrijk deel veen en moerige gronden. In de praktijk is op zandgronden de gemiddelde bemesting de wettelijke bemestingsruimte dicht genaderd. Wanneer wordt aangenomen dat in het plangebied maximaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare mestrechten, zal door de uitbreiding van de veehouderij de bodem meer worden bemest dan nu het geval is. De uitspoeling van nutriënten van de percelen met als functie landbouw zal daardoor toenemen. Omdat het zandgronden betreft raakt ook het grondwater in enige mate verontreinigd met nutriënten. In afbeelding 4.5 zijn met rood aangegeven de gronden die met name kwetsbaar zijn voor nitraatuitspoeling.

De invloed van lokale veehouderijen op de ammoniakdepositie in het gehele plangebied is relatief beperkt. De ammoniakdepositie wordt voornamelijk be-

paald door bronnen buiten het plangebied. De invloed van een veehouderij op de ammoniakdepositie in de directe omgeving kan echter wel groot zijn, maar is ook daar vergeleken met de toegestane stikstofbelasting vanuit dierlijke mest slechts van beperkte invloed op het stikstofgehalte van de bodem. Dit geldt natuurlijk niet voor de gronden die geen landbouwfunctie hebben, met name de natuurgebieden. Hier heeft de toename van de ammoniakdepositie als gevolg van meer veehouderij, intensief dan wel melkvee, wel een negatief effect op de bodem. Dit geldt in mindere mate voor veen- en kleigronden.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de beoordeling van de effecten.

Het uitbreiden van de stallen leidt door de toename van de ammoniakuitstoot tot een toename van de ammoniakdepositie in de nabije omgeving en daarmee tot een toename van de stikstofbelasting. Daarnaast leidt het toestaan van uitbreidingen van melkveehouderijen tot een verruiming van de gebruiksnormen van stikstof uit dierlijke mest. Dit leidt uiteindelijk tot een toename van de uitspoeling van nutriënten. De effecten van de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied, vergeleken met de autonome ontwikkelingen, zijn negatief wat betreft verontreiniging met nutriënten (stikstof en fosfaat) voor zowel bodem als grondwater. Ten aanzien van microverontreinigingen (zware metalen en dergelijke) worden geen effecten verwacht.

Alternatief bij recht

In het alternatief bij recht wordt ervan uitgegaan dat een beperkte uitbreiding van de veehouderij mogelijk is, namelijk alleen die uitbreidingen die bij recht mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan (zie 2.4). Dat komt in vergelijking met de autonome ontwikkeling neer op een vrij geringe uitbreiding. De effecten op de bodem zijn licht negatief.

Realisatie EHS

Bij het Noordsche Veld, bij Zeyen en rond de Drentsche Aa wordt nieuwe natuur aangelegd. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren maar dat valt buiten het plangebied. De natuur zal vooral bestaan uit half natuurlijke graslanden en in mindere mate uit bos, struweel en moerasvegetaties. Omdat deze percelen uit het agrarisch gebruik worden onttrokken zal de bemesting sterk afnemen, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde natte vegetaties een zuiverend effect op de bodem. Ten aanzien van uitspoeling nutriënten en verontreiniging grondwater heeft deze ontwikkeling een positief effect. Ook ten aanzien van microverontreinigingen is er een positief effect: De kans op lekkages van bijvoorbeeld olie neemt af, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen of andere chemicaliën.

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving.

Tabel 4.2. Effectbepaling bodem en grondwater

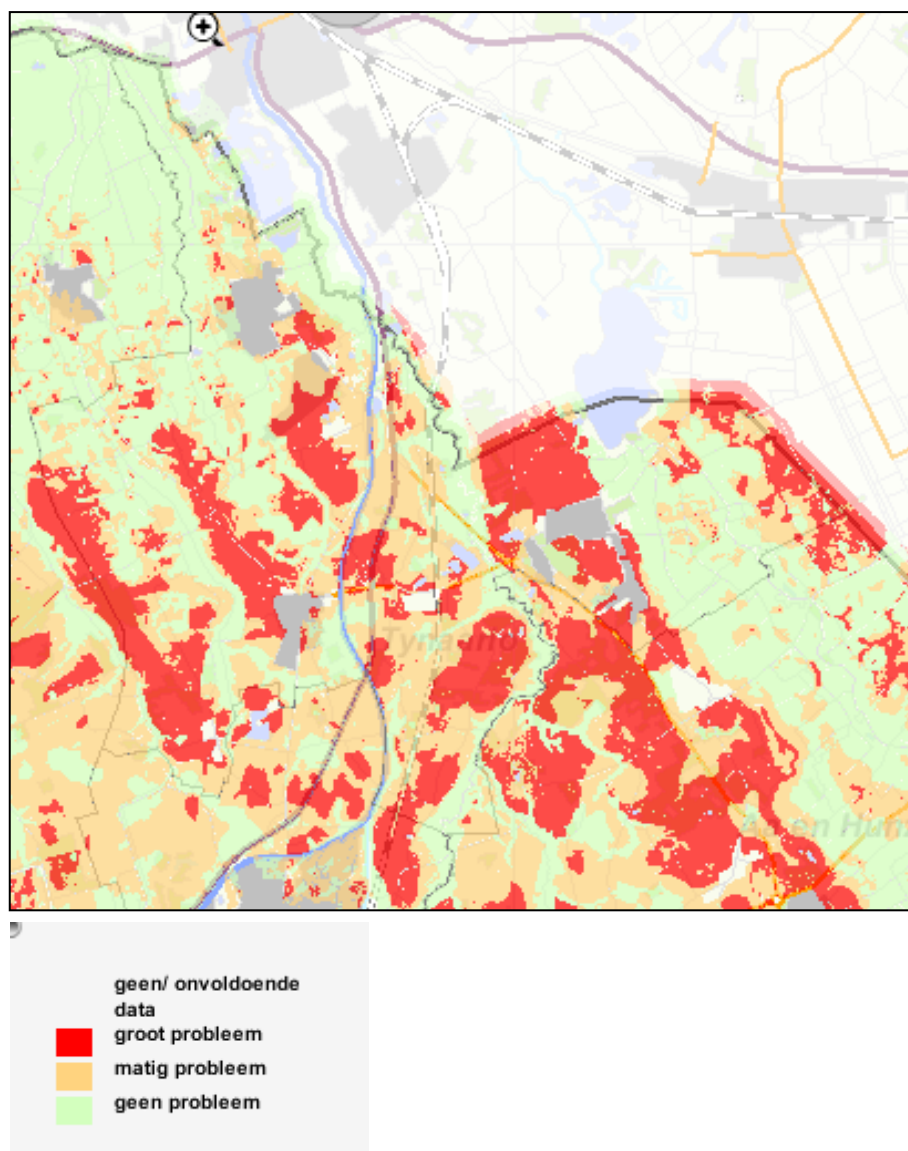
I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

Criterion	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting
Risico op bodemverontreiniging (microverontreinigingen)	0	0	+	0
Uitspoeling van nutriënten	-	0/-	+	0
Verontreiniging grondwater	-	0/-	+	0

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Afbeelding 4.5. Kwetsbaarheid grondwater voor nitraatuitspoeling

4.5

Mitigerende maatregelen

Een advies is om bij het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden om bodemverontreinigingen, wanneer deze in of in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn, te saneren. Hierdoor is er sprake van afname van het aantal bodemverontreinigingen en een toename van de gemiddelde bodemkwaliteit. Mitigerende maatregelen voor uitspoeling nutriënten en verontreiniging grondwater bestaan uit het beperken van mestgift en het beperken van ammoniakuitstoot middels emissiearme stalsystemen. Voor het overige wordt een goede bodemkwaliteit op grond van wet- en regelgeving gewaarborgd.

5.1

Beleid en beoordelingskader

5.1.1

Europese Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water vormt de basis voor de waterstrategie van de Europese Unie. Alle typen en bestemmingen van water vallen onder Europese regelgevingen, waardoor het duurzame en het geïntegreerde beheer van de Europese en daarmee ook van de Nederlandse wateren sterk verbetert. De Kaderrichtlijn Water heeft de volgende doelstellingen:

- het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de aquatische ecosystemen;
- het bevorderen van het duurzaam gebruik van water op basis van de bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn;
- zorgen dat de gepaste hoeveelheid water beschikbaar is waar en wanneer dit nodig is.

Voor het duurzaam en geïntegreerd gebruik en het beheer van het water zijn in de Kaderrichtlijn Water enkele vertrekpunten vastgesteld. Zo worden alle Europese wateren krachtens de richtlijn beschermd, wordt een resultaatsverplichting opgelegd om de doelstelling 'goede watertoestand' te behalen en moet ter ondersteuning daarvan de wetgeving worden gestroomlijnd. Ten aanzien van beleidsvorming moet de burger nauwer bij het waterbeheer worden betrokken. Het uiteindelijke doel van de Europese Kaderrichtlijn Water is het vergroten van de kwaliteit van waterecosystemen in de lidstaten van de Europese Unie.

In Nederland heeft de rijksoverheid de Europese Kaderrichtlijn Water in landelijke beleidsuitgangspunten, kaders en instrumenten vertaald. Belangrijk uitvloeisel is het opstellen van 'stroomgebiedbeheerplannen', waarin staat omschreven op welke wijze de waterkwaliteit in het betreffende stroomgebied kan worden verbeterd. De gemeente Tynaarlo is gelegen in de stroomgebieden Rijn-Noord (westelijk deel) en Neder Eems (oostelijk deel). Volgens de planning zullen vanaf 2012 de omschreven maatregelen worden uitgevoerd. In 2015 moet de nagestreefde ecologische en chemische toestand van het oppervlakte- en grondwater zijn bereikt.

5.1.2

Rijksbeleid

Nationaal Waterplan

De Vierde Nota Waterhuishouding is op 22 december 2009 vervangen door het Nationaal Waterplan. Dit is de nieuwe planvorm op rijksniveau op basis van de nieuwe Waterwet. Het Nationaal Waterplan vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding, waarbij veel van het ingezette beleid uit deze nota's wordt voortgezet. Het Nationaal Waterplan heeft de status van een structuurvisie voor de ruimtelijke aspecten op basis van de Wet ruimtelijke ordening. Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Er komen nieuwe normen op basis van overstromingskansen die per dijkkringgebied zullen worden vastgesteld.

Waterbeleid 21e eeuw

Met het Waterbeleid 21e eeuw wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij om onder andere de klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelrijzing. Het Waterbeleid 21e eeuw heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd, te weten de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De trits vasthouden, bergen en afvoeren houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren, wordt het water afgevoerd. Bij de trits schoonhouden, scheiden en zuiveren gaat het erom dat het water zoveel mogelijk wordt schoongehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

Omgevingsvisie

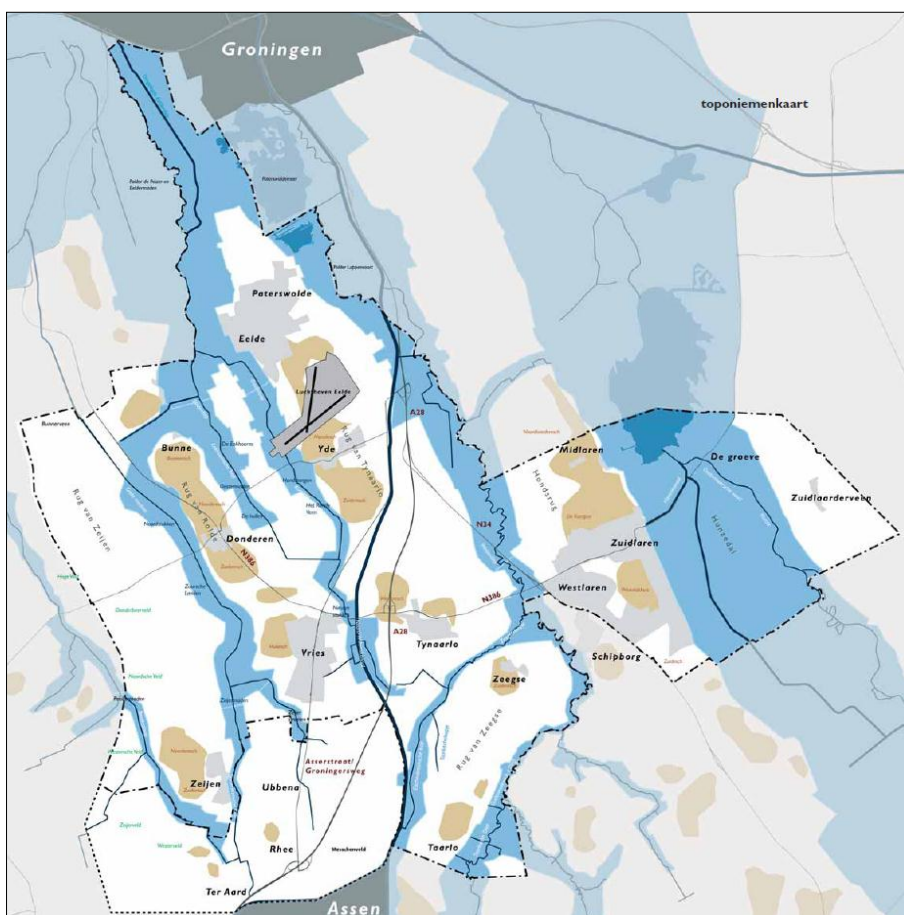
Het provinciaal waterbeleid, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Drenthe, is op veel onderdelen een voortzetting van het beleid uit POP II. Het regionaal waterplan zet sterker in op het op orde krijgen en houden van een watersysteem dat in staat is de gevolgen van klimaatveranderingen op te vangen. De beekdalen spelen hierbij een belangrijke rol. De provincie Drenthe geeft zoveel mogelijk een natuurfunctie aan de bovenlopen van de beekdalen. Ook worden de beken zo natuurlijk mogelijke ingericht, zodat daar zoveel mogelijk water kan worden vastgehouden.

Van provinciaal belang zijn:

- een robuust watersysteem, dat zodanig is ingericht dat de risico's op wateroverlast en watertekort tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven, met bijzondere aandacht voor de beekdalen;

- een goede kwaliteit van het oppervlaktewater, gebaseerd op de normen van de Kaderrichtlijn water (KRW);
- voor de Drentsche Aa moet de kwaliteit zo goed zijn dat het water geschikt is voor de bereiding van drinkwater;
- een zo groot mogelijke voorraad zoet grondwater van een goede kwaliteit, beschikbaar voor mens en natuur;
- een zodanige kwaliteit van het grondwater dat het zonder ingrijpende en kostbare zuivering geschikt is voor de bereiding van drinkwater;
- de waterbergingsgebieden.

De beekdalen vormen, met de kanalen en de grondwaterlichamen, de kern van het Drentse watersysteem. De beekdalen verzorgen de waterafvoer van het Drentse Plateau en bepalen tegelijkertijd de voorraad grondwater onder dit plateau. De beekdalen zijn aangegeven in navolgende afbeelding.

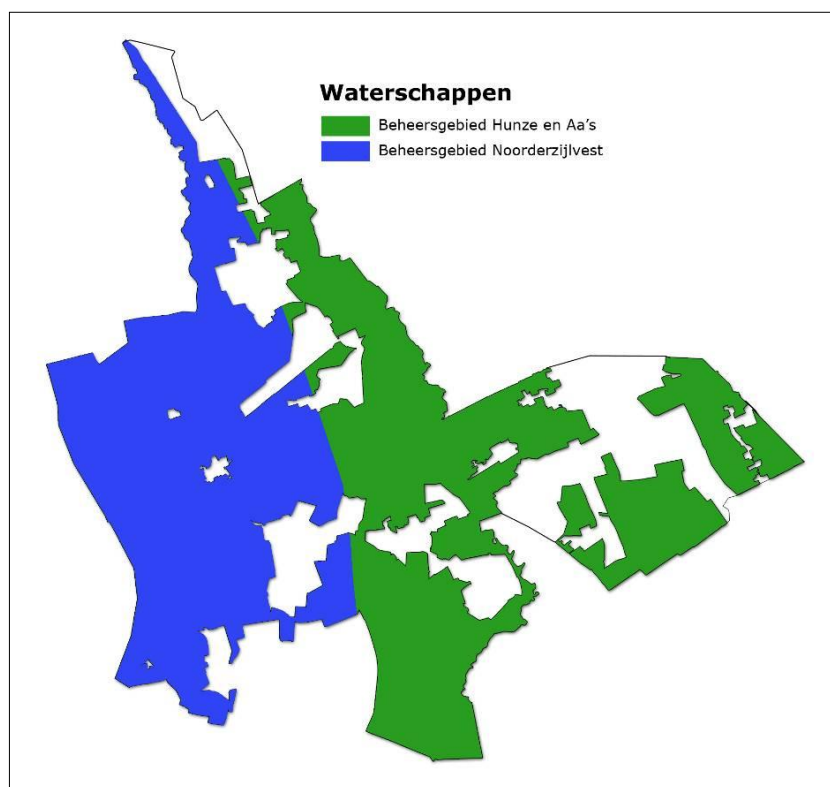

Afbeelding 5.1. Beekdalen en ruggen in de gemeente Tynaarlo (Bron: LOP)

Het dagelijkse en operationele waterbeheer wordt afgestemd op de aanwezige functies. De provincie is, met uitzondering van het bebouwde gebied, ingedeeld in gebieden met een hoofdfunctie (voor natuur en landbouw) en multifunctionele gebieden. Binnen de gebieden met de hoofdfunctie landbouw staat de uitoefening van grondgebonden landbouw op bedrijfseconomische grondslag

voorop. In multifunctionele gebieden zijn meerdere functies van belang, zoals landbouw, natuur, landschap en cultuurhistorie. De onderlinge verhouding verschilt per gebied. Het waterbeleid richt zich op het versterken van de samenhang tussen de functies landbouw en natuur. Binnen de gebieden met als hoofdfunctie natuur gaat het om het behouden, herstellen of ontwikkelen van natuurwaarden.

De gemeente Tynaarlo maakt deel uit van het beheergebied van de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. Op de navolgende kaart zijn beide beheergebieden globaal aangegeven.

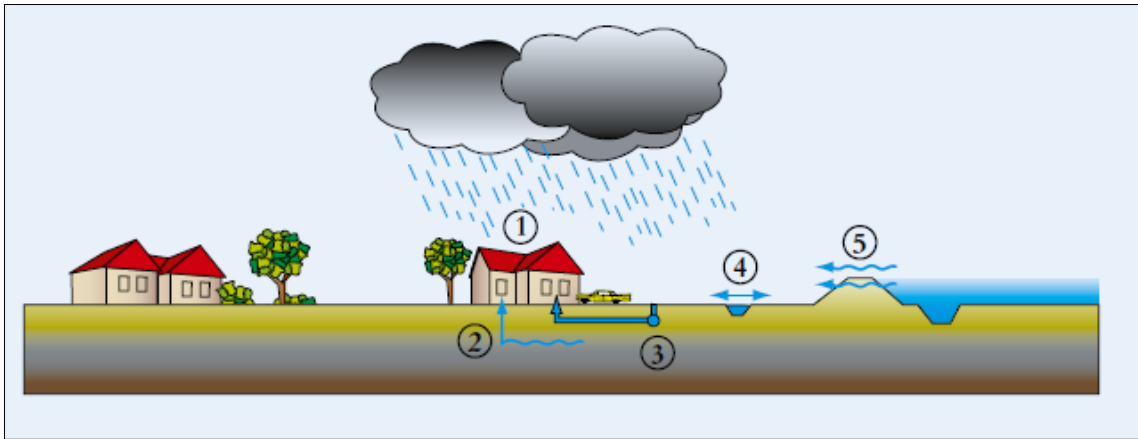
Afbeelding 5.2. Beheersgebieden Waterschappen in Tynaarlo

De Waterschappen zijn belast met de zorg voor de waterkering en de zorg voor de waterhuishoudkundige systemen en de zuivering van afvalwater. In de Waterbeheerplannen staat beschreven op welke wijze de waterschappen hun zorgtaken in de planperiode gaat behartigen.

In het beheergebied komen verschillende functies voor. De doelstelling en toekenning van (water)functies is vastgesteld op basis van POP II van de provincie Drenthe. Ten tijde van het opstellen van het waterbeheerplan was er nog geen voorontwerp van de Omgevingsvisie beschikbaar. Het waterschap heeft functies toegekend aan de watersystemen in het beheergebied, waarbij de zonering uit het POP II het uitgangspunt vormden.

Functie Beheerplan	Doelstelling Beheerplan	Functie POPII
Landbouw	Vochttoestand van de bodem optimaal is voor het gewenste agrarische gebruik	Zone I Zone II Zone III
Landbouw en natuur	Landbouw, natuur en bos zijn nevenge-schikt	Zone IV
Natuur en bos	Voldoen aan de eisen van de verschil-lende natuurdoeltypen, die zijn aange-geven op de natuurdoeltypenkaart uit het gebiedsplan van de provincie Dren-the	Zone V Zone VI
Bebouwd gebied en militair terrein	Zorgen voor aanvaardbare omstandig-heden voor het gewenste gebruik als bebouwd en militair gebied	Bebouwd gebied
Recreatie	Zorgen voor aanvaardbare omstandig-heden voor het gewenste recreatieve gebruik	Recreatie
Afvoer, aanvoer en berging	Een adequate en veilige aanvoer, afvoer en berging van oppervlaktewater, waarmee aan de aanvoer- en afvoerbe-hoeftte van de betrokken belangen wordt voldaan. De veiligheid tegen overstromingen van boezemkaden is afgestemd op de waarde van het ach-terliggende landschap.	n.v.t.
Zwemwater	Als zwemwater aangegeven oppervlak-tewater kan veilig en zonder gevaar voor de volksgezondheid worden ge-bruikt als zwemwater	Zwemplassen
Overige aanduidingen		
Beekdalen	De provincie Drenthe stelt daar waar het landbouwgebied samen-valt met de beekdalen een inundatienorm van 1:10 per jaar voor.	

Het waterschap beschermt het gebied tegen overstromingen vanuit de boezem door een combinatie van vasthouden in de haarvaten, berging in de boezem en afvoeren door lozing bij de gemalen langs de Waddenzee. De bemaling, berging en kadehoogte van de regionale keringen bieden op dit moment bescher-ming tegen overstroming met een kans van eens in de dertig jaar. Op het moment dat zich hoge waterstanden op de boezem of op zee voordoen treedt het calamiteitenplan in werking.

Afbeelding 5.3. Mogelijke oorzaken van waterschade

1. Waterschade in huis door bijvoorbeeld binnendringende neerslag of een gesprongen waterleiding.
2. Hoge grondwaterstanden in bijvoorbeeld kruipruimten en tuinen.
3. Overbelasting van het riool als gevolg van veel neerslag. Er komt water op straat te staan. Er kan ook rioolwater het huis binnendringen.
4. Overstroming vanuit regionaal oppervlaktewater. Oorzaak is hevige neerslag, waardoor waterlopen buiten de oevers treden.
5. Overstroming of het bezwijken van een regionale waterkering. Het gaat om waterkeringen langs het hoofdsysteem (bestaande uit kanalen en benedenlopen van beken).

Het waterschap realiseert de bescherming tegen overstromingen vanuit de boezem met een veerkrachtig en robuust boezemsysteem. De kansen voor vergroting van de boezem zijn benut en daardoor is ruimte voor water gemaakt. Dit is op veel plekken gecombineerd met natuurontwikkeling en recreatieve voorzieningen.

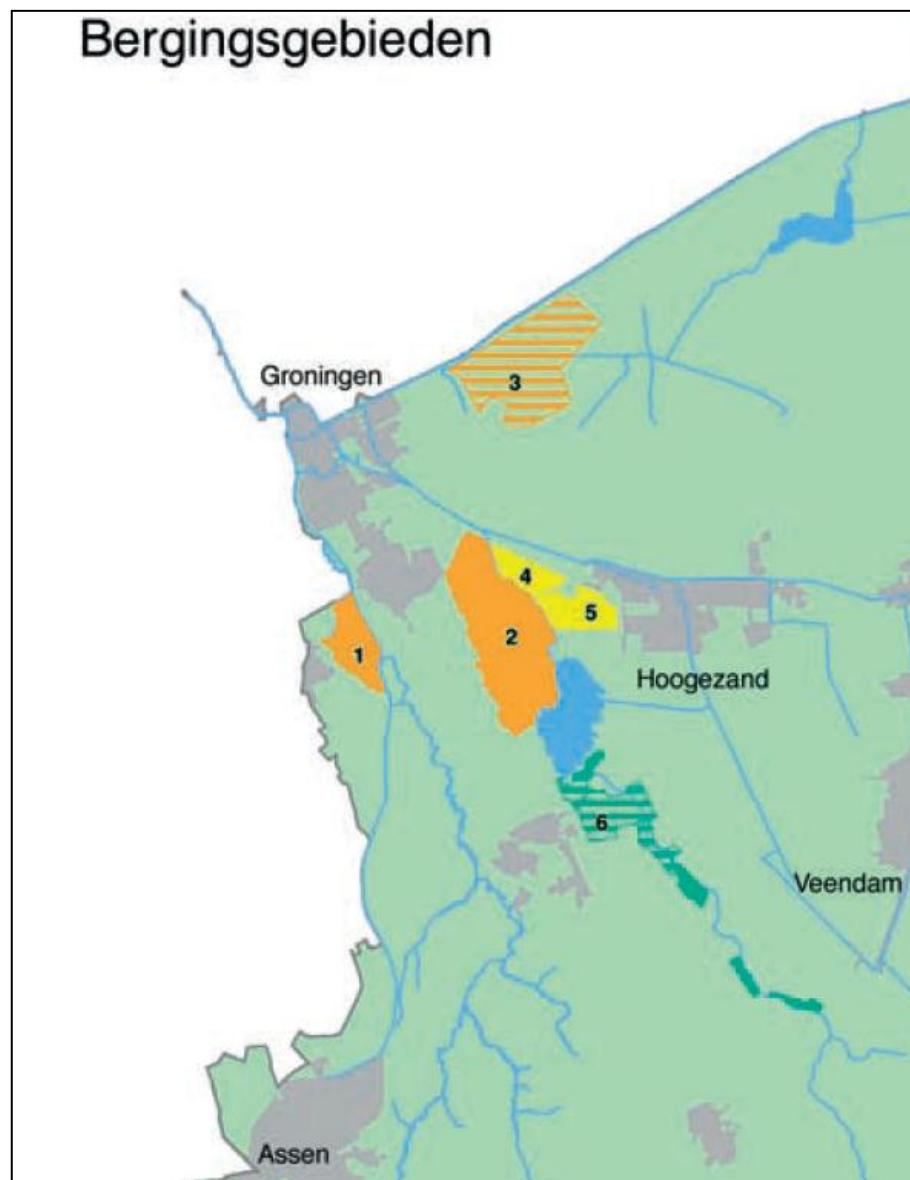
Waterberging/Natuurontwikkeling Eelder- en Peizermaden
 In het gebied rond Peize worden waterbergingsgebieden aangelegd. In het hiervoor opgestelde inrichtingsplan wordt onder andere voor de landbouw gestreefd naar een verbetering van de landbouwstructuur en zijn voor de natuur de versnelde realisatie van de begrensde natuurgebieden, de Robuuste Verbinding (EHS) en één ecologische verbindingszone de te realiseren doelen. In de Eelder- en Peizermaden is ongeveer 1.400 ha begrensd als natuurgebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en vallen grotendeels samen met de waterbergingsgebieden. Vanwege de grootschalige functieverandering is er een Milieueffectrapport (MER) opgesteld en is hiervoor inmiddels een facetbestemmingsplan vastgesteld.

Waterberging/Natuurontwikkeling/Waterwinning De Hunze (plan Tussenwater)
 De beek De Hunze vormt de grens tussen het relatief kleinschalige Drentse beek- en esdorpenlandschap en het open veenkoloniale agrarische landschap met zijn lintbebouwing en wijken structuur. Kenmerkend voor het Hunzege-

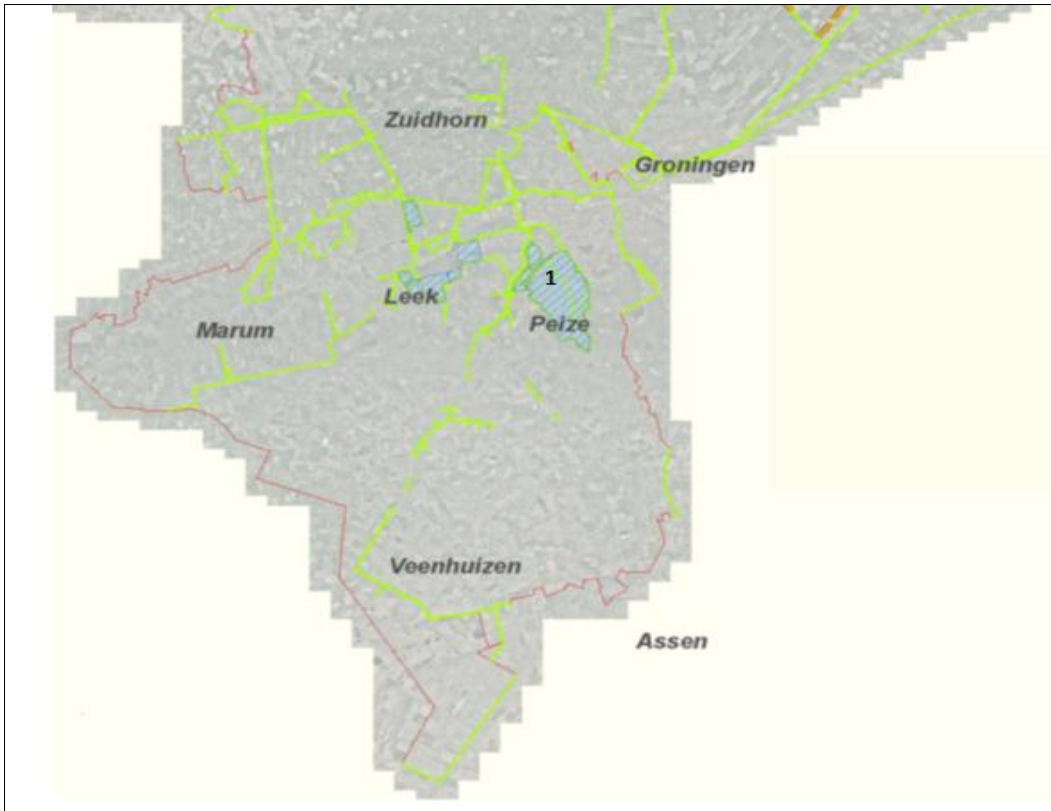
bied is dat vrijwel overal de overgang van de Hondsrug naar het dal goed is te zien. Mede door de overstromingen in Noord-Nederland (1998) nam de invloed van het 'ruimte voor water' beleid toe. Het plan 'Tusschenwater' is, als relevant project, één van de natuurontwikkelingsgebieden in het kader van de Hunze visie (1995) waarvoor inmiddels een MER is opgesteld. Het plangebied is gelegen in de benedenloop van de Hunze nabij het Zuidlaardermeer met een oppervlakte van circa 500 ha. Inrichting van het gebied voor waterberging, natuurontwikkeling met behoud en versterking van de functie van drinkwaterwinning behoren tot de bredere doelstellingen van het project. In het bestemmingsplan Tusschenwater voor dit gebied zijn de hiervoor genoemde doelstellingen geregeld. De toekomst van de Hunze is in haar eigen plantraject afzonderlijk bepaald en het LOP sluit daarbij aan. Dit gebied maakt dus geen onderdeel uit van het bestemmingsplan Buitengebied.

Waterberging/Natuurontwikkeling Polder Lappenvoort/Oosterland

Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben een natuurvisie opgesteld voor de polders Oosterland en Lappenvoort. Deze aan elkaar grenzende polders liggen in het beekdal van de benedenloop van de Drentsche Aa tussen Eelde-Paterswolde en het Noord-Willemskanaal met de A28. De natuurvisie beschrijft het streefbeeld voor de natuur, de gewenste inrichting en het gewenste toekomstige beheer van de polders voor de periode tot ongeveer 2020. Het gebied behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur, is onderdeel van de Natte As, maakt deel uit van het Nationaal Landschap Drentsche Aa en is benoemd tot Belvédèregebied. Een belangrijke nevenfunctie is die van noodwaterberging in tijden van extreme neerslag. Voor deze functie is inmiddels een facetbestemmingsplan vastgesteld waarmee de functie van noodbergingsgebied aan de vigerende plannen is toegevoegd.

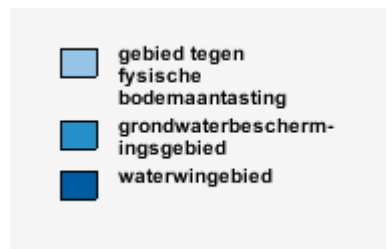
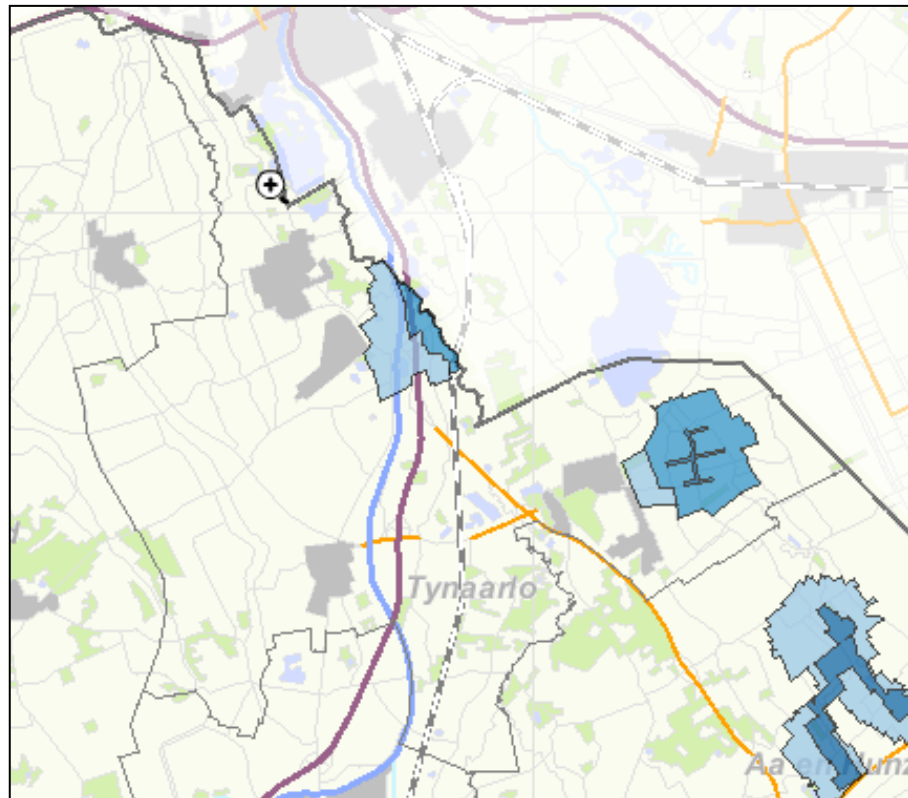
Afbeelding 5.4. (nood)waterbergingsgebieden Waterschap Hunze en Aa's: 1: Noodwaterberging Polder Lappenvoort; 6 Noodwaterberging Hunze

Afbeelding 5.5. (nood)waterbergingsgebieden Waterschap Noorderzijlvest:
1: Waterberging/Natuurontwikkeling Eelder- en Peizermeden

Binnen de gemeente Tynaarlo zijn drie grondwaterbeschermingsgebieden aanwezig in De Groeve, De Punt en rondom de Drentsche Aa.

De Drentsche Aa is mede vanwege natuur- en landschapswaarden aangewezen als bodembeschermingsgebied (afbeelding 5.7).

Afbeelding 5.6. Waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en gebied tegen fysieke bodemaantasting

Het gebied tegen fysieke bodemaantasting bij zowel De Punt als bij De Groeve bestaat sinds de wijziging van de Provinciale Omgevingsvisie van 2010 niet meer. Dit gebied is aangewezen als grondwaterbeschermingsgebied.

Afbeelding 5.7. Gebied tegen fysieke bodemaantasting Drentsche Aa (donkerblauwe lijn geeft beschermd gebied weer)

5.1.3

Beoordelingskader

De effecten van het bestemmingsplan Buitengebied zullen worden beoordeeld ten aanzien van waterberging en afvoer, inrichting watersysteem en verontreiniging oppervlaktewater.

Waterberging en afvoer

De waterberging en de afvoercapaciteit van een watersysteem bepalen mede de kans op inundatie vanuit het oppervlaktewater. In het beleid wordt ernaar gestreefd om de veiligheid van het watersysteem te verbeteren. Het watersysteem wordt veilig geacht als de kans op inundatie lager is dan de gestelde inundatienorm. Wanneer de hoeveelheid waterberging of de afvoercapaciteit verandert, verandert de kans op inundatie en daarmee de veiligheid van het watersysteem.

Inrichting watersysteem

In het beleid wordt gestreefd naar een verbetering van de waterkwaliteit en naar grotere veiligheid van het watersysteem. Beide worden beïnvloed door de inrichting van het watersysteem. Bij een verandering in de inrichting van het watersysteem dient er rekening mee te worden gehouden welk effect dat heeft op de waterkwaliteit en op de veiligheid van het watersysteem.

Verontreiniging oppervlaktewater

Het beleid is erop gericht de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Deze kwaliteit wordt beïnvloed door de mate van verontreiniging. Om de oppervlaktewaterkwaliteit niet te laten verslechteren, dient verontreiniging te worden voorkomen. Activiteiten in de landbouw zijn een grote bron van oppervlaktewaterverontreiniging. Het uitgangspunt is dat in 2015 de Waterlichamen voldoen aan een goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel (GEP).

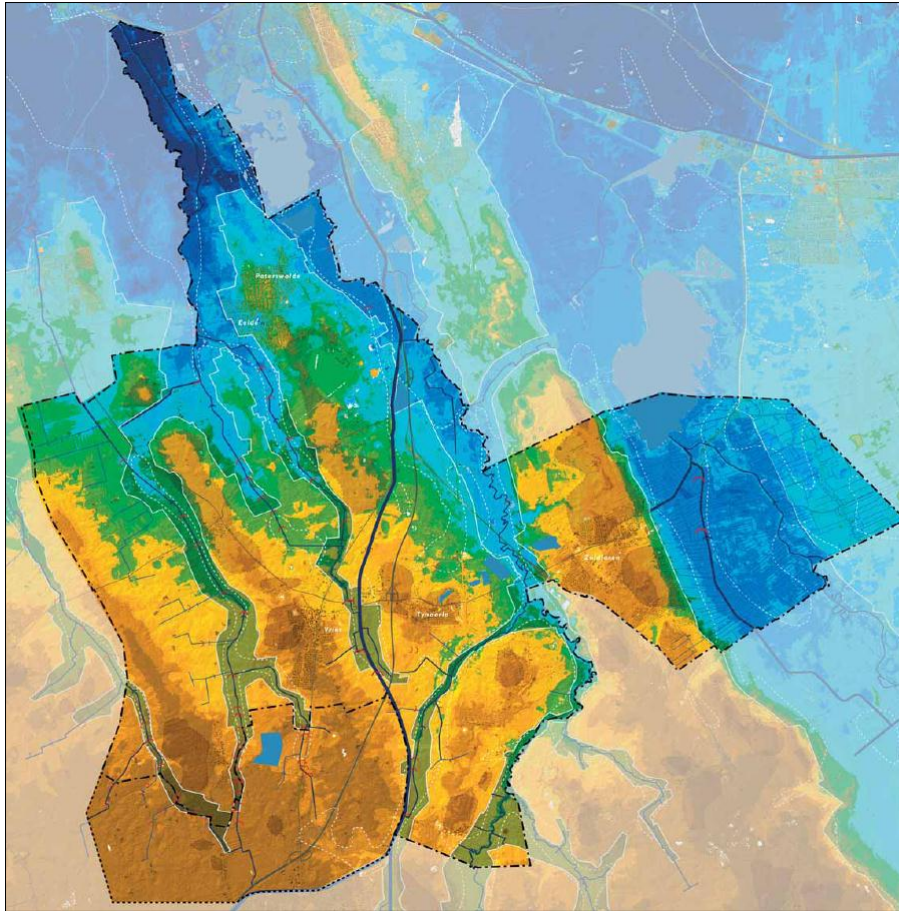
Tabel 5.1 Beoordelingskader water

criterium	Methode
Waterberging en afvoer	kwalitatief
Inrichting watersysteem	kwalitatief
Verontreiniging oppervlaktewater	kwalitatief

5.2

Huidige situatie

De waterhuishouding in een gebied wordt sterk bepaald door de hoogteligging, de bodem en het reliëf. De hoogtkaart geeft aan dat het zuidwestelijke deel van de gemeente een N.A.P. +10 m heeft. Het noordelijke deel heeft een N.A.P. -2 m. Het gebied gaat van zuid naar noord over van hoog zand via de beekdalen naar de veenontginningen. In de laagtes rond de beken treedt kwelwater naar boven.

Afbeelding 5.8. Fysieke ondergrond - hoogte N.A.P., (bron: Structuurvisie Landschapontwikkelingsplan Tynaarlo)

Oppervlaktewater

Het waterschap is verantwoordelijk voor het peilbeheer in het afwaterend gebied. Om het beheer uit te kunnen voeren zijn verschillende kunstwerken aangebracht zoals stuwen en duikers. De meeste waterlichamen wateren voornamelijk in noordelijke richting af. In de gemeente zijn vier deelsystemen aanwezig: Peizerdiep, Reitdiep, Drentsche Aa en Hunze.

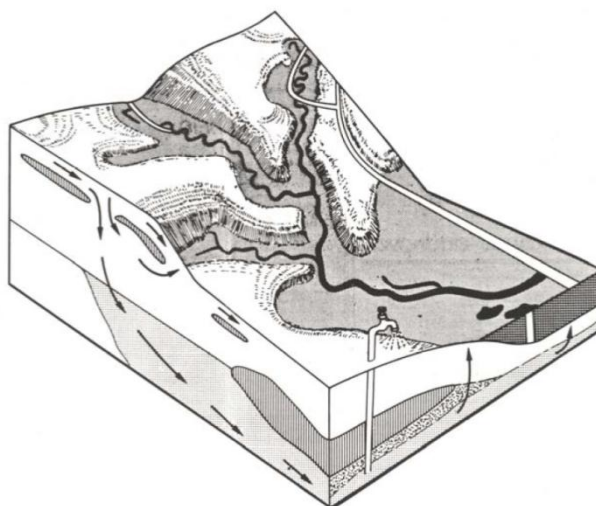
Het westelijke deel van de gemeente ligt in het Peizerdiepsysteem (Noorderzijlvest). De hoofdafwatering van het gebied vindt plaats via de Runslot, het Eelderdiep, het Omgelegde Eelderdiep en de Grote Maslout. Het gebied verloopt in hoogte van hoog in het zuiden naar laag in het noorden. Door stuwen wordt water in de hogere delen vastgehouden. Mogelijkheden voor extra wateraanvoer zijn er via deze weg nagenoeg niet. Het meest noordelijke gebied van de gemeente ligt in het Reitdiepsysteem (Noorderzijlvest). Hier loopt het Omgelegde Eelderdiep als hoofdafvoer. Het Eelderdiep wordt gevoed door de Eekhoornseloop en de Runslot/Oosterloop. De Grote Maslout waterde vroeger af op het Eelderdiep, maar is nu via een gegraven waterloop gekoppeld aan het Peizerdiep. Behalve de bendenloop van het Eelderdiep zijn genoemde beken grotendeels genormaliseerd.

De grote meren, het Paterswoldsemeer en het Zuidlaardermeer liggen grotendeels buiten de gemeente. De oostelijke helft van de gemeente ligt in het Hunzesysteem dat via de laaglandbeek de Hunze afwatert naar het noorden. De Hunze komt uit in het Zuidlaardermeer, waarvan het zuidelijkste deel in de gemeente Tynaarlo ligt.

Naast de beeklopen is er ook water dat zich niet voegt in het oorspronkelijke patroon van ruggen en laagtes. Ten eerste het Noord-Willemskanaal en ten tweede de vele zandwinningsplassen, die voornamelijk in de overhoeken van de grootschalige infrastructuur liggen. De elementen van deze structuur A28, N34 en het Noord-Willemskanaal kanaal, doorsnijden het dal van de Drentsche Aa. De continuïteit van de laagte wordt hierdoor verstoord.

Grondwater

Ook de grondwaterstromingen lopen overwegend in noordelijke richting. Het functioneren van het grondwatersysteem wordt in sterke mate bepaald door de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen en schijngrondwaterspiegels. Daar waar er gaten in de ondiepe ondoorlatende bodemlagen zoals keileempakketten liggen, zakt het naar het diepe grondwater weg. Op andere plaatsen volgt het ondiepe grondwater de keileemlagen, buigt soms zijwaarts af richting beekdal en komt als kwel weer aan de oppervlakte (zie navolgende afbeelding). Het grondwater wordt gevoed door inzijing van regenwater op de hogere ruggen. De kwel is vaak van goede kwaliteit en levert hoge natuurwaarden op.

5.2.1

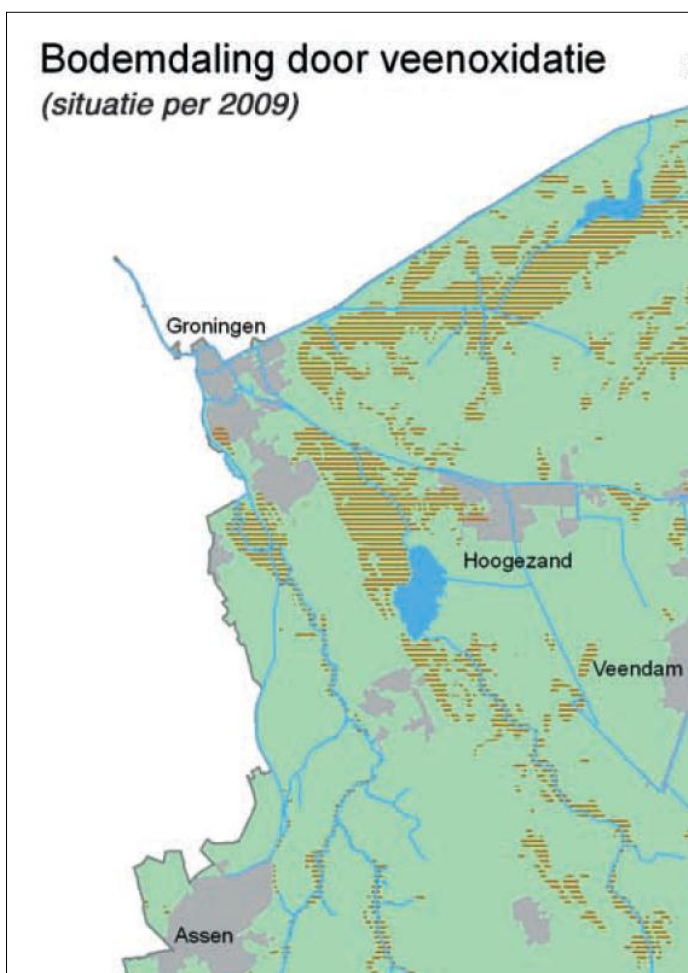
Waterkwaliteit

In deze paragraaf worden de chemische aspecten besproken die een belasting vormen voor het watermilieu in het waterlichaam.

- Overstorten: In het gebied bevinden zich een aantal riooloverstorten. Dit betekent een belasting van het water met nutriënten, zware meta-

len en bestrijdingsmiddelen. Voor het overgrote deel van het gebied zijn deze belastingen, lokaal en tijdelijk van aard en hebben ze een beperkte (indirecte) invloed. Voor de drinkwaterkwaliteit van de Drentsche Aa ligt dit helaas beduidend anders. De bestrijdingsmiddelen overschrijden regelmatig de norm.

- Lozing ongerioleerde huishoudens: De bebouwing in het gebied ligt nogal verspreid waardoor (vanwege economische motieven) er huizen/boerderijen zijn die niet zijn aangesloten op een rioleringsstelsel. De meeste ongerioleerde percelen lozen het huishoudelijke afvalwater via septic tanks.
- Wateraanvoer: In het zomerhalfjaar wordt water aangevoerd om de waterpeilen te kunnen handhaven. Het aangevoerde water is gebiedsvreemd.
- Diffuse bronnen: Het water in de beken wordt belast door uit- en afspoeling vanuit de landbouw met stoffen (onder andere stikstof en fosfaat).
- Veenoxidatie: Door ontwatering oxideert de veenbodem. Hierbij komen voedingsstoffen vrij die afspoelen naar de beken.

Afbeelding 5.9. Gebieden met bodemdaling door veenoxidatie

Aantasting natuurlijke houtopstand: Beschaduwning van bomen is vooral voor bovenlopen een belangrijke ecologische factor. Waterplanten komen door beschaduwning moeilijker tot ontwikkeling, wat karakteristiek is voor bovenlopen. Het ingevallen blad is een belangrijke voedselbron voor macrofauna. Daarnaast zorgt beschaduwning voor een lagere watertemperatuur. Sommige waterinsecten zijn hiervan afhankelijk. Met de normalisatie van de beken zijn vaak ook de houtopstanden verwijderd.

De ecologische en chemische toestand van het watersysteem wordt voor het oppervlaktewater in hoofdzaak weergegeven aan de hand van biologische en chemische kwaliteitselementen volgens de Kaderrichtlijn Water (zie bijlage 3). Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de KRW waterlichamen (grotere wateren) en de niet-waterlichamen (kleinere wateren). Er is bij de toestandbeschrijving gebruikgemaakt van meetnetgegevens van het waterschap van de afgelopen jaren. De (chemische) toestand van het grondwater valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Voor de ecologische beoordeling van elk watertype - beek, bron, ven, sloot, enzovoorts - zijn op het type toegesneden KRW maatlatten toegepast. Er zijn in Nederland KRW maatlatten ontwikkeld voor de biologische kwaliteitselementen: vissen, algen, macrofauna (kleine waterdieren) en waterplanten. De maatlatten voldoen nog niet in alle gevallen. Daarom moet ook gebruik worden gemaakt van expert judgement.

Ecologisch-chemische toestand

De chemische waterkwaliteit en de hydromorfologie bepalen samen voor een groot gedeelte de ecologische toestand van het water. Daarom worden eerst de chemische waterkwaliteit en de morfologie beschreven. Vervolgens wordt de ecologische waterkwaliteit beschreven. In onderstaande paragrafen wordt getoetst op de voorlopige KRW-normen en vigerende MTR-normen.

De waterkwaliteit van de waterlichamen is een resultante van alle wateren die op dit waterlichaam afwateren. De toestand van de waterlichamen zegt dus iets over de toestand van het gehele oppervlaktewatersysteem. De chemie, zoals opgenomen in de KRW, wordt in drie groepen beschreven:

- prioritaire stoffen;
- overige verontreinigende stoffen;
- ecologie-ondersteunende stoffen.

Prioritaire stoffen zijn chemische stoffen die een aanzienlijk risico veroorzaken voor de levensgemeenschap in het oppervlaktewater. De ecologie-ondersteunende stoffen zijn stoffen (bijvoorbeeld stikstof en fosfaat) die beperkend kunnen werken voor het bereiken van het ecologische doel.

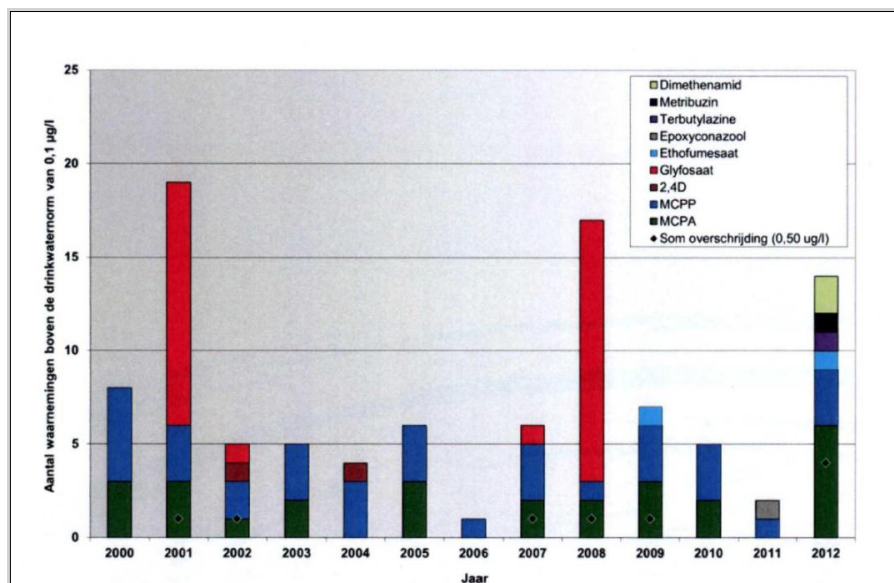

Chemie

De huidige chemische toestand kan als volgt worden omschreven:

Prioritaire stoffen (voor zover geanalyseerd): Van de zware metalen voldoen nikkel, kwik, cadmium en lood aan de KRW-norm. PAK's vormen in principe geen probleem, ze worden meestal niet in detecteerbare concentraties aangetroffen.

Wat betreft de bestrijdingsmiddelen is echter een duidelijk probleem: In Glimmen, precies op de grens van gemeente Tynaarlo en gemeente Haren, neemt Waterbedrijf Groningen oppervlaktewater uit de Drentsche Aa in voor de drinkwaterproductie. In navolgende figuur zijn de overschrijdingen van bestrijdingsmiddelen ten opzichte van het drinkwatercriterium vermeld (zie voor de normering bijlage III van het Besluit Kwaliteitseisen Monitoring Drinkwater). Voor bijvoorbeeld het jaar 2012 zijn er 14 individuele overschrijdingen van de bestrijdingsmiddelen dimethenamid, metribuzin, terbutylazine, ethofumesaat, mcpp en mcpa geconstateerd. Ook is de som overschrijding van bestrijdingsmiddelen viermaal overschreden. De nadelige invloed van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het stroomgebied op het oppervlaktewater is nadrukkelijk aanwezig en leidt tot normoverschrijdingen van de KRW-normen voor drinkwater.

Overige verontreinigende stoffen: Zink wordt de laatste jaren niet structureel boven de MTR-norm aangetroffen, behalve in de Grote masloot en het Eelderdiep/Eekhoornsche loop. Voor koper ligt de zaak duidelijk anders, regelmatig worden waarden boven de MTR aangetroffen.

Ecologie-ondersteunende stoffen: De totaal-fosfaatgehalten zijn voor veel waterlopen nog te hoog, waarbij overschrijdingen met een factor 1,5-2,5 van de MTR-norm optreden. Verwacht wordt dat ook in 2015 fosfaatgehalten plaatselijk nog een probleem blijven. De totaal-stikstof gehalten voldoen daarentegen voor veel waterlopen aan de MTR-norm of liggen daar net boven. Een aantal waterlichamen voldoet aan de normen (Drentsche Aa, Grote Masloot en Eelderdiep/Eekhoornsche loop). Wat betreft waterkwaliteit scoort de Drentsche Aa het hoogst. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de invloed van de landbouw hier al geruime tijd aan het verminderen is.

Het chloridegehalte voldoet ruim aan de MTR-norm, veelal is de concentratie ruim lager dan 50 mg/l. Van de overige algemene parameters voldoet de temperatuur aan MTR-normen. De pH (zuurgraad) wordt wel verschillende malen onder de MTR-ondergrens gemeten, dit wordt echter niet als een probleem gezien. Het chlorophylgehalte voldoet ruimschoots aan de norm voor het zomergemiddelde. Het doorzicht en ook zuurstof voldoen regelmatig niet aan de MTR-norm.

Op basis van een beoordeling op macrofauna, dit is een Europese erkende maatlat voor stromende wateren ten aanzien van de ecologische kwaliteit, scoort de Drentsche Aa momenteel matig, de overige waterlichamen nog ontoereikend.

In de huidige situatie lijken, behoudens de Drentsche Aa en het Eelderdiep vanaf Paterswolde, weinig op de referentietoestand. Over het algemeen zijn het sterk genormaliseerde en strak onderhouden waterlopen. Als gevolg hier-

van staat de huidige ecologische toestand nog vrij ver af van de mogelijk te bereiken toestand. Met betrekking tot vis is opvallend dat de meeste karakteristieke soorten (het gaat maar om enkele) wel aanwezig zijn, maar dat de abundantie (mate van voorkomen) laag is. Ofwel, de visstand in de benedenlopen wordt gedomineerd door algemene soorten. Opvallend is dat de toestand voor waterinsecten nog redelijk is. Met betrekking tot waterplanten wordt opgemerkt dat er wel al een redelijk aantal soorten voorkomt, maar dat de mate waarin deze voorkomen veel te laag is. Dit is onder meer een gevolg van de vorm en dimensie van de beken en hun oevers en de onderhoudsfrequentie. Bomen op de oevers komen nauwelijks voor, van bos is al helemaal geen sprake.

De genormaliseerde Eekhoornsche loop

5.2.2

Waterkwantiteit

Met waterkwantiteit gaat het met name om het vasthouden van water, bergen, afvoeren, het regelen van de oppervlakte- en grondwaterpeilen en het bieden van bescherming tegen overstromingen. In het verleden zijn tal van ingrepen uitgevoerd om de waterkwantiteit te beïnvloeden. Met ingrepen worden alle handelingen bedoeld die zijn uitgevoerd in het afwaterend gebied of in de waterloop zelf. Deze ingrepen zijn en worden gedaan om de functies in het gebied zoveel mogelijk te dienen.

Waterinname door landbouw: Een deel van het water wordt gebruikt door de landbouw en komt daarmee niet ten goede aan het waterpeil in de beken.

Stuwen, sluizen en andere barrières: Door de normalisatie van de beken in de jaren vijftig en zestig zijn veel stuwen aangebracht in de bovenlopen. Deze vormen een obstakel voor vismigratie.

Kanalisatie en normalisatie: In het verleden zijn in de ruilverkavelingen de beken grotendeels rechtgetrokken en verlegd. Daarbij is ook het profiel aangepast. Het oorspronkelijke beekprofiel is veranderd in een 'rechte bak'. De verandering is met name gedaan om voor de landbouw een goede ontwatering en afwatering te garanderen.

Aantasting natuurlijke inundatiezones: Met het rechtekken van de beken in combinatie met het peilbeheer zijn ook de mogelijkheden om te inunderen verdwenen.

Aan- en afkoppelen stroomgebieden: Oorspronkelijk werden de bovenlopen gevoed door venen. In de huidige situatie zijn de venen afgegraven of is de koppeling tussen veen- en bovenloop verdwenen.

Peilbeheer: Het peilbeheer in dit gebied wordt geregeld middels een groot aantal stuwen. Middels het stelsel van stuwen kan het waterpeil in grote mate worden gecontroleerd en worden aangepast naar de behoefte van het gebied. Vaak wordt een peilbeheer gehanteerd ten gunste van de landbouw (laag in de winter, hoog in de zomer). Dit vormt een aanzienlijke belasting aangezien in een natuurlijke situatie het peil in de winter hoger zou zijn dan in de zomer en schommelingen op natuurlijke wijze zouden verlopen.

Wateraanvoer: Ten behoeve van de landbouw en het op peil houden van de waterstand van de beken wordt water aangevoerd van buiten het gebied. Er wordt water aangevoerd vanuit het Noord-Willemskanaal en de Drentse Hoofdvaart.

Veiligheid

Met betrekking tot de kerntaak 'bieden van veiligheid' zijn het watersysteem en de waterkeringen in hoofdlijn op orde. Dit geldt op de meeste plaatsen ook voor de bescherming tegen wateroverlast. Dit is echter in het verleden gerealiseerd op een wijze die nu als niet duurzaam wordt beschouwd, namelijk door het water zo snel mogelijk af te voeren via verhard oppervlak, intensieve gebiedsdrainage en grote, diepe, intensief onderhouden waterlopen. Dit heeft er aan bijgedragen dat nu op veel plaatsen sprake is van (sterke) verdroging van natuurgebieden en op een aantal plaatsen ook van landbouwgebieden. In een deel van het gebied wordt droogteschade voor de landbouw voorkomen of beperkt door inlaat van gebiedsvreemd water. Recent is echter op duurzame wijze ook een groot waterbergingsgebied aangelegd rond het Leekstermeer en in de Eelder- en Peizermaden. Hiermee, en met de noodberging in de Polder Lappenvoort is voorlopig de veiligheid in het zuidelijk deel van Groningen gegarandeerd. Tevens is met deze waterberging een waardevol natuurgebied ontstaan.

5.3

Autonome ontwikkeling

5.3.1

Waterkwantiteit

De komende decennia zal naar verwachting de verandering van het klimaat doorzetten. Ook nu al is duidelijk te zien dat de temperatuur langzaam stijgt en dat omvang en aard van extreme weersituaties toenemen. Door het KNMI wordt verwacht dat de temperatuur toeneemt, dat het vaker zal regenen en dat de buien heviger zullen zijn. In de toekomst zal er dus meer water moeten worden geborgen. De klimaatverandering, met in het winterhalfjaar meer neerslag en 's zomers meer kortdurende hevige neerslaggebeurtenissen en langdurig droge perioden, zal de goede toestand ten aanzien van hoogwaterbescherming onder druk zetten en de toestand ten aanzien van verdroging verder doen verslechteren, temeer daar de kans bestaat dat er in de toekomst mogelijk minder of zelfs in het geheel geen water meer zal kunnen worden ingelaten.

5.3.2

Waterkwaliteit

Ten aanzien van de actuele situatie kan worden gesteld dat de GCT (goede chemische toestand) voor de meeste watersystemen nog niet wordt gehaald in Tynaarlo. Met name de fosfaat- en in mindere mate de stikstofgehalten voldoen nog niet overal aan de norm. Deels is dit een gevolg van diffuse bronnen waar het waterschap weinig invloed op heeft. Op dat gebied is een aanpak van het Rijk nodig. Ook historische bronnen spelen een rol; allang verboden en zeer moeilijk afbreekbare stoffen komen nog in het water voor. In het beleid wordt er naar gestreefd om de kwaliteit van het aquatisch milieu te verbeteren. Hiertoe dienen de stikstof- en fosfaatgehalten in het water beperkt te zijn. Een grote bron van stikstof en fosfaat in het water is het uitspoelen van nutriënten van landbouwpercelen naar het oppervlaktewater. Om het aquatisch milieu te beschermen, dient de uitspoeling van nutriënten zoveel mogelijk te worden beperkt. De uitspoeling van nutriënten wordt veroorzaakt door de bemesting van landbouwpercelen. Het beperken van bemesting van percelen leidt uiteindelijk tot een verminderde uitspoeling van nutriënten. De landelijke mestaanpak zal op termijn een verdere verbetering van de nutriëntengehalten laten zien. De trend over de afgelopen decennia voor fosfaat en stikstof in de gemeente is over het algemeen gunstig. Als gevolg van het generiek beleid mag worden verwacht dat de kwaliteit van het oppervlaktewater de komende jaren verder verbetert. Dat geldt ook voor het grondwater, hoewel verontreinigingen daar nog langer merkbaar zullen zijn.

5.4

Effectbeoordeling

5.4.1

Veehouderij

Intensivering en schaalvergroting (het voornemen)

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat in het bestemmingsplan onder voorwaarden een verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk zal zijn, zowel in de intensieve veehouderij als in de melkveesector. De details zijn beschreven in paragraaf 2.4. In een worstcasescenario - alle uitbreidingsmogelijkheden worden benut - zal daarmee de ammoniakemissie fors toenemen, ondanks emissiearme systemen. De uitbreiding heeft gevolgen voor zowel de waterberging als de waterkwaliteit.

WATERBERGING

Door het uitbreiden van het staloppervlak wordt het percentage verhard oppervlak in het plangebied verhoogd. Een vergroting van het verhard oppervlak leidt tot een versnelde afstroom van de neerslag naar het oppervlaktewater en daarmee tot een toename van de piekafvoer. Een hogere piekafvoer resulteert in een snellere stijging van de waterstand tijdens neerslagsituaties. Dit verhoogt de kans op inundatie. Daarom wordt het effect van uitbreiding veehouderij negatief beoordeeld op het criterium waterberging en afvoer. Als door deze verhoging plaatselijk de inundatienormen niet meer worden gehaald, dan kunnen aanvullende maatregelen worden genomen, zoals het vergroten van de bergingscapaciteit.

NUTRIËNTEN EN BESTRIJDINGSMIDDELEN

De toename van de ammoniakdepositie in de directe omgeving van een veehouderij, die wordt uitgebreid, leidt tot een toename van het stikstofgehalte van de bodem in de directe omgeving van deze veehouderij en tot een toename van de uitspoeling van nutriënten vanuit de bodem naar het oppervlaktewater. Deze toename is slechts beperkt doordat de jaarlijkse gemiddelde ammoniakdepositie in Tynaarlo veel lager is dan de maximaal toegestane jaarlijkse stikstofbelasting vanuit dierlijke mest van 170 kg/ha. Een toename van de ammoniakdepositie leidt eveneens tot verontreiniging van het oppervlaktewater.

De toename van de uitspoeling van nutriënten in de directe omgeving van uitbreidende veehouderijen, resulteert daarmee in een verhoging van het stikstofgehalte van het oppervlaktewater in het gehele plangebied. Deze verhoging leidt tot een verlaging van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Door de verhoging van het stikstofgehalte kunnen de normen, zoals de MTR-norm en de gebiedsgerichte normen vanuit de Kaderrichtlijn Water, worden overschreden. De gevolgen zijn voor de oppervlaktewateren in het gebied met de bestemming Agrarisch ernstiger dan in het gebied met de bestemming Agrarisch - 1, vanwege meer uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij. In het worstcasescenario treden de effecten verspreid over de hele gemeente op. De

grootste vervuiling treedt op in de Groote Masloot, de Runsloot en de Eekhoorsche loop. Ook kan worden verwacht dat als gevolg van het voornemen het bestrijdingsmiddelengebruik toeneemt. Dit zal tot gevolg hebben dat de drinkwaterkwaliteit nog verder afneemt.

Op de inrichting van het watersysteem en de afvalwateraansluiting op riolering en zuivering hebben de activiteiten die zijn toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied nagenoeg geen effect. Het effect op dit criterium wordt daarom als neutraal beoordeeld.

Alternatief bij recht

In het alternatief bij recht wordt ervan uitgegaan dat een beperkte uitbreiding van de veehouderij mogelijk is, namelijk alleen die uitbreidingen die bij recht mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan. De effecten van dit alternatief zijn in veel mildere vorm vergelijkbaar met het alternatief intensivering en schaalvergroting. Dit effect wordt als licht negatief ingeschat.

5.4.2

Realisatie EHS

Bij het Noordsche Veld, bij Zeijen en rond de Drentsche Aa wordt wordt nieuwe natuur aangelegd. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren, maar dat valt buiten het plangebied. De natuur zal vooral bestaan uit half natuurlijke graslanden en in mindere mate uit bos, struweel en moerasvegetaties. Omdat deze percelen uit het agrarisch gebruik worden onttrokken zal de bemesting sterk afnemen, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Tevens hebben gevarieerde natte vegetaties een zuiverend effect op de bodem en oppervlaktewater. Ten aanzien van waterkwaliteit heeft deze ontwikkeling een positief effect.

Omdat de natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan waterhuishoudkundige maatregelen zoals het verhogen van het grondwaterpeil, ontstaat naast ruimte voor een gevarieerde flora en fauna, ruimte voor meer waterberging en geleidelijkere afvoeren. Piekbelastingen kunnen beter worden opgevangen. Omdat deze maatregelen op verschillende plaatsen worden uitgevoerd wordt het watersysteem als geheel robuuster. Zowel qua inrichting watersysteem als waterberging en afvoer heeft de realisatie van de EHS een positief effect.

5.4.3

Covergisting

Een mestvergistinginstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving. Op waterkwaliteit en -kwantiteit zijn derhalve geen effecten te verwachten.

5.4.4

Houtteelt

In het agrarisch gebied is onder voorwaarden houtteelt mogelijk. De effecten op de waterhuishouding zijn gering, maar omdat de totale oppervlakte houtteelt niet aan een maximum is gebonden kunnen er bij grootschalige houtteelt wel effecten optreden. Bij houtteelt worden niet of nauwelijks bemesting en bestrijdingsmiddelen toegepast. Houtteelt heeft daarom een positief effect op de waterkwaliteit. Houtteelt kan echter wel een verlaging van de grondwaterstand tot gevolg hebben, zeker als er naaldbomen aangeplant worden.

Beoordeling van de effecten

Tabel 5.2 geeft de beoordeling van de effecten.

I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting	Houtteelt
Waterberging en afvoer	-	0/-	+	0	0/-
Inrichting watersysteem	0	0	+	0	0
Verontreiniging oppervlaktewater	-	0/-	+	0	0/+

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

5.5

Mitigerende maatregelen

Bij uitbreiding van veehouderijen kan de voorwaarde worden gesteld dat overtollige bebouwing wordt gesloopt en verharding wordt geminimaliseerd. Dit heeft een positief effect op de hoeveelheid oppervlakte- en grondwater.

Daarnaast kunnen voorwaarden worden gesteld aan intensieve veehouderij. Het gebruik van bepaalde stalsystemen kan bijdrage aan de verlaging van de uitstoot van ammoniak en nutriënten (luchtwaters en dergelijke). Wanneer de toepassing hiervan verplicht wordt, heeft dit een positieve invloed op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

6.1

Beleid en beoordelingskader

6.1.1

Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

Van de 13 nationale belangen in de nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten er een van. Provincies en gemeenten zijn in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving en realisering van het ruimtelijk beleid in het buitengebied. Het Rijk heeft speciale aandacht voor nationale landschappen, de Werelderfgoedgebieden en de Greenports. Binnen het plangebied ligt gedeeltelijk het nationaal landschap de Drentsche Aa.

Nota Belvédère

In 1999 is de Nota Belvédère verschenen om de cultuurhistorische kenmerken en kwaliteiten van ons land een grotere rol te laten spelen in de ruimtelijke planvorming. In het plangebied komt het Belvédère-gebied 'Eelde Paterswolde' en 'Drentse Aa-Hondsrug' voor.

Het landschap binnen het Belvédèregebied 'Eelde Paterswolde' wordt gekenmerkt door het open beekdal van de Drentse Aa met sterk besloten flanken bestaande uit landgoederen. Hoewel het programma Belvédère inmiddels is beëindigd, staan de cultuurhistorische waarden van het gebied nog overeind. Van deze waarden worden in de nota onder andere genoemd:

- de besloten landgoederenzone met landgoederen als Hooghullen;
- het open beekdal.

De historische samenhang tussen de verschillende onderdelen van het esdorpenlandschap (essen, woeste gronden/veldontginningen en beekdalen) is nog goed herkenbaar in het landschap van het Belvédèregebied 'Drentse Aa-Hondsrug' en er is relatief weinig bebouwing buiten de dorpen. Waardevol zijn:

- de esdekken die zeer veel prehistorische resten afdekken;
- de vele zichtbare archeologische monumenten in hun relatie tot het landschap;
- fraaie dorpsgezichten met gave esdorpstructuur;
- weinig bebouwing buiten de dorpen;

- de in het gebied aanwezige landgoederen;
- de hoofdobbouw van het esdorpenlandschap met herkenbare samenhang tussen de afzonderlijke landschapseenheden van dorpen, essen, beekdalen, weidegebied en heide- of veldontginningen;
- hoofdzakelijk open en onbebouwde beekdalen met landschappelijk verdichte randen;
- hoofdzakelijk open en onbebouwde escomplexen met bolvormig oppervlakte en landschappelijk verdichte randen (soms met relictten van strubbenbeplanting en eswallen);
- heide- en veldontginningen met een meer wijdmazige beplantingspatroon en verspreide agrarische bebouwing;
- kleinschalige, strookvormige perceleringen;
- singels en houtwallen in onder andere de beekdalen;
- de in het gebied aanwezige oude (zand- of klinker)wegen;
- de in het landschap nog herkenbare oude markegrenzen.

Monumentenwet

De Monumentenwet is opgesteld door het Rijk en heeft als doel het bieden van bescherming aan karakteristieke monumenten (gebouwen zijnde), archeologische monumenten en stads- en dorpsgezichten. Door het verkrijgen van de beschermde status is het niet mogelijk zonder vergunning van burgemeester en wethouders aanpassingen aan de betreffende gebouwen, terreinen c.q. stads- en dorpsgezichten te verrichten. Op deze manier wordt aantasting van de karakteristieke en historische waarden tegengegaan. Binnen het plangebied liggen meerdere rijksmonumenten. Eelde-Paterswolde is aangewezen als beschermd dorpsgezicht (deels buiten het plangebied). Ook Zuidlaren en Vries zijn als beschermd dorpsgezicht aangewezen (buiten het plangebied).

De uitgangspunten van het Verdrag van Malta zijn opgenomen in de Monumentenwet. Een van de belangrijkste uitgangspunten van het Verdrag van Malta is dat er bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen rekening dient te worden gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden. Voor de bekende waarden kan de Archeologische Monumentenkaart (AMK) worden geraadpleegd.

Nationaal Landschap Drentsche Aa

De 20 Nationale Landschappen in Nederland zijn gebieden met 'internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is overigens geen beleid meer opgenomen ten behoeve van nationale landschappen, dit is een provinciale verantwoordelijkheid.

Een deel van het buitengebied in de gemeente Tynaarlo is onderdeel van het Nationale Landschap 'Drentsche Aa' dat doorloopt tot in de provincie Groningen. 'Het zeer kleinschalige laaglandbeek- en essenlandschap wordt gekarakteriseerd door meanderende beken. De beekdalen zelf kenmerken zich door wallen en singels omzoomde weiden en hooilanden. Op de hogere gronden

bevinden zich de essen en dorpen omgeven door grotere ontginningen en de vroegere woeste gronden in de vorm van bossen en heides. De agrarische geschiedenis is goed te herkennen in dit landschap door de samenhang tussen de verschillende elementen. Zeer bijzonder zijn de opvallende lineaire gegroepeerde grafheuvels langs prehistorische wegen'.

Samengevat zijn de kernkwaliteiten:

- grote mate van kleinschaligheid;
- vrij meanderende beken;
- samenhangend complex van essen, bossen, heides en moderne ontginningen;
- grote tijdsdiepte die tot uitdrukking komt in de aanwezigheid van vele historische sporen als hunebedden, grafheuvels en celtic fields.

Nationaal Park: Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Een deel van het Nationaal landschap Drentsche Aa is in 2002 aangewezen als nationaal park. Dit is het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Normaal gesproken zijn in een nationaal park de functies landbouw en wonen ondergeschikt aan de natuur. In dit park was dat geen optie vanwege de duidelijke woonfunctie in het gebied en het feit dat het gebied voor meer dan de helft uit landbouwgronden bestaat.

Nationale Snelwegpanorama's

In Nederland zijn negen Nationale snelwegpanorama's geselecteerd. Nationale Snelwegpanorama's zijn specifieke open gebieden langs snelwegen binnen Nationale landschappen met als kwaliteit de zichtbaarheid, herkenbaarheid en beleving van bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De A28 door het Nationaal Landschap de Drentsche Aa behoort tot de Nationale snelwegpanorama's. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is overigens geen beleid meer opgenomen ten behoeve van snelwegpanorama's, in de provinciale omgevingsvisie zijn de panorama's eveneens opgenomen.

6.1.2

Provinciaal beleid

Provinciale omgevingsvisie Drenthe

De Omgevingsvisie is het strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. De visie is vastgesteld op 2 juni 2010 en formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. De Omgevingsvisie kent een duidelijke relatie met bestaande programma's en plannen. Dat geldt op landsdeelniveau (bijvoorbeeld de Gebiedsagenda Noord-Nederland en de agenda van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)-agenda), op regionaal niveau (bijvoorbeeld Regiovisie Groningen-Assen), op provinciaal niveau (bijvoorbeeld

Regionaal Specifiek Pakket (RSP) en provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP) en uitwerkingen van het collegeprogramma van Gedeputeerde Staten (bijvoorbeeld programma Klimaat en Energie). Deze programma's en plannen zijn medebepalend geweest bij het tot stand komen van de Omgevingsvisie en worden benut bij de uitvoering ervan. Bestaande bestuurlijke afspraken zijn gerespecteerd. De provincie heeft haar missie als volgt verwoord: "Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten."

Landschap

De kwaliteit en de diversiteit van het Drentse landschap dragen sterk bij aan het aantrekkelijke milieu om te wonen, te werken en te recreëren. De ambitie van de provincie is het behouden en versterken van de verscheidenheid, de kwaliteit, de identiteit en de beleefbaarheid van het landschap. Het behouden van landschapskenmerken en de onderlinge samenhang en het versterken van de verschillende landschapstypen is van provinciaal belang. Op de kernkwaliteitenkaart landschap (kaart 2b) van de Provinciale Omgevingsvisie zijn verschillende landschappelijke kwaliteiten benoemd die van provinciaal belang worden geacht.

In hoofdstuk 3.2 van de omgevingsvisie zijn de verschillende landschapstypen omschreven.

De provinciale doelstellingen voor de 'kernkwaliteit landschap' zijn:

- het behouden en het versterken van de ruimtelijke afwisseling van en het contrast tussen landschapstypen;
- het behouden en versterken van de volgende karakteristieke kenmerken van de verschillende landschapstypen:
 - in esdorpenlandschap: de essen en beekdalen;
 - in het wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen: in stand houden van de openheid en de lintbebouwing;
 - in het wegdorpenlandschap van de veenrandontginning: de kavelstructuur en de openheid.
 - het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënt van het Drents Plateau.
 - Het behouden en ontwikkelen van het Nationaal Landschap Drentsche Aa.

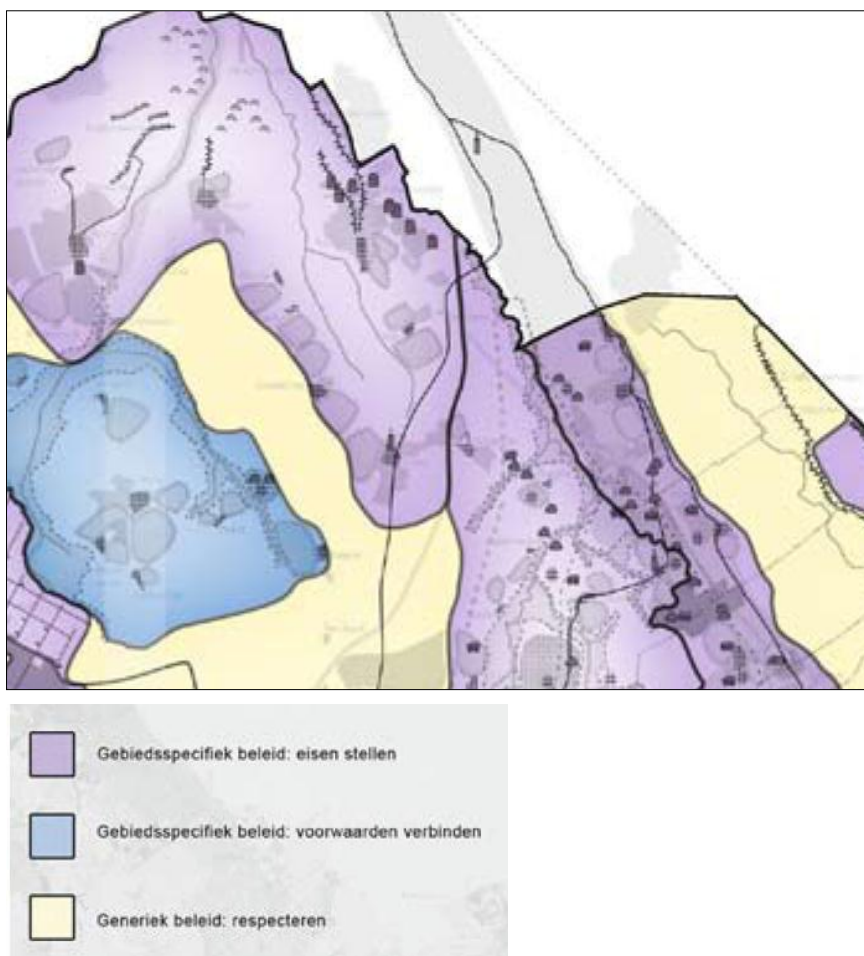
Cultuurhistorie

Het provinciale beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas, wat ook is doorvertaald in de provinciale omgevingsvisie. Hierin staan twee doelstellingen centraal: het herkenbaar houden van de cultuurhistorie en het versterken van de ruimtelijke identiteit. Wat de provincie tot de cultuurhistorie rekent, is vastgelegd in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur, zoals deze is weergegeven bij het cultuurhistorisch Kompas en op kaart 2f van de Omgevingsvisie.

Om de cultuurhistorische waarden veilig te stellen en tegelijkertijd ruimte voor ontwikkelingen te bieden, is gekozen voor drie sturingsniveaus. Deze zijn

gebiedsgericht toegepast en weergegeven in de beleidskaart in het Cultuurhistorisch Kompas.

1. Respecteren: het waarborgen van de cultuurhistorische samenhang voor de toekomst. Plannen en initiatieven worden beoordeeld op het benutten van de cultuurhistorische hoofdstructuur als inspiratiebron.
2. Voorwaarden stellen: de cultuurhistorische samenhang geldt als randvoorwaarde. Vroegtijdig in het planproces moet inzichtelijk worden gemaakt op welke wijze ze de cultuurhistorische samenhang als een van de (ruimtelijke) onderleggers voor nieuwe plannen wordt benut.
3. Eisen stellen: de provincie bedingt vanaf het begin een plek in het planvormingsproces en stuurt op het zorgvuldig en verantwoord omgaan met de cultuurhistorische samenhang.

Afbeelding 6.1. Uitsnede Beleidskaart Cultuurhistorisch Kompas, Provincie Drenthe, 2009

De sturingsniveaus zijn gebiedsgericht toegepast en weergegeven in de beleidskaart in het Cultuurhistorisch Kompas. De gebieden waarop de provincie zich concentreert binnen het plangebied zijn: de kop van Drenthe (eisen stellen), Drentsche Aa en Hondsrug en Hunzedal (eisen stellen).

Voor elk van de gebieden heeft de provincie Drenthe ambities verwoord en van daaruit een opgave geformuleerd.

De provincie noemt de Kop van Drenthe een waardevol historisch gebied dat onder invloed staat van vele economische ontwikkelingen en ontwikkelingen op het vlak van natuur en waterberging. De opgave ligt in het samenbinden van alle belangen om een verdere vervlakking van het kleinschalige cultuurlandschap te voorkomen en om te buigen naar een cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteitsimpuls.

De opgave voor het deelgebied de Drentsche Aa is om cultuurhistorie een vast onderdeel en afwegingskader te laten zijn in alle planprocessen in dit gebied. De provincie wil vanaf het begin van processen betrokken zijn om inspirerende, cultuurhistorische kaders te kunnen stellen bij ontwikkelingen in dit gebied.

Wat betreft de Hondsrug is de belangrijkste opgave het ontwikkelen van een integraal gebiedsperspectief om de aantrekkelijkheid van het gebied als woon- en werkplek en toeristische trekker te waarborgen voor de toekomst. De grote cultuurhistorische samenhang levert daar een belangrijke bijdrage aan. Daarom wil de provincie samen met andere overheden en disciplines, publieke partijen en verantwoordelijke organisaties dit integrale gebiedsperspectief opstellen.

Archeologie

Het archeologisch erfgoed is de enige bron van informatie over de bewoningsgeschiedenis van Drenthe van de steentijd tot de middeleeuwen. Het merendeel van het archeologisch erfgoed is onzichtbaar en is daardoor zeer kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. Archeologische waarden zijn onvervangbaar en niet te compenseren. Daarom geeft de provincie het archeologisch erfgoed een duidelijke plaats in haar ruimtelijk beleid. De kaart Archeologie (kaart 2e van de Omgevingsvisie) geeft een totaaloverzicht van de archeologische waarden en verwachtingen van provinciaal belang.

De archeologische waarden van provinciaal belang die samenhangen met de cultuurhistorische waarden of die ruimtelijk zichtbaar zijn, zijn ook terug te vinden op de kaart Cultuurhistorie (kaart 2f van de Omgevingsvisie).

De provinciale doelstellingen voor archeologie zijn:

- Het in de bodem bewaren (behoud 'in situ') van waardevol Drents archeologische erfgoed of - als dat niet mogelijk is - het opgraven en duurzaam veilig stellen (behoud 'ex situ') van het erfgoed in het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis.
- Het op goede wijze uitvoeren van archeologisch onderzoek in het kader van ruimtelijke plannen.
- Het vergroten van het draagvlak voor het archeologisch erfgoed.
- Het ontsluiten van het 'archeologische verhaal van Drenthe'.

In de praktijk is de provincie vooral verantwoordelijk voor het inbrengen van het aspect archeologie bij ontgrondingen, m.e.r-procedures en bovenlokale

ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de landinrichting, waterberging, infrastructuur en natuurontwikkeling.

De sturing op het provinciaal belang archeologie komt overeen met die van cultuurhistorie:

1. Respecteren en inspireren: uitgangspunt is dat alle behoudenswaardige vindplaatsen die op de Archeologische Monumentenkaart van Drenthe staan en de nieuw ontdekte vindplaatsen niet ongezien kunnen verdwijnen.
2. Voorwaarden stellen: de provincie stuurt op een goede uitvoering van archeologisch onderzoek op de plekken die zijn aangegeven op de kaart Archeologie. Of er voor bodemingrepen onderzoek is vereist, wordt bepaald door de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart of, als deze er nog niet is, de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW derde generatie). Bij bodemingrepen in beekdalén, essen, celtic fields, offerveentjes en de (pre)historische Hondsrugroute is altijd een archeologisch onderzoek nodig.
3. Eisen stellen: op de kaart zijn de bekende en gewaardeerde archeologische vindplaatsen aangegeven waarvan de provincie vindt dat ze 'in situ' behouden moeten blijven voor toekomstige generaties.

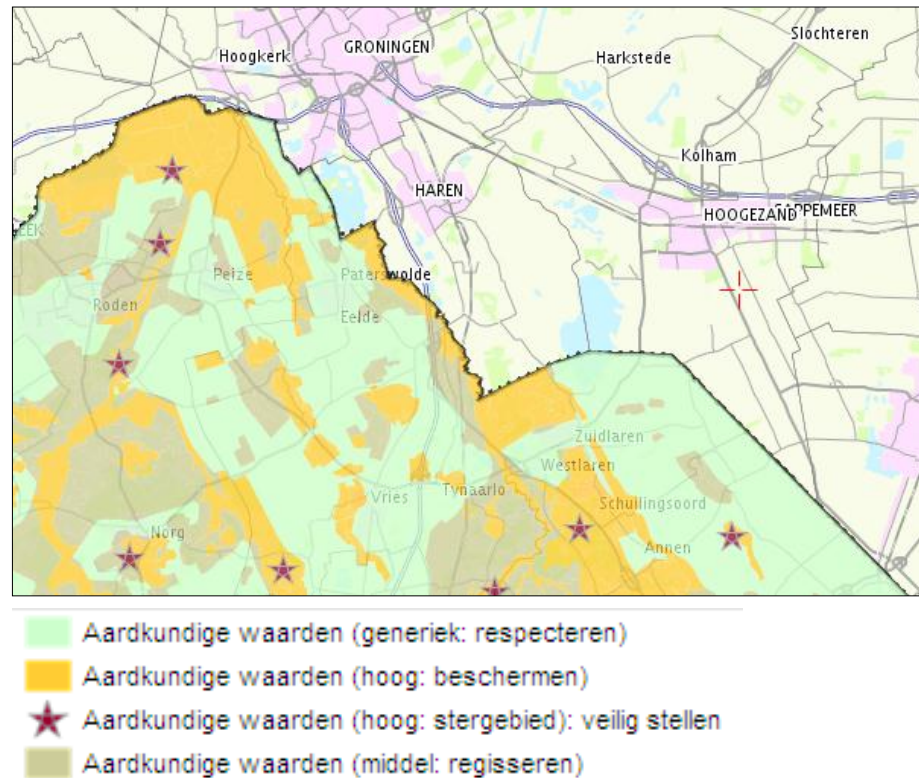
Aardkundige waarden

Drenthe heeft een eigen karakter, een eigen (ruimtelijke) identiteit, die door inwoners en bezoekers hoog wordt gewaardeerd. Het aardkundige landschap van Drenthe is hiervoor in belangrijke mate bepalend. Het aardkundig erfgoed is de enige informatiebron over de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van Drenthe. Net als archeologische waarden zijn aardkundige waarden voor het merendeel onzichtbaar, onvervangbaar en niet te compenseren. Ze zijn per definitie kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. De provincie wil aardkundige waarden die bijdragen aan het specifieke Drentse karakter behouden en waar mogelijk herstellen zonder daarbij het normale landbouwkundig gebruik te belemmeren.

Ook voor aardkundige waarden worden drie beschermingsniveaus onderscheiden die verschillen in de mate van inzet van de provincie. De twee hoogste beschermingsniveaus (voorwaarden stellen en eisen stellen) zijn van provinciaal belang en aangegeven op kaart 2d van de Omgevingsvisie:

1. Respecteren: bij ontwikkelingen ligt de inzet bij het waarborgen van de lokale aardkundige kenmerken voor de toekomst. Het is een gemeentelijke verantwoordelijkheid hieraan via het bestemmingsplan invulling te geven. Initiatiefnemers hebben de verantwoordelijkheid om de aardkundige kenmerken als inspiratiebron te benutten voor ontwikkelingen.
2. Regisseren (voorwaarden stellen): bij ontwikkelingen zijn de aardkundige kenmerken randvoorwaarde. Initiatiefnemers hebben daarmee de verantwoordelijkheid om vroegtijdig in het planproces inzichtelijk te maken op welke wijze de aardkundige kwaliteiten als (ruimtelijke) onderlegger voor nieuwe plannen worden benut. De provincie is beschik-

- baar voor (het regelen van) begeleiding van het planvormingsproces, waarbij de kansen vanuit de aardkundige samenhang uitgangspunt zijn.
3. Beschermen (eisen stellen): de provincie wil ontwikkelingen alleen toestaan als aardkundige kwaliteiten en kenmerken worden behouden en zal vanaf het begin een plek bedingen in het planvormingsproces.

Afbeelding 6.2. Uitsnede kaart 2D Kernkwaliteit aardkundige waarden, Provinciale Omgevingsvisie, Provincie Drenthe, 2010

6.1.3

Gemeentelijk beleid

Landschap

In 2009 werd door de gemeenteraad het Landschapsontwikkelingsplan vastgesteld. Dit Landschapsontwikkelingsplan vormt een kader voor alle maatregelen die betrekking hebben op natuur en landschap in de gemeente. Na een grondige analyse van het landschap, worden (voor zowel het landschap als geheel als per deelgebied) aanbevelingen gedaan voor kwalitatieve verbeteringen. Ten behoeve van de uitvoering is het LOP voorzien van een realisatiestrategie. Het LOP is vastgesteld als structuurvisie en moet worden gezien als een inspiratie-, beleids-, uitvoerings- en beoordelingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen.

In de gemeente Tynaarlo is een behoorlijk aantal cultuurhistorisch waardevolle wegen gelegen. Ze zijn onder meer aangeduid op de cultuurhistorische kaart van het LOP. Het gaat daarbij zowel om zand-, klinker- als keienwegen.

Voor het buitengebied van de gemeente Tynaarlo zijn op grond van de huidige karakteristieken van het landschap en het beleidskader de volgende basisstrategieën geformuleerd voor het landschap:

- Bovenloop en brongebieden: De ruimtelijke ambitie bij de beekdalen is om deze weer als een duidelijk begrensd element in het landschap te leggen. Dit betekent: het aanzetten van de dwars- en grenswallen.
- Middenloop: De ambitie is om de ecologische betekenis van de beek te herstellen door vernatting, het maken van gradiënten en waar mogelijk de meandering te herstellen. De ruimtelijke ambitie bij de beekdalen is om deze weer als een duidelijk begrensd element in het landschap te leggen. Vele perceelrandbegroeiingen zijn in slechte staat en het sterke contrast tussen open stroomlanden en door houtwallen besloten bovenlanden is grotendeels verdwenen.
- Benedenloop: De doorsnijding van de infrastructuur vormt vaak een ecologische, maar ook ruimtelijke barrière in het beekdal. De ambitie hier is om deze barrière op te heffen en de doorsnijdingen te gebruiken om het beekdal beleefbaar te maken.
- Dorpsomgeving in het esdorpenlandschap: op vele plekken zijn de samenhang en helderheid door nieuwe ontwikkelingen verstoord. De ambitie is om de dorpsomgeving als helder ensemble in het landschap te herstellen.
- Lintdorp in de randveenontginning: De ambitie is om het lint weer als een heldere en herkenbare structuur in het open landschap te herkennen. Waarbij het een duidelijke relatie door middel van doorzichten met het landschap heeft en landschappelijke overgangen heeft met het achterliggende land.
- Flank: De ambitie is om de flank tussen de zandruggen en het beekdal uit te bouwen als landschappelijk en ecologisch interessante contrastzones.
- Jonge ontginningslandschappen: benutten ecologische kwaliteiten en optimaliseren ecologische potenties en ontwikkelen van koppelstukken ecologische verbindingzone, het versterken randbeplanting boerenerven en het versterken van laanbeplanting langs ontginningslijnen, kanalen en wegen, evenals behoud rationele verkaveling, landbouwkamers.
- Landgoederen: Allerlei nieuwe ontwikkelingen dringen zich op. De ambitie is met deze ontwikkelingen het landgoederen karakter te versterken en uit te breiden.

Archeologie

Met het Verdrag van Malta, de Monumentenwet en de wet op de archeologische monumentenzorg is vastgelegd dat in ruimtelijke planprocedures rekening gehouden moet worden met archeologie. Daarbij gaat het niet alleen om bekende archeologische waarden, maar ook om te verwachten waarden.

De gemeente heeft daarvoor een archeologische beleidskaart laten ontwikkelen. Deze kaart brengt op perceelniveau in beeld of cultuurhistorische waarden in het geding zijn of kunnen zijn en zo ja, op welke manier daarmee dient te worden omgegaan.

De archeologische beleidsadvieskaart is enerzijds gebaseerd op een zo compleet mogelijke inventarisatie van alle bekende archeologische en cultuurhistorische waarden in de gemeente Tynaarlo. Anderzijds wordt op basis van diverse bodemkundige en archeologische bronnen een vlakdekkend overzicht gegeven waar archeologische waarden te verwachten zijn.

6.1.4

Beoordelingskader

Het bestemmingsplan vormt het kader voor verschillende ontwikkelingen. Voor landschap en cultuurhistorie zijn vooral de gevolgen van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur en de effecten van (intensieve) veehouderij, hout- en fruitteelt en kassen relevant. Deze effecten worden vergeleken met de referentiesituatie.

Om de effecten van de scenario's op landschap en cultuurhistorie te kunnen beoordelen is navolgend beoordelingskader opgesteld. Voor landschap is gekeken naar de volgende aspecten:

- Effect op landschappelijke structuren; de landschappelijke structuren zijn de hoofdlijnen die elk landschapstype kenmerken. Bij de effectbepaling wordt beoordeeld in hoeverre de herkenbaarheid van deze landschappelijke structuurlijnen wordt beïnvloed.
- Effect op ruimtelijk-visuele kenmerken; dit zijn de elementen die het beeld van een landschap bepalen, zoals houtwallen, maar ook begrippen als openheid of kleinschaligheid. De zichtbaarheid van deze landschappelijke kenmerken staat centraal bij de effectbepaling.
- Effect op aardkundige waarden; aardkundige waarden zijn elementen in het landschap die door natuurlijke processen zijn ontstaan en daarmee een deel van de landschappelijke karakteristiek bepalen. Bij de effectbepaling wordt beoordeeld in hoeverre de gaafheid van deze aardkundige waarden wordt beïnvloed door de scenario's.

Cultuurhistorie is nauw verwant met de landschappelijke karakteristiek. Immers, het huidige landschap is het resultaat van alle menselijke ingrepen en sporen die in vele (voorgaande) eeuwen zijn gedaan en nagelaten. Voor cultuurhistorie zijn de volgende aspecten in het beoordelingskader opgenomen:

- Effect op historisch-geografische patronen; deze patronen geven het beeld van de ontwikkelingsgeschiedenis van een landschap. Bij de effectbepaling wordt gekeken naar de herkenbaarheid en gaafheid van deze patronen.
- Effect op historisch bouwkundige elementen; hierbij gaat het om gebouwd erfgoed in de breedste zin, variërend van brug tot boerderij en van monument tot karakteristiek pand (zonder beschermde status). Bij het bepalen van de effecten wordt gekeken of de alternatieven invloed hebben op de instandhouding van deze bouwkundige elementen.
- Effect op archeologische waarden; archeologische waarden zijn alle sporen van bewoningsgeschiedenis die ondergronds kunnen worden aan-

getroffen. Bij de effectbepaling wordt beoordeeld in hoeverre de archeologische waarden worden behouden.

In de navolgende tabel is het beoordelingskader samengevat:

Aspect	Criterium	Methode	Toetsing/norm
Landschap	Landschapsstructuren	kwalitatief	Herkenbaarheid structuurlijnen
	Ruimtelijk-visuele kenmerken	kwalitatief	Zichtbaarheid landschappelijke kenmerken
	Aardkundige waarden	kwalitatief	Gaafheid aardkundige waarden
Cultuurhistorie	historische geografische patronen	kwalitatief	Herkenbaarheid en gaafheid patronen
	historische bouwkundige elementen	kwalitatief	Instandhouding bouwkundige elementen
	archeologische waarden	kwalitatief	Behoud archeologische waarden

6.2

Huidige situatie

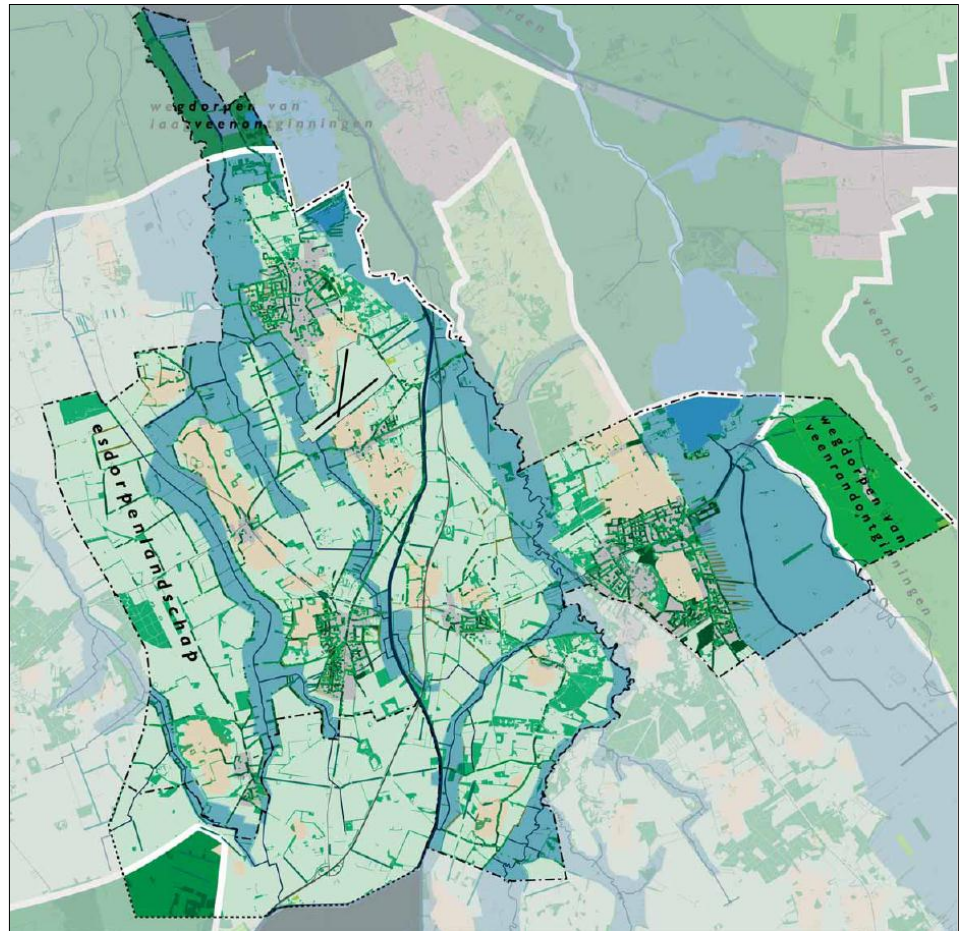
Het landschap van Tynaarlo is gevarieerd en omvat de Drentsche Aa, twee grote meren, enkele natuurgebieden en het typisch Drentse esdorpenlandschap. Zowel door de gemeente als door de provincie zijn de waarden van de verschillende landschapstypen benoemd en beschreven. De gemeente heeft dat gedaan in haar landschapontwikkelingsplan, de provincie heeft in haar omgevingsvisie en cultuurhistorisch kompas deze waarden vastgelegd. Alle documenten zijn als basis gebruikt om de verschillende kenmerken van de landschappen expliciet te maken en op waarde te schatten.

6.2.1

Landschapstypen en waardebeoordeling

Op grond van de ontstaansgeschiedenis en huidige kenmerken zijn in de gemeente Tynaarlo drie landschapstypen te onderscheiden:

1. Esdorpenlandschap:
 - Essen;
 - Beekdalen;
 - Veldgronden en ontginningen;
 - Ruilverkavelingen.
2. Wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen.
3. Wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen.

Groenstructuur

Huidige landschapstypen

- esdorpenlandschap
- wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen
- wegdorpen op overgang zand/veen of veenrandontginningen
- veenkolonien
- wierden

Bepanting

in beheer van gemeente

- bomen
- lanen
- hakhout
- bos
- bosplantsoen

in beheer van derden

- lanen
- loofbos/ bosplantsoen /naaldhoutbos

Basis

- - - gemeentegrens Tynaarlo
- - - grens extra studiegebied
- hoofdwegen
- bebouwing
- beekdalen met beken

Afbeelding 6.3. Landschap (bron: LOP)

Zoals uit vorenstaande afbeelding blijkt, behoort het grootste deel van het gemeentelijke grondgebied tot het esdorpenlandschap. Slechts het dorpsgebied van Eelderwolde (laagveenontginning) en dat van Zuidlaarderveen (veenrandontginning) liggen buiten het esdorpenlandschap.

Deze landschapstypen zijn direct het gevolg van de natuurlijke ondergrond en de wijze waarop de mens de gebieden daarop in cultuur heeft gebracht. De waardebeoordeling van het landschap vindt aan de hand van deze landschapstypen plaats. Omdat het plangebied het buitengebied van de gemeente Tynaarlo betreft, zullen de meer (binnen)stedelijke waarden relatief weinig voorkomen in de beschrijving van de deelgebieden.

6 . 2 . 2

E s d o r p e n l a n d s c h a p

Bewoningsgeschiedenis

Het esdorpenlandschap is het oudste cultuurlandschap van Tynaarlo. Toen de mens in de periode na de ijstijden landbouw ging bedrijven en daardoor niet meer afhankelijk was van een nomadisch bestaan als jager en verzamelaar, ontstonden er permanente nederzettingen. In Drenthe startte dit proces rond 4000 voor Christus. De kleine gemeenschappen van landbouwers kaptten openingen in het bos, verbouwden op de vrijgekomen grond gewassen en lieten (deels in het bos) vee weiden. Men vestigde zich aanvankelijk op de hogere gronden met een zogenaamde dekzandbodem. Deze gronden waren namelijk gemakkelijker te bewerken dan de zware keileembodems. Vooral op de Hondsrug zijn veel nederzettingssporen van de vroegste landbouwculturen teruggevonden, getuige ook de ligging van (één type van) hun grafmonumenten. Het zijn de hunebedden, de grafkelders van het volk van de Trechterbekercultuur (5300-2000 voor Christus). Oorspronkelijk zijn de hunebedden helemaal gedicht geweest met kleinere keien en overdekt met aarde. Tegenwoordig is alleen het karkas nog zichtbaar. Latere nazaten van de hunebedbouwers borduren voort op de grafcultuur van hun voorouders. Vanaf 2800 v.Chr. wordt het gewoon om grafheuvels van zand en plaggen te bouwen.

In de Bronstijd (2100-800 voor Christus) verandert het grafritueel. De doden worden niet meer begraven, maar verbrand, waarna de resten worden verzameld, al dan niet in een aardewerken pot. De graven liggen bijeen en worden urnenvelden genoemd.

In het plangebied zijn verspreide cultuurhistorische relictten nog zichtbaar, zoals de grafheuvels, het hunebed en urnenveld op en bij het Noordsche Veld en de Zeijerstrubben, het hunebed bij Tynaarlo en de grafheuvels bij Zeegse. Ook bij Midlaren liggen gave cultuurhistorische elementen, zoals grafheuvels en hunebedden.

Later, toen technische middelen dat mogelijk maakten, vestigde men zich vooral op de vruchtbaarder keileemgronden.

Met het oprukken van de landbouw ontstond na verloop van tijd een proces van bodemdegradatie en vernatting. Onafhankelijk van het moedermateriaal bestond de bodem van het Drents plateau oorspronkelijk vrijwel overal uit zogenaamde bruine (voedselrijke) bosgrond. Alleen in de met veen bedekte gebieden was dat uiteraard niet het geval. Door het kappen van het bos en uitputting van de grond door akkerbouw en beweiding begon de bodem te 'podzoliseren'. Bovendien trad een vernatting op doordat de open grond het water veel minder vasthield dan het oorspronkelijke bos, dat bovendien voor veel verdamping zorgde. Op open plekken op de hogere gronden, waar de stijging van de grondwaterspiegel geen invloed had, ontstonden zandverstuivingen.

Deze processen verliepen gaandeweg sneller doordat de boeren hun nederzettingen herhaaldelijk verplaatsten als gevolg van uitputting van de akkerlanden. Bovendien raakte men voor de stichting van de dorpen aangewezen op de hogere en drogere delen van het landschap. Zolang er bos groeide, leenden namelijk de stroomdalen zich ook voor vestiging, omdat die toen een droger milieu kenden dan later. Zo zien we bij archeologisch onderzoek in de omgeving van de huidige esdorpen dat voorlopers daarvan vaak lager in de stroomdalen lagen dan nu. Voor de huidige esdorpen is kenmerkend dat ze op de hogere ruggen in het landschap liggen. Het voortdurend verplaatsen van de dorpen kwam ten einde in de achtste/negende eeuw, toen het landbouwsysteem zich zodanig had ontwikkeld dat een min of meer duurzaam evenwicht ontstond.

In de loop van de eeuwen neemt de bevolking langzaam toe. Dat leidt er toe dat aan het einde van de Bronstijd (vanaf 800 v. Chr.) men overgaat naar een meer systematische vorm van akkerbouw in de vorm van celtic fields. De eerste ontginningen van het Drentse landschap zijn een feit. Er ontstaat een stelsel van kleine, min of meer rechthoekige akkers, die door een kleine wal van elkaar worden gescheiden.

Veel celtic fields zijn later geëgaliseerd. Soms zijn op luchtfoto's nog sporen van deze akkercomplexen terug te zien. Binnen de gemeente is ten noordwesten van het dorp Zeijen een celtic field gelegen.

Vanaf zo'n 900 n. Chr. krijgen de eerst nog wat zwerfende nederzettingen een vaste plek op het Drents Plateau. In deze periode die zo'n 1000 jaar duurt staat het zelfvoorzienende landbouwsysteem centraal.

Dorp en omgeving worden op dit systeem ingericht: de hoger gelegen delen vormen het bouwland (de essen), het lager gelegen beekdal fungeert als hooiland en weiland voor het vee.

Tot slot worden de heidevelden benut voor de beweiding van de schapen en het steken van plaggen, die gemengd met de mest uit de stal, gebruikt worden voor de bemesting van de essen. Hierdoor krijgen de essen hun kenmerkende bolling.

Essen

Het bouwland van de essen vervulde een centrale rol in het vroegere landbouwsysteem. De oppervlakte en de kwaliteit van de weidegronden waren onvoldoende om het bouwland met uitsluitend rundermest vruchtbaar te kunnen houden. Daarom werden heidevelden als weidegrond voor schapen gebruikt. Door het eeuwenlang opbrengen van dierlijke mest vermengd met heideplaggen, zijn de essen opgehoogd en hebben zij een enigszins bolle ligging gekregen. Op sommige oude bouwlanden is een esdek van meer dan 60 cm aanwezig.

De essen waren verdeeld in een groot aantal kleine perceeltjes, omdat elke boer verspreid over de essen een aantal akkertjes bezat. De verschillende perceeltjes werden van elkaar gescheiden door voren, flinke veldkeien of stroken ongeploegde grond. Om het vee van het bouwland te weren, waren de essen omgeven door houtwallen of bosrestanten.

Beekdalen

De beekdalen werden gebruikt als hooi- en weilanden. In de bredere beekdalen vonden de oudste ontginningen waarschijnlijk plaats in een smalle strook direct langs de beek. Kenmerkend is het onregelmatige verkavelingspatroon. De opstreckende verkaveling van de beekdalranden is van een latere datum. De beekdalen werden gescheiden van het veld door grenswallen. Door deze houtwallen verkregen de beekdalen een heel karakteristieke ruimtelijke opbouw. De hoofdrichting van de ruimte is evenwijdig aan de beek. Daarnaast is sprake van een nadere onderverdeling van de ruimte loodrecht op de stroomrichting van de beek. In het laaggelegen centrum van het beekdal, langs de beek, zijn de openheid en het fijnmazige slotenpatroon kenmerkend. Meer naar de rand van het beekdal zijn juist de beslotenheid en de opeenvolging van kleinere ruimten karakteristiek. In beekdalen binnen de gemeente is deze karakteristieke ruimtelijke bouw nog gedeeltelijk aanwezig.

Het bekenstelsel binnen het grondgebied van de gemeente Tynaarlo bestaat uit een aantal samenhangende deelsystemen. Van west naar oost zijn dit:

- de Broekenloop (boven- en middenloop van het Peizerdiep);
- de Grote Masloot (met de Smeerveensche Loop en de Zeijerstrouten/Benkoelenloop als bovenlopen) komt ten noorden van Peize in het Peizerdiep;
- het Eelderdiep (met de Eekhoornsche Loop en de Runslot als boven- en middenlopen);
- de Drentsche Aa (bestaande uit verschillende 'loopjes en diepjes');
- de Hunze.

Er zijn op dit moment grote verschillen in de kwaliteiten van de verschillende beekdalen. De Hunze is binnen het grondgebied van gemeente Tynaarlo omkaad en ligt relatief hoog in het omliggende landschap. Op dit moment is het Hunzedal grotendeels een agrarisch gebruikt weidegebied. De grote openheid is karakteristiek. De lopen van de Drentsche Aa (aangewezen als Nationaal Landschap) kennen nog grotendeels hun oorspronkelijke meandering. Hun dalen zijn echt ingesneden in het landschap. Bij de beekdalstelsels in het westen van de gemeente is dat veel minder het geval. Bovendien zijn de beken hier

grotendeels genormaliseerd. Plaatselijk is het landschap nog gaaf met kenmerkende beplantingsstructuren, oude bomen en singels en de beeklopen. op de oorspronkelijke plaats: bij de Fledders en de Zeijerstroeten, de Zuursche Landen, de Hullen en de Runslot binnen natuurgebied de Hondstongen. Het Eelderdiep (gelegen op de gemeentegrens) kent ook nog zijn karakteristieke meanderende verloop. Opgemerkt wordt, dat de beeklopen aan de westzijde ook van oorsprong waarschijnlijk al een minder hevig meanderend patroon kenden (dan de Drentsche Aa).

Veldgronden en -ontginningen

Door de toename van het aantal schapen breidden de heidevelden zich ten koste van de nog aanwezige bossen steeds verder uit, tot ze omstreeks 1800 hun grootste omvang hadden bereikt. Op de moeilijk te bewerken gronden en langs de randen van het dorp zijn de bosrestanten het langst in stand gebleven.

De heidevelden waren bepalend voor het landschapsbeeld. De dorpen met de essen en de beekdalen lagen als een groene massa te midden van de uitgestrekte vrijwel boomloze heidevelden. Op plaatsen waar de heidevelden uit licht, zeer arm zand bestonden, zijn door afplagging en overbeweiding zandverstuivingen ontstaan.

Na 1900 is het eeuwenlang gepraktiseerde landbouwsysteem uiteindelijk verlaten. Een belangrijke aanleiding hiervoor was de intrede van de kunstmest. Hierdoor kwam een einde aan het chronische mesttekort en kon op grote schaal worden begonnen met het in cultuur brengen van de heide (veldgronden).

De jonge veldontginningen doen zich in het algemeen voor als grote open, tamelijk kale landschapseenheden. Visueel-landschappelijk betekende de ontginning van de heidevelden een grote verandering. Tot die tijd bestond het landschap uit relatief kleine enclaves cultuurgrond in de onmiddellijke nabijheid van de nederzettingen, te midden van uitgestrekte heidevelden. Na de ontginningen van de heidevelden was nagenoeg alle grond in cultuur gebracht.

Ruimtelijk gezien, was de verandering minder groot. De jonge veldontginningen zijn wat kleur en gebruik betreft wel anders, maar evenals de heidevelden bepalen zij als open onbebouwde ruimten in belangrijke mate het landschapsbeeld. Gedeelten van de heidevelden en vooral de zandverstuivingen zijn echter ook bebost. Deze boscomplexen hebben gezorgd voor een verdichting van het landschap.

Ruilverkavelingen

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog stond in ons land de vergroting van de voedselproductie centraal. Daartoe was het noodzakelijk om tot intensivering en schaalvergroting te komen. In die tijd vonden in Drenthe de eerste ruilverkavelingen plaats. Deze hadden vooral tot doel het versnipperde bezit op de essen te concentreren en de vaak ondoelmatige verkavelingssituatie te verbe-

teren. De essen zijn voor een deel ook omgezet in weiland. Daar waar ruimte kon worden gewonnen en waar dit was gewenst, zijn landschapselementen zoals houtwallen en -singels verdwenen (en vervangen door prikkeldraad); daar waar de waterhuishouding via niet al te kostbare maatregelen kon worden verbeterd, is dat ook uitgevoerd. Grootschalige aanpassingen zijn verricht met het normaliseren (rechttrekken) van beken. Ook de beken in de gemeente Tynaarlo zijn grotendeels genormaliseerd. Sterke fluctuaties in waterstanden zijn, mede door plaatselijke verbeteringen van de detailontwatering, nu niet meer aan de orde.

Landgoederengordel

Het gebied van de landgoederengordel heeft van oudsher een strategische ligging voor Groningen door de zandrug die tussen het Eelderdiep en het beekdal van het Drentse Aa ligt. Vanuit de middeleeuwse aanwezigheid van versterkte huizen en later havezaten als Oosterbroek en Lemferdinge heeft het gebied zich in de achttiende en negentiende eeuw ontwikkeld als vestigingsplek voor buitenplaatsen en landgoederen. Hiervan getuigt onder andere nog de tuinaanleg (1825) van Roodbaard op landgoed De Braak en de vormgeving van Vosbergen.

De architectuur die samenhangt met de buitenplaatsontwikkeling heeft een sterke relatie met de tuin- en parkaanleg rondom en weerspiegelt de rijkdom met een diversiteit aan de negentiende- en twintigste-eeuwse bouwstijlen.

In de twintigste eeuw zijn Eelde - in oorsprong een langwerpige esdorp - en het wegdorp Paterswolde sterk uitgebreid en aaneengegroeid, waardoor de landgoederengordel in twee delen is uiteengevallen.

Aan het Noord-Willemskanaal ten noorden van Vries ligt een landgoed dat onlangs in ere is hersteld: Bosch en Vaart.

Landschappelijke structuur

De dragende structuur van het esdorpenlandschap wordt gevormd door het grote beekdal van De Drentsche Aa en de Hunze. Op de randen van de beekdalen zijn de esdorpen gelegen. De koppeling tussen de dorpen, de essen en het beekdal is typerend voor dit deelgebied, maar door de groei van de verschillende dorpen niet overal meer even zichtbaar. De bolle essen en de lager gelegen beekdalen zorgen voor een fraai microreliëf.

Vanuit de dorpen heeft zich een organisch vertakte wegenstructuur ontwikkeld die het gebied doorkruist en heeft geleid tot een fijnmazige, onregelmatige verkavelingsstructuur. In het gebied liggen ook nu nog vele zandpaden. Opvallend is dat oude markegrenzen nu soms nog herkenbaar zijn als perceelgrens, weg of houtwal.

De vele beplantingen langs perceelranden en op erven geven het gebied een belangrijke mate van beslotenheid die representatief is voor het esdorpenlandschap. Waardevol zijn oude esrandbeplantingen en de beplantingen langs de rand (en later ook haaks op) het beekdal.

Oude boerderijen en de informele dorpsopzet die in de kleine kernen nog goed te herkennen is, zijn kenmerkend voor het esdorpenlandschap. De erven kennen al van oudsher een onregelmatige opzet waarbij bebouwing en beplanting elkaar afwisselen. Dat geeft ze een rafelig silhouet. De boerderijen zijn vaak waardevol als authentieke hallehuizen. De bossen en lanen zijn bepalend voor het landschappelijk beeld ter plaatse.

Van de oudste bewoningssporen is in het hedendaagse landschap weinig terug zien, op de hunebedden en grafheuvels na. Ondergronds zijn wel veel sporen gevonden. Het gebied kent dan ook meerdere AMK-terreinen en heeft een grotendeels hoge archeologische verwachtingswaarde.

Karakteristieken

De landschappelijke eenheid van es, dorp, veld en beekdal die in onderlinge samenhang de karakteristiek van het esdorpenlandschap hebben bepaald, met daarbij in het bijzonder;

- Bolle ligging van essen aan de randen van de dorpen
- Met houtwallen beplante beekdalen
- Een afwisseling van open ruimten en boerderijen in de dorpen, waarbij de brinken in het hart van het dorp zeer kenmerkend zijn
- Markegrenzen die als houtwal, perceelsscheiding of weg de voormalige dorpterritoria van de esdorpen nog markeren
- Een organische wegenstructuur die de dorpen met elkaar verbond; een deel van de wegen is nog steeds van zand of klinkers
- Informele boerenerven: erven met groepen bomen, grasbermen, zwartgeteerde schuren en boerderijen van het hallehuistype, waarbij het woongedeelte en het vee onder één rieten dak te vinden waren; vaak nog met kenmerkende baanderdeuren en een lage gootlijn.

Kenmerken esdorpenlandschap	
Landschap	
Landschapsstructuren	Koppeling tussen es, beekdal en dorp Onregelmatige blokverkaveling Onregelmatige opzet van erven
Ruimtelijk-visuele kenmerken	Kleinschalig en besloten door vele perceelsrandbeplantingen, bossen en erfbeplantingen Microreliëf Informele dorpsopzet met grasbermen, brink, beplante overhoeken Rafelig silhouet van erven Zandpaden en klinkerwegen
Aardkundige waarden	De Strubben, Beekdal Drentsche Aa en het Noordsche veld

Cultuurhistorie	
Historisch geografische patronen	Essen Vertakte wegenstructuur Esrandbeplantingen, markebos, houtwallen Markegrenzen Landgoederenstructuur
Historisch bouwkundige elementen	Historische (rietgedekte) boerderijen
Archeologische waarden	Zichtbaar: hunebedden en grafheuvels Vele AMK-terreinen, waaronder urnenvelden, celtic fields Hoge verwachtingswaarde

6.2.3

Wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen

Bewoningsgeschiedenis

Het noorden van de gemeente Tynaarlo ligt op de overgang van het Drents Plateau naar het Groninger kleilandschap. Door de geologische omstandigheden ter plekke heeft in het gebied veel laagveen kunnen groeien.

Eelde en Paterswolde liggen als esdorpen op de rand van het Drents Plateau. Hoewel veel later in ontginning genomen dan de zandgronden van het Drents plateau, zijn de veenontginningen van Eelderwolde en Paterswolde toch ook al van respectabele leeftijd: ze dateren uit de middeleeuwen (tiende tot dertiende eeuw). Lagere zandruggen vormen de basis van waaruit het veen strooksgewijs is afgegraven. De richting van de verkaveling is meest haaks op het Peizer- en Eelderdiep. Op zandruggen werden hier boerderijen aan de weg gebouwd, vanaf waar het achterliggende gebied in rechte stroken of slagen werd ontgonnen. In de achttiende en negentiende eeuw zijn door verving het Paterswoldse Meer, het Elsburger Onland en het Friescheveen ontstaan.

Landschappelijke structuur

De laagveenontginningen worden getypeerd door hun lange ontginningsassen met bebouwing en beplanting, die een fraai contrast vormen met de weidsheid van de achtergelegen polders. De bebouwing ligt op lage zandruggen. Het tegenwoordige landschap heeft een vrij open karakter met een slingerend bebouwingslint als hoofdas en een rechtlijnige, loodrecht daarop staande verkaveling in zogenaamde slagen. De hoofdas is verdicht met beplanting. De dorpen tonen zich door hun groene silhouet in het landschap. Op enige afstand van het wegdorp ligt een stroomdal. De waterstanden in dit landschap zijn in het algemeen hoog. Sloten begrenzen de smalle, langgerekte kavels.

De lange opstreckende verkaveling wordt benadrukt door de houtwallen op de perceelgrenzen en verderop, waar het natter wordt, door sloten. De opvaarten zijn markante lijnen in de verkaveling. De erven hebben een vrij regelmatige

opzet. Het voorerf grenst aan de weg, het achtererf aan de landerijen. De woningen en boerderijen staan vaak op de kop van het perceel. Beplantingen op de zijdelingse erfgrenzen accentueren de verkavelingsrichting.

Karakteristieken

- licht slingerend ontginningslint met bebouwing, fijnmazige percelering en houtwallen - contrast markeren van dicht lint (met elzensingels als kavelgrens) naar open laagveenontginning (sloten als kavelgrens) en landschappelijke rand naar open Peizermeden, gebied met elzensingels;
- weidse open polders met smalle opstreckende verkaveling, (brede) sloten;
- erven op kop van de percelen, voorerf aan de weg, boomsingels op zijdelingse erfgrenzen.

Kenmerken landschap laagveenontginningen	
Landschap	
Landschapsstructuren	Lang, licht kronkelend ontginningslint op zandrug Smalle, opstreckende verkaveling Regelmatige opzet van erven
Ruimtelijk-visuele kenmerken	Kleinschalig en besloten door perceelranden erfbeplantingen rond de ontginningslinten, maar ook doorzichten Open en weids in de polders met hoge waterstanden, sloten en ruige graslanden Klinkerwegen Dijken
Aardkundige waarden	
Cultuurhistorie	
Historisch geografische patronen	Ontginningslinten
Historisch bouwkundige elementen	Historische boerderijen
Archeologische waarden	Enkele AMK-terreinen

6.2.4

Wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen

Bewoningsgeschiedenis

Aan de oostzijde van de gemeente ligt het wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen. Het veenrandontginningsgebied ligt op de overgang van het Hunzedal naar het open hoogveenontginningsgebied. Dit landschap (Zuidlaarderveen) ligt op de overgang van (voormalig) hoogveengebied naar een stroomdal. Deze randontginningsgebieden kenmerken zich door een onregelmatige vervening. De structuur lijkt veel op die van het wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen. Open water van betekenis is echter niet aanwezig, afgezien van de sloten aan de stroomdalzijde van het dorp.

De ontginningsas is hier niet recht, maar volgt de zandrug. Vanuit deze as werden de achterliggende venen ontgonnen en ontstonden de wegdorpen (lintdorpen).

pen) Zuidlaarderveen en De Groeve. Het perceelpatroon heeft een kleinschalig en onregelmatig patroon.

De wegdorpen kennen ruimtelijk gezien geen duidelijk herkenbaar middelpunt, waaromheen zich alles afspeelt. Voorzieningen liggen enigszins verspreid langs de weg. Bebouwing, aan een of beide zijden van de weg, is hier steeds op georiënteerd. De onderlinge afstand tussen de bebouwing kan soms groot zijn, waardoor contact met het aangrenzende landschap ontstaat.

Groepen of rijen boombeplanting flankeren de weg en verdichten het lint. Verder zijn er op de erven ook markante bomen te vinden. Door uitbreidingen (al dan niet achter aan het lint) zijn de oorspronkelijke linten minder duidelijk herkenbaar. Ontwikkelingen zoals bedrijventerreinen, die qua korrelgrootte duidelijk verschillen van de oorspronkelijke, waaruit het lint is opgebouwd, verstoren de structuur.

Landschappelijke structuur

De veenrandontginningen worden gekenmerkt door een ontginningsas die de zandrug volgt. Vanuit deze as werden de achterliggende venen ontgonnen en langs deze as ontstonden de wegdorpen (lintdorpen) Zuidlaarderveen en De Groeve. Deze opzet uit zich in kleinschalig en onregelmatig verkavelingspatroon. De bebouwing en de beplanting is in hoofdzaak gekoppeld aan de ontginningsas.

De erven zijn gekoppeld aan de weg. Beplanting is eveneens gekoppeld aan de weg.

Karakteristieken

- licht slingerend ontginningslint met bebouwing, fijnmazige percelering;
- kleinschalig en onregelmatig verkavelingspatroon;
- bebouwing en beplanting (boomgroepen of rijen van boombeplanting) gekoppeld aan de ontginningsassen;
- doorzichten naar relatief open gebied, achter ontginningslint;
- erven op kop van de percelen, oriëntatie op de weg en voorerf aan de weg, solitaire bomen op erf (eik, kastanje, linde, walnoot);
- nieuwe ontwikkelingen verdichten het bestaande lint of hebben een duidelijke relatie met de ontginningsas;
- nieuwe ontwikkelingen dienen qua korrelgrootte bij het bestaande lint aan te sluiten;
- landschappelijke rand naar kwetsbaar open landschap.

Kenmerken landschap veenrandontginningen	
Landschap	
Landschapsstructuren	Lang, licht kronkelend ontginningslint op zandrug Kleinschalig en onregelmatig verkavelingspatroon Regelmatige opzet van erven
Ruimtelijk-visuele kenmerken	Kleinschalig en besloten door perceelsranden en erfbeplantingen rond de ontginningslinten, maar ook doorzichten Openheid achter linten Klinkerwegen
Aardkundige waarden	-
Cultuurhistorie	
Historisch geografische patronen	Ontginningslint
Historisch bouwkundige elementen	Historische boerderijen
Archeologische waarden	Archeologische verwachtingswaarden

6.3

Autonome ontwikkeling

6.3.1

Verwachte ontwikkelingsrichting

De kenmerkende structuren van het landschap zijn in de afgelopen decennia onder invloed van onder andere schaalvergroting vervaagd. Het landschap dreigt daarmee haar identiteit en samenhang te verliezen, doordat kenmerkende landschappelijke elementen verdwijnen en nieuwe gebiedsvreemde elementen worden toegevoegd. De vanuit de landbouw gewenste verbetering van de verkaveling kan leiden tot het verdwijnen van de kleinschalige percelering in bijvoorbeeld de laagveenontginningen en verschillen in gebruikersintensiteit. Het kleinschalige en besloten esdorpenlandschap krijgt een grotere maat en schaal, waardoor het onderscheid met de van oudsher open en groot-schalige gebieden vervlakt. De aanwijzing van bijvoorbeeld het Nationaal Landschap Drentsche Aa kan een positieve invloed hebben op deze trend.

In de afgelopen jaren is bij de verschillende overheden echter ook een steeds sterkere bewustwording van de waarde van het landschap en het cultuurhistorisch erfgoed (in brede zin) ontstaan.

Het aanwijzen van Nationale landschappen en bijvoorbeeld het vastleggen van het archeologiebelang in het Verdrag van Malta geven deze ontwikkeling aan. Met de introductie van de Wet ruimtelijke ordening in 2008 en de recent toegevoegde onderzoeksverplichting op het vlak van cultuurhistorie heeft het Rijk ook wettelijk het afwegen van de belangen van landschap en cultuurhistorie vastgelegd.

De provincie Drenthe heeft in haar omgevingsvisie landschap (inclusief aardkundige waarden en stilte/duisternis) en cultuurhistorie (inclusief archeologie) als kernkwaliteiten van Drenthe benoemd.

Met het cultuurhistorisch kompas heeft de provincie de ambities ten aanzien van cultuurhistorie geconcretiseerd.

De gemeente is doende met het ontwikkelen van een gemeentelijke archeologische beleidskaart en bezit een cultuurhistorische atlas.

De verwachting is dat met de huidige beleidslijnen voor de komende jaren landschap en cultuurhistorie consistent worden meegewogen bij alle ontwikkelingen in het landelijk gebied. Afhankelijk van de gewaardeerde kwaliteiten en de mate van sturing, zowel door de provincie als de gemeente, zal het belang van landschap, cultuurhistorie en archeologie meer of minder zwaar worden meegenomen in de afweging.

Het landschap zal zich de komende jaren verder ontwikkelen door nieuwe initiatieven in het buitengebied. Het landschap zal daarmee anders worden en anders zijn dan nu. Dat is een ontwikkeling van alle tijden: elke periode voegt zijn eigen kenmerken toe en maakt het landschap tot wat het nu is. Maar door de duidelijke beleidskaders mag er vanuit worden gegaan dat desondanks de essentiële kenmerken van elk landschapstype, die de ontwikkeling door de eeuwen heen laten zien, overeind blijven.

6.3.2

Waardebepaling referentiesituatie

De huidige situatie vormt samen met de autonome ontwikkeling de referentiesituatie. In onderstaande tabel is daarom voor de verschillende deelgebieden aangegeven op welke wijze de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken worden gewaardeerd.

Voor de landschapsstructuren en historisch-geografische patronen is daarbij vooral gekeken naar de herkenbaarheid en kwaliteit van structuren. Bij de ruimtelijk-visuele aspecten is met name gelet op de zichtbaarheid en beleefbaarheid van deze kenmerken.

Aardkundige waarden zijn vooral gewaardeerd op afleesbaarheid in het landschap en de samenhang van deze waarden met elkaar en met de hedendaagse inrichting en het gebruik van het landschap. Bij historisch-bouwkundige elementen spelen aspecten als zeldzaamheid, representativiteit en gaafheid een rol. Ook de mate van aanwezigheid van elementen is mee gewogen.

De waardebepaling van archeologische waarden hangt samen met de archeologische verwachtingswaarde van gebieden en de aanwezigheid, kwaliteit en uniciteit van archeologische monumenten.

Het landschap van Tynaarlo is waardevol. De afleesbaarheid van de geschiedenis van het landschap (en dus de cultuurhistorie) is groot. Niet voor niets is het gebied gedeeltelijk aangewezen (geweest) als Belvédèregebied en Nationaal Landschap. Het esdorpenlandschap is goed beleefbaar. Hunebedden, bolle akkers, fraaie dorpen, brinken, ontginningslinten en een veelheid aan beplan-

tingen en bijzondere boerenerven en havezates met landgoederen maken het een landschap waar de historie nog te voelen is.

Waardebepaling			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	Veenrandontgin- ningen
Landschap			
Landschapsstructuren	+	+/-	+/-
Ruimtelijk-visuele kenmerken	+	+	+
Aardkundige waarden	o	o	-
Cultuurhistorie			
Historisch geografische patronen	+	+/-	+/-
Historisch bouwkundige elementen	o/+	o	o
Archeologische waarden	o/+	o/+	o

6.4

Effectbeoordeling landschap en cultuurhistorie

6.4.1

Uitbreiding agrarische bebouwing

Uitbreiding van de agrarische sector is van alle jaren. Het bestemmingsplan bouwt daar op voort en biedt de agrarische sector de mogelijkheid om te kunnen groeien. Naast het voornemen (het benutten van alle mogelijkheden voor agrarische bebouwing die in het bestemmingsplan zijn opgenomen) is ook een alternatief in beeld gebracht, waarbij de mogelijkheden voor bebouwing zijn beperkt tot alleen de mogelijkheden bij recht. De uitbreiding van de agrarische sector is vooral van invloed op de landschapsstructuren en de ruimtelijk-visuele kenmerken en vanuit de cultuurhistorie op historisch-geografische patronen en historisch bouwkundige elementen.

Her en der binnen de agrarische bestemming is sprake van aardkundige waarden. Op basis van de bestemmingsomschrijving in de bestemming Natuur en Agrarisch is dit bestemd. Het aardkundig monument is door een dubbelbestemming beschermd. Bovendien zijn bij een vergroting van het bouwvlak deze waarden beschermd. Datzelfde geldt voor archeologische waarden. Bovendien is daar waar de waarden hoog zijn een dubbelbestemming archeologie opgenomen die zich richt op het beschermen en veilig stellen van archeologische waarden. De effecten van het vergroten van de agrarische bebouwing op deze twee onderdelen worden daarom in beide gevallen als neutraal (o) beschouwd.

Het voornemen: intensivering en schaalvergroting

Het bestemmingsplan biedt ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van het agrarisch bedrijf, zie paragraaf 2.5 en paragraaf 2.6 voor de uitgangspunten.

De maat en schaal van de te realiseren agrarische bebouwing is fors: een goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3,5 m en 12 m. Daarbij moet worden gezegd dat deze maten in de huidige agrarische sector wel meer en meer gewoon worden.

Middels diverse wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden kunnen de mogelijkheden voor uitbreiding van de agrarische sector worden vergroot.

Op dit moment is de agrarische sector al in beweging. Verbreding en vergroting zijn daarbij aan de 'orde van de dag'. Het bestemmingsplan faciliteert deze ontwikkelingen door de gegeven ontwikkelingsruimte.

De effecten van het voornemen worden per landschapstype uitgelicht.

Esdorpenlandschap

Het esdorpenlandschap is relatief kleinschalig. Dat blijkt uit onder andere uit de verkaveling, de maatvoering van de oorspronkelijke bebouwing en opzet van de agrarische erven. Uitbreiding van agrarische erven betekent ook een opschaling van deze erven. De kleine schaal komt daarmee onder druk. Stallen kunnen hoger worden dan de oorspronkelijke boerderij. Bovendien is de positie van de stallen niet op voorhand vastgelegd. Het van oudsher aanwezige onderscheid tussen een voorerf en een achtererf kan daarmee worden doorbroken, net als de onregelmatige opzet ervan.

Het esdorpenlandschap ligt zowel binnen de bestemming Agrarisch en de bestemming Agrarisch - 1. Mits niet behorend tot de EHS (bestemming Natuur, of aanduiding 'natuur'), of vallend onder de dubbelbestemming Waarde - Beekdal, Waarde - Flank of Waarde - Es, zijn er mogelijkheden voor uitbreiding van agrarische bedrijven. Dit afwegende wordt het effect op de landschapsstructuren en ruimtelijk-visuele kenmerken wordt als negatief (-) beoordeeld.

Belangrijke historisch geografische elementen zijn de essen en de beekdalen. De essen en de beekdalen zijn elk met een dubbelbestemming aangeduid. Deze dubbelbestemming zorgt ervoor dat binnen deze gronden geen uitbreiding van het agrarisch bouwperceel mag plaatsvinden, en dus geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen worden gebouwd. Uitbreiding van erven op deze van oudsher onbebouwde gronden is daarmee niet mogelijk. Het effect wordt dan ook als neutraal (o) beoordeeld.

In het esdorpenlandschap zijn vele historische boerenerven. Veel van de oorspronkelijke bebouwing op deze erven zijn als karakteristiek (specifieke bouw-aanduiding 'beeldbepalend') op de bestemmingsplankaart aangeduid. Uitbreiding van agrarische bebouwing is mogelijk onder de voorwaarde dat de uitwendige hoofdvorm van bouwwerken behouden dient te blijven. Daarmee wordt de plaatsing van de bebouwing en de maatvoering van het karakteristieke gebouw beschermd, maar de realisatie van nieuwe bouwwerken in de nabijheid van het karakteristieke pand niet aan extra eisen verbonden. De effecten op historisch bouwkundige elementen worden daarom als licht negatief (o/-) worden beschouwd.

Laagveenontginningen

De laagveenontginningen hebben twee gezichten. Deels een weids en open landschap en deels een kleinschalig landschap met ontginningslinten en houtranden. Binnen het weidse landschap komen nagenoeg geen agrarische erven voor. Bijna alle bedrijven liggen in de oude ontginningslinten.

Uitbreiding van erven kan de kleinschaligheid van de linten onder druk zetten. Vooral de relatie tussen de erven, de opstreckende percelering en de houtranden kan daarmee vervagen. Maar ook in dit landschap geldt dat voor veel erven de uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn in het bestemmingsplan tot een maximum van 1,5 ha. Voor de erven die binnen de bestemming Agrarisch liggen is een verdergaande groei van het erf tot 2 ha wel mogelijk middels een afwijkingsbevoegdheid, en binnen de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' tot 2,5 ha. Hieraan is de verplichting van een **landschappelijk inpassingsplan** gekoppeld, dat het mogelijk maakt om waardevolle landschappelijke structuren zoals de houtranden te behouden of te herstellen. Daarmee kan dit gebied aan landschappelijke kwaliteit winnen.

Het effect op de landschapsstructuren en ruimtelijk-visuele kenmerken wordt dan ook als licht negatief (o/-) beoordeeld.

De smalle houtranden en heggen vormen samen met de ontginningslinten waardevolle historisch geografische patronen. Hoewel er nadere eisen kunnen worden gesteld aan de plaatsing van nieuwe bebouwing en geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan cultuurhistorische waarden, bestaat de mogelijkheid dat de vergroting van agrarische erven ten koste gaat van deze waardevolle patronen. Het effect wordt als negatief (-) gezien.

Karakteristieke bebouwing is als zodanig op de bestemmingsplankaart aangegeven. Op deze erven is uitbreiding van agrarische bebouwing mogelijk onder de voorwaarde dat de landschappelijke, cultuurhistorische en situatieve waarde van de bebouwing zoveel mogelijk in stand wordt gehouden. Gezien de maat en de schaal van de erven en de aanwezige bebouwing, wordt verwacht dat uitbreiding van het erf geen negatieve invloed zal hebben op historisch bouwkundige elementen (neutraal (o)).

Veenrandontginningen

De structuur lijkt veel op die van het wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen. Veenrandontginningen worden gekenmerkt door een ontginningsas die de zandrug volgt. Deze opzet uit zich in een kleinschalig en onregelmatig verkavelingspatroon. De bebouwing en de beplanting is in hoofdzaak gekoppeld aan de ontginningsas. In het achterliggende open landschap komen nagenoeg geen agrarische erven voor. Uitbreiding van erven kan de kleinschaligheid van de linten onder druk zetten. Vooral de relatie tussen de erven, de opstreckende percelering en de houtranden kan daarmee vervagen. Maar ook in dit landschap geldt dat voor veel erven de uitbreidingsmogelijkheden beperkt zijn in het bestemmingsplan tot een maximum van 1,5 ha. Voor de erven die binnen de bestemming Agrarisch liggen is een verdergaande groei van het erf tot 2 ha, en binnen de aanduiding 'wro-zone - afwijkingsgebied 1' tot 2,5 ha, wel mogelijk middels een afwijkingsbevoegdheid. Hieraan is de

verplichting van een landschappelijk inrichtingsplan gekoppeld, dat het mogelijk maakt om waardevolle landschappelijke structuren zoals de houtranden te behouden of te herstellen. Daarmee kan dit gebied aan landschappelijke kwaliteit winnen.

Het effect op de landschapsstructuren en ruimtelijk-visuele kenmerken wordt dan ook als licht negatief (o/-) beoordeeld.

Karakteristieke bebouwing is als zodanig op de bestemmingsplankaart aangeduid. Op deze erven is uitbreiding van agrarische bebouwing mogelijk onder de voorwaarde dat de landschappelijke, cultuurhistorische en situatieve waarde van de bebouwing zoveel mogelijk in stand wordt gehouden. Gezien de maat en de schaal van de erven en de aanwezige bebouwing, wordt verwacht dat uitbreiding van het erf geen negatieve invloed zal hebben op historisch bouwkundige elementen (neutraal (o)).

Intensivering en Schaalvergroting (Het Voornemen)			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	Veenrandontginningen
Landschap			
Landschapsstructuren	-	o/-	o/-
Ruimtelijk-visuele kenmerken	-	o/-	o/-
Aardkundige waarden	o	o	o
Cultuurhistorie			
Historisch geografische patronen	o	-	-
Historisch bouwkundige elementen	o/-	o	o
Archeologische waarden	o	o	o

Alternatief: bouwmogelijkheden bij recht

Het alternatief bij recht houdt de bouwmogelijkheden in de agrarische sector beperkt. Een aantal bedrijven zal hierdoor niet verder groeien. Grotere stallen, nieuwe mestilo's en andere bouwwerken zullen daardoor niet gerealiseerd kunnen worden, wat de impact op het landschap in eerste instantie ten goede komt. Maar juist de extra mogelijkheden bij flexibiliteitsbepaling binnen de bestemming 'agrarisch' bieden kansen om het landschap te versterken door het verplichte landschappelijk inrichtingsplan. Dit landschappelijk inrichtingsplan is juist een middel om de karakteristieken van het landschap te vergroten en bij de ontwikkelingen in de agrarische sector te sturen op kwaliteit. Daarom wordt dit alternatief ten aanzien van de ruimtelijk-visuele kenmerken als negatief beoordeeld voor het landschap van de laagveenontginningen. Het effect wordt daar hetzelfde beschouwd als bij het voornemen (negatief (-)).

Omdat de ontwikkelingsmogelijkheden zo beperkt blijven en de flexibiliteitsbepaling de mogelijkheid biedt om te sturen op kwaliteit, zijn de effecten op alle andere onderdelen neutraal.

Uitbreiding agrarische sector (alternatief bouwmogelijkheden bij recht)			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	Randveenontgin- ningen
Landschap			
Landschapsstructuren	0	0	0
Ruimtelijk-visuele kenmerken	-	-	-
Aardkundige waarden	0	0	0
Cultuurhistorie			
Historisch geografi- sche patronen	0	0	0
Historisch bouwkundi- ge elementen	0	0	0
Archeologische waar- den	0	0	0

6.4.2

Kassen

Ten opzichte van de gewone uitbreiding van agrarische erven met bijbehorende bebouwing hebben kassen door hun verschijningsvorm en lichtuitstraling een belangrijke ruimtelijk-visuele impact. Dit onderdeel wordt daarom hier apart uitgelicht.

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat binnen het agrarisch bouwvlak bij afwijking en binnen de bestemming 'Agrarisch' ook tot op zekere hoogte bij recht, kassen kunnen worden opgericht als teeltondersteunende voorziening.

Teeltondersteunende voorzieningen (kassen)

Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2)	Regeling
Agrarisch met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 1'	Grootschalige landbouw	Binnen het bouwvlak bij recht 500 m ² , via afwijking 1.000 m ² . Buiten het bouwvlak geen mogelijkheden.
Agrarisch	Landbouw	Idem
Agrarisch 1, met aanduiding 'Wro zone - afwijkingsgebied 2'	Multifunctioneel	Binnen het bouwvlak via afwijking, maximaal 500 m ² . Buiten het bouwvlak geen mogelijkheden.
Bestemming op de verbeelding	Type gebied (zie afbeelding 2.2)	Regeling
Agrarisch 1	Natuur	Uitsluitend de bestaande oppervlakte. Geen mogelijkheden voor uitbreiding.

Aan de plaatsing en inpassing van kassen zijn geen voorwaarden verbonden anders dan dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de landschappelijke waarden. Ten opzichte van de huidige situatie kan dit effect, ongeacht het landschapstype als negatief (-) worden beschouwd. In het nationale park het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa en in de Natura 2000-gebieden wordt door de provincie in de Omgevingsvisie ingezet op het behouden van duisternis. Hier betekent de realisatie van kassen een be-

langrijke verstoring van de nachtelijke duisternis. Het effect in het esdorpen-landschap wordt daarom als zeer negatief (--) geduid.

Kassen			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	randveen ontgin- ningen
Landschap			
Landschapsstructuren	0	0	0
Ruimtelijk-visuele kenmerken	--	-	-
Aardkundige waarden	0	0	0
Cultuurhistorie			
Historisch geografische patronen	0	0	0
Historisch bouwkundige elementen	0	0	0
Archeologische waarden	0	0	0

6.4.3

Zonne-energie

Als algemene afwijkingsbevoegdheid is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte voor het gebruik van gronden ten behoeve van het opwekken van zonne-energie mogelijk. Het maximale grondoppervlak bedraagt 2.000 m². Dit is niet mogelijk als sprake is van de bestemmingen Waarde - Beekdal, Waarde - Es, Waarde - Flank of Waarde - Openheid.

Ondanks deze inperking is plaatsing van de panelen in de overige gebieden wel mogelijk. Gezien de hoogte van 2,5 m, en de mogelijkheid dit buiten het bouwvlak te realiseren, heeft dit duidelijke impact op het agrarische landschap, ondanks de beperkte oppervlakte en de spreiding van de agrarische bedrijven.

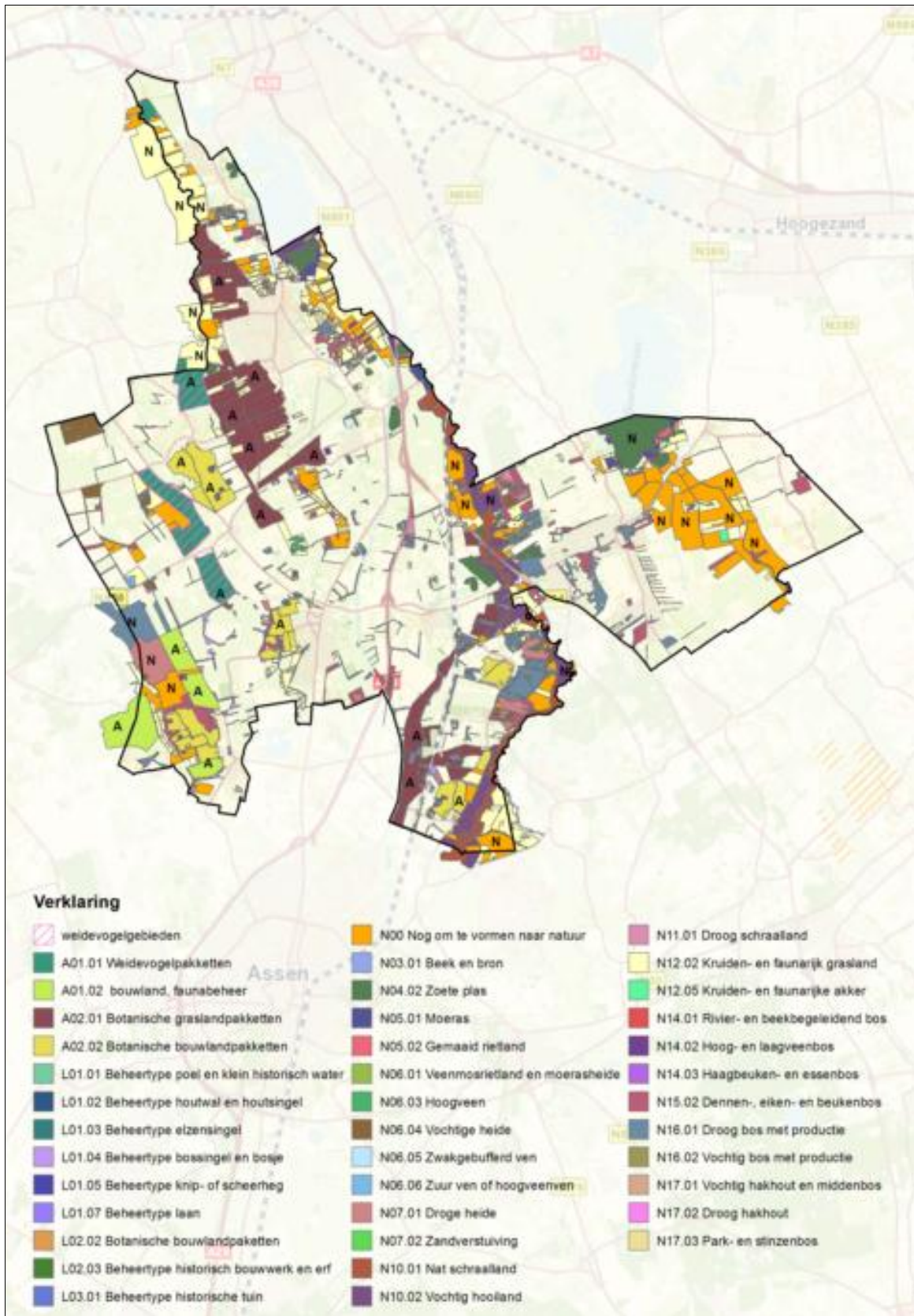
Ten opzichte van de huidige situatie kan dit effect, ongeacht het landschapstype als negatief (-) worden beschouwd.

Kassen			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	randveen ontgin- ningen
Landschap			
Landschapsstructuren	-	-	-
Ruimtelijk-visuele kenmerken	-	-	-
Aardkundige waarden	0	0	0
Cultuurhistorie			
Historisch geografische patronen	0	0	0
Historisch bouwkundige elementen	0	0	0
Archeologische waarden	0	0	0

6.4.4

Realisatie EHS

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om een aantal cultuurgronden om te vormen tot nieuwe natuurgebieden, voornamelijk langs binnen de bestemming Waarde - Beekdal. De gebieden zijn weergegeven in afbeelding 6.4 (oranje gebieden: nog om te vormen naar natuur).

Afbeelding 6.4. Natuurdoeltypen EHS (Natuurbeheerplan Drenthe, 2012)

De maatregelen zijn vooral gericht op het herstellen van passende vegetaties in natte en vochtige gebieden in de lage delen van de beekdalen. Omdat de gebieden al aangewezen zijn is in de beoordeling geen onderscheid gemaakt tussen landschapstypen.

Het omvormen van cultuurgrond, (gemaaid) grasland, naar natuur geeft gebieden een andere verschijningsvorm.

Bij de realisatie van deze nieuwe natuur zijn de gewenste streefbeelden en natuurdoeltypen leidend. Cultuurhistorische en landschappelijke waarden zijn daaraan ondergeschikt. Desondanks kunnen gewenste natuurlijke ontwikkelingen ook een landschappelijke meerwaarde vormen. De voorgestelde maatregelen zullen door de ontwikkeling van rietachtige vegetaties het beekdal als lijn in het landschap opnieuw herkenbaar maken. De ruimtelijk-visuele kenmerken worden daarom neutraal (o) beoordeeld.

Het is echter nog onduidelijk op welke wijze de provinciale EHS gerealiseerd zal worden en in hoeverre de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden daarin sturend zullen zijn. Maar omdat de gemeentelijke en provinciale ambities ook het behoud en herstel van landschappelijke en natuurlijke waarden uitdragen, is de verwachting dat bestaande structuren en patronen gehandhaafd blijven.

Binnen de als EHS aangewezen gebieden komt geen bebouwing voor. Effecten op historisch bouwkundige elementen kunnen dan ook worden uitgesloten.

De omvorming van cultuurgrond naar natuurgrond heeft geen directe impact op aanwezige aardkundige waarden. Het effect kan dan ook als neutraal (o) worden beschouwd.

Het ontwikkelen van natte vegetaties kan gepaard gaan met het afgraven van gronden of het verhogen van de grondwaterspiegel. Dat kan gevolgen hebben voor archeologische waarden ter plekke. Echter, daar waar de archeologische waarden hoog zijn is een dubbelbestemming archeologie opgenomen die zich richt op het beschermen en veilig stellen van deze waarden. De effecten ten aanzien van de ontwikkeling van de EHS worden als neutraal (o) gezien.

Realisatie EHS	
Landschap	
Landschapsstructuren	o
Ruimtelijk-visuele kenmerken	o
Aardkundige waarden	o
Cultuurhistorie	
Historisch geografische patronen	o
Historisch bouwkundige elementen	o
Archeologische waarden	o

6.4.5

Houtteelt

Bij houtteelt wordt de mogelijkheid geboden voor de meerjarige teelt van hoogopgaande gewassen. Het bestemmingsplan maakt deze teelt van opgaande gewassen mogelijk binnen beide agrarische bestemmingen middels een omgevingsvergunning. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de teelt onderdeel uit-

maakt van een volwaardig agrarisch bedrijf. Houtteelt heeft vooral impact op de ruimtelijk-visuele kenmerken van het landschap en de historisch geografische patronen. De teelt is dan ook op deze aspecten beoordeeld.

Daarnaast kan de teelt van (diepwortelende) bomen vernielingen opleveren van het archeologisch bodemarchief. In het bestemmingsplan is echter als voorwaarde opgenomen voor alle bodemingrepen dieper dan 0,3 m dat daar waar de dubbelbestemmingen voor archeologie van toepassing zijn, eerst een archeologisch advies verstrekt moet worden. Het effect op archeologische waarden wordt dan ook als neutraal (o) beschouwd.

De wisselende teelt van gewassen is van alle jaren. In die zin past de mogelijkheid van houtteelt binnen de ontwikkelingen die het landelijk gebied van Tynaarlo heeft doorgemaakt. Maar daar zijn enkele kanttekeningen bij te geven.

Esdorpenlandschap

De essen zijn van oudsher open akkerbouwgronden. Hun bolle ligging markeert de escomplexen in het landschap. De relevante essen zijn bestemd als Waarde - Es. Voor de teelt van hoogopgaande gewassen en het aanbrengen van diepwortelende beplantingen is een omgevingsvergunning benodigd, die zal worden getoetst aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van essen. Het is voor de hand liggend dat houtteelt op essen niet aan deze voorwaarde zal voldoen.

De beekdalen worden gekenmerkt door hun houtsingels aan de randen en een weids, open middengebied. Van oudsher zijn het wei- en hooilanden, nu vaak ook natuur. Het gebruik van gronden binnen beekdalen voor de hoogopgaande teelt van gewassen is landschappelijk en cultuurhistorisch ongewenst. Het bestemmingsplan geeft aan dat het aanbrengen van opgaande beplantingen in beekdalen (Waarde - Beekdal) alleen middels een omgevingsvergunning is toegestaan en dat daarbij de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het beekdal niet worden aangetast. Behalve dat de bodem weinig geschikt is voor houtteelt, zal ook het voorbehoud in het bestemmingsplan voorkomen dat houtteelt in beekdalen mogelijk wordt gemaakt.

De effecten van houtteelt worden in het esdorpenlandschap dan ook als neutraal beschouwd (o).

Laagveenontginningen

De laagveenontginningen worden deels gekenmerkt door hun openheid. Een deel van de laagveenontginningen wordt gekenmerkt door een kleinschalige percelering van weilanden die worden begrensd door heggen en smalle houtranden op de perceelgrenzen. Dit gebied valt geheel binnen de dubbelbestemming Waarde - Beekdal. Ook hiervoor geldt dat het aanbrengen van opgaande beplantingen in beekdalen (Waarde - Beekdal) alleen middels een omgevingsvergunning is toegestaan en dat daarbij de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het beekdal niet worden aangetast. In hoeverre daadwerkelijk houtteelt plaats zal kunnen vinden is dan ook maar de vraag. De inschatting is dat het zelden zal zijn en bovendien op plaatsen

waar deze waarden minder sterk aanwezig zijn. Het effect van houtteelt wordt hier dan ook als neutraal (o) beoordeeld.

Veenrandontginningen

De veenrandontginningen kennen op een aantal plaatsen een grootschalige openheid. De teelt van hoogopgaande gewassen zal dat weidse beeld verstoren. Ook voor dit gebied is, net als binnen de laagveenontginningen, een omgevingsvergunning noodzakelijk. Over het grootste deel van de open percelen liggen de dubbelbestemmingen Waarde - Beekdal en/of Waarde - Openheid. Binnen de voorwaarden voor de omgevingsvergunning is het voorbehoud gemaakt dat er geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Ook binnen de bestemming Waarde - Openheid staat het behoud van de openheid centraal. De verwachting is dan ook dat houtteelt zeker niet op alle plaatsen toegestaan zal worden. Het effect van houtteelt wordt daarom als neutraal (o) beoordeeld. Op de historische geografische ontginningsassen en ten oosten van Zuidlaarderveen liggen de beide dubbelbestemmingen niet. Hier zal kleinschalig houtteelt mogelijk zijn. De inschatting is dat het in praktijk zelden zal zijn en bovendien op plaatsen waar deze waarden minder sterk aanwezig zijn. Hierdoor zal houtteelt een beperkt negatief effect hebben (o/-).

Houtteelt			
	Esdorpen landschap	Laagveen ontginningen	veenrandontgin- ningen
Landschap			
Landschapsstructuren	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ruimtelijk-visuele kenmerken	o	o	o/-
Aardkundige waarden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Cultuurhistorie			
Historisch geografi- sche patronen	o	o	o/-
Historisch bouwkundi- ge elementen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Archeologische waar- den	o	o	o

6.5

Mitigerende maatregelen en aanbevelingen

Enkele aanbevelingen kunnen worden gedaan om een betere borging van landschappelijke en cultuurhistorische waarden mogelijk te maken en negatieve effecten te voorkomen.

Daarbij kan worden gedacht aan:

- het verplicht stellen van een landschappelijk inrichtingsplan bij alle afwijkingen van de bouwregels om zo een kwaliteitswinst voor het landschap te behalen;
- het geven van duidelijke voorwaarden waaraan een erfinrichtingsplan moet voldoen;
- de bouw van agrarische bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak te beperken tot locaties minimaal 15 m achter de voorgevelrooilijn van het hoofdgebouw, om zo het van oudsher aanwezige onderscheid tussen voorerf en achtererf te onderstrepen; met een afwijking kan alsnog een andere locatie mogelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld vanwege het bedrijfseconomisch belang en voorzien van een landschappelijk inrichtingsplan.

Samenvattende tabel (zonder onderscheid deelgebieden)

	Uitbreiding agrarische sector (voornemen)	RA	Kassen	Realisa- tie EHS	Zonne- panelen	Hout- teelt
	Landschap					
Landschapsstructuren	o/-	o	o	o	-	n.v.t.
Ruimtelijk-visuele kenmerken	o/-	-	-	o	-	o/-
Aardkundige waarden	o	o	o	o	o	n.v.t.
	Cultuurhistorie					
Historisch geografische patronen	o/-	o	o	o	o	o/-
Historisch bouwkundige elementen	o	o	o	o	o	n.v.t.
Archeologische waar- den	o	o	o	o	o	o

7.1

Beleid en beoordelingskader

7.1.1

Europees beleid en vertaling in Nationale wetgeving

Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt. Volgens de Flora- en faunawet is het verboden beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Soortenbescherming

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Beschermingsregimes

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen.

- Algemene soorten ('soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten ('soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 afwijking worden aangevraagd.

- Strikt of streng beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn ('soorten in tabel 3'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden afwijking worden verleend. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig moeten worden gemitigeerd en gecompenseerd dat er geen effecten zijn te verwachten op de goede instandhouding van de soort, op de locatie van de ingreep.

Bijlage IV-soorten

De soorten die in het kader van de Europese Habitatrichtlijn zijn geplaatst op bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) zijn als gevolg hiervan in Nederland in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen als streng beschermde soort. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzagen echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Dat aspect moest daarom zolang de Flora- en faunawet niet was aangepast, expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan. De gemeenteraad die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen, moest hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging opnemen (ABRS, 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS, 23 augustus 2006 200600506/1) worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.

Habitat

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort zijn echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van EL & I ook overwogen bij de besluitvorming over afwijkingverlening.

Natuurbeschermingswet 1998

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. Effecten van het plan op Natura 2000-gebieden worden beschreven in hoofdstuk 11.

7.1.2

Rijksbeleid

Het rijksbeleid dat voor natuur van belang is blijkt uit de volgende nota's en andere beleidsstukken. De Nota ruimte is vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt verschillende bestaande beleidsnota's waaronder de nota Ruimte, Structuurvisie Randstad 2040, de nota Mobiliteit en de Mobiliteitsaanpak, agenda Landschap en agenda Vitaal Platteland. In deze structuurvisie schetst het Rijk de ambities tot 2040 en doelen, belangen en opgaven tot 2028. De structuurvisie beoogt een integrale aanpak van infrastructuur en ruimte en biedt een nieuw integraal kader voor het ruimtelijk- en het mobiliteitsbeleid op rijksniveau en gaat als kapstok dienen voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

De (begrensde) gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur maken onderdeel uit van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Hier geldt een 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Voor het overige is het rijksbeleid gericht op het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de basiskwaliteit. De eerste verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincie.

7.1.3

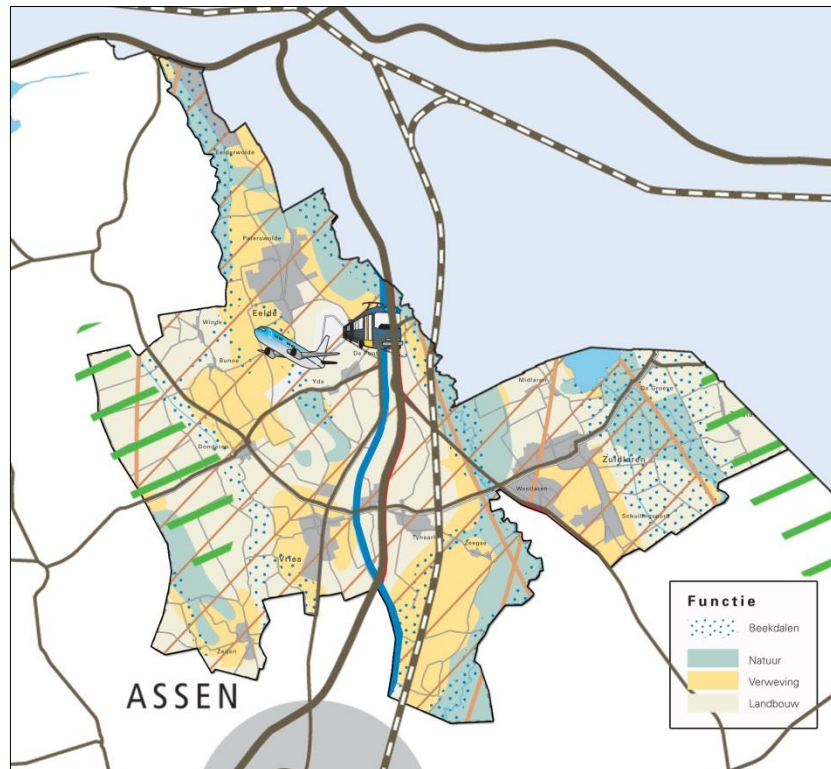
Provinciaal beleid

Algemeen

Het provinciale natuurbeleid (vastgelegd in de Omgevingsvisie Drenthe en diverse uitwerkingen) is gericht op een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke levensgemeenschappen. Dit beleid hangt samen met de algemene omgevingskwaliteit. Belangrijke elementen daarin zijn onder andere het in stand houden van de biodiversiteit en het realiseren of handhaven van een passende milieukwaliteit.

Uitvloeisel van dit algemene beleid is ook het handhaven van bestaande natuur- en bosgebieden.

Het algemene beleid spitst zich toe op de realisatie van een plus aan natuurkwaliteit in de Ecologische Hoofdstructuur. Deels borduurt dit voort op het algemene natuurbeleid, deels wordt in de Ecologische Hoofdstructuur de samenhang met het milieu- en waterbeleid aangescherpt. Het treffen van beschermende maatregelen heeft in het agrarische gebied in zijn algemeenheid een lagere prioriteit dan binnen de Ecologische Hoofdstructuur, tenzij sprake is van zeer specifieke natuurwaarden.

Afbeelding 7.1. Provinciale Omgevingsvisie Drenthe

Binnen gebieden met de functie natuur, staat de ontwikkeling van de hoofd-functie natuur voorop. Daarbij gaat het om het behouden, herstellen en ontwikkelen van natuurwaarden. Andere ontwikkelingen zijn aanvaardbaar zolang deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van de natuurontwikkeling. De waterhuishouding wordt afgestemd op de natuur- en bosdoelstellingen en sluit zo dicht mogelijk aan bij een 'natuurlijke' waterhuishouding.

Ecologische Hoofdstructuur

De belangrijkste natuurgebieden, waaronder alle Natura 2000-gebieden en de tussenliggende verbindingen samen vormen de basis van de Ecologische Hoofdstructuur in Drenthe (Afbeelding 7.2). De langetermijnstrategie voor het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur richt zich op het meer robuust maken ervan. Bij het robuust maken van de Ecologische Hoofdstructuur richt de provincie zich op drie aspecten:

- Het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en het laten vervallen van de EHS-status voor kleinere, verspreid liggende gebieden.
- Het versterken van de verbindingen in het netwerk, in combinatie met het verminderen van het aantal verbindingen.
- Bij het verbinden van gebieden zoveel mogelijk gebruikmaken van de beekdalen.

Tot 2013 wordt ingezet op verwerving en inrichting in die delen van de EHS-gebieden en ecologische verbindingen die kansrijk zijn om te kunnen worden afgerond vóór de afsluiting van de eerste ILG-periode in 2013. Na 2013 wordt

ingezet op robuuste natuurontwikkeling. Prioriteit wordt gegeven aan de realisering van robuuste verbindingen tussen Natura 2000-gebieden én gebieden met een gecombineerde water/natuuropgave (beekdalen, waterberging). Voor vestiging van bedrijven in of op de rand van EHS-gebieden geldt het compensatiebeginsel, waarbij een compensatiefonds een ondersteunende functie kan vervullen.

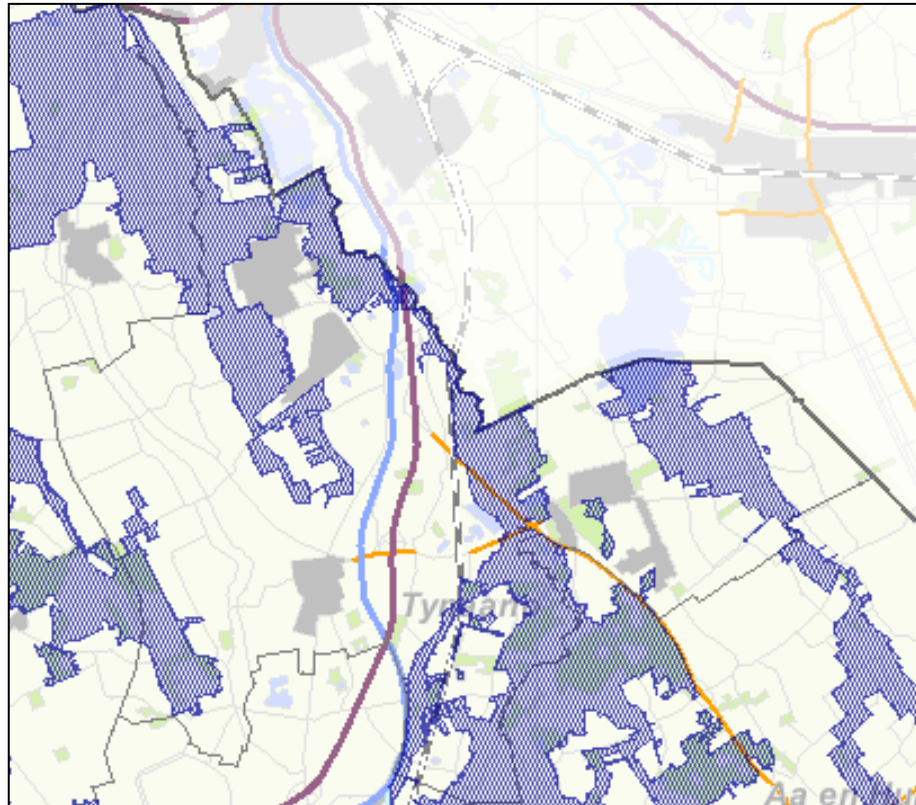
Grotere, aaneengesloten natuurgebieden

Met het continueren van het ingezette EHS-beleid, worden grotere, aaneengesloten natuurgebieden gerealiseerd. Om ook overblijvende enclaves op te kunnen vullen en om tot een goede afronding te komen, is extra inzet nodig. Het provinciaal Meerjarenprogramma en het bosclusteringsbeleid zijn gericht op het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en verbindingsozones. Het bestaande bosclusteringsbeleid heeft tot doel om, op basis van particulier initiatief, de aanleg van jaarlijks gemiddeld 150 ha nieuw bos te subsidiëren tot 2014. Daarbij moet minimaal worden voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

- de bosuitbreiding grenst aan een bestaand bos dat groter is dan 50 ha of grenst aan een kleinere waardevolle bosgemeenschap;
- de bosuitbreiding grenst aan een natuurgebied dat groter is dan 50 ha en versterkt de ontwikkeling van de natuurwaarden;
- de bosuitbreiding grenst aan een bestaand of toekomstig recreatiegebied dat groter is dan 10 ha;
- de bosuitbreiding grenst aan een woonkern (vastgestelde bebouwde kom) en het bos kan een recreatieve functie krijgen, waarbij bestaande cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden niet worden aangetast;
- de bosuitbreiding die de realisatie van de robuuste Ecologische Hoofdstructuur ondersteunt, heeft prioriteit in de stimuleringsregeling.

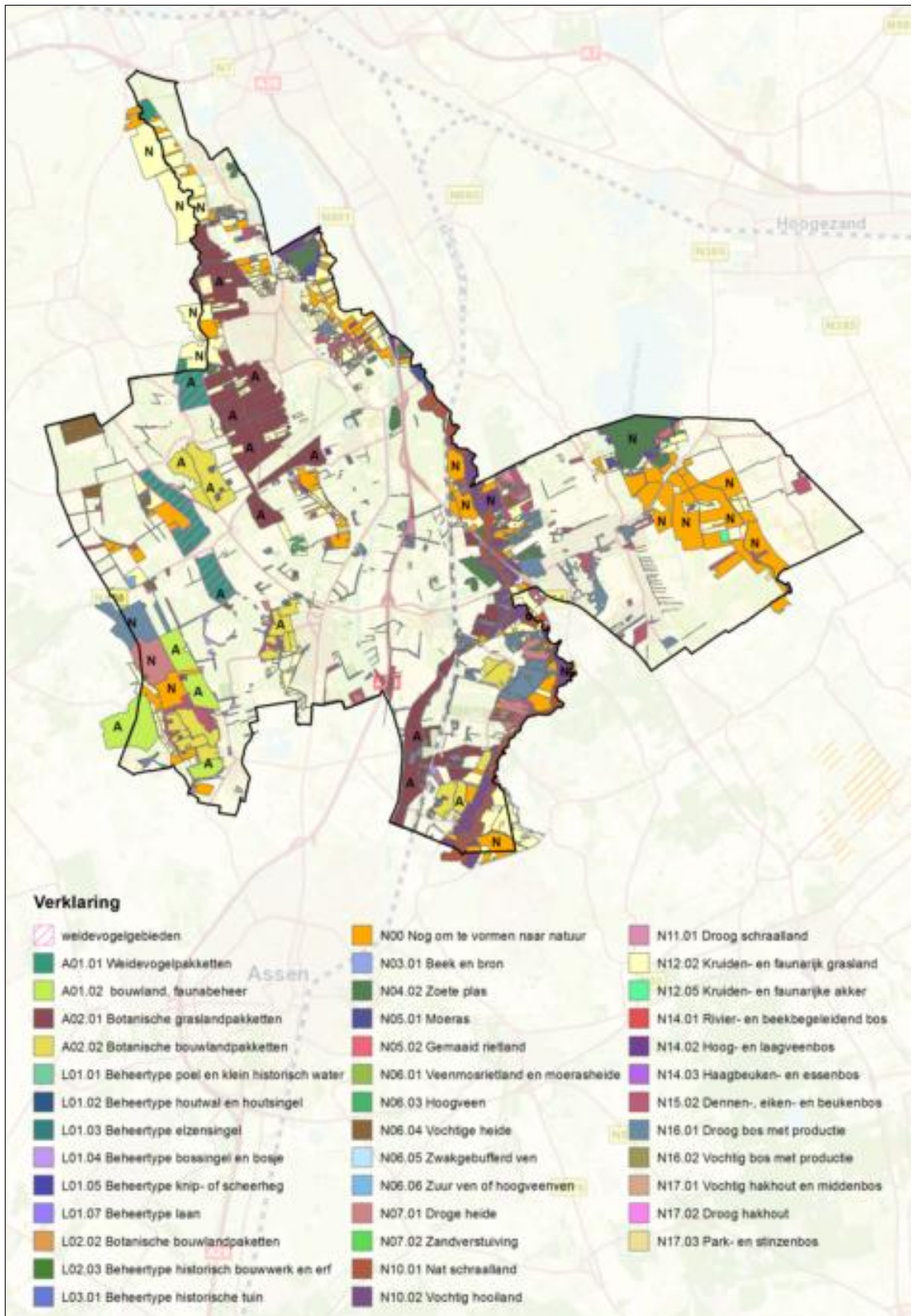
In de Natura 2000-gebieden wordt voorrang gegeven aan:

- het bereiken van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000;
- het verminderen van de belasting door licht, geluid en gemotoriseerd verkeer;
- het herstel van de hydrologische situatie gericht op de instandhoudingsdoelen.

Afbeelding 7.2. Ecologische Hoofdstructuur Tynaarlo, Actualisatie 2012 (gearceerde delen zijn EHS)

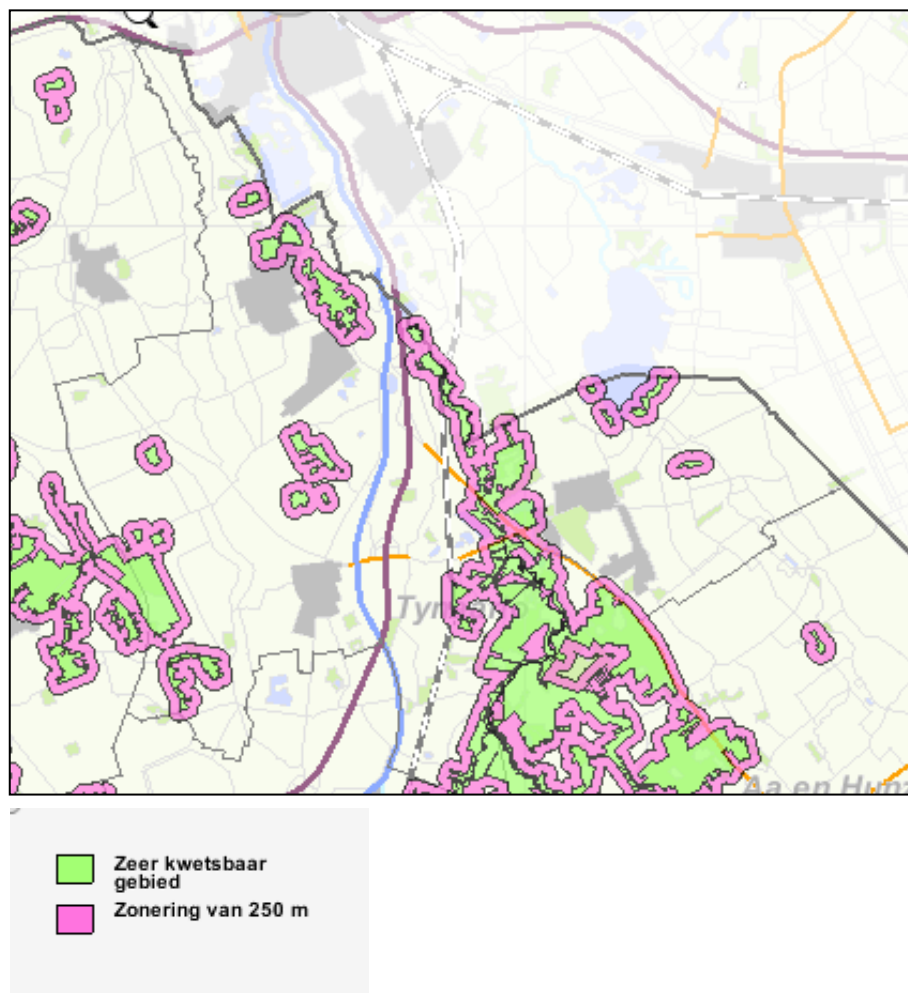
Het gebiedsgerichte natuurbeleid is vastgelegd in het Natuurbeheerplan Drenthe (versie 2012, afbeelding 7.3). Per 1 januari 2010 is het nieuwe subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in werking getreden als opvolging voor het Programma Beheer. In dit plan staat aangegeven waar en welke natuur aanwezig is of kan worden ontwikkeld, hoe deze natuur kan worden beheerd en welke mogelijkheden er worden geboden voor landschapsonderhoud. Uit afbeelding 7.3 wordt duidelijk dat ten zuiden en zuidwesten van het Zuidlaardermeer nog grote delen van de EHS moeten worden verworven en ingericht (buiten plangebied). Ook ten westen van de Drentsche Aa, ter hoogte van Yde moeten nog delen worden ingericht en/of verworven, alsmede bij Zeyen en ten zuiden van het Noordsche Veld. Het Natuurbeheerplan Drenthe verving het Integraal Gebiedsplan Natuur en Landschapsdoelen Drenthe en de eerste versie hiervan is op 6 juli 2010 door de Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe vastgesteld.

Afbeelding 7.3. Natuurdoeltypen EHS (Natuurbeheerplan Drenthe, 2012)

Wav-gebieden

Sommige delen van de EHS zijn aangewezen als verzuringsgevoelig gebied in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij (zie afbeelding 7.4). Binnen een zone van 250 m mag er geen uitbreiding van intensieve veehouderij plaatsvinden.

Afbeelding 7.4. Ligging Wav gebieden in Tynaarlo (bron: provincie Drenthe, 2012)

7.1.4

Beoordelingskader

Bij de effectbeoordeling zal met name gekeken worden welke gevolgen het alternatief intensivering en schaalvergroting op de natuur heeft ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Daarbij zullen de effecten op de EHS, ecologische verbindingzones, overige natuurgebieden en natuurwaarden in het agrarisch gebied in beeld worden gebracht. Daarnaast zullen effecten in beeld worden gebracht op Flora- en faunawetsoorten.

Tabel 7.1 Beoordelingskader natuur

criterium	Methode
Effecten op natuurgebieden (EHS en Natura 2000, EVZ's, overige natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied)	Kwalitatief
Effecten op Flora en Fauna, met name gericht op beschermde soorten	Kwalitatief

7.2

Huidige situatie

Hoewel een groot deel van de gemeente Tynaarlo bestaat uit landbouwgebied, herbergt het plangebied een grote hoeveelheid aan ecologisch waardevolle gebieden. Met name de Natura 2000-gebieden zijn van groot ecologisch belang. Daarnaast komen zowel binnen als buiten de EHS enkele grotere en veel kleinere natuurgebieden voor, welke hoofdzakelijk zijn gelegen op de beekdalf-lanken. Binnen de EHS wordt onderscheid gemaakt in bestaande natuur, water, nieuwe natuur gerealiseerd, nieuwe natuur nog te realiseren en beheersgebied.

7.2.1

Natura 2000-gebieden

In en nabij het plangebied liggen twee Natura 2000-gebieden, te weten:

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente);
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente).

Aan de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen toegekend: Voor deze gebieden specifieke plantengemeenschappen en diersoorten. De effecten op de instandhoudingsdoelstellingen worden uitgebreid in beeld gebracht in hoofdstuk 11 Passende Beoordeling. De Natura 2000-gebieden maken ook deel van de Ecologische Hoofdstructuur. Tevens komen er planten en dieren voor die niet zijn opgenomen in de instandhoudingsdoelen, maar wel zijn beschermd op grond van de Flora- en faunawet. In dat kader worden de Natura 2000-gebieden ook kort in dit hoofdstuk beschreven.

Zuidlaardermeergebied

Het Zuidlaardermeergebied bestaat uit een natuurlijk, ondiep meer en een aangrenzend veenweidegebied dat aansluit op de Hondsrug. Het meer is omgeven door moerasgebieden die broedgelegenheid bieden aan moerasvogels als Roerdomp, Porseleinhoen en Rietzanger. De Roerdomp is een soort die in ons land na een sterke terugval weer enige positieve ontwikkeling laat zien. Ook gebieden waar slechts enkele paren voorkomen, zoals in het Zuidlaardermeergebied, zijn van betekenis voor een duurzame landelijke populatie.

De belangrijkste natuurwaarden van het meer zijn grotendeels geconcentreerd in de oevermoerassen, waarvan de meest uitgestrekte stukken te vinden zijn langs de oostzijde (Leinwijk), buiten het plangebied. Er broeden jaarlijks één tot vijf paar roerdompen in de rietlanden. In de polders ook binnen het plangebied ten zuiden van het Zuidlaardermeer komen soms porseleinhoenders voor. Ook Zomertaling en Watersnip broeden in deze polders en er foerageren vanouds in de winter veel kleine zwanen en kolganzen, rietganzen en smienten.

Met de in 2006 afgeronde herinrichting van de Drentse oeverlanden langs de zuidrand van het Zuidlaardermeer is het gebied dat onder directe invloed van het meer staat, aanmerkelijk vergroot. Er zijn extra lagunes aangelegd en de kade langs het meer is verder naar buiten geplaatst. De natuurontwikkeling in dit gebied is uitgevoerd als een onderdeel van een project waarbij ook kansen voor woningbouw en waterberging zijn benut. Met de tijd zal het gebied veranderen in een uitgestrekte riet- en moeraszone. De lagunes zullen hierbij een belangrijk gebied voor opgroeiende vissen en ander waterleven worden. Het rietmoeras zal veel extra ruimte gaan bieden aan allerlei bijzondere moerasvogels.

Het Drentsche Aa-gebied

Het Drentsche Aa-gebied in het midden en noorden van Drenthe is één van de laatste authentieke stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Zandverstuivingen, stuifzandheiden, kraaiheibegroeiingen en jeneverbesstruwelen behoren samen met oude eikenbossen tot de belangrijke habitattypen in de droge delen van het Drentsche Aa-gebied. Van de zandverstuivingen resteren nog slechts kleine oppervlakten in bijvoorbeeld de Zeegserduinen. Hier en in enkele andere terreinen zijn kleine oppervlakten droge heide met Struikheide (*Calluna vulgaris*), Buntgras (*Corynopherus canescens*) en diverse soorten korstmossen aanwezig, op enkele plekken samen met begroeiingen met Kraaiheide (*Empetrum nigrum*) en Jeneverbes (*Juniperus communis*). Ondanks de geringe omvang van de droge heiden komen plaatselijk Nachtzwaluw en Boomleeuwerik als broedvogel voor en zijn er in de wintermaanden soms klapeksters te vinden.

Peizer- en Eeldermeden

De Peizer- en Eeldermeden maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied maar hebben wel een ecologische relatie met het westelijk gelegen Natura 2000-gebied Leekstermeer. De Peizer- en Eeldermeden liggen voor een klein gedeelte in de gemeente Tynaarlo. Dit gebied bestaat uit waardevolle bloemrijke graslanden die gemiddeld genomen iets droger zijn dan het Leekstermeergebied. Deze polders hebben een belangrijke functie als gebied voor ganzen en weidevogels. Kritische soorten als tureluur, grutto en kwartel komen hier als broedvogel voor.

7.2.2

Laagveengebieden rond het Paterswoldse meer

Het Friesche Veen en het Elsburger Onland zijn laagveengebieden in het stroomdal van de Drentsche Aa die voornamelijk uit moerasbos (elzenbroekbos), rietlanden en water bestaan. De meren zijn ontstaan door veenaafgraving in de eerste helft van de negentiende eeuw, door Friese veenstekers. Op de legakkers werd het opgebaggerde veen gedroogd. De meeste hiervan zijn door golfafslag verdwenen, maar de langgerekte eilandjes zijn nog zichtbare restanten. In de rietkragen, vindt men kleine karekiet, rietzanger en rietgors. In het Friesche veen broedt een kolonie aalscholvers en zijn fuut, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, smient, kuifeend, wintertaling en nijlgans veel geziene gasten. Regelmatig wordt de laatste jaren de zeearend waargenomen.

Friesche Veen

Het Elsburger Onland is een belangrijke natuurverbinding tussen de Peizermarden en het Paterswoldse Meer en Het Friesche Veen. Het Elsburger Onland bestaat uit weilanden en een moerasbos, en grenst aan een oude veenaafgraving. Het gebied is bijzonder vogelrijk. Buizerd, wielewaal, kleine karekiet, bosrietzanger en zelfs roerdomp komen voor.

7.2.3

Landgoederen Eelde-Paterswolde

Op de zandrug rond Eelde en Paterswolde komt een aantal landgoederen voor zoals Vosbergen, Vennebroek en De Braak. Landgoed Vosbergen is de grootste en is aangelegd in de Engelse landschapsstijl. Het biedt huisvesting aan stin-

senflora en aan vogels zoals de boomklever, wielewaal, grote en kleine bonte specht, buizerd, boomvalk ooievaar en weidevogels. Ook reeën en hazen komen er veel voor. De landgoederen hebben een rijke historie en bevatten wegen de gevarieerde aanleg met veel open plekken, vijvers en een groot assortiment aan boomsoorten, een hoge rijkdom aan planten en dieren. Op de landgoederen Vosbergen en De Braak zijn vleermuiskelders aangelegd waar enkele tientallen vleermuizen overwinteren. Naast de grootoorvleermuis zitten hier ook de baardvleermuis en incidenteel een franjestaart.

Grootoorvleermuis

Landgoed De Braak bestaat uit een monumentaal parkbos met vijvers en weilanden. Het parkbos is door tuinarchitect Roodbaard in de negentiende eeuw in de Landschapsstijl ontworpen. Kenmerken van deze stijl zijn kronkelende laantjes, doorkijkjes en sierlijke vijvers. Landgoed de Braak herbergt een geïsoleerde populatie ringslangen. Tevens zijn broedkolonies aanwezig van blauwe reiger en roek.

Begin maart trekken duizenden padden uit het nabijgelegen Eelderdiep en het Kluivingsbos naar De Braak. In het parkbos bloeien in het voorjaar stinsenplanten als sneeuwkllokje, narcis, holwortel, longkruid en bosanemoon.

7.2.4

Oude en jonge veldontginningen

Door het gebruik van essen als bouwland komen in het gebied, vooral in bermen, de meer algemeen bekende akkeronkruiden voor, zoals akkerviooltje, hennepnetel, knopherik en gele ganzenbloem. De meeste bossen en houtwallen in dit gebied worden gerekend tot het eiken-berkenbos met soorten van het beuken-eikenbos in de onderlaag (hulst, wilde appel, trosvlier en hazelaar).

Tussen Vries en Peize komt een groot aantal heiderestanten voor, sommige met veentjes. Op de dichtgroeïende heiderestanten zijn boomsoorten van het eiken-berkenbos te vinden. Veel vennen in het gebied zijn geëutrofiëerd en hebben hun specifieke waterkwaliteit verloren. De verschillende verlandingsstadia maken deze vennen in vegetatiekundig opzicht interessant.

Door intensieve agrarische exploitatie is de vogelpopulatie op de bouwlanden sterk achteruitgegaan. Afhankelijk van de begroeiingen langs de essen en de omvang hiervan, broeden en foerageren er soorten als sperwer, buizerd, torenvalk en ransuil. De jonge veldontginningen zijn daarentegen matig vogel- en zoogdierenrijk. Op en rond de essen komen zoogdieren voor als bunzing, egel, mol en ree. De in het gebied gelegen heide-veenrestanten zoals het Bunnerveen en Noordsche veld zijn vooral van betekenis voor reptielen (adder, hazelworm en levendbarende hagedis). Ook komt de zeldzame heikikker in deze gebieden voor. In de kleinere heiderestanten zoals het Stuifgat en Bongeveen leven van bovengenoemde soorten alleen nog levendbarende hagedis en heikikker. Wel komen hier nog veel soorten dagvlinders, libellen en andere insecten voor.

De vele houtwallen, singels en esrandbosjes vervullen in het gebied een functie als broed- en foerageergebied voor veel verschillende soorten vogels. Het kleinschalige cultuurlandschap zorgt ook voor veel verschillende zoogdieren. Met name in de bossen, houtwallen en wegbermen komen veel verschillende soorten muizen voor. Verder worden soorten aangetroffen als vos, bunzing, wezel, hermelijn en ree.

Noordsche veld

Het Noordscheveld ligt ten oosten van Norg en bestaat uit een complex van droge heide en gemengd bos. In het gebied komen onder meer havik en groene specht voor, ree en das als grotere zoogdieren en reptielen als hazelworm en adder.

Zeyerstrubben

Ten zuiden van het Noordsche veld liggen de Zeyerstrubben, zeer oude esrandbossen bestaande uit eik, berk en hulst met een zeer rijke ondergroei van onder meer dalkruid, salomonszegel en plaatselijk de zeer zeldzame Zweedse kornoelje, van deze laatst genoemde soort is dit in Noord-Nederland de enige groeiplaats.

Zweedse kornoelje

7.2.5

Beekdalen

De beekdalen zijn grotendeels aangewezen als Ecologische hoofdstructuur. Dit geldt echter niet voor de Grote Masloot en de Zeyerstroeten.

Houtwallen en bosjes

De beekdalen worden gekenmerkt door een grote variatie aan diersoorten en plaatselijk hoge botanische waarden. Dit wordt voornamelijk ontleend aan de droog-natgradiënten en het plaatselijk optreden van kwel. Ook de variatie, de hoeveelheid en vitaliteit in perceelranden spelen een rol. In het gebied zijn vooral op de hogere flanken, nog veel houtwallen aanwezig waarbij sprake is van een complete opbouw (boomlaag, hoge en lage struiklaag, kruidlaag en moslaag). Op de zandgronden bestaat de boomlaag uit een eiken-berkenbos (zomereik, zachte berk, wilde lijsterbes, sporkehout en grauwe wilg) met in de kruidlaag soorten als rankende helmbloem, bochtige smele, schapegras en struikhei. Wanneer de bodem rijker is of in de ondergrond keileem voorkomt, behoort de boomlaag tot het beuken-eikenbos. In de onderbegroeiingen komen dan soorten voor als klimop, gewone vlier, hazelaar, blauwe bosbes en gewone salomonszegel. Goed ontwikkelde bos-heide complexen, zijn te vinden in de Zeegserduinen bij Zeegse en de vijftig bunder bij Zuidlaren. Vijftig Bunder is een klein heidegebied omzoomd door bosjes op de flank van het beekdal van de Drentsche Aa. Hier staan dop- en struikheide en zeldzamere planten als onder meer gevlekte orchis, valkruid en klokjesgentiaan. De vijftig bunder valt

geheel en de Zeegserduinen valt gedeeltelijk onder het Natura 2000-gebied Drentsche Aa. De overige beekdalen zijn veel minder bosrijk.

De Vijftig Bunder ten noordwesten van Zuidlaren

Kwelstromen

Naast voeding uit het oppervlaktewater van beken en watergangen worden de beken gevoed door ondiepe lokale en diepere regionale kwelstromen. Lokale kwel vindt plaats vanuit de hoger gelegen beekdal-flanken en veldgronden langs de beek. De toestroom in de huidige situatie is doorgaans te gering en de kwaliteit van het kwelwater te weinig geschikt voor de gewenste natuurdoelen zoals dotterbloemhooilanden en blauwgraslanden.

Eelderdiep, Runslot, Hunze

Zoals gezegd, komen in de beekdalen slechts lokaal goed ontwikkelde beekdal-vegetaties voor. (Dit geldt niet voor de Drentsche Aa, maar dat is hierboven al besproken). Er komen enkele relictsoorten van schraalgraslanden voor in het gebied. Plaatselijk staan er zeldzame plantensoorten als vlozegge, tweehuzige zegge en paardehaarzegge. In de graslanden komen lokaal nog kritische weidevogels als tureluur en grutto als broedvogel voor. Kievit, scholekster en graspieper zijn in ruimere mate aanwezig.

In de meer opgaande beplantingen in dit beekdal broeden soorten als torenvalk, ransuil en spotvogel. Zoogdieren zijn ook goed vertegenwoordigd in de beekdalen. Verschillende soorten muizen bevinden zich in slootranden en houtwallen; marterachtigen gebruiken het beekdal als foerageergebied.

De Runslot ten noorden van Vries is deels in landschappelijk en cultuurhistorisch opzicht nog een gaaf meanderend beekdal. Het gebied wordt ook wel de

Hondstongen genoemd. De houtwallen in het gebied zijn bijzonder fraai van samenstelling. Tot de uitgebreide verzameling bomen en struiken waaruit de wallen bestaan, behoren onder meer: zoete kers, gelderse roos, eenstijlige meidoorn, sleedoorn, sporkehout en hulst. Veel van de wallen zijn dermate oud dat typische bosplanten als lelietje-van-dalen, gewone salomonszegel, dalkruid en hengel zich hier uitstekend thuisvoelen. Ook de minder algemene varensorten dubbelloof en eikvaren zijn in ruime mate aanwezig. In veel bomen zoeken klimop en kamperfoelie het hogerop. In het gebied en in deze omgeving komt regelmatig de steenuil voor.

De Runslot in het natuurgebied de Hondstongen

Perspectief

Bij en verbetering van de kweldruk in de ondergrond liggen op meer plaatsen in de beekdalen goede potenties voor de ontwikkeling van kwelgevoede vege-

taties. De streefbeelden van de beekdalgraslanden voor zover ze binnen de Ecologische hoofdstructuur zijn gelegen, zoals het Eelderdiep, de Runslot zijn op de lange termijn goed ontwikkelde halfnatuurlijke graslandvegetaties zoals dotterbloemhooilanden, kleine zeggevegetaties, veldrusvegetaties en plaatselijk mogelijk blauwgraslanden. Voor de kortere termijn wordt gestreefd naar kruiden- en faunarijk grasland zoals dat ook op de natuurbeheerplankaart is aangegeven. Overigens moeten veel van deze gebieden nog worden verworven en ingericht (zie afbeelding 7.3, natuurbeheerplankaart).

7.2.6

Flora- en faunawet

Flora

De meeste beschermde plantensoorten komen in de Natura 2000-gebieden en in de Ecologische Hoofdstructuur voor. In de beekdalen komen bijvoorbeeld brede orchis en vleeskleurige orchis voor. Hoewel buiten deze gebieden vooral niet beschermde of licht beschermde soorten voorkomen, kunnen incidenteel strenger beschermde soorten niet worden uitgesloten. In schrale wegbermen of andere schrale graslandvegetaties kunnen lokaal verschillende orchideeënsoorten staan. Botanisch waardevol grasland met mogelijk ook beschermde soorten, komt westelijk van de luchthaven Eelde veel voor.

Fauna

Wat betreft de fauna kunnen buiten de beschermde gebieden ook veel streng beschermde soorten aangetroffen worden. Licht beschermde amfibieën zoals bruine en groene kikker komen veelvuldig voor in sloten en vochtige graslanden buiten de EHS. In wat bredere sloten in of grenzend aan het beekdal van de Drentsche Aa kunnen bierpje en kleine modderkruiper voorkomen. De waterspitsmuis komt voor langs het Eelderdiep maar kan ook in sloten grenzend aan dit beekdal voorkomen.

De verspreid liggende kleine heideterreintjes en veentjes buiten de EHS zijn leefgebied voor levendbarende hagedis of heikikker.

Vochtige graslanden omzoomd door singels/hagen en/of kleine bosjes buiten de EHS kunnen het broed- en foerageergebied vormen voor diverse soorten broedvogels. De graslanden langs de Grote Maslout ter hoogte van Donderen zijn van belang voor weidevogels. In het akkergebied ten westen van Zeyen komt een waardevolle akkerfauna voor met soorten als gele kwikstaart, geelgors en patrijs.

In en in de omgeving van de beekdalen en grotere bossen in de oostelijke helft van de gemeente, zoals in de vijftig bunder en de Zeegser duinen komt de streng beschermde das voor. De omliggende agrarisch beheerde graslanden vormen een deel van zijn leefgebied. In kleine bosjes ten zuiden van Yde en ten zuiden van Vries is de boomarter waargenomen. De agrarische bebouwing in het buitengebied kan nestplaatsen bieden voor kerkuil (schaarse broedvogel) en huismus (algemene broedvogel). Voor beide soorten geldt dat de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn.

Tot slot kunnen in het buitengebied van Tynaarlo zowel binnen als buiten de EHS, streng beschermde vleermuizen worden verwacht. In Tynaarlo komen behoudens de in paragraaf 7.2.3 genoemde soorten in elk geval de volgende soorten voor: Rosse vleermuis, laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Laatvlieger en gewone dwergvleermuis hebben veelal agrarische bebouwing in het buitengebied als verblijfplaats. Rosse- en watervleermuis hebben kolonies in bomen.

7.3

Autonome ontwikkeling

NATUURGEBIEDEN

In de bestaande natuurgebieden, met name in de beekdalen en de vochtige heideterreinen wordt een beleid gevoerd om de bestaande waarden te versterken. Maatregelen zijn: verhoging van de grondwaterstanden, het waar mogelijk herstellen van kwelstromen, het vasthouden van gebiedseigen water en een verschalingsbeheer. Deze maatregelen leiden tot een verhoging van de natuurkwaliteit en behoud en herstel van een kwetsbare en streekeigen flora en fauna. In de bosgebieden wordt gestreefd naar het terugdringen van een verhoging van het assortiment.

WATERKWALITEIT

Ten gevolge van regulier beleid op nationaal niveau zal de waterkwaliteit naar verwachting langzaam verbeteren. Ook door de verscherpte mestwetgeving zullen de nutriënten in het oppervlaktewater naar verwachting afnemen. In welke mate is moeilijk te voorspellen. Deze ontwikkelingen zullen in nog onbekende mate positieve gevolgen voor de natuurwaarden hebben. Anderzijds is momenteel nog steeds een landelijk proces gaande van een netto afname van een aantal soorten planten en dieren onder meer ten gevolge van recente ontwikkelingen met betrekking tot verstedelijking, intensivering en schaalvergroting van de landbouw. Deze processen spelen met name buiten de EHS.

LANDBOUW

In het landelijk gebied wijzigt het gebruik van gebouwen en gronden, mede als gevolg van veranderingen in de landbouw. Het aantal agrarische bedrijven neemt al jaren af. Deels komt dat doordat het steeds lastiger is voldoende inkomsten uit de agrarische activiteiten te halen en er steeds strengere eisen worden gesteld aan agrarische bedrijven. Aan de andere kant groeien de zittende agrarische bedrijven of ontplooiën de bedrijven nevenactiviteiten. Door deze ontwikkelingen is het mogelijk meer ruimte te creëren voor natuurlijk beheer van gronden en het omvormen van agrarische naar natuurfuncties. Tot dusver levert, landelijk gezien, deze ontwikkeling nog onvoldoende tegenwicht voor de processen van intensivering en schaalvergroting in de landbouw.

7.4

Effecten

7.4.1

Intensivering en schaalvergroting (het voornemen)

Door nieuwe ontwikkelingen kunnen belangrijke natuurwaarden verstoord worden of zelfs verloren gaan. Daarnaast is het mogelijk dat door nieuwe ontwikkelingen de bestaande waarden worden versterkt. Belangrijk hierbij is vooral wat de mogelijke consequenties zijn voor de belangrijke natuurgebieden en de beschermde soorten. De effecten van het alternatief intensivering en schaalvergroting zijn vergeleken met de autonome ontwikkelingen.

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat in het bestemmingsplan onder voorwaarden een verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk zal zijn, zowel in de intensieve veehouderij als in de melkveehouderij. In een worstcasescenario - alle uitbreidingsmogelijkheden worden benut - zal daarmee de ammoniakemissie fors toenemen, ondanks emissiearme systemen.

Verzuring en vermesting

Verzuring ontstaat als gevolg van verontreiniging van de lucht met de stoffen zwaveldioxide, ammoniak en stikstofoxiden. Deze gassen reageren met elkaar en worden omgezet in onder andere salpeterzuur en zwavelzuur. Deze stoffen kunnen leiden tot verzuring van bodem en water en kunnen planten en materialen aantasten. Landbouw, verkeer en de industrie zijn de belangrijkste bronnen van verzurende stoffen. De groei en intensivering van de landbouwsector heeft geleid tot overmatige toevoer van stikstof en fosfaat (vermesting). Hierdoor verslechterde de kwaliteit van het ondiepe grondwater en het oppervlaktewater. Vermesting speelt niet alleen via uit- en afspoeling, maar ook via depositie van ammoniak werkt de overbemesting in de landbouw door naar het milieu in de vorm van vermesting en verzuring van natuur. De ecologische effecten van vermesting door stikstof zijn echter belangrijker geworden dan de verzurende effecten van zwavel en stikstof. De effecten ten gevolge van de landbouw, met name intensieve veehouderij zijn derhalve het grootst. Ook de uitbreidingen in de melkveehouderij kunnen een forse bijdrage leveren aan de ammoniakdepositie.

De effecten ten gevolge van ammoniak op de Natura 2000-gebieden zijn uitgebreid beschreven in hoofdstuk 11 Passende Beoordeling. Ook de overige natuurgebieden en natuurwaarden zowel binnen als buiten de EHS ondervinden schade van vermesting en verzuring afkomstig uit de landbouw, zij het in iets mindere mate dan de schrale en kwetsbare vegetaties in de Natura 2000-gebieden. De bossen, heidevelden, vennen, poelen en beekdalgraslanden binnen de EHS hebben veel te lijden van stikstofdepositie. Ook hier leidt dit tot

een armere flora en daarmee indirect tot een armere fauna. In hoofdstuk 11 Passende beoordeling zijn de ammoniakdepositiekaarten opgenomen van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling, het alternatief intensivering en schaalvergroting en het alternatief bij recht. De effecten van het voornemen en het alternatief bij recht worden vergeleken met de autonome ontwikkeling.

De uitgangspunten voor deze berekeningen zijn beschreven in hoofdstuk 2.4. Op de kaarten in hoofdstuk 11 is te zien dat de negatieve effecten niet beperkt zijn tot specifieke locaties in Tynaarlo, maar zich uitstrekken in meer dan wel mindere mate over het gehele plangebied en dus ook de gehele EHS omvatten. De sterkste effecten zijn te zien op het Noordsche Veld, Bunnerveen, Runslot en Zeyerstrubben. De effecten op natuurgebieden zijn gemiddeld genomen sterk negatief (--). In algemenere zin zijn de effecten het sterkst in bos- en heidecomplexen op arme zandgronden.

Indirect heeft een toename van stikstof ook negatieve effecten op de waterkwaliteit waardoor amfibieën en vissen negatieve gevolgen kunnen ondervinden. Ook schrale heide en graslandvegetaties met onder meer klokjesgentiaan, ronde zonedauw en orchideeënsoorten hebben zwaar te lijden onder vermesing. Op beschermde vogels en zoogdieren heeft stikstof **veel minder** effect. Op een groot aantal beschermde dier- en plantensoorten heeft de ammoniakdepositie van het voornemen (worstcasescenario) echter een sterk negatief effect (--).

Overige effecten

Een verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot een doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen waardoor een verdere kavelvergroting en uniformering van de percelen zal plaatsvinden. De aanwezige soortenrijkdom in het agrarisch gebied zal hierdoor afnemen. Sloop van oudere agrarische bebouwing kan verder negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen van veldmuizen en huismuis.

Tot slot kan diepe grondbewerking ten behoeve van de landbouw, zoals diep ploegen, het wijzigen van het greppel- en slotenpatroon en het aanleggen van diepe drainage een verdrogend effect hebben op nabijgelegen natuurgebieden. Afhankelijk van de situatie ter plaatse, bodemopbouw en dergelijke kunnen effecten optreden over een afstand van 1.000 m. Vochtige heide, vennen en beekdalgraslanden zijn met name gevoelig voor verdroging. Dit knelt te meer voor de kleinere gebiedjes omdat deze geen buffer hebben tegen ontwatering van het omliggende agrarisch gebied. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Bunnerveen, het Stuifgat en het Bongeveen, alle westelijk van de Grote Masloot. Verdroging van natuurgebieden kan rechtsreeks leiden tot het verdwijnen van beschermde aan natte omstandigheden gebonden plantensoorten of dieren en leiden tot verzuivering van gebieden waardoor indirect beschermde soorten bedreigd worden. In tabel 7.2 wordt de beoordeling voor de verschillende alternatieven weergegeven.

7.4.2

Alternatief bij recht

In het alternatief bij recht wordt ervan uitgegaan dat een beperkte uitbreiding van de veehouderij mogelijk is, namelijk alleen die uitbreidingen die bij recht mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan. Dat heeft tot gevolg dat er slechts een licht negatief effect ontstaat ten opzichte van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (zie kaarten in hoofdstuk 11, afbeelding 11.5).

7.4.3

Realisatie EHS

Specifiek voor Tynaarlo zijn er maatregelen in uitvoer en voorbereiding gericht op het inrichten van nieuwe natuurgebieden zoals bij het Noordsche Veld, bij Zeyen en rond de Drentsche Aa. In totaal gaat het om circa 300 ha. Circa 500 ha nieuwe natuur wordt aangelegd oostelijk van Zuidlaren maar dat valt buiten het plangebied. De natuur zal vooral bestaan uit half natuurlijke graslanden (kruiden- en faunarijk grasland) en in mindere mate uit bos, struweel en moerasvegetaties. De gebieden zijn weergegeven in afbeelding 7.3 (oranje: nog om te vormen naar natuur). Omdat deze maatregelen mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan worden ze niet als autonome ontwikkeling beschouwd maar als effecten van het bestemmingsplan. De maatregelen richten zich hoofdzakelijk op het scheppen van voorwaarden voor natte en vochtige schraallanden in de beekdalen van de Drentsche Aa. Kamgras- en zilverschoongrasland op de iets drogere delen (kruiden en faunarijk grasland). Op kleine schaal wordt in natte laagtes enige ruimte geboden voor moerasontwikkeling en elzenwilgenbroekbos. Het beheer zal vooral bestaan uit verschralen (maaien en afvoeren) en het scheppen van de juiste abiotische randvoorwaarden zoals het ophogen van het waterpeil.

Deze ontwikkelingen hebben een sterk positief effect op de natuurwaarden. Momenteel is echter de realisatie van veel nieuwe natuur onzeker omdat de aankoop stagneert ten gevolge van het gewijzigde rijksbeleid. Het bestemmingsplan biedt echter de mogelijkheid voor volledige realisatie van de provinciale EHS. Tevens mag ervan worden uitgegaan dat althans een deel van de plannen nog wordt gerealiseerd. Dit kan bijvoorbeeld gaan om gronden die reeds wel zijn verworven maar nog niet als natuur zijn ingericht.

De actuele natuurwaarden van de landbouwgronden die nog niet zijn ingericht als natuur, zijn relatief laag. Het betreft betrekkelijk soortenarme graslanden en enkele bouwlanden. Natuurontwikkeling zal na enige of meerdere jaren voor deze percelen leiden tot gevarieerde soortenrijke vegetaties tevens van groot belang voor de fauna. De waarde van het geheel is daarbij groter dan de som der delen. Veel diersoorten hebben een groot, bij voorkeur recreatieluw, leefgebied nodig. Grotere aaneengesloten natuurgebieden herbergen daarom een hogere biodiversiteit dan eenzelfde oppervlakte versnipperde leefgebie-

den. Zowel voor de waarde van Natura 2000, EHS als voor beschermde flora en fauna afzonderlijk zijn de effecten van realisatie van de EHS zeer positief (++).

7.4.4

Co-vergisting

Een mestvergistingsinstallatie is een gesloten systeem. Hierdoor komen geen extra milieubelastende stoffen vrij in de omgeving. Op natuur zijn derhalve geen effecten van betekenis te verwachten.

7.4.5

Glastuinbouw

Onder voorwaarden is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte kassenbouw mogelijk (maximaal 1.000 m²). De kassen dienen op het bouwperceel te worden geplaatst. Kassen kunnen ongewenste lichtuitstraling geven hetgeen negatieve effecten op vogels en vleermuizen kan geven. Gezien de beperkte oppervlakte en de verspreiding van de bedrijven zullen eventuele effecten gering zijn. Dat geldt zeker voor vogels die in de omgeving van de agrarische bedrijven zitten. Van de vleermuizen zijn vooral grootoorvleermuis, water- en meervleermuis gevoelig voor licht. Bij de meeste agrarische bedrijven komen deze soorten niet of nauwelijks voor. Alleen indien kassen langs waterlopen of bosranden worden geplaatst kunnen negatieve effecten op voor licht gevoelige vleermuizen optreden. Het totale effect van de mogelijkheden voor kassen in het buitengebied wordt ingeschat als licht negatief.

7.4.6

Zonne-energie

Als algemene afwijkingsbevoegdheid is per agrarisch bedrijf een geringe oppervlakte voor het gebruik van gronden ten behoeve van het opwekken van zonne-energie mogelijk. Het maximale grondoppervlak bedraagt 2.000 m². Rond agrarische bedrijven is al een vrij hoge mate van verstoring aanwezig. Gezien de beperkte oppervlakte en de verspreiding van de bedrijven zullen eventuele effecten gering zijn. Dat geldt zeker voor vogels die in de omgeving van de agrarische bedrijven zitten. Het effect van de mogelijkheden voor zonnepanelen in het buitengebied wordt ingeschat als neutraal.

7.4.7

Kleinschalig kamperen

Onder voorwaarden is in het buitengebied van Tynaarlo kleinschalig kamperen mogelijk (zie paragraaf 2,4). Gezien de nadere randvoorwaarden kan het om een groot aantal locaties gaan die kunnen worden gerealiseerd. Het maximaal aantal plaatsen voor een minicamping is 15. De locaties voor kleinschalig kamperen liggen echter niet in natuurgebieden, beekdalén, essen en esranden. Indien deze locaties dicht tegen waardevolle natuurgebieden aan zijn gelegen, kunnen ze in beperkte mate negatieve effecten veroorzaken op verstoringsge-

voelige fauna. Doordat het in natuurgebieden drukker wordt, kan dit negatieve gevolgen hebben voor sommige soorten broedvogels (met name groundbroeders) en zoogdieren (ree en das). Dit doet zich vooral voor als de toegankelijkheid van natuurgebieden groot is en de dichtheid aan paden, vergeleken met de schaal van het gebied, hoog is. Dit is bijvoorbeeld het geval in natuurgebieden rond Zeegse. Door de kleinschaligheid van de minicampings en het uitsluiten van gevoelige gebieden, zijn de effecten gering. De effecten op Natura 2000-gebieden worden beschreven in hoofdstuk 11.

7.4.8

Houtteelt

Bij houtteelt wordt het open agrarisch gebied omgezet in tijdelijk bos. Omdat dit bos meestal slechts uit een boomsoort bestaat met dezelfde leeftijdsopbouw heeft dit bos een zeer beperkte ecologische waarde. Voor algemeen voorkomende bosvogels en roofvogels bieden deze bossen wel enige foerageer- en nestelmogelijkheden. Tevens zijn de bosranden van belang voor vleermuizen. Daar staat tegenover dat de aan open gebied gebonden fauna (weide- en akkervogels en zoogdieren als haas) voor houtteelt zal moeten wijken. Met name ten westen van de Groote Masloot zijn gebieden aangewezen als weidevogelgebied. Houtteelt is weliswaar uitgesloten in de beekdalen, maar het gebied is aangeduid als 'weidevogelgebied' (Ontwerp Natuurbeheerplan 2013, Provincie Drenthe) is iets groter dan het gebied aangeduid als beekdal. Bovendien kan houtteelt grenzend aan een weidevogelgebied ook nadelige gevolgen hebben. Tevens komen weidevogels ook voor in niet hiervoor aangewezen graslanden. Het effect wordt ingeschat als licht negatief. Daarnaast kan houtteelt een verlaging van de grondwaterstand veroorzaken. Voor aangrenzende heide- en hoogveenvegetaties kan dit negatieve gevolgen hebben. Dit zou zich bijvoorbeeld voor kunnen doen bij het Bunnerveen. Dit effect wordt ingeschat als licht negatief.

Beoordeling van de effecten

Tabel 7.2 geeft de beoordeling van de effecten

I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Cover gisting	Glastb	Kamp.bij De boer	Hout- teelt
Natuurgebieden, en EHS	--	0/-	++	0	0/-	0/-	0/-
Flora- en Fauna- wetsoorten	--	0/-	++	0	0/-	0/-	0/-

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

7.5

Mitigerende en compenserende maatregelen

Schadelijk effecten ontstaan met name door ruimtebeslag, verzuring, vermesting en verdroging. Ruimtebeslag is te compenseren door gebieden aan te kopen, dan wel te vrijwaren van bebouwing en opgaande begroeiing en als natuurgebied in te richten en adequaat te beheren. Verzuring is tegen te gaan door bekalken of het toelaten van carbonaatrijke kwel en in open water door doorstroming toe te laten. De eerste vrij technische oplossing is meestal niet zonder bijkomende schade toe te passen in natuurgebieden. Kwel moet beschikbaar zijn en de vernatting aanvaardbaar om in sommige gevallen een oplossing te kunnen bieden. In het algemeen kan vernatting het probleem verzachten, maar dan moet wel water van een hoge kwaliteit beschikbaar zijn.

Eutrofiering kan worden bestreden met verschrallend beheer, dat kan bestaan uit maaien en afvoeren, plaggen of begrazen in een dag-nachtregiem (opstellen). Dit zijn bij uitstek mitigerende maatregelen. Vernatting heeft een verdunnend effect en wanneer voldoende waterverloop beschikbaar is, kan doorstroming ook voor het afvoeren van mineralen zorgen. Hiermee kan een toename in de stikstofdepositie enigszins worden gecompenseerd. Een sterke mitigerende werking gaat uit van maatregelen die elders worden getroffen om de stikstofuitstoot terug te dringen. Ten slotte is maar een klein deel van de berekende depositie daadwerkelijk uit Tynaarlo afkomstig. Het PAS-beleid zet zwaar in op een autonome afname en lokale maatregelen. Lokaal kunnen de best beschikbare technieken worden toegepast om stikstofmissie te voorkomen. Daarbij gaat het niet alleen om de wettelijk verplichte mogelijkheden maar ook om luchtwassers en aanverwante methoden. Met de best beschikbare technieken kan de stikstofemissie aan de bron, althans in de intensieve veehouderij behoorlijk worden beteugeld. Voor de melkveehouderij ligt dit wat ingewikkelder, maar ook daar zijn emissiearme stalsystemen in ontwikkeling.

Verdroging kan logischerwijs worden voorkomen door hemelwater vast te houden, water van elders in te laten of gebiedseigen en kwelwater vast te houden. Dan moet de waterkwaliteit wel van voldoende kwaliteit zijn om niet in effecten als verzuring en vermesting terecht te komen.

Het waterbeleid van Rijk, provincie en waterschap ondersteunt de maatregelen vernatting en tegengaan van verdroging. De verbetering van de waterkwaliteit en de toelaatbaarheid of de bereikbaarheid van geschikt water zijn echter in de planperiode veelal nog niet voldoende om de inzet van water als mitigerende of compenserende maatregel erg effectief te laten zijn.

Voor zover verdroging een gevolg is van de vergroting van de agrarische bebouwingsvlakken is daar, door het schoonhouden van hemelwater en dat lokaal laten infiltreren in plaats van afvoeren, veel van de schade te voorkomen.

Lichthinder

Ten aanzien van lichthinder door kassen kunnen maatregelen worden genomen door:

- A: de duur van de verlichting zoveel mogelijk te beperken;
- B: maatregelen te nemen waardoor lichtuitval vermeden wordt;
- bouw van kassen bij bosranden en waterlopen moet vermeden worden, of de lichtuitval hierop moet volledig vermeden worden.

8.1

Beoordelingskader

Indien sprake is van geluidhinder ten gevolge van verkeer van en naar een inrichting, is de Wet milieubeheer van belang. Het gaat dan om zogenaamde indirecte hinder. Als er sprake is van een fysieke aanpassing van een weg, dan is de Wet geluidhinder van belang.

8.2

Beleidskader

Indirecte hinder

Onder indirecte hinder wordt verstaan de nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt door activiteiten die, hoewel plaatsvindend buiten het terrein van de inrichting, aan de inrichting zijn toe te rekenen (artikel 1.1, lid 2 van de Wet milieubeheer). Gezien vanuit het perspectief van geluidhinder, zijn verkeersbewegingen van en naar inrichtingen een belangrijke vorm van indirecte hinder.

Voor indirecte hinder ten gevolge van mobiele geluidsbronnen geldt een beperking van de reikwijdte van de milieuvergunning. Die reikwijdte is op verschillende manieren vast te stellen.

1. De afstand waarbinnen sprake is van indirecte door een bedrijf veroorzaakte hinder blijft beperkt tot die afstand waarbinnen de herkomst van de veroorzakende geluidsbronnen in redelijkheid kan worden teruggevoerd op de aanwezigheid van het bedrijf in kwestie. Toepassing van dit criterium houdt voor verkeer van en naar inrichtingen in dat de reikwijdte van de milieuvergunning beperkt blijft tot die afstand, waarbinnen voertuigen (met inachtneming van de maximumsnelheid) de ter plaatse optredende snelheid hebben bereikt.
2. De reikwijdte blijft beperkt tot het gebied waarbinnen de voertuigen van en naar de inrichting voor het gehoor nog herkenbaar zijn ten opzichte van andere voertuigen op de openbare transportroutes.
3. De reikwijdte blijft beperkt tot dat gebied waarbinnen de voertuigen van en naar de inrichting nog niet zijn opgenomen in het heersend verkeersbeeld, bijvoorbeeld tot de eerste kruising; de reikwijdte blijft beperkt tot de akoestische herkenbaarheid (2 dB-criterium, zoals ook bij de reconstructies in het kader van de Wet geluidhinder wordt toegepast).

4. De reikwijdte blijft beperkt tot dat gebied waarbinnen de voertuigen van en naar de inrichting nog niet op een voor meerdere bedrijven functionerende ontsluitingsroute rijden. Is dat wel het geval, dan zou de afweging ter zake van de geluidsbelasting niet op het microniveau van de individuele vergunninghouder moeten worden gemaakt, maar op macroniveau in een structuurvisie of bestemmingsplan.

Van belang voor de onderhavige situatie is vaststellingsmethode 2: de reikwijdte blijft beperkt tot dat gebied waarbinnen de voertuigen van en naar de inrichting voor het gehoor nog herkenbaar zijn ten opzichte van andere voertuigen op de openbare transportroutes.

Indirecte hinder zou kunnen ontstaan als gevolg van de transportbewegingen van de auto's (inclusief vrachtverkeer) van en naar de inrichting. De Circulaire indirecte hinder van 29 februari 1996 geeft richtlijnen omtrent de wijze van beoordelen van dergelijke, indirect aan de inrichting gebonden geluidsbronnen.

In de circulaire wordt geadviseerd de transportbewegingen als separate geluidsbron, los van de inrichting en los van het overige wegverkeer te beoordelen. Daarbij gelden in principe soortgelijke grenswaarden als voor andere geluidsbronnen, namelijk een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) en een maximaal toelaatbare waarde van 65 dB(A), een en ander ter beoordeling van het bevoegd gezag. De vaststelling van de geluidsbelasting vindt in principe plaats overeenkomstig het Reken- en meetvoorschrift verkeerslawaai op grond van artikel 110d van de Wet geluidhinder. Daarbij wordt géén rekening gehouden met een aftrek op het rekenresultaat op grond van artikel 110g van de Wet geluidhinder.

Reconstructie

Indien een weg fysiek wordt aangepast ten behoeve van de komst van activiteiten, dient te worden onderzocht in hoeverre sprake is van reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder. Daarvan is sprake als de geluidsbelasting tien jaar na het gereedkomen van de aanpassing met 2 dB of meer is toegenomen ten opzichte van de geluidsbelasting in het jaar vóór de aanpassing.

Bedrijvigheid

Naast geluidsbelasting door wegverkeer kan geluidhinder ontstaan door bedrijvigheid. De geluidsbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd met de Wet milieubeheervergunning. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-)grenswaarde komt.

8.3

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Op grond van de autonome ontwikkelingen wordt verwacht dat het aantal agrarische bedrijven ongeveer gelijk zal blijven. De verwachting is dat in de toekomst een aantal van deze agrarische percelen zal worden benut voor andere soorten, veelal agrarisch aanverwante, bedrijfsfuncties.

Daarnaast is er een trend gaande waarbij er steeds meer recreatieve (neven) activiteiten in het buitengebied ontstaan. Ook worden er steeds meer activiteiten ondernomen om buitengebieden toegankelijk te maken voor recreatief medegebruik bijvoorbeeld door de aanleg van fiets- en wandelpaden. Daar staat tegenover dat de melkquota op termijn worden opgeheven. Per saldo is de verwachting dat de geluidhinder ten gevolge van de autonome ontwikkelingen niet zal toenemen.

8.4

Effectbeoordeling

Alternatief Intensivering en schaalvergroting (Het Voorne-
men)

In dit alternatief is sprake van een forse uitbreiding van de melkveehouderij en intensieve veehouderij. Uitgaande van ongeveer 121 agrarische bedrijven in deze gebieden mag worden uitgegaan van een toename van ongeveer 1.210 ritten per etmaal (gemiddelde toename van 10 ritten per etmaal per bedrijf³). Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het agrarisch gebied is de toename van het verkeer per wegvak echter beperkt. Het effect ten aanzien van geluid wordt ingeschat als licht negatief (0/-).

Alternatief bij recht

In dit alternatief is sprake van een gelijkblijvend aantal agrarische bedrijven alleen hun bestaande bouwperceel nog mogen blijven benutten. In paragraaf 2.5 en 2.6 zijn de uitbreidingsmogelijkheden weergegeven.

³ Hierbij is uitgegaan van CROW publicatie 256, bedrijven niet zijnde kantoren. Waarbij er vervolgens van uitgegaan is dat een uitbreiding van het bedrijf tot maximaal 2 ha een mogelijke uitbreiding van personeel met zich meebrengt. En dat er tevens sprake is van een uitbreiding van het aantal ritten als gevolg van toename van agrarische activiteiten waaronder het aan- en afvoeren van producten, mest en van derden afkomstige co-substraat ten behoeve van covergisting.

Uitgaande van ongeveer 121 bestaande agrarische bedrijven binnen het plangebied, mag worden uitgegaan van een toename van ongeveer 600 ritten per etmaal. Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het plangebied (bestemming Agrarisch en Agrarisch 1) is de toename van het verkeer te verwaarlozen (0).

Realisatie EHS

Slechts in de aanlegfase waarbij grondwerkzaamheden worden verricht kan in geringe mate enige hinder ten gevolge van graafwerkzaamheden en grondtransport ontstaan. Deze effecten treden zeer lokaal op en zijn van tijdelijke aard. Het effect wordt als licht negatief ingeschat (0/-).

Co-vergisting

Door het bouwen van biovergistingsinstallaties bij agrarische bedrijven kan sprake zijn van een toename van de geluidsproductie in het buitengebied. Dit effect is tijdelijke van aard. Geluidsproductie ten gevolge van extra verkeer (van en naar de vergister) alsmede van de vergister zelf zal in cumulatieve zin beperkt zijn. In cumulatieve zin wordt het effect als licht negatief beoordeeld (0/-).

Tabel 8.1 geeft de beoordeling van de effecten

I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting
Geluidhinder	0/-	0	0/- (aanlegfase)	0/-

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Milieugebruiksruimte

Ten aanzien van geluid worden in de alternatieven geen wettelijke normen overschreden. Er is voldoende gebruiksruimte aanwezig.

8.5

Mitigerende en compenserende maatregelen

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 m tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Er kan geconcludeerd worden dat er ten aanzien van de bestaande veehouderijen ook na uitvoering van het Alternatief bij recht of het worstcase-alternatief intensivering en schaalvergroting gelet op de locaties waar uitbreiding is toegestaan, voldoende afstand blijft tussen de emissiebronnen van geluid en de gevoelige functies binnen de bebouwde kom. Wat betreft het wegverkeer wordt geconstateerd dat in beide

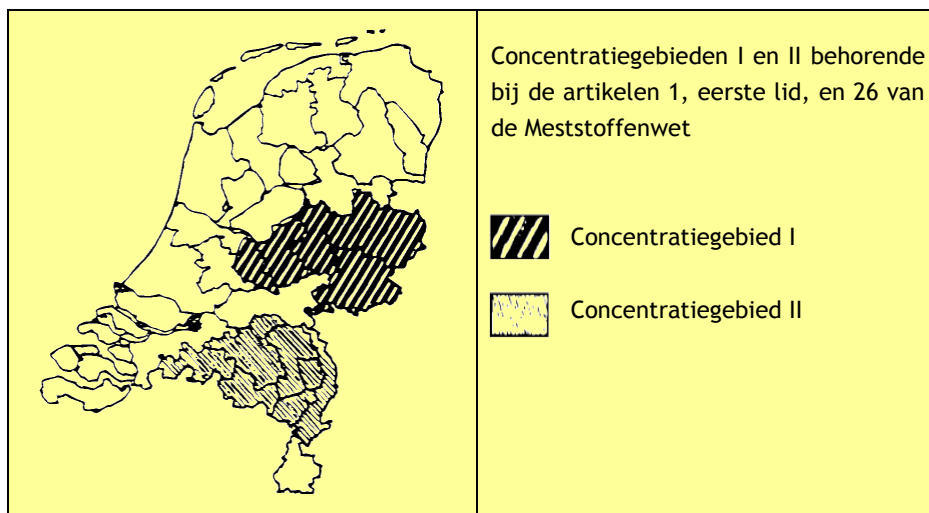
alternatieven sprake is van toename van het aantal verkeersbewegingen, maar dat deze zodanig gering is dat geen maatregelen behoeven te worden getroffen.

9.1.1

Beleidskader

De Wet geurhinder en veehouderij is sinds 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor geur vanwege dierenverblijven. Er wordt gerekend met 'odour units' (ou) en geurgevoelige objecten, zoals huizen, krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken.

Het buitengebied van Tynaarlo ligt niet in een zogenaamd 'concentratiegebied' (zie navolgende kaart).

Binnen de bebouwde kom bedraagt buiten een concentratiegebied de maximale geurnorm 2 ouE/m^3 . Buiten de bebouwde kom bedraagt de norm in een dergelijk gebied 8 ouE/m^3 .

Indien de gemeente een actief beleid voert ten aanzien van de geurproblematiek, kan van deze normen afgeweken worden. Binnen de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $0,1 - 14,0 \text{ ouE/m}^3$. Buiten de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte $3,0 - 35,0 \text{ ouE/m}^3$.

De gemeente Tynaarlo voert op dit moment nog geen actief beleid. Binnen de bebouwde kom geldt derhalve een norm van 2 en buiten de bebouwde kom een norm van 8 ouE/m^3 .

Geurgevoelige objecten

Toetsing van de Wet geurhinder vindt plaats bij geurgevoelige objecten. Geurgevoelige objecten zijn gebouwen, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, worden gebruikt.

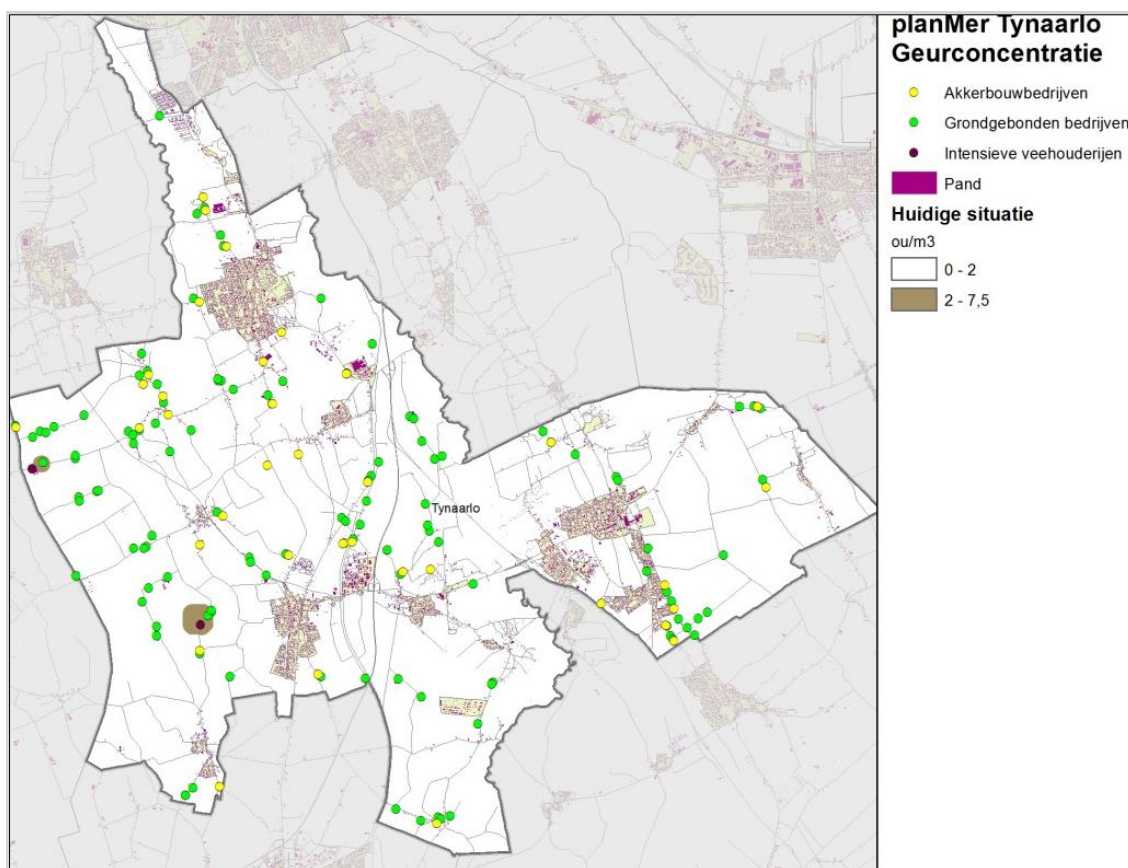
Hierbij dient te worden vermeld dat voormalige agrarische bedrijfsgebouwen waarin nu wordt gewoond in de volgende gevallen geen geurgevoelig objecten zijn:

- als de milieuvergunning niet is ingetrokken;
- als de milieuvergunning van een voormalig agrarisch bedrijf pas op of na 19 maart 2000 is ingetrokken;
- als het een woning betreft die gebouwd is op basis van functieveranderingsbeleid voor voormalig agrarische bedrijven met een milieuvergunning.

9.2

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Van het plangebied zijn de ou_E/m^3 -contouren berekend met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks gebied, versie 2010. De resultaten van de berekening zijn opgenomen in onderstaande afbeelding.

Afbeelding 9.1. Huidige situatie

Uit de berekeningen blijkt het volgende:

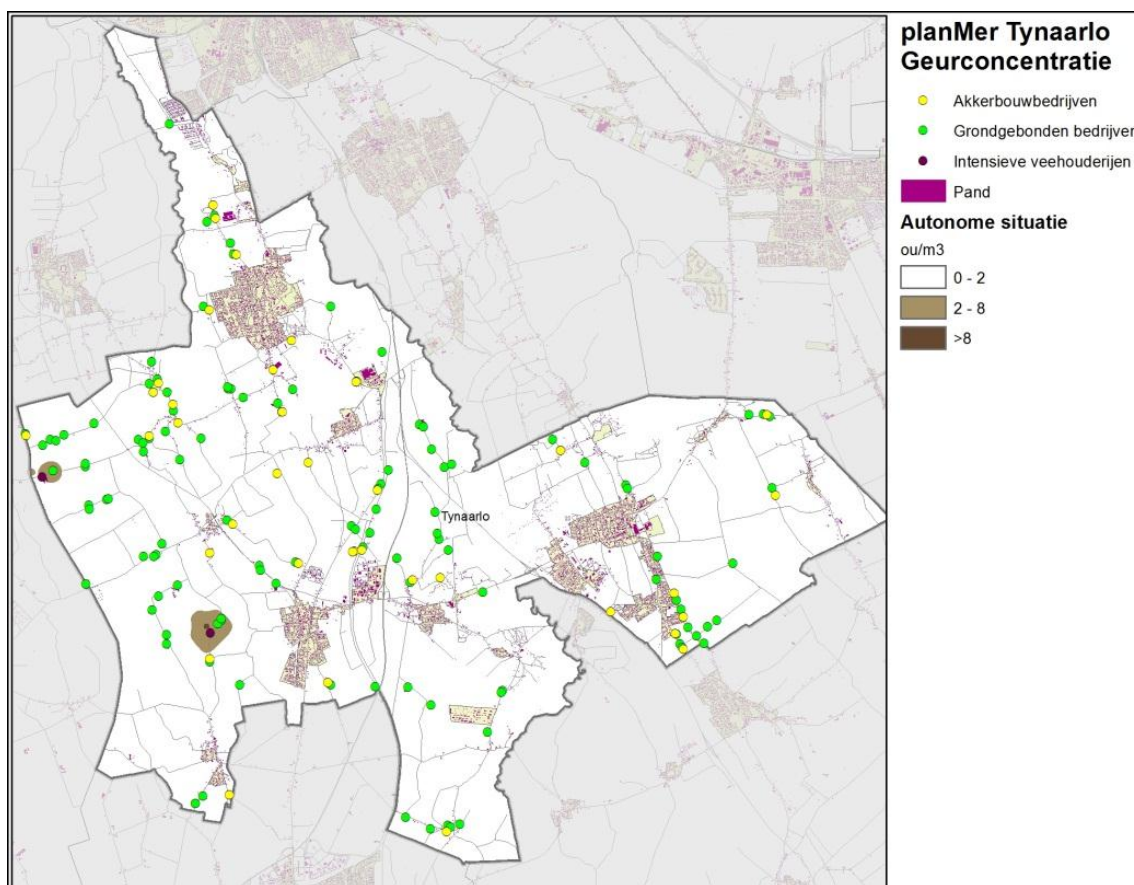
- de $2\ ou_E/m^3$ norm wordt binnen de bebouwde kom niet overschreden;
- de $8\ ou_E/m^3$ norm wordt buiten de bebouwde kom niet overschreden.

Daarbij wordt het leefklimaat beoordeeld aan de hand van navolgende ‘milieukwaliteitscriteria’, die het RIVM hanteert voor haar milieukwaliteitsrapportages en toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder. Deze geven de relatie weer tussen de achtergrondbelasting, de kans op geurhinder en een classificatie van het woon- en leefmilieu.

Milieukwaliteitscriteria voor geurhinder

Achtergrondbelasting in ou	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0-3.0	<5%	Zeer goed
3.1-7.4	5-10 %	Goed
7.5-13.1	10-15	Redelijk goed
13.2-20.0	15-20	Matig
20.1-28.3	20-25	Tamelijk slecht
28.4-38.5	25-30	Slecht
38.6-50.7	30-35	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

De verwachting is dat de autonome ontwikkelingen niet zullen leiden tot een verslechtering van de geursituatie in de gemeente. Zoals in de vorige hoofdstukken is gebleken, worden geen grote uitbreidingen van de veehouderijen verwacht.

Afbeelding 9.2 Autonome ontwikkeling

Uit de berekeningen blijkt het volgende:

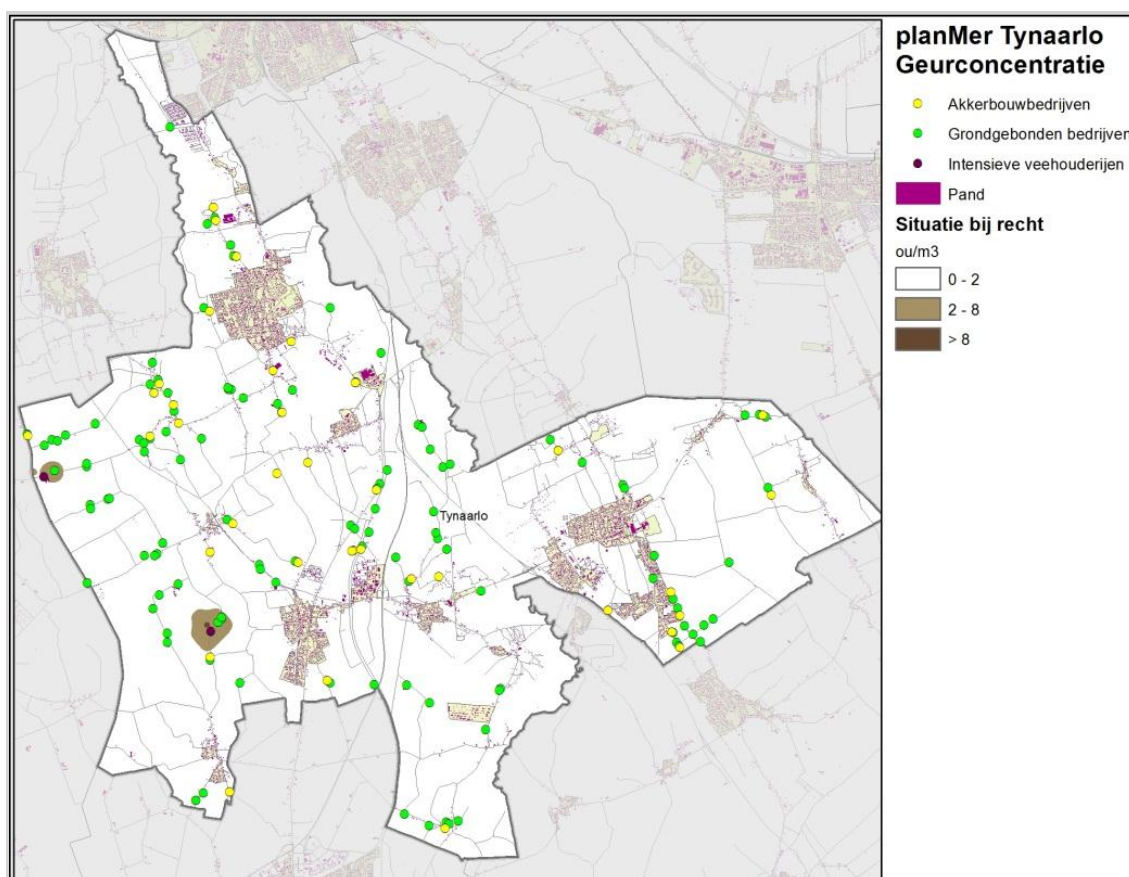
- de $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ norm wordt binnen de bebouwde kom van niet overschreden;
- de $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ norm wordt buiten de bebouwde kom niet overschreden.

9.3

Effectbeoordeling

Alternatief bij recht

In dit alternatief wordt uitgegaan van een groei van de agrarische bedrijven in gebieden aangewezen voor (grootschalige) landbouw tot een bouwperceel van 1,5 ha. In de multifunctionele gebieden wordt uitgegaan van een uitbreiding tot maximaal 1 ha. Omdat het hier grondgebonden bedrijven betreft met een uitbreiding van dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, wordt bij deze bedrijven uitgegaan van de vergunde situatie. De totale emissie neemt daardoor niet toe. In navolgende afbeelding zijn de rekenresultaten weergegeven.

Afbeelding 9.3. Alternatief bij recht

Uit de berekeningen blijkt het volgende:

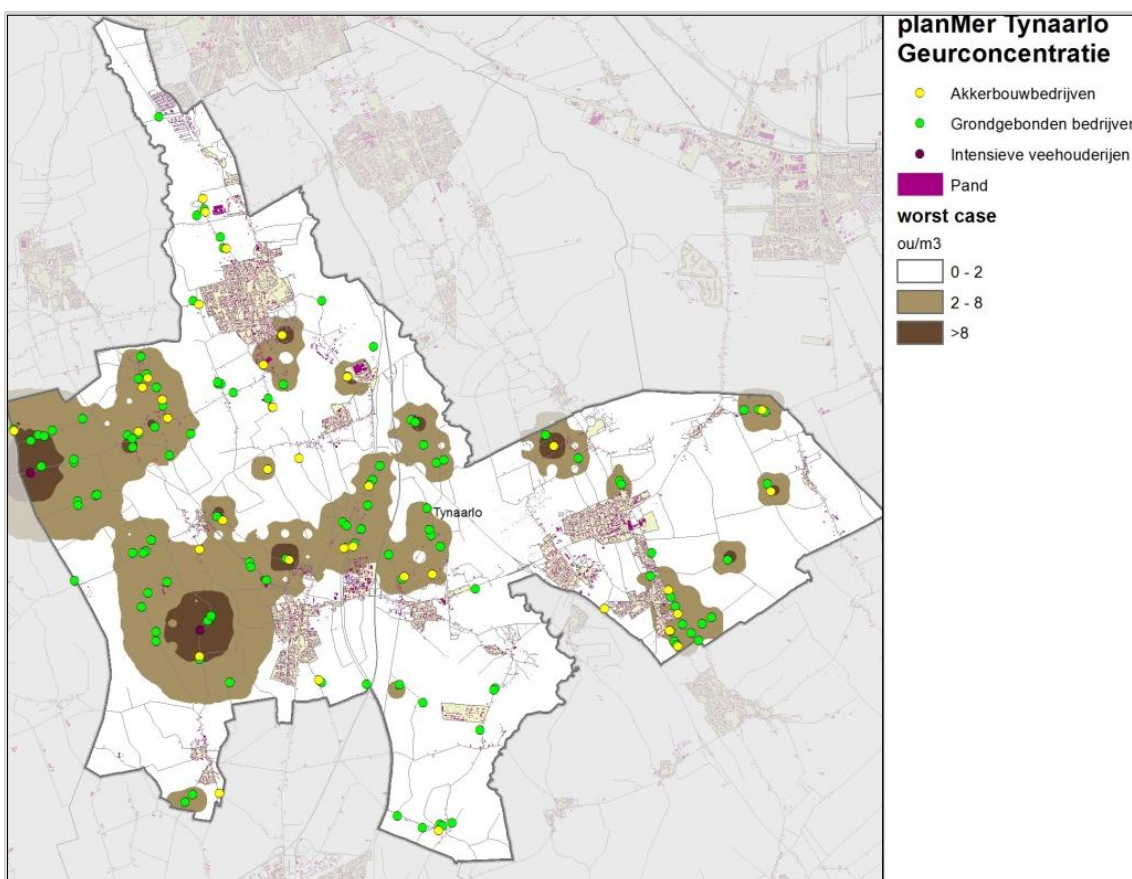
- de $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ norm wordt binnen de bebouwde kom niet overschreden;
- de $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ norm wordt buiten de bebouwde kom niet overschreden.

Worstcase

In dit alternatief wordt uitgegaan van maximale groei van de intensieve veehouderijen en grondgebonden agrarische bedrijven in de gebieden die bestemd zijn voor grootschalige landbouw. In deze gebieden mogen de intensieve veehouderijen uitbreiden tot een bouwperceel van 1,5 ha. Daarbij is ervan uitgegaan dat deze bedrijven omschakelen naar varkens, omdat dit per saldo de grootste emissie van ammoniak inhoudt

De grondgebonden bedrijven mogen uitbreiden tot 2,5 ha waarvan 500 m² wordt benut voor een intensieve tak. In de gebieden die zijn bestemd voor landbouw is uitgegaan van een uitbreiding van het bouwperceel tot 2 ha waarvan 500 m² wordt benut voor een intensieve tak. In de multifunctionele gebieden is een bouwblok van 1,5 ha aangehouden. Omdat het hier voornamelijk dieren betreft waarvan geen geuremissiefactor is vastgesteld, is een emissie aangehouden die is vastgesteld op grond van de vergunning of melding.

De totale emissie neemt toe van 51.341 ou/sec in de huidige situatie naar ongeveer 1.075.615 ou/sec. Daarbij is uitgegaan van de best beschikbare technieken, zoals omschreven in het besluit huisvesting. In navolgende afbeelding zijn de rekenresultaten weergegeven.

Afbeelding 9.4. Alternatief worstcase

Uit de berekeningen blijkt het volgende:

- de 2 ou_E/m³ norm wordt binnen een aantal bebouwde kommen overschreden ;

- in grote delen van het buitengebied wordt de $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ norm overschreden.

Onderstaand is een overzicht gegeven van het aantal geur gehinderde objecten bij verschillende alternatieven

Tabel 9.1. Het aantal geur gehinderde objecten bij verschillende alternatieven

Alternatief	Binnen bebouwde kom	Buiten bebouwde kom
Huidig	0	0
autonoom	0	0
Bij recht	0	0
worstcase	≥ 1.000	≥ 500

Tabel 9.2 geeft de beoordeling van de effecten.

Tabel 9.2. Effectbeoordeling

Criterion	Veehouderij worstcase (voornemen)	RA	Co-vergisting
Geurhinder	--	0	0

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

RA: Alternatief bij recht

De normen zoals die in de Wet geurhinder en veehouderij zijn weergegeven, worden in het alternatief worstcase overschreden. Daarom dient bij uitvoering van dit alternatief nader te worden gezien in hoeverre aanvullende maatregelen die uitstijgen boven het niveau van het Besluit huisvesting, nodig zijn om de overschrijding van de normen binnen en buiten de bebouwde kom niet te laten overschrijden. In het alternatief bij recht niet of nauwelijks. De effecten worden dan ook ingeschat als neutraal (0).

Co-vergisting

Omdat een mestvergister een gesloten procesinstallatie is, zal er bij een normale bedrijfsvoering geen geuremissie plaatsvinden. Het effect voor geur wordt dan ook beoordeeld als neutraal (0).

Mitigerende maatregelen

In het kader van de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu kunnen extra emissiebeperkende maatregelen worden voorgeschreven.

L u c h t k w a l i t e i t , G e z o n d h e i d & K l i m a a t

10.1

Beleidskader

Luchtkwaliteit heeft invloed op de volksgezondheid. Daarom gelden er Europese richtlijnen die zijn vertaald in Nederlandse regelgeving. Deze zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer, hoofdstuk 5. Deze regelgeving stelt eisen aan de luchtkwaliteit voor zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijn stof, lood, kwik, koolmonoxide en benzeen in de buitenlucht. Omdat er niet of nauwelijks toename is van verkeer en het bestemmingsplan geen ruimte biedt voor industrie en bedrijventerreinen is in het kader van het bestemmingsplan wat luchtkwaliteit betreft, alleen fijn stof en veehouderij van belang.

Fijn stof

Landbouw is een belangrijke bron van fijn stof. Dat is de reden dat er in het kader van het NSL (Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit) een apart spoor is ontwikkeld voor de veehouderij. Dit spoor moet ervoor zorgen dat voldoende maatregelen worden getroffen in gebieden waar de bestaande veehouderij een belangrijke oorzaak is van overschrijdingen van de grenswaarden voor fijn stof. Daarbij zullen nieuwe overschrijdingen dienen te worden voorkomen. Vergunningverlening is daarbij een belangrijk instrument. De Minister zegt in haar brief aan de bevoegde gezagen van 1 juli 2008 daarover het volgende: "Naast de aanpak van de bestaande overschrijdingen dient voorkomen te worden dat er nieuwe overschrijdingen ontstaan." Ten behoeve van deze aanpak is inmiddels een AMvB ontwikkeld waarmee het toepassen van BBT maatregelen voor zowel bestaande als nieuwe bedrijven wordt voorgeschreven.

Nederland heeft de regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing) en locaties waartoe leden van het publiek gewoonlijk geen toegang hebben'. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen, zoals bouwplannen of de aanleg van infrastructuur. Plannen die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. Het NSL is op 1 augustus

2009 in werking getreden. Ook plannen die 'niet in betekende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een plan sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm.

In de AMvB-nibm is vastgelegd dat een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ PM_{10}) als 'niet in betekende mate' wordt beschouwd.

De luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen betreffen ten aanzien van fijn stof (PM_{10}) zijn opgenomen in de navolgende tabel (tabel 10.1).

Tabel 10.1. Grenswaarden luchtconcentraties PM_{10}

Luchtconcentratie	Norm
jaargemiddelde concentratie	$40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
24 uurgemiddelde concentratie	$50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ maximaal 35 maal per jaar

Voor fijn stof wordt getoetst aan de norm per 2011. Vanaf die datum moet blijvend aan de norm van fijn stof worden voldaan.

Overige Gezondheidsaspecten

Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen is een onderwerp dat momenteel erg in de belangstelling staat. Over dit onderwerp is nog relatief weinig bekend en bestaan nog veel onzekerheden.

In juni 2011 is een studie gepubliceerd van IRAS, NIVEL en RIVM⁴, waarin is ingegaan op de mogelijke relatie tussen de nabijheid van intensieve veehouderijbedrijven en de gezondheid van omwonenden. Hierbij zijn metingen uitgevoerd rond intensieve veehouderijen en zijn gegevens van huisartsen betrokken.

De resultaten van dit en andere onderzoeken zijn verwerkt in een update van het 'Informatieblad Intensieve veehouderijen en gezondheid, september 2011' van de GGD. Alle huidig bekende wetenschappelijke informatie met betrekking tot dit onderwerp is hierin verwerkt. Dit Informatieblad gebruiken de GGD'en in Nederland bij het adviseren van gemeenten over intensieve veehouderij en gezondheid. Hieronder is voor een aantal aspecten de informatie met betrekking tot intensieve veehouderij en gezondheid samengevat:

Zoönosen

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang.

⁴ Heederik, D.J.J.; IJzermans, C.J. Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden. IRAS Universiteit Utrecht, NIVEL, RIVM. Juni 2011.

Er is een lange lijst van zoönosen bekend. De bekendste in relatie tot de veehouderij zijn momenteel Q-koorts en Influenza (vogel- en varkensgriep). Daarnaast is er het risico van antibioticaresistente bacteriën (MRSA en ESBL). Voor een uitgebreide beschrijving hiervan wordt verwezen naar het genoemde informatieblad. Een goed beoordelingskader voor het inschatten van risico's van zoönosen is nog niet beschikbaar. De Gezondheidsraad is wel gevraagd hierover een advies op te stellen, mede op basis van het hierboven genoemde IRAS rapport. Er zijn geen blootstellingsnormen voor omwonenden. Het vergroten van de afstand tot de bron is een goede methode om de blootstelling te verlagen.

MRSA

Staphylococcus aureus is een veel voorkomende bacterie. Meticilline-resistente Staphylococcus aureus (MRSA) is een bacterie die niet gevoelig is voor veel gebruikelijke antibiotica. Het blijkt dat vooral direct contact met de dieren tot dragerschap kan leiden. Bij ondernemers in de veehouderij en bij medewerkers van slachterijen komt vee gerelateerde MRSA dragerschap voor. De concentratie van sporen in de lucht van MRSA neemt snel af met de afstand, maar blijven aantoonbaar in de buitenlucht tot circa 1.000 m rondom veehouderijbedrijven (IRAS rapport). Deze sporen lijken geen verhoging te geven van besmettingen bij omwonenden rond veehouderijen.

Q-koorts

Risico's op blootstelling aan Q-koortsbacteriën komt met name voor bij schapen en geiten en in mindere mate bij koeien. Onder varkens komt Q-koorts niet voor. Varkensbedrijven spelen geen rol bij risico's van Q-koortsbacteriën.

ESBL

ESBL staat voor extended spectrum betalactamase producerende bacterie (ESBL). Het gaat om bacteriën (bijvoorbeeld typen E. coli of Salmonella) die een enzym produceren dat bepaalde antibiotica kan afbreken. ESBL komt de laatste jaren steeds meer voor in Nederland en in het buitenland en wordt vooral aangetroffen bij vleeskuikens. De laatste jaren neemt het aantal patiënten met infecties veroorzaakt door ESBL-producerende bacteriën als veroorzaker van infecties toe. Voor mensen met een verminderde weerstand kan de ESBL nadelige gevolgen hebben voor de genezing.

ESBL-producerende bacteriën zijn ook aangetroffen in winkels bij rauw vlees zoals kip, kalkoen, varkensvlees en kalfsvlees. Er is nog onvoldoende bekend in welke hoeveelheden deze bacteriën aanwezig zijn en of dat voldoende is om iemand te besmetten door het eten van het vlees. Als men de hygiëneregels rondom voedselbereiding opvolgt kunnen vlees en eieren veilig gegeten worden. Door goede verhitting gaan alle bacteriën dood en dus ook de ESBL-producerende bacteriën.

De ESBL-producerende bacteriën van dieren verschillen (nog) van die bij mensen. ESBL-producerende bacteriën komen ook voor bij gezelschapsdieren. Maar de meeste patiënten met een ESBL-producerende bacterie in Nederland heb-

ben helemaal geen relatie met dieren(houderij). In Nederland komt ESBL vooral voor in ziekenhuizen en verpleeghuizen. De overdracht van patiënt naar patiënt gaat via direct contact met bijvoorbeeld de urine van een besmet persoon of indirect via de handen van de medewerkers. De verspreiding van de ESBL via de voedselketen en door direct contact met dieren, is nog maar zelden aangetoond. Er is, vooralsnog, geen sprake van risico voor omwonenden.

Endotoxinen

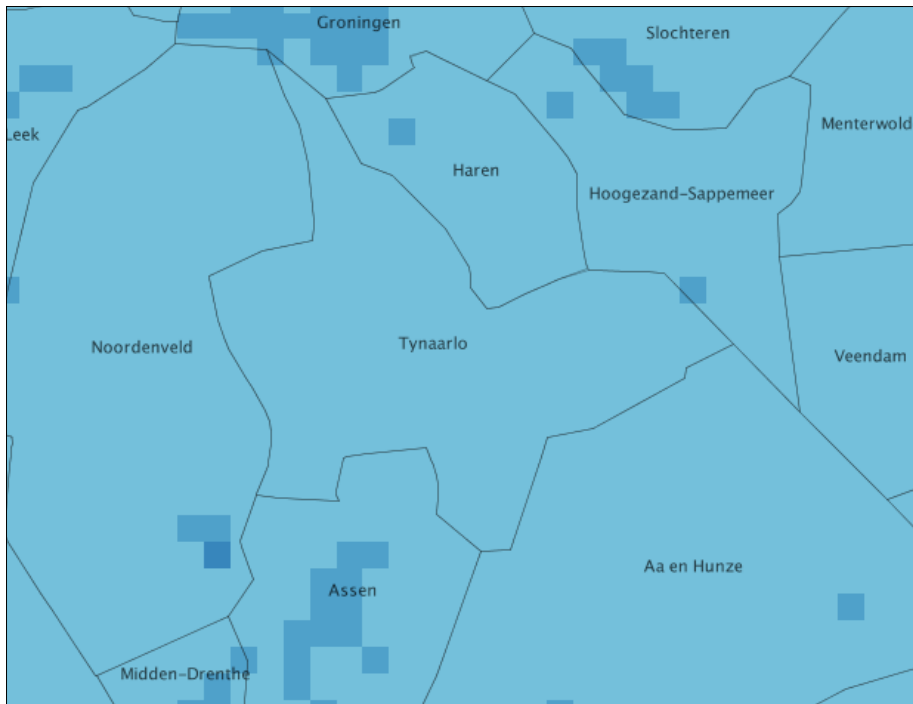
Endotoxinen zijn bestanddelen van de celwand van bacteriën. Als bestanddeel van organische stofdeeltjes (als onderdeel van fijn stof) komen ze voor in de buitenlucht en in woningen. Hoge concentratie endotoxinen bevinden zich in de stallen zelf, bij veevoerproductie en in de nabijheid van veehouderijbedrijven. Na inademing kunnen direct verschijnselen zoals droge hoest, kortademigheid met verminderde longfunctie en koorts optreden. Langdurige blootstelling aan endotoxinen kan leiden tot chronische bronchitis en vermindering van de longfunctie. Uit het IRAS onderzoek blijkt dat in de nabije omgeving (tot circa 250 m) van veehouderijbedrijven hogere concentraties endotoxinen zijn gemeten. Er is een duidelijke samenhang tussen het aantal bedrijven en dieraantallen in de directe nabijheid van meetlocaties en de gemeten concentraties endotoxinen. Uitrijden van mest kan endotoxineconcentratie mee verhogen (afhankelijk van de afstand). Hoe hoog de concentraties in de buurt van de woningen in het plangebied exact zijn is niet aan te geven. Uit het IRAS onderzoek is af te leiden dat de concentraties in ieder geval verhoogd zullen zijn ten opzichte van de achtergrondconcentratie. De afstand van 250 m uit het informatieblad, tussen bedrijf en woning is uit voorzorg gegeven. Het is een advies gebaseerd op onderzoek waarin effecten op gezondheid en blootstellingsgegevens zijn geëvalueerd. De GGD wil voorkomen dat er nieuwe overbelaste situaties kunnen ontstaan.

10.2

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Fijn stof

Aan de hand van de Grootschalige Concentratiekaarten is de huidige situatie wat betreft fijn stof vastgesteld. Uit deze kaarten blijkt dat in de huidige situatie de gemiddelde concentratie tussen de 20 en 22 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt en nergens de 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ overschrijdt. Daarmee blijft de concentratie ruim onder de gestelde normen.

Fijn stof (PM10)
[µg/m³]

	< 18
	18 - 20
	20 - 22
	22 - 24
	24 - 26
	≥ 26

Afbeelding 10.1. Concentratie fijn stof in Tynaarlo. Bron RIVM 2012, Grootschalige concentratie en depositiekaarten

Overige gezondheidsaspecten

Omdat zich in Tynaarlo geen uitgebreide concentraties intensieve veehouderijen bevinden, is veehouderij-gerelateerde concentratie fijn stof in de huidige situatie en in de autonome ontwikkeling vooralsnog geen probleem.

10.3

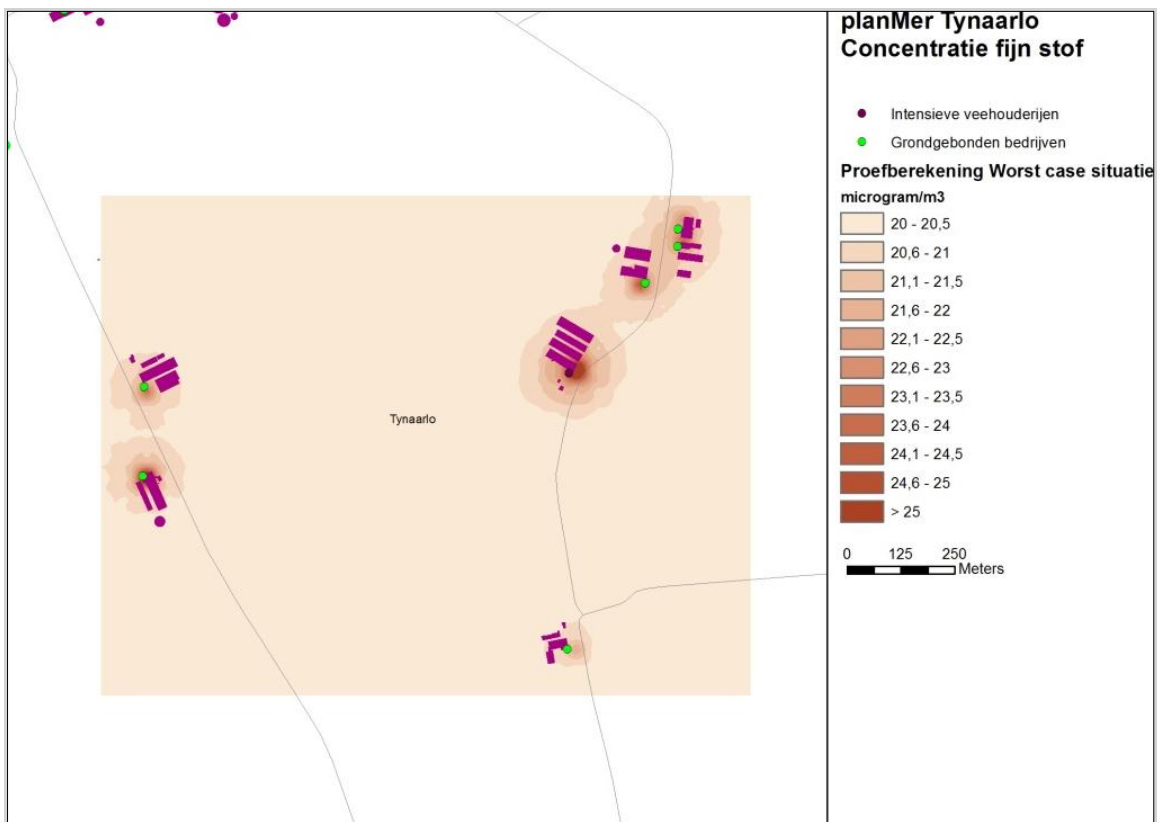
Effectbeoordeling

10.3.1

Alternatief Intensivering en Schaalvergroting (het Voornemen)

Fijn stof

In dit alternatief wordt uitgegaan van maximale groei van de intensieve veehouderijen en grondgebonden agrarische bedrijven op die locaties waar dit toegestaan is. Ten behoeve van de beide alternatieven zijn proefberekeningen uitgevoerd waarbij gekeken is in hoeverre het effect van de toename van fijn stof merkbaar is. Uit deze berekeningen blijkt dat uitgaande van de mogelijkheden die het voornemen biedt het effect van de uitbreiding ter plaatse. Zowel in de situatie bij recht als in het worstcasescenario vindt er toename plaats van fijn stof. Proefberekeningen hebben laten zien dat op circa 100 m afstand van de bedrijven de effecten amper meetbaar zijn (zie navolgende afbeelding). De uitgangspunten voor de berekening zijn weergegeven in paragraaf 2.6.

Hieruit blijkt dat ook in een worstcasesituatie de fijn stof-concentraties ruim onder de wettelijke normen blijven. Het effect van het worstcase wordt ingeschat als licht negatief en van het alternatief bij recht als neutraal.

Zoönosen

Het probleem van dierziektes is in Tynaarlo relatief klein. Er zijn twee volwaardige intensieve veehouderijen in het plangebied aanwezig. Bij een uitbreiding van de veehouderijen, zal de onderlinge afstand tussen de verschillende bedrijven niet veranderen. Daarnaast is de inschatting dat de huisvesting gezondheidstechnisch niet per se optimaal wordt geregeld in geval van een uitbreiding. In bepaalde gevallen zal wel de huisvesting optimaal geregeld zijn. Omdat de afstand tussen de bedrijven niet verandert en weinig valt te zeggen over de manier van huisvesting, afgezien van dat er sprake is van een toename van het aantal dieren, wordt het effect van het basisalternatief op gezondheid beoordeeld als een licht negatief effect (0/-).

Klimaat en energie

Juist op het moment dat er uitbreiding plaatsvindt van veehouderijen en daarmee investeringen worden gedaan, kunnen duurzame energietechnieken ingepast worden. Bij uitbreiding kan er bijvoorbeeld voor gekozen worden photo-voltaïsche zonnecellen toe te passen, of om een mestvergister te plaatsen. Kortom: er zijn mogelijkheden tot het toepassen van duurzame energie. Tegenover deze mogelijkheden staat dat een uitbreiding van veehouderijen gepaard gaat met een toename van het aantal dieren en daarmee een toename van de methaanemissie. Uitgedrukt in CO₂-equivalenten heeft methaan een grotere impact (21 keer) op het klimaat dan CO₂ zelf. Daarnaast zal meer energie gebruikt worden voor transport en voor stalsystemen. Bij elkaar is de inschatting dat de uitbreiding van veehouderijen weinig tot niets bijdraagt op het gebied van energie. Dit effect wordt beoordeeld als neutraal (0).

Als gevolg van een toename van broeikasgassen als methaan, is het effect op het klimaat negatief (voornemen) dan wel licht negatief (Alternatief bij recht).

10.3.2

Alternatief bij recht

Fijn stof

Er vind toename plaats van fijn stof. Proefberekeningen hebben laten zien dat op circa 100 m afstand van de bedrijven de effecten amper meetbaar. Het effect van het alternatief wordt ingeschat als neutraal.

Fijn stof ten gevolge van wegverkeer en zoönosen

Zie paragraaf 10.3.1

Klimaat en energie

Ook in dit alternatief treedt een licht negatief effect op als gevolg van extra broeikasgassen.

Conclusie milieugebruiksruimte luchtkwaliteit

Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de milieugebruiksruimte vanuit het aspect luchtkwaliteit groot is. De huidige concentraties fijn stof liggen onder de wettelijke grenswaarden. Op dit aspect zijn geen knelpunten te verwachten.

10.3.3

Realisatie EHS

De realisatie van de EHS heeft geen effecten op concentraties dieren in de veehouderijen. Daarmee heeft dit aspect geen effect op fijn stof, ziektes en energie. Door dat in de EHS CO₂ wordt vastgelegd en O₂ wordt geëmitteerd heeft de EHS een positief effect op het klimaat. In algemene zin heeft de aanleg van groen en natuur in de woonomgeving van mensen, gecombineerd met meer rust en stilte, een positief effect op de gezondheid van mensen.

Tabel 10.2 geeft de beoordeling van de effecten

I&S: Intensivering en schaalvergroting

RA: Alternatief bij recht

criterium	Veehouderij I&S	RA	Realisatie EHS	Covergisting
Fijn stof	0/-	0	0	0
(Dier)ziektes	0/-	0/-	0	0
Energie	0	0	0	0
Klimaat	-	0/-	+	0

Betekenis symbolen:

zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

10.4

Mitigerende maatregelen

Afstand tussen bedrijven

Bij het uitbreken van dierziekten op één van de veehouderijen, bestaat de kans op besmetting van andere veehouderijen. Voldoende afstand tussen bedrijven kan helpen om verspreiding van dierziekten en zoönosen te voorkomen. Een zone van 3 km wordt gehanteerd bij de bestrijding van de uitbraken van besmettelijke (aangifteplichtige) dierziekten (beschermingsgebied). Eén en twee kilometer worden in de literatuur genoemd als afstanden waarbinnen het risico op influenzavirusoverdracht tussen bedrijven duidelijk verhoogd is.

Op locaties waar ontwikkeling van intensieve veehouderij plaatsvindt, dient in verband met het tegengaan van verspreiding van dierziekten voldoende afstand tussen de bedrijven te worden aangehouden. In Tynaarlo gaat het om bestaande bouwblokken, dus dicht op elkaar gelegen bouwblokken zou terughoudend omgegaan moeten worden met ontwikkelingen. De Gezondheidsdienst voor Dieren adviseert een zo groot mogelijke afstand (het liefst 400 m) aan te houden tussen de bedrijven. Hoe groter de afstand, des te minder makkelijk

de verspreiding van dierziekten verloopt. Echter voor varkensfokkerijen en vermeerderingsbedrijven met een SPF-status is een minimale afstand van 400 m (300 m met filters) verplicht om deze status te verkrijgen. De SPF-status is een keurmerk voor bedrijven die een bepaald aantal ziektekiemen niet in hun bestand hebben. Ook voor grootouderbedrijven in de pluimveesector wordt deze afstand geadviseerd.

Bedrijfsvoering en huisvesting

Voor de bedrijfsvoering zijn er verschillende aspecten die de kans op de verspreiding van zoonosen kunnen verkleinen. Dit kan door geen varken en pluimvee op één bedrijfslocatie te huisvesten. Daarnaast kan huisvesting en bedrijfsvoering gericht worden op beheersing en minimalisatie van introductie en verspreiding van micro-organismen. Voorbeelden hiervan zijn binnenhuisvesting van dieren (geen vrije uitloop), het hanteren van een gesloten bedrijfsvoering (scheiden van verschillende leeftijdsgroepen van dieren), extra hygiëne maatregelen, gebruik van best beschikbare technieken (zoals luchtwassers) en minimaal gebruik van antibiotica.

Nader onderzoek

Op het moment dat er sprake is van uitbreiding/vestiging van een veehouderij is een nader onderzoek om de risico's in Tynaarlo in kaart te brengen aan te bevelen. In het bestemmingsplan kan dit bijvoorbeeld als nadere eis opgenomen worden. Tevens valt te overwegen om bijvoorbeeld niet op elke locatie een geitenhouderij toe te staan.

1 1 P a s s e n d e b e o o r d e l i n g

1 1 . 1

Inleiding

1 1 . 1 . 1

Wettelijke regeling

Een passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. In de gemeente Tynaarlo liggen twee gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft de hieronder genoemde beschermde gebieden.

- Drentsche Aa-gebied (groot deel binnen de gemeente)
- Zuidlaardermeergebied (klein deel binnen de gemeente)

Het Zuidlaardermeergebied ligt weliswaar deels in de gemeente Tynaarlo maar net buiten het bestemmingsplan Buitengebied. Omdat het Zuidlaardermeergebied aan het plangebied grenst, wordt het wel in de beoordeling betrokken. Buiten de gemeente ligt op circa 5 km ten zuidwesten van de gemeentegrens het Natura 2000-gebied Fochteloërveen in de gemeente Noordenveld en op circa 1 km afstand van de noordwestelijke hoek van de gemeente Tynaarlo ligt het Natura 2000-gebied Leekstermeer, eveneens in de gemeente Noordenveld.

1 1 . 1 . 2

Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19j

Ten aanzien van de Passende Beoordeling is de volgende tekst uit de Natuurbeschermingswet relevant:

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die ter zake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening:
 - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
 - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied,

maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied (artikel 19f).

3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieueffectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 1.1, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

In de passende beoordeling wordt de volgende vragen beantwoord:

1. *Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt - gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden in het plangebied en de directe omgeving - de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstoring effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?*
2. *Indien dergelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten: Is het mogelijk is de invulling van het bestemmingsplan zodanig te kiezen dat significant negatieve gevolgen voorkomen kunnen worden?*

De voorliggende passende beoordeling is mede gebaseerd op de beschikbare informatie over de Natura 2000-gebieden.

11.2

Natura 2000-gebieden

11.2.1

Gebiedsbeschrijvingen

De volgende gebiedsbeschrijvingen zijn gemaakt aan de hand van de aanwijzingsbesluiten en omvatten waar van toepassing een overzicht van de aangewezen soorten en habitattypen, de geohydrologie van het gebied met eventuele herstelmaatregelen, de ecohydrologie met knelpunten en oplossingen.

Hierbij gelden de volgende aantekeningen:

Het maakt voor de wet niet uit of een gebied definitief is aangewezen of dat het besluit een ontwerp betreft. Alle gebieden die zich kwalificeren zijn volledig beschermd. Wel kunnen bij de definitieve aanwijzing de begrenzing of de instandhoudingsdoelen nog wijzigen. Zo worden complementaire doelen geschrapt. Al vastgestelde aanwijzingsbesluiten worden herzien zodat complementaire doelen kunnen worden verwijderd (kamerbrief november 2011).

Prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid. Dit zijn volgens artikel 1 van de Habitatrichtlijn soorten van communautair belang die voorkomen in de typen natuurlijke habitats en habitats op het grondgebied van de lidstaat en bedreigd zijn. Het geldt ook voor soorten waarvoor de Europese Gemeenschap bijzondere verantwoordelijkheid draagt voor hun instandhouding omdat een belangrijk deel van het natuurlijke verspreidingsgebied daarvan op het grondgebied van de lidstaat ligt. De soorten worden genoemd in bijlage II van de habitatrichtlijn.

De cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, maar tekstueel uitgesloten delen zoals tuinen en erven (exclavering).

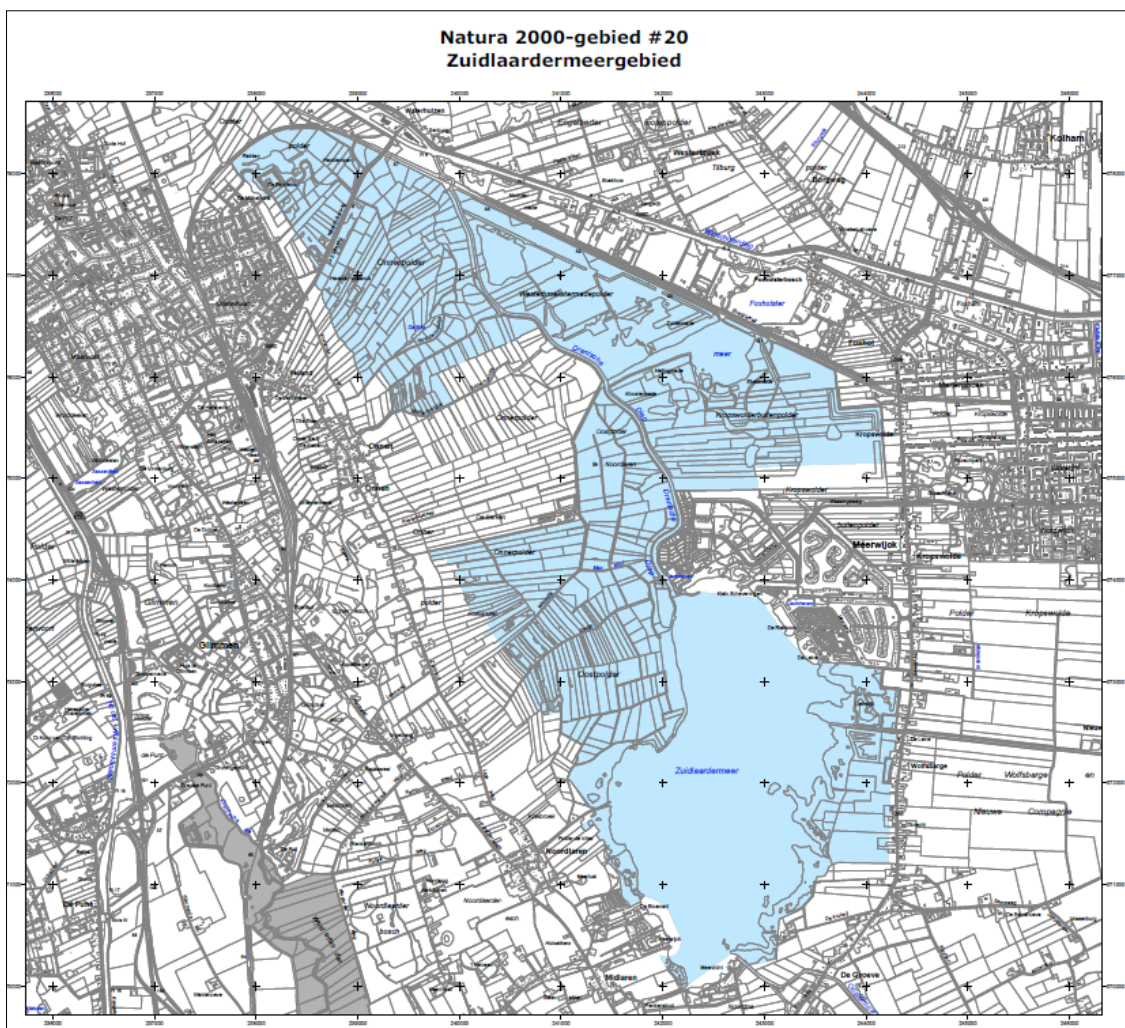
De bescherming van natuurmonumenten die liggen binnen een Natura 2000-gebied vervalt met het wijzigingsvoorstel Natuurbeschermingswet 1998, dat in het najaar van 2011 aan de Tweede Kamer is voorgelegd. De natuurmonumenten worden daarmee onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en beleidsmatig en planologisch beschermd. Naar verwachting wordt de Natuurbeschermingswet 1998 in 2013 vervangen door de Wet natuur.

De complementaire soorten worden uit de voorlopige aanwijzingsbesluiten geschrapt en de definitieve aanwijzingsbesluiten worden herzien, zodat de complementaire soorten worden verwijderd. Dit is conform de kamerbrief van 25 november 2011 naar aanleiding van de moties van leden Koopmans en Lodders omtrent Natura 2000. Voor deze soorten geldt tot dat moment niet de habitattoets, maar kan worden volstaan met een lichtere effectbepaling.

De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. Zie bijlage 4 voor een overzicht van de storingsfactoren.

11.2.2

Het Zuidlaardermeergebied

Afbeelding 11.1

Dit gebied is op 30 december 2010 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Het Zuidlaardermeergebied bestaat uit een natuurlijk, ondiep meer en een aangrenzend veenweidegebied dat aansluit op de Hondsrug. Het meer is omgeven door moerasgebieden die broedgelegenheid bieden aan moerasvogels als Roerdomp, Porseleinhoen en Rietzanger. Het veenweidegebied is van betekenis voor weidevogels en als foerageergebied voor Kleine zwaan, Kolgans en Smient.

Roerdomp

De Roerdomp is een soort die in ons land na een sterke terugval weer enige positieve ontwikkeling laat zien. Ook gebieden waar slechts enkele paren voorkomen, zoals in het Zuidlaardermeergebied, zijn van betekenis voor een duurzame landelijke populatie.

De belangrijkste natuurwaarden van het meer zijn grotendeels geconcentreerd in de oevermoerassen, waarvan de meest uitgestrekte stukken te vinden zijn langs de oostzijde (Leinwijk). Er broeden jaarlijks één tot vijf paar roerdompen in de rietlanden. In de polders worden in de meeste jaren één tot vier porseleinhoenders gehoord. Ook Zomertaling en Watersnip broeden in deze polders. Vooral in de Onner- en Oosterpolder foerageren vanouds in de winter tot enkele honderden kleine zwanen en vele duizenden kolganzen, rietganzen en smienten, maar sinds de vernatting worden ook de polders aan de oostkant van het Drentsche Diep interessant. Deze vogels slapen gedeeltelijk op het Zuidlaardermeer, waarschijnlijk samen met vogels uit de omliggende gebieden. In 2008 zijn in het gebied twee paartjes bevers uitgezet.

De petgaten in de Oostpolder en de rietlanden aan de westzijde van het meer worden gevoed door regenwater en kwel vanuit de Hondsrug. De petgaten zijn voedselarm en zuur, en het water heeft een zwarte kleur door de venige ondergrond. In de rietlanden groeien plaatselijk veel veenmossen, waarmee we te maken hebben met Veenmosrietland, terwijl op een locatie bijzonderheden staan als Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*), Ronde zegge (*Carex diandra*) en Draadzegge (*Carex lasiocarpa*), die duiden op trilveen. In de natte hooilanden groeien Noordse zegge (*Carex aquatilis*) en Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*). Zowel langs het meer als in de petgaten broeden veel rietzangers en in de trektijd maakt de Visarend, soms met drie tegelijk, zowel van het meer zelf als van de petgaten gebruik.

Tabel 11.1 Instandhoudingsdoelen Zuidlaardermeergebied

<i>Broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A021	Roerdomp	--	-	=	=
A119	Porseleinhoen	--	+	>	>
A295	Rietzanger	-	-	=	=

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A037	Kleine zwaan	-	-	=	=
A041	Kolgans	+	- / s-	=	=
A050	Smient	+	-	=	=

Staat van instandhouding: -- zeer slecht; - slecht; + goed

Relatieve bijdrage Zuidlaardermeer aan landelijke doelen: - gering; + groot

Doelstelling leefgebied/populatie: = Behoud; > streven naar toename

In het definitieve aanwijzingsbesluit zijn twee niet-broedvogelsoorten toegevoegd aan de instandhoudingsdoelen:

- Toendrarietgans:
Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 210 vogels (seizoensgemiddelde);
- Slobeend:
Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensgemiddelde).

Daarnaast is als complementair doel opgenomen: H1145 Grote modderkruiper: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

1 1 . 2 . 3

Drentsche Aa-gebied

Het Drentsche Aa-gebied in het noorden en midden van Drenthe is één van de laatste authentieke stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Cultuurhistorisch is de combinatie van beek- en esdorpenlandschap kenmerkend en behoorlijk gaaf.

Door het gebied loopt een groot aantal beken en beekjes, waaronder de Drentsche Aa, Schipborgsche Diep, Zeegser loopje, Anloër diepje en het Gasterensche Diep.

De Vijftig Bunder, ten westen van Zuidlaren, is een heidegebied met daar omheen een aantal bosjes op de overgang van De Hondsrug naar het stroomdal van de Drentsche Aa. De Drentsche Aa is tevens een Nationaal Park. Het behoort tot de hogere zandgronden en de beekdalen en is één van de weinige gebieden in ons land waar deze landschappen aaneengesloten voorkomen met (redelijk) goed ontwikkelde gradiënten. Voorts omvat het gebied een redelijk

compleet laaglandbekensysteem met veel meanderende beken; slechts een deel van de beken is gekanaliseerd.

Zandverstuivingen, Stuifzandheiden, Kraaiheibegroeiingen en Jeneverbesstruwelen behoren samen met oude eikenbossen tot de belangrijke habitattypen in de droge delen van het Drentsche Aa-gebied. Van de zandverstuivingen resteren nog slechts kleine oppervlakten in bijvoorbeeld de Zeegserduinen. Hier en in enkele andere terreinen zijn kleine oppervlakten droge heide met Struikhei (*Calluna vulgaris*), Buntgras (*Corynophorus canescens*) en diverse soorten korstmossen aanwezig, op enkele plekken samen met begroeiingen met Kraaihei (*Empetrum nigrum*) en Jeneverbes (*Juniperus communis*). Ondanks de geringe omvang van de droge heiden zijn Nachtzwaluw en Boomleeuwerik jaarlijks broedvogel en zijn er in de wintermaanden diverse klapeksters te vinden. Overgangs- en trilvenen en beekbegeleidende bossen worden voornamelijk gevoed door basen en ijzerrijk, middeldiep tot diep grondwater, ten dele ook door freatisch grondwater. Trilvenen (veenvormende moerassen van kleine zeggen, andere schijngrassen en slaapmossen in zeer natte en zeer basenrijke kwelmilieus) kwamen vroeger waarschijnlijk algemeen voor in de middenloop. De Drentsche Aa is het enige Nederlandse beekdal waar nu herstel optreedt van dit bedreigde habitatype. Bovendien komt het hier over een relatief grote oppervlakte voor. Door het nemen van antiverdrogingmaatregelen is nabij Oudemolen een dergelijk veen ontstaan met zeer veel Holpijp (*Equisetum fluviatile*) en Snavelzegge (*Carex rostrata*). In de nabijheid bevinden zich groeiplaatsen van Ronde zegge (*Carex diandra*), Waterdrieblad, Paardenhaarzegge (*Carex appropinquata*) en Draadzegge (*Carex lasiocarpa*). Fraaie trilvenen komen ook voor in het Wilde veen bij Zuidlaren.

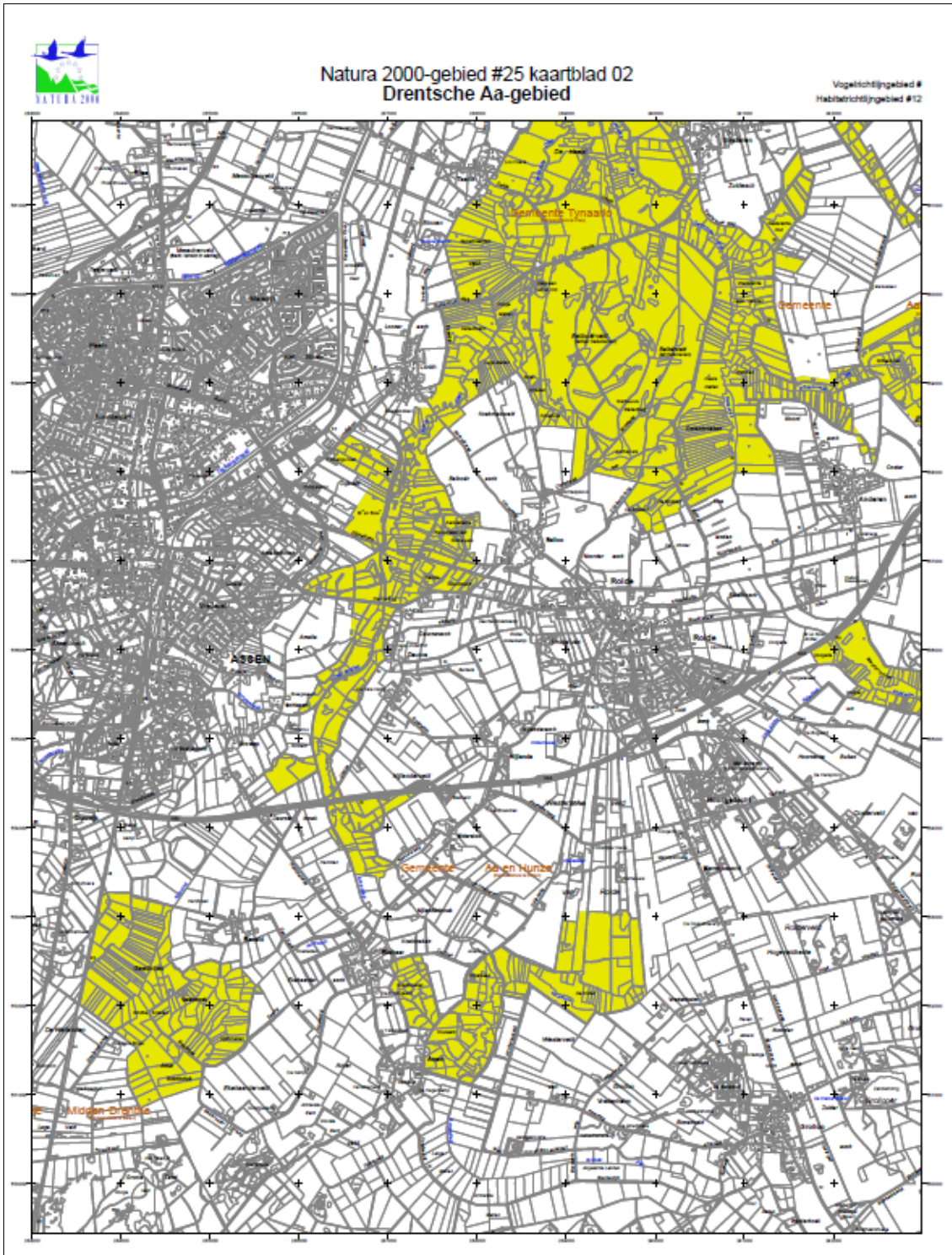
Elzenzegge-Elzenbroek komt als kleine bosjes in mozaïek met hooilanden in het gehele beekdal voor. In de midden- en bovenlopen komen soortenrijke elzenbroeken voor die onder invloed staan van sterke kwel van (matig) basenrijk grondwater. Deze bronbossen zijn gekenmerkt door Bittere veldkers (*Cardamine amara*), Verspreidbladig goudveil (*Chrysplenium alternifolium*), Moerasstreepzaad en Gewone dotterbloem (*Caltha palustris subsp. palustris*). Een groot complex van kwelgevoede elzenbroeken ligt in de middenloop langs het Oudenmolensche Diep. Ten slotte heeft ook de meanderende benedenloop (vanaf Zuidlaren) van de Drentsche Aa hoge natuurwaarden. Op het gebied van vis, macrofauna en beekbegroeiingen behoort ze tot de rijkste beken van Nederland. De Drentsche Aa is bijvoorbeeld een van de weinige beken in ons land waarvan een paaipopulatie van de Rivierprik bekend is. Van de Natura 2000-soorten zijn verder Bittervoorn, Grote en Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad uit het gebied bekend.

Kansen voor herstel

In het gebied zijn zeer hoge potenties aanwezig voor uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van de habitattypen H4010A vochtige heiden (hogere zandgronden), H6230 heischrale graslanden, H6410 blauwgraslanden, H7140 overgangs- en trilvenen), H9160A eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden), H91D0 hoogveenbossen en H91E0C vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen). Ook de kwaliteit van de aanwezige habitattypen H3160 zure

vennen en H7110B actieve hoogvenen (heideveentjes). Het gebied kan daarmee een zeer belangrijke bijdrage leveren aan landelijke instandhoudingsdoelen voor deze habitattypen in beekdalen. Naast veel interne maatregelen binnen het Natura 2000-gebied zijn daarvoor zeer grote inspanningen in de waterhuishouding rond het Natura 2000-gebied, bufferzones tegen vermessing en aanpassing van grondwaterwinningen noodzakelijk. Herstelmaatregelen hebben een hoog natuurrendement.

De middenloop tussen Taarlo en Zeegse is het sterkst van kwel voorziene deel, althans voor zover gelegen in Tynaarlo. Natuurherstel is hier vrijwel altijd succesvol door de grote hoeveelheid ijzer in het uittredende grondwater, dat fosfaat bindt. Verschraling leidt hier op korte termijn tot dotterbloemhooiland en veenvormende vegetaties. Het Zeegser loopje behoort ook tot de middenloop. Hier trad tot voor de herinrichting van medio 1965 kwel van ijzerrijk grondwater op. Ter hoogte van de IJzermaden is dit loopje momenteel nog volledig in landbouwkundig gebruik. Hier zijn zeer interessante gradiënten te ontwikkelen, mede omdat hier nog op meerdere plaatsen heischrale graslanden voorkomen met belangrijke populaties van Valkruid (*Arnica montana*). Momenteel loopt een herstelproject voor het Zeegser loopje.

Afbeelding 11.2a. Drentsche Aa-gebied, zuidelijke deel

Het gebied is aangewezen voor de volgende habitattypen (tabel 11.2):

Tabel 11.2. Drentsche Aa-gebied. Instandhoudingsdoelstellingen

Code	Habitatnaam	Opper- vlakke	Kwaliteit	Hydro- logische potentie	Huidige relatieve bijdrage	Potentiële relatieve bijdrage
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	↑	↑	N/B	+	+
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	↑	N/B	+	+
H2330	Zandverstuivingen	=	↑	N/B	+	+
H3160	Zure vennen	=	↑	••••	+	+
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	↑	↑	••••	+	++
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	↑	↑	••••	+	+
H4030	Droge heiden	=	=	N/B	+	+
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	↑	N/B	+	+
H6230	Heischrale graslanden	↑	↑	N/B	+	++
H6410	Blauwgraslanden	↑	↑	••••	+	++
H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	=	↑	•••	+	+
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	↑	↑	••••	++	++
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	↑	↑	••••	+	+
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	•••	+	+
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	↑	↑	•••	+	+
H9190	Oude eikenbossen	=	=	N/B	++	++
H91D0	Hoogveenbossen	↑	↑	••••	+	+
H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	↑	↑	••••	+	+

Oppervlakte	
=	Behoud oppervlak
↑	Uitbreiding oppervlak
= (↓)	Behoud, enige afname oppervlak is 'ten gunste van' toegestaan
↑ (↓)	Uitbreiding oppervlak is op bepaalde plaatsen gewenst en afname oppervlak is op bepaalde plekken 'ten gunste van' toegestaan
Kwaliteit	
=	Behoud kwaliteit
↑	Verbetering kwaliteit
Hydrologische potentie	
•	Klein: uitbreiding oppervlak of verbetering kwaliteit is nauwelijks mogelijk
••	Matig: enige uitbreiding oppervlak of zwak herstel kwaliteit is mogelijk
•••	Groot: uitbreiding oppervlak of herstel kwaliteit is goed mogelijk
••••	Zeer groot: sterke uitbreiding oppervlak is goed mogelijk en plaatselijk verbetering kwaliteit goed mogelijk
N/B	Onbekend
Huidige/ Potentiële relatieve bijdrage	
++	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels goede kwaliteit en/of bijzondere kwaliteit en/of geografische ligging in combinatie met goede kwaliteit
+	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels matige kwaliteit of grote oppervlakte (2-15%) of geringe oppervlakte (< 2%) met grotendeels goede kwaliteit
-	Geringe oppervlakte (< 2%) en grotendeels matige kwaliteit
--	Relictpopulaties van soorten van het habitatype nog aanwezig

Verklaring van Tabel 11.2

Tevens is het gebied aangewezen voor de bescherming van de volgende diersoorten:

H1099 Rivierprik
H1134 Bittervoorn
H1145 Grote modderkruiper
H1149 Kleine modderkruiper
H1163 Rivierdonderpad
H1166 Kamsalamander

A153 Watersnip
A275 Paapje
A338 Grauwe klauwier

1 1 . 3

Effectbeoordeling

Ten aanzien van de te onderzoeken effecten is het van belang, welke effecten ten gevolge van het bestemmingsplan op de Natura 2000-gebieden op kunnen treden. In bijlage 4 is aangegeven welke storingsfactoren ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden daarvoor in aanmerking komen. In deze paragraaf wordt gemotiveerd welke effecten in het kader van het bestemmingsplan op kunnen treden en welke niet.

1 1 . 3 . 1

Landbouw

In hoofdstuk 2 van de planMER bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo zijn de alternatieven uitvoerig beschreven. De huidige situatie, het 0-alternatief (autonome ontwikkeling), het voornemen en het alternatief bij recht zullen in deze passende beoordeling worden onderzocht. Het voornemen (intensivering en schaalvergroting) biedt ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw met mogelijk negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden: De meeste Natura 2000-gebieden zijn in meer of mindere mate gevoelig voor verzuring, vermesting en verdroging (storingsfactoren 3,4 en 8, bijlage 4). Aan zure en vermestende depositie (hoofdzakelijk ammoniak) wordt in deze Passende Beoordeling ruim aandacht gegeven. Ook verdrogingseffecten (8) kunnen optreden door bijvoorbeeld het wijzigen van het slotenpatroon en/of het aanbrengen van drainage.

1 1 . 3 . 2

Recreatie

Het bestemmingsplan laat in beperkte mate functiewijziging van agrarische bedrijven toe, alsmede op veel grotere schaal kamperen bij de boer. Deze ontwikkeling kan ook plaats vinden bij woningen in het buitengebied. Een toename van de dagrecreatie in Natura 2000-gebieden kan daarvan het gevolg zijn. Van de Natura 2000-gebieden in Tynaarlo zijn het Zuidlaardermeergebied en het Drentsche Aa-gebied aangewezen voor verschillende soorten vogels. Zowel broedvogels als wintergasten kunnen in meer of mindere mate gevoelig zijn voor verstoring. In de natuurgebieden wordt de recreatie geleid via paden, dus de betredingsdruk op kwetsbare habitattypen zal niet toenemen. Verder wordt er geen recreatieve infrastructuur aangelegd, en zullen in fysieke zin de Natura 2000-gebieden onaangetast blijven. Voor het Drentsche Aa gebied is nog geen beheerplan opgesteld. Voor het Zuidlaardermeergebied is een concept beheerplan opgesteld. Het Zuidlaardermeergebied valt niet onder het bestemmingsplan Buitengebied. Het bestemmingsplan maakt geen recreatieve ontwikkelingen mogelijk rond het meer. Negatieve effecten zijn derhalve niet te verwachten.

Wat betreft het Drentsche Aa-gebied zijn vooral grauwe klauwier en watersnip gevoelig voor verstoring. Omdat het kleinschalig kamperen niet is toegestaan in de beekdalen, zijn ook hier geen negatieve effecten te verwachten. Ook hier is van belang dat er geen nieuwe recreatieve infrastructuur bij komt. De toename aan recreatiedruk in de beekdalen ten gevolge van mogelijkheden voor kleinschalig kamperen buiten de beekdalen, zal heel gering zijn. Ook in cumulatie met andere ontwikkelingen zal dit geen significant negatieve effecten hebben. Grootschalige ontwikkelingen op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie in en rond de Natura 2000-gebieden binnen en buiten het plangebied vinden niet plaats.

1 1 . 3 . 3

K a s s e n

Gezien de aard van de ingrepen: uitbreiding van bouwpercelen met een daarmee gepaard gaande geringe geluidsbelasting en een relatief geringe toename van de oppervlakte aan kassen (1.000 m² per bedrijf) en daarmee een geringe toename van licht, worden geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden verwacht. Daarmee is van belang op te merken dat het bestemmingsplan geen nieuwvestiging van een grootschalig kassengebied toelaat. Dat zou ten aanzien van licht op grote afstand wel negatieve effecten kunnen genereren. Het Zuidlaardermeergebied ligt buiten het plangebied. Het Drentsche Aa gebied is niet aangewezen voor vleermuissoorten die gevoelig zijn voor licht. Negatieve effecten op paapje, grauwe klauwier en watersnip worden niet verwacht. De agrarische bedrijven liggen te zeer verspreid dat licht ten gevolge van 1.000 m² kassen zal gaan cumuleren en op grotere afstand effect gaat hebben. De geringe effecten die optreden zijn lokaal van aard in de directe omgeving van de bedrijven. Rond deze bedrijven is toch al een zekere mate van verstoring (geluid, menselijke bedrijvigheid) aanwezig waardoor Natura 2000 vogelsoorten zich niet ophouden in de directe omgeving van deze bedrijven. Sommige soorten vleermuizen zijn ook gevoelig voor licht.

In concluderende zin kan op grond van bovenstaande paragrafen worden gesteld dat behoudens de storingsfactoren verzuring, vermisting en verdroging (3, 4 en 8) de overige storingsfactoren genoemd in bijlage 4, in het kader van het bestemmingsplan geen rol van betekenis spelen.

1 1 . 3 . 4

P r o b l e m a t i e k A m m o n i a k

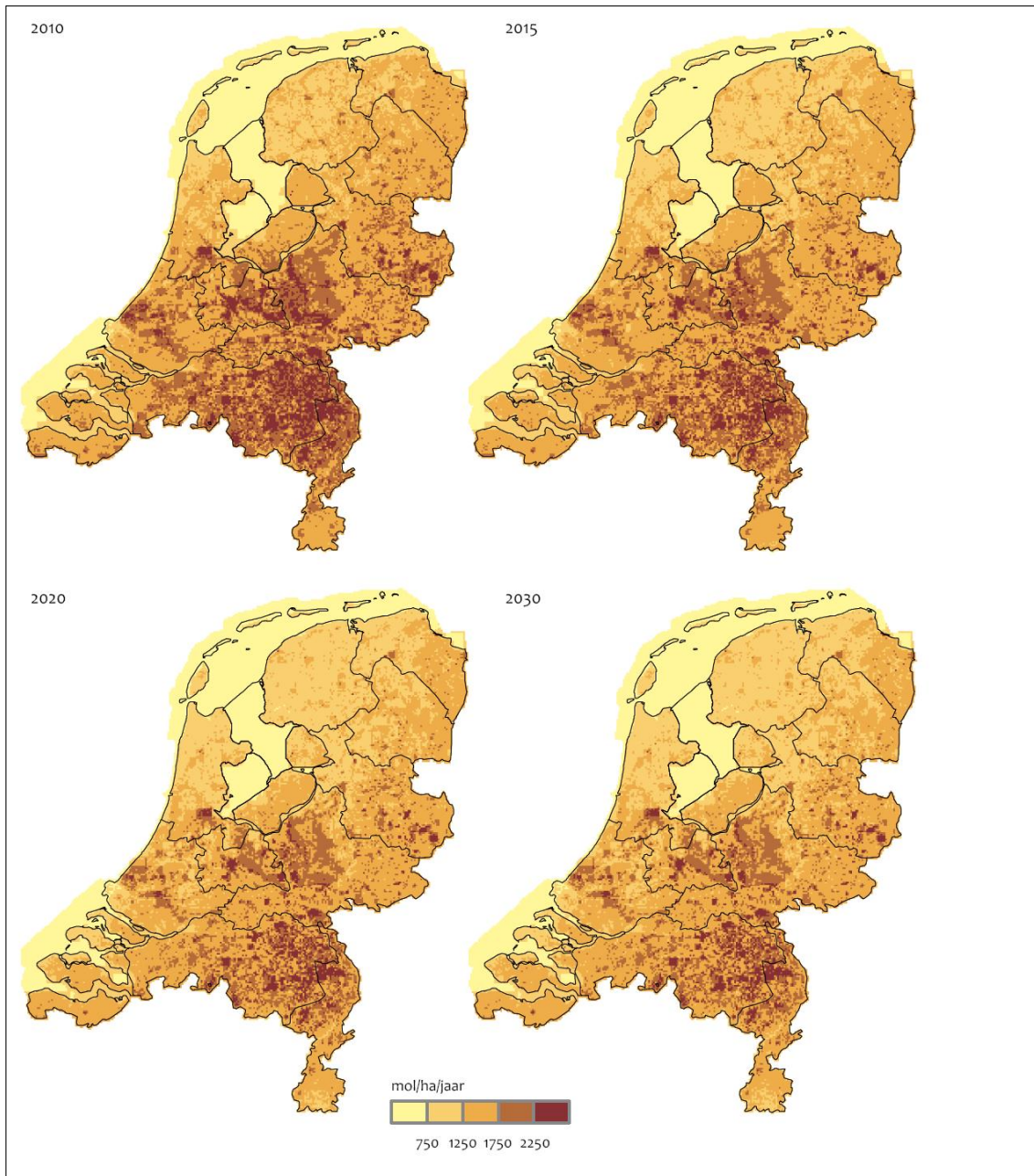
De hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden, wordt de kritische depositiewaarde of kritische belasting genoemd. Bij alle in beschouwing genomen Natura 2000-gebieden overschrijdt de huidige belasting met ammoniak in ruime mate de kritische depositiewaarde, zowel voor het habitatype dat het gevoeligst is voor de invloed van ammoniak, als voor diverse (iets) minder gevoelige habitattypen. De te hoge stikstofdepositie, ook wel vermestende depositie genoemd, kan leiden tot

verslechtering van de biodiversiteit van deze ecosystemen. Overmatige depositie van stikstof leidt tot verstoring van de voedingstoffenbalans in de bodem en verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater, wat kan leiden tot de achteruitgang of zelfs het verdwijnen van karakteristieke soorten in bossen en natuurterreinen. Voor de Natura 2000-gebieden in en nabij Tynaarlo hebben Van Dobben en Hinsberg (2008) de kritische depositie waarden (KDW) opgesteld, die zijn vermeld in Tabel 11.3.

Tabel 11.3. Kritische Depositie Waarden van de meest gevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden.

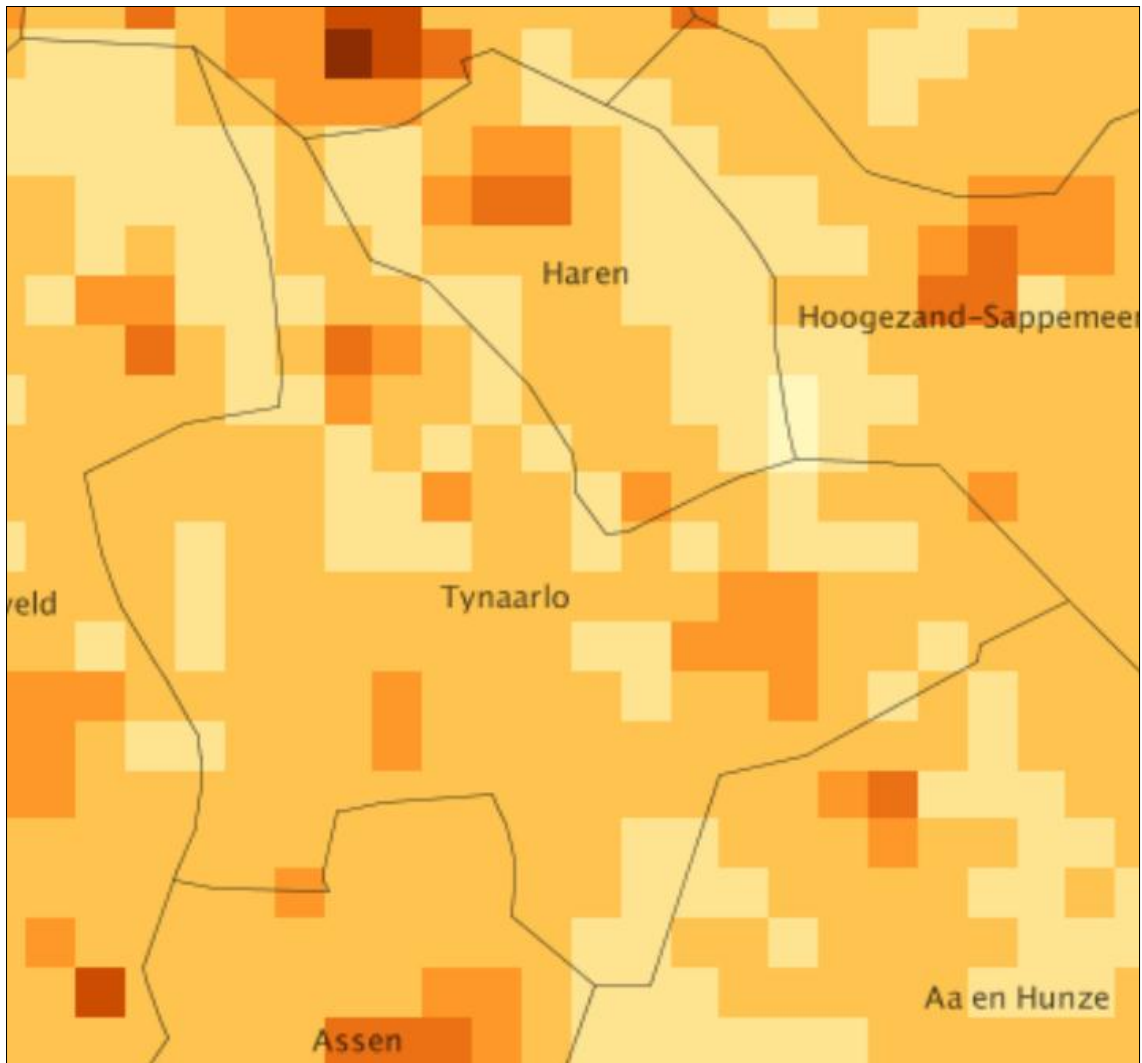
Naam	KDW molN/ha/jr	naam habitatype
Drentsche Aa	400	Actieve hoogvenen
Zuidlaardermeer	n.v.t.	(vogelrichtlijngebied)
Fochteloërveen (op circa 5 km afstand)	400	Actieve hoogvenen

De huidige stikstofdepositie op de natuurgebieden in en om Tynaarlo ligt momenteel nog steeds aanzienlijk boven de kritische depositiewaarden van de meest gevoelige habitattypen in de betreffende natuurgebieden (Natura 2000). Het grootste deel hiervan is overigens afkomstig uit emissie vanuit andere gemeenten. De huidige achtergronddepositie in Tynaarlo bedraagt gemiddeld rond de 1.750 mol stikstof/ha /jaar (RIVM, 2012), zie afbeelding 11.4.

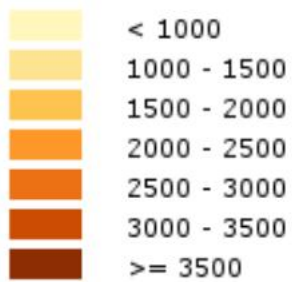

Afbeelding 11.3

Bron: Grootschalige stikstofdepositie in Nederland. Herkomst en ontwikkeling in de tijd (c) Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) Den Haag/Bilthoven, 2010

Totaal stikstof (Ntot)
[mol/h/jr]

Afbeelding 11.4 Stikstofdepositie 2011 (bron: RIVM 2012)

11.4

Autonome ontwikkeling ammoniakdepositie

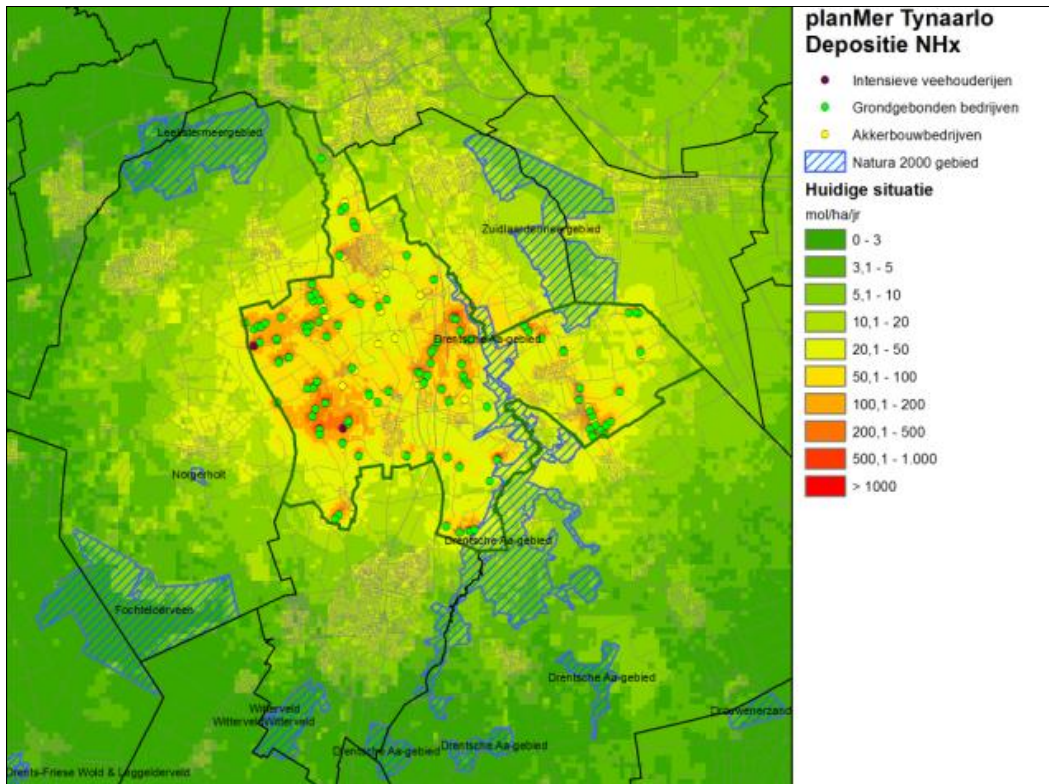
Op basis van de berekeningen van het RIVM naar de ammoniakemissie en -depositie in Nederland kan worden geconcludeerd dat als gevolg van de autonome ontwikkeling de emissie zal dalen (afbeelding 11.3). In deze autonome ontwikkeling zullen de regels met betrekking tot de AMvB Huisvesting en IPPC volledig zijn geïmplementeerd. De stallen in de gemeente zullen dus voldoen aan emissiearme eisen.

In de toekomst zullen alle bedrijven moeten gaan voldoen aan het eind 2005 vastgestelde 'Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij' (kortweg 'AMvB huisvesting'). Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissiearme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden. De verwachting is dat als gevolg van verscherpte wetgeving de ammoniakemissie gaat dalen, waardoor ook de belasting op natuurterreinen afneemt. Het Planbureau voor de leefomgeving voorziet een landelijke daling. In de gemeente Tynaarlo zal de achtergronddepositie tot 2030 dalen van circa 1.750 naar circa 1.500 Mol/N/ha/jr. (zie afbeelding 11.3). Daar komt bij dat de laatste jaren de totale veestapel, ondanks een kleine stijging in het aantal kippen, in Tynaarlo licht daalt. Een afname van de depositie lijkt dus waarschijnlijk.

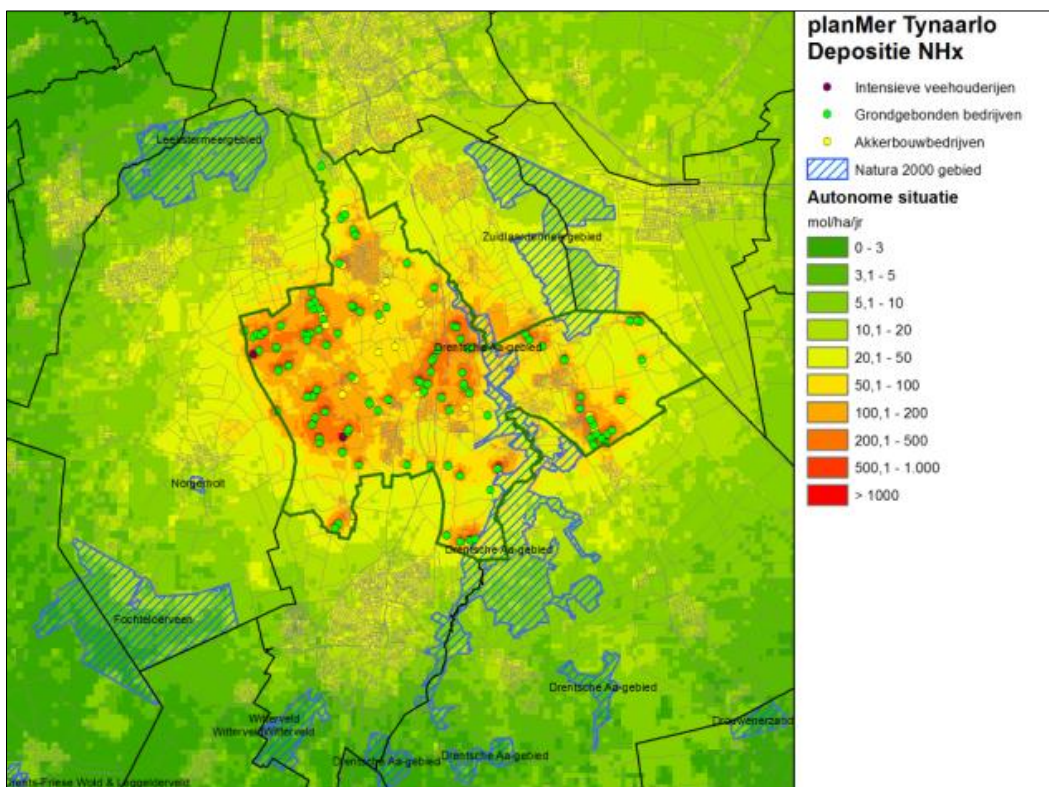
11.4.1

Intensivering en schaalvergroting (het voornemen)

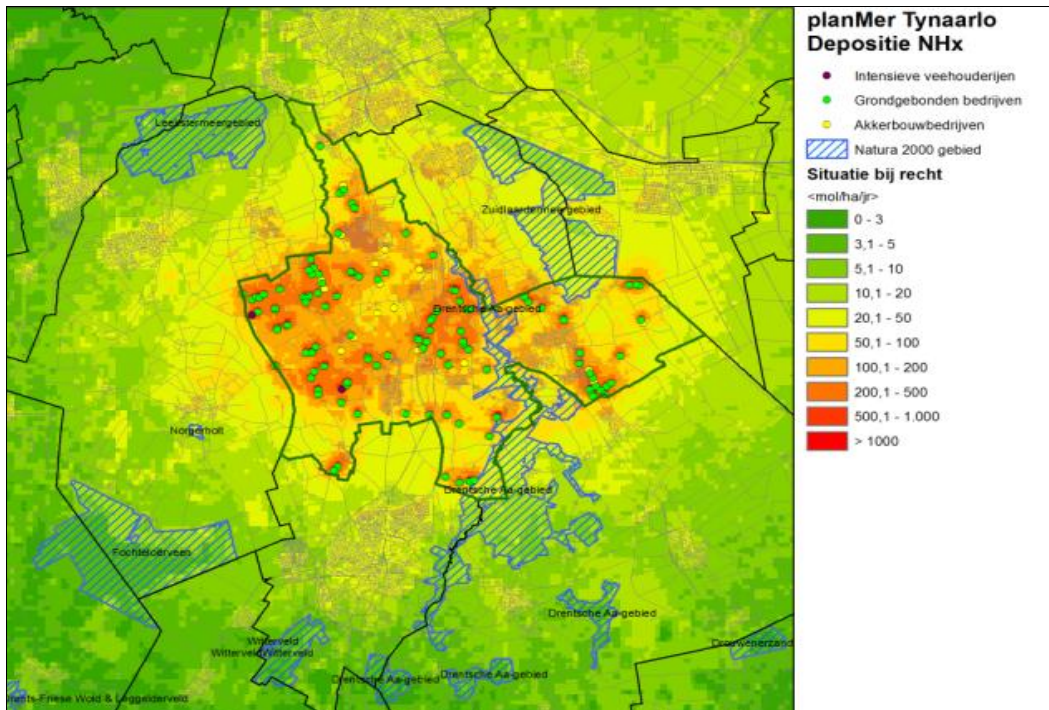
In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat in het bestemmingsplan onder voorwaarden een verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk zal zijn, zowel in de melkveehouderij als in de intensieve veehouder (zie 2.4). In een worstcasescenario - alle uitbreidingsmogelijkheden worden benut - zal daarmee de ammoniakemissie fors toenemen, ondanks emissiearme technieken. In afbeelding 11.5 zijn de ammoniakdeposities in respectievelijk de huidige situatie, **de autonome ontwikkeling**, het alternatief bij recht en het worstcasescenario weergegeven. **Tevens is een verschillenkaart opgenomen: de toename van de ammoniakdepositie ten opzichte van de huidige situatie.** De uitgangspunten voor deze berekeningen zijn beschreven in **hoofdstuk 2.5 en 2.6.**

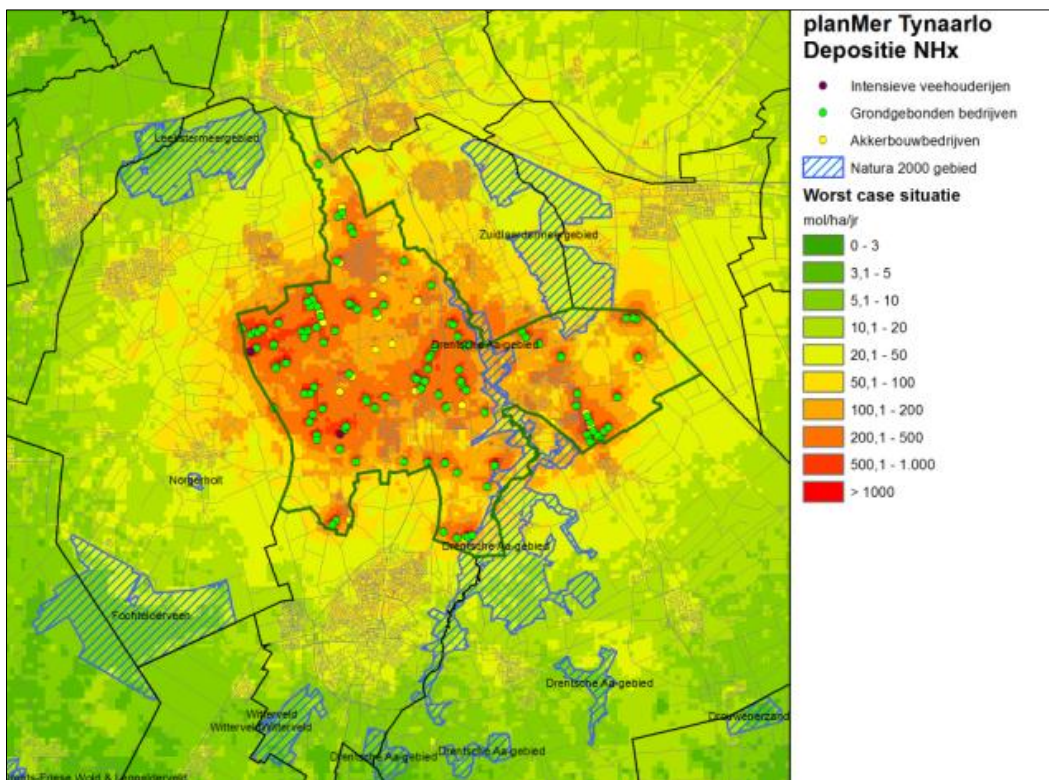
Afbeelding 11.5a. Ammoniakdepositie Tynaarlo, huidige situatie

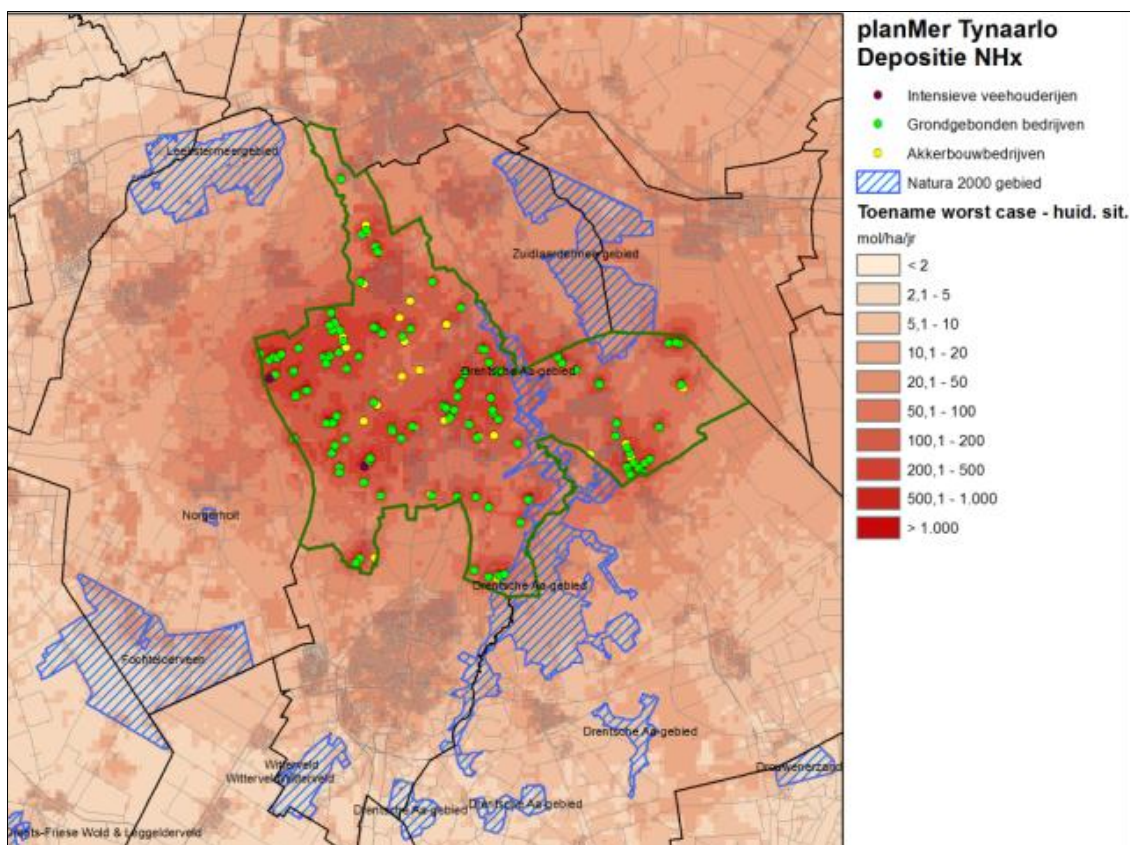
Afbeelding 11.5b. Ammoniakdepositie Tynaarlo, autonome ontwikkeling

Afbeelding 11.5c. Ammoniakdepositie Tynaarlo, alternatief bij recht

Afbeelding 11.5d. Ammoniakdepositie Tynaarlo, het voornemen

Afbeelding 11.5e. Ammoniakdepositie Tynaarlo, verschil voor- en huidige situatie

11.4.2

Alternatief bij recht

In het alternatief bij recht wordt ervan uitgegaan dat een beperkte uitbreiding van de veehouderij mogelijk is, namelijk alleen die uitbreidingen die bij recht mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan. In afbeelding 11.5c is te zien dat de depositietoename van dit alternatief veel lager is dan in het alternatief intensivering en schaalvergroting maar wel een geringe toename laag zien ten opzichte van de huidige situatie.

Conclusie Ammoniakdepositie

Zoals in afbeelding 11.5a t/m e is te zien, kan de toename van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden hoog zijn. Voor Tynaarlo gaat het met name het Drentsche Aa-gebied omdat het Zuidlaardermeergebied alleen voor fauna is aangewezen. Hiervoor geldt geen kritische depositiewaarde. Niettemin kan stikstof ook voor fauna negatieve gevolgen hebben. Hier wordt in het navolgende nader op ingegaan.

Omdat de gemiddelde achtergrondwaarde voor het Drentsche Aa-gebied 1.750 molN/ha/jaar bedraagt en de kritische depositiewaarde 400 molN/ha/jaar, is er tevens sprake van een overbelaste situatie in de huidige toestand. Dat betekent dat elke toename van depositie op dit Natura 2000-

gebied een significant negatief effect kan hebben. Dat met het toepassen van de best beschikbare emissiearme systemen zowel in de bestaande als in de nieuwe situaties de deposities wel kunnen worden beperkt doet hier niets aan af. Afzonderlijke uitbreidingen zullen geen tot een gering effect sorteren maar in cumulatieve zin zijn significant negatieve effecten niet uitgesloten. Dit geldt voor het alternatief intensivering en schaalvergroting maar ook voor het alternatief bij recht. In het alternatief 'bij recht' gaat het voor het Drentsche Aa-gebied om een toename van enkele tientallen mol N, in het voornemen kan het gaan om een toename van circa 100 mol N. De depositietoename is van dien aard dat ook op vijf kilometer afstand er sprake is van een meetbare toename. Dat betekent dat ook significant negatieve effecten op de in de inleiding genoemde Natura 2000-gebieden buiten de gemeente niet kunnen worden uitgesloten. Dit betreft het Witterveld en het Fochteloërveen.

In het Zuidlaardermeergebied is sprake van een toename van 20-50 mol in het voornemen. Veel diersoorten die onder het aanwijzingsbesluit vallen, zijn gevoelig voor verzuring en/of vermesting. Voor het Zuidlaardermeergebied geldt dit in ieder geval voor grote modderkruiper en roerdomp in relatie tot verzuring en in iets mindere mate voor rietzanger en porseleinhoen ook in relatie tot vermesting. Er is beperkt onderzoek gedaan naar de stikstofgevoeligheid van vogelsoorten in Limburg (Sovon, 2012). Van de in het Zuidlaardermeergebied voorkomende broedvogels is alleen porseleinhoen onderzocht. De auteurs noemen een grenswaarde van 1.430 mol N /ha /jr, waarboven mogelijk geringe aantasting van het foerageerbiotoop kan plaatsvinden. Of dit tot significant negatieve effecten kan leiden, is twijfelachtig. Ten tweede komt porseleinhoen in Limburg voor in voedselarme vennen welke gevoelig zijn voor stikstof. Het Zuidlaardermeergebied is een voedselrijk moerasgebied. Een toename van 20-50 mol N/jr zal naar verwachting geen significant effect hebben op deze soort. Omdat het om een vrij voedselrijk biotoop gaat, geldt dit ook voor rietzanger en roerdomp. De ganzen foerageren vooral op akkers en voedselrijke graslanden. Deze soorten hebben zeker geen hinder van vermesting.

Grote modderkruiper is echter in hogere mate afhankelijk van een goede waterkwaliteit. Een toename van depositie kan nadelig zijn voor deze soort. Omdat het om een complementaire soort gaat, hoeft deze soort niet op significantie te worden getoetst.

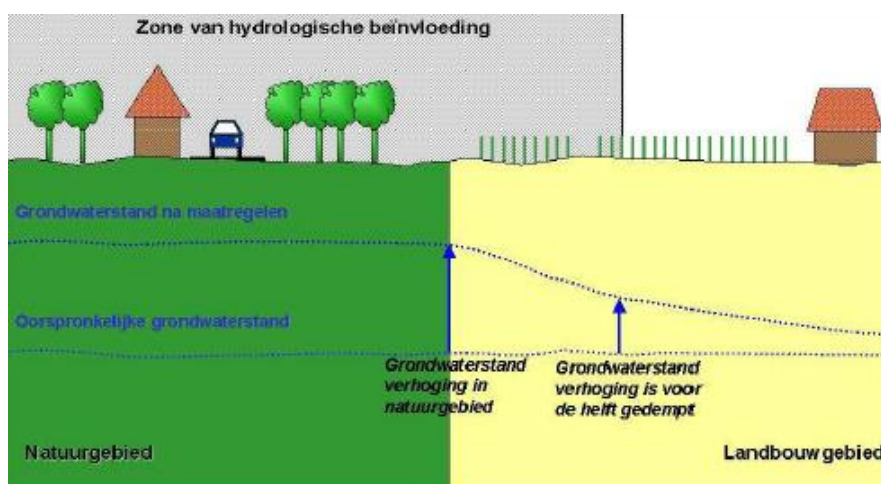
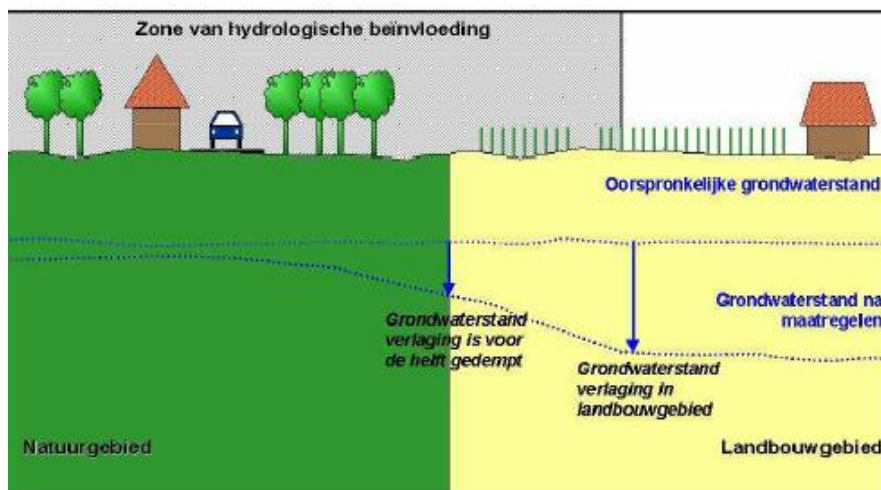
1 1 . 4 . 3

Hydrologie in relatie tot bodemingrepen en houtteelt

Achtergronden

Veelal hebben waterschappen en of provincies zones van hydrologische beïnvloeding opgenomen rond EHS en Natura 2000-gebieden. Maatregelen in een bepaald gebied kunnen invloed hebben op het naastliggende gebied. Als tegenstrijdige belangen naast elkaar voorkomen, kan de invloed ongewenst zijn. Zo kan door vernattingsmaatregelen in het natuurgebied vernattings schade ontstaan in het naastgelegen landbouwgebied of kunnen wegen of woningen in het

natuurgebied grondwateroverlast krijgen. Ook kan de aanleg van drainage in een landbouwperceel leiden tot ongewenste verlaging van de grondwaterstand in het naastgelegen natuurgebied. Dit wordt hydrologische beïnvloeding genoemd.

Wat betreft het aanbrengen van drainage, het wijzigen van greppelsystemen of andere diepe grondwerkzaamheden kan er sprake zijn van significant negatieve effecten op aangrenzende Natura 2000-gebied. Dat geldt ook voor houtteelt. Houtteelt kan een grondwater-onttrekkend effect hebben waardoor verdroging in aangrenzende natuurgebieden op kan treden. Vooral hoogveenontwikkeling (Drentsche Aa-gebied) is in dat opzicht zeer kwetsbaar. Het bestemmingsplan bevat nu een omgevingsvergunning voor bedoelde ingrepen. De mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt ten aanzien van diepe grondwerkzaamheden en houtteelt kunnen significant negatieve gevolgen hebben voor het Drentsche Aa gebied. Ten aanzien van het Zuidlaardermeergebied liggen negatieve effecten niet voor de hand, gezien de inrichting van het gebied als laaggelegen natuurgebied met een beter stuurbaar waterpeil.

De breedte van de hydrologische beïnvloedingszone kan variëren en is afhankelijk van bodemopbouw en oppervlaktewaterstructuur. Over het algemeen bepaalt het waterschap de breedte van de hydrologische beïnvloedingszones. Omdat bij de effectbeoordeling ook in het bestemmingsplan opgenomen afwijkingmogelijkheden en omgevingsvergunningen meegenomen moeten worden, zijn significant negatieve effecten ten gevolge van diepe grondwerkzaamheden binnen 1000 meter van Natura 2000-gebieden niet uitgesloten. Het bestemmingsplan bevat nu een omgevingsvergunning voor bedoelde ingrepen.

11.5

Gevolgen voor het bestemmingsplan en mitigerende maatregelen

11.5.1

Hydrologie

Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen worden voorkomen door diepe grondwerkzaamheden zoals drainage en diepploegen, alsmede bosbouw, hout- en sierteelt, te koppelen aan een omgevingsvergunningstelsel, waarbij toetsing aan de instandhoudingsdoelen Natura 2000 randvoorwaardelijk is.

11.5.2

Uitvoerbaar alternatieven

Ammoniak en milieugebruiksruimte

Bij het ontwikkelen van alternatieven is het begrip 'milieugebruiksruimte' van belang. Onder de milieugebruiksruimte wordt voor verschillende milieuaspecten, zoals geur, fijn stof, geluid en ammoniak, de ontwikkelingsruimte verstaan die bedrijven nog hebben voordat wettelijke normen worden overschreden. De alternatieven dienen enerzijds meer inzicht te geven in de beschikbare milieugebruiksruimte en anderzijds inzicht te geven of, en op welke wijze het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Dit betekent niet noodzakelijkerwijs dat alleen het alternatief, waarbij geen wettelijke normen worden overschreden, in het bestemmingsplan moet worden opgenomen. Immers, elk alternatief brengt een worstcasebenadering in beeld waarbij alle bedrijven binnen de kaders van dat alternatief maximaal mogen uitbreiden en waarbij rekening is gehouden met de grootste vervuilers. In cumulatief opzicht wordt dan mogelijk de milieugebruiksruimte overschreden, maar bij uitbreiding van een beperkt aantal individuele bedrijven gebeurt dat niet. De uitkomst van cumulatieve worstcaseberekeningen mag dus niet op voorhand individuele uitbreidingsruimte in een bestemmingsplan blokkeren, indien die ruimte wel aanwezig kan zijn. Het planMER dient dan wel aan te geven op welke wijze strijdigheid met milieu- natuurwetgeving kan worden voorkomen. Het bestemmingsplan biedt hiervoor verschillende instrumenten. Zo kan de individuele uitbreidingsruimte van bedrijven worden gekoppeld aan een afwijking, dan wel wijziging. Hieraan kunnen voorwaarden worden gekoppeld die strijdigheid

met de milieuwetgeving voorkomen. Maar ook ontwikkelingen in het bestemmingsplan die mogelijk worden gemaakt bij recht, kunnen middels algemene bepalingen in het bestemmingsplan worden ingeperkt. In die zin bieden de planregels van het bestemmingsplan een 'dashboard' waarmee individuele ontwikkelingsruimte van bedrijven kan worden geregeld. Het planMER geeft aan hoe de knoppen van het 'dashboard' moeten worden afgeregeld. Op die wijze kan sociaal-economisch gezien maximale ontwikkelruimte worden geboden zonder dat strijdigheid met de natuur- en milieuwetgeving ontstaat.

Het bestemmingsplan is een bestuursrechtelijk algemeen bindend voorschrift, maar dwingt geen ontwikkelingen af. Het is een instrument dat binnen vastgestelde en afgewogen kaders ruimte biedt voor de vooraf bepaalde gewenste ontwikkelingen. Dit impliceert enige mate van onzekerheid of en hoe de ontwikkelingen gaan plaatsvinden. Deze werking van het bestemmingsplan houdt zich niet altijd geheel tot het doel van een passende beoordeling. Middels het uitvoeren van een passende beoordeling (eventueel inclusief het doorlopen van de ADC-criteria) dienen met zekerheid significant negatieve effecten van de voorgenomen activiteit op de instandhouding van de soorten (in Natura 2000-gebieden) te worden uitgesloten, terwijl op grond van het bestemmingsplan de geboden ontwikkelingsruimte niet met zekerheid wordt benut.

De conclusie uit de voorgaande paragrafen luidt dat het voornemen en het alternatief 'bij recht' tot significant negatieve effecten kan leiden op meerdere Natura 2000-gebieden. Deze alternatieven zijn daarmee niet uitvoerbaar. Immers indien strijdigheid met de Natuurbeschermingswet niet kan worden uitgesloten, mag het plan niet worden vastgesteld. Onderzocht is daarom of een alternatief met een geringere uitbreidingsruimte of een zoneringsalternatief hiervoor een oplossing kon bieden. Omdat de afstanden waarover ammoniak-effecten doorwerken groot zijn, bieden dergelijke alternatieven geen oplossing.

Uitvoerbaar alternatief 1: het vastleggen van de huidige situatie

Een alternatief dat qua Natura 2000 en overige milieueffecten zonder meer uitvoerbaar is, is de huidige situatie waarbij iedere uitbreidingsmogelijkheid van bebouwing of bouwvlak ten behoeve van vee wordt uitgesloten. In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspunten voor de huidige situatie weergegeven. Het vastleggen van de huidige situatie ten aanzien van de bebouwing ten behoeve van het stallen van vee is daarmee een uitvoerbaar alternatief. Dit kan op eenvoudige wijze in de planregels van het bestemmingsplan worden geregeld. Het gaat hierbij niet om het vastleggen van het aantal dieren, maar om de oppervlakte bebouwing waar vee wordt gehouden. Namelijk middels het bestemmingsplan kan niet worden gestuurd op het aantal dieren op het erf, maar wel op de bebouwing. Het regelen van het toelaten van één of meerdere aantallen dieren ten opzichte van een melding op grond van het Besluit landbouw, ligt buiten de scope/reikwijdte van het bestemmingsplan.

Het ligt echter niet voor de hand om het alternatief 'huidige situatie' door te vertalen in het bestemmingsplan. In praktische zin zou dat betekenen dat geen enkele veehouderij zou kunnen uitbreiden, na de vaststelling van het plan en de tien jaar daarna. Het bestemmingsplan dient flexibele regelingen te bevatten waarin op een verantwoorde wijze op toekomstige ontwikkelingen wordt geanticipeerd. Waar het planMER is bedoeld om op de collectieve milieugebruiksruimte zo goed mogelijk in beeld te brengen, dient in het bestemmingsplan zoveel mogelijk de individuele milieugebruiksruimte verantwoord te worden geregeld. De oplossing ligt dan ook met name in het toepassen van mitigerende maatregelen waarmee negatieve effecten van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden worden voorkomen.

Uitvoerbaar alternatief 2: Best beschikbare technieken

Een andere mogelijkheid om te komen tot een uitvoerbaar alternatief, is dan ook het vastleggen van de huidige situatie en uitbreidingsmogelijkheden van bebouwing en bouwvlakken ten behoeve van een toename van vee, koppelen aan de voorwaarde dat geen toename van ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden mag plaatsvinden. Uitbreiding van individuele veehouderijbedrijven is slechts mogelijk als is aangetoond dat de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Middels het vervangen van oude stalsystemen door de best beschikbare technieken kan binnen het huidige gemeentelijk emissieplafond en de voorwaarde dat de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden niet mag toenemen, uitbreidingsruimte voor veehouderij worden gevonden.

Toelichting op dit alternatief

Uit bijlage 2 blijkt dat de aanwezige bedrijven de stalsystemen (nog) niet hebben ingericht met de meest gunstigste en best beschikbare technieken, hierdoor is er ten aanzien van ammoniakemissie op de meeste bedrijven een bepaalde milieugebruiksruimte aanwezig. De huidige bij de agrarische bedrijven in gebruik zijnde stalsystemen zijn niet als maximaal emissiearm te kwalificeren. Voor de systemen die in het plangebied in gebruik zijn, geldt voor bijvoorbeeld vrouwelijk melkvee ouder dan twee jaar een emissiefactor van 7,5 kg NH₃/dierplaats/jaar. Deze cijfers zijn gebaseerd op de CBS inventarisaties uit 2012. Deze stalsystemen kunnen worden vervangen door systemen die tot een lagere ammoniakemissie leiden en dus een lagere emissiefactor hebben. Het systeem dat op dit moment beschikbaar is en dat op grond van de inrichting van de stal tot de laagste emissie leidt, heeft een emissiefactor van 3,5 kg NH₃/dierplaats/jaar voor bijvoorbeeld melk- en kalfkoeien ouder dan twee jaar⁵. De eenheid één melkkoe +0,7 jongvee komt daarmee op 6,2 kg/dier/jr. De daardoor beschikbaar komende ruimte kan worden benut voor het bijplaatsen van extra vee. Deze berekening is voor Tynaarlo niet verder gekwantificeerd. Duidelijk is dat er in het gehele plangebied ten aanzien van melkvee een aanzienlijke emissiewinst is te boeken en daarmee een aan-

⁵ Ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag en afdichtflappen in de roosterspleten.

zienlijke uitbreidingsruimte is te bieden. Met dit alternatief worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden impliciet uitgesloten. Ook treden met dit alternatief niet of nauwelijks negatieve effecten op waterkwaliteit, EHS en flora- en faunawetsoorten op.

11.6

Mitigerende maatregelen

Ten aanzien van de ammoniakproblematiek zijn de mitigerende maatregelen in hoofdstuk 7.5 reeds besproken.

1 2

Conclusie en gevolgen voor het bestemmingsplan

12.1

Conclusie

De eindconclusie luidt dat met name het voornemen (worstcasescenario) sterk negatieve effecten kan hebben op de aspecten Natura 2000, overige natuur, geurhinder en in minder mate ook op bodem, water, klimaat en landschap. De belangrijkste oorzaken van deze negatieve effecten zijn een toename van ammoniakdepositie en geurhinder ten gevolge van uitbreidingen in de veehouderij. Naast negatieve effecten op Natura 2000 heeft ammoniakdepositie ook negatieve effecten op de overige natuur, bodem en water. Tevens is er een correlatie tussen ammoniakemissie en emissie van methaan, waardoor ook negatieve effecten op het klimaat optreden. Ook in het alternatief 'bij recht' kunnen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet worden uitgesloten. De alternatieven 'huidige situatie' en 'best beschikbare technieken' zijn wel uitvoerbaar. Het bestemmingsplan zal een instrumentarium moeten bevatten waarmee significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden voorkomen en tevens andere milieueffecten worden beperkt.

12.2

Gevolgen voor het bestemmingsplan

Hydrologie

Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen worden voorkomen door diepe grondwerkzaamheden zoals drainage en diepploegen alsmede bosbouw, hout- en sierteelt, te koppelen aan een omgevingsvergunningstelsel, waarbij toetsing aan de instandhoudingsdoelen Natura 2000 randvoorwaardelijk is.

Ammoniak en milieugebruiksruimte

In theoretische zin is zonder aanvullende maatregelen de milieugebruiksruimte ten aanzien van veehouderijen en Natura 2000 vrijwel nihil. Een consequentie hiervan zou kunnen zijn dat het bestemmingsplan geen uitbreidingsruimte aan veehouderijen meer mag bieden. Immers indien strijdigheid met de Natuurbeschermingswet niet kan worden uitgesloten, mag het plan niet worden vastgesteld.

Het bestemmingsplan is een bestuursrechtelijk Algemeen Bindend voorschrift, maar dwingt geen ontwikkelingen af. Het is een instrument dat binnen vastgestelde en afgewogen kaders ruimte biedt voor de vooraf bepaalde gewenste ontwikkelingen. Dit impliceert enige mate van onzekerheid of en hoe de ontwikkelingen gaan plaatsvinden. De op grond van het bestemmingsplan de geboden ontwikkelingsruimte wordt niet met zekerheid benut.

In dat licht zijn ook de autonome ontwikkelingen van belang (zie ook bijlage 1). Het aantal bouwvlakken zal waarschijnlijk afnemen. Plaatselijk zal schaalvergroting optreden maar op basis van de trend van de afgelopen jaren valt niet te verwachten dat de totale veestapel in Tynaarlo heel sterk zal uitbreiden. Er was de laatste jaren wel enige toename van geiten, varkens en kippen, maar er wordt geen sterke groei van intensieve veehouderij verwacht.

Het bestemmingsplan dient flexibele regelingen te bevatten waarin op een verantwoorde wijze op toekomstige ontwikkelingen wordt geanticipeerd. Waar de Plan-m.e.r. is bedoeld om de collectieve milieugebruiksruimte zo goed mogelijk in beeld te brengen, dient in het bestemmingsplan zoveel mogelijk de individuele milieugebruiksruimte verantwoord te worden geregeld.

Zoals in het vorige hoofdstuk reeds is behandeld, kan het vastleggen van de huidige situatie op eenvoudige wijze in het bestemmingsplan worden geregeld. Daarbij moet wel worden bedacht dat een bestemmingsplan een ruimtelijk instrument is, waarmee bebouwingsmogelijkheden worden geregeld en niet de aantallen vee. Groei van een veestapel is in die zin middels een bestemmingsplan niet in absolute zin te regelen. In de planregels van het bestemmingsplan kan worden opgenomen dat geen uitbreiding van veestallen is toegestaan.

Toetsing van dit alternatief ten opzichte van de huidige situatie leidt tot de conclusie dat dit onderdeel van het bestemmingsplan niet leidt tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

Het beschreven alternatief 'best beschikbare technieken' is opgevoerd om uitbreidingsruimte in de veehouderij mogelijk te maken zonder dat er significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden. In het bestemmingsplan is dan uitbreiding bij recht niet mogelijk. Dit alternatief rechtvaardigt echter het opnemen van een flexibiliteitsbepaling waarmee onder voorwaarden wel uitbreiding van bebouwing voor veehouderij mogelijk wordt.

Aannemelijk is dat er mogelijkheden tot uitbreiding van veestallen zijn bij gelijkblijvende emissie en gelijkblijvende depositie op Natura 2000-gebieden. Dit is mogelijk indien de bestaande stallen worden vervangen en nieuwe stallen worden gerealiseerd met de best beschikbare technieken. Ook door externe saldering kunnen bedrijven uitbreiden. Wederom onder de voorwaarde dat de depositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt, kan er bij bedrijven uitbreidingsruimte ontstaan indien elders binnen de gemeente bedrijven stoppen.

Hoe hard de randvoorwaarde: geen depositietoename op Natura 2000-gebieden moet zijn, is overigens nog een punt van discussie. Immers, de bevoegde gezagen beoordelen wanneer een activiteit leidt tot mogelijk significant negatieve effecten. Er zijn inmiddels voorbeelden waarbij een toename van depositie als gevolg van een activiteit niet wordt beoordeeld als significant negatief. Een aantal provincies staan nu al een geringe toename van depositie op Natura 2000-gebieden toe (tot 0,5% mol van de KDW). Voor verschillende soorten habitattypen kan tevens worden onderbouwd dat een toename van een paar mol ten opzichte van de kritische depositiewaarde geen significant negatief effect heeft. Tot slot treedt hoogstwaarschijnlijk binnenkort het PAS in werking. Dit kan gevolgen hebben voor de wijze van het hanteren van de kritische depositiewaarde en het omgaan met mogelijk significante negatieve effecten. Het op voorhand totaal uitsluiten van elke depositietoename op bestemmingsplanniveau kan in dat kader minder opportuun zijn. Het is immers niet de bedoeling dat het bestemmingsplan de belemmerende factor is voor ontwikkelingen die op grond van het PAS wel zonder meer mogelijk zijn. Namelijk op basis van het bestemmingsplan worden de initiatieven tot uitbreiding individueel beoordeeld en niet in relatie tot overige ontwikkelingen, indien niet expliciet door initiatiefnemer aangegeven (bijvoorbeeld stoppers of omschakeling), dan wel in relatie tot bestemmingsplan overkoepelende ontwikkelingen. In de regeling van het bestemmingsplan dient derhalve de ruimte te worden geboden om individuele ontwikkelingen in een bredere context te kunnen plaats.

In de gemeente Tynaarlo is een algemene dalende trend van het aantal veehouders aan de gang. Hoewel de trend in de rundveehouderij niet eenduidig is, is er op hoofdlijnen ook geen sterke toename van de totale veestapel. Deze trends, het koppelen van uitbreidingen aan wijzigingsbevoegdheden en afwijkingmogelijkheden met inrichtingscriteria, geeft de gemeente voldoende houvast om sturing te geven op het beperken van negatieve effecten. De maximale uitbreiding van grootschalige landbouw wordt gemaximeerd op 2,5 ha. Er wordt geen nieuwvestiging toegelaten. In het bestemmingsplan worden ten aanzien van bodem water en landschap, bij ingrepen ook randvoorwaarden gesteld, zoals het uitvoeren van archeologisch onderzoek, een watertoets en een landschappelijk inrichtingsplan.

Tevens zal bij uitbreiding van veehouderij geen sprake mogen zijn van een toename van de ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden.

Leemten in kennis en aanzet tot evaluatieprogramma

13.1

Leemten in kennis

Groei veehouderijen

Ten aanzien van de uitbreiding van de landbouw is in de alternatieven een aanname gedaan van de groei van de omvang van veehouderijen. In de praktijk zullen hier vele varianten op bestaan. Tevens is een inschatting gemaakt van de autonome ontwikkeling. Dergelijke aannames en inschattingen bevatten een ruime onzekerheidsmarge.

Bodem

Ten aanzien van de bodemkwaliteit is onbekend in hoeverre in de huidige situatie veehouderijen de ruimte hebben om nog mest op hun eigen land te gebruiken. Het is aannemelijk dat veehouderijen nog ruimte hebben, maar het is onbekend hoeveel dit zijn en hoe groot de ruimte is.

Stikstof

Bij de modelberekeningen voor depositie van stikstof bestaat er een zekere onzekerheidsmarge. Onbekend is hoe groot deze marge precies is. Voor de effecten van de uitbreiding de landbouw is de keuze voor het type stalsysteem van groot belang. Afhankelijk van het type stalsysteem kan de emissie van ammoniak, geur en fijn stof worden bepaald. Omdat er veel verschillende stalsystemen beschikbaar zijn, zijn er ook veel mogelijkheden om de emissie van ammoniak, geur en fijn stof te beïnvloeden. Vanuit de wetgeving (Besluit huisvesting) worden eisen gesteld aan de maximale ammoniakemissie van stal-systemen. Voor de berekeningen in het planMER is ervan uitgegaan dat in de toekomstige situatie hetzelfde stalsysteem wordt gebruikt als in de huidige situatie, zolang het stalsysteem voldoet aan het Besluit huisvesting. Onduidelijk is hoeveel bedrijven momenteel aan het Besluit huisvesting voldoen. In veel gevallen kan ook met een andere configuratie van stalsystemen worden voldaan aan wettelijke vereisten. Wanneer sprake is van een concrete uitbreiding van een veehouderij, zal in meer detail gekeken moeten worden naar de gewenste stalsystemen. Er kan bijvoorbeeld met luchtwassers meer gedaan worden dan alleen de wettelijke vereisten. Uiteindelijk zijn er veel componenten van belang voor de daadwerkelijke emissie van ammoniak, geur en fijn stof. Daarbij gaat het bijvoorbeeld ook om afvoer van mest, het al dan niet drogen van mest, dieraantallen, ventilatie en locatie en hoogte van emissie-

punten. Ook van belang voor de werkelijke emissies zijn het onderhoud en het beheer van stalsystemen, en is niet voor ieder stalstelsel zeker dat ze in de praktijk precies werken zoals de bedoeling is. Tot slot is het PAS beleid van belang. Het ligt in de verwachting dat bij de implementatie van het definitieve PAS, er meer uitbreidingsruimte voor veehouderijen ontstaan. Het is vooralsnog onduidelijk wanneer de PAS wordt vastgesteld en wat daar dan de gevolgen van zullen zijn in Tynaarlo.

(Dier)gezondheid

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's, vooral wat betreft de uitstoot van grotere bedrijven en concentraties van bedrijven. De relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen van omwonenden is onderwerp van nader onderzoek. Het Ministerie van VWS heeft de gezondheidsraad gevraagd een landelijk toetsingskader te ontwikkelen waaraan gemeenten nieuwe ontwikkelingsplannen kan toetsen. De gezondheidsraad verwacht het toetsingskader eind 2012 gereed te hebben. Op basis daarvan kunnen mogelijk de gezondheidseffecten beter worden beoordeeld.

13.2

Monitoringsprogramma milieugevolgen

Conform de Wet Milieubeheer dient het bevoegd gezag bij een besluit, waarvoor een plan-m.e.r.-procedure is doorlopen, een evaluatieprogramma op te zetten en uit te (laten) voeren. Het MER dient een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma te bevatten. Monitoring heeft betrekking op de in dit milieurapport verwachte effecten. De effecten kunnen op drie momenten worden getoetst:

- Bij nog op te stellen milieueffectrapporten.
- Bij de vergunningverlening voor activiteiten.
- Daadwerkelijke toetsing na realisering van de plannen.

Bij nader op te stellen project-milieueffectrapporten en vergunningen zullen de in dit planMER weergegeven effecten worden getoetst. Daarnaast kunnen de effecten na uitvoering van de plannen worden getoetst. Hiervoor is wel een nulmeting vereist, om de effecten vast te kunnen stellen. Voor veel milieuaspecten kan worden aangesloten bij bestaande monitoringsprogramma's, die reeds door gemeente, provincie en waterschap worden uitgevoerd. Van belang hierbij zijn met name bestaande programma's voor de monitoring van water en bodem, natuur en verkeerstellingen. Aan de hand van verkeerstellingen kunnen de belangrijkste effecten voor verkeer, geluid en luchtkwaliteit worden gemonitord. Separaat kunnen ook additionele luchtkwaliteit- en geluidmetingen gedaan worden.

Voor de bestaande programma's kan worden nagegaan in hoeverre deze voldoende informatie leveren voor een op dit planMER toegespitste monitoring.

Indien nodig kunnen deze programma's worden aangepast. In uiteenlopende documenten wordt de actuele situatie van het buitengebied beschreven en worden bedreigingen in beeld gebracht. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven van dit soort documenten en programma's.

Aspect Document/programma

Natuur

- Natura 2000-beheerplan (provincie)
Voor de Natura 2000-gebieden in en rond Tynaarlo zullen de definitieve beheerplannen worden opgesteld. Deze beheerplannen dienen een uitvoerige monitoringsparagraaf te bevatten. Stikstofdepositie en waterhuishouding zijn hierin belangrijke onderwerpen.
- Diverse onderzoeken en rapportages (Rijk en provincie)
- Ecologische inventarisaties (provincie/gemeente)

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

- Omgevingsvisie (provincie)
- Landschapsontwikkelingsplan (gemeente)
- Archeologische beleidsadvies
- Cultuurhistorische waardenkaart

Bodem en water

- Bodemkwaliteitskaart (gemeente)
- Bodeminformatiekaart (provincie)
- Waterkwaliteitsrapportages (waterschap)
- Grondwaterkaart (provincie)

Verkeer

- Verkeerstellingen (gemeente)
- Gegevens verkeersongevallen (gemeente)

Geur en luchtkwaliteit

- Grootschalige concentratiekaarten (Planbureau voor de Leefomgeving)

Opstellen gemeentelijk geurbeleid

In het planMER is geconstateerd dat geur in de gemeente Tynaarlo aandacht behoeft, en dat bij een uitbreiding van de landbouw deze situatie kan verslechteren. Om in de toekomst geur als volwaardig aspect mee te nemen bij uitbreidingen in de landbouw, is het van belang om hier als gemeente grip op te hebben. Daarvoor kan het opstellen van een gemeentelijk geurbeleid uitkomst bieden. De conclusies in het planMER met betrekking tot geur kunnen dan gezien worden als aanleiding voor het opstellen van een gemeentelijk geurbeleid in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij.

Handhaving

Bij de handhaving van vergunningen dient te worden getoetst of wordt voldaan aan randvoorwaarden die uit het planMER zijn voortgekomen. Voor intensieve veehouderijen is de werking van stalsystemen een belangrijk aspect. De werking van deze stalsystemen voorziet in een beperking van de emissie van ammoniak, geur en fijn stof. Een onjuiste werking van stalsystemen kan leiden tot een fors grotere emissie van deze stoffen, waarbij wettelijke normen voor emissies kunnen worden overschreden. Bij de periodieke controle van milieuvergunningen, is het van groot belang om de juiste werking van stalsystemen te toetsen.

L i t e r a t u u r

- BügelHajema Adviseurs. Notitie Reikwijdte en detailniveau PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Tynaarlo, 2011.
- BügelHajema Adviseurs. Ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo, 2012.
- BügelHajema Adviseurs/Tauw. Concept Natura 2000 Beheerplan Norgerholt. Provincie Drenthe Assen, 2009.
- BügelHajema Adviseurs/Tauw. Concept Natura 2000 Beheerplan Fochteloërveen. Provincie Drenthe Assen, 2009.
- BügelHajema Adviseurs/Tauw. Concept Natura 2000 Beheerplan Leekstermeer. Provincie Drenthe Assen, 2009.
- Dobben Van, H. en Van Hinsberg, A. (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654, Alterra, Wageningen.
- Gies, T.J.A. en Bleeker, A. (2007). Onderzoek naar de ammoniakdepositie op 5 habitatgebieden ten behoeve van het interim toetsingkader Natura 2000 en Ammoniak. Alterra-rapport 1491, Alterra, Wageningen.
- Infomil, 2007: Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij.
- Iwaco, 2001, Actief bodembeheer in de provincie Groningen.
- Kornalijnslijper, J.E., J.C. Rahamat-Langendoen en Y.T.H.P. van Duynhoven (2008). Volksgezondheidsaspecten van veehouderij-megabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie. RIVM. Bilthoven.
- Ministerie van VROM, april 2006: Handreiking milieueffectrapportage van planen (planMER).
- Ministerie van EL&I. 2012. Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Norgerholt, Fochteloërveen, Leekstermeergebied, Bakkeveense duinen.
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) Den Haag/Bilthoven, 2012.
- Provincie Drenthe (2010). Omgevingsvisie Drenthe. Provincie Drenthe. Assen.
- Provincie Drenthe (2013). Ontwerp Natuurbeheerplan Drenthe. Provincie Drenthe, Assen.
- RIVM (2011) Concentratiekaarten voor grootschalige luchtverontreiniging in Nederland. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Sovon (2012), B-WARE, Bureau Natuurbalans. Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg.
www.rivm.nl/nl/themasites/gcn.
- Waterschap Noorderzijlvest. Waterbeheerplan 2010-2015.
- Waterschap Hunze en Aa, Waterbeheerplan 2010-2015.

B i j l a g e n

Bijlage 1 - Trends

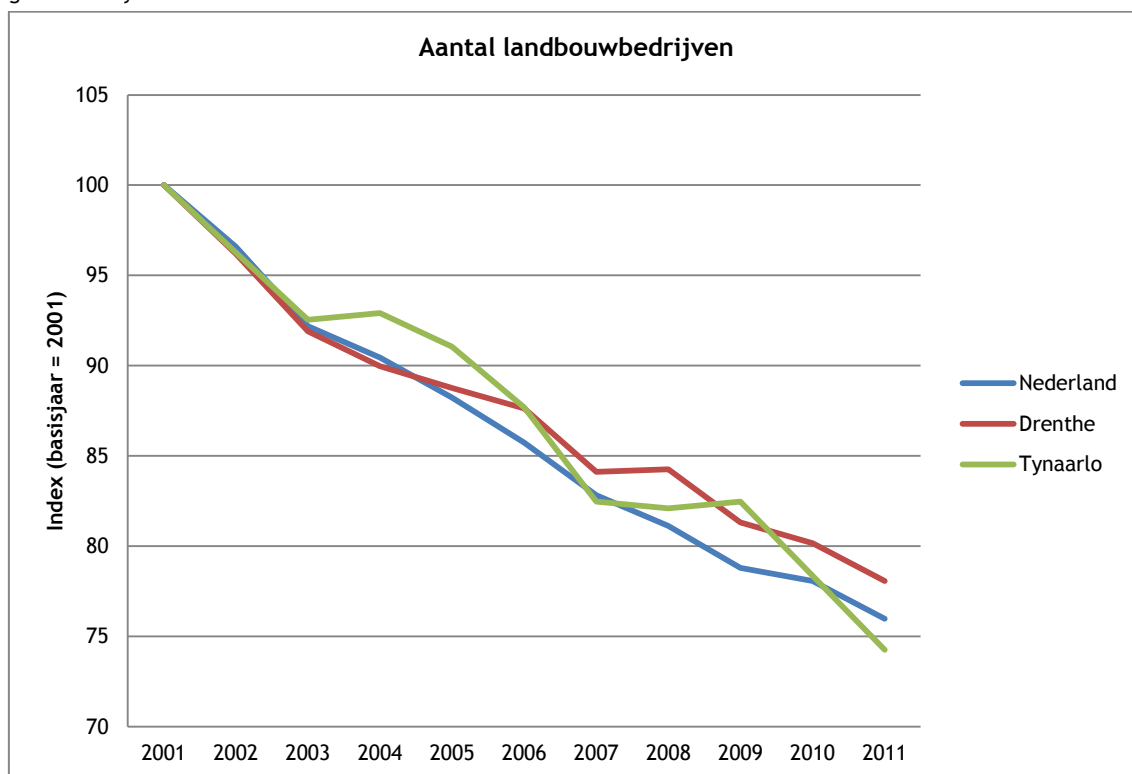
Ten behoeve van het PlanMER is de ontwikkeling van de agrarische sector in de gemeente Tynaarlo beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de landbouwbedrijven, de veestapel en de intensieve veehouderij.

Om de ontwikkeling in deze gemeente in perspectief te plaatsen, wordt bij een aantal onderdelen eveneens de ontwikkeling in Nederland als geheel en de provincie Drenthe meegenomen. Bij het opstellen van dit document is gebruik gemaakt van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

1.1 Landbouwbedrijven

In de onderstaande grafiek is de geïndexeerde ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo opgenomen. Voor al deze gebieden geldt dat het aantal bedrijven in 2011 fors lager is dan in 2001. De afname in Nederland en de provincie Drenthe is geleidelijker terwijl in de gemeente Tynaarlo in 2003 en 2007-2009 licht toeneemt, dan wel gelijk blijft. Na 2009 is in de gemeente Tynaarlo een sterkere afname zichtbaar, dan in Nederland en de provincie Drenthe.

Grafiek 1. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Landbouwbedrijven in Tynaarlo

Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011 weer. In 2011 waren er nog 268 landbouwbedrijven in deze gemeente. Van deze 268 landbouwbedrijven waren er 6 (2%) die hokdieren hielden. Hokdieren zijn varkens, diverse soorten pluimvee, konijnen en edelpelsdieren. Van de 268 bedrijven waren er 221 (82%) die graasdieren hielden. Graasdieren zijn paarden en pony's, rundvee, schapen en geiten.

Tabel 1. Het aantal landbouwbedrijven, akkerbouwbedrijven en bedrijven met hokdieren in de gemeente Tynaarlo

jaar	aantal landbouwbedrijven	aantal akkerbouwbedrijven	aantal bedrijven met graasdieren	aantal bedrijven met hokdieren
2001	268	84	221	6
2002	258	85	216	6
2003	248	71	205	6
2004	249	74	207	6
2005	244	72	201	3
2006	235	66	193	5
2007	221	58	183	6
2008	220	51	187	3
2009	221	50	178	4
2010	210	46	175	3
2011	199	44	168	3

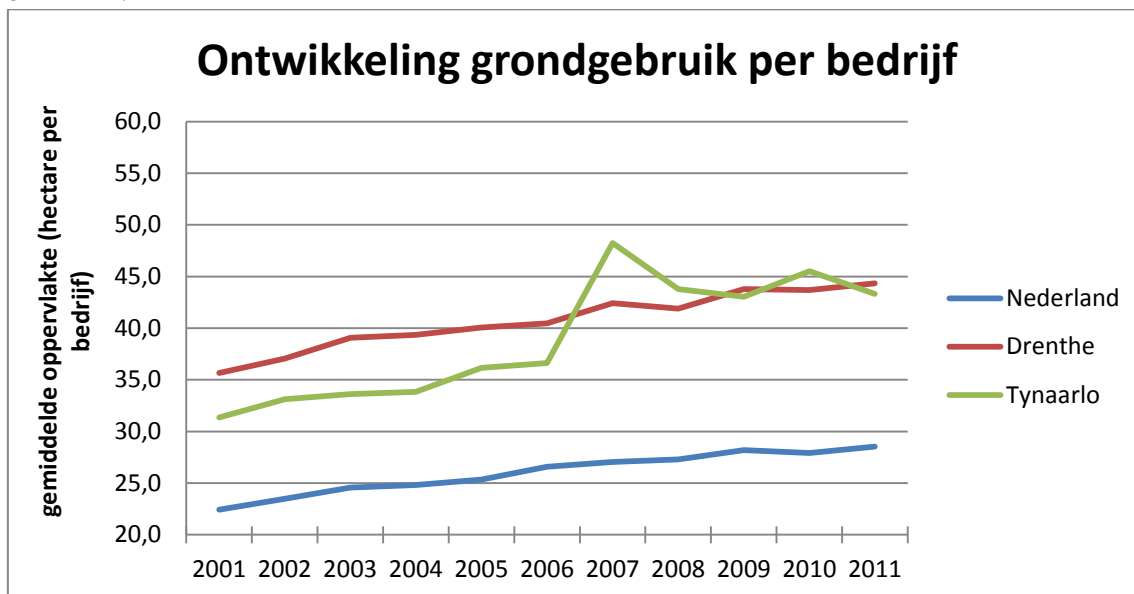
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Voor alle soorten bedrijven geldt dat het aantal bedrijven in 2011 kleiner is dan het aantal bedrijven in 2001. De afname van het aantal bedrijven verloopt gestaag.

Grondgebruik per bedrijf

Het CBS biedt inzicht in het totale agrarische grondgebruik en het aantal bedrijven. Op basis van deze gegevens is het mogelijk om het gemiddelde grondgebruik per bedrijf te berekenen. In grafiek 2 is de ontwikkeling van het gemiddelde grondgebruik (in hectares per bedrijf) opgenomen. Uit de grafiek komt naar voren dat de gemiddelde oppervlakte per bedrijf tussen 2001 en 2011 licht is toegenomen. De gemiddelde oppervlakte van bedrijven in de gemeente Tynaarlo is veel groter dan in Nederland als geheel. De gemiddelde oppervlakte grondgebruik in de provincie Drenthe is ten opzichte van de gemeente over het algemeen groter. In 2007 is een piek te zien wat betreft de gemiddelde oppervlakte van bedrijven in de gemeente Tynaarlo. Na 2007 neemt deze piek weer af tot ongeveer gelijke waarden als in de provincie.

Grafiek 2. De ontwikkeling van het gemiddelde grondgebruik per bedrijf in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

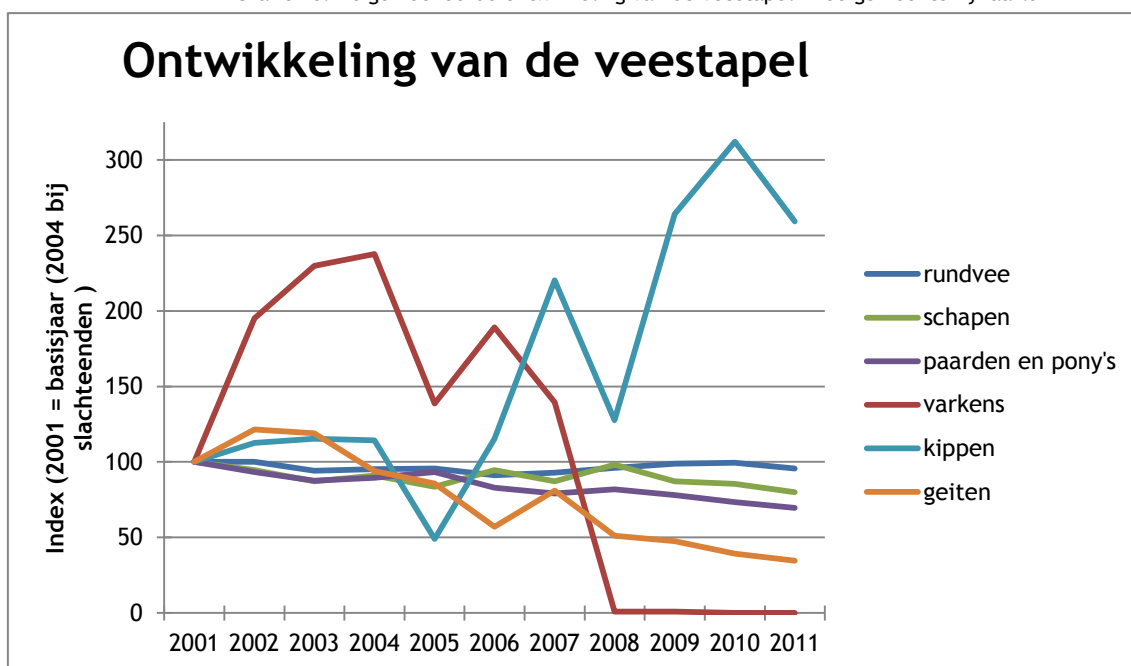
Voor zowel Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo geldt dat er sprake is van een lichte toename van de grondoppervlakte (waarbij de oppervlakte in de gemeente Tynaarlo in 2007 een sprongetje laat zien).

1.2 Veestapel⁶

Om een beeld te schetsen van de ontwikkeling van de veestapel in de gemeente Tynaarlo is grafiek 3 opgenomen. Om een vergelijking te kunnen maken tussen de verschillende diersoorten zijn de absolute aantallen geïndexeerd, waarbij de aantallen uit 2001 als basis zijn gebruikt (bij slachteenden is het aantal uit 2004 als basis gebruikt).

⁶ Bij het opstellen van deze paragraaf is gebruikgemaakt van gegevens uit de landbouwtelling van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Grafiek 3. De geïndexeerde ontwikkeling van de veestapel in de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Uit grafiek 3 komt naar voren dat er sprake is van een grillig verloop vanaf 2001. Opvallend is de daling en grote stijging van het aantal kippen. Met name de enorme afname van het aantal varkens is opvallend. Ook het aantal geiten is de laatste jaren afgenomen. Het aantal aan rundvee, paarden en pony's en schapen lijkt in afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven.

In tabel 3 zijn de absolute aantallen dieren in de jaren 2001, 2006 en 2011 opgenomen, om een beeld te schetsen van het aantal dieren dat in de gemeente aanwezig is. Als de aantallen worden vergeleken met de ontwikkeling uit grafiek 3 dan komt naar voren dat kippen de meest stijgende trend vertoont met een stijgingspercentage van 259% in aantal dieren. Voor varkens is de meest dalende trend vertoont met een dalingspercentage van 100%. Ook de diergroep geiten laat een dalende trend zien met een dalingspercentage van 65%. Het aantal rundvee (5%), schapen (20%) en paarden en pony's (31%) laten een lichtere daling zien.

Tabel 3. Het aantal dieren in de gemeente Tynaarlo in 2001, 2006 en 2011

Diersoort	Jaar		
	2001	2006	2011
rundvee	15.217	13.874	14.566
schapen	55	48	44
paarden en pony's	105	83	73
varkens	101	141	-
kippen	100.340	221.000	260.050
geiten	84	68	29
slachteenden	x	20.000	x

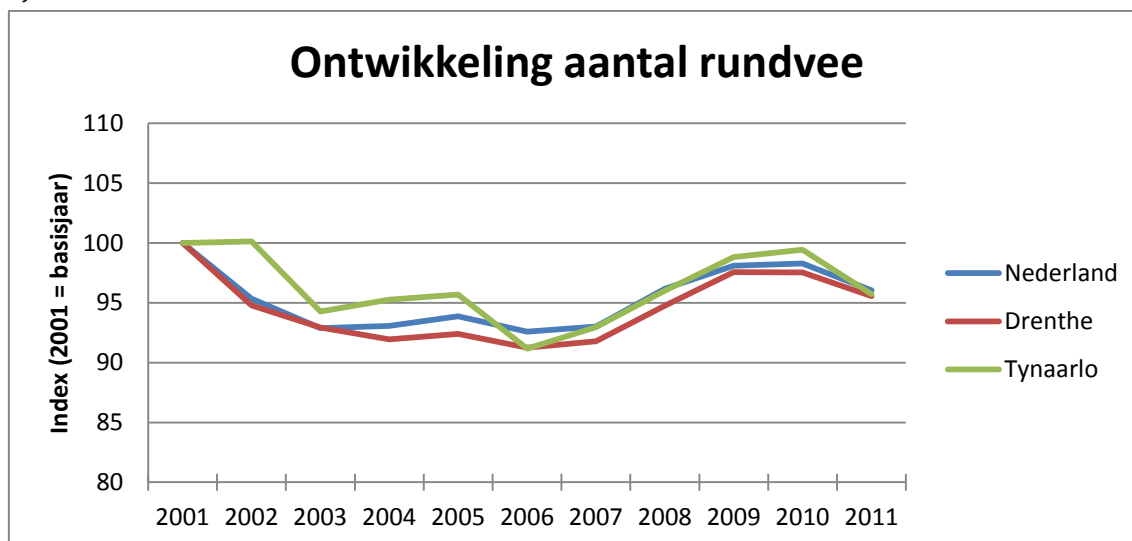
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Om de ontwikkeling van de veestapel in de gemeente Tynaarlo in perspectief te kunnen plaatsen, wordt de ontwikkeling van de zes in grafiek 3 opgenomen categorieën in relatie gebracht met de ontwikkeling in Nederland en de provincie Drenthe. Om de verschillende gebieden met elkaar te kunnen vergelijken zijn de aantallen dieren geïndexeerd, waarbij als basisjaar het jaar 2001 is gebruikt.

Rundvee

Allereerst wordt ingegaan op de ontwikkeling van de rundveestapel, deze is opgenomen in grafiek 4. Wat opvalt, is dat de ontwikkeling van de rundveestapel in de drie opgenomen gebieden alle een ongeveer zelfde soort ontwikkeling doormaken. De rundveestapel in de gemeente Tynaarlo blijft in 2001-2002 nagenoeg gelijk terwijl deze in de provincie Drenthe en Nederland als geheel afneemt. De rundveestapel in de gemeente Tynaarlo neemt in 2003 sterk af en blijft dan tot 2006 nagenoeg gelijk. In 2007 is weer een sterke daling zichtbaar, waarna de rundveestapel weer toeneemt. Dit loopt ongeveer evenredig aan de ontwikkeling in de provincie en Nederland.

Grafiek 4. De geïndexeerde ontwikkeling van de rundveestapel in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

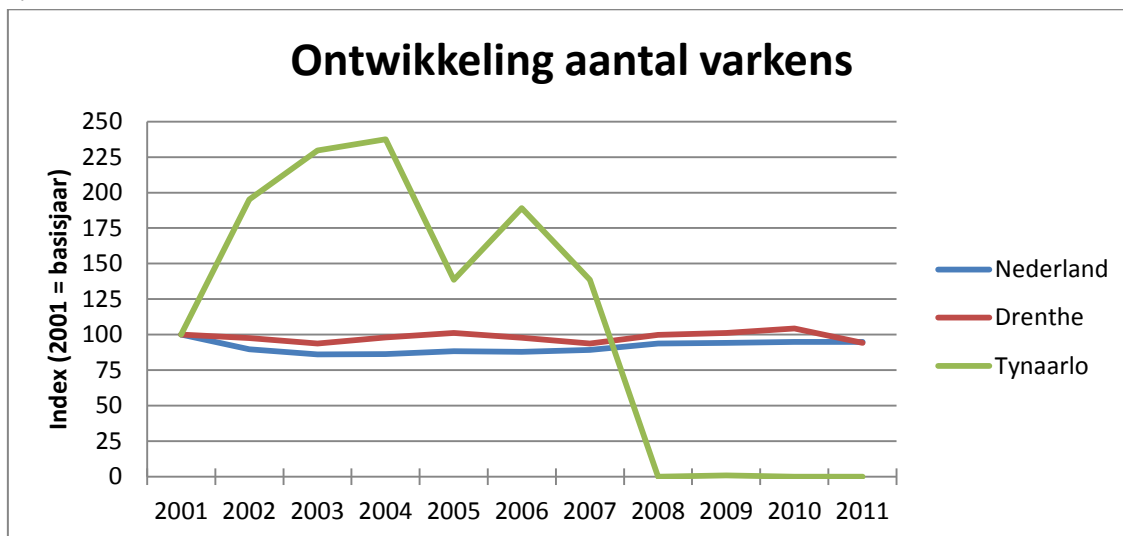

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Varkens

Grafiek 5 toont de ontwikkeling van de varkensstapel. Waar het aantal varkens in Nederland en in de provincie Drenthe een redelijk gelijkmatige ontwikkeling kennen, neemt het aantal varkens in de gemeente Tynaarlo sterk af. Het aantal varkens in Nederland, de provincie Drenthe ligt in 2011 iets lager dan in 2001. Dit is bij gemeente echter niet het geval, hier zijn geen varkens meer aanwezig in 2011.

Grafiek 5. De geïndexeerde ontwikkeling van de varkensstapel in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

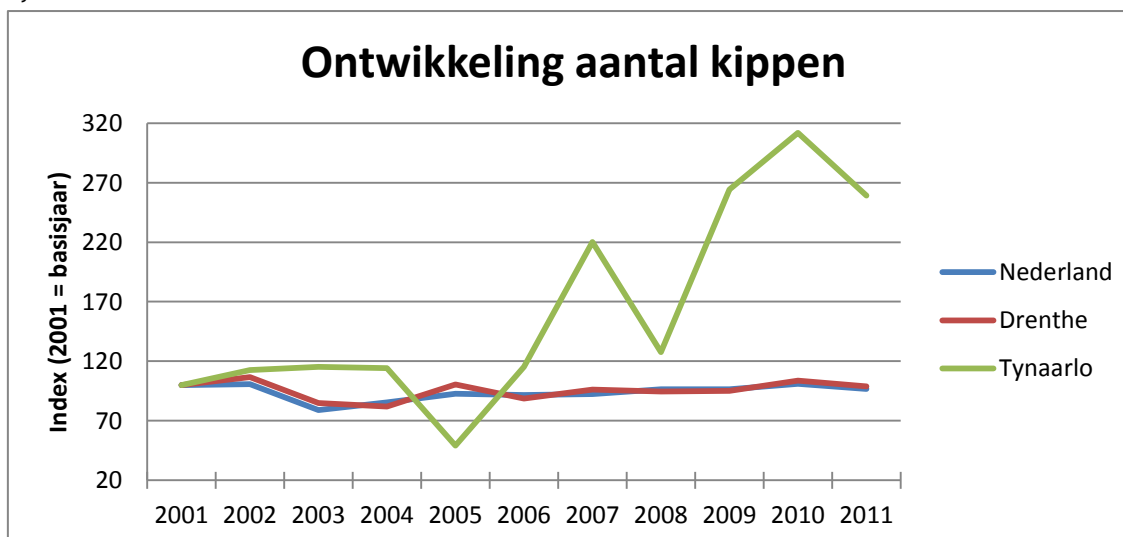

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Kippen

In grafiek 6 is de ontwikkeling van het aantal kippen weergegeven. Ook bij deze diersoort kennen Nederland en de provincie Drenthe een redelijk gelijkmatige ontwikkeling, waarbij het aantal kippen in Nederland en de provincie Drenthe ongeveer gelijk is gebleven en in de gemeente Tynaarlo in het jaar 2011 zelfs fors is hoger ligt dan in het jaar 2001.

Grafiek 6. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal kippen in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

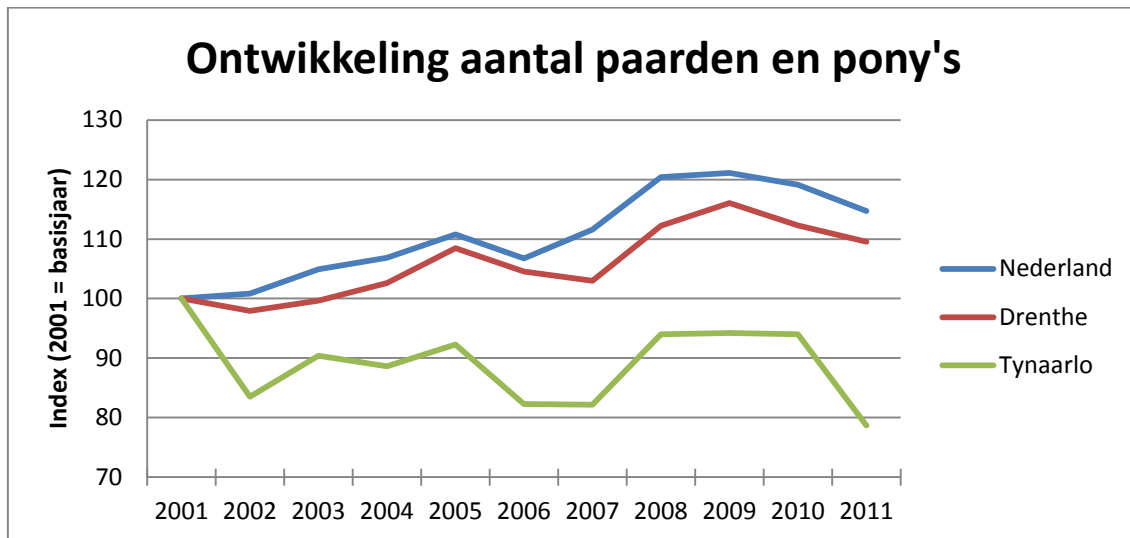
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Paarden & pony's

Grafiek 7 geeft de geïndexeerde ontwikkeling van het aantal paarden en pony's weer. Hieruit komt naar voren dat de ontwikkeling in Nederland en de provincie Drenthe ongeveer gelijk verloopt. In de gemeente Tynaarlo is na 2001 en

na 2005 een sterke daling zichtbaar, maar in 2007 neemt het aantal weer toe. In 2010 is opnieuw een sterke daling zichtbaar. Voor de provincie en Nederland is het aantal paarden en pony's toegenomen tussen 2001 en 2011, in de gemeente Tynaarlo is het aantal afgenomen tussen 2001 en 2011.

Grafiek 7. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal paarden & pony's in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

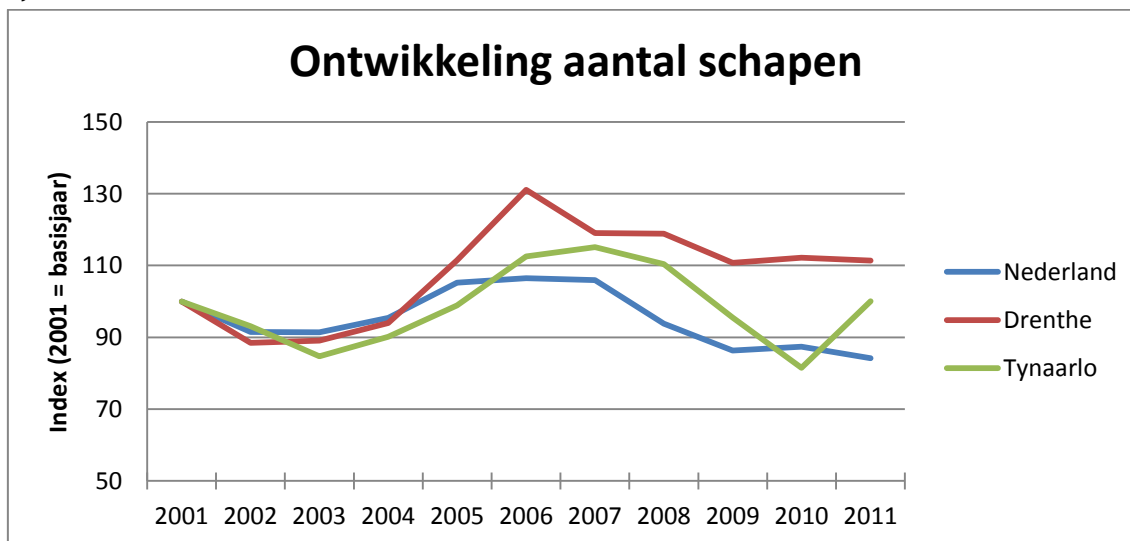

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Schapen

Grafiek 8 toont de ontwikkeling van het aantal schapen in de drie gebieden. Globaal gezien maken de drie gebieden een gelijke ontwikkeling door in de afgelopen 10 jaar. Een uitzondering hierop is de piek in de groei van het aantal schapen in 2005 in de provincie Drenthe. Er is een afname van het aantal schapen in alle drie gebieden na 2007, wel is de daling in de gemeente Tynaarlo sterker dan in de overige twee gebieden.

Grafiek 8. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal schapen in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

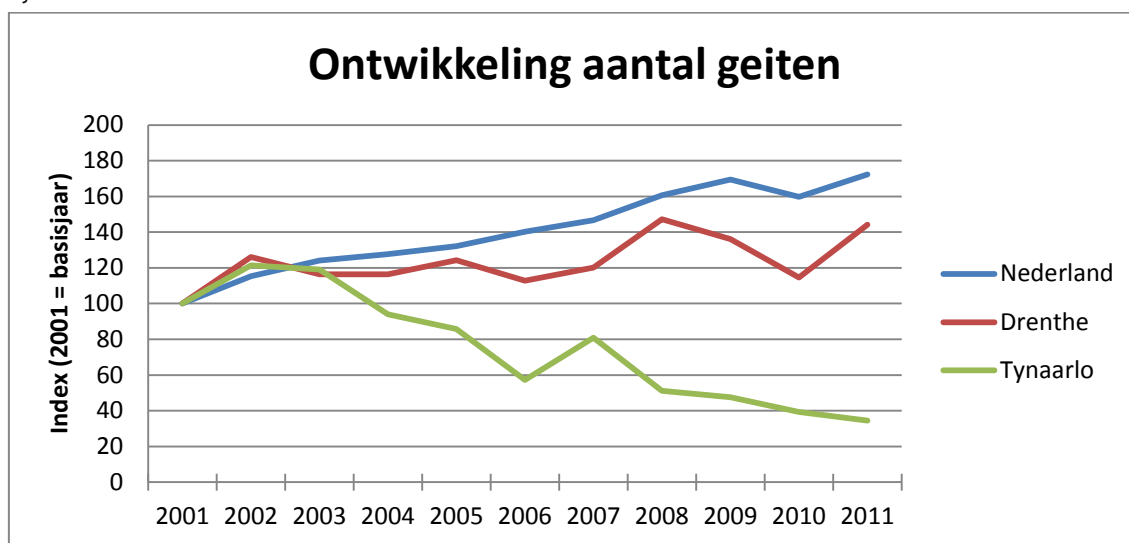

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Geiten

In grafiek 9 wordt de geïndexeerde ontwikkeling van het aantal geiten weergegeven. Wat opvalt is dat in Nederland een groei zichtbaar is en deze ook ver boven de gemeente en de provincie ligt. Ook valt op dat het aantal geiten in de gemeente Tynaarlo enorm lager ligt dan in de provincie en Nederland. Het aantal geiten in de gemeente Tynaarlo laat een daling zien tussen 2001 en 2011 terwijl in Nederland en de provincie sprake is van een toename van het aantal geiten.

Grafiek 9. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal schapen in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

1.3 Intensieve veehouderij

Een sector binnen de landbouw die specifiek van belang is voor de Mer is de intensieve veehouderij. In dit deel wordt ingegaan om de ontwikkelingen in deze sector. Hierbij is van belang dat het CBS in haar gegevens niet specifiek bijhoudt wanneer een bedrijf 'intensief' is. Om deze reden wordt hierna eerst kort ingegaan op wanneer een bedrijf op basis van het bestemmingsplan buitengebied als 'intensief' wordt gezien. Vervolgens is op basis van deze definitie gekeken welke diercategorieën zoals die worden bijgehouden door het CBS hier onder vallen, waarna op basis van de cijfers van het CBS een beeld wordt geschetst van de ontwikkeling in de intensieve veehouderij. Om een vergelijking te kunnen maken is in een aantal grafieken gebruik gemaakt van indexcijfers. Bij deze indexcijfers is het jaar 2001 als basisjaar gehanteerd.

In de regels van het bestemmingsplan buitengebied wordt een definitie gegeven voor 'intensieve veehouderij'; niet-grondgebonden agrarische bedrijven die zelfstandig of als neventak geheel of nagenoeg geheel in gebouwen varkens, pluimvee, vleeskalveren en pelsdieren houden, met uitzondering van het biologisch houden van dieren overeenkomstig de landbouwkwaliteitswet.

Bedrijven die hiertoe niet behoren zijn dus bedrijven waar:

- schapen worden gehouden;
- paarden worden gehouden;
- melkrundvee wordt gehouden. Onder melkrundvee wordt verstaan:
- melkvee met bijbehorend vrouwelijk jongvee;
- vrouwelijk vleesvee ouder dan twee jaar met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat op een met melkvee vergelijkbare manier wordt gehouden voor de vleesproductie;
- het voortbrengen en zogen van kalveren;
- dieren biologisch worden gehouden;
- dieren uitsluitend of in hoofdzaak worden gehouden ten behoeve van natuurbeheer.

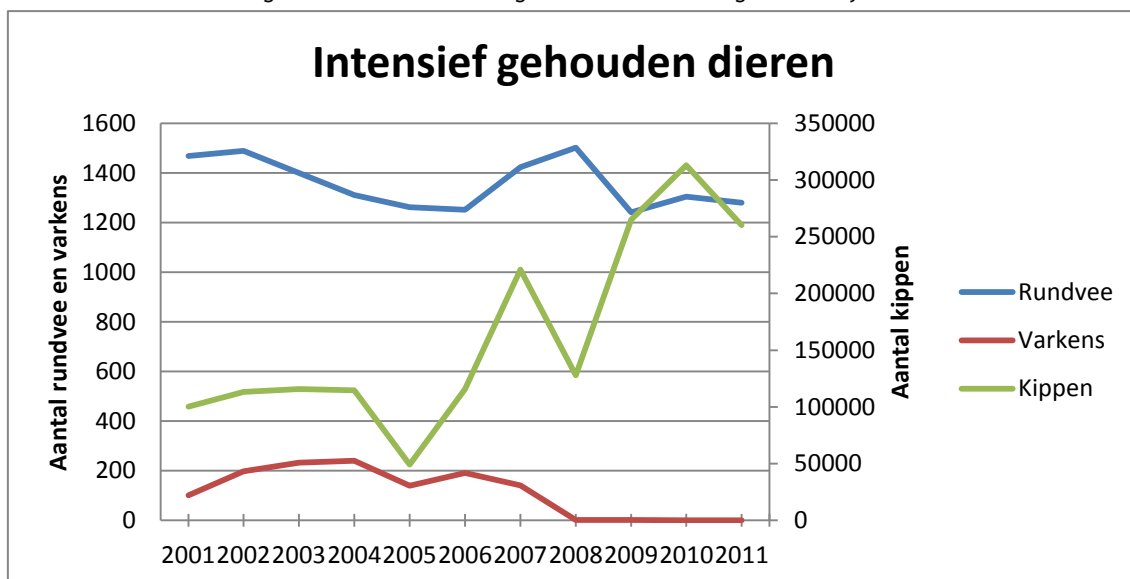
Op basis van de definitie die in de regels van het bestemmingsplan buitengebied wordt gehanteerd is om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de intensieve veehouderij gekeken naar de ontwikkeling van het aantal kippen, het aantal varkens en het rundvee (bestaande uit de categorieën vleeskalveren, jongvee voor de vleesproductie en stieren voor de vleesproductie (ouder dan 2 jaar)) zoals die worden bijgehouden door het Centraal Bureau voor de Statistiek⁷.

Intensieve veestapel

In grafiek 10 is voor deze drie categorieën de ontwikkeling van het aantal dieren tussen 2001 en 2011 in de gemeente Tynaarlo opgenomen. Uit de grafiek komt naar voren dat in de gemeente het aantal rundvee redelijk stabiel is, met een licht sprongetje tussen 2007 en 2008. Het aantal varkens is flink gedaald na 2007 en het aantal kippen is, ondanks twee tussentijdse sterke dalingen, gestegen tussen 2001 en 2011.

⁷ Het Centraal Bureau voor de Statistiek maakt in haar gegevens onderscheid tussen graasdieren en hokdieren. Rundvee valt onder de graasdieren. Kippen en varkens zijn hokdieren. Voor hokdieren worden ook gegevens bijgehouden voor kalkoenen, slachteenden, konijnen, edelpelsdieren en overig pluimvee. Aangezien van deze laatst genoemde soorten hokdieren geen tot nauwelijks dieren aanwezig zijn in de gemeente Tynaarlo zijn deze dieren in dit document niet meegenomen.

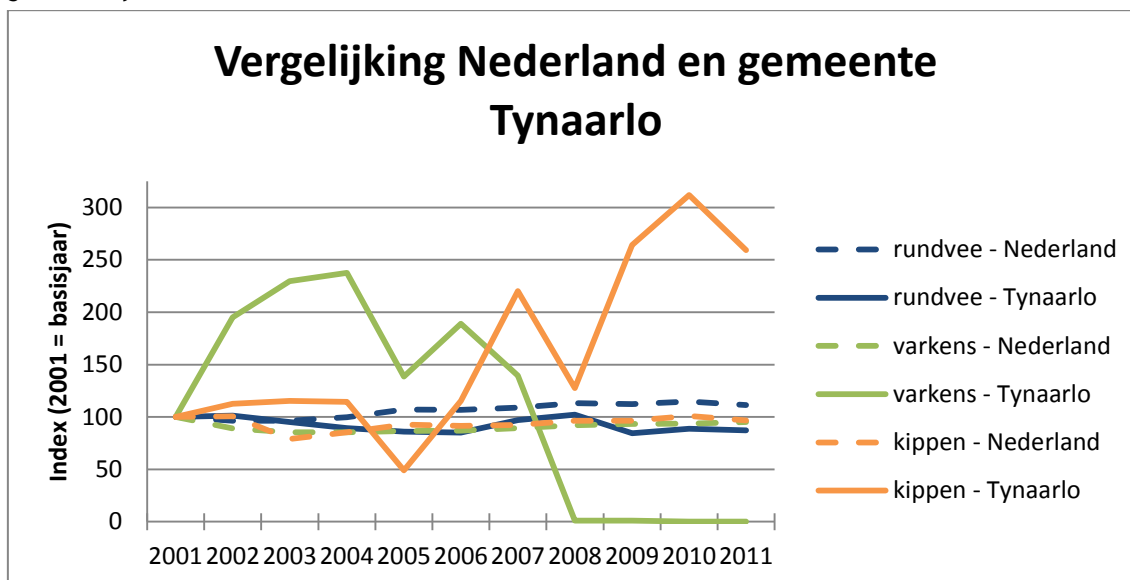
Grafiek 10. De ontwikkeling van het aantal intensief gehouden dieren in de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Om de ontwikkeling van het aantal 'intensieve' dieren (kippen, rundvee en varkens) in de gemeente Tynaarlo in perspectief te kunnen plaatsen is grafiek 11 opgenomen. Hierin is de geïndexeerde ontwikkeling van het aantal dieren (rundvee, varkens en kippen) in Nederland en de gemeente Tynaarlo opgenomen.

Grafiek 11. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal dieren (rundvee, varkens en kippen) in Nederland en de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

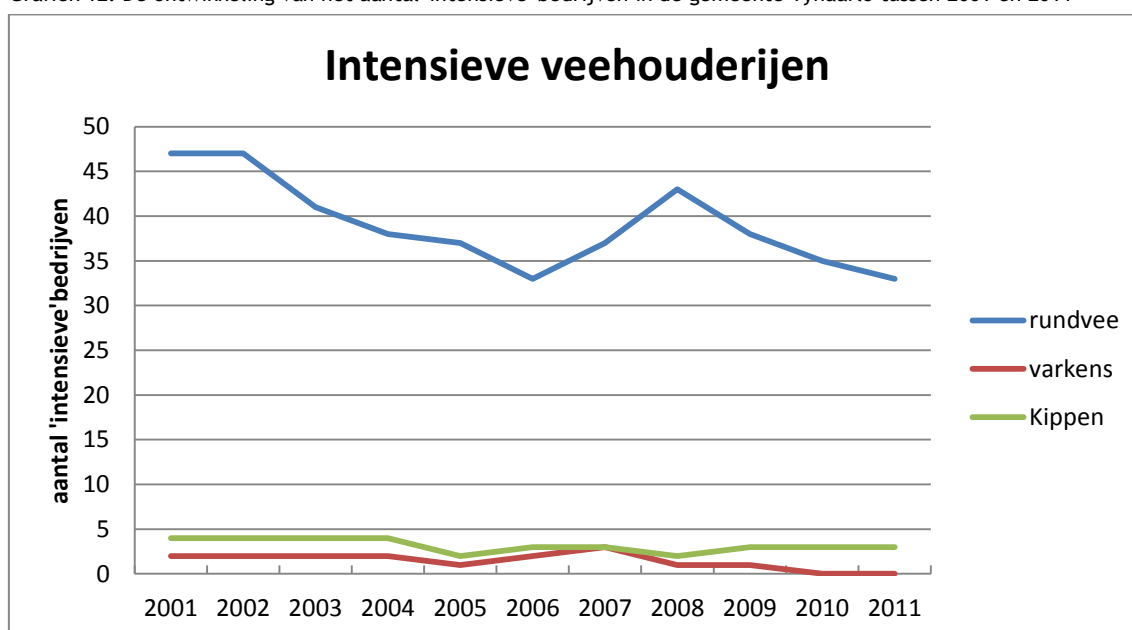
Uit grafiek 11 komt naar voren dat bij alle dieren de ontwikkeling voor Nederland als geheel (de gestippelde lijnen) regelmatig is dan de ontwikkeling in de gemeente Tynaarlo. De rundvee blijft net als in Nederland ongeveer gelijk. De varkens kent een sterke dalende trend, daarentegen is bij de kippen het

aantal sterk toegenomen. Het aantal varkens neemt na 2006 erg af, terwijl het aantal in Nederland ongeveer gelijk blijft. Het aantal kippen laat tussentijds een aantal dalingen zien en neemt na 2008 toe in Tynaarlo, terwijl het aantal in Nederland als geheel ongeveer gelijk blijft.

Intensieve bedrijven

In grafiek 12 is voor de drie eerder genoemde categorieën de ontwikkeling van het aantal bedrijven dat deze categorie dieren houdt in de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011 opgenomen. Hieruit komt naar voren dat het aantal bedrijven met rundvee tussen 2001 en 2011 is afgenomen en het aantal bedrijven met kippen ongeveer gelijk is gebleven. Na 2008 zijn er in de gemeente geen bedrijven meer aanwezig met varkens.

Grafiek 12. De ontwikkeling van het aantal 'intensieve' bedrijven in de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011

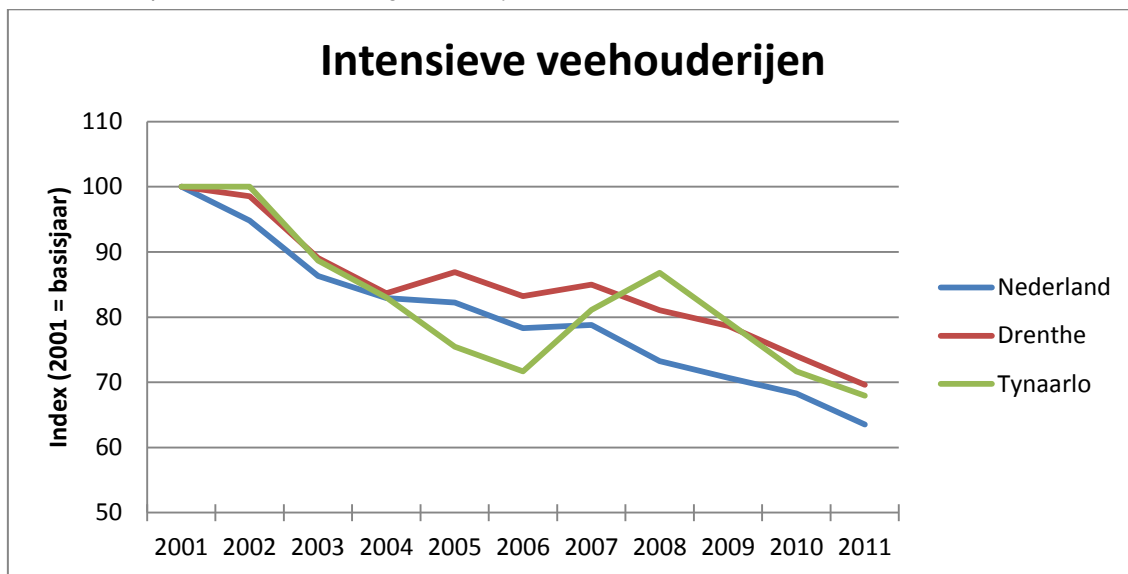

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

Om de ontwikkeling van het aantal 'intensieve' bedrijven in de gemeente Tynaarlo in perspectief te kunnen plaatsen is grafiek 13 opgenomen. Hierin is de geïndexeerde ontwikkeling van het aantal bedrijven met rundvee, varkens en kippen in de gemeente Tynaarlo, de provincie Drenthe en Nederland als geheel tussen 2001 en 2011 opgenomen.

De afname van het aantal bedrijven in de gemeente Tynaarlo, zoals zichtbaar in grafiek 13, is met name een gevolg van de sterke afname van het aantal rundveebedrijven en varkensbedrijven. Doordat het aantal intensieve bedrijven met kippen toeneemt, is de daling in grafiek 13 minder dan in grafiek 12 het geval is, omdat hier uitgegaan wordt van een gemiddelde.

Grafiek 13. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal 'intensieve' bedrijven met rundvee, varkens en kippen in Nederland, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo tussen 2001 en 2011

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2012)

De trend die grafiek 13 laat zien is een dalende voor alle drie gebieden. Voor de gemeente Tynaarlo verloopt deze daling iets grilliger door de lichte stijging in 2006 tot 2008.

Bijlage 2 - Bedrijven Tynaarlo

Locatie en basisgegevens agrarische bedrijven Tynaarlo

NR	Straatnaam	X-coord.	Y-coord.	gebiedsligging	opmerking	correctie obv Cl ammoniak (85% vergund, 4 vergund	geur huidige sit	vergunnd	huidige sit
intensieve veehouderijen									
	Bunnerveenseweg (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Zeijerlaar (Zeijen)			grootsch. landbouw	vergunning				
grondgebonden veehouderijen									
	Bongveenweg (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Bongveenweg (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Bongveenweg (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Bongveenweg (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Broeken (Zuidlaarderveen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Bunnerveenseweg (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Bunnerveenseweg (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Bunnerveenseweg (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Kibbelslaglaan (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Kibbelslaglaan (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Kibbelslaglaan (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Kibbelslaglaan (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Kibbelslaglaan (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Noordscheveld (Zeijen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Noordscheveld (Zeijen)			grootsch. landbouw					
	Norgerweg (Donderen)			grootsch. landbouw					
	Norgerweg (Donderen)			grootsch. landbouw					
	Norgerweg (Donderen)			grootsch. landbouw					
	Roderweg (Bunne)			grootsch. landbouw					
	Roozand (Donderen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Roozand (Donderen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Roozand (Donderen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Scheperijen (Donderen)			grootsch. landbouw					
	Semsweg (De Groeve)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Semsweg (De Groeve)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Semsweg (De Groeve)			grootsch. landbouw					
	Turfweg (Winde)			grootsch. landbouw					
	Vaartweg (Bunne)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Zeijerlaar (Zeijen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Zeijerlaar (Zeijen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	Zeijerlaar (Zeijen)			grootsch. landbouw	vergunning				
	De Dijk (Zuidlaren)			landbouw					
	De Steeg (Winde)			landbouw	vergunning				
	Donderenseweg (Bunne)			landbouw					
	Donderenseweg (Bunne)			landbouw					
	Groningerstraat (De Punt)			landbouw					
	Groningerstraat (De Punt)			landbouw					
	Groningerstraat (Midlaren)			landbouw	vergunning				
	Groningerstraat (Zuidlaren)			landbouw					
	Heiveen (Midlaren)			landbouw					
	Heiveen (Midlaren)			landbouw					
	Noordenveldweg (Vries)			landbouw	vergunning				
	Paasveen (Bunne)			landbouw	vergunning				
	Peizerweg (Bunne)			landbouw					
	Peizerweg (Winde)			landbouw	vergunning				
	Schutsweg (Midlaren)			landbouw	vergunning				
	Bondweg (Tynaarlo)			landbouw					
	Burchtweg (Bunne)			landbouw	vergunning				
	Burchtweg (Bunne)			landbouw					
	Burchtweg (Bunne)			landbouw					
	Burg. J.G. Legroweg (Eelde)			landbouw					
	Eisenbroeken (Tynaarlo)			landbouw	vergunning				
	Ekkelkamp (Zuidlaren)			landbouw					
	Esweg (Tynaarlo)			landbouw					
	Groningerstraat (De Punt)			landbouw					
	Groningerstraat (De Punt)			landbouw					
	Hogeweg (Zuidlaren)			landbouw					
	Hooijdijk (Zeijen)			landbouw					
	Horstemerweg (Winde)			landbouw	vergunning				
	Kanaaldijk (De Punt)			landbouw					
	Kanaaldijk (De Punt)			landbouw					
	Karrenstroeten (Tynaarlo)			landbouw					
	Kweeklustweg (Tynaarlo)			landbouw					
	Lageweg (Zuidlaren)			landbouw	vergunning				
	Lageweg (Zuidlaren)			landbouw					
	Meerweg (Tynaarlo)			landbouw	vergunning				
	Minister Cremerstr. (Zeijen)			landbouw	vergunning				
	Minister Cremerstr. (Zeijen)			landbouw	vergunning				
	Minister Cremerstr. (Zeijen)			landbouw					
	Noordenveldweg (Donderen)			landbouw	vergunning				
	Noordenveldweg (Vries)			landbouw	vergunning				
	Noorderes (Donderen)			landbouw					
	Noordstukkendrift (Bunne)			landbouw					
	Oosterwaterweg (Vries)			landbouw					
	Oosterweg (Zeijen)			landbouw					
	Osbroeksweg (Tynaarlo)			landbouw	vergunning				
	Osbroeksweg (Tynaarlo)			landbouw					
	Peizerweg (Bunne)			landbouw					
	Sluisweg (Tynaarlo)			landbouw					
	Veldkampweg (Eelde)			landbouw	vergunning				
	Ydermade (De Punt)			landbouw	vergunning				
	Ydermade (De Punt)			landbouw	vergunning				
	Ydermade (De Punt)			landbouw					
	Ydermade (De Punt)			landbouw					
	Ydermade (De Punt)			landbouw					

Zwetdijk (Zuidlaren)	landbouw	
Zwetdijk (Zuidlaren)	landbouw	
Brinkweg (Taarlo)	multifunctioneel	
Brinkweg (Taarlo)	multifunctioneel	
't Loo (Taarlo)	multifunctioneel	vergunning
Eisenbroeken (Tynaarlo)	multifunctioneel	
Heidenheim (Vries)	multifunctioneel	vergunning
Hogeweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	vergunning
Hogeweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	vergunning
Hogeweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	vergunning
Hoofdweg (Oudemolen)	multifunctioneel	vergunning
Hoofdweg (Zeege)	multifunctioneel	
Hoofdweg (Zeege)	multifunctioneel	
Hooiweg (Paterswolde)	multifunctioneel	vergunning
Hooiweg (Paterswolde)	multifunctioneel	
Jagerstraat (Taarlo)	multifunctioneel	vergunning
Jagerstraat (Taarlo)	multifunctioneel	
Lageweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	vergunning
Lageweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	
Lageweg (Zuidlaren)	multifunctioneel	
Lugtenbergerweg (Eelde)	multifunctioneel	vergunning
Mandelandenweg (Eelde)	multifunctioneel	vergunning
Mandelandenweg (Eelde)	multifunctioneel	vergunning
Mandelandenweg (Eelde)	multifunctioneel	
Schelfhorst (Paterswolde)	multifunctioneel	vergunning
Schelfhorst (Paterswolde)	multifunctioneel	vergunning
Taarloseweg (Vries)	multifunctioneel	vergunning
Watermolendijk (Eelde)	multifunctioneel	
Westerhorn (Eelde)	multifunctioneel	vergunning
Zuidlaarderweg (Tynaarlo)	multifunctioneel	vergunning
Madijk (Eelderwolde)	natuur	vergunning
Vosbergerlaan (Eelde)	natuur	vergunning
<hr/>		
akkerbouwbedrijven		
Broeken	grootsch. landbouw	
Semsweg	grootsch. landbouw	
Vaartweg	grootsch. landbouw	
Akenveenweg	landbouw	
Burchtweg	landbouw	
Burg. J.G. Legroweg	landbouw	
Burg. J.G. Legroweg	landbouw	
Esweg	landbouw	
Groningerstraat	landbouw	
Groningerstraat	landbouw	
Hogeweg	landbouw	
Hogeweg	landbouw	
Hoofdweg	landbouw	
Lageweg	landbouw	
Lageweg	landbouw	
Meerweg	landbouw	
Oosterwaterweg	landbouw	
Oosterwaterweg	landbouw	
Osbroeksweg	landbouw	
Peizerweg	landbouw	
Veenweg	landbouw	
Hooiweg	multifunctioneel	
Lugtenbergerweg	multifunctioneel	
Lugtenbergerweg	multifunctioneel	
Randweg	multifunctioneel	
Schelfhorst	multifunctioneel	
Schelfhorst	multifunctioneel	
Taarloseweg	multifunctioneel	
Westerhorn	multifunctioneel	
De Steeg	natuur	
Dorpsweg	natuur	
Eelderweg	natuur	
Groningerstraat	natuur	
Heiveen	natuur	
Hondstong	natuur	
Hoodijk	natuur	
Peizerweg	natuur	
Rheerweg	natuur	
Zuideinde	natuur	

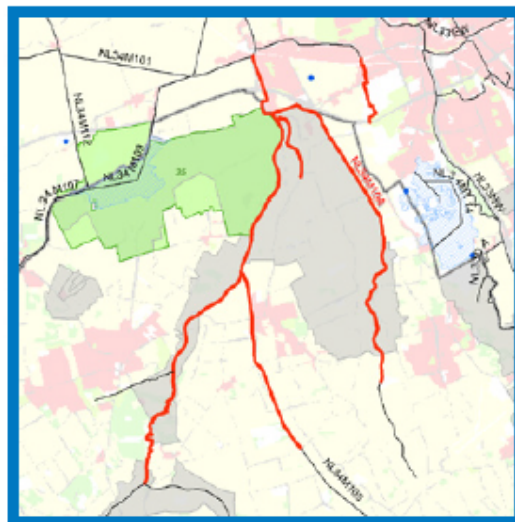
Bijlage 3 - Kenmerken Waterlichamen

FACTSHEET KRW PER OPPERVLAKTEWATERLICHAAM NL34M104

SITUATIE OP 08-09-2009

Basisgegevens

Naam	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep
Code	NL34M104
Status	Sterk veranderd
Type	R12 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodern
Stroomgebied	Rijn-Noord
Waterbeheergebied	Waterschap Noorderzijlvest
Provincie	Drenthe, Groningen
Gemeente	Groningen, Noordenveld, Tynaarlo

LEGENDA

	Geselecteerd waterlichaam		Zwenwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura 2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Langzaamstromende, meanderende beken op veengrond. Enkele kleine, benedenstroomse delen liggen in Groningen. Lokaal zijn er plekken met (nagenoeg) stilstaand water met veel organisch materiaal; plaatselijk komen stroomversnellingen voor. De beek wordt gevoed door regen-, grond-, en oppervlaktewater en kent een lage afvoer.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"

KRW Art. 4.3a

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgevalen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgevalen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Beperken piekafvoeren in bovenlopen agrarisch gebied					x									
Dempen watergangen in agrarisch gebied					x									
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					x									
Hermeandering beken in agrarisch gebied					x									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- geen alternatieven beschikbaar
- onevenredig hoge kosten

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S11, S13, S8, S9.

Toelichting

Het gaat hier om integrale herinrichtingstrajecten waarbij praktisch alle hiergenoemde keuzes ingevuld kunnen worden. Er is voor gekozen de beken te hermeanderen in EHS gebied en in landbouwgebied een zone van 15 aan weerszijden aan te houden. Dit kost grond en moet worden aangekocht en ingericht.

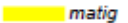

Literatuur

adviesnota RijnNoord-Nedereems 2008/ beslisnota RijnNoord-Nedereems 2008
Europese Kaderrichtlijn Water binnen het waterschap Noorderzijlvest, 2007, Huisman

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltype R12 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,52	G3
Overige waterflora (EKR)			0,6	G1
Vis (EKR)			0,6	G1
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			4,5-6,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			70-120	G1

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek.
Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Afkoppelopgave gemeente Noordenveld	0,3	ha	Gemeente
Aanleg waterberging-natuur	1900	ha	Waterschap
Natuurontwikkeling, waterberging	19	ha	Terreinbeheerder
Natuurvriendelijk schonen/gedifferentieerd onderhoud	11	km	Waterschap
Bomen langs beken	32,3	km	Waterschap
Natuurvriendelijk schonen/gedifferentieerd onderhoud	11	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Integrale inrichting benedenlopen Peizerdiep	223	ha	Waterschap
Koppeling Masloot-Eelderdiep	5	km	Waterschap
Project Stenhorsten	1	ha	Terreinbeheerder
Project Zaagblad	30	ha	Terreinbeheerder

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	ammonium
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Overige relevante verontreinigende stoffen	zink

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens

Naam	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep
Code	NL34M105
Status	Sterk veranderd
Type	R4 - Permanente langzaam stromende bovenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Noord
Waterbeheergebied	Waterschap Noorderzijlvest
Provincie	Drenthe
Gemeente	Noordenveld, Tynaarlo

LEGENDA

	Geselecteerd waterlichaam		Zwenwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura 2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Altijd langzaamstromende, smalle beek die met korte bochten door het landschap kronkelt. De oevers bestaan deels uit zandbanken, maar er is ook sprake van overhangende oevers. Omdat de beek wordt gevoed door de regen kan de beek 's zomers soms droogvallen.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"

KRW Art. 4.3a

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgevallene vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgevallene maatregelen	Gebruiksfunctie								Milieukwaliteit					
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Dempene watergangen in agrarisch gebied					x									
Hantere natuurlijke waterpeil in agrarisch gebied					x									
Verwijdere stuwen in intensief agrarisch gebied					x									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- geen alternatieven beschikbaar
- onevenredig hoge kosten

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S13, S7, S8.

Toelichting**Literatuur**

adviesnota RijnNoord-Nedereems 2008/ beslisnota RijnNoord-Nedereems 2008
Europese Kaderrichtlijn Water binnen het waterschap Noorderzijlvest, 2007, Huisman

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltype R4 (Permanente langzaam stromende bovenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,57	G3
Overige waterflora (EKR)			0,56	G3
Vis (EKR)			0,6	G1
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,12	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			40	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			18	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			4,5-8,0	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			50-100	G1

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek.

Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Afkoppelopgave gemeente Noordenveld	5,8	ha	Gemeente
Afkoppelopgave gemeente Noordenveld	1,6	ha	Gemeente
Natuurvr. inrichting Steenbergerloop (2,6 km lang, 1,5 m breed)	2,6	km	Gemeente
Koppeling Slokkert-Fochteloërveen	5	km	Waterschap
Plan van Toedeling Slokkert, Oostervoortsediep	10,6	km	Waterschap
Natuurvriendelijke oevers langs beken niet in EHS (15 m weerszijden)	3	km	Waterschap
Natuurvriendelijk schonen/gedifferentieerd onderhoud	8	km	Waterschap
Bomen langs beken ter beschaduwung	22,8	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Natuurvriendelijke oevers langs beken niet in EHS (15 m weerszijden)	9,9	km	Waterschap
Herstel bovenlopen Eelderdiep	129	ha	Waterschap
Natuurvriendelijk schonen/gedifferentieerd onderhoud	15	km	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

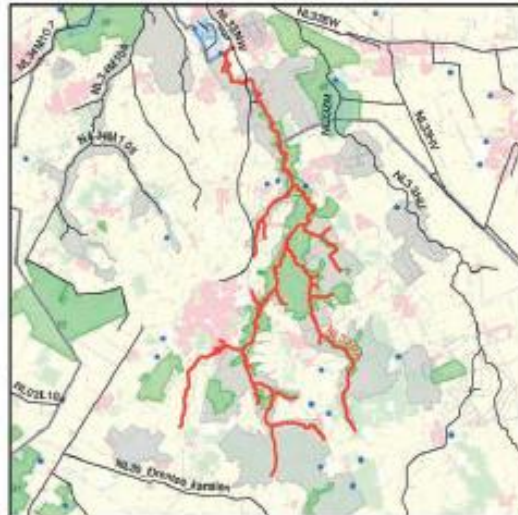
In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	ammonium
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Overige relevante verontreinigende stoffen	zink

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens

Naam Drentse Aa
Code NL33DA
Status Sterk veranderd
Type R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand Eems
Stroomgebied
Waterbeheergebied Waterschap Hunze en Aa's
Provincie Drenthe, Groningen
Gemeente Aa en Hunze, Assen, Haren, Midden-Drenthe, Tynaarlo

Legenda

- Geselecteerd waterlichaam
- █ Geselecteerd waterlichaam
- Overige waterlichamen
- Overige waterlichamen
- Zwenwater
- Provinciegrens
- Natura2000 gebied
- Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Een langzaam stromende, meanderende laaglandbeek met zandbanken en overhanhagende oevers die voor het overgrote deel in Drenthe ligt. Een klein benedenstroomse deel, dat in 2004 deels in oorspronkelijke staat is hersteld, ligt in Groningen. De beek ligt in een gevarieerd landschap van open oeverlanden en boomwallen en kent plaatselijk een beekbegeleidende vegetatie met bomen waardoor beschaduwing optreedt. De beek wordt gevoed door regen- en kwelwater en kent geen aanvoer van gebiedsvreemd water.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"

KRW Art. 4.3a

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgevallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

	Gebruiksfunctie								Milieukwaliteit					
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuis-houding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Afgevallen maatregelen														
Anders, zie toelichting										x				
Beperken piekafvoeren in bovenlopen agrarisch gebied					x									
Verwijderen waterkeringen					x									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S1, S11.

Toelichting

Een deel van de benedenloop van de Drentsche Aa kent een gestuurd waterpeil omdat deze in open verbinding staat met de boezem. Dit zorgt voor een sterke afname van de stroming bij lagere waterafvoeren.

Door de uitgevoerde waterhuishoudkundige aanpassingen in de bovenlopen van de Drentsche Aa t.b.v. de landbouw is het afvoerregime van de beek veranderd. Met name de piekafvoeren zijn sterk toegenomen. Dit heeft o.a. geleid tot de aanleg van verdeelwerk loon waarmee piekafvoeren vanuit het beekstelsel naar het Havenkanaal/Noord-Willemskanaal worden afgevoerd. Dit heeft het natuurlijke afvoerpatroon van de beek tijdens hoogwatersituaties (inundaties) sterk beïnvloed.

Literatuur

RBO Rijn-Noord/Stuurgroep Water 2000+, Beslisnota KRW/WB21, Schoon en gezond water in Noord-Nederland, 2008

Waterschap Hunze en Aa's, 2007. Schoon en Gezond Water, afleiding doelen, maatregelen en kosten in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0,6	G1
Overige waterflora (EKR)			0,6	G1
Vis (EKR)			0,58	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0,1	G3
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			2,2	G3
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			30	G3
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
afkoppelopgave gemeente Assen	0,7	ha	Gemeente
inrichting Rolderdiep	3	km	Waterschap
verdrogingsbestrijding 2000 ha Drentse deel	2000	ha	Waterschap
hermeandering beektrajecten Anreepdiep, Deurzerdiep, Zeegser loopje (3 km)	3	km	Waterschap
baggeren Nijlands loopje (gemeente Assen)	0,2	ha	Gemeente
saneren riooloverstort HBDA (gemeente Tynaarlo)	1	stuks	Gemeente
onderzoek naar beekpeilverhogende maatregelen en inrichting	1	stuks	Waterschap
verdrogingsbestrijding, 200 ha Groninger deel (Westerlanden, Lappenvoort, Besloten venen)	200	ha	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
hermeandering beektrajecten delen van Witterdiep (1 km)	1	km	Waterschap
inrichting Amerdiep	4	km	Waterschap
verhoging beekpeilen, verhoging grondwaterstanden, vermindering grondwaterwinning	200	ha	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit
- onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F5, F6, F8.

Toelichting en literatuurverwijzing

Uitvoeren maatregelen na 2015 bedoeld als extra zekerheid om het doel duurzaam te realiseren.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

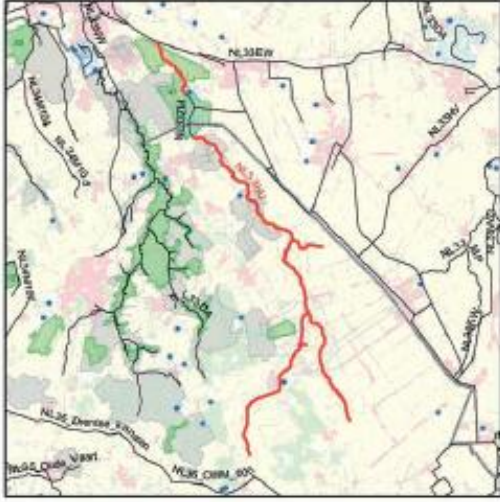
In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitsnormen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Prioritaire stoffen totaal	tributyltin

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens	
Naam	Hunze
Code	NL33HU
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Eems
Waterbeheergebied	Waterschap Hunze en Aa's
Provincie	Drenthe, Groningen
Gemeente	Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Tynaarlo

Legenda	
 Geselecteerd waterlichaam	 Zwemwater
 Geselecteerd waterlichaam	 Provinciegrens
 Overige waterlichamen	 Natura2000 gebied
 Overige waterlichamen	 Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Een langzaam stromende meanderende laaglandbeek die sterk genormaliseerd is. Ligging hoofdzakelijk in Drenthe, alleen het deel tussen het Zuidlaardermeer en het Winschoterdiep bevindt zich in de provincie Groningen. De beek wordt hoofdzakelijk gevoed door regenwater. Daarnaast is er nog enige aanvoer door kwel.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"

KRW Art. 4.3a

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgevallен vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgevallен maatregelen	Gebruiksfunctie							Milieukwaliteit						
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Anders, zie toelichting										x				
Flexibel peilbeheer in boezemwateren								x						
Verwijderen waterkeringen					x									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S1, S2.

Toelichting

Het afkoppelen van de RWZI Gielen is ongewenst omdat het debiet een significante bijdrage levert aan de afvoer van de beek gedurende het zomerhalfjaar.

Door het grotendeels verdwijnen van de oorspronkelijke veengebieden als gevolg van veenafgraving en veenoxidatie is de oorspronkelijke sponswerking van het brongebied verdwenen. De uitgevoerde optimalisaties van de waterafvoer hebben geleid tot hogere afvoerpieken in de winter en het vrijwel afwezig zijn van waterafvoer gedurende droge zomers. Het afvoerregime van de beek is hiermee sterk veranderd.

Literatuur

RBO Rijn-Noord/Stuurgroep Water 2000+, Beslisnota KRW/WB21, Schoon en gezond water in Noord-Nederland, 2008

Waterschap Hunze en Aa's, 2007. Schoon en Gezond Water, afleiding doelen, maatregelen en kosten in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltype R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	■	■	0,6	G1
Overige waterflora (EKR)	■	■	0,6	G1
Vis (EKR)	■	■	0,55	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	■	■	0,1	G3
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	■	■	2,5	G3
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	■	■	30	G3
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	■	■	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	■	■	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	■	■	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
afkoppelopgave gemeente Borger-Odoorn	1	ha	Gemeente
afkoppelopgave gemeente Haren	1	ha	Gemeente
realiseren overstromingsvlakten, Tussenwater, Torensveen, Mandelanden, Lofar, Achterste Diep, Oude Weer (ca 4 mln m3), waarvan 15 km beekherstel	15	km	Waterschap
stimuleren preciese bemesting landbouw	1	stuks	Waterschap
randenbeheer (exacte wijze van uitvoering afhankelijk van uitkomsten lopende pilot)	20	km	Waterschap
verdrogingsbestrijding Gronings deel. Onnerpolder, Oostpolder, polder Wolfsbargell	150	ha	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
realiseren overstromingsvlakten Branden, Noordma, Bronnegermeden, Achterste Diep, waarvan 29 km beekherstel	29	km	Waterschap
aanleg bufferstroken (20 km)	20	km	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- natuurlijke omstandigheden in verband met trage effecten maatregelen
- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit
- onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F2, F3, F5, F6, F8.

Toelichting en literatuurverwijzing

Uitvoeren maatregelen na 2015 bedoeld als extra zekerheid om het doel duurzaam te realiseren. Daarnaast wordt hiermee een bijdrage geleverd aan de realisatie van de doelen voor het benedenstrooms gelegen Zuidlaardermeer.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

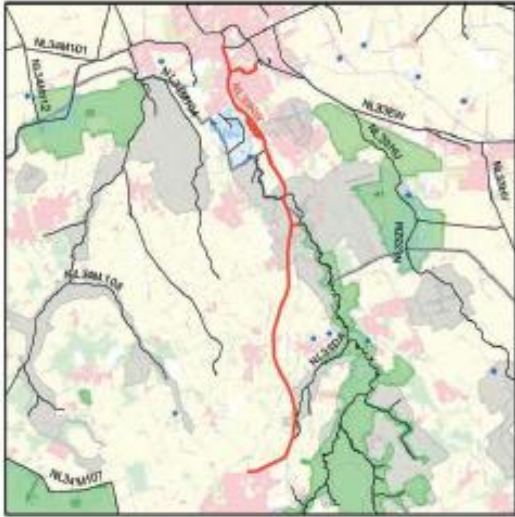
In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Prioritaire stoffen totaal	tributyltin

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Basisgegevens	
Naam	Noord-Willemskanaal
Code	NL33NW
Status	Kunstmatig
Type	M14 - Ondiepe gebufferde plassen
Stroomgebied	Eems
Waterbeheergebied	Waterschap Hunze en Aa's
Provincie	Drenthe, Groningen
Gemeente	Assen, Groningen, Haren, Tynaarlo

Legenda	
	Geselecteerd waterlichaam
	Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam
	Provinciegrens
	Overige waterlichamen
	Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen
	Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

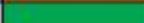
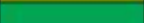

Afwateringskanaal met scheepvaartfunctie. Het kanaal wordt gevoed door regen, grondwater en/of instromend oppervlaktewater. De bodem bestaat uit zand. Het profiel is rechthoekig of trapeziumvormig met abrupte overgangen van land naar water.

Onderbouwing van de status "Kunstmatig"

Dit waterlichaam heeft de status kunstmatig omdat het door mensen gegraven is.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltype M14 (Ondiepe gebufferde plassen)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)			0.41	G3
Overige waterfloors (EKR)			0.33	G3
Fytoplankton (EKR)			0.6	G1
Vis (EKR)			0.42	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)			0.2	G3
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)			4	G3
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)			100	G3
Temperatuur (maximum waarde) (°C)			25	G1
Doorzicht (zomergemiddelde) (Meter)			0.4	G3
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)			5.5-8.5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)			60-120	G1

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Afkoppelopgave gemeente Assen	4,3	ha	Gemeente
Beekdalherstel De Messchen (gemeente Assen)	0,5	km	Gemeente
afkoppelopgave gemeente Haren	2,3	ha	Gemeente
nautisch baggeren Havenkanaal (gemeente Assen)	8	ha	Gemeente

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
aanleg natuurvriendelijke oevers (6 km)	6	km	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- natuurlijke omstandigheden in verband met trage effecten maatregelen
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit
- onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F2, F6, F8.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper
Prioritaire stoffen totaal	tributyltin

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Zuidlaardermeergebied

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Grote modderkruiper	■	■	...	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	...	■	■	■	...	
Kolgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■	
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■	
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■	
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	...	■	■	■	...	
Slobeend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■	
Smient (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■	
Toendrarietgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■	

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
⊗ n.v.t.
... onbekend

- 1 Oppervlakteverlies
- 2 Verzuring
- 3 Vermesting
- 4 Verzoeting
- 5 Verzilting
- 6 Verontreiniging
- 7 Verdroging
- 8 Vernatting
- 9 Verandering stroomsnelheid
- 10 Verandering overstromingsfrequentie
- 11 Verandering dynamiek substraat
- 12 Geluid
- 13 Licht
- 14 Trilling
- 15 Verstoring door mensen
- 16 Mechanische effecten
- 17 Barrièrewerking
- 18 Versnippering

Toelichting op de storingsfactoren

1 Oppervlakteverlies

Verlies aan leefgebied is evident van invloed op planten- en diersoorten. Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook is bij kleine leefgebieden de grens met het omringende landschap relatief langer. Hierdoor neemt de invloed van de directe omgeving op de abiotische gesteldheid van het leefgebied toe. De kwaliteit van het leefgebied kan daardoor worden aangetast.

2. Verzuring

Als er stoffen in het milieu terecht komen die leiden tot het zuurder worden van de lucht, neerslag, bodem, oppervlaktewater of grondwater spreken we van verzuring. Dit leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten.

3. Vermesting

Vermesting betreft elke extra aanvoer van voedingsstoffen, met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater. Ook verhoogde mineralisatie, dat wil zeggen de omzetting van plantenresten en humus tot voedingsstoffen en CO₂, leidt tot vermisting.

4. Verzoeting

Verzoeting treedt op als het chloridegehalte in het water afneemt, en niet meer geschikt is voor de beoogde zoute of brakke natuurtypen.

5. Verzilting

Verzilting treedt op als het water te zout/chloriderijk is voor een optimaal grondgebruik of voor zoete natuurtypen. Verzilting komt voor over het gehele spectrum tussen zoet (<200 mg Cl/l) en zeer zout (> 30.000 mg Cl/l) en is niet beperkt tot zout en brak water.

6. Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging wanneer stoffen, die onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties voorkomen, door menselijke activiteiten in een gebied terechtkomen. Het gaat om een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen et cetera. Het gaat in het kader van de matrix te ver om alle mogelijke gebiedsvreemde stoffen apart te behandelen. Wel kan je in algemene zin vaststellen dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig.

7. Verdroging

Er is sprake van verdroging als door menselijk ingrijpen de actuele grondwaterstand lager is dan de gewenste grondwaterstand (weersomstandigheden, bijvoorbeeld de effecten van een droge zomer, tellen niet mee). Als gevolg hiervan ontstaat een vochttekort bij planten die juist van grondwater afhankelijk zijn. Daarnaast treden er veranderingen op doordat de aard en de beschikbaarheid van voedingsstoffen veranderen. Hoe droger het gebied, des te hoger de mate van doorluchting van de bodem. Bacteriën zijn daardoor beter in staat organisch materiaal af te breken. Hierdoor komt onder meer stikstof in nitraatvorm als voedingsstof vrij. Verdroging leidt daardoor in sommige gebieden (bijvoorbeeld op veengronden) tot vermesting en tot een niet-omkeerbare verandering in de bodem: bodemdaling. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoog komt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltrerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater, noemen we ook verdroging.

8. Vernatting

Vernatting is het permanent verhogen van het grondwaterpeil door menselijk handelen. Vernatting is een storende factor voor vegetatietypen en soorten die van nature onder drogere omstandigheden voorkomen. Bij verdergaande vernatting kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren.

9. Verandering stroomsnelheid

Verschillen in stroomsnelheid (langzaam of snel) en dimensies (van bovenloop tot riviertje) leiden tot duidelijke verschillen in levensgemeenschappen en kenmerkende soorten hiervan. Door verandering in stroomsnelheid verdwijnen

kenmerkende soorten en levensgemeenschappen. Dit treedt bijvoorbeeld op bij kanalisatie van beken.

10. Verandering overstromingsfrequentie

Overstromingen zijn van invloed op de vochttoestand, de zuurgraad, de voedselrijkdom en het zoutgehalte van een gebied. Een verandering in overstromingsfrequentie heeft dus invloed op de genoemde factoren. Voor een voedselarme vegetatie bijvoorbeeld leidt een toenemende overstroming met voedselrijk water tot vermessing: verrijking van de bodem en daardoor verruiging van de vegetatie. Bij boezemlanden die regelmatig worden overstroomd leidt een afname van de overstromingsfrequentie tot verzuring van de bodem, waardoor basenminnende plantensoorten kunnen verdwijnen. Langdurige overstroming kan leiden tot zuurstofgebrek in de wortels van planten waardoor planten kunnen afsterven.

11. Verandering dynamiek substraat

Verandering van dynamiek van het substraat kan leiden tot verandering van de abiotische randvoorwaarden waardoor vegetatiegemeenschappen kunnen veranderen. Dynamiek van het substraat is bijvoorbeeld van belang voor droge pioniervegetaties in de duinen en stuifzanden, die dankzij voortdurende overstuiving lange tijd kunnen blijven voortbestaan.

12. Geluid

Voor sommige soortgroepen zijn nadelige effecten van geluidsbelasting bekend. Van broedvogels is bijvoorbeeld bekend dat gebieden met een te hoge geluidsbelasting vermeden worden en dat het reproductiesucces in deze gebieden lager is dan in ongestoorde gebieden (Reijnen & Foppen 1994, 1995). Deze dosis-effect relatie is goed gekwantificeerd en vertaald in normen voor de praktijk (Reijnen et al 1995).

13. Licht

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden (De Molenaar 2003). Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Uit onderzoek aan de grutto blijkt dat verlichte terreindelen vermeden worden, waardoor de draagkracht van gebieden achteruit gaat (De Molenaar et al 2000). Onderzoek naar het ruimtelijk gedrag van enkele zoogdieren toont aan dat sommige soorten door verlichting worden aangetrokken terwijl andere soorten geen reactie lijken te vertonen (De Molenaar et al 2003).

14. Trilling

Over het effect van trillingen is nog zeer weinig bekend. Algemeen wordt het wel als een versturende factor aangemerkt. Naar het effect op zeezoogdieren is onderzoek verricht.

15. Verstoring door mensen

De aanwezigheid van mensen (eventueel in gezelschap van honden of andere huisdieren) kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Een bekend voorbeeld waarbij de aanwezigheid van mensen tot verstoring kan leiden is (water)recreatie (Henkens 1995, 1999). Maar ook de aanwezigheid van bebouwing (bijvoorbeeld een bedrijventerrein) kan tot verstoring van soorten door mensen leiden. Soort(groepen) verschillen in hun gevoeligheid voor recreatie. Ook hier geldt dat de kennis over effecten vaak nog is beperkt tot het kwalitatief signaleren van risico's. Relatief goed onderzocht zijn de effecten van recreatie op broedvogels. Van broedvogels is bekend dat afhankelijk van de recreatiedruk gebieden langs druk bezochte paden lagere dichtheden en een verminderd reproductiesucces hebben. Ook zijn negatieve effecten bekend van (water)recreatie op het foerageren van vogels en zoogdieren (Pouwels & Vos 2001; Joslin et al 1999).

16. Mechanische effecten

Door mechanische activiteiten kunnen negatieve effecten op soorten en habitats optreden. Ook hier geldt dat de kennis over effecten vaak nog is beperkt tot het kwalitatief signaleren van risico's. Bodemverdichting als gevolg van betreding kan bijvoorbeeld leiden tot een verandering van de soortensamenstelling van een habitatype. Sterke golfslag in water kan tot beschadiging van oevervegetatie leiden. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens hebben vogelsterfte tot gevolg (Winkelman 1992 a-d). De sterfte kan, afhankelijk van de omvang, een negatief effect op de populatieomvang tot gevolg hebben.

17. Barrièrewerking

Infrastructuur zoals wegen, spoorwegen, kanalen (met steile wanden) ,stuwen en sluizen kunnen voor soorten een barrière vormen. Ook bebouwing op een locatie die een belangrijke schakel vormt tussen twee gebieden kan een barrière zijn voor de uitwisseling van soorten. Infrastructuur kan voor soorten een barrière vormen, doordat dieren een weg niet kunnen oversteken (absolute barrière). Daarnaast kan infrastructuur een gedeeltelijke barrière vormen doordat oversteken tot sterfte leidt, bijvoorbeeld verkeersslachtoffers bij het oversteken van verkeerswegen. Beide effecten hebben een verminderde ruimtelijke samenhang van een netwerk tot gevolg. Bij een absolute barrière wordt een netwerk in tweeën gesplitst. De extra sterfte als gevolg van verkeersslachtoffers kan negatief zijn voor de overlevingskans van een populatie grenzend aan een weg.

18. Versnippering

Versnippering betreft het uiteenvallen van het leefgebied van een soort in meerdere kleinere, ruimtelijk gescheiden leefgebieden. Door versnippering zijn veel oorspronkelijke populaties uiteengevallen in een netwerkpopulatie. Bij voortgaande versnippering kan zo'n netwerkpopulatie verder uiteenvallen in een reeks kleinere populaties die geen onderling contact meer hebben. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor versnippering van leefgebieden. Het meest gevoelig zijn:

- Soorten met een gering verspreidingsvermogen. Voor deze soorten zijn de afstanden tussen natuurgebieden al snel niet meer overbrugbaar, waardoor de ruimtelijke samenhang van het populatienetwerk verloren gaat.
- Soorten die zich over de grond bewegen. Deze soorten zijn bij de uitwisseling tussen leefgebieden gevoelig voor barrières, zoals wegen, spoorwegen, stedelijke bebouwing en intensieve agrarische gebieden.
- Soorten met een grote oppervlakte behoefte. Voor deze soorten is de draagkracht van de natuurgebieden gering, waardoor ze slechts kleine populaties kunnen herbergen.

Bijlage 5 - Co-vergisting

Algemene inleiding mestvergistingsinstallaties

Het bestemmingsplan waarvoor deze planMER is opgesteld, maakt de ontwikkeling van mestvergistingsinstallaties mogelijk. Deze bijlage is opgesteld om inzicht te verschaffen in de milieueffecten van een mestvergister ten opzichte van het houden van dieren. Er is ingegaan op de bij mestvergisting relevante milieuaspecten. Dit zijn: ammoniakemissie, geuremissie, uitstoot van fijnstof en aantasting van landschappelijke kwaliteiten.

Vergisting is een proces waarbij bacteriën onder zuurstofloze omstandigheden organische stof afbreken. Bij mestvergisting wordt biogas gevormd met als hoofdbestanddelen de broeikasgassen methaan (CH_4) en koolstofdioxide (CO_2). Dit is een natuurlijk proces dat zich ook voordoet bij niet vergiste mest tijdens mestopslag en na het uitrijden van de mest op het veld. In een vergistinginstallatie vindt de omzetting echter onder geconditioneerde omstandigheden plaats, waardoor meer methaan vrijkomt. Het gevormde methaan komt van pas als brandstof voor een warmtekrachtkoppeling (WKK) die elektriciteit en warmte opwekt. Zo voorkomt mestvergisting de emissie van methaan en tegelijkertijd wordt een grote hoeveelheid warmte en elektriciteit geproduceerd die op het eigen bedrijf kan worden gebruikt of als 'groene stroom' kan worden verkocht⁸.

Voorwaarden voor mestvergistingsinstallaties in het bestemmingsplan

In het bestemmingsplan worden mestvergistingsinstallaties mogelijk gemaakt, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de installatie dient binnen het bouwvlak te worden gerealiseerd. Deze voorwaarde maakt het mogelijk de milieueffecten van de mestvergistingsinstallatie te vergelijken met andere, bij recht toegestane, activiteiten binnen het bouwvlak met hetzelfde ruimtebeslag als de mestvergistingsinstallatie.
- de mestvergistingsinstallatie wordt gevoed met mest van het eigen bedrijf, dan wel het digestaat op de eigen gronden gebruikt. Hieraan is de voorwaarde gesteld dat de verkeersaantrekkende werking door vervoer van co-substraten en verwerking van het digestaat beperkt blijft. Met deze voorwaarde is uitgesloten dat er sprake kan zijn van milieueffecten die voortkomen uit het aanvoeren van mest van buiten het eigen bedrijf.

⁸ Wageningen Universiteit & Researchcentrum, praktijkonderzoek plant en omgeving, Digestaat voor u en het milieu het beste resultaat.

Ruimtebeslag mestvergistingsinstallatie

Een mestvergistingsinstallatie bestaat uit een aantal onderdelen. De meeste mestvergistingsinstallaties bestaan in ieder geval uit de volgende onderdelen⁹:

- Vooropslag - Voor de opslag van ruwe mest.
- Opslag co-substraten - Vaste stoffen die met de mest worden vergist, deze worden veelal in sleufsilos opgeslagen.
- Mestvergister en biogasopvang - De vergister is een gasdichte, geïsoleerde, verwarmde en geroerde tank, waarin biogas uit de biomassa wordt gewonnen. Het biogas wordt opgevangen in een gasopslag die zich boven de mestvergister bevindt of in een aparte gasopslag.
- Overdrukbeveiliging - Overdruk kan optreden indien de gasopslag volledig is gevuld en het niet mogelijk is al het biogas te benutten in de gasmotor. Een overdrukventiel met een waterslot of een gelijkwaardige voorziening blaast het biogas af wanneer een bepaalde druk wordt bereikt.
- Na-opslag - De vergiste mest dient in de meeste gevallen opgeslagen te worden gedurende de periode dat mest niet mag worden uitgereden.
- Warmtekrachtinstallatie - Voor het omzetten van biogas in elektriciteit en warmte wordt een warmtekrachtinstallatie gebruikt, bestaande uit een gasmotor om het biogas te verbranden en een generator voor opwekking van elektriciteit.

In de praktijk blijkt dat een mestvergistingsinstallatie met de hierboven genoemde onderdelen bij een agrarisch bedrijf minimaal 0,5 hectare beslaat. In het vervolg van deze bijlage zullen de milieueffecten van een mestvergistingsinstallatie worden vergeleken met de milieueffecten ten gevolge van het gebruik van 0,5 ha voor het houden van melkvee.

Ammoniak

Ammoniak werkt verzurend en eutrofiërend op het milieu en vervluchtigt uit het mengsel van faeces en urine (mest) nadat deze het lichaam van het dier verlaten heeft. Zo'n 90% van de ammoniakemissie in Nederland komt uit de landbouw.¹⁰

Voor ammoniak geldt wat voor alle gassen in de mestvergistingsinstallatie geldt: Voor een optimale werking (gasproductie) van de installatie zal de vergistingstank altijd gesloten zijn uitgevoerd. Bij een normale bedrijfsvoering zullen dan ook geen emissies naar de lucht op kunnen treden. Bovendien wordt ammoniak in het biogas vrijwel volledig omgezet in stikstofoxiden. Er is van de vergistingsinstallatie zelf dan ook geen NH₃ emissie te verwachten aangezien het een gesloten, anaeroob en gasdicht proces betreft. Voor zover emissies

⁹ Infomil, Handreiking (co-)vergisting van mest, Ministerie van VROM, Den Haag, 2011.

¹⁰ Wageningen UR Livestock research, Emissies van broeikasgassen, ammoniak, fijn stof en geur in de mestketen, rapport 248, Lelystad, 2010.

niet voorkomen kunnen worden, zullen die vooral optreden via de overdrukbeveiliging of de fakkelinstallatie¹¹.

De ammoniakemissie van een mestvergister kan worden vergeleken met de ammoniakemissie van melkvee. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat voor het houden met melkrundvee een oppervlakte van 70m² per dier nodig is. Bij deze oppervlakte inbegrepen is de ruimte die (per dier) nodig is voor de opslag van voer, het stallen van werktuigen en dergelijke.

Uitgaande van 70m² per dier, biedt de 0,5 ha die binnen het bouwvlak kan worden aangewend voor de mestvergistingsinstallatie en toebehoren, ook plaats aan ongeveer 72 melkkoeien (5000/70 = 71,4). De jaarlijkse ammoniakproductie van een melkrundvee bedraagt 9,5 kg NH₃ per dier per jaar. Voor 72 stuks melkrundvee bedraagt de NH₃ productie daarmee 684 kg/jaar. Gesteld kan worden dat de aanwezigheid van een mestvergistingsinstallatie nooit zal resulteren in de extra NH₃ productie van 684 kg/jaar die wordt geproduceerd door 0,5 ha van het bouwvlak aan te wenden voor het houden van melkvee.

Conclusie

Van de mestvergistingsinstallatie valt geen noemenswaardig emissie van ammoniak te verwachten. Sporadisch kan het voorkomen dat ammoniak vrijkomt doordat door de overdrukbeveiliging biogas wordt afgeblazen. Bovendien valt de vergelijking met de ammoniakemissie van extra melkvee op 0,5 ha van het bouwvlak positief uit voor de mestvergistingsinstallatie.

Geur

Geur kan in de leefomgeving hinder veroorzaken en brengt om die reden fysieke en psychische gezondheidsrisico's met zich mee. Geur wordt veroorzaakt door een scala aan chemische componenten. De belangrijkste die in de veehouderij zijn geïdentificeerd zijn afkomstig uit de mest en zijn vooral sulfiden, vluchtige vetzuren (VVZ), fenolen en indolen³. Hierna worden drie oorzaken van eventuele geuremissie ten gevolge van mestvergisting besproken; de mestvergistingsinstallatie zelf, de opslag van co-substraat en de geuremissie van het digestaat.

Mestvergistingsinstallatie

Voor het aspect geur geldt in hoge mate hetzelfde als voor ammoniak. De procesonderdelen waarin biogas aanwezig is, dienen gesloten te zijn uitgevoerd. Dit geldt voor de vooropslag, de vergister, de biogasopslag, de warmtekrachtinstallatie, de naopslag, de eventuele extra voorzieningen voor mestscheiding of indamping van de mest en de overige onderdelen van het systeem (leidingennetwerk, besturingsinstallatie). Omdat de installatie gesloten is zal er bij een normale bedrijfsvoering verder geen geuremissie plaatsvinden.¹²

¹¹ Infomil, Handreiking (co-)vergisting van mest, Ministerie van VROM, Den Haag, 2011.

¹² A. Kool, et. al., Kennisbundeling covergisting, CLM onderzoek en advies BV, P-ASG en Eco-fys, Culemborg, 2005.

Opslag co-substraat

Gedurende de opslag van co-substraat kunnen de organische materialen onder invloed van temperatuur en tijd gaan broeien en fermenteren. Bij de opgeslagen co-substraten kunnen geuremissies ontstaan die tot overlast kunnen leiden.

Factoren die een rol spelen bij het ontstaan van geuremissies bij opslag van co-substraat zijn:

- de aard van de aangevoerde co-substraten;
- de mate van versheid van de aangevoerde co-substraten;
- de omvang van de opslag van het co-substraat;
- de verblijftijd in de opslagplaats;
- de mate van afscherming naar de buitenlucht.

Uit de aanvraag van de vergunning moet blijken welke materialen worden co-vergist en hoe deze stoffen worden toegevoegd aan de te vergisten mest. Dit maakt het mogelijk om bij specifieke stromen nadere eisen te stellen om eventuele geuremissie te voorkomen.

Digestaat

Het digestaat dat na vergisting op het land wordt gebracht tot minder geuremissie leiden dan bij gebruik van conventionele drijfmest, omdat de stankveroorzakende vetzuren in de mest tijdens het vergistingsproces grotendeels zijn afgebroken (WUR). In onderzoek is aangetoond dat vergist mest (digestaat) sterk lagere gehalten aan geurstoffen bevat dan onvergiste mest. De gehalten aan sulfiden (H_2S , CH_3SH) is in vergiste mest 99% lager en het gehalte aan vluchtige vetzuren is in vergiste mest 4 à 5 keer lager dan in onvergiste runderen varkensmest.

De geuremissie ten gevolge van een mestvergister kan worden vergeleken met de geuremissie ten gevolge van het houden van melkvee op de benodigde oppervlakte van 0,5 ha. Er kan worden uitgegaan dat een koe 26.000 kg mest per jaar produceert (Nederlands gemiddelde voor melk- en kalfkoeien, bron: CBS 2011), dit is een combinatie van stal- en weideperiode. Dit komt neer op een dagelijkse productie van $(26.000/365)$ 71,2 kg mest per koe. De 72 extra melkkoelen produceren daarmee samen ruim 5100 kg mest per dag.

Wanneer er geen mestvergistingsinstallatie bij een bedrijf aanwezig is, en de 0,5 ha wordt aangewend voor het huisvesten van bijvoorbeeld 72 stuks melkkoeien is er sprake van:

1. Een hogere mestproductie op het bedrijf;
2. Mest met een hoger gehalte aan geurstoffen.

Conclusie

Van de mestvergistingsinstallatie als zodanig is geen geuremissie te verwachten. Bij de opslag van co-substraat kan geuremissie ontstaan. Aan de specifieke stromen co-substraat en de opslag daarvan kunnen in de vergunning echter nadere eisen worden gesteld, zodat geuremissie kan worden beperkt. Vergiste mest heeft een lager gehalte aan geurstoffen dan onvergiste mest. Bij een bedrijf met een mestvergistingsinstallatie zal, ten opzichte van een bedrijf dat de 0,5 ha aanwendt voor melkvee, minder mest worden geproduceerd. Bovendien zal de mest na vergisting, wanneer deze op het land wordt gebracht, minder geurstoffen bevatten. Daarmee valt de vergelijking met de geuremissie van extra melkvee op 0,5 ha van het bouwvlak positief uit voor een bedrijf met een mestvergistingsinstallatie.

Fijn stof

Fijn stof is stof dat voor het merendeel bestaat uit deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 10 μm . Dit stof wordt aangeduid als PM_{10} . In het algemeen geldt hoe kleiner het stof, hoe schadelijker omdat het dieper in de longen kan doordringen. Daarom wordt behalve PM_{10} ook $\text{PM}_{2,5}$ onderscheiden voor deeltjes met een diameter die kleiner zijn dan 2,5 μm . Dit zijn vooral de deeltjes die ontstaan door condensatie van verbrandingsproducten en door reactie van gasvormige luchtverontreiniging.

Van de stofemissie afkomstig van een landbouwbedrijf komt 95% uit stallen. Mestvergisting vindt plaats in een waterige omgeving. Daarom bevat biogas geen stof (Infomil, 2012). Van de mestvergistingsinstallatie als zodanig is dan ook geen emissie van fijnstof te verwachten.

In plaats van een mestvergister binnen het bouwvlak kan de benodigde oppervlakte van 0,5 ha ook worden gebruikt voor het houden van dieren. In dat geval zal de staloppervlakte van het bedrijf toenemen. Daarmee wordt de grootste bron van fijnstof binnen het landbouwbedrijf vergroot. Ten opzichte van een bedrijf met een mestvergistingsinstallatie zal er sprake zijn van meer emissie van fijnstof.

Er is wel sprake van een verhoging van de fijnstofemissie ten gevolge van een toename van verkeersbewegingen voor de aanvoer van co-substraat. In het vervolg van deze paragraaf is de invloed van de extra verkeersbewegingen op de emissie van fijnstof besproken.

Nibm

Projecten die 'niet in betekende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) als 'niet in betekende mate' wordt beschouwd.

Om vast te stellen hoeveel verkeersbewegingen voor de aanvoer van co-substraat zouden leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit van meer dan 3% is de zogeheten nibm-tool gebruikt. VROM heeft in samenwerking met InfoMil deze tool ontwikkeld voor kleinere ruimtelijke en verkeersplannen die effect kunnen hebben op de luchtkwaliteit. Daarmee kan op een eenvoudige en snelle manier worden bepaald of een plan niet in betekende mate bijdraagt aan luchtverontreiniging. Met behulp van deze rekentool is bepaald wat de maximale toename van verkeersbewegingen kan zijn, binnen de grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit.

Uit de berekening met de nibm-tool blijkt dat een toename van 90 vrachtverkeersbewegingen nog leidt tot het predicaat 'niet in betekende mate', bij 91 vrachtverkeersbewegingen is sprake van meer dan 3% verslechtering van de luchtkwaliteit. Hierbij moet worden vermeld dat bij het aantal van 91 vrachtverkeersbewegingen niet het fijnstof (PM_{10}), maar stikstofdioxide (NO_2) de kritische grens van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ bereikt.

In de praktijk zal het aantal verkeersbewegingen voor de aanvoer van co-substraat bij een mestvergistingsinstallatie op bedrijfsniveau, neerkomen op maximaal 2 vrachtwagens per dag. Het aantal van twee (vracht)verkeersbewegingen per etmaal brengt een dusdanig kleine verslechtering van de luchtkwaliteit met zich mee dat het kan worden beschouwd als 'niet in betekende mate' van invloed.

Conclusie

Van de mestvergistingsinstallatie als zodanig is dan ook geen emissie van fijnstof te verwachten. Er is wel sprake van een verhoging van de fijnstofemissie ten gevolge van een toename van verkeersbewegingen voor de aanvoer van co-substraat. Wanneer wordt uitgegaan van een normale toevoer van co-substraat voor een vergistingsinstallatie op bedrijfsniveau van 2 vrachtverkeersbewegingen per dag, resulteert dit in een verslechtering van de luchtkwaliteit van een dusdanig geringe omvang dat deze kan worden betiteld als 'niet in betekende mate'.

Bij een bedrijf met een mestvergistingsinstallatie zal, ten opzichte van een bedrijf dat de 0,5 ha aanwendt voor het houden van dieren, de fijnstofemissie lager zijn aangezien het staloppervlak als grootste bron van fijnstofemissie kleiner is. Daarmee valt de vergelijking met de fijnstofemissie van extra dieren op 0,5 ha van het bouwvlak positief uit voor een bedrijf met een mestvergistingsinstallatie.

Landschap

Ruimtelijke kwaliteit is een breed begrip; wat in kader van ruimtelijke kwaliteit wel of juist niet gewenst is bij het plaatsen van een mestvergistingsinstallatie is in veel gevallen een persoonlijke en context-afhankelijke vraag.

Verschijningsvorm mestvergistingsinstallaties

Mest- en co-vergistingsinstallaties kunnen verschillende vormen aannemen:

- geroerde, continu bedreven tankreactor bestaande uit ronde, betonnen tanks (vergelijkbaar met bestaande mestsilos);
- geroerde, continu bedreven tankreactor bestaande uit ronde, metalen tanks (vergelijkbaar met bestaande mestsilos);
- propstroomreactoren; deze zien er uit als een liggende betonnen kubus met een lengte van 20 m en een breedte van 4 à 5 m. Dergelijke tanks zijn onder te brengen in een gebouw of onder het maaiveld.

Karakteristieke afmetingen van tanks zijn voor een mestvergister 6 à 7 m hoog en een diameter van 18-26 m en voor een naopslag een hoogte van 6 m en een diameter van 30-35 m. Daarmee zijn de tanks vergelijkbaar met de mestsilos die veel bij agrarische bedrijven worden gebruikt. Buiten de tanks hebben de andere (kleinere) onderdelen van de mestvergistingsinstallatie weinig invloed op het omliggende landschap.

Planologisch gezien moeten mestvergisters, net zoals andere bouwwerken op het agrarisch erf, passen binnen de algemene bouwregels van het bestemmingsplan. De gemeente kan er ook voor kiezen in het bestemmingsplan een aparte regeling te treffen voor mestvergistingsinstallaties en op die manier specifieke eisen stellen aan de ruimtelijke verschijningsvorm van mestvergistingsinstallaties of de landschappelijke inpassing daarvan.

Conclusie

Mestvergistingsinstallaties moeten qua maat en schaal passen binnen de algemene bouwregels van het bestemmingsplan. Op dit punt bestaat er geen verschil tussen bedrijven met of zonder mestvergister op het erf. Eventueel kan een gemeente ervoor kiezen om door middel van een aparte regeling voor mestvergisters, specifieke eisen te stellen aan de ruimtelijke verschijningsvorm en landschappelijke inpassing van mestvergisters.

Berekeningen luchtkwaliteit - co-vergisting

In het plangebied kunnen co-vergistinginstallaties worden toegelaten met een capaciteit van maximaal 100 biomassa/dag. De biogasproductie is onder meer afhankelijk van de soort en hoeveelheid co-vergistingsproducten. Bij goed vergistbare producten en een verhouding mest ten opzichte van co-substraten van circa 1:3, is een biogasproductie van 16.000 m³/dag haalbaar. Dit komt overeen met een elektrisch vermogen van de gasmotoren van circa 1,7 MWe. Voor de uitstoot van NO_x van een waterkeringsinstallatie worden in het Besluit emissie-eisen stookinstallaties milieubeheer (Bees-B) eisen gesteld. Voor nieu-

we motoren geldt een norm van 140 g/GJ, vermenigvuldigd met een dertigste van het motorrendement. Op basis van het genoemde vermogen en een motorrendement van circa 40%, bedraagt de emissie maximaal circa 3 kg NO_x/uur.

Met behulp van het verspreidingsmodel KEMA STACKS (NNM) is van genoemde installatie de maximale immissie in de omgeving berekend. Hierbij is verder uitgegaan van een rookgastemperatuur van 120°C en een emissiehoogte van 6 m. De invoerfiles zijn navolgend weergegeven.

Uit de berekeningen volgt dat de hoogste bijdrage plaatsvindt op coördinaten (263600, 559600), oftewel 140 m van het emissiepunt. De bijdragen zijn 2,3 µg NO₂/m³ (jaargemiddeld) en depositie 39,4 mol N/ha/jaar.

KEMA Stacks, versie 2007.1, release 19 juni 2007

Stof-identificatie: NO₂

Starttijd: 14:17.40 uur

Datum/tijd journaal bestand: 13 mei 2007, 14.23.04 uur

Gasdepositie- en concentratieberekening

Berekeningresultaten

Meteo Schiphol en Eindhoven, vertaald naar locatiespecifieke meteo.

De locatie waarop de achtergrondconcentratie is bepaald: 263500 559499 opgegeven emissiebestand D:\STACKS7007\stacks70-skn6-1\input\emis.dat

Bron(nen)/bijdragen PLUS achtergrondconcentraties berekend.

Generieke Concentraties van Nederland (GCN) gebruikt:

Gerekend is met het MNP-scenario van 2007 (nieuwe BGE scenario)

Er is gerekend met de GCN-waarden van 2010

Versie-identificatie van GCN.DLL: 1.1.0.4 van 9 april 2002

Identificatie van GCN-data voor het 1^e jaar; versie 22 maart 2002 van 1.0

identificatie van GCN-data voor het 2de jaar; versie 22 maart 2002 van 1.0

identificatie van GCN-data voor het 3de jaar; versie 22 maart 2002 van 1.0

identificatie van GCN-data voor het 4de jaar; versie 22 maart 2002 van 1.0

identificatie van GCN-data voor het 5de jaar; versie 22 maart 2002 van 1.0

GCN-waarden berekend op opgegeven coördinaten: 263499.8 559499.9

Opgegeven achtergrondcorrectie (voor dubbeltelling) 0.0000

Opgegeven referentiejaar: 2008

Doorgerekende (meteo)periode

Start datum/tijd: 1 januari 1995, 1.00 uur

Einddatum/tijd: 31 december 1999, 00.00 uur

Aantal uren waarmee gerekend is: 43800

De windroos: frequentie van voorkomen van de windsectoren(uren, %) op receptorlocatie, gemiddelde windsnelheid, neerslagsom en gemiddelde achtergrondconcentraties ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Sector	(van-tot) Uren	%	ws	neerslag(mm)	NO ₂	O ₃
1	(-15- 15): 2396.0	5.5	3.6	60.40	9.9	54.5
2	(15- 45): 2386.0	5.4	3.8	29.95	10.3	52.9
3	(45- 75): 3805.0	8.7	4.2	73.65	11.7	48.9
4	(75-105): 2826.0	6.5	3.5	91.65	13.2	42.8
5	(105-135): 2644.0	6.0	3.3	198.05	15.8	37.5
6	(135-165): 2993.0	6.8	3.5	383.40	17.6	33.9
7	(165-195): 4255.0	9.7	4.3	729.05	16.1	36.3
8	(195-225): 5987.0	13.7	5.0	1167.65	14.0	40.7
9	(225-255): 5707.0	13.0	5.6	737.25	11.9	49.6
10	(255-285): 4616.0	10.5	4.6	461.30	10.1	54.8
11	(285-315): 3335.0	7.6	4.1	314.65	9.4	56.7
12	(315-345): 2850.0	6.5	3.9	153.15	9.3	57.2
Gemiddeld/som:	43800.0		4.3	4400.25	12.5	46.8

Lengtegraad: 5.0

Breedtegraad: 52.0

Bodemvochtigheidsindex: 1.00

Albedo (bodemweerkaatsingscoëfficiënt): 0.20

Geen percentielen berekend

Aantal receptorpunten: 441

Terreinruwheid receptor gebied (m): 0.0948

Terreinruwheid (m) op meteo-locatie windrichtingsafhankelijk genomen

Hoogte berekende concentraties (m): 1.0

Gemiddelde veldwaarde concentratie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$): 12.90374
 hoogste gem. concentratiewaarde in het grid: 14.78896
 Hoogste uurwaarde concentratie in tijdreeks: 129.12353
 Coördinaten (x,y): 263400, 559400
 Datum/tijd (yy, mm, dd, hh): 1998 5 16 20
 Aantal bronnen: 1
 Brongegevens van bron: 1
 Puntbron: WKK

X-positie van de bron (m): 263.500
 Y-positie van de bron (m): 559.500
 Schoorsteenhoogte (t.o.v. maaiveld) (m): 6.0
 Inw. schoorsteendiameter (top): 0.36
 Uitw. schoorsteendiameter (top): 0.37
 Gem. volumeflux over bedrijfsuren (Nm³): 0.97
 Gem. uittree snelheid over bedrijfsuren (m/s): 13.75

Temperatuur rookgassen (K):	393.00
Gem. warmte emissie over bedrijfsuren (MW):	0.15
NO ₂ fractie in het rookgas (%):	5.00
Aantal bedrijfsuren:	43.800
(Bedrijfsuren zijn uren met een emissie >0) gemiddelde emissie over bedrijfsuren: (kg/s)	0.000805560
Warmte outputschoorsteen (MW):	0.1
Rookgasdebiet [normaal m ³ /s:	1.0
Uittree snelheid rookgassen (m/s):	13.7
Rookgastemperatuur (K):	393.0
NO ₂ fractie in het rookgas (%):	5.00

Bijlage 6 - Beantwoording zienswijzen Nota Reikwijdte en detailniveau

1	Natuur en Milieufederatie Drenthe, mede namens Het Drentse landschap. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer	
	In de Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied wordt nieuwvestiging en uitbreiding van (grootschalige) dagrecreatieve voorzieningen mogelijk gemaakt. Wij missen dit punt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau m.e.r.	Inderdaad is in de Nota van uitgangspunten onder het kopje beleid aangegeven dat in de provinciale Omgevingsvisie Zuidoost-Drenthe en het gebied rond het TT circuit een speerpuntgebied vormen als het gaat om nieuwe, grootschalige dagrecreatie. Echter, onder de uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo staat dat 'bij dit soort grootschalige ontwikkelingen een veelomvattende afwijking dient te worden gemaakt. Aantasting van bijzondere (landschappelijke en ecologische) waarden dient te worden voorkomen. Daarom wordt voorgesteld uitbreiding en/of nieuwvestiging van dagrecreatieve voorzieningen te koppelen aan een zelfstandige bestemmingsplanprocedure.' Om die reden is nieuwe, grootschalige dagrecreatie niet mogelijk gemaakt binnen het bestemmingsplan. Op basis van bovenstaande is het gevraagde niet in het voorliggende MER verwerkt.
2	LTO Noord	
A	LTO Noord is van mening dat de Plan-MER een voorbeeld is van regelgeving die geen duidelijke meerwaarde heeft en daarenboven haaks staat op het streven van de Nederlandse overheden om te komen tot vermindering van administratieve/procedurele lasten en overbodige plannenmakerij. Schrijnend is het dat nu een PlanMER moet worden gemaakt en daarin ontwikkelingen worden betrokken die ook individueel worden beoordeeld in het kader van een NB-wetvergunning. Hiermee is in onze ogen sprake van een overkill aan regels.	Op basis van het Besluit m.e.r. is de gemeente verplicht een MER op te stellen.
B	Voorkomen dient te worden dat de uitkomsten leiden tot ruimtelijke spelregels die de ontwikkeling van de agrarische sector onnodig frustreren. In de ogen van LTO Noord moet bij de beoordeling van potentiële milieugevolgen en de eventuele doorvertaling in ruimtelijke regels, de relatieve gevolgen van ruimtelijke sturing nadrukkelijk in ogenschouw worden genomen. Eenvoudiger gezegd: een rem op ontwikkeling van veehouderij in Tynaarlo betekent zeker op het vlak van ammoniak relatief weinig voor het wel en wee van een N2000 -gebied als het Drentse Aa-gebied. De depositie op het Drentse Aa-gebied komt voor meer dan 90% van buiten de gemeente Tynaarlo.	De gemeente wil graag ontwikkelingsmogelijkheden bieden aan de agrarische sector in de gemeente. Op basis van de milieugegevens die het MER oplevert, kan een afgewogen keuze gemaakt worden.
C	Terecht wordt in paragraaf 3.2 stil gestaan bij beleid en wetgeving. In onze ogen wordt hierbij echter een aantal actuele zaken vergeten. Allereerst dat er voor elk van de N2000-gebieden in de gemeente Tynaarlo een beheerplan zal worden opgesteld. Hierin zal ook een beschouwing plaatsvinden van externe invloeden en de mate waarin deze wel of niet een negatieve invloed hebben op de	Er zal een verwijzing worden opgenomen naar de beheerplannen.

	natuurdoeltypen in de gebieden.	
D	In de beoordeling in paragraaf 4.2, wordt in een voetnoot onderaan pagina 20 gewezen op een wens van de Commissie MER om rekening te houden met ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven binnen een bufferzone van 2 km. Wellicht ten overvloede willen wij opmerken dat vanuit wet- of regelgeving geen sprake is van bufferzones rond Natura 2000-gebieden. In het hanteren van deze term schuilt tevens het gevaar dat deze een eigen leven gaat leiden en zelfs vertaald gaat worden in ruimtelijke spelregels.	De betreffende zinsnede heeft geen betrekking op een letterlijke bufferzone. De voetnoot houdt in dat ook gekeken dient te worden naar bedrijven die buiten het plangebied liggen (binnen een redelijke afstand), maar wel van invloed zijn.
E	In relatie tot het beoogde Bestemmingsplan Buitengebied wordt in paragraaf 4.3 een aantal alternatieven geschetst dat ten behoeve van de Plan-MER doorgerekend zal gaan worden. Op zich zijn de hier geschetste alternatieven niet ondenkbaar. Het moet echter niet zo zijn dat de keuze in alternatieven hier direct reflecteert op de keuzes die voor het bestemmingsplan nog gemaakt moeten worden. Met andere woorden: de Gemeenteraad moet de ruimte houden om een afgewogen bestemmingsplan vast te stellen en op voorhand niet verplicht worden om binnen de hier geschetste scenario's te blijven. Als een en ander wel wordt gekoppeld, is het raadzaam om de scenario's mimer te beschrijven.	In de keuze van de alternatieven is rekening gehouden met de gewenste regeling in het bestemmingsplan. Het MER-rapport brengt de milieugevolgen in beeld. De gemeenteraad besluit over het bestemmingsplan en zal de uitkomsten van het MER daarbij afwegen.
F	Ten aanzien van de specifieke alternatieven wordt in de notitie aangegeven dat er geen redelijk alternatief te beschrijven is voor de EHS. Volgens ons is dit er wel dege-lijk. De EHS wordt op dit moment, in verband met een afstemming tussen middelen en ambities, tegen het licht gehouden. Dit zal leiden tot een herijking die ook gevolgen kan hebben voor de realisatie van nieuwe natuur in de gemeente Tynaarlo. Dit zou als een redelijk alternatief meegenomen worden in de alternatieven.	Uit de zienswijze blijkt niet duidelijk wat de toegevoegde waarde van een dergelijk alternatief is voor het bestemmingsplan. De EHS wordt afgewogen op provinciaal niveau in niet binnen dit bestemmingsplan.
3	Waterschap Noorderzijlvest	
	Een groot deel van het plangebied in het waterbeheerplan van waterschap Noorderzijlvest (2010-2015) is aangeduid als "Hydrologisch aandachtsgebied". Verder zijn er waterkwaliteitsdoelstellingen voor het watersysteem bepaald in het kader van de Kader Richtlijn Water. Het buitengebied Tynaarlo valt geheel of gedeeltelijk in het waterlichaam: "Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep". De beken zijn overwegend aangeduid als permanent langzaam stromende bovenloop op zand, dan wel langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem.	In het MER zal hieraan aandacht worden besteed in het hoofdstuk Water.

Bijlage 7 - Advies Commissie m.e.r.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

7 maart 2013 / rapportnummer 2657-56

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Tynaarlo wil haar bestemmingsplan buitengebied herzien. In het buitengebied moeten naast agrarische activiteiten ook de functies recreatie en natuur een plaats krijgen en moeten de hoge landschappelijke waarden beschermd en uitgebouwd worden. Ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Tynaarlo is een MER opgesteld.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie adviseert om op deze punten eerst een aanvulling op het MER op te stellen alvorens een besluit te nemen. De tekortkomingen betreffen:

1) Landschap

Het plangebied kent belangrijke en unieke landschappelijke waarden. De gemeente heeft de ambitie om de landschappelijke kwaliteit te behouden en te versterken. De alternatieven in het MER lijken echter niet getoetst te zijn aan de hoge ambities, zoals vastgelegd in gemeentelijk en provinciaal beleid. De Commissie adviseert de effecten van het voornemen te toetsen aan dit beleid en hetzij een alternatief uit te werken waarin de bescherming van de landschappelijke waarden centraal staat, hetzij te beargumenteren hoe de gemaakte keuzes bijdragen aan de bescherming van de landschapsstructuur.

2) Gevolgen voor Natura 2000 gebieden

Een belangrijk gegeven uit het MER is dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden in geen van de alternatieven is uit te sluiten. Het MER bevat daardoor geen uitvoerbaar alternatief. Het MER noemt maatregelen om een toename van stikstofdepositie en de effecten daarvan te voorkomen. Het effect van deze maatregelen is echter niet beschreven.

3) Uitgangspunten voor de berekeningen

Het MER geeft onvoldoende duidelijkheid over de uitgangspunten van berekeningen die ten grondslag liggen aan de stikstofemissie en geursituatie bij de huidige feitelijke situatie, de autonome ontwikkelingen en de (maximale mogelijkheden van) de alternatieven. Hierdoor is onduidelijk hoe groot de omvang is van de stikstofemissies in de verschillende situaties en hoe groot de geurproblematiek als gevolg van het voornemen wordt.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Landschap

Het MER bevat een goede beschrijving van het landschap, die recht doet aan de grote landschappelijke kwaliteiten van het buitengebied van Tynaarlo.

De Commissie mist echter een alternatief waarin deze beschrijving en de hoge ambities van de gemeente doorwerken. De gemeentelijke en provinciale ambities zijn onder andere vastgelegd in de Provinciale Omgevingsvisie en in het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan.² Van de vier beekdalen die het gebied ongeveer zuid-noord doorkruisen, wordt in het plan alleen de Drentsche Aa beschermd, op basis van de natuurfunctie. Maar bijvoorbeeld het beekdal van de Runsloot-Oosterloop wordt niet geheel als beekdal aangeduid in een alternatief of in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan zijn slechts losse percelen dubbel bestemd als 'Waarde Beekdal'³. Dit geldt ook – maar in mindere mate – voor de dubbelbestemming met 'Waarde Es'.

Het MER biedt geen inzicht in de impact op het landschap indien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden om de bebouwing uit te breiden in het alternatief bij recht en in het worst case alternatief. Dit terwijl het MER vermeldt dat de maat en schaal van de te realiseren agrarische bebouwing fors is (p.119). Daarom zijn de veelal neutrale scores bij de effectbeoordeling op landschap niet goed te begrijpen.

De Commissie adviseert hetzij een alternatief uit te werken waarin de bescherming van de landschappelijke waarden centraal staat en waarin de waarde van de landschapspatronen in samenhang terug te vinden is, hetzij te beargumenteren hoe de gemaakte keuzes bijdragen aan de bescherming van de landschapsstructuur.

Volgens het MER zal bij de dubbelbestemmingen een erfinrichtingsplan kansen bieden om het landschap te versterken. Het is echter onduidelijk wat dit erfinrichtingsplan inhoudt, wanneer het verplicht is en waaraan het getoetst wordt. In de bestemmingsplanregels is het begrip erfinrichtingsplan niet terug te vinden. Verder vraagt de Commissie zich af hoe met erfinrichtingsplannen op losse bestemmingen, het grotere geheel op het niveau van de landschapstructuur behouden kan blijven of versterkt kan worden.

Overigens kunnen naast stallen ook de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte co-vergisters grote ruimtelijke impact hebben. Daar wordt in het MER niet op ingegaan.

² Provinciale Omgevingsvisie, vastgesteld 2 juni 2010 en het gemeentelijke Landschapsontwikkelingsplan, vastgesteld december 2009.

³ Overigens komt de aanduiding WR-BD twee keer voor in de legenda van het bestemmingsplan, namelijk als 'Waarde

De Commissie vindt het essentieel voor het besluit om hetzij een alternatief uit te werken waarin de bescherming van de landschappelijke waarden centraal staat, hetzij te beargumenteren hoe de gemaakte keuzes bijdragen aan de bescherming van de landschapsstructuur. Daarnaast adviseert de Commissie de inzet en de werking van het erfinrichtingsplan uit te werken en duidelijk te maken hoe dit kan bijdragen aan het behoud of versterking van de landschapsstructuur.

2.2 Mogelijkheden om significante gevolgen op Natura 2000 gebieden te voorkomen

Uit het MER blijkt dat bij beide alternatieven aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden in de omgeving, als gevolg van stikstofdepositie, niet is uit te sluiten. In het MER ontbreekt een alternatief waarin de op bestemmingsplan niveau geregeld wordt dat depositie van stikstofverbindingen op Natura 2000 gebieden niet toeneemt. Het MER bevat daardoor nog geen uitvoerbaar alternatief.

In het bestemmingsplan wordt weliswaar de voorwaarde gesteld dat moet worden aangetoond dat een uitbreiding die gepaard gaat met een toename van landbouwhuisdieren, niet mag leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden. In deze benadering wordt de onderzoekslast echter doorgeschoven naar individuele vergunningverlenings-trajecten. Dat is op planniveau niet toegestaan.

In het MER (p154) worden in algemene zin mitigerende maatregelen genoemd, zoals bron- en effectgerichte maatregelen. Het effect van deze maatregelen is niet in beeld gebracht. Evenmin wordt ingegaan op de vraag of de maatregelen toepasbaar en beschikbaar zijn. Mogelijk worden veel van de voorgestelde maatregelen al toegepast bij het reguliere beheer, waarin wordt getracht de natuurwaarden op niveau te houden in een situatie waarin al sprake is van een overschrijding van kritische depositiewaarden.

Al met al betekent dit dat met dit plan aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet met zekerheid kan worden uitgesloten. Volgens de Natuurbeschermingswet 1998 kan pas een besluit worden genomen indien deze zekerheid wel wordt verkregen of de ADC-toets met succes wordt doorlopen.

In de samenvatting van het MER wordt ook reeds aangegeven dat het bestemmingsplan een instrumentarium zal moeten bevatten om significant negatieve gevolgen op Natura 2000 gebieden te beperken, waarbij o.a. wordt genoemd het bieden van ruimere uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij op grotere afstand van de Natura-2000 gebieden.

De Commissie adviseert daarom een alternatief te ontwikkelen waarbij de depositie van stikstofverbindingen op Natura 2000 gebieden niet toeneemt. Mogelijke oplossingsrichtingen liggen in de (verdere) zonering van ontwikkelingen, het beperken van uitbreidingsmogelijkheden, het stellen van een plafond aan het aantal uitbreidingsmogelijkheden, omschakeling en/of hervestiging van veehouderij en/of het waarborgen van noodzakelijke maatregelen.

Vogels

Verder wordt in het MER wordt niet ingegaan op de effecten op kwalificerende soorten van het vogelrichtlijngebied Zuidlaardermeer. In de effecten indicator van het Ministerie van EZ wordt aangegeven dat er in het gebied vermestinggevoelige soorten voorkomen: Grote modderkruiper, Porseleinhoen, Rietzanger en Roerdomp. De effecten van stikstof op deze soorten is niet beschreven, ook niet in de Passende beoordeling.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- een alternatief uit te werken dat niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden;
- het effect en de uitvoerbaarheid van mitigerende en effectbeperkende maatregelen inzichtelijk te maken en na te gaan of verdere mitigatie mogelijk is met bronmaatregelen;
- de conclusie dat er geen effecten van stikstofdepositie op vogelrichtlijngebied Zuidlaardermeer worden verwacht nader te onderbouwen.

2.3 Uitgangspunten voor de berekeningen

2.3.1 Huidige situatie en referentiesituatie

De (milieueffecten van de) huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen de referentiesituatie voor het MER. Voor de Passende beoordeling dient de huidige feitelijke situatie te worden gebruikt als vergelijkingsbasis. De referentiesituatie is van belang om te bepalen welke milieuruimte er nog is voor verdere ontwikkelingen.

In de praktijk liggen de feitelijke dieraantallen vaak lager dan het vergunde aantal. Daarom is van belang dat in het MER duidelijk is omschreven welke uitgangspunten zijn gehanteerd voor de beschrijving van de referentiesituatie. Het MER biedt onvoldoende duidelijkheid over deze uitgangspunten. Dit is hieronder nader toegelicht.

Autonome ontwikkeling

De referentie gaat voor de autonome ontwikkeling uit van het benutten van alle bestaande vergunde rechten en –indien aan de orde– activiteiten waarover al een besluit is genomen. Generieke beleidsontwikkelingen zijn voor zover mogelijk meegenomen in de referentiesituatie. Het MER benoemt de autonome ontwikkelingen echter niet expliciet.

Feitelijke situatie

Om de feitelijke situatie in beeld te brengen is een grootschalige enquête uitgevoerd.

Het MER geeft echter geen inzicht in:

- in hoeverre de respons op de enquête een representatief beeld geeft voor de gehele gemeente, en hoe de informatie uit de enquête is doorvertaald naar het aantal dieren gemeentebreed.
- in hoeverre CBS-cijfers zijn gehanteerd bij de bepaling van de feitelijke situatie.
- hoe is omgegaan met verschillen in het aantal dieren tussen de resultaten van de enquête, 'trendcijfers' van het CBS en de vergunde situatie.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- de autonome ontwikkelingen expliciet te benoemen en te onderbouwen waarom deze wel of niet zijn meegenomen;
- de uitgangspunten van de feitelijke situatie nader te onderbouwen en indien nodig, te corrigeren. Besteed hierbij specifiek aandacht aan de wijze waarop de resultaten van de enquête zijn doorvertaald naar het aantal dieren gemeentebreed.
- ter onderbouwing van de (berekende) feitelijke situatie, inzicht verstrekken in de resultaten van de enquête;
- inzicht te geven in hoeverre cijfers van het CBS zijn betrokken in de bepaling van de feitelijke situatie.

De Commissie wijst erop dat bovenstaande ook gevolgen kan hebben voor Passende beoordeling.

2.3.2 Alternatief bij recht

In het 'alternatief bij recht' wordt, afhankelijk van de locatie, een bouwvlak van 1 ha dan wel 1,5 ha mogelijk gemaakt. Uit het MER kan worden afgeleid dat de uitgangspunten van dit alternatief voor de verschillende milieuthema's niet uniform zijn.⁴ De uitgangspunten bij de onderdelen geur en fijnstof lijken af te wijken van de beschrijving van het alternatief. Er is niet onderbouwd waarom verschillende uitgangspunten binnen dit alternatief kunnen worden gehanteerd. Omdat de uitgangspunten binnen dit alternatief niet uniform zijn en tevens afwijken van de algemene beschrijving is er geen eenduidige beschrijving van dit alternatief. Daarmee zijn ook de gepresenteerde resultaten onvoldoende onderbouwd.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- de effectbeoordeling te baseren op uniforme uitgangspunten die zich verdragen met de algemene uitgangspunten van het alternatief, dan wel
- te onderbouwen waarom verschillende uitgangspunten voor verschillende thema's binnen één alternatief zouden kunnen worden gehanteerd.

⁴ In de samenvatting is aangegeven dat binnen het alternatief sommige bedrijven nog beperkt kunnen uitbreiden. Dit impliceert dat het bij recht toe te kennen bouwvlak (1,0 of 1,5 ha) in de meeste gevallen volledig wordt benut. Op bladzijde 165 is aangegeven dat voor bedrijven gelegen in grootschalige landbouwgebieden wordt uitgegaan van een groei van 25% ten opzichte van de vergunde situatie. In de gebieden aangewezen voor landbouw wordt uitgegaan van een groei van 10% en in gebieden die zijn aangewezen voor multifunctionele landbouw wordt uitgegaan van de vergunde situatie. Op bladzijde 175 is enkel aangegeven dat er sprake is van een toename van de emissie van fijnstof. Het is echter niet duidelijk met welke groei als uitgangspunt is gehanteerd. Voorts is niet duidelijk of deze groei overeenkomt

2.3.3 Aantal intensieve bedrijven of bedrijven met intensieve neventak en de gevolgen daarvan voor geur

In het MER (p.38) staat dat er slechts 2 volwaardige intensieve bedrijven binnen het plangebied zijn gelegen. Maar uit de resultaten van het alternatief bij recht (afbeelding 9.2, p.166) blijkt dat er daarnaast een aantal grondgebonden bedrijven met intensieve neventak binnen het plangebied aanwezig is. Uit het MER volgt niet of er ten aanzien van de groei van deze volwaardige intensieve bedrijven en grondgebonden bedrijven onderscheid is gemaakt in groeimogelijkheden.

Uit afbeelding 9.3 (p.167) blijkt dat er ten opzichte van de huidige situatie en het alternatief bij recht, een nog groter aantal bedrijven met een intensieve neventak aanwezig is. Dit leidt tot meer dan 1500 geurgehinderde objecten in de worst case.

Het aantal bedrijven met een intensieve neventak is dus onduidelijk en daarmee ook de effecten op geur.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- te onderbouwen waarom in de alternatieven is gerekend met verschillende aantallen bronnen;
- in het alternatief bij recht te verduidelijken met welke groei is gerekend ten aanzien van volwaardige IV en GG bedrijven met IV neventak en dit af te stemmen op de algemene uitgangspunten van dit alternatief;
- in tabelvorm het aantal volwaardige intensieve bedrijven en grondgebonden bedrijven met intensieve neventak, per landbouwgebied, te presenteren.
- In het worst case scenario te onderbouwen met welke groei is gerekend voor de intensieve neventak bij een grondgebonden bedrijf.

3. Aandachtspunten voor het vervolgtraject

De Commissie hoopt met onderstaande aanbeveling een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerking in dit hoofdstuk heeft geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Recreatie

Het bestemmingsplan beoogt uitbreiding van recreatieve voorzieningen bij de boer. In de Passende beoordeling in het MER wordt aangegeven dat daarvan geen negatieve effecten zijn te verwachten. De Commissie mist een beschouwing over de cumulatie met reeds bestaande effecten van recreatiegebieden in het studiegebied, zoals Zeegse. Het is mogelijk dat er verstoring ontstaat in het aangrenzende Natura 2000 gebied door de intensieve recreatie rond Zeegse.

- De Commissie adviseert dit aandachtspunt mee te nemen in de verdere besluitvorming. Verder adviseert zij de groei van de recreatie en de daarmee gepaard gaande verstoring te monitoren en zo nodig maatregelen te treffen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Tynaarlo

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Tynaarlo

Besluit: vaststellen bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14.0

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

De gemeente Tynaarlo wil haar bestemmingsplan buitengebied herzien. In het buitengebied moeten naast agrarische activiteiten ook de functies recreatie en natuur een plaats krijgen en moeten de hoge landschappelijke waarden beschermd en uitgebouwd worden.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Oostermoer/Noordenveld van: 28 maart 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 30 maart tot en met 11 mei 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 29 maart 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 juni 2012

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 9 januari 2013

ter inzage legging MER: 11 januari tot en met 22 februari 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 14 januari 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 7 maart 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.M. Bremmer (werkgroepsecretaris)

ing. R.J. van Dijk

dr. F.H. Everts

ing. J.M. van der Grift

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het

MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo, 21 december 2013
- Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo, 21 december 2013
- Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo, Verbeelding

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo

ISBN: 978-90-421-3691-5

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Tynaarlo

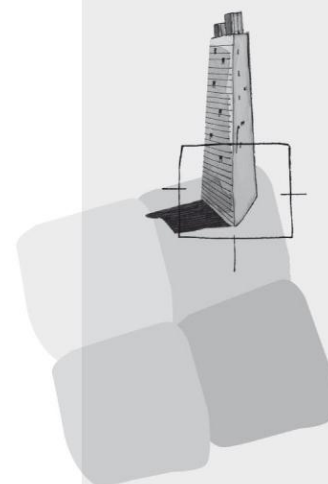
Contactpersoon
De heer E. Zijlstra

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
247.00.01.21.20

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort